Be di'izh nsa'a gealnaban

El Nuevo Testamento

en el zapoteco de San Vicente Coatlán

Primera edición
El Nuevo Testamento
Zapoteco de San Vicente Coatlán
zpt 14-105 5C
©2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Versión electrónica ©2022 Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.scriptureearth.org

Licencia Creative Commons
(Reconocimiento-NoComercial-SinObraDerivada 4.0 Unported)

• Compartir — Usted es libre de copiar, distribuir y comunicar públicamente la obra.
• Reconocimiento — Debe reconocer los créditos de la obra.
• No comercial — No puede utilizar esta obra para fines comerciales.
• Sin obras derivadas — No se puede alterar, transformar o generar una obra derivada.
https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.es

PRÓLOGO

Originalmente, el Nuevo Testamento fue escrito en el idioma griego. Se ha traducido a más de 1800 idiomas del mundo. ¡Ahora, también se ha traducido al zapoteco de San Vicente Coatlán! Actualmente millones de personas, en todo el mundo, pueden leer la palabra de Dios en su propio idioma. Los zapotecos de San Vicente ahora pueden hacerlo.

La Biblia es la palabra de Dios y se divide en Antiguo y Nuevo Testamento. Este último tiene veintisiete libros; los primeros cuatro hablan de lo que hizo Jesucristo, el que sigue cuenta la historia de lo que hicieron los apóstoles, los siguientes son los libros que algunos de ellos escribierion, y el último relata lo que Jesucristo hará en el futuro.

Las personas que lean la Palabra de Dios y obedezcan todo lo que está escrito en ella serán bendecidas.

Bienaventurado el que lee y los que oyen las palabras de esta profecía, y guardan las cosas en ella escritas; porque el tiempo está cerca.

Apocalipsis 1:3 (RV95)

También es necesario que la leamos porque es eterno.

La hierba se seca y la flor se cae, mas la palabra del Señor permanece para siempre.

1 de Pedro 1:24b y 25a (RV95)

PRÓLOGO

Be di'izh ndab xta'an ncho libr ndee

Le'a Testament Kub ta msa'a Dios ndo' be men, zha ned nkea-yá di'izh griego. Nat le'a-yá nkea masla dub mil ncho xo'on gayo'o di'izh ndadi'izh be men ndo' gizhliyo. No nat le'a-yá dizhnde nkea, di'izh ten be men San Vicente Coatlán. Le'a idub ndo' gizhliyo sian millón be men syo'o gan utsid di'izh ten Dios le'aka di'izh ndadi'izh bexa. Nat no be men Latgezh syo'o gan utsid-a di'izh ndadi'izh bexa.

Le'a Testament Kub nsea Testament Ned nak Di'izh ten Dios, ta ní'i be men ndo'-yá Biblia. Le'a Testament Kub ndap dub ga'al bga'ad libr: le'a idap ná ned wa ndadi'izh be ta mbin Jesucristo; we'e ncho dub ná ndadi'izh be ta mbin be xmen Jesucristo; we'e ncho ga'al bdub-a nak be git mke'a pla bexa wa; we'e le'a ná lult wa nkea be ta ndab Jesús tlaw yoo.

Le'a be men na ntsid be di'izh ndee no nxobgek xa lak ndab-a, le'a Dios gun uzhe'eb wen yoo ladna bexa, lak nkeani'i Di'izh ten Dios, ndab-a:

> *Uzhebpa wen yoo ladna bexa na go'ol be di'izh ten Dios ndee no isakyo'ón bexa-yá, le'a tiemp yoo be ta wa sken ilen.*
>
> *Apocalipsis 1:3*

No uzhebpa nsabndo' utsid beuna Di'izh ten Dios, le'a-yá ta na'anpa initndo':

> *Le'a be ya wa ta nbid, no gé'e ten na ta nyab. Ná le'a di'izh ten Dios ta lá initndo'.*
>
> *1 Pedro 1:24b y 25a*

Índice

San Mateo..... 1
San Marcos..... 82
San Lucas..... 134
San Juan..... 218
Hechos..... 279
Romanos..... 349
1 Corintios..... 381
2 Corintios..... 410
Gálatas..... 428
Efesios..... 439
Filipenses..... 450
Colosenses..... 458
1 Tesalonicenses..... 465
2 Tesalonicenses..... 471
1 Timoteo..... 475
2 Timoteo..... 484
Tito..... 490
Filemón..... 494
Hebreos..... 496
Santiago..... 521
1 Pedro..... 529
2 Pedro..... 538
1 Juan..... 543
2 Juan..... 551
3 Juan..... 553
Judas..... 555
Apocalipsis..... 558

Be di'izh ten Jesús mke'a Mateo

Le'a libr Mateo ndadi'izh xte'e ngol Jesús, no ukesea xa, no mluu xa xte'e nibe'e Dios be men, no ngut xa, no mbangal xa ndo' gealgut. Ndab-a le'a Jesús nak xin David xa ras ten Abraham. Le'a xa nsalea' Mateo wa mke'a git ndee ndontsa gungea ladna bexa judio Jesús. Nse'at-a sian be ta'a ncho ndo' Testament Ned, be costumbr no be ta ndab be profet be ta tlaw yoo. Le'a Mateo nluu le'a Jesús le'a nak Cristo, xa na ndab Dios ilenka, xa nak Rey ten bexa judio.

Be usan gox polta ten Jesucristo

(Lc. 3:23-38)

1 Le'a bexa ndee bexa ngok usan gox polta ten Jesucristo, dub xa ras David no xa ras Abraham.

[2] Le'a Abraham ngop Isaac, Isaac ngop Jacob, Jacob ngop Judá no stapla be wit xa. [3] Judá cha ngop Fares no Zara, le'a xna'a bexa usalea' Tamar. Fares ngop Esrom, Esrom ngop Aram, [4] Aram ngop Aminadab, Aminadab ngop Naasón, Naasón ngop Salmón. [5] Salmón ngop Booz, le'a xna'a Booz usalea' Rahab. Booz ngop Obed, le'a xna'a Obed usalea' Rut. Obed ngop Isaí, [6] Isaí ngop David xa nibe'e, David ngop Salomón, le'a xna'a Salomón xa ngok xagots ten Urías.

[7] Salomón ngop Roboam, Roboam ngop Abías, Abías ngop Asa, [8] Asa ngop Josafat, Josafat ngop Joram, Joram ngop Uzías. [9] Uzías ngop Jotam, Jotam ngop Acaz, Acaz ngop Ezequías. [10] Ezequías ngop Manasés, Manasés ngop Amón, Amón ngop Josías. [11] Josías ngop Jeconías no be wit xa, zha na lajuers mbi'i bexa Babilonia bexa Israel.

[12] Tso'o na li ngwa'a bexa Israel gast Babilonia wa, le'a Jeconías ngop Salatiel, Salatiel ngop Zorobabel. [13] Zorobabel ngop Abiud, Abiud ngop Eliaquim, Eliaquim ngop Azor. [14] Azor ngop Sadoc, Sadoc ngop Aquim, Aquim ngop Eliud. [15] Eliud ngop Eleazar, Eleazar ngop Matán, Matán ngop Jacob. [16] Jacob ngop Kosé. Le'a xagots ten Kosé usalea' Marí, xa ngop Jesús, xa nak Cristo, xa mtu'ub Dios.

[17] Li le'a Abraham no gast David le'a ta wa dub tida' bexa. Le'a David no gast zha na ngwa'yo'o bexa Israel gast Babilonia wa, le'a zha we'e uyo'o stub stida'gal bexa. No zha na ngwa'a bexa Babilonia no gast zha na ngol Jesucristo wa uyo'o stub stida'gal bexa.

Jesús Xin Dios ngol

(Lc. 2:1-7)

18 Lnde'e ngol Jesús xa nak Cristo: Le'a dub xagots nsalea'
Marí yá msa'ala di'izh uchilya'ano xa dub xabgi'i nsalea' Kosé.
Parea zha biseata ika'a xa Kosé, le'a xa nso'nola dub me'ed, le'a
me'ed wa me'ed msa'a Espíritu ten Dios. 19 Le'a Kosé wa mbinbe'e
ula'a xa Marí, ná le'a ta na wen nak xa ta we'e xaga'tsa ndi'izh
ula'a xa Marí, ndontsa na'anpa ido ladna Marí. 20 Le'a zha na
mbinbe'ela Kosé li gun, le'a dub angel ten Dios mlundo'la ndo'
xa cuent dub ta mche'a ladna xa, ndab angel ndo' xa:
—Kosé xin David, lá yu' ladna lu ika'a lu Marí gak xagots ten
lu, le'a me'ed nso'no Marí le'a me'ed wa me'ed msa'a Espíritu ten
Dios. 21 Le'a Marí gap dub me'ed bgi'i, cha usalea' lu me'ed wa
Jesús, geal le'a me'ed wa ko'o be xmen Dios ndo' be ke ten bexa.
22 Le'a ta wa li ngok lak ndab dub xabgi'i mbidi'izh
sakndo' Dios tiemp polta, ndab xa:

23 Bla'ach bego, le'a dub xagots ben
gol ugal xabgi'i iso'no dub me'ed.
Cha gap xa dub me'ed bgi'i,
cha isalea' me'ed Emanuel.[a]

(Le'a Emanuel dub di'izh hebreo gab: Dios nso' wats beuna.)
24 Le'a gor uban Kosé ndo' ta mche'a ladna xa wa, cha mbin
xa lak unibe'e angel ten Dios, uka'a xa Marí gak xagots ten xa.
25 Ná le'a xa na'anpa ugal Marí zha biseata gap Marí me'ed
ned ten xa wa. Cha msalea' Kosé me'ed wa Jesús.

Bexa ngwa'ina' Jesús

2 Le'a Jesús ngol gezh Belén ten distrit Judea, zha na nak Herodes xa
nibe'e Judea. We'e le'a lad nlen wizh uto'o pla bexa ndák, ulaya'
bexa gezh Jerusalén. 2 Cha unabdi'izh bexa ndo' be men, ndab bexa:
—¿Ma me'ed ngol gak xa nibe'e ten bega xa judio zha? Le'a besa uni'í
ulen mbeal ten xa lad nlen wizh. Ta we'e nseabe besa yankea besa xa.
3 Le'a Herodes nsea itea bexa ndencho Jerusalén wa ni ko lá
ini'í xte'e gun gor na mbi'ín bexa ta wa. 4 Cha mchealte Herodes
itea be ule'ay nibe'e no be mech ten ley ten bexa judio. Cha

---

[a] **1:23** Is. 7:14

unabdi'izh Herodes ndo' bexa ná pa nsabndo' gal Cristo xa na
ndi'izh ga utu'ubka Dios. 5 Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Le'a xa wa gal gezh Belén ten Judea, lak mke'a dub
xa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta, ndab Dios:

6 Lu Belén, gezh ten Judá,
nsakka lu ndo' itea be gezh ten Judá,
geal le'a Belén ito'o dub xa nibe'e,
xa ula'ach be xmen na' bexa Israel.[a]

7 Le'a Herodes cha xga'ach utezh bexa ndák wa, cha
unabdi'izh Herodes ná xá wizh na ned uni'í bexa mbeal wa.
8 Cha mtu'ub Herodes bexa wa gezh Belén, ndab xa:
—Wa'be bego, cha bkwa'an bega pa ncho me'ed wa.
Le'a gor mzheal bega me'ed, cha gidyab bega-yá ndo' na',
ndontsa no na' gaa sa wa, cha ganke'a na' me'ed.
9 Le'a gor na mbi'ín bexa ta li ndab Herodes wa, le'a bexa cha uto'o
ncha'be. Le'a mbeal na li uni'í bexa lad nlen wizh wa cha ncha'a ned
ndo' bexa, cha ngwa'isa'ab-a sa ncho me'ed wa. 10 Le'a gor na uni'í
bexa wa mbeal nsob sa wa, le'a bexa uzhebpa mten ladna. 11 Cha
uyote bexa len ni'i wa, cha uni'í bexa me'ed nsea Marí xna'a me'ed.
Cha msaxib bexa ngwankea bexa me'ed wa. Cha mxa'al bexa be caj
no'o bexa, cha ulo'o bexa pla be ta'a uzhebpa uyap: be ta oro, no dub
ta uxe'e ta nyol', no mirra. Cha msa'a bexa be ta wa uka'a me'ed-a.
12 Tso'o wa le'a Dios ndab ndo' bexa wa gor ndeyats bexa lá yach bexa
ndo' Herodes. Ta we'e cha nsea' bexa lazh bexa ndi stub nes xa'aga.

Kosé no Jesús no Marí mxo'on ncha'a Egipto

13 Le'a gor na nsea'la bexa ndák wa, le'a dub angel ten
Dios mlundo' ndo' Kosé gor naxyats xa, ndab angel:
—Goste, cha bi'i me'ed ba' no xna'a me'ed. Bxo'on wa'
nacion Egipto. Cha we'etsa uyo'o bega gast zha na gáp na' yach
bega, le'a Herodes ukwa'an me'ed ba' gut xa me'ed.
14 Bi le'a te'al wa le'a Kosé cha uto'o no me'ed no xna'a me'ed,
ncha'be bexa Egipto. 15 Cha kwen uyo'o bexa sa wa gast ngut
Herodes. Le'a be ta wa li ngok lak nkeani'i di'izh ten Dios ta ndab
dub xa sakndo' Dios: "Ute'ezh na' xi'ín na' ito'o xa Egipto."[b]

---

[a] **2:6** Mi. 5:2 [b] **2:15** Os. 11:1

Herodes nlad gat Jesús

16 Le'a gor uni'í Herodes le'a bexa ndák wa yá lá yachtabe, cha
uzhebpa ngokloo xa. Cha unibe'e xa ndo' be soldad, ndab xa ya'yut bexa
itea be me'ed ncho top li'in, no gast be medo'o gezh Belén no be gezh nde
gax sa wa. Li unibe'e xa geal le'a bexa ndák wa ndab mtopla li'in ulen
mbeal wa. 17 Li ngok ta wa lak mbidi'izh Jeremías sakndo' Dios, ndab xa:

18 Mgen dub ruid si'il gezh Ramá,
Uzhebpa nbezhat bexa no ndo'on bexa.
Le'a Raquel ndo'onno be xin na.
Yá lá ka'abta xa itayo'on, geal le'a be xin xa ngutbe.[a]

Kosé myo'o Jesús nsea Marí gezh Nazaret

19 Ngol tso'o wa le'a Herodes ngut. We'e le'a dub angel ten Dios
mlundo' ndo' Kosé nacion Egipto gor naxyats xa, 20 cha ndab angel:
—Goste, cha byo'o me'ed ba' no xna'a me'ed le'aka nacion
Israel, le'a bexa na nlad gut me'ed ba' wa ngutlabe.
21 Le'a Kosé cha ngwaste, cha myo'o xa me'ed no xna'a me'ed le'aka
Israel. 22 Ná le'a gor na mbi'ín Kosé le'a Arquelao xin Herodes myatso'gal
nibe'e Judea, cha mzheb xa ya' xa sa wa. Le'a Dios cha uní'igal gor
naxyats Kosé, ndab Dios lá ya' xa Judea. Ta we'e cha ncha'a xa ndi distrit
Galilea. 23 Ngwa' bexa yoo bexa gezh Nazaret, lak ndab bexa uyo'o
polta sakndo' Dios, ndab xa: "Le'a be men gab le'a xa dub xa Nazaret."[b]

Ta mbidi'izh Juan, xa ulalea' be men

(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

3 Ngol tso'o wa le'a Juan xa ulalea' be men ngwa'yo'o
ge'e sa bid sa uxee ncho men, dub sa ten Judea.
Ndadi'izh xa ndo' be men, 2 ndab xa:
—Bla'a bego be ta ugap nak bega, le'a zha inibe'e
Dios lado'o be men yá gaxla nak.
3 Polta le'a Isaías mbidi'izh sakndo' Dios cuent ten Juan, ndab Isaías:

Le'a xa wa ikeseyadi'izh ge'e sa bid, uge' gab xa:
"Bin parej bega nes ilen Xa Nibe'e.
Bkeaso' bega nes ten xa."[c]

---

[a] **2:18** Jer. 31:15 [b] **2:23** Is. 11:1 [c] **3:3** Is. 40:3

[4] Le'a xab Juan nakcha'aw gich las came, no dub sinch gid nde len
xa. Le'a xa ndaw mbit, nsea mzhin ser ndo xa. [5] Le'a kwa'ad bexa
Jerusalén no bexa idub distrit Judea no bexa ncho gax to'o yowbe'e
Jordán uto'o, ndabeyo'ón bexa xta'an ndadi'izh Juan. [6] Mgondo'
bexa be ke ten bexa, cha ulalea' Juan bexa len nits yowbe'e Jordán.
[7] Ná le'a gor na uni'í Juan le'a kwa'ad bexa fariseo nsea bexa
saduceo nseabe italea', cha ndab Juan ndo' bexa wa:
—¡Bego bexa ugap cuent be mbe'al! ¿Ton ndab ndo' bega
italea'tsa bega, cha na'anpa utsaksi Dios bega zha? [8] Bin bega
ta wen, ta uluu le'a bega mla'aka ta ugap nak bega. [9] No ni lá
gunbe'e bega gab bega le'a bega xin Abraham, ta we'e le'a Dios
na'anpa utsaksi bega. Le'a na' gáp le'a Dios syo'o gan gunno be
ge' ndee be xin Abraham. [10] Le'a Dios listla nso' utsaksi xa bexa
ndun ta ugap, cuent dub xa nso'nsén dub gibya, kabto'og xa itea
be ya lá nsa'a ngus wen, cha utsa'ab xa ta wa ndo' gi' yol'-a.
[11] 'Le'a na' ndee nits-tsa ngolea' be men, ta nluu le'a bexa mla'aka
be ta ugap nak bexa. Parea tso'o na' ilen stub xa kolea' be men no
Espíritu ten Dios no gi'. Le'a xa wa mas nsak ndo' na' gast ni lá isaya
na' goo na' ndab xa wa. [12] Le'a xa wa listla nso' uti be men wen lat bexa
ugap, cuent dub men nti bid ten trig lat be gix xab-a. Cha kocha'aw
xa trig wa len ni'i, nsea utso'ol xa xab-a wa ndo' gi' nunk lá yu'u.

Juan ulalea' Jesús

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

[13] Le'a Jesús cha uto'o Galilea, ncha'a xa yowbe'e Jordán sa nso'
Juan, ndontsa kolea' Juan xa. [14] Ná le'a Juan lá ka'ab, ndab xa:
—Nki'in na' le'a go kolea' na', ná nat le'a go ndi nsea kolea' na' go.
[15] Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Litsa gun una nat, le'a una nsabndo' gun lak nlad Dios.
Le'a Juan cha ulalea' xa. [16] Le'a tso'o na utalea' Jesús
le'a gor na uto'o Jesús len nits, le'a gibe'a ba' cha mya'al.
No mna' Jesús Espíritu ten Dios cuent dub palom ncha'la'
sa nso' Jesús. [17] Cha ulen ti Dios gibe'a ndab:
—Ta ndee Xi'ín na'. Le'a na' nkwea' ladna xa, no ntenno lad na' xa.

Lá ngun maxu'u gan utsabgix Jesús

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

4 Le'a Espíritu ten Dios cha mbi'i Jesús ge'e sa bid sa na'an men,
sa gun maxu'u juers utsabgix Jesús. [2] Le'a dub top ga'al wizh

le'a Jesús lá ngaw, cha ngol gor le'a xa uzhebpa ndanna. 3 We'e
le'a maxu'u cha ulen gun preb Jesús, ndab maxu'u ndo' xa:
—Tal le'a lu nak Xin Dios, nat gud ndo' be ge' ba' yak-a pan.
4 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a di'izh ten Dios nkeani'i: "Na'anpa nabtsa ta
ndaw men nban bexa. Mas nsak nxobgek men ndo'
di'izh ten Dios, le'a ta wa ndun nban xa."[a]
5 Le'a maxu'u cha mbi'igal Jesús gezh Jerusalén gek ni'i
ten Dios, sa ndon le'a ga'ap. 6 Cha ndab maxu'u:
—Tal le'a lu Xin Dios, nat btsa'ab dub brink gast ndo'
yo ba', le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab-a:

Le'a Dios utu'ub be angel ten na ula'ach lu.
Le'a bexa wa go'o lu ndo' ya'a na,
ndontsa ni lá ikate'eb lu ndo' ni dub ge'.[b]

7 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—No ndab di'izh ten Dios: "Lá gun lu preb Dios Xa Nibe'e."[c]
8 Le'a maxu'u cha mbi'i Jesús gek dub ge'e ga'appa,
cha mluu maxu'u itea be gezh nde ndo' gizhliyo no be
ta nsak ncho be gezh wa. 9 Cha ndab maxu'u:
—Itea be ta ba' usa na' ika'a lu tal le'a lu isaxib ndo' na', yankea lu na'.
10 Le'a Jesús cha ndab ndo' maxu'u:
—Bxo'on wats na', maxu'u. Le'a di'izh ten Dios nkeani'i
ndab-a: "Wankea Dios Xa Nibe'e, no bin ta nladtsa xa."[d]
11 Le'a maxu'u cha mla'a Jesús, cha ulen be
angel ten Dios mla'ach bexa Jesús.

Jesús usaxan ndun ti'in mtu'ub Dios gun xa

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

12 Ngol dub wizh le'a Jesús mbi'ín le'a Juan nkea litgi'ib, cha
nsea' Jesús le'aka Galilea. 13 Parea lá nga'yo'o xa Nazaret, ndi
ngwa'yo'o xa gezh Capernaum to'o lagun si'il, yo ten bexa ras
ten Zabulón no ras ten Neftalí. 14 Li ngok-a lak nkeani'i di'izh
ten Dios, ta mas polta mke'a Isaías sakndo' Dios, ndab xa:

15 Bego ncho ndo' yo ten Zabulón no yo ten Neftalí,
sa ntid nes to'o lagun,

---

[a] **4:4** Dt. 8:3 [b] **4:6** Sal. 91:11-12 [c] **4:7** Dt. 6:16 [d] **4:10** Dt. 6:13

lad nda'as wizh sa nax yowbe'e Jordán;
Bego ncho Galilea,
sa ncho no bexa na'anpa xa judio:
16 Le'a bego nde sa ukaw,
parea le'a nat uni'í bega dub xe'a si'il.
Le'a bega nde sa wa cuent dub xa ngut,
parea nat mgondo' bega xe'a ten Dios.[a]

17 Le'a zha we'e cha usaxan Jesús ndadi'izh di'izh
ten Dios ndo' be men, ndab xa:
—Bla'a bego be ta ugap nak bega, le'a zha na
inibe'e Dios lado'o be men yá gaxla nak.

Jesús mti dap bexa nsen mbeal gak xmen xa

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

18 Le'a dub gor nchasea Jesús to'o lagun si'il nsalea' Galilea, cha
uni'í xa top xabgi'i ndeutsa'ab red ten na len nits, le'a bexa wa xa
nsen mbeal. Le'a dub xa wa Simón, xa no nsalea'ga Pedr. Le'a stub
xa wa Ndres wit Simón Pedr wa. 19 Cha ndab Jesús ndo' bexa:
—Usankea bega tso'o na', le'a na' uluu xte'e
yunjunt bega be men ndo' Dios.
20 Le'a bexa wa cha uxax mla'a be red ten na,
cha usankea bexa tso'o Jesús.
21 Le'a gor usea bexa stub tuzh sa, cha uni'í Jesús stop xabgi'i,
dub xa nsalea' Jacob nsea stub xa nsalea' Juan. Le'a bexa wa ndeno
Zebedeo xus bexa ndo' dub barco, ndego bexa ramient be red ten
bexa. Le'a Jesús cha utezh itop wit bexa. 22 Le'a itop bexa cha uxax
mchanso' xus na ndo' barco wa, cha usankea bexa tso'o Jesús.

Jesús mluu be men no myunyakna xa kwa'ad bexa

(Lc. 6:17-19)

23 Le'a Jesús cha nchasea idub distrit Galilea, nluu xa be men len
be ni'i sa nzhealbe bexa judio sa wa. Mbidi'izh xa di'izh wen ten
Dios ná xte'e nibe'e Dios be men, no myunyakna xa be men nsén
guni'i xá gealgizh ná, no bexa kwea' nsak. 24 Le'a ta li ndun Jesús
wa mgen idub distrit Siria. Ta we'e le'a kwa'ad be men ulenno
bexa nsén isando' be gealgizh, no bexa gizh ncho mbi bxin len

---

[a] **4:15-16** Is. 9:1-2

lado'o na, no bexa nsak gizhkaw, no bexa lá yoo gan isea. Cha
myunyakna Jesús bexa wa. 25 Cha usankea kwa'ad be men tso'o
Jesús: bexa distrit Galilea, no distrit Decápolis, no gezh Jerusalén,
no idub distrit Judea, no bexa ncho stub to'o yowbe'e Jordán.

Jesús mluu be men dub bet

(Lc. 6:20-23)

5 Le'a gor uni'í Jesús be men kwa'ad wa, cha ukea xa
dub bet, cha usob xa. Le'a be xmen xa cha ulaya' wats
xa. 2 Cha usaxan nluu xa bexa wa, ndab xa:
3 —Uzhe'eb wen yoo ladna bexa ngondo' le'a bexa
nki'in Dios, le'a Dios nibe'e lado'o bexa.
4 'No uzhe'eb wen yoo ladna bexa ndo'on, le'a
Dios gal gor gun iten ladna bexa wa.
5 'No uzhe'eb wen yoo ladna bexa bcha'an nak,
le'a Dios usa'a gizhliyo ika'a bexa wa.
6 'No uzhe'eb wen yoo ladna bexa nkwa'an gun lak
nlad Dios, le'a Dios sa'a ta nlad bexa wa.
7 'No uzhe'eb wen yoo ladna bexa nlats ladna be
men, le'a Dios ilats ladna bexa wa.
8 'No uzhe'eb wen yoo ladna bexa umbi'i nak
lado'o na, le'a bexa wa igondo' Dios.
9 'No uzhe'eb wen yoo ladna bexa nkwa'an xte'e lá
kuyo be men, le'a bexa wa isalea' xin Dios.
10 'No uzhe'eb wen yoo ladna bexa ntid be gealkwea' ta na
ndun bexa ta nsak ladna Dios, le'a Dios nibe'e lado'o bexa.
11 'No uzhe'eb wen yoo ladna bego gor na ugap ndanno be
men bega, ta na ndangea ladna bega na'. Le'a bexa wa xela
iní'i ndo' bega, no ukwi'in bexa gab bexa le'a bega sian ta
ugap ndun. 12 Uzhebpa bten ladna bego be zha li wa, le'a Dios
uzhebpa usa'a be ta wen ndo' bega gibe'a. Le'a polta likaga
ugap mbinno be men bexa mbidi'izh sakndo' Dios.

Be xmen Jesús nak cuent sed

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

13 'Le'a bega nak cuentta sed lat be men ndo' gizhliyo ndee. Parea
tal le'a sed ito'o ta utix ten na, ¿xte'ema yak utix-a stub biaj zha?
Le'a-yá na'anta xti'in, ta we'e yabitsa-yá tso'o juer sa ulako be men-a.

Be xmen Jesús nak cuent xe'a ndo' gizhliyo

14 'Le'a bego nak cuent xe'a ndo' be men gizhliyo ndee, cuent dub
gezh nde ga'ap gek dub ge'e lá yoo gan xga'ach kwe. 15 Le'a na'an
ton usobgi' dub xe'a, cha usob xa-yá len dub caj. Ndi usob xa xe'a
dub sa ga'ap, ndontsa usu-yá xe'a ndo' itea bexa ncho len ni'i wa.
16 No liga usu bego xe'a ten bega ndo' be men, ndontsa ina' bexa be
ta wen ndun bega, cha no gab bexa si'il nak Tad Dios nsob gibe'a.

Jesús ndab le'a ley mke'a Moisés na'anpa initndo'

17 'Lá gunbe'e bega le'a na' ndal unitndo' ley mke'a Moisés no
be ta mke'a bexa sakndo' Dios tiemp polta. Le'a na' ndi ndal gun
cumplir be ta wa. 18 Le'a na' gáp ndo' bego le'a nat na bi nde
gizhliyo no gibe'a le'a ni dub letr ten ley ten Dios na'anpa initndo',
gast itea-yá gak cumplir. 19 Ta we'e tal ton lá uxobgek ndo' dub ta'a
ndon le'a tuzh ndo' ley wa, no liga nluu xa stubga men li gun,
le'a xa wa ndon le'a lá nsak lat bexa nibe'e Dios. Ná le'a xa na
nxobgekka ndo' ta ndab ley ten Dios, no liga nluu xa be men, le'a xa
wa nsakka lat bexa nibe'e Dios. 20 Le'a na' gáp ndo' bega tal le'a
bega na'anpa mas uxobgek ndo' Dios ndo' lak ndun bexa fariseo no
be mech ten ley, le'a bega lá yoo gan gak bexa le'a Dios nibe'e.

Jesús ndab na'anpa gakloo bexa ndo' be men

(Lc. 12:57-59)

21 'Le'a bego mbi'ínla ta ndab Dios ndo' be men polta, ndab xa: "Lá
gut bega men, le'a tal ton gut men le'a be men utsaksi xa wa."[a] 22 Parea
le'a na' ndi gáp le'a tal ton gakloo ndo' stub men, le'a Dios utsaksi xa
wa. No tal ton inisi stub men, le'a xa wa iso' ndo' bexa nibe'e. No tal
ton gab "tont" ndo' stub men, le'a xa wa ya' ndo' gi' infierno.
23 'No tal le'a bega ncha'lo med sa nsa'a men ta'a ndo' Dios, ná sa we'e
utse'a ladna bega le'a stub ltsa'a bega ndakloo ndo' bega, 24 bla'a bega sa
we'etsa ndi'ib-a. Cha wa' bega ndo' ltsa'a bega wa, bin bega ta gun wen
ya'an bega ndo' xa. Cha we'e byach bega bsa'a bega ta wa ndo' Dios.
25 'No tal ton nlad usake bega, wa'yadi'izhno bega xa gor biseata iso'
xa ndo' juez. Le'a tal xa usake bega ndo' juez, le'a juez cha yun cuent
bega ndo' bexa nla'ach litgi'ib, cha uke'a xa bega litgi'ib. 26 Le'a na' gáp
le'a bego na'anpa ito'o sa wa gast kixka bega itea ta nsa'ab bega wa.

---

[a] **5:21** Ex. 20:13; Dt. 5:17

Jesús ndab na'anpa ugap iwi'i bexa ndo' be xagots

27 'Le'a bego mbi'ínla ta ndab di'izh ten Dios: "Lá ugal bega dub
xagots na'anpa xagots ten bega."[a] 28 Parea le'a na' ndi gáp ndo'
bega le'a tal ton iwi'i ndo' dub xagots ndanbe'e xa ugal xa xagots
wa, le'a xa wa ndap ke ndo' Dios cuent mgal-la xa xagots wa.
29 'Ta we'e tal le'a bega ndun dub ta ugap ta na' dub ngusndo'
bega, mas wen ito'o-yá. Ndi mas wen na'an dub ngusndo' bega
nat, ni ka idub bega ya' infierno. 30 No liga tal le'a bega ndun
dub ta ugap nsea ya'a bega, mas wen yabto'og-a. Ndi mas wen
na'an dub ya'a bega nat, ni ka idub bega ya' infierno.

Jesús ndab lá nsabndo' ula'a bexa xa ten xa

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

31 'No ndab di'izh ten Dios: "Le'a tal ton dub xabgi'i nlad ula'a
xagots ten na, le'a xa syo'o gan usa'atsa dub git ndo' xagots wa, gab
git le'a xa mla'a xagots."[b] 32 Parea le'a na' ndi gáp ndo' bega le'a tal
ton dub xabgi'i ula'a xagots ten na, cha ika'a xagots wa stubga xabgi'i,
le'a xabgi'i ned wa ndun le'a xagots wa ndap ke ndo' Dios. No liga
le'a stub xabgi'i na ika'aga xagots wa noga ndap ke ndo' Dios. Ná tal
ton dub xagots ugal stubga xabgi'i, le'a xabgi'i ten xa wa sak ula'a xa.

Jesús ndab xte'e gab bexa gor na gun bexa dub ta'a

33 'No mbi'ínla bega stub ta'a ndab Dios ndo' bexa polta, ndab
xa: "Tal le'a bega ndab Dios nsobwi'i sunka bega dub ta'a, we'e
le'a bega juerska li gun. Na'anpa ula'a bega lá gun bega ta wa."[c]
34 Parea le'a na' ndi gáp ndo' bega, le'a gor na ndab bega gun bega
dub ta'a, na'anpa use'at bega Dios, ndi gabtsa bega gun bega ta wa.
No na'anpa use'at bega gibe'a, le'a gibe'a ba' sa nsob Dios. 35 No ni
na'anpa use'at bega gizhliyo, le'a gizhliyo ndee sa nibe'e Dios. No ni
lá use'at bega Jerusalén, le'a Jerusalén gezh ten Dios xa ndon le'a
nibe'e. 36 No ni lá use'at bega gek bega, le'a bega lá yoo gan uche'a
ni dub gichgek bega xa'aga color. 37 Ndi gor na gun bega dub ta'a,
litsa gud bega. No tal na'anpa gun bega dub ta'a, litsa gud bega. Le'a
itea ta'a na kota bega ndo' ta ndee wa, le'a ta wa ta ten maxu'u.

---

[a] **5:27** Ex. 20:14; Dt. 5:18 [b] **5:31** Dt. 24:1-4 [c] **5:33** Nm. 30:2

Jesús ndab utsin gunno bexa men ugap ndanno xa

(Lc. 6:29-30)

38 ’No mbi'ínla bega ta ndab di'izh ten Dios: “Tal ton guzha'a
ngusndo' dub men, le'a men wa noga li gunno xa wa. No tal ton
ko'oga dub ndeay dub men, le'a men wa noga li gunno xa wa.”
39 Parea le'a na' ndi gáp na'anpa ukixke bega ta ugap mbinno dub
men bega. Tal ton kichya'a ndo' bega lad ga'al, bla'a bega kichya'a
xa no stubga lad. 40 No tal ton usake bega ulat xa dub xab bega,
bla'a bega gast no stub-a go'o xa. 41 No tal ton gab juerska go'o
bega dub ta'a no'o xa dub kilómetro nes nsea xa, ndi top li sa bi'i
bega-yá. 42 No tal ton inab dub ta'a ndo' bega, usa'a bega-yá. No
tal ton inab dub ta iki'in xa, lá gab bega le'a bega lá usa'a-yá.

Jesús ndab ikwea' ladna bexa itea be men

(Lc. 6:27-28, 32-36)

43 ’No mbi'ínla bega stubga ta'a ndab be men: “Bkwea' ladna bega
be ltsa'a bega, no bxee ladna bega ndo' bexa ugap ndanno bega.”[a]
44 Parea le'a na' ndi gáp ndo' bega bkwea' ladna bega bexa ugap
ndanno bega. No utsin bidi'izh bega ndo' bexa xela ní'i ndo' bega.
No utsin gok bega ndo' bexa nxee ladna ndo' bega. No unab bega
ndo' Dios gakno Dios bexa na kwea' ní'i ndo' bega no bexa na ugap
ndanno bega. 45 Li nsabndo' gun bega ta na nak bega xinka Dios Xus
beuna, xa nsob gibe'a. Le'a xa ndun le'a wizh nsu xe'a ndo' itea be
men, bexa wen no bexa ugap. No nla' xa gi ndanti'in itea be men,
bexa wen no bexa ugap. 46 Tal le'a bega nkwea' ladna sbe'en bexa
nkwea' ladna bego, ¿xte'e nsak bega le'a Dios usa'a ta wen ndo' bega
zha? ¿Lá ini'í bega zha le'a gast bexa nsen med ten gobier Roma
liga nkwea' ladna be ltsa'a na? 47 No tal le'a bega utsin nidi'izh
ndo' be ltsa'atsa bega, ¿xte'e nsak bega zha le'a bega wen ndun?
¿Lid no bexa lá nchando' Dios li ndun? 48 Ta we'e sbe'en ta wen
bin bega, lak sbe'en ta wen ndun Tad Dios xa nsob gibe'a.

Jesús ndab gakno bexa be men uban nak

6 ’Bla'ach bega le'aka bega le'a gor na ndun bega ta wen ndo'
stub men, na'anpa gun bega-yá dub mod na ini'í be men ta
ndun bega wa. Tal le'a bega li gun, le'a Tad Dios xa nsob gibe'a

---

[a] **5:43** Lv. 19:18

lá kix ta li mbin bega wa. [2] Le'a gor na nsa'a bega ta nki'in dub
men uban nak, na'anpa gudi'izh bega-yá ndo' be men, lak ndun
bexa nluu cuentta xa wen ná xa xa ugap. Le'a bexa wa ndadi'izh-a
len be ni'i sa nzhealbe beuna xa judio no ndadi'izh bexa-yá be
nes, ndontsa gab be men le'a bexa xa wenka. Le'a na' gáp le'a ta
wen iní'i be men ndo' bexa wa, le'a ta we'etsa gun bexa gan. [3] Ná
le'a gor nsa'a bega ta nki'in dub men, na'anpa gab bega ta wa
ndo' ni dub men. [4] Tal le'a bega li xaga'tsa gakno stub men, we'e
le'a Tad Dios ini'í ta wa, cha ga'alka usa'a xa ta ika'a bega.

Jesús mluu xte'e gudi'izhno bexa Dios

(Lc. 11:2-4)

[5] 'Le'a gor gudi'izhno bega Dios, lá gak bega lak nak bexa
nluu cuentta xa wen ná xa xa ugap. Le'a bexa wa ndal ladna
nso'yadi'izh ndo' Dios sbe'en len ni'i sa nzhealbe beuna xa judio
no be sa skin nes ndontsa ini'í be men-a. Ná le'a na' gáp ndo'
bego le'a ta wen ní'i be men ndo' bexa wa, le'a ta we'etsa gun
bexa gan. [6] Ná le'a bego gor gudi'izhno bega Dios, uyo'o bega len
lid bega, cha btsaw bega to'o puert, cha bidi'izhno bega Tad Dios
dub mod na ni dub men lá ini'í-yá. Le'a ta na li xaga'tsa ndun
bega, le'a Dios ini'í ta wa cha ga'alka usa'a xa ta ika'a bega.
[7] 'Le'a gor na ndadi'izhno bega Dios, na'anpa gab bega dubtsa di'izh
ngi sian biaj, lak ndun bexa lá nchando' Dios, ndanbe'e bexa le'a ta na
uzhebpa ndadi'izh bexa, ta we'e mas go'ón Dios ta ndab bexa. [8] Lá gak
bega lak nak bexa wa, le'a Tad Dios xa nsob gibe'a yá uni'íla xta'an nki'in
bega gor na biseata inab bega-yá. [9] Ta we'e lnde'e bidi'izhno bega Dios:

Go Dios Xus besa, go nsob gibe'a,
yankea be men lea' go.
[10] No uxax ilen tiemp inibe'e go be men.
Gak ta nlad go ndo' gizhliyo, lak ndak-a gibe'a.
[11] Nab besa usa'a go ta gaw besa wizh nat,
lak nki'in besa-yá itea wizh.
[12] No binge' ladna go be ke ten besa,
lak ndange' ladna besa ndo' be men ugap ndanno besa.
[13] Lá ula'a go gaila' besa ndo' be ta ugap,
ndi ulo'o go besa ndo' itea be ta ugap.
Le'a idub tiemp le'a go xa ndon le'a nibe'e
no xa ndon le'a juert no xa ndon le'a nsak.
Lika nak-a.

[14] ’Le'a tal bega gunge' ladna be ta ugap ndanno be men bega,
we'e le'a Tad Dios xa nsob gibe'a noga sunge' ladna be ke ten bega.
[15] Parea tal le'a bega lá gunge' ladna ndo' be men ugap ndanno
bega, we'e le'a Tad Dios noga lá gunge' ladna ndo' bego.

Jesús mluu xte'e lá gaw bexa dub tiemp

[16] ’Le'a zha na lá ndaw bega dub tiemp, na'anpa gun bega uban
ina' ndo' bega, lak ndun bexa ndab le'a xmen Dios parea na'anpa ta
ugea-yá. Le'a bexa li ndun ndontsa ini'í be men le'a bexa lá ndaw
wizh wa. Ná le'a na' gáp le'a ta wen ní'i be men ndo' bexa wa, le'a ta
we'etsa gun bexa gan. [17] Na' le'a bego zha na li lá gaw bega, ndi
ulo bega ta uxe'e gek bega, no uda'ab bega ndo' bega, [18] ndontsa
na'anpa ina' be men ti lá ngaw bega wizh wa. Nabtsa Dios ina' ta
li xaga'tsa ndun bega, cha ga'alka usa'a Dios ta ika'a bega.

Jesús ndab kocha'aw bexa be ta'a gibe'a

(Lc. 12:33-34)

[19] ’Lá yunjunt bega be ta sian ndo' gizhliyo ndee, le'a mbes
sazha'a-yá, no slen yaso'o-yá, no ncho wa'an sgowa'an-a. [20] Ndi
bin bega be ta nsak ndo' Dios, li kocha'aw bega sian ta'a gibe'a,
sa na ni mbes lá guzha'a-yá, no ni yaso'o lá gaw-a, no ni
wa'an lá kowa'an-a. [21] Le'a sa kocha'aw bega be ta mas nsak
cuent ten bega, le'a sa wa mas ncho tse'e gek bega.

Jesús mbidi'izh dub cuent ten xe'a

(Lc. 11:34-36)

[22] ’Le'a ngusndo' dub men le'a nak xe'a ten xa. Tal le'a ngusndo'
bega ta wen, le'a bega nkesea ndo' xe'a. [23] Ná tal ngusndo' bega
na'anpa ta wen, le'a bega nkesea ndi sa ukaw. No tal xe'a ncho len
lado'o bega ndi nyak sa ukaw, ¡uzhebpa dub sa ukaw nkesea bega!

Jesús mluu cuent ten Dios nsea med

(Lc. 16:13)

[24] ’Na'an ton yoo gan gun ti'in ten top xa nibe'e xa. Le'a gal gor le'a
xa ixee ladna ndo' dub xa nsea ikwea' ladna xa stub xa, no uxobgek
xa ndo' dubtsa xa nsea lá uxobgek xa ndo' stub xa wa. Liga tal le'a
bega nkwa'an sian med, le'a bega lá yoo gan gun ti'in ndo' Dios.

Dios nla'ach be xmen na

(Lc. 12:22-31)

25 ’Ta we'e gáp na' ndo' bega, lá yu' ladna bega xta'an gaw
bega no xta'an goo bega ndontsa iban bega. No ni lad gak bega lá
yu' ladna bega. ¿Lá ini'í bega zha le'a gealnaban ten bega mas
nsak ndo' be ta gaw bega, no le'a bega mas nsak ndo' xab bega?
26 Binbe'e bega lak nak be migin ni lá ndas ma bid, no ni lá ntele'e
ma ta gaw ma, no ni lá ndap ma sa nyocha'aw ta gaw ma. Ná
le'a Dios Xus beuna nsob gibe'a ngawka bema. ¿Lá ini'í bega zha
le'a ndo' Dios le'a bega uzhebpa mas nsak ndo' be migin?
27 ’¿Ton bega gun gan tal uzhebpa yu' ladna bega ga'al bega stol
metr? 28 ¿No xta'an nyu' ladna bega lad gak bega zha? Bwi'i bega
ndo' be gé'e, ná xte'e ndi'ibya'al-a, ná ni lá ndun-a ti'in, no ni lá
ndande'e-yá lad. 29 Ná le'a na' gáp ndo' bego le'a lat itea be lad
uzhebpa wen ngok Salomón na'an dub lad chul lakta dub gé'e. 30 Le'a
Dios lita chul ndanno be gé'e ndi'ib ge'e, ná ta gal ge'a yabto'og-a cha
yol'-a. ¿Lid mas uzhe'eb gakno Dios bega, maska ndidotsa ndangea
ladna bega xa? 31 Lá yu' ladna bega xta'an gaw bega no xta'an goo
bega no lad gak bega. 32 Le'a be men lá nchando' Dios itea be ta ndee
nkwa'an bexa, ná le'a Tad Dios xa ncho gibe'a uni'íla xta'an nki'in
bega. 33 Ndi bkwa'an bega xte'e uxobgek bega ndo' Dios, no xte'e gun
bega ta nlad xa. We'e le'a Dios sa'aka itea ta nki'in bega wa. 34 Ta we'e
lá yu' ladna bega xte'e itid bega wizh ge'a, le'a itea be wizh ncho ta
itid bega. Le'a kadga wizh binbe'etsa bega be ta nsatid bega wizh wa.

Jesús ndab lá inisi bexa be ltsa'a bexa

(Lc. 6:37-38, 41-42)

7 ’Lá gab bega le'a be men lid le'a ndun, ndontsa na'anpa no
Dios gab le'a bega lid le'a ndun. 2 Le'a lak ndab bego ndo' be
men, no liga gab Dios ndo' bego. No lak ndanno bega be men,
no liga gunno Dios bega. 3 ¿Xta'an nwi'i bega gix tuzh ncho ndo'
ltsa'a bega zha, ná ni lá na' bega le'a ndo' bega ntsaw dub ble'a
ya si'il? 4 ¿Xte'ema yoo gan gab bega ndo' ltsa'a bega: “Bsa'a
ndo' lu ko na' gix tuzh ncho ndo' lu”, ná le'a ndo' bega ntsaw dub
ble'a ya si'il? 5 Ndab bega ugap nak stubga men, ná le'a bega ndi
mas ugap nak. Ned udob bega ya si'il ntsaw ndo' bega, we'eta
sun bega gan ko'o bega gix tuzh ncho ndo' ltsa'a bega.
6 ’Lá uluu bega di'izh ten Dios ndo' bexa lá nsakyo'ón-a. Le'a bexa
ndun lak ndun dub kuch, tal le'a dub men ncha'ano dub ngusnik uyap

ndo' ma, le'a ma slako tso'o-yá, ni lá ini'í ma xta'an-a. No ta ndun bexa wa cuent ta ndun dub mbek ndawke'a ya'a men gor ngaw xa ma.

Jesús ndab le'a Dios usa'a ta inab bexa

(Lc. 11:9-13; 6:31)

7 'Unab bega ta nki'in bega ndo' Dios, le'a Dios sa'aka ta wa.
Bkwa'an bega Dios, le'a bega szhealka xa. Utezh bega Dios, le'a
Dios saknoka bega. 8 Le'a itea bexa na nab ta nki'in na, le'a
xa nka'aka-yá; le'a itea bexa nkwa'an Dios, le'a bexa nzhealka
xa; le'a itea bexa nbezh Dios, le'a Dios ndaknoka.
9 'Le'a bego na ndap me'ed, tal le'a dub xme'ed bega inab dub pan,
¿cha sa'a bega ndi dub ge' ndo' me'ed zha? 10 No tal le'a xme'ed bega
inab dub mbeal, ¿cha sa'a bega ndi dub mbe'al ndo' me'ed zha? 11 Le'a
bego bexa ugap, ná sbe'en be ta wen nsa'a bega ndo' be xin bega. Mata
Dios Xus beuna nsob gibe'a sa'a sbe'en be ta wen ndo' bexa inab-a.
12 'Ta we'e utsin bin bega ndo' be men lak nlad bego utsin gun
be men ndo' bega. Le'a ta ndee nak xan itea be ta unibe'e Dios,
no be ta mluu bexa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta.

Ncho dub nes uya'a no dub nes uxen

(Lc. 13:24)

13 'Bin bega juers yate bega to'o puert uya'a. Ncho dub nes uxen
ncha'a sa nsob dub puert uxen. Kwa'adpa men yate puert wa, ná le'a bexa
wa ya' ndo' gi'. 14 No ncho dub nes uya'a ncha'a sa nsob dub puert uya'a.
Uxee men izheal yate puert wa, ná le'a bexa wa gap gealnaban ndo' Dios.

Be ngus ten ya nluu xá ya na-yá

(Lc. 6:43-44)

15 'Lá ula'ach bega be men nkwi'in ndab le'a ndadi'izh sakndo'
Dios. Bcha'an nlu'u bexa cuent borreg, ná le'a len lado'o bexa le'a bexa
ugi'i cuent dub mbee. 16 Le'a be ta ndun bexa wa, ta we'e sgondo' bega
ná xte'e nak xa, lak dub yagich na'anpa usa'a uv no ni ngus la'aw lá
usa'a-yá. 17 Liga itea be ya wen sbe'en ngus wentsa nsa'a. Ná le'a itea be
ya na nsa'a ngus lá isu'u gaw be men, le'a ta wa sbe'en ngus we'etsaga
nsa'a. 18 Le'a dub ya wen na'anpa nsa'a ngus lá isu'u gaw be men. No
liga dub ya nsa'a ngus lá ndaw men lá yoo gan usa'aga ngus wen. 19 Le'a
itea ya na lá nsa'a ngus wen, gal gor yabto'og-a cha yol'-a. 20 Liga
nak bexa ukwi'in wa, le'a ta nduntsa xa sgondo' bega xte'e nak xa.

Na'anpa itea men yate sa nibe'e Dios

(Lc. 13:25-27)

21 'Le'a kwa'ad be men ndab le'a xa nak xmen na', parea na'anpa
itea bexa wa yate sa nibe'e Dios gibe'a. Le'a sa wa yate bexa
nxobgektsa ndo' Dios Xus na' xa nsob gibe'a. 22 Gal wizh wa le'a
kwa'ad bexa gab ndo' na': "Tad, ¿lá ini'í go zha le'a besa juers ten ga
mbidi'izh sakndo' Dios, no juers ten ga ulantu'ub besa mbi bxin, nsea
sian be uyon mbin besa?" 23 Cha ndi gáp na' ndo' bexa wa: "Le'a na'
lá nchando' bega. Nat bxo'on bega wats na', bego xa ndun ta ugap."[a]

Dub cuent ten top xa mbinde'e ni'i

(Lc. 6:46-49)

24 'Le'a tal ton go'ón ta ndáp na' ndee, cha liga gun xa, le'a na'
gáp le'a xa wa nak cuent dub xabgi'i list, dub xa mbinde'e lid na ndo'
ge'da'a. 25 Ngol gor ulen gi, ngopyo'o nits yo'ow, no ulen mbi si'il
sa nde ni'i wa, no uke'a nits ni'i wa, ná ni'i wa na'ankapa ilate, le'a
xan-a nsob ndo' ge'da'a. 26 Ná le'a tal ton go'ón ta ndáp na' ndee, ná
lá uxobgek bexa ndo'-yá, le'a xa wa cuent dub xa lá ndanbe'e, dub xa
mbinde'e lid na ndo' yux. 27 Ngol gor ulen gi, no ngopyo'o nits yo'ow,
no ulen mbi si'il sa nde ni'i wa, no uke'a nits ni'i wa, cha ulate idub ni'i.
28 Le'a gor mtayadi'izh Jesús ta ndee, le'a be men ndanseana
xte'e ndadi'izh xa, 29 geal le'a ta ndadi'izh xa wa nluu le'a xa
uzhe'eb ndap juers, na'anpa lak ndadi'izh be mech ten ley.

Jesús myunyakna dub xa nsén gealgizh lepra

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

8 Le'a gor ncha'la' Jesús bet wa, le'a kwa'ad be men usankea tso'o xa.
2 Cha ulen dub xabgi'i nsa'gea las na, le'a ta wa dub gealgizh nsalea'
lepra. Cha msaxib xa ndo' Jesús gast ndo' yo ngol xtuzh xa, ndab xa:
—Señor, tal go nlad yunyakna go na', le'a na' uní le'a ga sunka gan.
3 Le'a Jesús cha mxo'ob ya'a na tso'o xa wa, cha ndab Jesús:
—Nladka na' yakna lu. ¡Nat myakna lu!
Cha bi le'a gor wa le'a gealgizh wa cha mnitndo'.
4 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:
—Bla'ach, na'an ton ndo' ná gudi'izh lu xte'e myakna
lu. Ndi wa' ndo' ule'ay ini'í xa le'a lu myaklana. No bi'i be

---

[a] **7:23** Sal. 6:8

man xnab lak unibe'e ley mke'a Moisés usa'a be men zha
nyakna bexa, ndontsa ini'í be men le'a lu myaklana.

Jesús myunyakna xa ndun ti'in ten dub soldad

(Lc. 7:1-10)

5 Le'a gor na ulaya' Jesús gezh Capernaum, le'a wats
Jesús ulen dub soldad, dub xa Roma nibe'e dub gayo'oga
be soldad. Cha unab xa ndo' Jesús, 6 ndab xa:
—Señor, le'a dub xa ndun ti'in ndo' na' uzhe'eb kwea' nsak. Le'a
xa lá yoota gan isea, uzhebpa gealkwea' nax ni'í xa ta lid na'.
7 Le'a Jesús cha ndab:
—Na' gaa yunyakna xa.
8 Ná le'a soldad wa cha ndab:
—Señor, le'a na' na'anpa isaya' yate go len lid na'. Nat gudtsa
go yakna xa, le'a xa syakkana. 9 Le'a na' ndee nxobgek ndo' xa mas
nibe'e ndo' na'. No ncho be soldad nibe'e na' ndo' na. Le'a gor na
ndáp na' ndo' dub xa ya' xa, le'a xa cha nda'kaga. No gor na ndáp
na' gi'id stub xa, le'a xa cha ndi'idkaga. No gor na nibe'e na' ndo' xa
ndun ti'in ndo' na', le'a xa wa cha ndunkaga ta li ndáp na' wa.
10 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha ngwanseana
xa, ndab xa ndo' be men nchankea tso'o xa:
—Le'a na' gáp ndo' bego, na'anpa izheal na' ni dub xa Israel
lnde'eta nge' ladna na'. 11 No gáp na' ndo' bega le'a gal dub wizh
le'a kwa'ad be men ito'o lad nlen wizh no lad nda'as wizh, cha
kwe bexa wats Abraham no Isaac no Jacob sa nibe'e Dios gibe'a.
12 Na' le'a bexa Israel, bexa na ndi'izh nsabndo' ya'be sa nibe'e
Dios, le'a bexa wa ndi itatebe tso'o juer sa ukaw. Cha go'on bexa
gast ndeay bexa gaw bexa tant dub gealkwea' si'il ini'í bexa.
13 Cha ndab Jesús ndo' soldad nibe'e wa:
—Nat bya' ga, le'a lak mge' ladna go na', li gak-a.
Cha bi le'a gor wa le'a xa ndun ti'in ndo' soldad wa cha myakna.

Jesús myunyakna xnazha'ap Pedr

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

14 Cha ncha'a Jesús ta lid Pedr, cha uni'í Jesús xnazha'ap Pedr
nax ndo' lo'on uzhebpa ncho xlea. 15 Cha mgal Jesús ya'a xa, cha
mto'o xlea xa. Le'a xagots wa cha ngwaste msa'a ta gaw bexa.

Jesús myunyakna kwa'ad bexa gizh

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

16 Le'a gor uyo'o te'al, le'a be men ulenno kwa'adpa bexa ncho
mbi bxin lado'o na. Le'a Jesús cha ulantu'ub be mbi bxin nsea sbe'en
di'izhtsa, no myunyakna xa itea bexa gizh. 17 Li ngok-a lak ta polta
ndab Isaías, xa mbidi'izh sakndo' Dios: "Le'a xa le'a ulo'o beuna
ndo' be gealgizh nsén beuna no be gealkwea' nchono beuna."[a]

Bexa na nlad isankea tso'o Jesús

(Lc. 9:57-62)

18 Le'a gor uni'í Jesús idub gangeak wats xa nde be men kwa'ad,
cha ndab xa ndo' be xmen xa itakea bexa stub to'o lagun Galilea.
19 We'e le'a dub mech ten ley cha ulen wats Jesús, ndab xa:
—Mech, le'a na' no isankea tso'o go guni'i pa ya' ga.
20 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a be mbeas ndap ge'ed nyo'o na, no le'a be migin ndap be xu'un
ten na, parea le'a Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo lá ndap sa une'e xa.
21 Le'a stub xa na no nkeseano Jesús cha ndab:
—Señor, bla'a ga ned ya'uka'ach na' xus na'.
Cha we'eta isankea na' tso'o ga.
22 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa wa:
—Usankea tso'o na'. Bla'a le'a bexa lá ndap gealnaban
ndo' Dios uka'ach ltsa'a ngut na.

Jesús mtsaw ndo' mbi si'il ulen ndo' nits

(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)

23 Le'a Jesús cha ukea ndo' barco no be xmen xa, cha
ncha'be bexa ndo' nits. 24 Le'a sa wa cha ulen dub mbi si'il
gast nyo'o nits wa len barco. Ná le'a Jesús ndi naxyats.
25 Le'a be xmen xa cha mkwa'an xa, ndab bexa:
—¡Señor, lá ula'a ga gat beuna, le'a beuna ngi sla'yo'o len nits!
26 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Xta'an lba'ata nzheb bega zha? ¿Lid ndangea ladna bega na' zha?
We'e cha ngwaste xa, uteyo xa mbi no nits, cha uleas mbi no ndon xe
ute nits. 27 Le'a bexa wa cha ngwanseana, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:

---

[a] **8:17** Is. 53:4

—Wen, ¿tonxá xa ndee zhaga, gast mbi nsea
nits nxobgek ndo' di'izh ten xa?

Jesús ulantu'ub mbi bxin ncho lado'o top xa Gadara

(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)

28 Le'a gor ulaya' bexa stub to'o lagun sa nibe'e gezh Gadara,
we'e cha ulen top xabgi'i wats Jesús, uto'o bexa lat be ge'lo'o
sa nga'ach be men ngut. Le'a bexa wa ncho mbi bxin len lado'o
bexa, no uzhebpa ugi'i bexa, gast ni dub men lá yoo gan itid
nes nax sa wa. 29 Cha uge' ndab bexa ndo' Jesús:
—¿Xta'an ngi besa nsea ugal lu zha, Jesús Xin Dios? ¿Nsea
utsaksi lu besa, zha biseata gal wizh li gun lu?
30 Le'a gax sa wa ndeseayaw kwa'adpa kuch. 31 Cha
ndab be mbi bxin wa ndo' Jesús:
—Tal le'a lu kontu'ub besa, bla'a yate besa len be kuch ba'.
32 Le'a Jesús cha ndab:
—Wa'be bega.
Le'a be mbi bxin wa cha uto'o lado'o be xabgi'i wa, cha uyo'o beya
len be kuch wa. Le'a itea be kuch wa cha karrel ncha'a gek dub we'a
to'o nits. Cha ubix bema gast len nits ula'yo'o bema, cha ngut bema.
33 Le'a bexa nkeno kuch wa cha mxo'on. Ngol gezh wa cha
mbidi'izh bexa itea be ta uyo'o wa, gast xte'e myakna bexa ncho mbi
bxin len lado'o na. 34 Le'a kwa'adpa bexa gezh wa cha uto'o ncha'be
sa nso' Jesús. Le'a gor uni'í bexa Jesús, cha unab bexa ika'an xa sa wa.

Jesús myunyakna dub xa lá yoo gan isea

(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

9 Le'a Jesús cha ukeagal ndo' barco wa, cha utakea xa stub to'o
lagun, nsea' xa gezh Capernaum sa ncho xa. 2 Le'a sa wa cha
ulenno pla be men dub xabgi'i gizh lá yoo gan isea, nax ndo' dub
yalo'on. Le'a Jesús cha mna'la le'a bexa nge' ladna le'a Jesús sun
gan yunyakna xa gizh wa, cha ndab Jesús ndo' xa gizh wa:
—Amig, bten ladna lu, le'a ke ten lu myu'ula.
3 We'e le'a pla be mech ten ley nde sa wa cha mbinbe'ebe:
"Le'a ta ndab xa ba' uzhe'eb dub ta'a lá nsak ladna Dios."
4 Ná le'a Jesús mgenna xte'e ndanbe'e bexa wa, cha ndab Jesús:
—¿Xta'an lba'a ugap ndanbe'e bega len lado'o bega zha?
5 ¿Xta'an mas lid bid gáp na' le'a ke ten xa ndee myu'ula, nati gáp

na' gaste xa, cha isea xa? 6 Le'a nat ini'í bego le'a na', Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo, no syo'o gan utsu'u ke ten be men.
Cha ndab Jesús ndo' xa gizh wa:
—Goste, cha udob yalo'on ten lu ba', cha bya' ta lid lu.
7 Le'a xa cha ngwaste, cha nsea' xa ta lid xa. 8 Le'a gor uni'í
be men ta wa, cha uzhebpa ngwanseana bexa, no ndab bexa le'a
Dios uzhe'eb dub Dios si'il ta na li msa'a xa juers ndo' men.

Jesús mti Mateo

(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

9 Le'a gor ncha'a Jesús cha uni'í xa dub xa nsalea' Mateo nsobyun ti'in
nsen xa med nkix be men ndo' gobier Roma. Cha ndab Jesús ndo' xa:
—¡Utsea! ¡Usankea tso'o na'!
Le'a Mateo cha ngwaso', cha usankea xa tso'o Jesús.
10 Ngol tso'o wa le'a Jesús nsea be xmen xa ngwa'daw ta lid
Mateo. Le'a sa wa no kwa'ad bexa ndun ltsa'a ti'in ndun Mateo wa
ngwa'be, no kwa'adta bexa na ndab be men ugap nak bexa. 11 Le'a
gor uni'í bexa fariseo ta wa, cha ndab bexa ndo' be xmen Jesús:
—¿Xta'an lba'a ndawno mech ten bega bexa
nsen med no bexa ugap ba' zha?
12 Ná le'a Jesús mbi'ín ta ndab bexa wa, cha ndab Jesús:
—Le'a bexa na'anpa gizh lá nki'in doctor, ndi le'a bexa gizh
nki'inka xa wa. 13 Wa'utsid bega ná xte'e gab di'izh ten Dios,
sa ndab Dios: "Le'a na' mas nlad ikwea' ladna bega men, ndo'
lak nlad na' usa'a bega man xnab ndo' na'."[a] Le'a na' na'anpa
ndaltezh bexa ndanbe'e le'a lá ndap ke. Le'a na' ndi ndaltezh
bexa ngondo' le'a ndapka ke, ndontsa yach bexa wats Dios.

Jesús mbidi'izh xte'e lá gaw be men dub tiemp

(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

14 We'e le'a pla be xmen Juan xa ulalea' be men
wa cha ulen ndabbe ndo' Jesús:
—Le'a besa ndee no bexa fariseo ncho sian be wizh lá ndaw besa.
Ná le'a be xmen ga zha, ¿xta'an lid no bexa li ndun ta wa?
15 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Nsak bega zha le'a dub sa nchilya'a men le'a bexa nde
sa wa nsabndo' uban yoo ladna, zha bi ncho xabgi'i nchilya'a

---

[a] **9:13** Os. 6:6

wa? Parea gal dub wizh le'a be men go'o xabgi'i mchilya'a wa.
Le'a zha we'e le'a be men nde sa wa lá gaw dub tiemp.
16 ’Na'an ton ngo ramient dub lad gox nsea dub ble'a lad kub, le'a
lad kub wa sya'ad, cha ndi mas stsaw-a lad gox wa. 17 No na'an ton
ngo vin kub len dub bols gid gox, le'a bich ten vin kub wa stsaw bols
gid gox wa. Le'a vin wa cha ibid stsi'i no sazha'a bols gox wa. Le'a vin
kub wa nsabndo' yo'o len bols gid kubga, ndontsa ni dub-a lá gazha'a.

Jesús myunyakna dub xagots nsea mxiste xa xingots Jairo

(Mr. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

18 Ndalen li nso'yadi'izh Jesús, le'a dub xabgi'i nsak ten
bexa judio ulen, cha usaxib xa ndo' Jesús, ndab xa:
—Le'a me'ed gots ten na' ti'i ngutma. Wa' una uxo'ob
ga ya'a ga tso'o me'ed, ndontsa iban me'ed.
19 We'e le'a Jesús no be xmen xa cha ncha'ano xa wa. 20 Le'a to'o
nes wa nso' dub xagots nsak gealgizh nle'a xa ten idub dub tibtopla
li'in. Le'a xa ubii ndi tso'o Jesús, cha mgal xa ndats xab Jesús,
21 le'a xa mbinbe'e tal le'a xa ugal masa xab Jesús, le'a xa syakkana.
22 Ná le'a Jesús cha mgeakso' mwi'i ndo' xa, cha ndab Jesús:
—Xagots, bten ladna lu, le'a ta na mge' ladna
lu na', ta we'e mbin myakna lu.
Cha bi le'a gor wa myakna xa.
23 Ngol gor ulaya' Jesús ta lid xabgi'i nsak wa, le'a
Jesús cha uni'í bexa ndo'ol bzhee, no xte'eta uge' ndeyo'on
be men. 24 Cha ndab Jesús ndo' bexa wa:
—Utate bega, le'a me'ed ba' na'anpa ngut, le'a me'ed ga naxyats.
Le'a be men wa cha ndi mxi'idno Jesús. 25 Ná le'a gor utatela
bexa, cha uyo'o Jesús len ni'i, cha usen xa ya'a me'ed, cha ngwaste
me'ed. 26 Le'a ta li mbin Jesús wa mgen itea be gezh nde gax sa wa.

Jesús myunyakna top bexa lá na'

27 Le'a gor uto'o Jesús sa wa le'a top xabgi'i lá na'
nseabenkea tso'o Jesús, uge' ndab bexa:
—¡Xin David! ¡Blats ladna go besa!
28 Le'a gor uyo'o Jesús len ni'i, cha ulen bexa wa
wats Jesús. Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—¿Ndangea ladna bega le'a na' sun gan yakna bega zha?
Le'a bexa cha ndab:
—Señor, le'a besa ndangeaka ladna-yá.

29 Le'a Jesús cha mgal ngusndo' bexa, ndab Jesús:
—Nat yakna bega lak ndangea ladna bega-yá.
30 Cha mna'la bexa. Le'a Jesús cha uzhebpa ndab lá gudi'izh
bexa-yá ndo' ni dub men. 31 Ná le'a gor nsea'be bexa, cha mbidi'izh
bexa ta li mbin Jesús wa ndo' itea be men ncho gax sa wa.

Jesús myunyakna dub xa lá yoo gan iní'i

32 Le'a gor uto'o itop be xabgi'i sa wa, we'e le'a stapla be men
ulenno dub xabgi'i mud, ncho mbi bxin len lado'o na. 33 Le'a Jesús
cha ulantu'ub mbi bxin len lado'o xa wa, cha usaxan ndadi'izh
xabgi'i wa. Le'a be men uzhebpa ndanseana, ndab bexa:
—¡Ta ndee dub ta nunk beuna gol ni'í idub Israel ndee!
34 Ná le'a bexa fariseo ndabbe:
—Le'a juers ten maxu'u na nibe'e be mbi bxin ngontu'ub
Jesús be mbi bxin len lado'o be men.

Uzhebpa sian ti'in ten Dios ncho

35 Tso'o wa le'a Jesús ukesea itea be gezh ubi'i no be gezh byux
sa wa, mluu xa be men len be ni'i sa nzhealbe bexa judio be gezh
wa. Mbidi'izh xa di'izh wen ten Dios ná xte'e gak bexa dub xa le'a
Dios nibe'e, no myunyakna xa be men nsén isando' gealgizh no be
gealkwea'. 36 Le'a gor uni'í Jesús be men kwa'ad, cha mlats ladna Jesús
bexa, le'a bexa nyu' ladna no ni lá ini'í bexa xte'e gun bexa, cuent be
borreg ni lá ndap ton ula'ach ma. 37 Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Ncho kwa'ad be men gol go'ón di'izh wen ten Dios, nak bexa
cuent sianpa be ta'a iganle'e, parea le'a bexa gun ti'in wa platsa. 38 Ta
we'e unab bega ndo' Dios Xwan ti'in utu'ubta xa bexa gun ti'in ndee.

Jesús mti dub tibtop xa gun ti'in ten Dios

(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)

10 We'e le'a Jesús cha utezh isatibtop be xmen xa, cha msa'a xa
juers ndo' bexa kontu'ub bexa be mbi bxin, no yunyakna bexa
be men nsén isando' gealgizh no be gealkwea'. 2 Le'a bexa wa bexa
mtu'ub Jesús, gun bexa ti'in ten Dios. Le'a ta wa Simón Pedr, no
Ndres wit xa; nsea Jacob no Juan wit Jacob be xin Zebedeo. 3 Nsea
Julip no Bartol no Tomás no Mateo xa nsen med nka'a gobier Roma,
no Jacob xin Alfeo, no Lebeo xa no nsalea' Tadeo. 4 No Simón xa
partid Caná, nsea Judas Iscariot, xa na le'a myun cuent Jesús tso'o wa.

Jesús mtu'ub isatibtop bexa gudi'izh di'izh ten Dios

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

5 Le'a isatibtop bexa wa mtu'ub Jesús, ndab Jesús
xte'e gun bexa, ndab xa:
—Lá ya'be bega sa ndencho bexa na'anpa xa judio, ni lá ya'
bega be gezh ten bexa Samaria. 6 Ndi wa'be bega sa ndencho
bexa Israel, bexa nak cuent be borreg ula'. 7 Cha bidi'izh bega
ndo' bexa wa le'a zha inibe'e Dios lado'o be men yá gaxla nak.
8 No byunyakna bega bexa gizh, no bexa nsén gealgizh lepra. No
uxiste bega bexa ti'i ngut. No ulantu'ub bega be mbi bxin len
lado'o be men. Lak na'anpa ikix bega nsa na' juers ndee ndo' bega,
no liga ga'bin bega be ta wa na'anpa kix bexa ndo' bega.
9 'Lá go'o bega ni med oro, ni plata, ni cobre, 10 no ni bols go'o bega
nes. No ni lá go'o bega top nes xab bega, no ni stub nes ndab bega,
ni bordón lá go'o bega. Le'a dub xa ndun ti'in nsabndo' yax ten na.
11 'Le'a guni'i xá gezh ná ilaya' bega, tal gezh si'il-a natal gezh
tuzh-a, bkwa'an bega dub men utsin nak, cha uyo'o bega ta lid xa
gast zha ika'an bega gezh wa. 12 Le'a gor na yoo bega len dub
ni'i, cha utsin unidi'izh bega ndo' xa ncho sa wa. 13 Le'a tal xa
utsin ndanno bega, we'e le'a xa wen yoo ladna. Ná tal le'a xa
na'anpa utsin ndun, le'a xa wa na'anpa wen yoo ladna.
14 'Ná tal be men wa lá utsin ndanno bega no ni lá ula'ach xa
ta gudi'izh bega, bka'an bega sa wa guni'i tal ta lid dub men-a no
tal dub gezh-a. Cha blate bega gast yakol ngwa'al xo'o bega, ta
uluu le'a Dios lá nsak ladna lak nak bexa wa. 15 Le'a na' gáp ndo'
bega le'a gal wizh gab Dios ná ton ndap ke, le'a bexa gezh wa mas
gealkwea' ini'í ndo' bexa uyo'o gezh Sodoma nsea gezh Gomorra.

Gal zha gakloo be men ndo' be xmen Jesús

16 'Bla'ach bega le'a na' ntu'ub bega ya'be bega cuentta be borreg
nde lat be mbee. Ta we'e list gok bega cuentta list be uzhib. No
bcha'an gok bega lakta bcha'an nak be palom. 17 No gop bega
cuent ndo' be men, bexa na yun cuent bega ndo' bexa nakti'in, no
kin bexa bega len be ni'i sa nzhealbe bexa judio. 18 Le'a bexa gast
ndo' bexa nakti'in ubi'i no ndo' bexa mas le'a nibe'e go'o bega
ke na nak bega xmen na'. Le'a gor we'e sak gudi'izh bega cuent
ten na' ndo' bexa wa no ndo' kwa'adta bexa na'anpa xa judio.
19 Parea le'a gor na yun bexa cuent bega, lá yu' ladna bega xte'e
ika'ab bega, le'a gal gor wa le'a Dios le'a usa'a di'izh ika'ab bega.

[20] Le'a ta gudi'izh bega wa na'anpa ta ndanbe'etsa bega, le'a ta
wa ndi ta usa'a Espíritu ten Dios Xus beuna gudi'izh bega.
[21] 'Le'a ncho be men le'aka wit na yun cuent gat xa ke ndangea
ladna xa na'. No nchoga bexa liga yun cuent le'aka xin na. No ncho
bexa le'akaga gaklono xus na gast gab bexa gat xus bexa. [22] No itea
be men ixeeno ladna bega ke na ndangea ladna bega na'. Ná le'a tal
ton bega uxik ndo' be gealkwea' wa, le'a bega gap gealnaban ndo'
Dios. [23] Le'a zha na ugap gunno bexa bega dub gezh, bxo'on bega,
wa' bega stubga gezh. Le'a na' gáp ndo' bega le'a zha biseata itid
bega itea be gezh Israel, le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ilengal.
[24] 'Le'a dub xin utsid dub mech na'anpa mas nsak ndo' mech ten na.
No liga le'a dub mos na'anpa mas nsak ndo' xa nibe'e ten xa. [25] Le'a
xin utsid dub mech itid lak ntid mech wa. No liga dub mos itid lak ntid
xa nibe'e ten xa. Tal le'a be men ní'i ndo' na' ndee maxu'u Beelzebú,
matagal ndo' bega nak be xmen na', ¿xte'ema ugap gab bexa wa?

Ton ndo' ná nsabndo' izheb be men

(Lc. 12:2-9)

[26] 'Lá izheb bega ndo' be men, le'a itea be ta uga'ach, le'a gal gor
le'a be ta wa ulu'ukabe. No itea be ta'a ngachyo'o, le'a gal gor le'a be
men ini'íka ta wa. [27] Le'a be ta ndáp na' ndo' bega gor te'al, gud
bega-yá gor tezhea ndo' be men. Le'a be ta xga'ach ndo'ón bega, gast
gek ni'i uso' bega uge' gudi'izh bega-yá. [28] Lá izheb bega ndo' be men.
Le'a bexa sun gan gut bexa bega, ná le'a gealnaban ncho len lado'o
bega le'a bexa wa lá gun gan gut. Ndi mas bzheb bega ndo' Dios xa
na sun gan gut be men, cha utsa'ab xa gealnaban ten bexa infierno.
[29] 'Le'a top migin nzhe'a dub med tuzh, parea ni dub
bema lá gat tal Dios lá ula'a gat ma. [30] Le'a Dios uzhebpa
nla'ach bega gast uni'í xa plo gichgek bega ncho. [31] Ta we'e
lá izheb bega, le'a bega mas nsak ndo' be migin.

Lá ido ladna be xmen Jesús

(Lc. 12:8-9)

[32] 'Le'a tal ton gab ndo' ga'al be men le'a xa xmen na', le'a na'
noga gáp ndo' Xus na' xa nsob gibe'a le'a xa wa xmenka na'. [33] Ná
le'a tal ton gab ndo' be men le'a xa na'anpa xmen na', le'a na' noga
gáp ndo' Xus na' xa nsob gibe'a le'a xa wa na'anpa xmen na'.

Jesús le'a ndun iteltsa'abe be men

(Lc. 12:49-53; 14:26-27)

34 'Lá gunbe'e bega le'a na' ndal por na uzhe'eb wen
kwe be men ndo' gizhliyo. Le'a na' ndi ndal le'a be men
iteltsa'a. 35 Le'a na' ndal le'a be xabgi'i kuyono le'aka
xus na, le'a be xagots kuyono le'aka xna'a na, le'a xinxix xa
kuyono le'aka xnazha'ap xa. 36 Le'a bexa na mas gakloo
ndo' dub men, le'a ta wa le'aka bexa ta lid xa.
37 'Le'a tal ton mas ndankea xus na no xna'a na ndo' lak ndankea xa
na', le'a xa wa na'anpa isaya' gak xmen na'. Liga tal ton mas nkwea'
ladna be xme'ed na ndo' na', le'a xa wa na'anpa isaya' gak xmen na'.
38 Tal le'a bego lá go'o cruz ten na, cha lá isankea bega tso'o na', le'a
bega lá isaya' gak xmen na'. 39 Le'a tal ton ukwa'an xte'e wen yoo xa,
le'a xa wa ndi gun perdid gealnaban ten na ndo' Dios. Ná tal ton gat
geal ndangea ladna xa na', le'a xa wa gap gealnaban ndo' Dios.

Dios usa'a ta ika'a bexa utsin nak

(Mr. 9:41)

40 'Le'a tal ton utsin gak ndo' bega, le'a ta wa cuentkata ndo'
na' utsin nak xa. No liga le'a tal ton utsin nak ndo' na', le'a xa
wa utsinga nak ndo' Dios xa mtu'ub na'. 41 Le'a tal ton utsin gak
ndo' dub profet geal profet xa, le'a Dios no ndo' xa wa usa'a
ltsa'a ta usa'a Dios ndo' be profet. No liga tal ton utsin gak ndo'
dub xa wen geal wen xa, le'a Dios no ndo' xa wa usa'a ltsa'a
ta usa'a Dios ndo' bexa wen. 42 Le'a tal ton usa'a masa dub vas
nits myal' goo dub xmen na', geal le'a xa xmen na', le'a na' gáp
ndo' bega le'a Dios usa'aka ta wen nsabndo' ika'a xa.

Juan mtu'ub be xmen na inabdi'izh ndo' Jesús

(Lc. 7:18-35)

11 Le'a gor na mtayadi'izh Jesús ndo' isatibtop be
xmen xa ná xte'e nsabndo' gun bexa, cha uto'o xa
ncha'uluu xa be men be gezh nde gax wa.
2 Le'a zha wa le'a Juan xa na ulalea' be men wa nkea litgi'ib.
Le'a gor na mbi'ín xa be ta'a ndun Jesucristo, cha mtu'ub xa top
xmen xa, 3 ngwa' inabdi'izh bexa ndo' Jesús, ndab bexa:
—¿Go nak xa na ndab Dios ilen wa zha? ¿Nati
kweas besa ilen stubga xa?

4 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Bya'be bega, cha gud bega ndo' Juan ta na' bega no ta ndo'ón
bega. 5 Le'a bexa lá yoo gan iwi'ibe, nat le'a bexa na'la. Le'a bexa lá
yoo gan isea, nat le'a bexa nseala. Le'a bexa nsén gealgizh lepra, nat
le'a bexa myaklana. Le'a bexa ngwa'ad, nat le'a bexa ndo'ónla. Le'a
bexa ngut, nat le'a bexa nbanla. No bexa uban nak ndo'ón di'izh wen
ten Dios. 6 Uzhebpa wen yoo ladna tal ton igondo' ton nak na'.
7 Le'a gor nsea'be itop be xmen Juan, le'a Jesús cha usaxan
mbidi'izh ndo' be men cuent ten Juan, ndab xa:
—Le'a gor na ngwa'be bega ge'e sa uxee ncho men, ¿xta'an
ngwa'iwi'i bega zha? ¿Dub yalod nkwi'in mbi? 8 Nati, ¿xta'an
ngwa'iwi'i bega zha? ¿Dub xabgi'i nak dub lad uzhebpa uyap nsak?
Le'a bega uni'íka le'a bexa ndak lad uyap wa, le'a bexa wa ncho ta
lid bexa nibe'e. 9 ¿Xta'an ngwa'iwi'i bega zha? ¿Ngwa'iwi'i bega dub
xa ndadi'izh sakndo' Dios zha? Le'a na' gáp ndo' bega le'a Juan ta
ugeaka ndadi'izh sakndo' Dios, parea le'a xa mas nsak ndo' iteata bexa
li ndun wa. 10 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab Dios cuent ten Juan:

> Bwi'i, le'a na' utu'ub dub xa ya' ned ndo' lu,
> uxa'al xa nes isea lu.[a]

11 No gáp na' ndo' bega le'a lat be men ngol ndo' gizhliyo na'an ni
stub xa mas nsak ndo' Juan xa ulalea' be men. Ná le'a tal ton uxee
nsak lat bexa nibe'e Dios, le'a cuent ten Dios le'a xa wa mas nsak
ndo' Juan.
12 'Le'a zha ulen Juan xa ulalea' be men wa no gast nat, le'a
ncho bexa ngi'i nka inibe'e Dios be men, nlad bexa initndo'
ta nibe'e Dios be men. 13 Le'a ta mke'a itea bexa mbidi'izh
sakndo' Dios no ley mke'a Moisés wa mbidi'izh xte'e nibe'e
Dios be men gast zha ulen Juan. 14 Le'a tal bega nlad gungea
ladna-yá, le'a Juan le'a nak Elí, xa na ndab be profet gi'idka.
15 Bego na ndap ncha' na, bla'ach bega ta ndáp na' ndee.
16 '¿Xta'anma dub ta nak cuent ta ndun be men ncho nat? Le'a
bexa wa nak cuent be me'ed nde ndo' xge'e, uge' ndab be me'ed
ndo' ltsa'a me'ed: 17 "Mbi'il besa bzhee, ná le'a bega lá ngolndatsbe.
No mbilto'oga besa be cant uban nsea, ná le'a bega lá ngo'onga."
18 Le'a zha ulen Juan ncho wizh lá ngaw xa, no ni lá ndo xa vin. Cha
ndab bega le'a xa ncho mbi bxin len lado'o na, ta we'e li ndun xa.
19 Ná le'a nat ndalga na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo. Le'a na' ndaw,

---

[a] **11:10** Mal. 3:1

no ndo'o na', ná le'a bega ndab le'a na' uzhebpa ndaw, no uzhebpa
ndo'o na' vin. Ndab bega le'a na' nchealtsa'a bexa ugap nak, no bexa
nsen med nkix be men ndo' gobier Roma. Parea le'a bexa ndák lak
nsa'a Dios, le'a be ta wen ndun bexa wa nluu le'a bexa ndákka.

Pro'ob be gezh lá ngungea ladna bexa Jesús

(Lc. 10:13-16)

20 We'e cha usaxan uteyo Jesús bexa na ncho be gezh
na mas sian be uyon mbin xa, geal le'a bexa wa ni lá
ula'a be ta ugap nak bexa. Ndab Jesús:
21 —¡Pro'ob bego xa gezh Corazín no gezh Betsaida! Tal be
uyon mbin na' lat bega wa ndi ngun na' gezh Tiro no gezh Sidón,
polta ngokla bexa lad nagats, no usobla bexa ndo' di', ta uluu
le'a bexa uban myo'o ladna no mla'ala bexa be ta ugap nak
bexa. 22 Ta we'e gáp na' le'a gal wizh gab Dios ná ton ndap ke,
le'a bego xa gezh Corazín no gezh Betsaida mas uzhe'eb ini'í
gealkwea' ndo' bexa Tiro no Sidón wa. 23 No bego bexa gezh
Capernaum, ¿ndanbe'e bega zha gibe'a ya' bega? Le'a Dios ndi
utsa'ab bega infierno. Tal be uyon mbin na' lat bega wa ndi ngak
gezh Sodoma, nal gast gor nat bi nde gezh wa. 24 Le'a na' gáp le'a
gal wizh gab Dios ná ton ndap ke, le'a bega xa Capernaum wa
mas uzhe'eb ini'í gealkwea' ndo' bexa uyo'o gezh Sodoma.

Jesús ndab le'a gakno be men une'e bexa

(Lc. 10:21-22)

25 Le'a zha wa cha ndab Jesús ndo' Dios:
—Nsa na' xno ndo' go, Xus na', go Xa Nibe'e gibe'a no gizhliyo,
le'a go lá ula'a le'a bexa ndák wa no bexa ntsid wa yakbe'ena be
ta ndee. Ndi mluu ga-yá ndo' bexa na'anpa ndák, bexa nak cuent
be me'ed. 26 Li ngok-a, Xus na', geal le'a go li nlad gak-a.
27 Cha ndab Jesús ndo' be men nde sa wa:
—Le'a Dios Xus na' msa'a itea be ta'a ndo' na'. No na'an ton
nchando' na', nabtsa Dios nchando' na'. No na'an ton nchando'
Dios Xus na', nabtsa na' xa nak Xin xa nchando' xa, no bexa
na nlad na' ulu'u na' ná ton nak Dios ndo' bexa. 28 Utseabe
itea bego na no'o be yo'o kwe'a no mzhannabe, le'a na' gakno
bega une'e lado'o bega. 29 Bin bega lak nluu na' bega, no btsid
bega ndo' na', le'a na' bcha'an nak, no na'anpa zhin nak na'.

Li ndontsa une'e lado'o bega. 30 Le'a ta ndáp na' ndo' bego wa
dub ta na'anpa bid gun bega, cuent dub yo'o ta uxaxtsa.

Be xmen Jesús uxe'e bid ten trig wizh ne'e bexa

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

12 Le'a ngol dub wizh ne'e be men, le'a Jesús ncha'tid sa nax
dub ble'a yo ncho trig. Le'a be xmen Jesús ndannabe, ta
we'e cha uxe'e bexa pla be bid ten trig, cha udaw bexa-yá. 2 Le'a
ncho bexa fariseo uni'í ta wa, cha ndab bexa ndo' Jesús:
—Bwi'i go ná xta'an ndun be xmen go, ta lá
nsabndo' gun bexa wizh ne'e beuna.
3 Ná le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Ni lá ndo'ol bega sa ndab di'izh ten Dios ta mbin David dub
biaj zha na uzhebpa ndanna xa no bexa ndeseano xa zha? 4 Le'a
David uyo'o len ni'ilad ten Dios, cha udaw xa be pan le'ay, ta lá
nsabndo' gaw xa no bexa ndeno xa, nab be ule'ay ndaw-a. 5 ¿No
ni lá ndo'ol bega ndo' ley ten Dios le'a be ule'ay wa ndun ti'in
len ni'i ten Dios wizh ne'e be men, ná le'a ta wa na'anpa dub ke?
6 Le'a na' gáp ndo' bega le'a sa ndee nat nchola dub xa mas nsak
ndo' ni'i ten Dios wa. 7 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab Dios:
"Le'a na' mas nlad ikwea' ladna bega men, ndo' lak nlad na' usa'a
bega xnab ndo' na'."[a] Tal le'a bega yakbe'ena ta ndee wa, le'a bega
lá gab ugap ndun bexa ndee, dub ta na'anpa dub ke. 8 Le'a na',
Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, noga nibe'e wizh ne'e be men.

Jesús myunyakna dub xabgi'i ubidya dub ya'a na

(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)

9 Cha ncha'a Jesús uyo'o xa len ni'i sa nzhealbe bexa
judio gezh wa. 10 Le'a sa wa nsob dub xabgi'i ubidya dub
ya'a na. Le'a bexa fariseo nkwa'an ná xte'e usake bexa
Jesús, cha unabdi'izh bexa ndo' Jesús, ndab bexa:
—¿Syo'o gan yunyakna men dub xa gizh wizh ne'e beuna zha?
11 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Tal le'a dub bega ndap dub borreg, cha ula'yo'o ma len dub
ge'ed wat wizh ne'e beuna, ¿lid ya'lo'o bega ma le'aka wizh wa zha?
12 ¿Lá ini'í bega zha le'a dub men uzhebpa mas nsak ndo' dub borreg?
Ta we'e le'a beuna syo'oka gan gakno stub xa be wizh ne'e beuna.

---

[a] **12:7** Os. 6:6

13 Cha ndab Jesús ndo' xa gizh dub ya'a na wa:
—Bkea ya'a lu.
Le'a xa wa cha mkea ya'a na, cha uxax myakna-yá lak
nak stub-a. 14 Cha nsea'be bexa fariseo, mzhealbe bexa
mbidi'izh bexa xte'e gun bexa gan gat Jesús.

Jesús nak xa mti Dios gun ti'in ten Dios

15 Le'a Jesús mgenna ta li nlad bexa gun bexa wa, ta we'e
cha mka'an xa sa wa. No kwa'ad be men usankea tso'o xa,
cha myunyakna xa itea bexa gizh wa. 16 No uzhebpa ndab
Jesús ndo' bexa lá gudi'izh bexa ton myunyakna bexa. 17 Le'a
ta wa ngok lak ndab profet Isaías polta, ndab Dios:

18 Bwi'i bego le'a xa ndee xa ndun ti'in ndo' na',
le'a na' mti xa no nkwea' lad na' xa
no ntenno lad na' xa.
Usa na' Espíritu ten na' yoo len lado'o xa,
le'a xa gudi'izh ndo' be men,
gab xa xte'e wen ya'an bexa ndo' na'.
19 Le'a xa ni lá kuyoto'o, no ni lá kwezhat xa;
No ni na'anpa igen ti xa be nes.
20 Le'a xa wa bcha'an gak ndo' bexa kwea' ncho ladna,
bexa nak cuent dub xos ya yamer gach,
no cuent nak dub beal' ndidotsa nsayol'.
Li utsin gak xa ndo' bexa wa gast gal wizh gun xa gan
le'a be men wa wen ya'an ndo' Dios.
21 No idub ndo' gizhliyo ige' ladna be men xa.[a]

Ndab be men le'a Jesús ndap juers ten maxu'u

(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)

22 We'e le'a be men cha ulenno dub xabgi'i gizh wats Jesús.
Le'a mbi bxin ncho len lado'o xa wa mbin mud xa no lá na' xa.
Le'a Jesús cha myunyakna xa ndontsa na' xa no ní'i xa. 23 Le'a
be men wa ngwatena'be, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Syo'o gan gak xa ndee xin David xa ndi'izh utu'ubka Dios zha?
24 Ná le'a gor na mbi'ín bexa fariseo ta wa,
cha ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:

---

[a] **12:18-21** Is. 42:1-4

—Le'a Jesús ngontu'ub be mbi bxin len lado'o be men
juers ten Beelzebú, maxu'u nibe'e be mbi bxin.
25 Le'a Jesús cha mgenna xte'e ndanbe'e bexa, cha ndab Jesús:
—Tal le'a be xmen dub xa nibe'e iteltsa'abe, cha bi le'akaga
bexa kuyo, we'e le'a bexa wa yá na'antapa gak juertbe. No tal le'a
be men ncho dub gezh natal dubtsa ni'i bi le'aka kuyobe, le'a juers
ten bexa idub. 26 No liga tal le'a maxu'u kuyono le'aka be mbi
bxin ten na, we'e le'a maxu'u wa no be mbi bxin wa iteltsa'abe,
cha idub juers ten maxu'u. 27 Ndab bega le'a na' ngontu'ub be
mbi bxin juers ten Beelzebú. ¿Ná ton nsa'a juers ngontu'ub be
xmen bega be mbi bxin wa zha? Ta we'e le'a ta na ndun be
xmen bega wa le'a nluu le'a bega na'anpa utsin ndanbe'e. 28 Ná
le'a na' ngontu'ub be mbi bxin juers ten Espíritu ten Dios, ta
na nluu le'a Dios yá ngol tiemp inibe'e len lado'o be men.
29 '¿No xte'ema yoo gan yate dub men len lid dub xabgi'i juert,
kowa'an xa be ta ncho sa wa, tal men wa lid ned uxi xa juert wa
zha? Lima syo'o gan kowa'an xa be ta'a len lid xa juert wa.
30 'Le'a tal ton lá nsak ladna be ta ndun na', le'a xa wa ndakloo
ndo' na'. No liga le'a tal ton na'anpa ndakno na' nyakjunt be men
ndo' Dios, le'a xa wa ndi ndun nsasit be men wats Dios.
31 'Le'a na' gáp ndo' bego le'a itea be ta ugap ndun be men no
itea be ta kwea' ní'i bexa, le'a ta wa dub ke syo'oka gan gunge'
ladna Dios. Ná le'a tal ton inisi Espíritu ten Dios, we'e le'a Dios lá
gunge' ladna ke wa. 32 Le'a tal ton inisi na' ndee, Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, le'a ke we'e syo'oka gan yu'u. Ná le'a tal ton inisi Espíritu
ten Dios, le'a ke we'e yá lá yu'uta, ni tiemp ndee no ni tiemp ilen wa.

Be ngus ten dub ya nluu xá ya na-yá

(Lc. 6:43-45)

33 'Le'a dub ya wen nsa'a sbe'en ngus wen. No dub ya na'anpa
wen nsa'a sbe'en ngus lá yoo gan gaw men. Le'a be ngus ten dub ya
nluu xá ya na-yá. 34 ¡Le'a bego xa ugap cuent be uzhib! ¿Xte'ema
yoo gan gudi'izh bega be ta wen zha, ná bega bexa ugap? Le'a ta na
ncho lado'o dub men, ta we'etsa ndadi'izh xa. 35 Le'a be men wen wa
ndadi'izh ta wen, lak ta wen ncho lado'o xa. No liga le'a bexa ugap
ndadi'izh be ta ugap, lak ta ugap ncho lado'o xa. 36 Le'a na' gáp le'a
gal wizh gab Dios ná ton ndap ke, le'a itea be men iso' ndo' Dios gab
bexa ná xta'an mbidi'izh bexa itea be di'izh ugap. 37 Tal le'a bega
ndadi'izh ta wen, we'e le'a Dios gab le'a bega na'anpa ndap ke. Ná tal
le'a bega ndadi'izh ta ugap, we'e le'a Dios gab le'a bega ndapka ke.

Bexa fariseo unab dub ta uluu ton nak Jesús

(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)

38 We'e ncho bexa fariseo no be mech ten ley uka'ab ndab ndo' Jesús:
—Mech, le'a besa nlad gun go dub ta uluu le'a go Dioska mtu'ub.
39 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a be men ncho nat uzhebpa be men ugap no ndankea bexa be ta na'anpa ta ugeapa nak Dios. Unab bega gun na' dub ta uluu na ton nak na', parea le'a na' lá gun ta unab bega wa. Ndi ini'ítsa bega le'a na' iti'id ltsa'a ta utid Jonás, xa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta. 40 Lak uyo'o Jonás len dub mbeal si'il chon wizh no chon te'al, no liga le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, yoo len yo chon wizh no chon te'al.
41 'Le'a gal wizh na gab Dios ná ton ndap ke, we'e le'a bexa uyo'o gezh Nínive wa gab le'a be men ncho nat ndee ugap nak. Le'a bexa Nínive mla'a be ta ugap nak bexa, gor na mbi'ín bexa di'izh ten Dios ta mbidi'izh Jonás. Ná le'a sa ndee nso' dub xa mas nsak ndo' Jonás.
42 No gal wizh wa le'a xagots unibe'e be men lad sur iso', gab xa le'a bega ndee ndapka ke. Le'a xa wa uzhebpa sit uto'o ndontsa mbidyo'ón xa ta mbidi'izh Salomón, be ta uzhe'eb ngók xa. Le'a sa ndee nso' dub xa mas nsak ndo' Salomón wa, ná le'a bega lá nsakyo'ón ta ndab xa.

Be mbi bxin nyach le'aka lado'o dub men

(Lc. 11:24-26)

43 'Le'a gor na nto'o dub mbi bxin len lado'o dub men, le'a ta wa cha ncha'a sa na'an men, ncha'kwa'an ná pa yoo na. Ná le'a gor na lá izheal pa yoo mbi bxin wa, 44 cha ndab mbi bxin wa: "Nsea na' le'aka ta lid na' sa uto'o na'." Le'a gor mtansea' mbi bxin wa, le'a lado'o men wa cuent dub ni'i tach, ndon umbi'i nak-a no chul nsaxkwa'a-yá.
45 We'e le'a mbi bxin wa cha ncha'gi'i stub sga'ad be mbi bxin mas ugap nak, cha yoo be mbi bxin wa lado'o men wa. Cha mas kwea' yoo xa ndo' lak zha ned wa. No liga yasea be men ugap ncho tiemp nat.

Xna'a Jesús no be wit xa nlad ini'í xa

(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)

46 Bi li nso'yadi'izh Jesús ndo' be men, le'a xna'a Jesús no be wit xa ulaya' sa wa. Ndebe bexa tso'o juer, nlad bexa gudi'izhno bexa Jesús. 47 Le'a dub men cha ndab ndo' Jesús:
—Una' go le'a xna'a go no be wit ga ndebe tso'o juer ndee nlad gudi'izhno ga.

48 Le'a Jesús cha uka'ab ndab ndo' xa wa:
—Le'a na' gáp ndo' go ná ton xa na ta ugeaka
nak xna'a na' nsea be wit na'.
49 Cha mluya'a Jesús be xmen xa ndab xa:
—Le'a bexa nde ndee nak xna'a na' no be wit na'.
50 Le'a itea bexa ndun lak nlad Xus na' xa nsob gibe'a,
bexa we'e nak wit na' no bsan na' no xna'a na'.

Dub cuent ten xa ndas bid ten trig

(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)

13 Bi le'a wizh wa le'a Jesús uto'o len ni'i wa, cha ncha'a
xa to'o lagun Galilea, cha usob xa. 2 We'e le'a kwa'ad be
men mzhealbe wats xa, cha ukea xa ndo' dub barco, cha usob
xa. Le'a itea be men wa utebe ndo' yo bid to'otsa nits. 3 Le'a
Jesús cha mluu sian ta'a, msaktabe'e xa be ta'a, ndab xa:
—Bla'ach bego le'a dub xa ndun ti'in ge'e uto'o ncha'utob xa bid
ten trig ndo' yo. 4 Le'a gor na mte'ach xa-yá, ncho-yá ulate to'o
nes. Le'a be migin cha ulen cha udaw-a. 5 No ncho-yá ulate ndo'
yo ge', sa uxee yo. Le'a ná wa uxax ulen, 6 parea ngol gor mna'
bea le'a-yá cha mgo'ol cha ubid-a, geal le'a-yá na'anpa wat ndi'ib
lo' na. 7 No ncho-yá ulate lat be gix nso' gich. Ngol gor le'a gix wa
ngo'ol, cha ulo xlea'-yá. 8 Parea le'a ncho-yá ulate sa uta'a yo, cha
msa'a-yá sian bid. Ncho be trig wa msa'a dub gayo'oga bid. No
ncho-yá msa'a dub chon ga'al bid. No ncho-yá msa'a dub galnti'i
bid. 9 Bego na ndap ncha' na, bla'ach bego ta ndáp na' ndee.

Xta'an msaktabe'e Jesús sian ta'a be ta mluu xa

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

10 Le'a be xmen Jesús cha ulen wats xa, cha ndab bexa:
—¿Xta'an sbe'en nsaktabe'e ga be ta'a no be ta nluu ga?
11 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a Dios nsa'a ta yakbe'ena bega be ta uga'ach cuent ten
xte'e nibe'e Dios. Ná le'a ndo' bexa xa'aga na'anpa nsa'a Dios
yakbe'ena bexa-yá. 12 Le'a tal ton isakyo'ón ta ndáp na', le'a Dios
usa'a mas yakbe'ena xa. Ná le'a tal ton lá isakyo'ón, le'a Dios
slat gast ta tuzh nyakbe'ena xa wa. 13 Ta we'e li sbe'en be ta'a
nsaktabe'e na' be ta nluu na' ndo' be men. Le'a bexa nwi'i, ná lá
nyakbe'ena bexa ta na' bexa. No ndo'ón bexa ta ndáp na', ná ni

lá isakyo'ón bexa-yá no ni lá yakbe'ena bexa-yá. 14 Le'a ta ndun
bexa wa nak lak ta mke'a Isaías sakndo' Dios, ndab Dios:

Ndo'ón bega-yá,
parea lá nyakbe'ena bega-yá.
No nwi'i bega-yá,
parea lá ini'í bega xta'an-a.
15 Le'a be men ndee uzhebpa myak ngud lado'o na.
No lá ndo'ón bexa, no nsa'nyaw ndo' bexa.
Ta we'e lá ina' bexa, no ni lá go'ón bexa,
no ni lá yakbe'ena bexa.
No ni na'anpa ilen bexa wats na'
utsu'u na' be ke ten bexa.[a]

16 Cha no ndab Jesús:
—Ná le'a Dios ndun wen nyo'o ladna bego, geal le'a bega na'
be ta ndee no ndo'ón bega-yá. 17 Le'a na' gáp le'a kwa'ad bexa
mbidi'izh sakndo' Dios no bexa wen nak uyo'o polta, nlad bexa ini'í
bexa ltsa'a ta na' bega nat, ná le'a bexa lá ini'í ta wa. No nlad bexa
go'ón bexa ltsa'a ta ndo'ón bega nat, ná le'a bexa lá ngo'ón ta wa.

Jesús mbidi'izh xta'an gab cuent ten xa ndas trig

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

18 'Bla'ach bega nat ná xta'an gab ta mbidi'izh na' cuent ten xa
na ngwa'yas trig. 19 Le'a to'o nes sa ulate bid ten trig wa nak cuent
bexa na ndo'ón di'izh ten Dios ná xte'e nibe'e Dios be men, parea lá
nyakbe'ena bexa-yá. Cha nlen maxu'u, cha ngo'o maxu'u di'izh wa
len lado'o bexa. 20 Le'a yo ge' wa nak cuent bexa nten ladna ndo'ón
di'izh ten Dios. 21 Ná le'a bexa wa nak cuent dub ya trig lá ndap sian
lo' na. Ndangea ladna bexa di'izh ten Dios dub nde'ep, ná le'a gor na
juert ncho bexa geal ndangea ladna bexa di'izh wa, cha nla'a xa-yá.
22 Le'a yo ncho gix nso' gich wa nak cuent bexa na ndo'ón di'izh ten
Dios, ná le'a bexa nyu' ladna be ta'a ndo' gizhliyo ndee, no nge' ladna
bexa be ta siantsa ndap xa. Le'a bexa wa nak cuent dub trig na'an
xta'an usa'a. 23 Parea le'a sa uta'a yo wa nak cuent bexa na ndo'ón
di'izh ten Dios no nyakbe'ena bexa-yá. Le'a bexa wa wen nak cuentta
be trig nsa'a dub gayo'o bid no dub chon ga'al bid no dub galnti'i bid.

---

[a] **13:14-15** Is. 6:9-10

Dub cuent ten trig no be gix

24 Le'a Jesús cha msaktabe'e stub ta'a, ndab xa ndo' be men:
—Le'a lak nibe'e Dios be men nak cuent ta ngwasea dub men
ngos sbe'en bni wen ten trig ndo' dub ble'a yo ten xa. 25 Parea
ngol dub te'al gor ndeyats be men, cha ulen dub xa ndakloo ndo'
xa. Cha ngos xa be gix lá isu'u lat be bni ten trig wa, cha nsea' xa.
26 Le'a zha ulen trig no ulenga be bid ndo'-yá, cha no gix wa ulen
lat-a. 27 We'e le'a bexa ndun ti'in sa wa cha ngwa'yab-a ndo' xwan
yo wa, ndab bexa: "Señor, ¿lid ngos ga sbe'en bni wen ge'e ten
ga ba' zha? ¿Ná nat pa uto'o be gix ncho lat-a zha?" 28 Le'a xa
cha ndab: "Dub xa ndakloo ndo' na' ngos-a." Le'a bexa wa cha
unabdi'izh ndab: "¿Nlad go ya'bedib besa be gix ba' zha?" 29 Le'a xa
cha ndab: "Lá ya'dib bega-yá. Le'a tal bega ki'ib be gix ba', le'a be
trig ba' no sgi'ib. 30 Bla'a bego li junt ga'al-a gast gal zha ibele'e be
bid ten trig. Zha we'e le'a na' gáp ndo' bexa gun ti'in wa utele'e
bexa ned lak be gix, cha uxi bexa gen-a, cha utso'ol bexa-yá. We'e
utele'e bexa be bid ten trig wa, cha kocha'aw bexa-yá ta lid na'."

Dub cuent ten dub bid ten mostas

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

31 We'e msaktabe'e Jesús stub ta'a, ndab xa:
—Le'a lak nibe'e Dios be men nak lak ta ngwasea dub bid
ten mostas, ta ngos dub xabgi'i ndo' dub ble'a yo ten xa. 32 Le'a
ta wa dub bid ndon le'a tuzh ndo' itea be bid, parea ngo'ol-a
cuent dub ya si'il, mas si'il ndo' itea be ta xge'a ndas be men,
gast be migin ndande'e xu'un ten na ndo' be xos-a.

Dub cuent ten levadur

(Lc. 13:20-21)

33 Cha msaktabe'e xa stub ta'a, ndab xa:
—Le'a lak nibe'e Dios be men nak lak nyak levadur.
Le'a dub xagots mgoch dub tuzh-a top ga'al kil arin. Ngol
tso'o wa le'a idub ko'ob arin wa usabich.

Xta'an ndadi'izh Jesús sian be cuent

(Mr. 4:33-34)

34 Itea be ta ndee msaktabe'e Jesús be ta'a ndo' be men,
le'a xa sbe'en li mbidi'izh ndo' be men. 35 Li ngok-a lak
ndab dub xa uyo'o polta sakndo' Dios, ndab xa:

Sbe'en usaktabe'e na' be ta'a,
gor na gudi'izh na' ndo' be men.
Gáp na' be ta uga'ach nak,
be ta'a ni dub men gol ini'í idub ncho gizhliyo. +

Jesús mbidi'izh xte'e gab cuent ten trig no gix

36 Cha mla'a Jesús be men wa, cha uyo'o xa len dub ni'i.
Le'a be xmen xa cha no ulen wats xa, ndab bexa:
—Bidi'izh ga ná xte'e nak ta msaktabe'e ga wa
cuent ten gix ncho ge'e wa.
37 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a xa ndas bni wen wa, le'a ta wa Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo. 38 Le'a ge'e wa le'a ta wa ndo' gizhliyo ndee. Le'a bni wen
wa le'a ta wa bexa nibe'e Dios. Le'a be gix wa, le'a ta wa bexa nibe'e
maxu'u. 39 Le'a xa ugap wa xa ngos gix wa, le'a ta wa maxu'u.
Le'a gor utele'e bexa trig wa, le'a ta wa zha idub tiemp ndee. Le'a
bexa utele'e be ta wa, le'a bexa wa be angel ten Dios. 40 Le'a lak
igi'ib be gix no yol'-a, liga gak-a gal zha idub tiemp ndee. 41 Le'a
gal zha wa le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, utu'ub be angel
ten na' utele'e itea bexa ugap nak no bexa nki'il be men gun ta
ugap. 42 Le'a be angel wa cha utsa'ab bexa ndo' gi', sa go'on bexa
no gast ndeay bexa gaw bexa tant dub gealkwea' si'il ini'í bexa.
43 We'e le'a bexa wen wa iluu cuent xe'a wizh sa nibe'e Dios Xus
beuna. Bego na ndap ncha' na, ¡bla'ach bego ta ndáp na' ndee!

Dub cuent ten dub ta nsak mzhe'al dub men

44 ’No lak nibe'e Dios nak cuentta dub ta uzhebpa nsak
ngachyo'o ndo' dub yo. Le'a gor mzhe'al dub men-a, cha
mkachko xa-yá le'aka sa wa. Cha nten ladna xa nsea' xa,
ngwa'udo'o xa iteanak ta ndap xa, cha usi'i xa yo wa.

Dub cuent ten perla

45 ’No le'a lak nibe'e Dios nak cuent ta ngwasea dub xa nsi'i
uti'ix be ta'a, nkeseakwa'an xa be perla wen isi'i xa. 46 Le'a
gor na mzheal xa dub ná ndon le'a nsak, cha ngwa'udo'o
xa iteanak be ta ndap xa, cha usi'i xa perla wa.

Dub cuent ten red nsen be men mbeal

47 ’No le'a lak nibe'e Dios nak lak ndanno be men dub red
ntsa'ab bexa ndo' nits, nsen-a isando' mbeal. 48 Le'a gor nzhea-yá
cha ngo'o bexa-yá to'o nits. Cha nsob bexa sa wa nti xa be
mbeal wen wa ngocha'aw xa len zhum. Le'a bema lá isu'u wa
ngote bexa dub lad. 49 No liga gak-a gal zha idub tiemp ndee.
Le'a be angel ten Dios ilen ko'o bexa ugap lat bexa wen. 50 Cha
utsa'ab be angel bexa ugap wa ndo' gi'. Cha go'on bexa no gast
ndeay bexa gaw bexa, tant dub gealkwea' si'il ini'í bexa.

Dub cuent ten be ta nsak, be ta kub no be ta gox

51 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndo' be xmen na ndab xa:
—¿Nyakbe'ena bega iteanak ta ndáp na' ndee zha?
Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Besa nyakbe'ekana-yá, Señor.
52 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a bexa ntsid ley ten Dios le'a gor na nyakbe'ena bexa lak
nibe'e Dios be men, le'a bexa wa nak cuent dub xwan ni'i ngote
be ta nsak ten xa sa nchocha'aw-a, be ta kub no be ta gox.

Jesús nsea'uluu be men gezh Nazaret

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

53 Le'a gor na mtayadi'izh Jesús be ta na li msaktabe'e xa be ta'a
wa, cha nsea' xa. 54 Le'a zha ulaya' xa gezh Nazaret sa ngo'ol xa, cha
usaxan nluu xa be men len ni'i sa nzhealbe bexa judio. Le'a be men
cha ngwanseana xte'e ndadi'izh xa, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Pa mtsid xa ba' be ta ndák xa zha? ¿No xte'ema ndun
xa be uyon wa? 55 ¿Na'anpa xa ndee xin carpinter wa zha?
¿Na'anpa Marí nak xna'a xa zha? ¿No na'anpa wit xa Jacob
no Kosé no Simón no Judas? 56 ¿Na'anpa be bsan xa ncho lat
beuna gezh ndee zha? ¿Xte'ema ndák xa ta wa zha?

[57] We'e na'anpa isakyo'ón bexa ta ndab Jesús,
ná le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a be men ndap mod ndo' dub xa ndadi'izh sakndo' Dios. Parea
le'a bexa lazh xa no bexa ncho ta lid xa na'anpa ndap mod ndo' xa.
[58] Ta we'e lá ngun Jesús sian uyon sa wa ke na lá
ngungea ladna bexa ta ndadi'izh Jesús.

Xte'e ngut Juan xa ulalea' be men

(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

14 Le'a tiemp we'e le'a Herodes xa nibe'e sa wa mbi'ín be ta
ndun Jesús. [2] Cha ndab Herodes ndo' bexa ndun ti'in ndo' xa:
—Le'a Jesús wa le'a nak Juan xa ulalea' be men wa mbangal
ndo' gealgut. Ta we'e ndap xa juers ndun xa be uyon wa.
[3] Le'a mas polta le'a Herodes unibe'e ndo' be xmen na
isen bexa Juan, cha uxi bexa Juan caden, no uke'a bexa
Juan litgi'ib. Li mbin xa ke ten Herodías xagots ten Julip
wit Herodes, [4] geal le'a Juan ndabla ndo' Herodes:
—Na'anpa utsin nak-a uka'a lu Herodías.
[5] Ta we'e le'a Herodes nlad gut Juan, parea le'a xa nzheb ndo'
be men le'a bexa itea ndab le'a Juan dub xa ndadi'izh sakndo'
Dios. [6] Le'a ngol dub wizh ngol lea' Herodes, le'a xa ulo dub
gast. Le'a sa wa uto'o xingots Herodías mbilndats xa ndo' ga'al
bexa nde ndo' gast wa. Le'a Herodes cha uzhebpa ngol ladna
xte'e mbilndats nagots wa, [7] cha ndab Herodes ndo' xa:
—Nsobwi'i Dios usa na' guni'i xta'an inab lu.
[8] Le'a nagots wa cha ndab ndo' Herodes lak ndabla xna'a na wa:
—Nat bsa'a ga gek Juan xa ulalea' be men, ixo'ob-a ndo' dub plat.
[9] We'e le'a Herodes cha uban myo'o ladna. Parea ke na ndab xa
le'a Dios nsobwi'i no ke na mbi'ín be men nde ndo' mes ta ndab xa
wa, ta we'e unibe'e xa ndo' be xmen xa usa'a bexa gek Juan, [10] ndab
xa ya'labto'og bexa gen Juan len litgi'ib. [11] Cha myo'o bexa gek Juan
uxo'ob-a ndo' dub plat, cha msa'a xa-yá ndo' nagots wa. Le'a xa wa
cha ngwa'usa'a-yá ndo' xna'a na. [12] Le'a be xmen Juan cha ulen, cha
mbi'i bexa Juan mka'ach bexa xa. Cha ngwa'yab bexa-yá ndo' Jesús.

Jesús mgaw dub ga'ay mil xabgi'i

(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

[13] Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha ukea xa ndo' dub barco ncha'a
xa dub sa na'an men. Ná le'a gor na mbi'ín be men pa ncha'a Jesús, cha

uto'o bexa be gezh ncha'a ndats bexa sa ncha'a Jesús. 14 Le'a sa wa le'a
gor ula' Jesús ndo' barco wa cha uni'í xa kwa'ad be men wa, cha mlats
ladna xa bexa. Cha myunyakna xa be men gizh nde lat bexa wa. 15 Le'a
ngol gor uzhelapa le'a be xmen Jesús cha ubii wats Jesús, cha ndab bexa:
—Le'a sa ndee dub sa na'anpa ncho men, no nat yá uzhela. Gud
go ndo' bexa kwa'ad ba' ya'isi'i bexa ta gaw bexa be gezh ba'.
16 Le'a Jesús cha ndab:
—Na'anpa juerska ya'be bexa. Ndi bsa'a bego ta gaw bexa.
17 Le'a be xmen Jesús cha ndab:
—Le'a besa ndap sga'aytsa pan no stoptsa mbeal.
18 Le'a Jesús cha ndab:
—Utseano bega-yá sa ndee.
19 Cha ndab xa ndo' be men kwa'ad wa kwe bexa ndo' gixgi. Cha
usen xa isaga'ay pan wa no itop mbeal wa, cha mwi'i xa gibe'a msa'a
xa xno ndo' Dios. Cha ule'a xa be pan sian ble'a, cha msa'a xa-yá
ndo' be xmen xa. Le'a bexa cha mtse'a-yá ndo' be men. 20 Le'a itea
bexa wa udaw gast plo mzhea bexa. Le'a be xmen Jesús cha mtele'e
stibtop zhum byux be ta mya'an sobr wa. 21 Le'a lat bexa li udaw wa
pa dub ga'ay mil xabgi'i, parea na'anpa iga'ab be xagots no be me'ed.

Jesús usea ndo' nits

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:15-21)

22 Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Bkea bega le'aka ndo' barco ba', cha wa'ned
bega ndo' na' stub to'o nits ba'.
Ndalen wa le'a Jesús ndab ndo' be men kwa'ad wa ya'be bexa.
23 Le'a gor na yá nsea'be be men wa, le'a Jesús nab ukea dub bet
ngwa'yadi'izhno Dios. Le'a gor na nseala te'al le'a Jesús nab nso' sa
wa. 24 Le'a gor we'e le'a barco sitla ncha'a tol-la ndo' nits. Le'a be
golp ten nits uzhebpa nke'a las barco, no le'a mbi uzhebpa nlen ndo'
nits lad ndo' barco. 25 Ngol gor yamer gat xe'a, le'a Jesús nchasea
ndats ndo' nits, ncha'bii xa sa ncha'be bexa wa. 26 Le'a be xmen Jesús
cha uni'í xa nsea xa ndo' nits, cha mzheb bexa no uge' ndab bexa:
—¡Le'a ta ba' dub ta uxin!
27 Ná le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—¡Gop bega valor! ¡No lá izheb bega! Le'a ta ndee na'ka.
28 Le'a Pedr cha uka'ab ndab:
—Señor, tal le'a go Jesús, unibe'e ga gal na' wats ga ndo' nits ba'.
29 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:
—¡Utsea!

Le'a Pedr cha ula' ndo' barco nchasea ndats ndo' nits, ncha'a xa wats
Jesús. 30 Parea ngol gor uni'í Pedr lita nso' mbi si'il wa, cha mzheb xa.
Cha usaxan ncha'layo'o xa len nits. Cha utezhat xa ndab xa ndo' Jesús:
—¡Señor, utsealo'o ga na'!
31 Cha bi le'a gor wa le'a Jesús cha mkea ya'a na, cha
usen xa ya'a Pedr. Cha ndab Jesús ndo' xa:
—¡Ndidotsa nge' ladna lu na'! ¿Xta'an lá ndangea ladna lu na' zha?
32 Le'a gor na ukea Jesús no Pedr ndo' barco wa, le'a mbi wa cha
uleas. 33 We'e le'a bexa nde ndo' barco cha ngwankea Jesús, ndab bexa:
—Ta ugeaka le'a go nak Xin Dios.

Jesús myunyakna bexa gizh sa nsalea' Genesaret

(Mr. 6:53-56)

34 Le'a bexa cha utakea ndo' nits wa, ulaya' bexa sa nsalea' Genesaret.
35 Le'a gor uni'í be men le'a Jesús nkesea sa wa, cha mtu'ub bexa men
ngwa'yab-a ndo' bexa ncho idub gangeak sa wa. We'e cha ulenno be men
itea bexa gizh wats Jesús. 36 Cha unab bexa ula'a xa masa ndats xab xa
ugal bexa gizh wa. Le'a itea bexa na li ngal xab Jesús wa cha myaknabe.

Ta ndanno bzhi'ik be men cuent ten Dios

(Mr. 7:1-23)

15 Tso'o wa le'a pla be mech ten ley nsea bexa fariseo uto'o gezh
Jerusalén ncha'be wats Jesús. Cha ndab bexa ndo' Jesús:
2 —¿Xta'an ni lá ndankea be xmen lu be costumbr mcha'an
be usan gox polta? Lba'atsa na'a bexa gor ndaw bexa parea
na'anpa na'a bexa lak nibe'e costumbr wa.
3 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Xta'an lá ndun bega lak nibe'e ley ten Dios, ndi ndankeatsa
bega be costumbr ten le'aka bega? 4 Le'a Dios unibe'e ndab: "Wankea
bega xus bega nsea xna'a bega."[a] No ndab xa: "Le'a tal ton kwea' iní'i
ndo' xus na natal ndo' xna'a na, le'a xa wa nsabndo' gat."[b] 5 Ná le'a
bego ndi ndab le'a tal ton gab ndo' xus na natal ndo' xna'a na "le'a
itea ta ndi'izh gakno na' bega wa, le'a ta wa ndi usa na' ndo' Dios",
6 we'e le'a xa wa yá na'antapa juerska gakno xus na no xna'a na. Li
nla'a bega ta unibe'e Dios, ndankea bega ndi sbe'en costumbr ten
bega. 7 Le'a bega nluu cuentta xa wen, ná bega ugap nak. Ugeaka
ndab Isaías sakndo' Dios tiemp polta, ndab xa lak nak bego:

---

[a] **15:4** Ex. 20:12; Dt. 5:16 [b] **15:4** Ex. 21:17; Lv. 20:9

[8] Le'a be men ndee di'izhtsa ndankea na',
parea le'a lado'o xa sit nak ndo' na'.
[9] Na'an xti'in ta ndankea bexa na',
le'a cuent di'izh ten na' nluu bexa,
parea di'izh ten be mentsa-yá.[a]

[10] We'e le'a Jesús cha utezh be men kwa'ad wa, ndab xa:
—Bla'ach bego ta gáp na' ndee. No byakbe'ena bega-yá. [11] Le'a be ta ndaw be men na'anpa le'a ndun bzhi'ik lado'o be men. Ndi ta ugap ndadi'izh be men le'a ndun bzhi'ik bexa.
[12] Cha ulen be xmen Jesús wats xa, ndab bexa:
—¿Uni'í go le'a bexa fariseo ngokloo gor na mbi'ín bexa ta li ndab go wa?
[13] Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a bexa nak cuent dub ya na'anpa ngas Xus na' xa nsob gibe'a, le'a gal dub wizh le'a xa kib-a. [14] Bla'a bega bexa, le'a bexa cuent dub xa lá na' ncha'ano stub xa lá na'. Le'a tal li go'o dub xa lá na' stubga xa lá na', le'a bexa itop sla'yo'o len dub ge'ed.
[15] Le'a Pedr cha ndab:
—Bluu ga xte'e nak ta msaktabe'e ga wa ndo' besa.
[16] Le'a Jesús cha ndab:
—¿Noga bego ni lá nyakbe'ena ta ndáp na' zha? [17] ¿Lá nyakbe'ena bega zha le'a ta ndaw dub men ncha'a len xa, cha ncha'aga-yá len letrina? [18] Ná le'a ta ugap ndadi'izh be men wa lado'oka xa nto'o. Cha ndun bzhi'ik-a xa ndo' Dios. [19] Le'a len lado'o be men nto'o be ta ugap ndanbe'e bexa. Ta we'e ncho xa ndut men. No ngal xa xa ten stubga men. No ndun xa ta ugap ltsa'a ta li nak wa. No ndun xa gealwa'an no gealkwi'in. No nisi xa be ltsa'a xa. [20] Le'a itea be ta ugap ndee ndun bzhi'ik bexa cuent ten Dios. Parea ta na lá una'a dub xa lak nibe'e bexa wa cha gaw xa, le'a ta wa na'anpa gun bzhi'ik xa cuent ten Dios.

Dub xagots na'anpa xa judio mge' ladna Jesús

(Mr. 7:24-30)

[21] Cha uto'o Jesús ncha'a xa dub sa gax gezh Tiro no gezh Sidón. [22] We'e le'a dub xagots ncho sa wa dub xa Canaán ulen wats Jesús, uge' ndab xa:
—¡Señor, xin David! ¡Blats ladna go na'! Le'a xi'ín gots na' ncho mbi bxin len lado'o na uzhebpa kwea' nsak xa.

---

[a] **15:8-9** Is. 29:13

23 Ná le'a Jesús ni lá ika'ab ndo' xa. Le'a be xmen
Jesús cha ulen wats xa, cha ndab bexa:
—Gud go ndo' xa ba' ya' xa, le'a xa uzhebpa
ndun ruid nsenkea xa tso'o beuna.
24 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a Dios mtu'ub na' gakno na' bexa Israeltsa,
bexa nak cuent be borreg ula'.
25 Parea le'a xagots wa ubii, cha usaxib xa ndo' Jesús, ndab xa:
—¡Señor, gokno ga na'!
26 Le'a Jesús cha ndab:
—Na'anpa utsin nak ulat besa pan ndo' be me'ed,
cha usa'ab besa-yá ndo' be mbek.
27 Le'a xagots wa cha ndab:
—Ta ugeaka ta wa, Señor, parea le'a be mbek ndaw
be ta'a nlate xan mes ten xwan ma.
28 Le'a Jesús cha ndab:
—Xagots, uzhe'eb nge' ladna lu na'. Nat gak ta nlad lu.
Bi le'a gor wa le'a xingots xa wa cha myakna.

Jesús myunyakna kwa'ad bexa gizh

29 Le'a Jesús cha uto'o sa wa ncha'agal xa to'o lagun Galilea.
Cha ukea xa dub bet, cha usob xa. 30 We'e le'a kwa'adpa men ulen
wats xa, nseano bexa bexa lá yoo gan isea, no bexa lá na', no bexa
lá yoo gan gudi'izh, no bexa moch, nsea kwa'adta bexa gizh. Cha
mte bexa bexa gizh wa ndo' Jesús, cha myunyakna Jesús bexa.
31 Le'a be men wa ngwanseanabe gor uni'í bexa le'a bexa lá yoo
gan gudi'izh wa ndadi'izhla, no bexa moch wa myaklana, no bexa
lá yoo gan isea wa utsinla nsea, no bexa lá na' wa nwi'ila. No
ndab be men le'a Dios ten bexa Israel uzhe'eb dub Dios juert.

Jesús mgaw dub dap mil xabgi'i

(Mr. 8:1-10)

32 Cha utezh Jesús be xmen na, cha ndab xa:
—Le'a na' nlats ladna be men kwa'ad ndee, le'a bexa wizh nyonla
nde wats na', parea lá ndapta bexa ta gaw na. Le'a na' lá nlad utu'ub
na' bexa lba'atsa lá gaw bexa, ncha'a bexa lá uxik ilansea' ta lid na.
33 Le'a be xmen Jesús cha ndab ndo' xa:
—¿Pa izheal beuna pan gaw dub lba'ata men kwa'ad
ba'? Le'a sa ndee sit nde be gezh.

34 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndab:
—¿Plo pan ndap bega zha?
Le'a bexa cha ndab:
—Sga'ad pan nsea stapla mbeal byux.
35 Cha ndab Jesús ndo' be men kwa'ad wa kwe bexa ndo' yo.
36 Cha usen xa isaga'ad pan nsea be mbeal wa, cha msa'a xa xno
ndo' Dios, no ule'a xa be ta wa sian ble'a. We'e msa'a xa-yá
ndo' be xmen xa, utse'a bexa-yá ndo' be men wa. 37 Le'a be men
wa itea udaw gast plo mzhea bexa. Cha mtele'e be xmen Jesús
sga'ad zhum byux be ta mya'an sobr. 38 Le'a lat bexa udaw wa
ncho pa dap mil xabgi'itsa, parea na'anpa iga'ab be xagots no be
me'ed. 39 Cha ndab Jesús ndo' be men ya'be bexa. Cha ukea xa
ndo' barco wa ncha'a xa dub sa gax gezh nsalea' Magdala.

Be men unab dub ta uluu ton nak Jesús

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

16 Le'a pla bexa fariseo no bexa saduceo ulen wats Jesús, nlad
bexa gun bexa preb Jesús, ndab bexa ndo' Jesús:
—Le'a besa nlad gun ga dub ta uluu le'a ga Dioska mtu'ub.
2 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a ncho uzhe le'a gibe'a ba' nane na', cha ndab bego le'a ge'a
na'anpa ila' gi. 3 No ncho tempran le'a gibe'a ba' nane na' no nde
xkaw, cha ndab bega nat ila' gi. ¡Bego nluu cuentta xa wen ná bega
ugap nak! Nyakbe'ena bega xte'e nak be ta na' bega gibe'a ba',
ná ni lá nyakbe'ena bega ta ndun Dios tiemp nat. 4 Le'a be men
ncho nat uzhebpa be men ugap no nkwa'an bexa be ta na'anpa ta
ugeapa nak Dios. Ndab bega gun na' dub ta uluu na ton nak na',
parea le'a na' lá gun ta ndab bega. Ndi ini'ítsa bega le'a na' iti'id
ltsa'a ta utid Jonás, xa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta.
Cha mla'a Jesús bexa, cha ncha'a xa.

Ta nluu bexa fariseo wa cuent nak levadur

(Mr. 8:14-21)

5 We'e le'a Jesús nsea be xmen xa utakea stub to'o nits, parea
myalad bexa ngo'o bexa pan gaw bexa. 6 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Bla'ach bego, uzhebpa gop bega cuent nsea levadur
ten bexa fariseo no levadur ten bexa saduceo.
7 Le'a bexa cha ndabbe ndo' ltsa'a na:
—Li ndab xa ba' geal le'a beuna lá ngo'o pan.

[8] Le'a Jesús cha mgenna ta li ndanbe'e bexa wa, cha ndab xa:
—¿Xta'an lba'a nyu' ladna bega le'a bega lá no'o pan zha?
¡Ndidotsa nge' ladna bega na'! [9] ¿Bi lá nyakbe'ena bega be ta uni'í
bega uyo'o wa zha? ¿Ni lá ntse'a ladna bega xte'e msa na' ga'ay pan
udaw ga'ay mil xabgi'i wa, no plo zhum ta mya'an sobr mtele'e
bega zha we'e zha? [10] ¿No ni lá ntse'a ladna bega xte'e msa na'
dub ga'ad pan udaw dub dap mil xabgi'i zha, no plo zhum ta
mya'an sobr mtele'e bega zha? [11] ¿Xta'an lá nyakbe'ena bega le'a
na' na'anpa ndadi'izh cuent ten pan gor ndáp na' gop bega cuent
nsea levadur ten bexa fariseo no levadur ten bexa saduceo zha?
[12] Le'a bexa wa cha myakbe'ena le'a Jesús na'anpa ngab gap
bexa cuent nsea levadur ten pan. Le'a xa ndi ndab gap bexa
cuent nsea ta nluu bexa fariseo nsea bexa saduceo.

Pedr ndab le'a Jesús nak Cristo

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

[13] Le'a gor na ulaya' bexa gax dub gezh nsalea' Cesarea Filipo,
le'a Jesús cha unabdi'izh ndo' be xmen na, ndab xa:
—¿Xte'e ndab be men ton nak Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo zha?
[14] Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Le'a ncho be men ndab le'a go nak Juan xa ulalea' be men.
No ncho bexa ndab le'a go nak Elí. No nchoga bexa ndab le'a go
Jeremías, natal stubga xa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta.
[15] Le'a Jesús cha ndab:
—¿Le'a bego zha xte'e gab ton nak na'?
[16] Le'a Simón Pedr cha uka'ab ndab:
—Le'a go nak Cristo Xin Dios nban.
[17] We'e le'a Jesús cha ndab ndo' xa wa:
—Simón xin Jonás, uzhebpa wen yoo ladna lu, le'a ta ndab lu
na'anpa men mluu ndo' lu, ndi Xus na' xa ncho gibe'a mluu-yá
ndo' lu. [18] Le'a lu nsalea' Pedr. Le'a ndo' ge'da'a ndee kwe dub
xkwa'a men gungea ladna na'. Le'a juers ten gealgut na'anpa
gun gan ndo' bexa wa. [19] Le'a na' le'a uso' lu gak lu xa yansu
bexa le'a Dios nibe'e. Le'a itea be ta inibe'e lu ta lá gun bexa,
le'a ta wa nokaga Dios lá ula'a. No liga itea be ta inibe'e lu
gun bexa, le'a ta wa ta na nokaga Dios inibe'e li gak.
[20] Le'a Jesús cha unibe'e ndo' be xmen na na'anpa gab bexa
ndo' ni dub men le'a Jesús nak Cristo xa mtu'ub Dios.

Jesús mbidi'izh le'a gat

(Mr. 8:31–9:1; Lc. 9:22-27)

21 Le'a zha we'e usaxan Jesús ndadi'izh ndo' be xmen na
le'a xa juerska ya' Jerusalén, ndab xa:
—Le'a Jerusalén wa le'a bexa gox nsak nsea be ule'ay
nibe'e nsea be mech ten ley ugap gunno na'. No gut bexa
na', parea le'a wizh yon le'a na' iban ndo' gealgut.
22 We'e le'a Pedr cha mbi'i Jesús dub lad, cha
uteyo Pedr xa, ndab Pedr:
—¡Na'anpa li gak-a, Señor! ¡Le'a Dios lá ula'a li yasea ga!
23 Ná le'a Jesús cha myach mwi'i ndo' Pedr, ndab xa:
—Utatso' wats na', le'a lu ndadi'izh cuent maxu'u, lá nlad
lu gun na' ta nlad Dios. Le'a lu lá ndanbe'e lak ndanbe'e
Dios, le'a lu ndi ndanbe'e lak ndanbe'e be mentsa.
24 Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Tal ton nlad isankea tso'o na', nsabndo' ula'a xa iteanak ta
nlad xa, cha go'o xa cruz ten xa, cha isankea xa tso'o na'. 25 Le'a
tal ton ukwa'an xte'e wen yoo xa, le'a xa wa ndi gun perdid
gealnaban ten na ndo' Dios. Ná le'a tal ton gat geal ndangea
ladna xa na', le'a xa wa gap gealnaban ndo' Dios. 26 Tal le'a dub
men ndap iteanak be ta ncho ndo' gizhliyo ndee, cha gak perdid
gealnaban ten xa ndo' Dios, ¿xti'in iteanak be ta ndap xa wa zha?
Le'a be ta wa na'anpa ugal isi'i xa gealnaban ten xa. 27 Le'a na',
Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ilenno xe'a si'il ten Dios Xus na' no
be angel. Cha kixga na' ika'a kad dub men be ta mbin xa. 28 Le'a
na' gáp ndo' bego le'a ncho bega nde ndee na'anpa gat gast ini'í
bega le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ilen inibe'egal.

Jesús mtixndo'

(Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

17 Ngol sxo'op wizh le'a Jesús mbi'i Pedr no Jacob no Juan wit
Jacob, ukea bexa dub bet ga'ap sa na'an men. 2 Le'a sa wa le'a
Jesús mtixndo' ndo' ga'al bexa wa, le'a ndo' Jesús myak cuent xe'a wizh
no xab xa ndon mbe mna' cuent xe'a. 3 Zha le'a sa wa mlundo' Moisés
no Elí ndeyadi'izhno Jesús. 4 We'e le'a Pedr cha ndab ndo' Jesús:
—Señor, uzhebpa wen nde beuna sa ndee. Tal go
nlad gunde'e besa chon ramad: dub-a ná ten go, le'a
stub-a ná ten Moisés, nsea stub-a ná ten Elí.

5 Ndalen li nso'yadi'izh Pedr, cha ulen dub xkaw msu xe'a
idub sa ndebe bexa. Le'a lat xkaw wa mgen ti Dios ndab:
—Le'a ta ndee Xi'ín na'. Le'a na' nkwea' ladna xa no
ntenno lad na' xa. Bsakyo'ón bega ta ndab xa.
6 Le'a gor na mbi'ín be xmen Jesús ta wa, cha msaxib bexa gast
ndo' yo ngol xtuzh bexa, no uzhebpa mzheb bexa. 7 Le'a Jesús cha
ubii gax wats bexa, cha mgal Jesús gek bexa, cha ndab xa:
—Goso' bega, lá izhebta bega.
8 Le'a gor na mwi'i bexa yá na'anla ton ndebe
sa wa. Le'a Jesús nabla nso'.
9 Le'a gor na ncha'layo'o bexa bet wa, le'a Jesús ndab ndo' bexa:
—Na'an ton ndo' ná gudi'izh bega ta li uni'í bega wa,
gast gor ibangal na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.
10 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndo' Jesús ndab:
—¿Xta'an ndab be mech ten ley le'a Elí ned ilen,
we'eta ilen Cristo xa utu'ub Dios zha?
11 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Ta ugeaka le'a Elí nedka ilen ndontsa list kwe be men.
12 Le'a na' gáp ndo' bego, le'a Elí wa mbi'idla. Ná le'a be men
lá igondo' xa, ndi ugap mbinno bexa xa lakta nlad bexa. No
liga gunno bexa na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.
13 We'e le'a be xmen Jesús myakbe'ena le'a Jesús
mbidi'izh cuent ten Juan xa ulalea' be men.

Jesús myunyakna dub me'ed bgi'i nsak gizhkaw

(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

14 Le'a gor na mla'ncha' bexa sa nde be men kwa'ad, le'a dub
xabgi'i cha ulen wats Jesús, cha msaxib xa ndo' Jesús ndab xa:
15 —Señor, blats ladna go xi'ín na', le'a me'ed uzhebpa kwea'
nsak gizhkaw. Sian biaj nlayat me'ed ndo' gi' no ndo' nits. 16 Le'a na'
ngwa'nola me'ed ndo' be xmen ga, ná le'a bexa lá ngun gan yakna me'ed.
17 Le'a Jesús cha ndab ndo' be men:
—Uzhe'eb ngud nak bega no ndidotsa nge' ladna bega Dios.
¿Ploxá tiemp yo'o na' lat bega zhaga? ¿Sta ploxá tiemp uxik
na' ndo' bega zhaga? Utseano bega me'ed ba' sa ndee.
18 Le'a Jesús cha uteyo mbi bxin ncho lado'o me'ed bgi'i wa. Le'a
mbi bxin wa cha uto'o, cha bi le'a gor wa myakna me'ed wa.
19 Tso'o wa le'a be xmen Jesús ulen wats Jesús,
unabdi'izh bexa ndo' Jesús, ndab bexa:
—¿Xta'an lá ngun besa gan igontu'ub besa mbi bxin wa zha?

20 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a bega ndidotsa nge' ladna Dios. Le'a na' gáp ndo' bega
tal le'a bega nge' ladna Dios lak tuzh dub bid ten ya mostas,
le'a bega sunka gan gab ndo' bet ndee: “Bxo'on sa ndee, wa' sa
ba'”; le'a bet cha uxo'on. Tal le'a bega li ige' ladna Dios, le'a
bega itea ta'a sunka gan. 21 Parea le'a be ltsa'a mbi bxin ndee
lá yoo gan ito'o xaga'. Nki'in lá gaw bega dub tiemp no mas
gudi'izhno bega Dios ndontsa sla'a be mbi bxin wa be men.

Jesús mbidi'izhgal le'a gat

(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

22 Le'a dub wizh zha ndencho bexa wa Galilea,
le'a Jesús ndabgal ndo' be xmen na:
—Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, yak cuent ndo' ya'a be
men. 23 Le'a bexa wa cha gut na', parea le'a wizh yon le'a na' ibangal.
Le'a bexa wa cha uzhebpa uban myo'o ladna.

Jesús utix med ten ni'i ten Dios

24 Le'a bexa wa cha ncha'agal gezh Capernaum. We'e le'a bexa
na nka'a med ten ni'i ten Dios ulen ndo' Pedr, ndab bexa:
—¿Nkix mech ten bega med ndanti'in bexa ni'i ten Dios zha?
25 Le'a Pedr cha uka'ab ndab:
—Le'a xa nkixka-yá.
Ngol gor uyo'o Pedr len ni'i, le'a Jesús ned uní'i ndo' Pedr, ndab xa:
—¿Xte'e nsak lu, Simón? Le'a bexa ndon le'a nibe'e
ndo' gizhliyo, ¿ton ndo' ná ndun bexa cobr be med zha?
¿Ndo' bexa lazh xa nate ndo' bexa nto'o sit?
26 Le'a Pedr cha uka'ab ndab:
—Ndo' bexa nto'o sit ndun bexa cobr.
Le'a Jesús cha ndab:
—Ta ugeaka le'a bexa lazh xa nibe'e wa na'anpa juerska kix ta
wa. 27 Parea ndontsa lá gakloo bexa, wa' to'o lagun, cha btsa'ab
gibganch ndo' nits wa. Le'a mbeal ned isen-a, le'a to'o ma wa
izheal lu dub med. Cha bi'i-yá wa'tix ta ten itop beuna.

¿Ton mas nsak lat bexa nibe'e Dios?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

18 Tso'o wa le'a be xmen Jesús ulen ndo' Jesús ndab bexa:
—¿Ton mas nsak lat bexa nibe'e Dios?
[2] Le'a Jesús cha utezh dub me'ed, cha mso' Jesús
me'ed tlaw bexa. [3] Cha ndab xa ndo' bexa:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a tal bega lá yak lak nak be me'ed, le'a
bega lá yoo gan yate lat bexa le'a Dios nibe'e. [4] Ta we'e le'a tal ton yak
tuzh ndo' Dios lak nak dub me'ed ndee, le'a xa wa mas nsak lat bexa
le'a Dios nibe'e. [5] Le'a tal ton dub xmen na' utsin gak xa ndo' dub
me'ed nak cuent me'ed ndee, le'a xa wa cuentkata ndo' na' utsin nak.

Uzhe'eb rages ya'ila' be men ndo' ta ugap

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

[6] 'Le'a tal ton utsabgix dub xa ndangea ladna na' ndo' ta
ugap, le'a xa wa mas dub gealkwea' si'il ini'í ndo' dub xa
nkea dub ge' si'il gen na, cha utsa'ab be men xa sa mas wat
len nitsdo'o. [7] Pro'ob be men nde ndo' gizhliyo isabgix ndo'
ta ugap. Idub tiemp ncho ta ntsabgix be men ndo' ta ugap,
parea uzhebpa pro'ob bexa le'a utsabgix stubga men.
[8] 'Ta we'e tal le'a dub ya'a bega natal dub xo'o bega utsabgix bega,
ulobto'og bega-yá cha udabi bega-yá. Mas wen yoo bega wats Dios
moch bega, ndo' ndap bega itop ya'a bega nsea itop xo'o bega ya' bega
ndo' gi' nunk lá yu'u. [9] No tal le'a dub ngusndo' bega utsabgix bega,
ulo'o bega-yá cha udabi bega-yá. Mas wen yoo bega wats Dios dubtsa
ngusndo' bega, ndo' itop ngusndo' bega ya' bega ndo' gi' infierno.

Dub cuent ten dub borreg ula'

(Lc. 15:3-7)

[10] 'Bla'ach bega lá uxelad bega ni dub men ndangea ladna na'
lak dub me'ed. Le'a na' gáp ndo' bego le'a be angel ndeso' ula'ach
bexa wa idub tiemp nde wats Xus na', xa nsob gibe'a. [11] Le'a
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ndalte'ezh na' bexa ula', bexa
sit nak wats Dios, ndontsa gap bexa gealnaban ndo' Dios.
[12] '¿Xá nsak bega zha? Tal le'a dub xabgi'i ndap dub gayo'o
borreg, cha ila' dub ma, ¿lid ula'a xa isadap ga'al ncho ti'in bdap ma,
cha ndi ya' xa be ge'e ya'kwa'an xa ma li ula' wa? [13] Le'a na' gáp ndo'
bega, le'a gor mzheal xa ma, le'a xa mas itenno ladna ma ula' wa ndo'

isadap ga'al ncho ti'in bdap bema na'anpa ila'. [14] No liga le'a Dios Xus
beuna xa nsob gibe'a lá nlad isabgix ni dub bexa ndangea ladna na'.

Nsabndo' gunge' ladna beuna ndo' ltsa'a beuna

(Lc. 17:3)

[15] 'Tal dub ltsa'a ga ugap gunno ga, cha wa'yadi'izhno ga nab xa.
Tal xa nsakyo'ón ta ndab ga wa, le'a ga mbinka gan mchealtsa'a xa
wa. [16] Ná tal le'a xa lá isakyo'ón ta ndab ga, bi'i ga stub xa natal stop
xa ndontsa no bexa gab ndo' xa ná xta'an ta ugap mbin xa. [17] Tal
le'a xa wa lá isakyo'ón ta ndab bexa wa, cha gab ga-yá sa nzhealbe
bexa nak xmen na'. No binno bega xa cuent dub xa lá nchando' Dios
natal cuent dub xa ugap nsen med nkix be men ndo' Roma.
[18] 'Le'a na' gáp ndo' bego le'a ta na lá nla'a bega gun
be men ndo' gizhliyo ndee, le'a ta wa no Dios lá ula'a gun
bexa wa. No liga ta na nsa'a bega di'izh gun be men ndo'
gizhliyo, le'a ta wa no Dios usa'a di'izh gun bexa.
[19] 'No gáp na' stub biaj, tal le'a top bega dubtsa gudi'izh
inab dub ta'a ndo' Xus na' xa nsob gibe'a, le'a xa sa'aka
ta inab bega wa. [20] Le'a sa nde top xa natal chon xa nak
xmen na', le'a na' no nso' tlaw bexa sa wa.
[21] Le'a Pedr cha ulen wats Jesús cha unabdi'izh Pedr, ndab xa:
—Señor, ¿plo biaj nsabndo' gunge' lad na' ndo' dub ltsa'a na'
tal xa ugap gunno na' zha? ¿Nati ga'ad biaj?
[22] Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Na'anpa gáp na' ga'adtsa biaj gunge' ladna lu ndo' xa, le'a na'
ndi gáp gast chon ga'al ncho ti'i ga'ad biaj gunge' ladna lu ndo' xa.

Dub cuent ten top bexa nsa'ab med

[23] 'Le'a lak nibe'e Dios be men nak lak ndun dub rey nibe'e, gor
na nlad xa ini'í xa ná plo med nsa'ab be xmen xa ndo' xa. [24] Le'a
gor na ti'i usaxan rey ndun ta wa, cha nseano bexa dub xmen
rey uzhebpa sian mil med nsa'ab ndo' rey. [25] Le'a xa wa na'anpa
ndap xta'an kix xa, ta we'e le'a rey wa unibe'e ndo' be xmen na
udo'o bexa xa nsa'ab med wa no xagots ten xa no be xin xa no
iteanak be ta ndap xa wa, ndontsa kix xa med wa. [26] We'e le'a xa
wa cha msaxib ndo' rey, ndab xa: "Señor, kweas go dub nde'ep
le'a na' skixka itea med wa." [27] Le'a rey cha mlats ladna xa wa,
mbinge' ladna rey ta li nsa'ab xa wa, cha mxa'ak rey xa.

28 ’Parea le'a gor uto'o xmen rey sa wa, mzhe'al xa stubga xmen
rey nsa'ab dub tuzh med ndo' xa. Cha usen xa gen xa wa nkeutsebe
xa-yá, cha ndab xa: “¡Utix ta nsa'ab lu ndo' na'!” 29 Le'a xa nsa'abga
wa cha usaxib, ndab xa: “Kweas ga dub nde'ep le'a na' skixka itea-yá.”
30 Ná le'a xa wa lá ngunge' ladna, cha ndi ngwa'uke'a xa xa nsa'ab
med wa litgi'ib gast kix xa ta nsa'ab xa wa. 31 Le'a gor na uni'í stapla
be xmen rey ta li mbin xa wa, cha uzhe'eb uban myo'o ladna bexa.
Cha nsea'beyab bexa ndo' rey ta li ngok wa. 32 Le'a rey cha utezh xa
na li mbin wa, cha ndab xa ndo' xa: “¡Uzhebpa ugap nak lu! Le'a na'
mbinge' ladna iteanak be ta nsa'ab lu ndo' na' na'anpa ikix lu-yá, geal
le'a lu li unab ndo' na'. 33 ¿Lid no lu nsabndo' ilats ladna ltsa'a lu wa
zha, lak mlats lad na' lu?” 34 Le'a rey cha ngokloo cha unibe'e xa ndo'
be soldad ten xa utsaksi bexa xa wa gast kix xa itea be med nsa'ab xa.
35 No ndab Jesús:
—Le'a Xus na' xa nsob gibe'a noga li gunno bego tal
le'a bega lá gunge' ladna ndo' be ltsa'a bega idub ncho
ladna bega be ta ugap ndanno bexa bega.

Jesús ndab le'a be men lá nsabndo' ula'a xa ten na

(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)

19 Le'a gor mtayadi'izh Jesús ta wa, cha mka'an xa Galilea ncha'a
xa Judea stub to'o yowbe'e Jordán. 2 Le'a sa wa le'a kwa'adpa
men usankea tso'o xa, cha myunyakna Jesús bexa gizh sa wa.
3 We'e le'a pla bexa fariseo ulen wats Jesús, nlad bexa
gab Jesús dub ta lid le'a nak, ndab bexa ndo' Jesús:
—¿Utsin nak ula'a dub xabgi'i xagots ten na, tal xa
lá nsak ladna xta'anla dub ta ndun xa zha?
4 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Lá ndo'ol bega zha sa nkeani'i di'izh ten Dios, le'a Dios
le'a mbinde'e xabgi'i no xagots zha ned wa? 5 Cha ndab Dios: “Ta
we'e ula'a xabgi'i xus na no xna'a na zha na ika'a xa xagots ten
xa. Le'a cuent ten Dios le'a itop xa wa yak dubtsa men.”[a] 6 Le'a
bexa wa dubtsa men myak, yá lid topta xa. Ta we'e gáp na' le'a
bexa mchealte Dios, lá nsabndo' dub men uteltsa'a bexa.
7 Le'a bexa fariseo wa cha unabdi'izhgal ndab:
—¿Xta'an ndab ley mke'a Moisés zha le'a dub xabgi'i
syo'o gan ula'a xagots ten na, tal ned usa'a xa dub git
ndo' xagots, gab-a le'a xa ula'a xa wa?

---

[a] **19:5** Gn. 2:24

8 Le'a Jesús cha ndab:
—Geal ngud nak lado'o bega, ta we'e mke'a Moisés syo'o gan
li ula'a bega xagots ten bega. Ná le'a zha ned na'anpa li ngak-a.
9 Le'a na' gáp ndo' bego le'a tal ton dub xabgi'i ula'a xagots
ten na, cha ika'a xa stubga xagots, le'a xabgi'i wa ndapka ke
ndo' Dios. No liga tal stub xabgi'i ika'aga xagots wa, le'a xa wa
no ndap ke ndo' Dios. Ná le'a tal ton dub xagots ndap xabgi'i
ugal stubga xabgi'i, le'a xabgi'i ten xa wa sak ula'a xa.
10 Le'a be xmen Jesús cha ndab ndo' Jesús:
—Tal li nsabndo' lá ula'a xabgi'i xagots ten na,
mas wen na'anpa ukwa'an xa xagots.
11 Le'a Jesús cha ndab:
—Na'anpa itea xabgi'i uxik lá ukwa'an xagots, ndi ncho
bexa li msa'a Dios nak bexa. 12 No ncho be xabgi'i lá ukwa'an
xagots geal le'a zha ndalkata xa lá yoo gan gap xa xin xa
le'a xa lá utsin nak. No ncho be xabgi'i le'aka be men li
ndazha'a xa. No ncho be xabgi'i lá ukwa'an xagots ndontsa
mas gun xa ti'in ten Dios. Le'a tal ton bexa na syo'o gan
li gun, le'a bexa nsabndo'ka li gun ta wa.

Jesús nsea be me'ed

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

13 We'e le'a be men ulenno be me'ed ten na wats Jesús,
ndontsa uxo'ob Jesús ya'a na gek be me'ed, inab xa ula'ach
Dios be me'ed. Le'a be xmen Jesús cha uteyo bexa nseano be
me'ed wa. 14 Ná le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—Bla'a bego gi'id be me'ed ba' wats na'. Lá uka bega gi'id be
me'ed, le'a sa nibe'e Dios wa yate bexa yak lak nak be me'ed ndee.
15 Cha mxo'ob xa ya'a xa gek be me'ed wa, we'e cha nsea' xa.

Dub xabgi'i rik mbidi'izhno Jesús

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

16 Le'a dub xabgi'i cha ulen wats Jesús unabdi'izh xa ndo' xa ndab xa:
—Mech wen, ¿xta'an dub ta wen gun na' ndontsa no na'
gap gealnaban ndo' Dios, ta nunk lá idub zha?
17 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Xta'an ngi wen ndab lu ndo' na' zha? Na'an ton wen ndo'
gizhliyo, ndon nabtsa Dios wen nak. Parea tal le'a lu nlad gap
gealnaban ta nunk lá idub, bxobgek ndo' be ta nibe'e Dios.

18 Le'a xabgi'i wa cha ndab:
—¿Xta'anma be ta unibe'e Dios gun na' zha?
Le'a Jesús cha ndab:
—Lá gut lu men. Lá ugal lu xa ten stubga men. Lá gun
lu gealwa'an. Lá gun lu gealkwi'in. 19 Wankea xus lu nsea
xna'a lu. Bkwea' ladna lu be ltsa'a lu lakkata lu.[a]
20 Le'a xabgi'i wa cha ndab:
—Iteanak ta ndab go wa ndunka na' idub zha
tuzhta na'. ¿Xta'an ndun jwalt gun na'?
21 Le'a Jesús cha ndab:
—Tal lu nlad gak lak nlad Dios, bya' cha bdo'o itea be ta
ndap lu, cha btse'a med wa ndo' bexa uban nak. We'e gap
lu sian ta'a ndo' Dios. Cha utsea usankea tso'o na'.
22 Le'a gor na mbi'ín xabgi'i wa ta wa, cha uban myo'o
ladna xa, cha nsea' xa, le'a xa uzhebpa sian ta'a ndap.
23 Le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—Le'a na' gáp ndo' bega uzhe'eb ugan yate dub xa rik sa nibe'e
Dios. 24 Stub biaj gáp na'-yá: ndi mas lid bid itid dub came ge'ed
xan dub yagux, ndo' yak dub xa rik dub xa nibe'e Dios.
25 Le'a gor na mbi'ín be xmen Jesús ta wa, cha uzhebpa
ngwanseana bexa, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Tonxá syo'o gan yate sa nibe'e Dios zhaga?
26 Le'a Jesús cha mwi'i ndo' bexa ndab xa:
—Le'a cuent ten nabtsa be men le'a-yá lá yoo gan.
Ná le'a cuent ten Dios itea ta'a syo'oka gan.
27 Le'a Pedr cha ndab ndo' Jesús:
—Una' go, le'a besa mla'a itea be ta'a ndap besa, cha ndi
usankea besa tso'o ga. ¿Ta we'e xta'an ika'a besa zha?
28 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa wa:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a gal dub wizh yuncha'aw Dios iteanak
be ta'a, zha na le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, iso'ob wats Dios
sa inibe'e na'. Le'a gal zha wa le'a bego nsankea tso'o na' nat noga
gap tibtop sa isob bega inibe'e bega ndo' isatibtop xkwa'a bexa Israel.
29 Le'a tal ton ula'a lid na no wit na no bsan na no xus na no xna'a na
no xagots ten na no xme'ed na no be yo ten na ndontsa gun xa ti'in
ten na', le'a xa wa ikaya'a stub gayo'o biaj mas be ta mla'a xa wa. No
gap xa gealnaban ta nunk lá idub. 30 Ná kwa'ad bexa nsak nat wa, yak
bexa na'anpa nsak; no le'a bexa na'anpa nsak nat wa, yak bexa nsak.

---

[a] **19:18-19** Ex. 20:12-16; Dt. 5:16-20

Dub cuent ten bexa ndun ti'in ndo' yo ncho ya uv

20 ’Le'a lak nibe'e Dios nak lak mbin dub xabgi'i ndap dub
ble'a yo ncho ya uv. Uto'o xa dub tempran gor nseayat
xe'a ncha'kwa'an xa bexa gun ti'in ten uv. [2] Ndab xa ndo' bexa
gun ti'in wa le'a xa kix dub med denario dub wizh, cha unika
bexa. Cha mtu'ub xa bexa ndo' ti'in wa. [3] Cha uto'ogal xa gor
nkea uge'a gor tempran, ncha'a xa ndo' xge'e. We'e uni'í xa pla
xabgi'i na'an xti'in ndap gun. [4] Cha ndab xa ndo' bexa wa: “No
bega wa'yun ti'in ndo' ya uv ten na'. Le'a na' kix dub lak ta'a
nsabndo' ika'a bega.” Le'a bexa wa cha ncha'aga. [5] Cha liga
uto'ogal xa gor gawizh no gor nkea yon uzhe, no ligal ndab
xa ndo' be men. [6] No uto'ogal xa pa gor nkea uga'ay uzhe, cha
mzheal xa stapla bexa lá ndap ti'in gun na. Cha unabdi'izh xa
ndab xa: “¿Xta'an lnde'e nde bega sa ndee idub wizh, ni lá ndun
bega ti'in?” [7] Le'a bexa wa cha ndabbe: “Na'an ton nsa'a ti'in
gun besa.” Le'a xwan ge'e wa cha ndab: “Wa'yun bega ti'in ndo'
ya uv ten na'. Le'a na' kix dub lak ta nsabndo' ika'a bega.”

[8] ’Le'a gor na yá ngwa'as wizh, le'a xwan ti'in wa cha ndab
ndo' xa nchansu ndo' ti'in wa: “Utezh bexa ndun ti'in ba'. Cha
ndon ned bexa tso'o uyote ba' utix ika'a bexa, we'eta utix ika'a
bexa ned uyote ba'.” [9] Le'a gor nseabe bexa uyote gor nkea uga'ay
gor uzhe, cha utix xa dub med denario uka'a kadga dub bexa
wa. [10] Le'a tso'o wa gor nseabe bexa ned uyote gor tempran wa,
mbinbe'e bexa mas sian med ika'a bexa. Ná le'a bexa no uka'a
dubtsa denario kadga dub bexa. [11] Le'a gor usen bexa med wa,
cha ngokloo bexa ndo' xwan ti'in wa, [12] ndab bexa ndo' xa: “Le'a
bexa tso'o uyote mbin ti'in ba' dub gortsa mbin ti'in. Ná go dubtsa
utix uka'a bexa ba' no besa na mxik uzhe'eb utii mbin ti'in idub
wizh.” [13] Le'a xwan ti'in wa cha ndab ndo' dub bexa wa: “Amig,
na' na'anpa dub ta ugap ndanno lu. ¿Cha lid uni lu ika'a lu dub
denario dub wizh zha? [14] Nat bya', cha byo'o ta uka'a lu ba'. Le'a
na' nlad usa dub lak ta uka'a lu ndo' bexa tso'o uyote ba'. [15] ¿Lid
syo'o gan gunno na' med ten na' guni'i xte'e nlad na' zha? ¿Xta'an
ndaklono lu stub xa ba' geal le'a na' utsin nak ndo' xa?”

[16] Cha no ndab Jesús:

—Li le'a kwa'ad bexa nsak nat wa, yak bexa na'anpa nsak;
le'a bexa na'anpa nsak nat wa, yak bexa nsak. Le'a Dios nbezh
kwa'ad men, parea na'anpa nti Dios kwa'ad xa.

Jesús mbidi'izhgal stub biaj le'a gat

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

17 Le'a gor na nso' bexa nes ncha'a bexa gezh Jerusalén, le'a
Jesús mbi'i isatibtop be xmen na dub lad, cha ndab xa:
18 —Bla'ach bego le'a beuna ncha'be Jerusalén, le'a sa wa le'a na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo, yak cuent ndo' ya'a be ule'ay nibe'e no be mech
ten ley. Le'a bexa wa gab nsabndo' gat na', 19 cha yun bexa cuent na'
ndo' bexa na'anpa xa judio. Le'a bexa wa inisi na' no kin bexa na' no gut
bexa na' ndo' cruz. Parea le'a gal wizh yon le'a na' ibangal ndo' gealgut.

Ta unab xna'a Jacob no Juan

(Mr. 10:35-45)

20 We'e le'a Jacob nsea Juan be xin Zebedeo ulenno xna'a na
wats Jesús. Le'a xagots wa cha msaxib ndo' Jesús, inab xa
dub ta'a ndo' Jesús. 21 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:
—¿Xta'an nlad lu gun na' zha?
Le'a xa wa cha ndab:
—Nlad na' gab go kwe itop xi'ín na' ndee sa inibe'e go,
dub xa wats ga lad ga'al no stub xa wats ga lad raves.
22 Le'a Jesús cha ndab ndo' itop bexa wa:
—Le'a bego ni lá ini'í xta'an unab bega. ¿Sxik bega itid bega gealkwea'
cuent gealkwea' iti'id na' zha? ¿No sni bega gat bega lak gat na' zha?
Le'a bexa cha ndab:
—Snika besa.
23 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp le'a bego stidka be gealkwea' cuent gealkwea'
iti'id na', no sat bega lak gat na'. Parea le'a sa kwe bega, dub bega
wats na' lad ga'al no stub bega lad raves wa, le'a sa wa na'anpa
na' inibe'e. Le'a Dios Xus na' le'a gab ná ton kwe sa wa.
24 Le'a gor na mbi'ín isati'i xmen Jesús ta li unab Jacob nsea Juan
wa, cha ngokloo bexa. 25 Le'a Jesús cha utezh bexa wa, cha ndab xa:
—Le'a bego uni'íka le'a bexa nibe'e be nacion na'anpa ula'a gun be
men dub ta'a na'anpa nibe'e bexa, no bexa mas nsak ten bexa uzhebpa
nibe'e ndo' be men. 26 Ná le'a bego ndee na'anpa li nsabndo' gak. Ndi
tal ton bega nlad gak dub xa nsak lat bega, le'a xa wa nsabndo' gakno
iteata bega. 27 No tal ton bega nlad yansu lat bega, le'a xa wa nsabndo'
gun ti'in ndo' bega. 28 Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, na'anpa
ndal por na gun be men ti'in ndo' na'. Le'a na' ndi ndalyun ti'in ndo' be
men, no usa na' gealnaban ten na' gat na' kix na' ke ten kwa'ad men.

Jesús myunyakna top xabgi'i lá na'

(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

29 Le'a gor nsea' Jesús nsea be xmen na uto'o bexa gezh
Jericó wa, le'a kwa'adpa be men nchabenkea tso'o xa. 30 Le'a
to'o nes wa ndebe top xabgi'i lá na'. Le'a gor na mbi'ín
bexa le'a Jesús nseatid sa wa, cha uge' ndab bexa:
—¡Señor, xin David! ¡Blats ladna go besa!
31 Le'a be men cha uteyo bexa ndontsa na'an xte'e
gab bexa. Ná le'a bexa ndi mas uge' ndab:
—¡Señor, xin David! ¡Blats ladna go besa!
32 Le'a Jesús ngwa'iso' utezh itop xa lá na' wa. Cha
unabdi'izh Jesús ndo' bexa ndab xa:
—¿Xta'an nlad bega gunno na' bega?
33 Le'a bexa wa cha ndab:
—Señor, le'a besa nlad ina'.
34 We'e le'a Jesús cha mlats ladna bexa, cha mgal
Jesús ngusndo' bexa. Cha bi le'a gor wa le'a bexa wa
mna'labe. Cha no bexa usankea tso'o Jesús.

Jesús uyote Jerusalén

(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

21 Le'a ngol gor na yá ncha'laya' gax Jesús no be xmen xa
Jerusalén, ulaya' bexa gezh Betfagé sa nsob Bet Olivo.
Le'a Jesús cha mtu'ub top xmen na, 2 ndab xa:
—Wa' bega len gezh nde mas ndo' ndee, cha izheal bega dub
burr gots nso' nchii, no dub xin ma. Cha uxa'ak bega bema,
go'o bega ma sa ndee. 3 No tal ton uka ma ndo' bega, gud bega
le'a mech gunti'in ma. Cha ula'a xa go'o bega ma.
4 Li ndab Jesús ndontsa gak-a lak ndab dub
profet sakndo' Dios, ndab xa:

5 Gud bego ndo' bexa gezh Sion:
"Bwi'i bega, le'a xa nibe'e ten bega nsea sa ndee.
Bcha'an nak xa nsob xa tso'o dub burr,
tso'o dub burr tuzh, xin dub man yo'o."[a]

---

[a] **21:5** Zac. 9:9

6 Le'a be xmen Jesús wa cha ncha'be, cha mbin bexa lakka unibe'e
Jesús ndo' bexa. 7 Cha mbi'i bexa burr wa nsea burr tuzh wa, cha
mti'ib bexa dubga xab bexa tso'o ma. Cha usob Jesús tso'o ma. 8 Le'a
kwa'ad be men cha mte be lad nbix bexa ndo' nes sa itid Jesús, no ncho
bexa ulobto'og be xos ya gin, cha mte bexa-yá nes wa. 9 Le'a be men
ncha'be ned ndo' Jesús no be men nseabenkea tso'o Jesús uge' ndab:
—¡Si'il nak xin David! ¡Dios uzhebpa nla'ach xa ba', xa
na mtu'ub Dios Xa Nibe'e! ¡Si'il nak Dios nsob ga'ap!
10 Le'a gor na uyote Jesús len gezh Jerusalén, le'a iteanak
be men usaxan ndeseyoch, unabdi'izh bexa ndab bexa:
—¿Ton xa ba' zha?
11 Le'a be men ndeseano Jesús wa cha ndab:
—Le'a xa ndee Jesús, xa ndadi'izh sakndo' Dios,
xa gezh Nazaret ten Galilea.

Jesús ulantu'ub bexa nado'oti'ix ta'a

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

12 Le'a Jesús cha ncha'a len ni'i ten Dios, cha ulantu'ub xa bexa
nado'oti'ix ta'a sa wa. No mtixte xa be mes ten bexa ntil be med, no
be yaxil ten bexa ndi'ibudo'o be palom. 13 Cha ndab xa ndo' bexa wa:
—Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab Dios: "Le'a lid na'
isalea' dub sa ndadi'izhno be men na'."[a] Ná le'a bego ndi
ndanno-yá cuent dub ge'lo'o ten be wa'an.
14 We'e le'a pla bexa lá na' no bexa coj cha ulen wats Jesús tale ten
ni'i ten Dios wa, cha myunyakna Jesús bexa. 15 Parea le'a be ule'ay
nibe'e no be mech ten ley uzhe'eb ngokloo gor uni'í bexa be uyon
ndun Jesús wa, no mbi'ín bexa ta uge' ndab be me'ed tale ten ni'i ten
Dios, ndab me'ed: "¡Si'il nak xin David!" 16 Cha ndab bexa ndo' Jesús:
—¿Lid ndo'ón lu xta'an ndab be me'ed ba' zha?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Na' ndónka-yá. ¿Parea lá ndo'ol bega zha sa nkeani'i
di'izh ten Dios cuent ten ta ndee? Ndab-a:

Le'a go Dios gun le'a be me'ed nsea be medo'o
gab xte'e si'il nak go.[b]

17 Le'a Jesús cha mla'a bexa mka'an xa gezh Jerusalén.
Cha ncha'a xa gezh Betania, sa uyo'o xa te'al wa.

---

[a] **21:13** Is. 56:7 [b] **21:16** Sal. 8:2

Jesús uteyo dub ya higo

(Mr. 11:12-14, 20-26)

18 Le'a stub wizh gor tempran myach xa ncha'a xa Jerusalén. Le'a
nes wa le'a Jesús ndanna. 19 We'e uni'í xa dub ya higo gax to'o nes
wa, cha ncha'kwa'an xa ngus gaw xa ndo' ya wa. Parea na'anpa izheal
xa ngus ndo'-yá, ndi latsa nso' ndo'-yá. Cha ndab Jesús ndo' ya wa:
—Idub isob lu na'antapa iso' ngus ndo' lu.
Le'a ya higo wa cha ubid.
20 Le'a gor uni'í be xmen Jesús ta wa cha ngwanseana
bexa, unabdi'izh bexa ndo' Jesús, ndab bexa:
—¿Xte'e uxax ubid ya higo ba'?
21 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a tal bega idub ncho ladna
nge' ladna Dios, le'a bega sun gan gun lak mbinno na' ya higo
ndee, no sun bega gan gab bega ndo' bet ndee: "Utatsob, wa'
len nitsdo'o", le'a-yá cha lika gak. 22 Le'a itea be ta inab bega
ndo' Dios tal nge'ka ladna bega xa, le'a Dios sa'aka-yá.

Jesús lá ngab ton mtu'ub Jesús

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

23 Le'a gor na mlanseagal Jesús wats ni'i ten Dios, cha
usaxan xa nluu xa be men. We'e le'a be ule'ay nibe'e no bexa
gox nsak ten bexa judio ulen wats Jesús, ndab bexa:
—¿Ton ulaxo'ob lu gun lu be ta wa zha? ¿Nati
ton mtu'ub lu gun lu ta wa?
24 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' no inabdi'izh dub ta'a ndo' bego. Tal le'a bega ika'ab,
we'e no na' gáp ná ton ulaxo'ob na' li gun na' ta wa. 25 ¿Ton
mtu'ub Juan ulalea' Juan be men zha? ¿Dios nati dub men?
Le'a bexa wa cha ndabbe ndo' ltsa'a na:
—Tal le'a beuna gab le'a Dios le'aka mtu'ub Juan, le'a Jesús
inabdi'izh ná xta'an lá ngungea ladna beuna xa. 26 Ná tal le'a beuna
gab le'a Juan dub men mtu'ub, le'a be men ndee sakloo ndo' beuna,
le'a bexa itea mbingea ladna le'a Juan dub xa mbidi'izh sakndo' Dios.
27 Cha ndab bexa ndo' Jesús:
—Le'a besa lá ini'í ton mtu'ub Juan.
Le'a Jesús cha noga ndab:
—Ni na'ga lá gáp ton ulaxo'ob na' gun na' be ta ndee.

Dub cuent ten dub xabgi'i ndap top xin na

[28] Le'a Jesús cha unabdi'izh ndo' bexa wa ndab xa:
—¿Xte'e nyakbe'ena bega ta gáp na' ndee wa? Uyo'o dub xabgi'i
ndap top xin na. Cha ngwa' xa ndo' xin ned xa, ndab xa: "Xi'ín na',
wa'yun ti'in ndo' yo ten na' sa ncho ya uv." [29] Le'a xin xa wa cha
uka'ab ndab: "Na' lá nlad gaa." Parea tso'o wa le'a xa mgondo' le'a
xa ugap ndab, cha ncha'aka xa ndo' ti'in wa. [30] Le'a xabgi'i wa no
ngwa' ndo' stubga xin na wa, cha le'akagal li ndab xa ndo' xin xa.
Le'a xin xa wa cha uka'ab ndab: "Le'a na' saaka, tad." Ná le'a xa
ndi ni lá nga. [31] ¿Ton ndo' itop xa wa mbin ta nlad xus na zha?
Le'a bexa wa cha ndab:
—Xin ned xa.
Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a bexa nsen med nka'a gobier
Roma no be xagots ndun juis mgi'i nado'o bexa las bexa, le'a
ncho bexa wa syoteka sa nibe'e Dios. Ná le'a bego lá yate sa
wa. [32] Le'a Juan xa ulalea' men mbidyadi'izh xte'e nsabndo' wen
gun bega, ná le'a bega ni lá ngungea ladna xa. Ná le'a bexa
nsen med wa no be xagots ndun juis mgi'i wa mbingea ladna
Juan. Le'a bego uni'í le'a bexa wa mbingea ladna Juan, ná le'a
bega ni lá igondo' ti no bega nsabndo' gungea ladna xa.

Dub cuent ten bexa mla'ach ya uv

(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

[33] 'Bla'ach bega stub ta'a usaktabe'e na': Uyo'o dub xabgi'i ndap
dub ble'a si'il yo. Cha ngos xa ya uv ndo'-yá, cha ulo xa lo idub
gangeak wats-a. No mbinde'e xa dub sa kichke'e xa uv wa, ko'o xa
nits ten uv. No mbinde'e xa dub sa ga'ap isob xa ula'ach sa wa. Cha
mkwa'an xa pla men gun ti'in sa wa. Cha ncha'a xa sit. [34] Le'a zha na
yamer ngol tiemp ten uv wa, cha mtu'ub xa pla xmos xa ya' ndo'
be men wa, ya'yo'o bexa ta na ndal xwan yo wa. [35] Ná le'a be men
wa ndi usen be mos wa, udin bexa dub xa, cha mbit bexa stub xa,
cha mla'ge' bexa stub xa. [36] Le'a xwan yo wa cha mtu'ubgal mas
kwa'ad mos ndo' zha ned wa. Ná le'a be men wa ligal mbinno bexa
wa. [37] Tso'o wa le'a xwan yo wa mtu'ub xin na, mbinbe'e xa le'a
be men gap mod ndo' xa. [38] Ná le'a gor uni'í be men wa xin xwan
yo wa, cha ndi ndab bexa ndo' ltsa'a na: "Le'a xa ba' le'a ya'anno
yo ndee. Ncha'yut beuna xa, cha ya'anno beuna-yá." [39] Cha usen
bexa xa, cha ulo'o bexa xa dub lad to'o yo wa, cha mbit bexa xa.

40 Cha unabdi'izh Jesús ndo' be men nde wats xa ndab xa:
—¿Xte'e nsak bega zha? ¿Le'a gor gi'id xwan yo
wa xte'e gunno xa bexa mla'ach yo wa?
41 Le'a bexa cha ndab:
—Le'a xa utsaksika bexa ugap wa gast gat bexa. Cha
usa'a xa yo wa ndo' be men xa'aga ula'ach-a, bexa na usa'a
be ta ndal xwan yo wa gal tiemp ten uv wa.
42 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—¿Ni lá ndo'ol bega di'izh ten Dios zha? Ndab-a:

Le'a ge' na mxelad bexa ndande'e ni'i,
le'a ta wa nat nak ge' ndon le'a nsak nbexan ni'i.
Le'a Dios le'a mbin ta ndee,
dub ta ndanseana beuna.[a]

43 Ta we'e le'a na' gáp le'a Dios ulat ta na nak bega xmen xa, cha ndi
usa'a Dios ta wa ndo' bexa nxobgek ndo' xa. 44 Le'a bexa na ilayat
tso'o ge' wa, le'a bexa wa syu'be. Le'a bexa ila' ge' wa tso'o na wa,
le'a bexa wa sachke'e.
45 Le'a gor na mbi'ín be ule'ay nibe'e nsea bexa fariseo wa be ta li
msaktabe'e Jesús wa, cha myakbe'ena bexa le'a Jesús li ndab cuent ten
bexa. 46 Cha nlad bexa isen bexa Jesús, parea le'a bexa nzheb ndo' be men
kwa'ad, le'a be men ndangea ladna le'a Jesús ndadi'izh sakndo' Dios.

Dub cuent ten ujest nchilya'a men

22 Cha msaktabe'e Jesús stub ta'a, ndab xa ndo' bexa wa:
2 —Le'a lak nibe'e Dios be men nak lak mbin dub rey
ngo dub ujest nchilya'a dub xin xa. 3 Cha mtu'ub xa be mos ten xa
ncha'yab ndo' be men ulola rey kombid ndo' bexa wa gi'id bexa ujest
wa. Ná le'a be men lá ka'ab ya'. 4 We'e cha mtu'ubgal xa stapla mos
ten xa, ndab xa ndo' bexa: "Wa'yab bega ndo' bexa wa, le'a be ta gaw
beuna yá listla nak. Le'a be ngon nsea be bser nda'al ten na' yá ngutla.
No iteata be ta'a listla nak. Nat gi'id bexa ujest nchilya'a xi'ín na'."
5 Ná le'a bexa wa ni lá isakyo'ón be ta ndab be mos wa. Ncho bexa
ncha'a ge'e ten na, no ncho xa ncha'be ndo' ti'in ten na. 6 No ncho
bexa usen be mos ten rey wa, mtsawi'i bexa be mos wa gast ngut
bexa. 7 Le'a gor na mbi'ín rey ta wa cha ngokloo xa, cha mtu'ub xa be
soldad ten xa ya'yut bexa be men na li mbit be mos wa no utso'ol be

[a] **21:42** Sal. 118:22-23

soldad gezh ten bexa. [8] Cha ndab rey ndo' be mos ten na: “Le'a ujest
uchilya'a xi'ín na' yá listla nak. Parea le'a bexa uyo'o kombid ndo' na
wa lá nsabndo' gi'id. [9] Nat wa' bega be nes, cha gab bega ndo' guni'i
ton izhe'al bega gi'id xa ujest.” [10] Le'a be mos cha uto'o ngwa'kesea
be nes, cha myunjunt bexa iteanak be men mzhe'al bexa, bexa wen
no bexa ugap. We'e le'a sa ncho ujest wa mzhea nde be men wa.
[11] ’Le'a rey cha nsea iwi'i ndo' bexa nde sa wa. Cha uni'í xa
dub xabgi'i na'anpa nak lad nsabndo' gak bexa dub sa nchilya'a
men. [12] Le'a rey wa cha ndab ndo' xa: “Amig, ¿xte'e uyo'o lu sa
ndee, ná lu na'anpa nak lad ndak bexa nde sa ndee, sa nchilya'a
men zha?” Ná le'a xabgi'i wa ni lá ika'ab ndo' rey. [13] Le'a
rey cha ndab ndo' be mos ten na: “Bxi bega xo'o xa ndee no
ya'a xa, cha btsa'ab bega xa tso'o juer sa ukaw, sa go'on xa no
gast ndeay xa gaw xa tant dub gealkwea' si'il ini'í xa.”
[14] Cha no ndab Jesús:
—Liga le'a Dios nbezh kwa'ad men, parea
na'anpa uti Dios itea be men.

Be men unabdi'izh cuent ten med nkix bexa ndo' gobier Roma

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

[15] Le'a bexa fariseo cha nsea'be, cha mbidi'izh bexa ná xte'e
ukwi'inno bexa Jesús gab Jesús dub ta lid le'a nak. [16] Cha
mtu'ub bexa pla be xmen bexa no stapla be xmen Herodes wats
Jesús. Le'a bexa cha unabdi'izh ndo' Jesús, ndab bexa:
—Mech, le'a besa uni'í le'a go ndadi'izh sbe'en gealngea no wen
nluu ga lak nlad Dios gak be men, ni lá nla'ach ga ta ndab be men no
ni tal xte'e nak bexa. [17] Nat gud ga ná xte'e nsak ga: ¿Nsabndo' kix
beuna med nab César xa nibe'e Roma nate na'anpa kix beuna-yá?
[18] Ná le'a Jesús mgenna ta ugap ndanbe'e bexa, cha ndab Jesús:
—Le'a bega nluu cuentta xa wen, ná bega xa ugap
nak. ¿Xta'an li ndun bega preb na' zha? [19] Bluu bega
dub med nkix be men ndo' xa nibe'e wa.
We'e cha msa'a bexa dub med denario. [20] Le'a
Jesús cha unabdi'izh ndo' bexa:
—¿Ton gek ná no lea' ná nkea las med ndee zha?
[21] Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Gek César no lea' César.
Le'a Jesús cha ndab:
—Bsa'a bega be ta ten César ndo' César. Le'a
ndo' Dios bsa'a bega be ta ten Dios.

22 Le'a gor na mbi'ín bexa ta wa, cha ngwanseana bexa
xte'e uka'ab Jesús, cha ncha'a bexa mla'a bexa Jesús.

Bexa saduceo unabdi'izh ná xte'e iban be men ngut

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

23 Bi le'a wizh wa le'a pla bexa saduceo ulen wats Jesús.
Le'a bexa saduceo ndangea ladna le'a bexa ngut wa lá
ibantabe. Cha unabdi'izh bexa ndo' Jesús, ndab bexa:
24 —Mech, le'a ta mke'a Moisés ndab le'a tal ton dub xabgi'i
gat, ná lá ngap xa xin xa, le'a wit xa wa nsabndo' uchilya'ano
xagots ten xa ngut wa, ndontsa tal gap bexa dub me'ed le'a
me'ed wa gak cuent xin xa ngut wa. 25 Le'a sa ndee uyo'o dub
ga'ad wit xa. Le'a xa ned wa mchilya'ano dub xagots, cha tso'o
wa ngut xa, ni lá ngap xagots wa xin xa. We'e le'a stubga
wit xa cha mchilya'ano xagots wa. 26 Cha li ngwasea wit itop
xa no xa yon wa no gast isaga'ad bexa. 27 Le'a tso'o na ngut
itea be xabgi'i wa le'a xagots wa noga ngut. 28 Le'a zha na iban
bexa ngut wa, le'a lat isaga'ad bexa wa ¿ton gak xabgi'i ten
xagots wa, xa na li mchilya'ano itea be xabgi'i wa?
29 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Uzhebpa lid le'a ndanbe'e bega, geal le'a bega lá nyakbe'ena
xte'e ndab di'izh ten Dios, no ni lá nchando' bega juers ten Dios.
30 Le'a gal zha na iban bexa ngut, le'a be men na'antapa uchilya'ano
be ltsa'a na zha wa. Le'a bexa ndi yak cuent be angel ten Dios
ncho gibe'a. 31 Parea le'a cuent ten ta iban bexa ngut wa, ¿lá
ndo'ol bega di'izh ten Dios ta ndab Dios zha? Ndab xa, 32 le'a xa
nak Dios ndankea Abraham no Isaac no Jacob. Le'a Dios na'anpa
Dios ten bexa ngut, le'a xa ndi Dios ten bexa nban, ta we'e uni'í
beuna le'a bexa wa bi nbanka maska ngut bexa ndo' gizhliyo.
33 Le'a gor na mbi'ín be men ta wa, cha ngwanseana
bexa xte'e ndadi'izh Jesús.

Be ta ndon le'a nsak unibe'e Dios

(Mr. 12:28-34)

34 Le'a bexa fariseo, gor na mbi'ín bexa le'a Jesús mbin
gan yá lá utsakndo'ta bexa saduceo wa, cha mzhealbe bexa
wats Jesús. 35 Le'a dub bexa wa xa nak mech ten ley mbin
preb Jesús, unabdi'izh xa ndab xa ndo' Jesús:
36 —Mech, ¿ma ta na mas nsak lat be ta unibe'e Dios zha?

37 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Wankea Dios Xa Nibe'e idub ncho ladna lado'o lu no idub
gealnaban ten lu no idub lak ndanbe'e lu.[a] 38 Le'a ná ndee wa
mas nsak ndo' iteanak be ta'a unibe'e Dios. 39 Le'a ná itop
ndee lakkaga nak ná ned wa: Bkwea' ladna lu be ltsa'a lu
lakkata lu.[b] 40 Le'a itop be ná ndee wa nak xan iteanak be ta
unibe'e Dios, ley mke'a Moisés nsea ta mke'a be profet.

¿Xte'e ndab David ton nak Cristo wa?

(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

41 Ndalen li ndebe bexa fariseo sa wa, le'a Jesús
unabdi'izh ndo' bexa, 42 ndab xa:
—¿Xte'e ndanbe'e bega zha ton nak Cristo xa
utu'ub Dios, xá ras ná xa?
Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Le'a xa wa gak dub xa ras ten David.
43 We'e le'a Jesús cha ndab:
—Ta ugeaka ta wa, ná le'a David le'aka ndab sakndo' Espíritu
ten Dios le'a Cristo nak xa nibe'e ten xa. Ndab David:

> 44 Le'a Dios Xa Nibe'e ndab ndo' Xa Nibe'e ten na':
> "Usob wats na' lad ga'al ndee,
> gast gal gor ute na' bexa ndaklono lu xan ndats lu."[c]

45 Le'a David ndab le'a Cristo nak Xa Nibe'e ten xa. ¿Ná xte'e yoo
gan gak Cristo wa xin David zha?
46 Le'a ni dub bexa wa lá ika'ab ni stub di'izh. No idub tso'o
wa ni lá ngun bexa rages inabdi'izhta bexa ndo' Jesús.

Ta lid le'a ndun bexa fariseo no be mech ten ley

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

23 Le'a Jesús cha mbidi'izh ndo' be men no
ndo' be xmenka xa, ndab xa:
2 —Le'a be mech ten ley no bexa fariseo nak bexa nsabndo' le'a
uluu xte'e gab ley mke'a Moisés. 3 Ta we'e bla'ach bega xta'an ndab
bexa no bxobgek bega ndo' be ta nluu bexa. Parea lá gun bega lak
ndun bexa wa, le'a bexa na'anpa ndun ta ndab bexa gun bega.

---

[a] **22:37** Dt. 6:5 [b] **22:39** Lv. 19:18 [c] **22:44** Sal. 110:1

4 Le'a be ta sian nluu bexa wa nak cuent dub yo'o uzhe'eb kwe'a
nsa'a bexa go'o bega. Parea ni dub ngutsya'a xa lá ndakno bexa
bega go'o bega-yá. 5 Le'a iteanak ta wen ndun bexa, li ndun bexa
ndontsa ini'í be men-a. Ndal ladna bexa nke'a be caj byux xtuzh bexa
no ya'a bexa, ta ncho git tuzh nkea di'izh ten Dios len-a. No ndal
ladna bexa ndak bexa be lad nsob be ta ko'ol to'o-yá. 6 No nti bexa
be sa mas nsak isob bexa sa nda'daw bexa ndo' dub gast, no len
be ni'i nzhealbe beuna xa judio. 7 No nlad bexa utsin inidi'izh be
men ndo' bexa be ndo' xge'e, gab be men "mech" ndo' xa.
8 'Ná le'a bega na'anpa ukwa'an xte'e gab be men "mech" ndo'
bega, le'a bega dubkama mech ndap le'a ta wa xa nak Cristo. No le'a
itea bega dubtsa nak. 9 No na'an ton ndo' ná gab bega "tad" ndo'
gizhliyo ndee, le'a bega dubtsa tad ndap le'a ta wa Dios nsob gibe'a.
10 No lá ula'a bega gab be men le'a bega xa nibe'e, le'a xa nibe'e
dubtsa ncho, le'a ta wa xa nak Cristo. 11 Le'a tal ton mas nsak lat bega,
le'a xa wa nsabndo' gun ti'in ndo' iteanak bega. 12 Le'a tal ton gunbe'e
le'a mas nsak, le'a gal gor le'a xa ido ladna. No liga le'a tal ton yak
tuzh ndo' be men, le'a gal gor le'a be men ini'í le'a xa wa nsakka.
13 '¡Pro'ob bego, mech ten ley no xa fariseo! Le'a bega
nluu cuentta xa wen, ná bega xa ugap nak. Nka bega yak be
men bexa le'a Dios nibe'e. Ni le'a bego nak bexa le'a Dios
nibe'e, no ni lá nla'a bega gak be men xa nibe'e Dios.
14 '¡Pro'ob bego, mech ten ley no xa fariseo! Le'a bega nluu
cuentta xa wen, ná bega xa ugap nak. Nlat bega itea be ta
ndap be xagots ngut xabgi'i ten na. No kwenpa ndadi'izh bega
ndo' Dios ndontsa gab be men le'a bega ndankeaka Dios. Le'a
bego na li ndun wa mas uzhe'eb gealkwea' ini'í.
15 '¡Pro'ob bego, mech ten ley no xa fariseo! Le'a bega nluu
cuentta xa wen, ná bega xa ugap nak. Le'a bega ndesea itea
lad ndo' gizhliyo no ndo' nitsdo'o, ndeseakwa'an bega be men
gungea ladna be ta nluu bega. Ná le'a gor mbin bega gan ndangea
ladna dub xa ta wa, le'a ke ten ta mluu bega ndo' xa wa le'a
xa mas nsabndo' ya' infierno ndo' lak nsabndo' ya' bego.
16 '¡Pro'ob bego, le'a bego cuent dub xa lá na' nlad go'o stubga
men! Le'a bega ndab le'a tal ton gab lak ta ugeakapa ncho ni'i ten
Dios no liga ta ugeakapa gun xa dub ta'a, le'a xa wa na'anpa juerska
li gun. Parea no ndab bega tal xa gab lak ta ugeakapa ncho ta oro len
ni'i ten Dios, we'e le'a xa wa juerska li gun ta ndab xa wa. 17 ¡Ugap
ndanbe'e bego, nak bego cuent dub xa lá na'! ¿Xta'an mas nsak zha?
¿Be ta oro wa nate ni'i ten Dios, ta na ndun umbi'i nak oro wa ndo'
Dios? 18 No ndab bega le'a tal ton gab lak ta ugeakapa ncho altar wa,

no liga ta ugeakapa gun xa dub ta'a, le'a xa wa na'anpa juerska li
gun. Parea no ndab bega tal xa gab lak ta ugeakapa ncho be xnab,
we'e le'a xa wa juerska li gun ta ndab xa wa. 19 ¡Ugap ndanbe'e bega
no nak bega cuent dub xa lá na'! ¿Xta'an mas nsak zha? ¿Xnab wa
nate altar wa, ta na ndun umbi'i nak xnab wa ndo' Dios? 20 Le'a tal
ton nse'at altar wa gor na ndab xa gun xa dub ta'a, le'a ta wa cuent
no be xnab ndi'ib ndo' altar wa nse'at xa. 21 No tal ton nse'at ni'i ten
Dios gor na ndab xa gun xa dub ta'a, le'a ta wa cuent no Dios xa
ncho sa wa nse'at xa. 22 No tal ton nse'at gibe'a gor na ndab xa gun
xa dub ta'a, le'a ta wa cuent no sa nsob Dios nsea Dios nse'at xa wa.

23 '¡Pro'ob bego, mech ten ley no xa fariseo! Le'a bega nluu
cuentta xa wen, ná bega xa ugap nak. Le'aka nak nsa'a bega dub
gen byonxtil lat dub ti'i gen-a uxen bega, no liga ndanno bega
eneldo no komin. Parea le'a bega lá ndun be ta mas nsak nibe'e ley
ten Dios, ta na ndab utsin gunno bega be men lak nsabndo'-yá no
ilats ladna bega be men, no ige' ladna bega Dios. Be ta wen ndee
nsabndo' gun bega no usa'aka bega be ta wa lakka ndun bega nat.
24 Le'a bega cuent dub xa lá na' nlad go'o stubga men. Nyu' ladna
bega be ta byuxtsa, ná le'a ta mas nsak nla'a bega, cuent dub men
ngo'o dub mlat ncho len tas, parea ndi ngab xa dub came.

25 '¡Pro'ob bego, mech ten ley no xa fariseo! Le'a bega nluu cuentta
xa wen, ná bega xa ugap nak. Le'a bega uzhebpa nyu' ladna nyat tso'o
vas nsea plat, parea le'a len lado'o bega uzhebpa ugap nak, no uzhebpa
nsa'ab ladna bega be ta'a. 26 ¡Bego xa fariseo nak cuent dub xa lá na'!
Ndi ned isambi'i len lado'o bega, we'eta umbi'i gak idub bega.

27 '¡Pro'ob bego, mech ten ley no xa fariseo! Le'a bega nluu cuentta
xa wen, ná bega xa ugap nak. Le'a bega nak cuent dub ba'a nagud
chulpa nlu'u tso'o-yá. Ná le'a len-a ndi ncho tit men ngut no uzhebpa
ta bzhi'ik. 28 Li nak bego, ndab be men le'a bega xa wen, parea le'a
len lado'o bega uzhebpa ncho gealkwi'in no sianta be ta ugap.

29 '¡Pro'ob bego, mech ten ley no xa fariseo! Le'a bega nluu
cuentta xa wen, ná bega xa ugap nak. Le'a bega ndancha'aw ta
chul nsob sa mga'ach bexa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta no
nsaxkwa'a bega be ba'a ten bexa mxobgek ndo' Dios. 30 No ndab
bega tal le'a bega yo'o zha uyo'o bexa polta wa, na'anpa no bega
ngakno be men wa gor na mbit bexa be profet. 31 Parea le'a ta li
ndab bega wa nluu le'a bega dubtsa nakka no bexa na li mbit bexa
wa. 32 ¡Bego usando' be ta ugap mbin be usan gox ten bega polta!

33 '¡Le'a bego xa ugap cuent be mbe'al! ¿Xte'e ni bega na'anpa
utsaksi Dios bega, utsa'ab xa bega ndo' infierno sa nde gi'? 34 Le'a
na' utu'ubkata bexa gudi'izh sakndo' Dios, no bexa ndák, no be

mech uluu bega. Ná le'a bega ndi gut ncho bexa uke'a bega bexa
wa ndo' cruz. No kin bega ncho bexa len be ni'i sa nzhealbe
beuna xa judio. No isankea bega tso'o bexa guni'i tal pa gezh na
ncha'be bexa. 35 Ta we'e le'a bega gap ke ten itea bexa ugap li
ndut be men wen. Le'a ta wa gast zha ngut Abel no gast zha ngut
Zacarías xin Berequías, gor na mbit usan gox polta ten bega xa
wats altar dub lad wats ni'i ten Dios. 36 Le'a na' gáp ndo' bega
le'a Dios utsaksi bego ncho nat ke ten iteanak be ta wa.

Jesús uban myo'o ladna ke ten Jerusalén

(Lc. 13:34-35)

37 'Le'a bego ndencho Jerusalén, le'a bega ndut bexa ndadi'izh
sakndo' Dios no nla'ge' bega bexa na ntu'ub Dios ndo' bega. Sian
biaj nlad na' yunjunt na' bega lak nyunjunt dub ngidtsan be ngid
ben ten ma len xkwag ma, parea le'a bega nunk lá ka'ab. 38 Bla'ach
bego, le'a nat le'a Dios ula'alad bega. 39 No gáp na' ndo' bega
le'a bega yá na'antapa ini'í na' gast gal wizh gab bega: "Dios
uzhebpa nla'ach xa ba', xa na mtu'ub Dios Xa Nibe'e."[a]

Jesús ndab le'a ni'i ten Dios wa ilate

(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

24 Le'a Jesús cha uto'o tale ten ni'i ten Dios, cha nsea' xa. Le'a
be xmen xa cha ubii wats xa mluu bexa ndo' xa xte'e ta
chul nakcha'aw ni'i ten Dios wa. 2 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Na' bego itea ta ndee zha? Le'a na' gáp ndo' bega le'a gal dub
wizh ilate iteanak be ta ba', gast ni stub ge' ba' lá kwi'ibta tso'o ltsa'a na.

Be ta yoo zha yamer idub tiemp ndee

(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Cha ncha'be bexa Bet Olivo, cha usob Jesús sa wa. Le'a be
xmen xa cha nabtsa ubii wats xa, cha unabdi'izh bexa ndab bexa:
—Gud ga, ¿pol gak be ta ndab go wa zha? ¿No xte'e ini'í besa
zha na yamer ilengal ga, no zha yamer idub tiemp ndee?
4 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Bla'ach bego na'an ton ukwi'inno bega. 5 Le'a kwa'ad be men
ilen gab le'a xa le'a nak na'. Gab xa le'a xa le'a nak Cristo xa na mtu'ub

---

[a] **23:39** Sal. 118:26

Dios; cha ukedino bexa kwa'ad be men. [6] Le'a gor na go'ón bega ncho
guerr be sa sit no sa gax, lá yu' ladna bega. Le'a ta wa nsabndo'ka
yoo, ná le'a zha wa biseata gal be wizh lult. [7] Le'a gal zha wa kuyo
be nacion no stubga nacion. Le'a be xmen dub xa nibe'e kuyono be
xmen stubga xa nibe'e. No yoo gealgizh ugi'i no win no be xo'o ubi'i.
[8] Parea le'a itea be ta ndee wa pen isobxanma be gealkwea' ilen wa.

[9] 'Le'a be men yun cuent bega ndo' bexa nibe'e. Le'a bexa wa
kin bega no gast gut bexa ncho bega. No iteanak be men ixeeno
ladna bega ke na nak bega xmen na'. [10] Le'a kwa'ad bexa ula'a ta
na ndangea ladna bexa na'. No yun bexa cuent be ltsa'a xa ndo'
men utsaksi bexa. No ixeeno ladna bexa be ltsa'a xa. [11] No ilen
kwa'ad bexa ukwi'in gab le'a xa ndadi'izh sakndo' Dios. Le'a bexa
wa gun gan ukedino kwa'adpa be men. [12] No gun be men sianpa
be ta ugap, gast kwa'adpa bexa yá lá ikwea'ta ladna be ltsa'a na.
[13] Ná le'a tal ton uxik ndo' be gealkwea' wa no bi nge' ladna xa na',
le'a xa wa gap gealnaban ndo' Dios. [14] Le'a di'izh wen ten Dios
ná xte'e nibe'e Dios be men wa ite'achso idub nax ndo' gizhliyo,
ndontsa le'a iteanak be men go'ón-a. We'eta ilen be wizh lult.

[15] 'Le'a Daniel xa mbidi'izh sakndo' Dios ndab le'a yoo dub ta
uzhebpa ugap no bzhi'ik len sa umbi'i ten ni'i ten Dios[a] (le'a xa
ndo'ol ta ndee nsabndo' yakbe'ena-yá). Le'a gal zha ini'í bega ta wa,
[16] we'e le'a bexa ndencho Judea ndee nsabndo' uxo'onbe ya'be
bexa be ge'e ubi'i. [17] Le'a be men ndi'ib gek lid na wa no nsabndo'
uxo'onbe, ni lá ko'o xa be ta'a len lid xa. [18] Le'a bexa ndeyun ti'in
ge'e ni lá nsabndo' yachta ilenyo'o be xab na. [19] Le'a gal be wizh
wa uzhebpa kwea' itid be xagots nso'no me'ed no be xagots ndap
medo'o. [20] Unab bega ndo' Dios natsa le'a tiemp uxo'on bega wa
na'anpa gal tiemp kwal natal dub wizh ne'e be men. [21] Le'a be wizh
we'e yoo dub gealkwea' si'il, dub ta nunk gol yo'o zha mbinde'eta
Dios gizhliyo ndee, no ni lá yoota-yá stub biaj. [22] Tal le'a Dios ula'a
sian wizh yoo ta uzhe'eb wa, le'a be men stea gat. Parea lá ula'a
Dios yoo sian wizh wa, geal le'a xa nlats ladna bexa mti xa.

[23] 'We'e le'a tal ton gab ndo' bega: "Bwi'i bego, le'a xa ndee
Cristo", natal gab xa: "Una' bego, le'a sa ba' nso' Cristo", lá gungea
ladna bega ta wa. [24] Yoo bexa ukwi'in gab le'a nak Cristo, no ncho
bexa ukwi'in gab le'a ndadi'izh sakndo' Dios. Le'a bexa wa no gun
sian ta'a yanseana be men ndontsa ukedino xa bexa. No gun xa juers
ukedino bexa wa gast bexa mti Dios. [25] Bla'ach bego le'a na' yá ndáp
nedla ta ndee ndo' bega. [26] Ta we'e tal ton gab ndo' bega: "Wa'wi'i

---

[a] **24:15** Dn. 9:27; 11:31; 12:11

bega, le'a xa nak Cristo nkesea ge'e", na'anpa ya' bega sa wa. No tal
ton gab: "Utseawi'i bega, le'a Cristo ncho len ni'i ba'", lá gungea
ladna bega ta wa. 27 Le'a lak nla' beal' usi'i nsu-yá xe'a lad nlen wizh
no gast lad nda'as wizh, no liga gak-a zha ilengal na', Xa Myak Men
Ndo' Gizhliyo. 28 Le'a lak sa nyakjunt be bech nluu le'a sa wa nax
dub man ngut, no liga le'a zha ilengal na' le'a itea be men ini'í-yá.

Xte'e ilengal Jesús Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo

(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)

29 'Le'a gor utidla tiemp ncho be gealkwea' wa, le'a ndo' wizh
ikaw, le'a mbe'e yá lá usuta xe'a, le'a be mbeal ndi'ib ga'ap ba'
ilate, no gast idub gibe'a iwi'in. 30 Le'a gor ulundo' be ta gibe'a wa
le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, yamer ilengal. Cha go'on
be men itea be ras ncho ndo' gizhliyo, no ini'í bexa le'a na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo, ilenno juers ten Dios lat xkaw no dub
xe'a si'il. 31 Cha kwezh dub trompet, cha utu'ub na' be angel
ten na', yunjunt bexa wa bexa mti Dios idub ndo' gizhliyo.
32 'Bwi'i bego lak nak be ya la'aw. Le'a zha na nsaxan-a nxich-a,
le'a zha wa uni'íka bega le'a tiemp bigi yá gal. 33 No liga le'a zha
na na' bego ncho itea be ta mbidi'izh na' ndee, we'e ini'í bega le'a
be wizh lult wa yamer ilen. 34 Le'a na' gáp ndo' bega le'a itea be
ta ndee itid zha biseata gat be men ncho gal zha wa. 35 Le'a gibe'a
no gizhliyo initndo', parea le'a be ta ndáp na' ndee yooka.
36 'Parea na'an ton ini'í xá wizh ná no xá gor yoo be ta ndee. Ni
be angel ncho gibe'a lá ini'í ta wa. Nabtsa Dios Xus na' uni'í-yá.
37 Le'a lak ngok-a zha uyo'o Noé, no liga gak-a zha ilengal na',
Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo. 38 Le'a tiemp uyo'o Noé zha biseata
ilen gilog wa le'a be men ndeyaw, no ndo bexa no ndeuchilya'a
bexa, no ngodi'in bexa xin xa, gast wizh uyo'o Noé len barco wa.
39 Le'a be men wa lá ini'í xta'an yoo gast gor ulen gilog wa cha
mbit-a itea bexa. No liga gak-a gor ilengal na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo. 40 Le'a zha wa le'a top xabgi'i junt ndeyun ti'in ge'e, cha
yo'o Dios dubtsa xa, le'a stub xa wa ya'an. 41 No liga le'a top xagots
junt ndeyajw, cha yo'o Dios dubtsa xa, le'a stub xa wa ya'an.
42 'Ta we'e list ute bega, le'a bega lá ini'í xá wizh na ilengal
na'. 43 Parea nsabndo' yakbe'ena bega ta ndee: tal le'a xwan
dub ni'i ini'í xá gor gi'id wa'an ta lid xa, le'a xa isob ula'ach
ndontsa na'an ton yoo len lid xa kowa'an ta ncho sa wa. 44 Ta
we'e no bega list ute, le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
ilengal dub gor ni lá ndanbe'e bega ti ilen na'.

Dub cuent ten dub mos wen no dub mos ugap

(Lc. 12:41-48)

45 ’¿Ton bega nak cuent dub mos ndák ndun lak ndab dub
xwan ni'i? Le'a xwan ni'i wa ucha'an mos wa inibe'e xa stapla
bexa ndun ti'in ten xa, no usa'a mos ta gaw bexa wa. 46 Le'a gor
ila'ncha' xwan ni'i wa uzhebpa wen yoo ladna mos ndun lak
ndab xa wa. 47 Le'a na' gáp ndo' bega le'a xwan ni'i wa uso' mos
wen wa, yansu xa itea be ta ndap xa wa. 48 Ná tal le'a mos wa
dub xa ugap, gunbe'e xa gab xa le'a xa nibe'e ten xa nle'ata ilen.
49 Cha ndi isaxan xa kin xa iteata be mos wa. No nchealtsa'a
xa bexa gu, gaw bexa no goo bexa. 50 We'e le'a xwan ni'i wa
ila'ncha' dub wizh no dub gor ni lá ndanbe'e mos ti ilen xa. 51 Le'a
xa wa cha uzhe'eb utsaksi mos wa, cha utsa'ab xa mos wa wats
bexa nluu cuentta xa wen ná bexa xa ugap nak. Le'a sa wa go'on
xa no gast ndeay xa gaw xa tant gealkwea' si'il ini'í xa.

Dub cuent ten isati'i be xagots ben

25 ’Le'a zha we'e le'a lak nibe'e Dios be men wa nak cuent ta
ngwasea dub ti'i xagots ben usen be xe'a aceit ten na, cha
ncha'ikanes bexa dub xabgi'i uchilya'a. 2 Le'a ga'ay bexa wa xa
list nak, parea le'a stub sga'ay bexa wa na'anpa xa list nak. 3 Le'a
bexa na'anpa list nak wa mbi'i be xe'a ten na, parea na'anpa
ngo'ota xa aceit. 4 Ná le'a bexa list nak wa mbi'i be xe'a ten na
no stubga bot aceit. 5 Le'a xabgi'i uchilya'a wa na'anpa ilaya' gor
mbinbe'e bexa wa, we'e ulen xka'al itea bexa, cha ngwadgats
bexa. 6 Le'a utol te'al cha mgen dub ti men uge' ndab: “¡Yá nseala
xabgi'i uchilya'a wa! ¡Uto'o bega, wa'ikanes bega xa!”
7 ’We'e cha itea be xagots wa ngwastebe, cha usaxan bexa
ndeusaxkwa'a bexa xe'a ten bexa. 8 Le'a bexa na'anpa list nak
wa ndab ndo' bexa list nak wa: “Bsa'a bega dub tuzh aceit ten
bega ika'a besa, le'a xe'a ten besa yamer yu'u.” 9 Ná le'a bexa
list nak wa cha ndab: “Tal le'a besa usa'a-yá le'a-yá lá ugal gun
ti'in beuna. Mas wen wa' bega sa nda'ad-a, cha usi'i bega ná gun
ti'in bega.” 10 Parea ndalen ncha'isi'i sga'ay xagots wa aceit, le'a
xabgi'i uchilya'a wa ulansea. Le'a be xagots list nde wa uyo'o len
ni'i no xabgi'i wa sa uchilya'a xa, cha myaw to'o ni'i wa. 11 Tso'o
wa mla'ncha' be xagots na'anpa list nak wa, ndab bexa: “¡Señor,
señor, bxa'al ga to'o ni'i yo'o besa!” 12 Ná le'a xabgi'i wa cha ndi
uka'ab ndab: “Le'a na' gáp ndo' bega le'a na' lá nchando' bega.”

13 Cha no ndab Jesús:
—No bega list ute, le'a bega lá ini'í xá wizh ná no xá
gor ilengal na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.

Dub cuent ten bexa usen med

14 'Le'a lak nibe'e Dios nak lak mbin dub xabgi'i ika'an sit, utezh
xa be mos ten xa. Cha msa'a xa be med ten xa gunno bexa-yá ti'in.
15 'Le'a ndo' dub mos msa'a xa ga'ay med uzhebpa nsak. Le'a ndo'
stub xa msa'a xa top-a, no ndo' stub xa msa'a xa dub-a. Lak ndák
bexa wa, liga sian-a msa'a xabgi'i wa. Cha uka'an xa ncha'a xa sit.
16 We'e le'a xa usen dub ga'ay med wa mbinti'in ta wa, cha mbin xa
gan stub sga'ayga med ndo'-yá. 17 No liga mbin xa usen top-a wa, cha
mbin xa gan stopga-yá. 18 Ná le'a xa usen dub-a wa, cha ndi uto'o
ngwa'dan xa dub ge'ed len yo, cha mkachko xa med ten xa nibe'e wa.
19 'Tso'o wa kwenla le'a xa nibe'e wa mtansea', cha nlad xa ini'í xa
ná xte'e mbinno bexa med wa. 20 Ned ulen xa li usen ga'ay med wa,
cha myun xa cuent ta wa no sga'ayga-yá ndo' xa nibe'e wa. Ndab
xa: "Señor, le'a go msa'a ga'ay med ndee. Le'a ná ndee sga'ay ná
mbin na' gan." 21 Le'a xa nibe'e wa cha ndab: "Uzhebpa wen lu mos.
Wen mbin lu ti'in nsea dub tuzh med ndee. Nat le'a na' usa sian ta'a
inibe'e lu. Uyo'o, cha junt iten ladna beuna." 22 Tso'o wa ulen xa li
usen top med wa, cha ndab xa: "Señor, le'a go msa'a top med ndee.
Le'a ná ndee stop ná mbin na' gan." 23 Le'a xa nibe'e wa cha ndab:
"Uzhebpa wen lu mos. Wen mbin lu ti'in nsea dub tuzh med ndee.
Nat le'a na' usa sian ta'a inibe'e lu. Uyo'o, cha junt iten ladna beuna."
24 'Ná le'a gor ulen xa usen dubtsa med wa, cha ndab xa ndo' xa
nibe'e wa: "Señor, le'a na' uní le'a go uzhebpa dub xa nibe'e. Nsen
go be ta'a ni lid ta ten ga, no ntele'e ga be ta'a ni lid ta ngas ga. 25 Ta
we'e mzheb na', cha ngwa'ukachko'o na' med ten ga len yo. Bwi'i ga
le'a med ten ga ndee." 26 Le'a xa nibe'e wa cha ndab: "Le'a lu dub
mos ugap no zha'ab. Tal le'a lu uni'í le'a na' nsen be ta'a ni lid ta ten
na', no ntele'e na' be ta'a ni lid ta ngas na', 27 ¿xta'an lid nga'ula'a lu
med ten na' banco, ndontsa nat nseal na' isen na' be xin med wa?"
28 Cha ndab xa ndo' bexa nde sa wa: "Blat bega med nsén xa ba',
cha bsa'a bega-yá ndo' xa nsén dub ti'i med ba'. 29 Le'a bexa utsin
ndun wa, le'a bexa wa mas sian ta ika'a. Ná le'a xa na na'anpa utsin
ndun wa, le'a bexa slat be ta ndido ndap xa wa. 30 Le'a mos ugap
ndee xa lá isu'u. Btsa'ab bega xa tso'o juer sa ukaw ba', sa go'on
xa no gast ndeay xa gaw xa, tant dub gealkwea' si'il ini'í xa."

Jesús msaktabe'e be men cuent be borreg no be chiv

31 'Le'a zha le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ilengal no xe'a
si'il ten Dios no itea be angel ten na', cha iso'ob na' sa nibe'e na' no
juers si'il ten na', 32 we'e le'a itea be men nde ndo' gizhliyo ndee
yakjunt ndo' na'. Cha uteltsa'a na' bexa lak nteltsa'a dub xa nla'ach
man be borreg lat be chiv. 33 Le'a bexa cuent nak borreg kwe lad
ga'al wats na', le'a bexa cuent nak chiv kwe lad raves. 34 We'e le'a
na' nak xa nibe'e cha gáp ndo' bexa nde lad ga'al wa: "Utsea bega
le'a Dios Xus na' gun wen yoo ladna bega. Uyote bega sa nibe'e
na', sa na ngoknde'e yoo bega zha ngoknde'ekata gizhliyo.
35 'Li ndáp na' geal le'a gor na ndanna na', le'a bega msa'a ta
udaw na'. Le'a gor ndak lad na', le'a bega msa'a nits ngu'u na'. Le'a
gor ukesea na' sit, le'a bega msa'a sa ngot na'. 36 Le'a gor lá ndap na'
xab na', le'a bega msa'a lad ngok na'. Le'a gor kwea' usak na' no
zha ukea na' litgi'ib, le'a bega mbi'id ina' na'." 37 Le'a bexa wen wa
cha inabdi'izh gab: "Señor, ¿Pol uni'í besa ndanna ga, cha msa'a
besa ta udaw ga? ¿No pol ndak ladna ga, cha msa'a besa nits ngu
ga? 38 ¿No pol ukesea ga sit, cha msa'a besa sa ngot ga? ¿No pol
lá ndap ga xab ga, cha msa'a besa lad ngok ga? 39 ¿No pol uni'í
besa kwea' usak ga no ukea ga litgi'ib, cha ngwa'ina' besa ga?"
40 We'e le'a na' cha gáp ndo' bexa: "Le'a na' gáp ndo' bego le'a
gor li utsin mbinno bega dub xa na'anpa nsak, dub xa cuentta nak
wit na' no bsan na', le'a bega no ndo' na' ndee li utsin mbin."
41 'Le'a na' cha gáp ndo' bexa nde lad wats raves na': "Utate bega
wats na', bego na ndap ke ndo' Dios. Wa'be bega ndo' gi' nunk lá
yu'u, sa msaxkwa'a Dios ya'be maxu'u no be mbi bxin ten maxu'u.
42 Li ndáp na' geal le'a gor na ndanna na', le'a bega ni lá usa'a ta
ngaw na'. No gor ndak lad na', le'a bega ni lá usa'a nits ngo'o na'.
43 Le'a gor ukesea na' sa sit, le'a bega ni lá usa'a sa ngat na'. Le'a
gor lá ndap na' xab na', le'a bega ni lá usa'a lad ngak na'. Le'a gor
kwea' usak na' no gor ukea na' litgi'ib, le'a bega ni lá ngi'id ina'
na'." 44 We'e le'a bexa wa cha inabdi'izh gab bexa: "Señor, ¿pol uni'í
besa ndanna ga, no ndak ladna ga, no sa sit ukesea ga, no ni lá ndap
ga xab ga, no kwea' usak ga, no ukea ga litgi'ib, ná le'a besa ni lá
ngakno ga?" 45 Le'a na' cha ika'ab ndáp: "Le'a na' gáp ndo' bego le'a
gor na na'anpa li utsin ngun bega ndo' dub xa na'anpa nsak, dub xa
cuentta nak wit na' no bsan na', le'a bega no ndo' na' li na'anpa utsin
ngun." 46 Le'a bexa ugap wa cha ya'be sa ini'í bexa gealkwea' nunk lá
idub. Ná le'a bexa wen wa ya'be sa gap bexa gealnaban nunk lá idub.

Bexa nibe'e wa nlad isen bexa Jesús

(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

26 Le'a gor mtayadi'izh Jesús itea be ta wa, cha
ndab xa ndo' be xmen xa:
[2]—Le'a bego uni'íka le'a stop wizh ndun jwalt yoo ujest
Pascua, zha na le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, yak
cuent ndo' ya'a be men, cha uke'a bexa na' ndo' cruz.
[3]We'e le'a be ule'ay nibe'e no be mech ten ley no bexa gox nsak
ten bexa judio mzhealbe tale ten ni'i ten Caifás, xa nak ule'ay ndon
le'a nsak. [4]Cha dubtsa mbidi'izh bexa isen bexa Jesús dub mod
na lá ini'í be men-a, cha gut bexa Jesús. [5]Parea ndab bexa:
—Na'anpa isen beuna xa len ujest, ndontsa lá
ixa'ach be men gakloo ndo' beuna.

Dub xagots ulo ta uxe'e gek Jesús

(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)

[6]Le'a dub wizh nsob Jesús ta lid Simón xa Betania, xa na polta
usak gealgizh lepra. [7]We'e ulen dub xagots sa nsob Jesús ndo' mes,
nsea dub bot tuzh nakcha'aw ge' alabastro ncho ta uxe'e len-a, dub
ta uyappa nsak. Cha ulo xa ta uxe'e wa gek Jesús. [8]Le'a gor uni'í be
xmen Jesús ta wa cha ngokloo bexa, ndab bexa ndo' ltsa'a xa:
—¿Xta'an ngi mbizha'a xagots ndee ta ba' zha? [9]Tal
le'a xa ndi udo'o-yá, le'a xa yo'o gan utse'a med wa ndo'
bexa uban nak, le'a-yá uzhebpa dub ta nsak.
[10]Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha ndab xa ndo' bexa:
—¿Xta'an ngi li nisi bega xagots ndee zha? Le'a xa dub ta wen
mbinno na'. [11]Le'a bexa uban nak wa guni'i polga nchoka lat bega,
parea le'a na' ndee na'anpa kwenta ncho'ono bega. [12]Le'a ta na li
mbin xagots ndee ulo xa ta uxe'e gek na', le'a ta wa li mbin xa
ndontsa listla nak na' zha iga'ach na'. [13]Le'a na' gáp ndo' bega guni'i
pa ndo' gizhliyo gudi'izh be men di'izh wen ten Dios, no ta li mbin
xagots ndee gudi'izh bexa, ndontsa ini'í be men ta wen mbin xa.

Judas ndab le'a syun cuent Jesús

(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)

[14]Le'a Judas Iscariot, dub xa nak isatibtop xmen Jesús, cha
ngwa' ndo' be ule'ay nibe'e, [15]cha unabdi'izh xa ndab xa:
—¿Plo med usa'a bego ika na' yun na' cuent Jesús ndo' bega?

Cha msa'a bexa galnti'i med plata ndo' xa. [16] Zha we'e le'a Judas
cha usaxan nkwa'an ná xte'e yun xa cuent Jesús ndo' ya'a bexa.

Top xmen Jesús ncha'yunde'e ta gaw xche'e bexa

(Mr. 14:12-16; Lc. 22:7-13)

[17] Le'a ngol wizh ned ten ujest zha ndaw bexa judio pan na'an
levadur, le'a be xmen Jesús ulen wats Jesús, cha ndab bexa:
—¿Pa nlad go ya'yunde'e besa ta gaw beuna ujest Pascua?
[18] Le'a Jesús cha ndab:
—Wa' bega gezh Jerusalén ba' ta lid xa na lika ndáp na' ndo' bega
wa, cha gud bega ndo' xa le'a Mech ten bega ndab: "Le'a tiemp wa
yá ngol. Le'a ta lid ga gaw na' ta ten ujest Pascua no be xmen na'."
[19] We'e le'a be xmen Jesús cha mbin lak ndab Jesús, cha
mbincha'aw bexa ta gaw xche'e bexa ujest Pascua.

Dub xmen Jesús le'aka yun cuent Jesús

(Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23; Jn. 13:21-30)

[20] Le'a ngol gor uyo'o te'al le'a Jesús nsea isatibtop
be xmen xa mzhealbe sa wa, cha usaxan bexa gaw bexa.
[21] Ndalen li ndeyaw bexa wa, le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a dub bega na no nsob
sa ndee yun cuent na' ndo' be men.
[22] Le'a bexa cha uzhe'eb uban myo'o ladna, usaxan
nabdi'izh dub ga'ga bexa ndo' Jesús:
—¿Lid na' ta wa zha, Señor?
[23] Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a dub bego na nsobyawno na' plat ndee yun cuent na'.
[24] Ta ugeaka le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, iti'idka lak
nkeani'i di'izh ten Dios. Parea pro'ob xabgi'i na yun cuent na'
ndo' bexa wa. Mas wen lá yo'o xabgi'i wa ndo' gizhliyo.
[25] Le'a Judas, xa na yun cuent Jesús, cha unabdi'izh ndab:
—¿Lid na' ta wa zha, Mech?
Le'a Jesús cha ndab:
—Luka ta wa lak ndab lu.

Jesús udaw xche'e no be xmen na

(Mr. 14:22-26; Lc. 22:14-23; 1 Co. 11:23-26)

26 Le'a gor na li ndeyaw bexa, le'a Jesús cha usen
dub pan, cha msa'a xa xno ndo' Dios. Cha ule'a xa-yá,
no mtse'a xa-yá ndo' be xmen xa, ndab xa:
—Usen bega pan ndee, cha udaw bega-yá, le'a ta ndee be'al las na'.
27 Cha liga usen Jesús dub vas ncho vin, cha msa'a xa
xno ndo' Dios. Cha msa'a xa-yá ndo' bexa, ndab xa:
—Iteanak bega gu ta ncho len vas ndee, 28 le'a ta ndee ten ten na'
usa na' ndontsa utsu'u Dios ke ten be men. Le'a ta ndee nluu le'a nat
le'a Dios mbinno be men dub trat kub ná xte'e wen ya'an bexa ndo'
Dios. 29 No gáp na' ndo' bega le'a na' yá na'antapa go'o vin ten uv,
gast gal wizh go'ono na' bega-yá stub biaj sa nibe'e Dios Xus na'.
30 Cha mbilto'o bexa dub cant ndo' Dios. Cha
uto'o bexa ncha'be bexa Bet Olivo.

Jesús ndab le'a Pedr gab le'a lá nchando' Jesús

(Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

31 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a te'al ndee le'a iteanak bega ula'a na', lak nkeani'i di'izh ten
Dios, ndab-a: "Le'a na' gut xa nla'ach be borreg, cha ite'achso bema."[a]
32 Ná le'a tso'o na iban na' le'a na' ned ilayaa ndo' bega Galilea.
33 Le'a Pedr cha ndab:
—Maska itea be men ula'a ga, ná le'a na' nunk lá ula ga.
34 Le'a Jesús cha ndab ndo' Pedr:
—Le'a na' gáp ndo' lu le'a te'al ndee gor biseata kwezh boy, le'a
lu ta ugeaka mkwi'inla chon biaj, ndab lu le'a lu lá nchando' na'.
35 Ná le'a Pedr cha ndab:
—Maska gat na' gor na gat go, le'a na' nunk
lá gáp le'a na' lá nchando' ga.
Le'a iteata be xmen Jesús ndab lak ndab Pedr.

Jesús mbidi'izhno Dios sa nsalea' Getsemaní

(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

36 We'e le'a Jesús cha ulaya' sa nsalea' Getsemaní nsea
be xmen xa. Cha ndab Jesús ndo' bexa:

---

[a] **26:31** Zac. 13:7

—Nde'etsa ute bega, ndalen nda'yadi'izhno na' Dios sa ba'.
37 Cha mbi'i Jesús chon bexa stub tuzh sa, le'a ta wa Pedr no
itop xin Zebedeo. Le'a Jesús cha uzhebpa uban myo'o ladna no
kwea' myo'o ladna xa. 38 Cha ndab Jesús ndo' yon bexa wa:
—Uzhebpa uban ncho lad na' gast ngi sat na'.
Nde'etsa ute bega, cha utena'no bega na'.
39 Cha usea Jesús stub tuzh sa, cha usaxib xa gast ndo'
yo ngol xtuzh xa, cha uní'i xa ndo' Dios, ndab xa:
—Tad, tal syo'o gan, lá ula'a ga iti'id na' ndo' be gealkwea'
uzhe'eb ndee. Parea lá gak-a lak nlad na', ndi gak-a lak nlad go.
40 We'e le'a gor na nsea' Jesús sa na nde yon xmen xa,
le'a bexa ndeyats. Cha ndab xa ndo' Pedr:
—¿Ni dub gor lá uxik bega kwena'no bega na' zha? 41 Utena' bega
no bidi'izhno bega Dios, ndontsa na'anpa utsabgix maxu'u bega.
Le'a lado'o bega nlad gun ta wen, ná le'a idub bega lá uxik.
42 Cha ncha'agal Jesús ncha'yadi'izhno xa Dios, ndab xa:
—Tad, tal na' juerska iti'id ndo' be gealkwea' ndee, gak-a lak nlad go.
43 Le'a gor nsea'gal Jesús sa nde bexa wa, le'a bexa ndeyatsgal,
geal le'a bexa uzhebpa nyo'o xka'alna. 44 Cha mla'agal xa bexa,
ncha'yadi'izhnogal xa Dios biaj yon, cha ndabgal xa lakka ndabla
xa ndo' Dios. 45 Cha nsea'gal xa sa nde bexa, cha ndab xa:
—¿Galka bi ndeyats bega zha, no bi ndeune'e bega zha? Nat
bwi'i bega yá ngol gor le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
yak cuent ndo' ya'a bexa ugap. 46 Goste bega, ncha'be beuna.
Bwi'i bega le'a xa yun cuent na' yá nseala ba'a.

Be men usen Jesús cuent dub xa ugap

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

47 Bi li nso'yadi'izh Jesús le'a Judas, xa no nak dub tibtop xmen
Jesús, ulennola be men kwa'ad no'o be spad nsea garrot. Le'a ta
wa bexa mtu'ub ule'ay nibe'e no bexa gox nsak isen bexa Jesús.
48 Le'a Judas, xa li yun cuent Jesús, nedla ndab ndo' be men wa:
"Le'a xa na gaw na' chit be'al ndo' na wa, xa we'e isen bega."
49 Le'a gor ulaya' Judas sa wa, cha uxax ubii
xa wats Jesús, cha ndab xa:
—Tiux ga, Mech.
Cha mchealto'o xa ndo' Jesús. 50 Le'a Jesús cha ndab:
—Amig, ¿xti'in nsea lu?
We'e le'a bexa kwa'ad wa cha ubii gax, cha usen bexa Jesús.

51 Ná le'a dub xa nso' wats Jesús ulo'o spad tuzh ten
na, cha ulobto'og xa ncha' dub xmen ule'ay ndon le'a nsak.
52 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa ten spad wa:
—Ulocha'aw spad ten lu len lid-a. Le'a itea bexa ndanti'in spad,
le'a xa wa ndo' spadka gat. 53 ¿Lá ini'í lu le'a na' syo'o gan ina'ab
ndo' Xus na' bi le'a nat, cha utu'ub xa masla dub tibtop xkwa'a
si'il be angel gakno na'? 54 Parea tal na' li gun, we'e na'anpa
gak-a lak nkeani'i di'izh ten Dios be ta nsabndo' iti'id na'.
55 Cha ndab Jesús ndo' be men wa:
—¿Xta'an nseano bega spad nsea garrot isen bega na' cuent dub
wa'an? Itea wizh nluu na' be men wats ni'i ten Dios lat bega, ná lá isen
bega na' sa wa. 56 Parea le'a iteanak be ta ndee nsatid ndontsa gak-a
lak nkeani'i di'izh ten Dios, ta ndab bexa mbidi'izh sakndo' Dios.
We'e le'a itea be xmen Jesús cha mxo'on, mla'a bexa Jesús.

Jesús nso' ndo' bexa nibe'e ten bexa judio

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

57 Le'a bexa na li usen Jesús wa cha mbi'i xa ta lid Caifás
ule'ay ndon le'a nsak, sa mzhealbela be mech ten ley no
bexa gox nsak. 58 Le'a Pedr sittsa nchankea tso'o Jesús, gast
uyo'o Pedr len tale ten ni'i wa. Cha usob Pedr gax wats bexa
nla'ach sa wa, natsa ini'í xa ná xta'an yasea Jesús.
59 Le'a be ule'ay nibe'e no bexa gox nsak no iteata bexa
nsak wa nkwa'an be men ukwi'in gab le'a Jesús ndapka ke,
ta nsabndo' gat xa. 60 Le'a kwa'ad be men mkwi'in nsake
Jesús, ná lá izheal bexa nibe'e wa ni dub ke nsabndo' gat
Jesús. We'e ulen stop bexa, 61 cha mkwi'in bexa ndab:
—Le'a xa ba' ndab le'a xa sun gan ulate ni'i ten
Dios, cha gal wizh yon le'a xa gunde'egal-a.
62 We'e le'a ule'ay ndon le'a nsak wa ngwaso', ndab ndo' Jesús:
—¿Ni lá utsakndo' lu zha? ¿Ta ugeaka ta ndab
bexa ndee le'a lu li ndab zha?
63 Ná le'a Jesús na'an xte'e ngab. We'e le'a ule'ay
wa cha ndabgal ndo' Jesús:
—Le'a Dios nban nsobwi'i, le'a na' nibe'e ndo' lu gud
ndo' besa naga lu nak Cristo Xin Dios zha.
64 Le'a Jesús cha ndab:
—Goka ndab-a. No gáp na' le'a nat idub ncha'a ndo' ndee le'a
bega ini'íka le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, isob wats Dios
lad ga'al xa ndon le'a nibe'e, no ilengal na' ndo' xkaw.

65 Le'a ule'ay ndon le'a nsak wa cha utsaw xab na tant
ndakloo xa, cha uge' ndab xa ndo' bexa nde sa wa:
—¡Le'a xa ndee unisi Dios! ¿Xta'anta nki'in beuna kwa'adta
xa usake xa? Le'a bega mbi'ín xte'e ugap uní'i xa. 66 ¿Nat
zha xte'e gab bega, xte'e gunno beuna xa?
Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—¡Le'a xa ndapka ke nsabndo' gat xa!
67 Cha mchukko bexa ndo' Jesús, no udin bexa Jesús. No
ncho bexa utichya'a ndo' Jesús, 68 ndab bexa ndo' Jesús:
—Tal lu ta ugeaka nak Cristo, ¡gud ná ton udin lu!

Pedr ndab lá nchando' Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:55-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

69 Ndalen wa le'a Pedr nsob tso'o juer tale wa. Cha ubii
dub xagots ndun ti'in sa wa wats Pedr, ndab xa:
—Go no ukeseano Jesús xa Galilea, ¿la?
70 Ná le'a Pedr cha mkwi'in ndo' ga'al itea bexa wa ndab:
—Na' lá iní xta'an ndab go ndo' na'.
71 Cha ncha'a Pedr mas gax to'o puert. We'e cha uni'í
stubgal xagots Pedr, ndab xa ndo' bexa nde sa wa:
—Le'a xa ndee no ukeseano Jesús xa Nazaret.
72 Ná le'a Pedr cha mkwi'ingal ndab xa:
—Le'a Dios nsobwi'i le'a na' lá nchando' xabgi'i ba'.
73 Tso'oma wa le'a bexa nde sa wa ubii wats Pedr ndab bexa:
—Ta ugeaka le'a go no nak dub xmen xa ba', le'a
go ndadi'izh lak ndadi'izh bexa Galilea.
74 Le'a Pedr cha ngokloo ndab ndo' bexa:
—¡Nsobwi'i Dios le'a na' lá nchando' xa ba'!
Zha le'a dub boy utezh. 75 We'e le'a Pedr cha mtse'a ladna
ta ndab Jesús: "Le'a te'al ndee gor biseata kwezh boy, le'a
lu mkwi'inla chon biaj ndab lu le'a lu lá nchando' na'."
Cha uto'o Pedr tso'o juer, cha uzhebpa mbi'in xa.

Mbi'i bexa Jesús ndo' Pilat

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

27 Le'a ngol gor ngot xe'a, le'a itea be ule'ay nibe'e no
bexa gox nsak ten bexa judio dubtsa mbidi'izh xte'e
gun bexa gan gat Jesús. 2 Cha mxi bexa Jesús cha mbi'i bexa
xa ndo' Poncio Pilat, xa nibe'e idub región wa.

Xte'e ngut Judas

3 Le'a Judas xa na li myun cuent Jesús wa, gor uni'í xa le'a
bexa wa dubtsa mbidi'izh gat Jesús, cha mgondo' xa le'a xa ugap
mbin. Cha mbi'i xa isagalnti'i med plata wa sa nde be ule'ay
nibe'e no bexa gox nsak wa. 4 Cha ndab Judas ndo' bexa:
—Le'a na' mbin dub ta ugap, myun na' cuent
dub xa gat, mas ni lá ndap xa ke.
Ná le'a bexa wa cha ndab:
—Le'a besa na'an xá gealnyu' ná ta li mbin lu
wa. Le'a ta wa cuent ten lu nak.
5 We'e le'a Judas cha udabi be med wa len ni'i ten Dios. Cha
uto'o xa sa wa, cha ulo xa do'o gen xa, mtsebe xa gen xa.
6 Le'a be ule'ay nibe'e cha mkanle'e be med wa, cha ndab bexa:
—Lá nsabndo' gunti'in beuna med ndee cuent be med
gon, le'a-yá ngokti'in ndontsa gat dub men.
7 Cha mbidi'izh bexa isi'i bexa dub ble'a yo ten dub xa
ndande'e be ta btsi'in, ndontsa sa we'e iga'ach tal ton bexa sit
gat gezh Jerusalén. 8 Ta we'e gast nat le'a yo wa nsalea' Yo Ten.
9 Li ngok-a lak ndab Jeremías xa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp
polta, ndab xa: "Usen bexa galnti'i med plata, lak mbidi'izh
bexa Israel kix bexa. 10 Le'a med wa cha usi'i bexa yo ten xa
ndande'e be ta btsi'in. Le'a ta wa ta ndab Dios ndo' na'."

Pilat unabdi'izh ndo' Jesús

(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)

11 Le'a gor nso' Jesús ndo' Pilat xa nibe'e wa, le'a
Pilat cha unabdi'izh ndab ndo' Jesús:
—¿Lu nak xa nibe'e ten bexa judio zha?
Le'a Jesús cha ndab:
—Goka ndab-a.
12 We'e le'a be ule'ay nibe'e no bexa gox nsak wa sian ta'a msake
Jesús, ná le'a Jesús ni lá utsakndo'. 13 Le'a Pilat cha ndabgal ndo' Jesús:
—¿Lá ndo'ón lu be ta sian li nsake bexa ba' lu zha?
14 Parea le'a Jesús ni dub di'izh lá ika'ab, cha
uzhe'eb ngwanseana Pilat.

Pilat ndab gat Jesús

(Mr. 15:6-15; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38–19:16)

15 Le'a itea li'in zha ndal ujest Pascua wa, le'a Pilat ngo'o
dub men nkea litgi'ib, tal ton nlad be men ito'o. 16 Le'a zha
wa uyo'o dub xabgi'i nsalea' Barrabás nkea litgi'ib, dub xa
uni'í itea be men xta'an ta ugap mbin xa. 17 Le'a gor mzhealbe
be men ta lid Pilat, le'a Pilat cha ndab ndo' bexa:
—¿Ton nlad bega ula na', Barrabás nate Jesús
xa ndab be men nak Cristo?
18 Le'a Pilat uni'í le'a be ule'ay nibe'e nxee ladna ndo' Jesús ta na
mas kwa'ad men ndeseano Jesús, ta we'e myun bexa cuent Jesús.
19 Le'a gor na li nsob Pilat sa nibe'e Pilat wa, le'a xagots ten
xa mtu'ub dub xa gab ndo' xa: "Na'an xte'e gunno lu xabgi'i wen
wa, le'a na' uzhebpa mzheb dub ta mche'ano lad na' xa te'al."
20 Parea le'a be ule'ay nibe'e no bexa gox nsak mki'il be men
wa inab bexa igo'o Pilat Barrabás litgi'ib, cha gat Jesús. 21 Ta
we'e le'a gor na unabdi'izhgal Pilat ndo' be men ná ton ndo' itop
bexa wa nlad bexa igo'o Pilat, le'a be men wa cha ndab:
—¡Bgo'o ga Barrabás!
22 Le'a Pilat cha ndab:
—¿Xte'e gunno na' Jesús xa ndab be men nak Cristo zha?
Le'a iteanak bexa wa cha uge' ndabbe:
—¡Ikea xa ndo' cruz!
23 Le'a Pilat cha ndab:
—¿Xta'an dub ta ugap mbin xa zhaga?
Parea le'a be men wa ndi mas uge' ndab:
—¡Ikea xa ndo' cruz!
24 Le'a gor uni'í Pilat le'a Pilat lá gun gan ndo' bexa le'a
bexa ndi mas ndakloobe, cha usen Pilat dub ta ncho nits.
Cha mna'a Pilat ndo' ga'al be men wa, ndab xa:
—Le'a na' na'anpa le'a ndap ke gat xa wen ndee.
Le'a ta wa cuent ten bega nak.
25 We'e le'a iteanak be men wa cha ndabbe:
—Le'a besa ndee no be xin besa le'a ndap ke gat xa ba'.
26 We'e le'a Pilat cha mgo'o Barrabás litgi'ib. Cha ndab Pilat
ndo' be soldad kin bexa Jesús, cha uke'a bexa Jesús ndo' cruz.

Be soldad usalad mbinno Jesús

(Mr. 15:16-20)

27 Le'a be soldad ten Pilat cha mbi'i Jesús len lid Pilat sa nsalea'
pretorio. Cha mzhealbe kwa'adta be soldad gangeak wats Jesús.
28 Cha ulate bexa xab Jesús, no mgak bexa Jesús dub lad ko'ol ta
nane. 29 No msob bexa dub ta rued xos yagich gek Jesús cuent
coron. Cha msob bexa dub bar ya'a Jesús lad ga'al. Cha msaxib
bexa ndo' Jesús mbin usaladno bexa Jesús, ndab bexa:
—¡Si'il nak xa nibe'e ten bexa judio!
30 Cha mchukko bexa ndo' Jesús, cha ute bexa bar nsén Jesús, cha
le'aka bar wa nla' bexa gek Jesús. 31 Le'a gor na mtayun usaladno
bexa Jesús, cha ulate bexa lad nane nak Jesús. Cha mgak bexa Jesús
le'aka xab Jesús, cha ncha'ano bexa Jesús sa ikea xa ndo' cruz.

Mke'a bexa Jesús ndo' cruz

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

32 Le'a gor uto'o be soldad sa wa, cha mzhe'al bexa dub xabgi'i nsalea'
Simón xa gezh Cirene. Cha mbin bexa juers go'o xa cruz ten Jesús.
33 Cha ngol gor ulaya' bexa sa nsalea' Gólgota, dub di'izh gab
tit gek men. 34 Cha msa'a bexa vin kwi mbich ta ula'pa goo Jesús.
Ná le'a gor na mbin xa preb-a, cha lá ka'abta xa goo xa-yá.
35 Cha mke'a be soldad Jesús ndo' cruz, cha ulo'o bexa dub
suert ndontsa ini'í bexa ná ton ika'a be xab Jesús. Li ngok-a
lak ndab dub xa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta, ndab xa:
"Ulo'o bexa dub suert ndontsa ini'í bexa ná ton ika'a be xab na'."[a]
36 Cha ndeula'ach be soldad xa sa wa. 37 Le'a gek cruz ten Jesús
wa mke'a bexa dub letr ndab ná xta'an li nkea xa ndo' cruz,
ndab-a: "TA NDEE JESÚS, XA NIBE'E TEN BEXA JUDIO."
38 Nsea top wa'an mke'a bexa ndo' cruz wats Jesús, dub xa wats lad
ga'al Jesús, nsea stub xa wats lad raves. 39 Le'a be men nseabetid sa wa
xela uní'i ndo' Jesús, nkwi'in bexa gek bexa, 40 ndab bexa ndo' Jesús:
—Lu ndab le'a lu ulate ni'i ten Dios, cha ixiste lu-yá wizh yontsa.
Nat byun libr le'aka lu. ¡Tal lu Xin Dios, ula' ndo' cruz ba'!
41 No liga le'a be ule'ay nibe'e no be mech ten ley no bexa fariseo
no bexa gox nsak wa ndun usaladno Jesús, ndab bexa ndo' ltsa'a bexa:
42 —Le'a xa ba' le'a ngokno be men, ná lá gun xa gan
ulat xa le'aka xa ndo' gealgut. Tal le'a xa ba' xa nibe'e ten

---

[a] **27:35** Sal. 22:18

beuna xa Israel, ila' xa ndo' cruz, cha gungea ladna beuna xa.
43 Le'a xa ba' ndab le'a nge' ladna Dios. Nat gakno Dios xa
tal le'a Dios nlad, le'a xa ba' ndab le'a xa Xin Dios.
44 No liga le'a itop wa'an nkea ndo' be cruz wats
Jesús wa xela uní'i ndo' Jesús.

Jesús ngut ndo' cruz

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

45 Le'a ngol gor gawizh le'a idub ndo' gizhliyo mkaw gast gor nkea
uyon gor uzhe. 46 Le'a ngol gor nkea uyon wa le'a Jesús uge' ndab:
—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —le'a ta wa dub di'izh gab: Dios
ten na', Dios ten na', ¿xta'anxá mlalad go na' zhaga?
47 Le'a ncho bexa nde sa wa gor na mbi'ín bexa
ta li ndab Jesús wa, cha ndab bexa:
—Le'a xa ba' nbezh Elí.
48 Zha le'a dub bexa wa uto'o karrel, ncha'dob dub lad xi'il,
cha ulo xa-yá ndo' vinagr. Cha msob xa-yá gek dub yalod ndontsa
goo Jesús ta wa. 49 Parea le'a iteata bexa wa ndab ndo' xa wa:
—Kweas go, le'a beuna ini'í naga si'id yakno Elí xa.
50 We'e le'a Jesús cha uge'gal utezhat, cha ngut xa. 51 Zha le'a lad
uta'a ncho bse'a len ni'i ten Dios cha usaw gast ga'ap no gast ila', ngok
top ble'a-yá. No ngok xo'o gast ule'a be ge' ubi'i, 52 no mya'al be ge'lo'o
sa mga'ach be men ngut. Cha myaste kwa'ad bexa ngut, bexa nak
xmen Dios. 53 Cha uto'o bexa wa len ba'a wa. Le'a tso'o na mbangal
Jesús, cha uyote bexa wa Jerusalén cha uni'í kwa'ad be men bexa.
54 Le'a gor ngok xo'o nsea iteata be ta'a wa, le'a xa nibe'e ten soldad
no iteata be soldad ndeula'ach Jesús wa cha uzhebpa mzheb, ndab bexa:
—Ta ugeaka le'a xabgi'i ndee Xinka Dios.
55 Le'a sa wa sittsa ndewi'i kwa'ad be xagots, bexa na uto'o
Galilea usankea bexa tso'o Jesús, no ngokno bexa Jesús nes ncha'a
xa Jerusalén. 56 Le'a lat bexa wa no Marí xa gezh Magdala nso',
no Marí xna'a Jacob nsea Kosé, no xna'a be xin Zebedeo.

Jesús mga'ach

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

57 Le'a ngol gor uzhe cha ulen dub xabgi'i rik nsalea' Kosé,
xa gezh Arimatea, dub xa no ndangea ladna Jesús. 58 Le'a xa wa
ngwa' ndo' Pilat, cha unab xa Jesús. Le'a Pilat cha unibe'e ula'a
be soldad go'o Kosé Jesús. 59 Cha uxe'e Kosé Jesús ndo' cruz wa,

cha mtixko xa Jesús dub lad ko'ol ta umbi'i. [60] Cha ulo xa Jesús
len dub ba'a cuent ge'lo'o, dub ta tlaw myan ndo' ge'da'a. Cha
mtixte xa dub ge' si'il to'o ba'a wa, cha nsea' xa. [61] Le'a sa wa
nde Marí xa Magdala no stubga Marí lad to'o ba'a wa.

Be soldad ndeula'ach ba'a mga'ach Jesús

[62] Le'a ngot xe'a stubga wizh dub wizh ne'e bexa judio, le'a be
ule'ay nibe'e no bexa fariseo ngwa' ndo' Pilat, [63] ndab bexa:
—Señor, le'a besa ntse'a ladna le'a Jesús xa ukwi'in wa ndab
gor na bi nban xa le'a xa wizh yontsa iban ndo' gealgut. [64] Ta
we'e nab besa ndo' go inibe'e ga ya'ula'ach be soldad to'o ba'a
gast wizh yon. Tal na'anpa li gun ga le'a be xmen xa gi'id
gor te'al, cha go'o bexa wa xa. Cha ukwi'in bexa gab bexa
ndo' be men le'a xa wa mbanla ndo' gealgut. Tal le'a bexa li
ukwi'in le'a ta wa mas ugap ndo' lak mkwi'in Jesús wa.
[65] We'e le'a Pilat cha ndab ndo' bexa:
—Ula'achka be soldad sa wa. Wa' bega cha btsaw
chá bega to'o ba'a wa lak ndák bega.
[66] We'e le'a bexa wa cha ncha'be, cha ulo bexa dub
ta'a to'o ba'a wa, natsa ini'í bexa tal ton uxa'al-a. Cha
myanbe be soldad sa wa ula'ach bexa-yá.

Jesús mban ndo' gealgut

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

28 Ngol utid wizh ne'e bexa wa, gor ngot xe'a wizh ned
ten sman, le'a Marí xa Magdala no stubga Marí ncha'wi'i
ba'a wa. [2] We'e cha ngok dub xo'o si'il. Le'a dub angel ten Dios
uto'o gibe'a ula' sa wa, cha udob xa ge' to'o ba'a wa, cha usob
xa tso'o-yá. [3] Le'a angel wa ndon ndu'u na' cuent beal' usi'i.
No xab xa ndon mbe xi'il na'. [4] Le'a gor uni'í be soldad ta wa,
uzhe'eb nzheb bexa gast nxis bexa, cha ulayat bexa ndo' yo
cuent bexa ngut. [5] Le'a angel ndab ndo' be xagots wa:
—Lá izheb bego, le'a na' uníka le'a bego nkwa'an Jesús, xa
ngut ndo' cruz. [6] Le'a xa na'an sa ndee, le'a xa ndi mbanla lakka
ndab xa. Utseawi'i bega sa mka'ach bexa xa. [7] Cha uxax bya' bega,
cha gud bega ndo' be xmen Jesús le'a xa mbanla ndo' gealgut.
No ncha'a nedla xa ndo' bexa wa Galilea, le'a sa wa ini'ígal
bexa xa. Le'a na' ta ndeekama nsabndo' gáp ndo' bego.

[8] We'e le'a be xagots wa nzheb, parea uzhebpa nten ladna bexa.
Cha uxax mka'an bexa wats ba'a wa, karrel nsea'beyab bexa-yá
ndo' be xmen Jesús. Le'a nes nsea'be be xagots wa, [9] ngi zha uni'í
bexa le'a Jesús nseala nes, cha unidi'izh Jesús ndo' bexa. Cha
ubii bexa wats Jesús, msaxib bexa ndo' xa. Cha udi'id bexa xo'o
Jesús, ndankea bexa xa. [10] We'e le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Lá izheb bega. Bya'yab bega ndo' be xmen na', bexa cuent
nak wit na', ya'be bexa Galilea, le'a sa wa ini'ígal bexa na'.

Ta mbidi'izh bexa nla'ach to'o ba'a

[11] Ndalen li ncha'be be xagots nes wa, le'a pla be soldad nla'ach
to'o ba'a wa uyote gezh wa, cha mbidi'izh bexa ndo' be ule'ay nibe'e
wa iteanak be ta li uyo'o wa. [12] Le'a bexa nibe'e ten ule'ay wa cha
ngwa'yadi'izhno bexa gox nsak ten bexa judio ná xte'e gun bexa.
We'e cha msa'a bexa sian med ndo' be soldad wa, [13] ndab bexa:
—Gud bega le'a be xmen Jesús mbi'id gor te'al cha mbiwa'an
bexa Jesús gor ndeyats bega. [14] Tal le'a xa nibe'e wa go'ón-a, le'a
besa le'a ika'ab sakndo' bega, ndontsa na'an xta'an gunno xa bega.
[15] We'e le'a be soldad wa cha usen be med wa, cha mbidi'izh
bexa lak ndab be ule'ay wa. Le'a ta wa gast wizh nat li
ndadi'izh bexa judio lak mkwi'in be soldad wa.

Be xmen Jesús ya'be yadi'izh di'izh wen ten Dios

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

[16] We'e le'a isatibdub be xmen Jesús ncha'be Galilea, gast bet
sa ndabka Jesús ya'be bexa wa. [17] Le'a gor uni'í bexa Jesús, cha
ngwankea bexa xa, parea ncho bexa bi lá ndangea ladna ti le'a
Jesús xa wa. [18] Le'a Jesús cha ubii wats bexa, ndab xa:
—Le'a Dios msa'a juers nibe'e na' iteanak be ta ncho gibe'a no
ndo' gizhliyo. [19] Ta we'e wa' bega idub nax ndo' gizhliyo ndo' be
men itea be nacion, bluu bega bexa xte'e gak bexa xmen na'. Cha
ulalea' bega bexa, gunti'in bega lea' Dios Xus na', no lea na' xa
nak Xin Dios, no lea' Espíritu ten Dios. [20] Bluu bega bexa uxobgek
bexa iteanak ta unibe'e na' ndo' bega. Lá yalad bega le'a na'
nkeseano tse'e bega gast initndo' gizhliyo ndee. Lika nak-a.

Be di'izh ten Jesús mke'a Marc

Le'a libr Marc nse'at sian be ta wen mbin Jesús ndo' be men. Le'a xa myunyakna kwa'ad bexa ngwa'ad no mud no xa lá na'be. No mxiste xa dub me'ed gots tuzh ndo' gealgut. No msa'a xa ta gaw uzhe'eb kwa'ad men pa dub ga'ay mil xa. No utsin ngok xa ndo' be me'ed byux. Le'a Marc mgondo' le'a Jesús na'anpa dub xa wentsa, ndi le'a xa nak Xin Dios. Le'a Marc mke'a ta ndee ndo' be xmen Cristo, bexa na'anpa xa judio, bexa nit ndencho gezh Roma.

Juan mbidi'izh ndo' be men

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 Lnde'e usaxan di'izh wen ten Jesucristo, Xin Dios, [2] lak
mke'a profet Isaías sakndo' Dios ndab xa:

Una', le'a na' utu'ub dub xa ya' ned ndo' lu
gudi'izh di'izh ten na',
ndontsa listla kwe be men gal zha ilen lu.[a]
[3] Le'a xa wa ikeseyadi'izh ge'e sa bid, uge' gab xa:
"Bin parej bega nes ilen Xa Nibe'e.
Bkeaso' bega nes ten xa."[b]

[4] Le'a xa wa Juan, xa uyo'o ge'e sa bid. Ulalea' xa be men len nits, no ndab xa ula'a bexa be ta ugap nak bexa, no italea' bexa, ndontsa utsu'u Dios be ke ten bexa.

[5] Le'a kwa'ad bexa Jerusalén no bexa idub distrit Judea uto'o ncha'yo'ón di'izh ten Juan. Le'a gor na mgondo' bexa be ke ten bexa, le'a Juan cha ulalea' bexa len nits yowbe'e Jordán.

[6] Le'a xab Juan naknde'e gich las came, nsea dub sinch gid nde len xa. Le'a xa ndaw mbit, nsea mzhin ser ndo xa. [7] Ndadi'izh Juan, ndab xa ndo' be men:

—Le'a tso'o na' ndee ilen stub xa mas nsak ndo' na'. Le'a na' ni lá isaya' kote ndab xa wa. [8] Le'a na' nits-tsa ngolea' bega, ná le'a xa ilen tso'o na' ndee kolea' be men no Espíritu ten Dios.

---

[a] **1:2** Mal. 3:1 [b] **1:3** Is. 40:3

Juan ulalea' Jesús

(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

9 Ngol dub wizh le'a Jesús uto'o gezh Nazaret ten distrit Galilea.
Ncha'a Jesús sa nso' Juan, cha ulalea' Juan Jesús len nits yowbe'e
Jordán. 10 Le'a gor na uto'o Jesús len nits wa, le'a Jesús uni'í
mya'al gibe'a. Le'a Espíritu ten Dios cuent dub palom ncha'la'
sa nso' Jesús. 11 No ulen ti Dios gibe'a ndab ndo' Jesús:
—Lu nak Xi'ín na'. Le'a na' nkwea' ladna lu, no ntenno lad na' lu.

Lá ngun maxu'u gan utsabgix Jesús

(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

12 Le'a Espíritu ten Dios cha mbi'i Jesús ge'e bid sa na'an men.
13 Le'a sa wa uyo'o Jesús dub top ga'al wizh lat be man ge'e wa.
We'e ulen maxu'u uzhe'eb mbin preb Jesús nlad maxu'u utsabgix
Jesús. Tso'o wa cha ulen be angel ten Dios mla'ach bexa Jesús.

Jesús usaxan ndun ti'in ndab Dios gun xa

(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

14 Tso'o na mke'a be men Juan litgi'ib, le'a Jesús cha
nsea' le'aka Galilea, ukesea uluu xa be men di'izh wen ten
Dios ná xte'e nibe'e Dios be men. 15 Ndab xa:
—Le'a tiemp yá ngol. Le'a zha inibe'e Dios lado'o
be men yá gax nak. Bla'a bego be ta ugap nak bega,
no bingea ladna bega di'izh wen ten Dios.

Jesús mti dap xa nsen mbeal gak xmen xa

(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

16 Le'a dub gor nchasea Jesús to'o lagun si'il nsalea' Galilea,
cha uni'í xa Simón nsea Ndres wit Simón, ndeutsa'ab red ten na
len nits, le'a bexa wa xa nsen mbeal. 17 Cha ndab Jesús:
—Usankea bega tso'o na', le'a na' uluu xte'e
yunjunt bega be men ndo' Dios.
18 Bi le'a gor wa cha mla'a bexa be red ten
bexa, cha ncha'ano bexa Jesús.
19 We'e cha usea bexa stub tuzh sa. Cha uni'í Jesús dub xa nsalea'
Jacob nsea stub xa nsalea' Juan wit Jacob. Le'a bexa wa ndi'ib ndo'
dub barco ndego ramient be red ten na. 20 Cha utezh Jesús itop

wit bexa. Le'a bexa wa cha mchanso' xus na Zebedeo ndo' barco
wa no be mos ten bexa. Le'a Jacob no Juan cha ncha'ano Jesús.

Dub xabgi'i nsak gizh tont, ncho mbi bxin len lado'o na

(Lc. 4:31-37)

21 Cha uyote bexa len gezh Capernaum. Le'a ngol wizh ne'e be
men, le'a Jesús cha ncha'uluu be men len ni'i sa nzhealbe bexa judio
gezh wa. 22 Le'a be men wa ndanseana xte'e ndadi'izh xa, le'a ta
ndadi'izh xa wa nluu le'a xa uzhe'eb ndap juers, na'anpa lak nluu
be mech ten ley. 23 Le'a len ni'i wa nsob dub xabgi'i nsak gizh tont
ncho mbi bxin len lado'o na. Le'a ta wa uge' ndab ndo' Jesús:
24 —¿Xta'an nsea ugal lu besa, Jesús xa Nazaret? ¿Nati nsea
unitndo' lu besa zha? Na' uní ton nak lu, le'a lu xa umbi'i mtu'ub Dios.
25 Le'a Jesús uteyo mbi bxin wa, ndab xa:
—¡Kexga lu! ¡Uto'o len lado'o xa ba'!
26 We'e le'a mbi bxin wa udabi xabgi'i wa, cha utezhat xa, cha
uto'o mbi bxin wa len lado'o xa. 27 We'e le'a itea be men wa
ngwanseana, nabdi'izh bexa ndo' be ltsa'a xa, ndab bexa:
—¿Xte'e nak ta ndee zha? Le'a xa nluu dub ta'a ni gol go'ón beuna,
no uzhe'eb ndap xa juers, gast be mbi bxin nxobgek ndo' ta ndab xa.
28 Le'a ta li mbin Jesús wa cha uxax mgen idub Galilea.

Jesús myunyakna xnazha'ap Simón

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

29 Le'a gor na uto'o bexa len ni'i wa, le'a Jesús ncha'ano Jacob
nsea Juan ta lid Simón nsea Ndres. 30 Le'a xnazha'ap Simón nax
ncho xlea. Le'a gor na ndab bexa-yá ndo' Jesús, 31 le'a Jesús cha
ubii sa nax xa wa, usen xa ya'a xa, cha uxiste Jesús xa. Cha bi
le'a gor wa mto'o xlea xa, cha msa'a xa ta gaw bexa wa.

Jesús myunyakna kwa'ad xa gizh

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

32 Le'a gor na ngwa'asla wizh cha nsea te'al, le'a be men ulenno
kwa'adpa bexa gizh nsea bexa nsak gizh tont ncho mbi bxin len
lado'o na. 33 Le'a idub gezh men myakjunt to'o ni'i wa. 34 Le'a
Jesús myunyakna kwa'adpa be men nsén isando' gealgizh, nsea
ulantu'ub Jesús be mbi bxin ncho len lado'o be men wa. Lá ula'a
xa ngudi'izh be mbi bxin, geal le'a be ta wa uni'í ton nak Jesús.

Jesús mluu be men Galilea

(Lc. 4:42-44)

35 Ngol gor bi te'alta le'a Jesús ngwaste, cha ncha'a xa
dub sa na'an men, sa na ngwa'yadi'izhno xa Dios. 36 Le'a
Simón no stapla bexa uto'o ncha'kwa'an Jesús. 37 Ná gor
na mzheal bexa Jesús, cha ndab bexa ndo' xa:
—Le'a be men we'e itea nkwa'an ga.
38 Le'a Jesús cha ndab:
—Ncha'be beuna be gezh gax ndee. Ulu'u na' be
men, le'a na' ti'in we'e ndal ndo' gizhliyo.
39 We'e le'a Jesús cha nchasea be gezh idub distrit Galilea,
nluu xa be men len be ni'i sa nzhealbe bexa judio, nsea
ulantu'ub Jesús be mbi bxin ncho len lado'o be men.

Jesús myunyakna dub xa nsén gealgizh lepra

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

40 Le'a dub wizh ulen dub xabgi'i wats Jesús, dub xa nsa'gea las na,
le'a ta wa dub gealgizh nsalea' lepra. Cha msaxib xa ndo' Jesús, ndab xa:
—Tal go nlad yunyakna go na', le'a na' uní le'a ga sunka gan.
41 Le'a Jesús cha mlats ladna xa wa, cha mxo'ob
Jesús ya'a na tso'o xa wa. Cha ndab Jesús:
—Nladka na' yakna lu. Nat myakna lu.
42 Bi le'a gor wa le'a gealgizh wa cha unitndo', cha myakna
las xa. 43 We'e le'a Jesús cha unibe'e ndo' xa, ndab Jesús:
—Nat syo'o gan ya' lu. 44 Na'an ton ndo' ná gudi'izh lu xte'e
myakna lu. Dubga'al ndo' ule'ay wa' uluu las lu, le'a lu myaklana.
Nsea bi'i be man xnab lak nibe'e ley mke'a Moisés usa'a be men
zha nyakna bexa, ndontsa ini'í be men le'a lu myaklana.
45 Ná le'a nes nsea' xabgi'i wa, usaxan ndadi'izh xa ndo' be men
xte'e myunyakna Jesús xa. Ta we'e le'a Jesús lá yoota gan ga'al
yate ni dub len gezh wa. Sbe'en dub lad sa na'an men ukesea
xa, ná le'a be men itea lad uto'o ncha'beka wats Jesús.

Jesús myunyakna dub xa lá yoo gan isea

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

2 Ngok stapla wizh mtancha'gal Jesús gezh Capernaum. We'e
mbi'ín be men pa ni'i na ncho Jesús. 2 Cha uxax mzhealbe kwa'ad
men sa wa, gast ni to'o ni'i wa lá ugalta kwe be men. Cha mluu Jesús

bexa di'izh ten Dios. [3] Le'a gor wa ulaya' dap men ncha'ano dub
xabgi'i gizh lá yoo gan isea. [4] Ná le'a tant kwa'ad be men nde sa
wa, le'a bexa lá yo'o gan ibii wats Jesús. Cha ndi ukea bexa gek ni'i
wa, mxa'al bexa-yá ga'al-la sa nso' Jesús. Cha mla'ko bexa yalo'on
nax xa gizh wa ndo' na. [5] Le'a Jesús mna'la le'a bexa mge' ladna
le'a Jesús sun gan yunyakna xa gizh wa. Cha ndab Jesús ndo' xa:

—Amig, le'a be ke ten lu myu'ula.

[6] Ná le'a be mech ten ley ndebe sa wa cha mbinbe'ebe:
[7] "¿Xta'an ngi li ndab xa ndee zhaga? Le'a ta ndab xa
uzhe'eb dub ta lá nsak ladna Dios. ¿Ton isu'u utsu'u be
ke ten be men zha? Nabtsa Dios su'u." [8] Ná le'a Jesús cha
mgenna xte'e ndanbe'e bexa wa. Cha ndab Jesús:

—¿Xta'an lba'a ndanbe'e bega zha? [9] ¿Xta'an mas lid bid gáp na'
ndo' xa gizh ndee, le'a ke ten xa myu'ula, nati gáp na' gaste xa, cha
kob xa yalo'on ten xa, cha isea xa? [10] Le'a nat ini'í bega le'a na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo, no syo'o gan utsu'u be ke ten be men.

Cha ndab Jesús ndo' xa gizh wa:

[11] —Gáp na' ndo' lu goste, cha udob yalo'on
ten lu ba', cha bya' ta lid lu.

[12] Le'a xa wa uxax ngwaste, cha udob xa yalo'on ten xa. Cha
uto'o xa sa wa ndo' ga'al iteanak be men. Le'a itea bexa nde sa wa
ngwanseana, ndab bexa le'a Dios uzhe'eb dub Dios juert, no ndab bexa:

—Ta ndee dub ta nunk beuna gol ni'í.

Jesús mti Leví, xa no nsalea' Mateo

(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

[13] Tso'o wa ncha'agal Jesús to'o lagun wa. Le'a kwa'ad
men ulen wats Jesús, cha mluu Jesús bexa di'izh ten Dios.
[14] Le'a sa ncha'tid Jesús wa uni'í Jesús dub xabgi'i nsalea'
Leví xin Alfeo. Le'a Leví wa nsobyun ti'in nsen xa med
nkix be men ndo' gobier Roma. Cha ndab Jesús:

—¡Utsea! ¡Usankea tso'o na'!

Le'a Leví cha ngwaso', cha usankea xa tso'o Jesús. [15] Ngol tso'o wa
le'a Jesús nsea be xmen xa ngwa'daw ta lid Leví. No kwa'ad be men
ncha'ano Jesús sa wa, bexa ndun ltsa'a ti'in mbin Leví, nsea kwa'adta
bexa na ndab be men ugap nak bexa. [16] Le'a gor uni'í be mech ten
ley no bexa fariseo le'a Jesús nsobyawno bexa ugap no bexa nsen
med, cha we'e unabdi'izh bexa ndo' be xmen Jesús, ndab bexa:

—¿Xta'an ndawno Jesús bexa nsen med ba' no
iteata bexa ugap ba' zha?

17 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha ndab Jesús ndo' bexa wa:
—Le'a be men na'anpa gizh lá nki'in doctor,
ndi le'a xa gizh nki'inka xa wa. Le'a na' na'anpa
ndalte'ezh bexa ndanbe'e le'a lá ndap ke; na' ndi
ndalte'ezh bexa ngondo' le'a ndap ke.

Jesús mbidi'izh xte'e lá gaw be men dub tiemp

(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

18 Le'a be xmen Juan nsea be xmen bexa fariseo ncho
be wizh lá ndaw bexa ndontsa mas yankea bexa Dios. We'e
ngol dub wizh le'a pla be men ndab ndo' Jesús:
—Le'a be xmen Juan nsea be xmen bexa fariseo ncho wizh lá
ndaw bexa. Ná le'a be xmen ga zha, ¿xta'an lid no bexa li ndun ta wa?
19 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Nsak bega zha le'a dub sa nchilya'a men le'a bexa
nde sa wa lá nsabndo' gaw, zha bi ncho xabgi'i mchilya'a
wa? 20 Parea gal dub wizh le'a be men go'o xabgi'i mchilya'a
wa. We'e le'a bexa nde sa wa lá gaw dub tiemp.
21 'Na'an ton ngo ramient lad gox nsea dub ble'a lad kub.
Tal le'a xa li gun, le'a lad kub wa sya'ad, cha ndi mas stsaw-a
lad gox wa. 22 No na'an ton ngo vin kub len dub bols gid
gox. Tal le'a xa li gun le'a bich ten vin kub stsaw bols gid
gox wa. Le'a vin wa cha ibid stsi'i no sazha'a bols gox wa.
Le'a vin kub wa nsabndo' yoo len bols gid kubga.

Be xmen Jesús uxe'e bid ten trig wizh ne'e bexa

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

23 Le'a ngol dub wizh ne'e be men le'a Jesús ncha'tid sa nax
dub ble'a yo ncho trig. Le'a be xmen Jesús cha uxe'e pla be bid
ten trig. 24 Le'a ncho bexa fariseo cha ndab ndo' Jesús:
—Una' go, ¿xta'an lba'a ndun bexa ba', ta na lá
nsabndo' gun bexa wizh ne'e beuna zha?
25 Ná le'a Jesús cha ndab:
—¿Ni lá ndo'ol bega sa ndab di'izh ten Dios ta na
mbin David dub biaj, zha na uzhebpa ndanna xa no bexa
ndeseano xa zha? 26 Le'a David uyo'o len ni'ilad ten Dios,
zha na ngok Abiatar ule'ay ndon le'a nsak, cha udaw xa
be pan le'ay, ta lá nsabndo' gaw dub men na'anpa nak
ule'ay. No msa'a xa-yá ndo' bexa ndeno xa.

27 No ndab Jesús ndo' bexa:
—Le'a Dios msa'a wizh ne'e be men ndontsa gakno-yá be men.
Na'anpa mbinde'e Dios be men yankea bexa wizh wa. 28 Ta we'e le'a
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, noga nibe'e wizh ne'e beuna.

Jesús myunyakna dub xabgi'i ubidya dub ya'a na

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

3 Le'a stub wizh uyo'o Jesús len ni'i sa nzhealbe bexa judio
gezh wa. Le'a sa wa nsob dub xabgi'i ubidya dub ya'a na.
2 We'e le'a ncho bexa ndeula'ach naga syunyakna Jesús xa
gizh wa wizh ne'e be men, ndontsa ta we'etsa usake bexa
Jesús. 3 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa gizh ya'a na wa:
—Goso', cha uso' tlaw ndee.
4 Le'a Jesús cha ndab ndo' be men wa:
—¿Le'a wizh ne'e beuna nsabndo' gun beuna ta wen nati gun
beuna ta ugap? ¿Gakno beuna dub xa nati ula'a beuna gat xa?
Ná le'a be men wa ni lá ika'abbe. 5 We'e le'a Jesús ndakloo mwi'i
ndo' be men nde gangeak, cha uban myo'o ladna Jesús tant ngud
nak lado'o bexa. Cha ndab Jesús ndo' xa na gizh ya'a na wa:
—Bkea ya'a lu.
Le'a xa wa cha mkea ya'a na, cha uxax myakna-yá. 6 Le'a
bexa fariseo cha nsea'be, cha mzhealbe bexa nsea be xmen
Herodes, mbidi'izh bexa ná xte'e gun bexa gan gat Jesús.

Be men kwa'ad nde to'o lagun

7 Le'a Jesús cha ncha'agal to'o lagun nsea be xmen xa. We'e
kwa'ad bexa Galilea usankea tso'o Jesús. 8 Le'a gor na mbi'ín be
men xte'e mbidi'izh Jesús nsea xte'e myunyakna Jesús be men,
we'e kwa'adpa bexa ulaya' wats Jesús, bexa uto'o Jerusalén nsea
distrit Judea nsea distrit Idumea nsea stub to'o yowbe'e Jordán nsea
gezh Tiro no gezh Sidón. 9 Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:
—List uteno bega dub barco, ndontsa lá kidko be men na'.
10 Le'a Jesús myunyaklana kwa'ad be men, ta we'e itea bexa
gizh nsi'i be ltsa'a na, ndontsa ugal bexa masa xab Jesús. 11 Le'a
be men ncho mbi bxin len lado'o na wa, gor uni'í bexa Jesús
cha msaxib bexa ndo' Jesús, uge' ndab be mbi bxin wa:
—¡Go nak Xin Dios!
12 Ná le'a Jesús cha uzhe'eb uteyo be mbi bxin,
ndontsa lá gab be mbi bxin ton nak Jesús.

Jesús mti isatibtop be xmen na

(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

13 Tso'o wa le'a Jesús ukea dub bet, cha utezh xa bexa mti xa. Le'a
bexa wa cha ulaya' wats Jesús. 14 Cha ndab Jesús ndo' isatibtop bexa wa:
—Le'a bega gak xa ikeseano na' nsea bexa utu'ub na' ya'be
uluu be di'izh ten Dios ndo' be men. 15 Nat le'a bega gap di'izh
yunyakna men gizh no kontu'ub bega be mbi bxin.
16 Le'a bexa wa lnde'e nsalea': Simón xa msalea' Jesús Pedr, 17 nsea
Jacob no Juan wit Jacob be xin Zebedeo (Jesús msalea' itop wit xa
wa "Boanerges", dub di'izh gab: cuent ní'i usi'i). 18 Nsea Ndres, nsea
Julip, nsea Bartol, nsea Mateo, nsea Tomás, nsea Jacob xin Alfeo,
nsea Tadeo, nsea Simón xa partid Caná, 19 nsea Judas Iscariot, xa na
le'a myun cuent Jesús tso'o wa. Le'a bexa wa cha uyo'o len dub ni'i.

Ndab be men le'a Jesús ndap juers ten maxu'u

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

20 We'e le'a kwa'ad be men ulen gast ni lá yoo gan gaw
Jesús nsea be xmen xa. 21 Le'a gor na mbi'ín xna'a Jesús
nsea be wit Jesús le'a be men ndadi'izh le'a Jesús myak
tont, we'e cha uto'o bexa ncha'yo'o bexa Jesús.
22 Le'a sa wa ndebe pla mech ten ley uto'o
Jerusalén. Le'a bexa wa ndab:
—Le'a Jesús ndap Beelzebú maxu'u na nibe'e be mbi
bxin. Juers we'e ngontu'ub Jesús be mbi bxin wa.
23 Le'a Jesús cha utezh bexa wa, cha ndab xa:
—¿Syo'o gan kontu'ub dub maxu'u le'aka maxu'u zha? 24 Tal
be xmen dub xa nibe'e yak top partid, cha bi le'akaga bexa kuyo,
le'a bexa wa yá na'antapa gak juertbe. 25 No tal be men ncho
dub ni'i bi le'akaga kuyobe, le'a bexa wa iteltsa'abe. 26 No liga
tal le'a maxu'u kuyono le'aka be mbi bxin ten na, le'a maxu'u
wa lá yoota gan gak juert, no cha snitndo' maxu'u.
27 'No na'an ton gun gan yate len lid dub xabgi'i juert
kowa'an be ta'a len ni'i, tal le'a xa lid ned uxi xabgi'i wa.
Lima syo'o gan kowa'an xa be ta'a len lid xa juert wa.
28 'Le'a na' gáp ndo' bega le'a itea be ta kwea' ní'i be men
no iteata be ta ugap ndun bexa, le'a Dios sunge'ka ladna
ta wa. 29 Ná le'a tal ton inisi Espíritu ten Dios, le'a Dios lá
gunge' ladna ke wa, le'a ta wa dub ke nunk lá yu'uta.

30 Le'a ta wa ndab Jesús geal le'a be mech ten ley
ndab le'a Jesús ndap dub mbi bxin.

Xna'a Jesús no be wit xa nlad ini'í xa

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

31 We'e le'a xna'a Jesús nsea be wit Jesús ulen, cha ute
bexa tso'o juertsa. Cha mtu'ub bexa dub men ncha'tezh Jesús.
32 Le'a bexa nde wats Jesús cha ndab ndo' xa:
—Le'a xna'a go nsea be wit go nde tso'o juer ndee, nkwa'an bexa go.
33 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bego ná ton xa na ta ugeaka
nak xna'a na' nsea be wit na'.
34 We'e cha mwi'i Jesús ndo' bexa ndebe sa wa. Cha ndab xa:
—Le'a bega nde ndee nak xna'a na' no wit na'. 35 Le'a itea bexa ndun
lak nlad Dios, le'a bexa wa nak cuent wit na' no bsan na' no xna'a na'.

Dub cuent ten xa ndas bid ten trig

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

4 Le'a stub biaj usaxan nluu Jesús be men to'o lagun Galilea. We'e
le'a kwa'adpa be men ulen wats xa, cha ukea xa ndo' dub barco
nde ndo' nits, cha usob xa. Le'a itea be men wa utebe ndo' yo bid
to'otsa nits wa. 2 Cha sian ta'a mluu xa msaktabe'e xa be ta'a, ndab xa:
3 —Bla'ach bego, le'a dub xabgi'i ndun ti'in ge'e uto'o ncha'utob bid
ten trig ndo' yo. 4 Le'a gor na mte'ach xa-yá, ncho-yá ulate to'o nes. Le'a
be migin cha ulen cha udaw-a. 5 No ncho-yá ulate ndo' yo ge', sa uxee yo.
Le'a ná wa uxax ulen, 6 parea ngol gor na mna' bea, le'a ná wa cha mgo'ol,
cha ubid-a geal le'a-yá na'anpa wat ndi'ib lo' na. 7 No ncho-yá ulate lat
be gix nso' gich. Ngol gor le'a gix wa uzhe'eb ngo'ol, cha ulo xlea'-yá.
Cha na'anpa usa'a-yá bid. 8 Parea ncho-yá ulate sa uta'a yo. Le'a be ná
wa ulen cha ngo'ol-a, cha msa'a-yá sian bid. Ncho be trig wa msa'a dub
galnti'i bid. No ncho-yá msa'a dub chon ga'al bid. No ncho-yá msa'a dub
gayo'oga bid. 9 Bego na ndap ncha' na, bla'ach bega ta ndáp na' ndee.

Xta'an ndadi'izh Jesús sian be cuent

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

10 Le'a gor na myanbe isatibtop xmen Jesús nsea stapla
bexa, we'e unabdi'izh bexa ndo' Jesús ndab bexa:
—¿Xta'an gab ta msaktabe'e go cuent ten xa ndas trig wa zha?

[11] Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a Dios nsa'a ta yakbe'ena bega be ta uga'ach cuent ten xte'e
nibe'e Dios. Parea ndo' bexa xa'aga, sbe'en nsaktabe'e na' be ta'a
gor ndadi'izh na'. [12] Le'a bexa nwi'i, ná le'a bexa lá ini'í xta'an-a.
No ndo'ón bexa ta ndáp na', ná le'a bexa ni lá yakbe'ena-yá. We'e
lá yach bexa wats Dios, no lá utsu'u Dios be ke ten bexa.

Jesús mbidi'izh xta'an ndab cuent ten xa ndas trig

(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)

[13] No ndab Jesús:
—¿Lá nyakbe'ena bega ta msaktabe'e na' wa zha? ¿Xte'exá
yakbe'ena bega itea be ta uluu na' zhaga? [14] Le'a xa nte'ach trig wa
nak cuent xa ndadi'izh di'izh ten Dios. [15] Le'a to'o nes sa ulate bid
ten trig wa nak cuent be men ndo'ón di'izh ten Dios, parea cha nlen
maxu'u cha ngo'o maxu'u di'izh wa len lado'o bexa. [16] Le'a yo ge'
sa ulate bid wa nak cuent bexa nten ladna ndo'ón di'izh ten Dios.
[17] Ná le'a bexa wa nak cuent dub ya trig lá ndap sian lo' na. Ndangea
ladna bexa di'izh ten Dios dub nde'ep, ná le'a gor na juert ncho bexa
geal ndangea ladna bexa di'izh wa, cha nla'a bexa-yá. [18] Le'a yo ncho
gix nso' gich wa nak cuent bexa na ndo'ón di'izh ten Dios, [19] ná le'a
bexa nyu' ladna be ta'a ndo' gizhliyo ndee, no nge' ladna bexa be
ta'a siantsa ndap xa, no nsa'ab ladna bexa sianta ta'a gap bexa. Ta
we'e le'a bexa wa cuent dub ya trig na'an xta'an usa'a-yá. [20] Ná le'a
sa uta'a yo wa nak cuent bexa ndo'ón di'izh ten Dios, cha ndangea
ladna xa-yá idub ncho ladna xa. Le'a bexa wa wen nak cuentla be ya
trig nsa'a dub galnti'i bid no dub chon ga'al bid no dub gayo'oga bid.

Jesús mbidi'izh cuent ten xe'a

(Lc. 8:16-18)

[21] No ndab Jesús:
—¿Ncho ton nsob dub xe'a len dub caj zha? ¿Nati ncho xa nsob-a
xan dub lo'on? ¿Lid nsob xa xe'a dub sa ga'ap, ndontsa usu-yá
xe'a itea lad? [22] Le'a itea be ta uga'ach, le'a gal gor le'a be ta wa
uluukabe. No iteanak be ta ngachyo'o, le'a gal gor ito'o-yá ndo'
xe'a. [23] Bego na ndap ncha' na, bla'ach bega ta ndáp na' ndee.
[24] No ndab Jesús:
—Bla'ach bega ta ndáp na' ndee. Bi lak ula'ach bega-yá,
bi liga mas yakbe'ena bega-yá. [25] Le'a bexa nyakbe'ena, le'a

Dios gun mas yakbe'ena bexa. Ná le'a bexa na lá nyakbe'ena,
le'a Dios slat ta na nsak bexa nyakbe'ena bexa wa.

Dub cuent ten xte'e nda'al trig

26 Nsea ndab Jesús ndo' be men:
—Le'a lak nibe'e Dios be men nak cuent dub xabgi'i ndas trig
ndo' yo. 27 Guni'i tal naxyats xa natal nsobna' xa le'a trig wa te'al
tezhea ndi'ibya'alka. 28 Le'a trig wa juers ten yotsa nsa'a bid.
Ndon ned lak ya wa nlen, we'e cha ndach ta ben ndo' ya wa,
cha nyak-a bid ten trig. 29 Le'a zha na ngugal trig wa, cha ixen
xa trig no dub os, geal le'a zha ibele'e trig wa yá ngol.

Dub cuent ten bid ten mostas

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

30 No ndab Jesús:
—¿Xta'an dub ta'a nak lak nibe'e Dios be men? ¿Xta'anma dub
ta'a usaktabe'e beuna-yá? 31 Le'a ta wa nak cuent ta ndasea dub bid
ten mostas. Le'a gor na ndas dub men-a le'a-yá dub bid ndon le'a
tuzh ndo' itea be bid ncho ndo' gizhliyo. 32 Ná le'a tso'o na ndas
xa-yá, le'a-yá nda'al cuent dub ya si'il, mas si'il ndo' itea be ta
xge'a ndas be men, gast be migin syo'o gan ukal lat be xos-a.

Xta'an mbidi'izh Jesús sian be cuent

(Mt. 13:34-35)

33 Le'a Jesús li msaktabe'e sian ta'a gor nluu xa di'izh ten
Dios, lak yakbe'ena bexa-yá. 34 Sbe'en msaktabe'e xa be ta'a
gor ndadi'izh xa ndo' be men, parea ndal gor nyak nab Jesús
no be xmen xa, we'e uya'al ndadi'izh xa ndo' bexa wa.

Jesús mtsaw ndo' mbi si'il ulen ndo' nits lagun

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

35 Le'a ngol gor na nsea te'al, le'a Jesús ndab ndo' be xmen na:
—Ncha'be beuna stub to'o lagun ndee.
36 Cha mlaute bexa be men ndebe sa wa. Cha ncha'be bexa bi
laktsa ndi'ib bexa ndo' barco wa. Nsea stapla barco junt ncha'ano
bexa. 37 Ngol gor le'a ndo' nits wa ulen dub mbi si'il. Le'a golp ten
nits wa gast len barco nyo'ola, ngi sla'ko-yá barco len nits. 38 Ná

le'a Jesús ndi naxyats dub xan len barco wa, nsea dub lad ncho
xan gen xa. We'e le'a be xmen xa mkwa'an xa, ndab bexa:
—¡Mech! ¿Lá nyu' ladna go le'a beuna ngi sat?
39 Le'a Jesús cha ngwaste, cha uteyo xa mbi wa, ndab xa ndo' nits wa:
—¡Kexga lu! ¡No xe ute!
Le'a mbi wa cha uleas, cha ndon xe ute nits wa.
40 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—¿Xta'an lba'a nzheb bega zha? ¿Xta'an lá
ndangea ladna bega na' zha?
41 Le'a bexa wa mzhebbe, ndabbe ndo' ltsa'a na:
—¿Tonxá xa ndee zhaga, gast mbi nsea nits
nxobgek ndo' di'izh ten xa?

Jesús ulantu'ub mbi bxin ncho len lado'o dub xa Gadara

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

5 Cha ulaya' bexa stub to'o lagun wa ndo' yo sa nibe'e gezh
Gadara. 2 Le'a gor ula' Jesús ndo' barco wa, le'a dub xabgi'i ncho
mbi bxin len lado'o xa uto'o lat be ge'lo'o sa nga'ach be men ngut.
3 Le'a xabgi'i wa len ge'lo'o ten kampeon wa nak lid na. Ni caden lá
ndun bexa gan uxi bexa xa wa. 4 Sianla biaj mxi bexa ya'a xa nsea
caden, no gi'ib nke'anchii bexa xo'o xa. Ná xa nkixka caden wa nsea
nsuka xa gi'ib wa. Ta we'e na'an ton ndun gan uxi xa. 5 Te'al tezhea
nkeseabezhat xa be ge'e no sa nga'ach be men wa. No ge' nke'a xa
le'aka las xa. 6 Gor na bi sitta uni'í xa Jesús le'a xa wa uto'ola karrel
gast ndo' Jesús msaxib xa. 7 Cha uge' ndab mbi bxin wa ndo' Jesús:
—¿Xta'an ngi na' nsea ugal lu zha Jesús, Xin Dios si'il? ¡Le'a
Dios nsobwi'i le'a na' na'ab na'anpa utsaksi lu na'!
8 Le'a mbi bxin wa le'a li ndab, geal le'a Jesús unibe'ela
ndo' mbi bxin ito'o len lado'o xa wa.
9 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndab:
—¿Xte'e nsalea' lu zha?
Le'a mbi bxin wa cha ndab:
—Na' nsalea' Uzhe'eb Kwa'ad Xa, geal le'a besa kwa'adpa.
10 We'e cha uzhebpa unab mbi bxin wa ndo' Jesús ndab ta wa:
—Lá kontu'ub lu besa sa ndencho besa ndee.
11 Le'a gax ge'e wa kwa'ad kuch ndeseayawbe. 12 Le'a
be mbi bxin wa cha ndab ndo' Jesús:
—Btu'ub besa yate besa len be kuch ba'.
13 We'e le'a Jesús cha msa'a di'izh li gun be mbi bxin. Le'a be
ta wa cha uto'o len lado'o xabgi'i wa, cha uyo'o be ta wa len be

kuch wa. Cha ubix bema gek dub we'a gast len nits ula'yo'o ma,
cha ngut bema. Le'a ndo' itea be kuch wa pa top mil ma.
14 We'e le'a be men nkeno be kuch wa cha uto'o karrel ncha'yab-a
ndo' be men ndesea ge'e nsea be men gezh. Le'a kwa'ad be men
cha uto'o ncha'bewi'i ná xta'an uyo'o. 15 Le'a gor ulaya' bexa wats
Jesús, le'a bexa cha uni'í xa na li uto'o mbi bxin len lado'o na wa
myaklana nsob wats Jesús, nakla xa xab xa. Cha mzheb bexa.
16 Le'a bexa na uni'í ta uyo'o wa cha mbidi'izh ndo' be men wa
xte'e myakna xa wa, nsea xte'e ngut be kuch wa. 17 Le'a bexa wa
cha unab ndo' Jesús ika'an Jesús ndo' yo ten bexa wa.
18 Le'a gor na ukeagal Jesús ndo' barco, le'a xa li myakna
wa cha unab ndo' Jesús no ya'no Jesús. 19 Ná le'a Jesús
lá ka'ab go'o xa, ndi ndab Jesús ndo' xa:
—Bya' ndo' bexa ta lid lu. Cha bidi'izh ná xte'e
myunyakna Dios lu, no xte'e mlats ladna Dios lu.
20 Le'a xa wa cha nsea', cha usaxan ndadi'izh xa ndo'
bexa idub distrit Decápolis xte'e myunyakna Jesús xa.
We'e le'a itea be men wa ngwanseanabe.

Jesús myunyakna dub xagots, nsea mxiste xa xingots Jairo

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

21 Le'a gor na myach Jesús len barco wa nsea' xa stub to'o
lagun wa, le'a uzhebpa kwa'ad men ulen wats Jesús. 22 Cha
no ulen dub xabgi'i nsalea' Jairo, xa nchansu ni'i sa nzhealbe
bexa judio gezh wa. Le'a gor na uni'í xa Jesús, cha msaxib
xa ndo' Jesús. 23 Cha unab xa ndo' Jesús, ndab xa:
—Le'a me'ed gots ten na' yamer gat. Wa' una uxo'ob ga
ya'a ga tso'o me'ed wa, ndontsa yakna me'ed, lá gat me'ed.
24 Le'a Jesús cha ncha'ano xa, nsea kwa'ad be men usankea
tso'o bexa gast ngidko bexa Jesús. 25 Le'a lat be men wa ncha'a
dub xagots nsén gealgizh nle'a xa ten idub dub tibtopla li'in.
26 Le'a xa wa uzhe'eb ukesea ndo' kwa'ad be doctor, gast mte'a xa
iteanak med ndap xa. Ná le'a xa ni lá yakna, ndi mas kwea' nsak
xa. 27 Le'a gor na mbi'ín xa ndadi'izh be men xte'e ndun Jesús,
we'e cha ubii xa ndi tso'o Jesús lat be men wa. Cha mgal xa xab
Jesús, 28 geal le'a xa mbinbe'e tal xa ugal masa xab Jesús, le'a xa
syakkana. 29 Cha bi le'a gor wa uleasla' ten wa, cha mgenna xa le'a
xa myaklana ndo' gealgizh wa. 30 We'e le'a Jesús mgenna uto'o dub
tuzh juers ten na, cha mgeak Jesús mwi'i ndo' be men, ndab xa:
—¿Ton xa mgal xab na'?

31 Le'a be xmen Jesús ndab:
—Una' go le'a be men kwa'ad ba' le'a ngidko ga, ¿ná
xta'an ndab go ná ton mgal xab ga zha?
32 Ná le'a Jesús nwi'ika gangeak ná ton mgal xab xa. 33 Le'a
xagots wa nxis tant nzheb xa, geal le'a xa uni'í xta'an mbin xa.
Cha ubii xa msaxib xa ndo' Jesús, cha ndab xa idub gealngea
xta'an mbin xa. 34 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:
—Xagots, le'a ta na mge' ladna lu na' wa, ta we'e myakna lu.
Nat bya' cha bten ladna lu, le'a lu myaklana ndo' gealgizh wa.
35 Ndalen li nso'yadi'izh Jesús, ulen pla bexa uto'o
ta lid Jairo, ndab dub xa wa ndo' Jairo:
—Le'a xingots ga ngutla. Yá na'antapa go'o ga mech ba'.
36 Ná le'a gor na mbi'ín Jesús ta li ndab xa
wa, cha ndab Jesús ndo' Jairo:
—Lá izheb lu. Bingeatsa ladna lu na'.
37 We'e le'a Jesús lá ngo'o itea be men wa. Nabtsa Pedr no
Jacob no Juan wit Jacob mbi'i Jesús. 38 Gor na ulaya' bexa
ta lid Jairo, le'a Jesús uni'í xte'e nbezhat bexa no ndeyo'on
bexa. 39 Cha uyo'o Jesús len ni'i wa, cha ndab xa:
—¿Xta'an lba'a ndun bega ruid nsea ndeyo'on bega zha? Le'a
me'ed ba' na'anpa ngut, le'a me'ed ba' ga naxyats-tsa.
40 Le'a be men wa ndi nxi'idno Jesús. Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—¡Utate itea bega sa ndee!
Cha mbi'i Jesús xustsa me'ed no xna'atsa me'ed nsea yontsa
be xmen Jesús wa. Cha uyo'o bexa len sa ncho'ob me'ed wa.
41 We'e le'a Jesús cha usen ya'a me'ed, cha ndab xa:
—Talita kumi —le'a ta wa dub di'izh gab: Me'ed
gots, na' gáp ndo' lu, goste.
42 Le'a me'ed wa cha mban no usaxan nkesea me'ed. Le'a
be men ndebe sa wa ngwanseanabe. Le'a me'ed wa ncho dub
tibtop li'in. 43 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Na'anpa gudi'izh bega ta ndee. Nat bsa'a
bega ta gaw me'ed gots ba'.

Jesús nsea'uluu be men gezh Nazaret

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

6 Le'a Jesús nsea be xmen xa cha uto'o sa wa, nsea' xa Nazaret
sa ngo'ol xa. 2 Ngol dub wizh ne'e be men le'a Jesús cha
nluu bexa len ni'i sa nzhealbe bexa wa. We'e kwa'ad be men
ndanseana xte'e ndadi'izh Jesús, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:

—¿Pama ngwa'lo'o xa ndee be di'izh lba'ata nluu xa ba' zha?
¿Pa mtsid xa be ta ndák xa ba' zha? ¿No xte'ema ndun xa be
uyon wa zha? 3 ¿Na'anpa xa ndee xa carpinter, xin Marí wa zha?
¿No na'anpa wit xa Jacob no Kosé no Judas no Simón zha?
¿No na'anpa be bsan xa ncho lat beuna gezh ndee zha?
Ta we'e na'anpa isakyo'ón bexa ta ndab Jesús.
4 Ná le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a be men ndap mod ndo' dub xa ndadi'izh sakndo'
Dios. Parea le'a bexa ncho lazh xa no be ltsa'a xa no bexa
ncho ta lid xa na'anpa ndap bexa mod ndo' xa.
5 Ta we'e lá ngun Jesús sian uyon sa wa. Platsa xa gizh
mxo'ob Jesús ya'a na gek xa, cha myakna bexa. 6 Le'a Jesús
ngwanseana xte'e lá ndangea ladna bexa Jesús. Cha ndi
ukesea uluu xa be men ndencho be gezh gax sa wa.

Jesús mtu'ub isatibtop bexa gudi'izh di'izh ten Dios

(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

7 Tso'o wa utezh Jesús isatibtop be xmen xa, cha
msa'a xa juers kontu'ub bexa be mbi bxin. Cha mtu'ub
xa top ga'ga bexa, 8 ndab xa ndo' bexa:
—Ni dub ta'a gunti'in bega nes lá go'o bega, ni bols, no ni pan,
no ni med. Bi'i bega dub bordóntsa. 9 Bke'atsa bega ndab bega,
parea ni stub nes xab bega lá go'o bega. 10 Le'a sa na ilaya' bega
len dub ni'i usa'a bexa, we'etsa yoo bega gast gal wizh ika'an
bega gezh wa. 11 No tal ncho gezh lá ula'a bexa yoo bega, ni lá
nlad bexa go'ón bexa ta gudi'izh bega, bka'an bega gezh wa.
Cha blate bega gast yakol ngwa'al xo'o bega, ta nluu le'a Dios
lá nsak ladna lak nak bexa wa. Le'a na' gáp ndo' bega le'a gal
wizh gab Dios ná ton ndap ke, le'a bexa gezh wa mas gealkwea'
ini'í ndo' bexa uyo'o gezh Sodoma nsea gezh Gomorra.
12 We'e cha uto'o be xmen Jesús ncha'beyadi'izh ndo' be men
ula'a bexa be ta ugap nak bexa, cha yach bexa wats Dios. 13 No
ngontu'ub bexa sian be mbi bxin ncho len lado'o be men, nsea
nga'ab bexa aceit gek kwa'ad bexa gizh, cha nyakna bexa gizh wa.

Xte'e ngut Juan xa ulalea' be men

(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

14 Le'a be ta mbin Jesús wa uzhe'eb mgen itea lad, gast no Herodes
xa nibe'e idub región wa mbi'ín be ta wa. Cha ndab Herodes:

—Le'a Jesús le'a nak Juan xa ulalea' be men wa mbangal
ndo' gealgut. Ta we'e ndap xa juers ndun xa be uyon wa.
15 No ncho be men ndab:
—Le'a Jesús nak Elí.
No ncho bexa ndab:
—Le'a Jesús le'a stub profet cuent bexa mbidi'izh
sakndo' Dios tiemp polta.
16 Ná le'a gor na mbi'ín Herodes xte'e ndab be
men wa, cha ndab Herodes:
—Le'a xa wa le'a Juan xa unibe'e na' ulobto'og
bexa gen na wa. Xa wa le'a xa mbangal.
17 Le'a mas polta le'a Herodes uka'a Herodías, xagots ten
Julip witka Herodes. Le'a Herodes mtu'ub be xmen na isen bexa
Juan, cha uxi bexa Juan caden, uke'a bexa Juan litgi'ib, lak nlad
Herodías. 18 Li mbin Herodes geal le'a Juan ndab ndo' xa:
—Na'anpa utsin nak-a uka'a lu xagots ten wit lu.
19 Ta we'e le'a Herodías nxeeno ladna Juan, gast nlad xa gut xa
Juan. Ná xa lá gunga gan, 20 geal le'a Herodes lá ula'a gat Juan. Le'a
Herodes ndap mod ndo' Juan, geal le'a Juan dub xa wen ten Dios.
No ndal ladna Herodes ndo'ón xa ta ndadi'izh Juan, ná le'a xa gast
ni lá ini'í xte'e gun gor ndo'ón xa ta ndadi'izh Juan. 21 Le'a ngol dub
wizh le'a Herodías mzhealka dub mod xte'e gat Juan. Le'a wizh ngol
lea' Herodes, le'a xa ulo dub gast si'il. Mgaw Herodes be men nsak
ten xa, no bexa nibe'e ten soldad, no le'aka bexa nsak ncho distrit
Galilea. 22 Cha uto'o xingots Herodías mbilndats xa ndo' ga'al bexa
nde ndo' gast wa. We'e le'a Herodes nsea bexa nde sa wa ngol
ladna xte'e mbilndats nagots wa, cha ndab Herodes ndo' xa:
—Unab guni'i xta'an nlad lu, le'a na' usa-yá. 23 Gast Dios nsobwi'i
gáp na' ndo' lu: itea ta inab lu usa na', gast itol ta nibe'e na' ndee.
24 Le'a nagots wa cha uto'o nsea' ndo' xna'a na, cha ndab xa:
—¿Xta'an ina'ab na' ndo' Herodes?
Le'a xna'a nagots wa cha uka'ab ndab:
—Unab gek Juan xa ulalea' be men.
25 Le'a nagots wa cha uxax ubii sa nsob Herodes ndab:
—Le'a na' nlad usa'a go gek Juan xa ulalea'
be men, ixo'ob-a ndo' dub plat.
26 Le'a Herodes cha uban myo'o ladna. Parea ke na ndab xa Dios
nsobwi'i no ke na mbi'ín be men nde ndo' mes ta ndab xa wa,
ta we'e usa'aka Herodes ta unab nagots wa. 27 We'e le'a xa cha
mtu'ub dub soldad ya'labto'og gen Juan len litgi'ib wa, cha yo'o
xa-yá. 28 Le'a soldad wa cha ngwa'labto'og gen Juan len litgi'ib,

cha myo'o xa-yá uxo'ob-a ndo' dub plat. Cha msa'a xa-yá ndo'
nagots wa. Le'a nagots wa cha ngwa'usa'a-yá ndo' xna'a na.
29 Le'a gor na mbi'ín be xmen Juan le'a Juan ngut, cha
ngwa'dob bexa Juan. Cha mka'ach bexa Juan.

Jesús mgaw dub ga'ay mil xabgi'i

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

30 We'e le'a be xmen Jesús cha mla'ncha' wats Jesús, cha
mbidi'izh bexa itea be ta'a mbin bexa nsea ta mluu bexa be men.
31 Ná le'a sa nso' Jesús wa tant nyo'o nto'o be men, gast ni lá yoo
gan gaw bexa. Ta we'e le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—Ncha'be beuna dub sa na'an men, ndontsa une'e bega dub xla'al.
32 We'e cha nab Jesús nsea be xmentsa xa uto'o, ukea bexa ndo'
dub barco, ncha'be bexa dub sa na'an men. 33 Ná le'a kwa'ad be men
uni'í ncha'be bexa no mgondo' bexa Jesús. Ta we'e cha uto'o bexa be
gezh wa, uxax ncha'be ndats bexa, cha nedla bexa ulaya' sa ilaya'
Jesús. 34 Le'a gor na ula' Jesús ndo' barco wa, cha mna'la xa be men
kwa'ad nde to'o nits, cuent be borreg lá ndap ton ula'ach ma. Cha
mlats ladna Jesús bexa, cha usaxan xa mbidi'izh xa sian ta'a ndo' bexa.
35 Ngol gor mas uzhela, le'a be xmen Jesús ubii wats Jesús, ndab bexa:
—Le'a sa ndee dub sa sit na'anpa ncho be men, ná nat yá
uzhelapa. 36 Gud go ndo' be men ba' ya'isi'i bexa ta gaw bexa be
ranch no be gezh nde gax ndee, le'a bexa lá no'o ta gaw na.
37 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Bsa'a bego ta gaw bexa ba'.
Le'a be xmen Jesús cha ndab:
—¿Nlad ga ya'isi'i besa be ta gaw bexa ba' zha? Le'a ta
wa itatso' ta ndun dub men gan dub xo'on mbe'e.
38 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndab:
—¿Plo pan ndap bega zha? Wa'iwi'i bega-yá.
We'e le'a gor mlen bexa, cha ndab bexa ndo' Jesús:
—Le'a besa ndap sga'aytsa pan nsea stoptsa mbeal.
39 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na gab ndo' be men wa
kwe plagaga xa ndo' gixgi uge'a wa. 40 We'e le'a kadga dub sa wa
ute dub gayo'oga bexa no itol gayo'oga xa. 41 Le'a Jesús cha usen
isaga'ay pan nsea itop mbeal wa. Cha mwi'i xa gibe'a, msa'a xa xno
ndo' Dios. Cha ule'a Jesús be pan wa sian ble'a, we'e msa'a xa-yá
ndo' be xmen xa. Le'a bexa wa mtse'a-yá ndo' be men wa. Cha liga
mtse'a bexa be mbeal wa ndo' iteanak be men. 42 Le'a itea be men
wa udaw gast plo mzhea bexa. 43 Ná le'a gor mtele'e bexa be pan

no be mbeal ta mya'an yaw be men wa, le'a ta wa stibtop zhum
byux-a. 44 Le'a lat bexa li udaw wa pa dub ga'ay mil be xabgi'i.

Jesús useandats ndo' nits

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

45 Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Bkea bega le'aka ndo' barco ba'. Cha wa' bega
stub to'o lagun gast gezh Betsaida.
Ndalen wa ndab Jesús ndo' be men kwa'ad wa ya'be bexa.
46 Le'a gor na yá nsea'be be men wa, le'a Jesús nab ukea dub bet
ngwa'yadi'izhno xa Dios. 47 Ngol gor ula' te'al le'a barco ncho be
xmen Jesús wa nchaseala itol nes ndo' nits wa. Le'a Jesús nab myanso'
ndo' yo. 48 We'e le'a Jesús mna'la le'a barco wa uzhebpa juers nseala,
geal le'a mbi uzhebpa nlen ndo' nits wa lad ndo' barco. Ngol gor
yamer nsayat xe'a, le'a Jesús nchasea ndats ndo' nits gax wats barco
wa. 49 Le'a gor uni'í bexa Jesús nseandats xa ndo' nits wa, cha utezhat
bexa le'a bexa mbinbe'e le'a-yá dub ta uxin. 50 Le'a bexa iteanak na'
ta wa, no uzhe'eb mzheb bexa. Ná le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—¡Gop bega valor! ¡No lá izheb bega! Le'a ta ndee na'ka.
51 Le'a gor ukea Jesús ndo' barco wa, le'a mbi wa cha
uleas. Le'a be xmen Jesús uzhebpa mzheb, no ngwanseana
bexa, 52 geal le'a bexa lá yakbe'ena ta na li mbinno Jesús
be pan wa, le'a bexa bi lika ngud nak lado'o na.

Jesús myunyakna bexa gizh gezh Genesaret

(Mt. 14:34-36)

53 Le'a bexa wa utakea ndo' nits wa, ulaya' bexa sa nsalea'
Genesaret, cha mxi bexa barco wa ndo' yo. 54 Le'a gor ula' bexa ndo'
barco, le'a be men nde sa wa mgondo'la Jesús. 55 We'e le'a be men
ncho be gezh nde gax wa ulenno be men gizh ndo' yalo'on gast sa
mbi'ín bexa nso' Jesús. 56 Le'a itea sa nda' Jesús len be gezh byux no
be gezh ubi'i no be ranch, ngoteka be men bexa gizh wa to'o nes sa
nsatid Jesús. Cha unab bexa ula'a Jesús masa ndats xab Jesús ugal
bexa gizh. Le'a itea bexa na li mgal xab Jesús wa cha myaknabe.

Ta ndun bzhi'ik gealnaban ten be men

(Mt. 15:1-20)

7 Tso'o wa le'a pla bexa fariseo nsea be mech ten ley uto'o Jerusalén
ulen wats Jesús. 2 Cha uni'í bexa le'a pla be xmen Jesús ndeyaw
ni lá una'a bexa lak nibe'e costumbr ten bexa. Ta we'e unisi bexa be
xmen Jesús. 3 Le'a bexa fariseo nsea iteata be men judio uzhebpa
ndankea be costumbr ten be usan gox polta ten bexa. Tal le'a bexa lid
ned una'a sian biaj lak nak costumbr wa, le'a bexa lá yoo gan gaw.
4 No tal bexa ngwa' ndo' xge'e, le'a bexa wa lá yoo gan gaw tal le'a
bexa lá una'a. Nsea sianta be costumbr ndankea bexa, lak nsat bexa be
vas no be kamplor no be ta gi'ib. Nsea iteata be ta'a ndanti'in bexa sa
ndaw bexa juerska yat-a lak nibe'e costumbr ten bexa. 5 Ta we'e le'a
bexa fariseo nsea be mech ten ley unabdi'izh ndo' Jesús ndab bexa:

—¿Xta'an ni lá ndankea be xmen lu be costumbr mcha'an
be usan gox polta ten beuna zha? Lba'atsa na'a bexa gor
ndaw bexa parea na'anpa na'a bexa lak nsabndo'-yá.

6 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a bega nluu cuentta xa wen ná bega xa ugap nak. Ugeaka
mke'a Isaías sakndo' Dios tiemp polta, ndab xa lak nak bego:

Le'a be men ndee di'izhtsa ndankea na',
parea le'a lado'o xa sit nak ndo' na'.
7 Na'an xti'in ta ndankea bexa na',
le'a cuent di'izh ten na' nluu bexa,
parea di'izh ten be mentsa-yá.[a]

8 Mla'a bega ta unibe'e Dios gun bega, ndankea bega ndi sbe'en
costumbr ten men, lak nsat bega kamplor no be vas, no sianta be ta'a
cuent ta ndee ndun bega.

9 No ndab Jesús ndo' bexa:

—Le'a bega nla'a be ta unibe'e Dios, cha ndi ndankeatsa bega be
costumbr ten le'aka bega. 10 Le'a ta na mke'a Moisés ndab: "Wankea
bega xus bega nsea xna'a bega."[b] No ndab-a: "Le'a tal ton kwea' iní'i
ndo' xus na natal ndo' xna'a na, le'a xa wa nsabndo' gat."[c] 11 Ná
le'a bego ndi ndab le'a tal ton gab ndo' xus na no ndo' xna'a na le'a
iteanak be ta'a ndi'izh gakno xa bexa wa, le'a ta wa ndi usa'a xa
ndo' Dios, 12 we'e le'a xa wa yá na'antapa juerska gakno xus na no

---

[a] **7:6-7** Is. 29:13 [b] **7:10** Ex. 20:12; Dt. 5:16 [c] **7:10** Ex. 21:17; Lv. 20:9

xna'a na. [13] Li nla'a bega ta unibe'e Dios, ndankea bega ndi sbe'en
costumbr ten bega. No sianta be ta'a cuent nak ta ndee ndun bega.
[14] We'e le'a Jesús cha utezh itea be men kwa'ad wa, cha ndab xa:
—¡Bla'ach bega ta gáp na' ndee! ¡No byakbe'ena bega-yá! [15] Le'a
ta ndaw be men na'anpa le'a ndun bzhi'ik bexa ndo' Dios. Ndi
le'a ta nto'o lado'o be men ndun bzhi'ik bexa cuent ten Dios.
[16] Le'a bego na ndap ncha' na, bla'ach bega ta ndáp na' ndee.
[17] Le'a gor na mla'a Jesús be men wa, cha nsea' xa
len ni'i. We'e le'a be xmen xa unabdi'izh ná xte'e nak
ta msaktabe'e xa wa. [18] Le'a Jesús cha ndab:
—¿Noga bego ni lá nyakbe'ena ta ndáp na' zha? ¿Lá
nyakbe'ena bega zha le'a ta ndaw dub men, le'a ta wa lá gun
bzhi'ik xa ndo' Dios? [19] Le'a ta wa na'anpa nyo'o lado'o xa, ndi
len xa ncha'a-yá, cha tso'o wa ncha'a-yá len letrina.
Le'a ta li ndab Jesús wa gab le'a itea ta ndaw bexa
umbi'ika ndo' Dios. [20] We'e ndab Jesús:
—Le'a ta nto'o lado'o dub men, le'a ta wa ndun bzhi'ik
xa ndo' Dios. [21] Le'a len lado'o xa nto'o be ta ugap ndanbe'e
xa. Ta we'e ncho bexa ngalga xa ten stubga men. No ncho
xa ndun ta ugap ltsa'a ta li nak wa. No ncho xa ndut men.
[22] No ncho xa ndun gealwa'an. No ncho xa sbe'en nlad
mas sian ta'a gap. No ncho xa ugap ndanno be men. No
ncho xa ndun gealkwi'in. No ncho xa ndun itea ta nladtsa
xa. No ncho xa ndaklono stub xa ndap ta'a. No ncho xa
nisi be ltsa'a na. No ncho xa nzhinna. No ncho xa ni lá
nsakyo'ón. [23] Le'a itea be ta ugap ndee nto'o len lado'o be
men, cha ndun bzhi'ik-a gealnaban ten xa ndo' Dios.

Dub xagots na'anpa xa judio mbingea ladna Jesús

(Mt. 15:21-28)

[24] Cha uto'o Jesús distrit Galilea ncha'a xa dub sa gax gezh
Tiro no gezh Sidón. Cha uyo'o xa len lid dub men sa wa. Le'a
Jesús lá nlad igen pa ncho xa, ná le'a-yá mgenka. [25] We'e le'a
dub xagots mbi'ín pa ncho Jesús cha ulen xa wats Jesús, le'a
xa ndap dub me'ed gots gizh ncho mbi bxin len lado'o na.
Cha usaxib xagots wa ndo' Jesús. [26] Le'a xa wa xa Sirofenicia,
na'anpa xa judio. Le'a xa wa unab kontu'ub Jesús mbi bxin
ncho len lado'o xin xa wa. [27] Ná le'a Jesús ndi ndab:
—Bla'a ned be me'ed itayaw. Na'anpa utsin nak ulat besa
ta gaw be me'ed, cha usa'ab besa-yá ndo' be mbek.

[28] Le'a xagots wa uka'ab ndab:
—Ta ugeaka ta wa, Señor, parea le'a be mbek ndaw
be ta'a nlate to'o be me'ed xan mes.
[29] Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a lu utsin uka'ab. Nat bya' ta lid lu, le'a mbi
bxin wa uto'ola len lado'o xme'ed lu.
[30] Le'a gor na mtansea' xagots wa ta lid xa, le'a mbi bxin wa uto'ola
len lado'o me'ed gots wa. Le'a me'ed wa nax ndo' lo'on myaklana.

Jesús myunyakna dub xa mud no ngwa'ad

[31] Le'a Jesús cha mka'an sa nibe'e Tiro wa, ncha'tid xa
Sidón nsea distrit nsalea' Decápolis, ulaya' xa to'o lagun
Galilea. [32] Le'a be men kwa'ad cha ulaya'no dub xa mud
no ngwa'ad xa. Cha unab bexa uxo'ob Jesús ya'a na gek xa
mud wa, ndontsa yakna xa. [33] Le'a Jesús cha mbi'i nabtsa
xa mud wa dub lad wats be men wa. Cha mkiko Jesús
ngutsya'a na be len ncha' xa mud wa. Cha mchukko Jesús
dub ngutsya'a na, cha mgal Jesús luzh xa mud wa. [34] We'e
mwi'i Jesús gibe'a, cha mga'a ladna xa, ndab xa:
—¡Efata! —le'a ta wa gab: ¡Bya'al lu!
[35] Bi le'a gor wa cha mya'al ncha' xa, cha myakna luzh xa nsea
usaxan utsin ndadi'izh xa. [36] We'e cha ndab Jesús ndo' bexa:
—Na'an ton ndo' ná gudi'izh bega ta ndee.
Parea lakta pla biaj ndab Jesús lá gudi'izh bexa-yá, ná le'a bexa ndi
mas mbidi'izh-a. [37] Le'a itea be men uzhebpa ngwanseana, ndab bexa:
—Wenka ndun xa itea be ta'a, gast nyunyakna
xa bexa mud no ngwa'ad.

Jesús mgaw dub dap mil men

(Mt. 15:32-39)

8 Ngol dub wizh le'a be men kwa'adpa mzhealbe wats
Jesús, ná le'a bexa lá ndap ta gaw na. Ngol gor le'a
Jesús cha utezh be xmen na, cha ndab xa:
[2] —Na' nlats ladna be men ndee, le'a bexa wizh nyonla nde wats na',
ná le'a bexa lá ndapta ta gaw na. [3] Tal na' utu'ub bexa lba'atsa lá gaw
bexa, ncha'a bexa lá uxik ilansea' ta lid na, le'a ncho xa ba' sit uto'o.
[4] Le'a be xmen Jesús cha ndab:
—¿Pa izheal beuna pan gaw dub lba'ata men ba'
zha? Le'a sa ndee sit nde be gezh.

5 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndab ndo' bexa:
—¿Plo pan no'o bega zha?
Le'a bexa cha ndab:
—Sga'ad pan.
6 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' be men kwa'ad wa kwe bexa
ndo' yo. Cha usen xa isaga'ad pan wa, cha msa'a xa xno ndo'
Dios. Cha ule'a xa be pan wa sian ble'a, cha msa'a xa-yá ndo' be
xmen xa, utse'a bexa-yá ndo' be men. 7 No stapla be mbeal byux
ndap bexa usen Jesús, msa'a Jesús xno ndo' Dios. Cha unibe'e
xa ndo' be xmen xa utse'a-yá ndo' be men wa. 8 Le'a be men
wa udaw gast plo mzhea bexa. Cha mtele'e bexa sga'ad zhum
byux be ta mya'an sobr. 9 Le'a bexa udaw wa pa dap mil. Le'a
Jesús cha ndab ndo' bexa wa ya'be bexa. 10 Cha ukea xa ndo'
dub barco nsea be xmen xa ncha'a bexa distrit Dalmanuta.

Bexa fariseo unab dub ta uluu ton mtu'ub Jesús

(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

11 Le'a sa wa ulen pla bexa fariseo wats Jesús. Cha
usaxan bexa ndadi'izhno bexa Jesús, nlad bexa gun
bexa preb Jesús, ndab bexa ndo' Jesús:
—Le'a besa nlad gun ga dub ta uluu le'a ga Dioska mtu'ub.
12 Le'a Jesús cha mga'a ladna, cha ndab xa:
—¿Xta'an nlad be men ncho nat dub ta uluu ton nak na'?
Le'a na' gáp le'a bega na'anpa ini'í ta nab bega wa.
13 We'e le'a Jesús cha mla'a bexa. Cha ukea Jesús ndo' barco
wa nsea be xmen xa, ncha'be bexa stub to'o nits.

Levadur ten bexa fariseo nsea Herodes

(Mt. 16:5-12)

14 Le'a be xmen Jesús myalad ngo'o pan gaw bexa. Dubtsa
pan no'o bexa len barco wa. 15 Le'a Jesús ndab ndo' bexa:
—Bla'ach bego, uzhebpa gop bega cuent nsea levadur
ten bexa fariseo no levadur ten Herodes.
16 Le'a bexa wa cha ndabbe ndo' be ltsa'a na:
—Li ndab xa geal le'a beuna lá ngo'o pan.
17 Le'a Jesús cha mgenna ta li ndab bexa wa, cha ndab Jesús:
—¿Xta'an ndeyadi'izh bega le'a bega lá no'o pan zha? ¿Bi
lá nyakbe'ena bega ta nluu na' zha? ¿No bi ngud nak lado'o
bega zha? 18 ¿Lá na' ngusndo' bega zha? ¿No ni lá ndo'ón

ncha' bega zha? ¿No ni lá ntse'a ladna bega ta li mbin na' wa
zha? [19] Le'a zha na msa na' ga'aytsa pan udaw dub ga'ay mil
xabgi'i wa, ¿plo zhum ta mya'an sobr mtele'e bega zha?
Cha ndab bexa:
—Stibtop zhum-a.
[20] Le'a Jesús cha ndab:
—No gor na msa na' dub ga'adtsa pan udaw dub dap mil
men, ¿plo zhum ta mya'an sobr mtele'e bega zha we'e zha?
Cha ndab bexa:
—Sga'ad zhum-a.
[21] Cha ndab Jesús:
—¿Ni bi lá nyakbe'ena bega zha?

Jesús myunyakna dub xa lá na' gezh Betsaida

[22] Le'a gor ulaya' Jesús gezh Betsaida, we'e le'a pla be
men ulenno dub xabgi'i lá na'. Cha unab bexa ndo' Jesús
ugal Jesús ngusndo' xa ndontsa yakna xa. [23] Le'a Jesús
cha usen ya'a xa lá na' wa, ulo'o Jesús xa dub lad to'o
gezh. Cha mchukko Jesús ngusndo' xa no mxo'ob Jesús
ya'a na tso'o ngusndo' xa wa. Cha ndab Jesús:
—¿Na'la lu nat zha?
[24] Le'a xa wa cha mwi'i ndab:
—Na' na'la be men cuenttsa be ya ndesea.
[25] Le'a Jesús cha mxo'ob ya'a na tso'o ngusndo' xa stub biaj,
cha myakna-yá. No ndon wenla mna' xa itea be ta'a. [26] We'e
le'a Jesús cha mtu'ub xa ya' xa ta lid xa, ndab Jesús:
—Lá itid lu len gezh ba', no ni na'an ton ndo'
ná gudi'izh lu-yá to'o gezh ba'.

Pedr ndab le'a Jesús nak Cristo

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

[27] Tso'o wa le'a Jesús uto'o sa wa nsea be xmen xa. Ncha'be
bexa be gezh nde gax Cesarea Filipo. Le'a nes ncha'be bexa
le'a Jesús unabdi'izh ndo' be xmen xa, ndab xa:
—¿Xte'e ndab be men ton nak na' zha?
[28] Le'a bexa cha uka'ab ndab bexa:
—Le'a ncho be men ndab le'a go nak Juan xa ulalea'
be men. No ncho bexa ndab le'a go nak profet Elí. No
nchoga bexa ndab le'a ga nak stub profet xa'aga.

[29] We'e le'a Jesús cha ndab:
—¿Bego zha xte'e gab ton nak na'?
Le'a Pedr cha uka'ab ndab:
—Le'a go nak Cristo, xa mtu'ub Dios.
[30] Parea le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Lá gudi'izh bega ton nak na' ndo' be men.

Jesús mbidi'izh le'a gat

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

[31] We'e le'a Jesús cha usaxan nluu bexa, ndab xa:
—Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, nsabndo'ka iní na' sian gealkwea'. Le'a bexa gox nsak no be ule'ay nibe'e no be mech ten ley uxelad na'. No gut bexa na', ná le'a gal wizh yon le'a na' iban ndo' gealgut.
[32] Li uya'al mbidi'izh Jesús le'a xa gat. We'e le'a Pedr cha mbi'i Jesús dub lad, cha uteyo Pedr xa, ndab Pedr:
—¡Na'anpa li gak ta wa!
[33] Le'a Jesús cha mgeakso' mwi'i ndo' be xmen na, cha uteyo xa Pedr, ndab xa:
—Utatso' wats na', le'a lu ndadi'izh cuent maxu'u. Le'a lu lá ndanbe'e lak ndanbe'e Dios, le'a lu ndi ndanbe'e lak ndanbe'e be mentsa.
[34] We'e le'a Jesús cha utezh be xmen na nsea kwa'ad be men xa'aga. Cha ndab Jesús:
—Tal ton nlad isankea tso'o na', nsabndo' ula'a xa iteanak be ta nlad xa, cha go'o xa cruz ten xa, cha isankea xa tso'o na', guni'i xta'an gunno be men xa. [35] Le'a tal ton ukwa'an xte'e wen yoo xa, le'a xa wa ndi gun perdid gealnaban ten na ndo' Dios. Ná le'a tal ton gat ta na nak xa xmen na' no ta na ndangea ladna xa di'izh wen ten Dios, le'a xa wa gap gealnaban ndo' Dios. [36] Le'a tal dub men ndap iteanak be ta ncho ndo' gizhliyo ndee, cha gak perdid gealnaban ten xa ndo' Dios, ¿xti'in be ta sian ndap xa wa zha? [37] Le'a ta wa na'anpa ugal isi'i xa gealnaban ten xa. [38] Tal ton idono ladna na' nsea di'izh ten na' ndo' be men ugap ncho tiemp nat, le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, noga idono ladna xa wa, gal wizh ilenno na' xe'a si'il ten Dios Xus na' no be angel ten Dios.
9 No ndab Jesús:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a ncho bexa nde ndee na'anpa cha gat gast ini'í bexa gal tiemp inibe'e Dios ndo' gizhliyo no juers si'il ten xa.

Jesús mtixndo'

(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)

2 Ngol sxo'op wizh le'a Jesús mbi'i Pedr no Jacob no Juan,
ukea bexa dub bet ga'ap sa na'an men. Le'a sa wa le'a Jesús
cha mtixndo' ndo' ga'al bexa wa. 3 Le'a xab Jesús ndon nla'beal'
no ndon mbe xi'il mna'-yá, ni dub bexa nsat lad lá ndun
gan lita mbe ina'-yá. 4 Zha le'a sa wa mlundo' Elí no Moisés
ndeyadi'izhno Jesús. 5 We'e le'a Pedr cha ndab ndo' Jesús:
—Mech, uzhebpa wen nde beuna sa ndee. Gunde'e besa chon
ramad: dub-a ná ten go, le'a stub-a ná ten Moisés, nsea stub-a ná ten Elí.
6 Le'a be xmen Jesús wa uzhebpa mzheb, ta we'e
ngi li ndab Pedr. 7 We'e le'a dub xkaw cha ulen sa nde
bexa. Le'a lat xkaw wa ulen ti Dios ndab:
—Le'a ta ndee Xi'ín na'. Na' nkwea' ladna xa.
Bsakyo'ón bega ta ndab xa.
8 Cha uxax mwi'i be xmen Jesús gangeak, parea le'a sa
wa yá na'anla ton ndebe, nabtsa Jesús nso' sa wa.
9 Le'a ngol gor na ncha'layo'o bexa bet wa, le'a Jesús ndab ndo' bexa:
—Na'an ton ndo' ná gudi'izh bega ta na li uni'í bega wa, gast gal
gor na le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, iban ndo' gealgut.
10 We'e le'a bexa wa lá ngudi'izh-a, nabtsa yon
bexa ndadi'izh, ndab bexa:
—¿Xte'e nak ta ndab xa le'a xa iban ndo' gealgut zha?
11 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndab bexa ndo' Jesús:
—¿Xta'an ndab be mech ten ley le'a Elí ned ilen,
we'eta ilen Cristo xa utu'ub Dios zha?
12 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Ta ugeaka le'a Elí nedka ilen ndontsa list kwe be men. Le'a
lak nkeani'i di'izh ten Dios, le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
sianpa gealkwea' iní, no uxelad be men na'. 13 Le'a na' gáp ndo'
bega, le'a Elí wa mbi'idla. Ná le'a be men ugap mbinno xa lakta
nlad bexa, lakka nkeani'i di'izh ten Dios cuent ten xa wa.

Jesús myunyakna dub me'ed bgi'i mud nsak gizhkaw

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

14 Le'a gor na myach Jesús no schon xmen xa sa nde staplaga
xmen xa wa, we'e le'a bexa uni'íla le'a be men kwa'ad ndela wats
bexa wa. Le'a be mech ten ley ndeyoto'ono stapla be xmen Jesús.

15 Le'a gor uni'í be men wa Jesús cha ngwanseana bexa, cha uxax
ngwa'inidi'izh bexa ndo' Jesús. 16 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndab:
—¿Xta'an ndeyoto'o bega zha?
17 Le'a dub xabgi'i uka'ab ndab:
—Mech, le'a na' ndee ndalno dub me'ed bgi'i ten na' ncho
mbi bxin len lado'o na. Le'a mbi bxin wa le'a mbin mud
me'ed. 18 Le'a gor na nsen mbi bxin me'ed ba', le'a me'ed
nlayat, nsea nlen bchi'in to'o me'ed, no ndaw me'ed ndeay
me'ed, cha lá nte'alta me'ed. Le'a na' una'ab ndo' be xmen ga
kontu'ub mbi bxin wa, ná le'a bexa lá ngun gan.
19 Le'a Jesús cha ndab ndo' be men wa:
—¡Ndidotsa nge' ladna bega Dios! ¿Ploxá tiemp yo'o
na' lat bega zhaga? ¿Sta ploxá tiemp uxik na' ndo' bega
zhaga? Utseano bega me'ed bgi'i ba' sa ndee.
20 We'e cha mbi'i bexa me'ed wa wats Jesús. Le'a gor na
uni'í mbi bxin wa Jesús, le'a ta wa cha udinge' me'ed wa
ndo' yo, naxbixte me'ed, nsea to'o me'ed cha ulen bchi'in.
21 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndo' xus me'ed ndab xa:
—¿Polta ulen-a zha?
Le'a xus me'ed cha ndab:
—Zha tuzhta me'ed ba'. 22 Sian biaj le'a mbi bxin ntsa'ab
me'ed ba' ndo' gi' no len nits, ndontsa gat me'ed. Ná tal le'a
ga sun gan, blats ladna go besa gokno ga besa.
23 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Xte'e ndab lu "tal le'a ga sun gan"? Le'a xa na
ndangea ladna Dios, itea ta'a syo'o gan.
24 We'e le'a xus me'ed wa cha uge' ndab:
—Na' ndangeaka ladna Dios. Gokno ga na',
ndontsa mas gungea lad na'.
25 Le'a gor na uni'í Jesús kwa'adpa be men nseabewi'i,
we'e cha uteyo Jesús mbi bxin wa ndab xa:
—Lu nak mbi bxin ndun ngwa'ad no mud me'ed ndee, gáp
na' ndo' lu uto'o. Ni lá yachta lu len lado'o me'ed ndee.
26 Le'a mbi bxin wa cha uzhe'eb utezhat, no mas
ngotbixte me'ed. Cha uto'o mbi bxin len lado'o me'ed
wa. Le'a me'ed wa cuent me'ed ngut nax, gast kwa'ad
be men ndab le'a me'ed wa ngutka. 27 Ná le'a Jesús
cha usen ya'a me'ed, cha ngwaste me'ed.
28 Tso'o wa uyo'o Jesús len dub ni'i sa wa, cha unabdi'izh
be xmen Jesús, ndab bexa ndo' Jesús:
—¿Xta'an lá ngun besa gan igontu'ub besa mbi bxin ba' zha?

29 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a be ltsa'a mbi bxin wa lá yoo gan ito'o xaga', nki'in
lá gaw bega dub tiemp no mas gudi'izhno bega Dios ndontsa
sun bega gan kontu'ub bega be mbi bxin wa.

Jesús mbidi'izhgal le'a gat

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

30 Le'a gor na mka'an bexa sa wa, cha ncha'tid bexa distrit
Galilea. Ná le'a Jesús lá nlad ini'í be men le'a bexa ndesea
sa wa, 31 geal le'a Jesús nluu be xmen na, ndab xa:
—Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, yak cuent ndo' ya'a be men.
Le'a bexa wa gut na', parea gal wizh yon le'a na' iban ndo' gealgut.
32 Le'a bexa wa ni lá yakbe'ena ta ndab xa wa, ná
le'a bexa nzheb inabdi'izhta xte'e gab ta wa.

¿Ton mas nsak?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

33 Cha ulaya' bexa Capernaum mlansea' bexa ta ni'i. Cha
unabdi'izh Jesús ndo' be xmen xa, ndab xa:
—¿Xta'an nseabe yadi'izh bega nes wa zha?
34 Le'a bexa cha xetsa ute, geal le'a bexa nsea'be
yadi'izh ná ton mas nsak. 35 Le'a Jesús cha usob, cha
utezh xa isatibtop bexa wa, cha ndab xa:
—Tal le'a dub bega nlad gak xa mas nsak, le'a xa wa
nsabndo' yak xa lult, no gun xa ti'in lat bega.
36 Cha usen Jesús dub me'ed, cha mso' xa me'ed tlaw
bexa, cha udi'id xa me'ed wa, ndab xa:
37 —Le'a tal ton dub xmen na' utsin gak xa ndo' dub
me'ed nak cuent me'ed ndee, le'a xa wa cuentkata ndo'
na' utsin nak. Le'a xa na utsin nak ndo' na' wa, le'a
xa wa utsinga nak ndo' xa mtu'ub na'.

Bexa dubtsa nak no Jesús

(Mt. 10:42; Lc. 9:49-50)

38 Le'a Juan cha ndab ndo' Jesús:
—Mech, le'a besa uni'í dub men ndanti'in lea' go gor na
ngontu'ub xa be mbi bxin. Ná le'a besa cha mka gunti'inta
xa lea' go, geal le'a xa na'anpa no nkeseano beuna.

[39] Le'a Jesús cha ndab:
—Lá uka bega gun xa ta wa. Le'a tal ton dub xa ndanti'in
lea na' gun dub uyon, le'a xa wa na'anpa cha inisi na'. [40] Le'a
tal ton na'anpa ndakloo ndo' beuna, le'a xa wa dubtsa nak
no beuna. [41] No tal ton gunti'in lea na' usa'a xa masa dub
vas nits goo bega ta na nak bega xmen na', le'a na' gáp ndo'
bega le'a Dios usa'aka ta wen nsabndo' ika'a xa wa.

Uzhe'eb rages ya'ila' be men ndo' ta ugap

(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

[42] 'Le'a tal ton utsabgix dub xa ndangea ladna na' ndo' ta ugap,
le'a xa wa mas dub gealkwea' si'il ini'í ndo' dub xa nkea dub ge'
si'il gen na, cha utsa'ab be men xa len nitsdo'o. [43] Tal le'a dub ya'a
bega utsabgix bega, ndi ulobto'og bega-yá. Mas wen yoo bega
wats Dios moch bega, ndo' itop ya'a bega ya' bega infierno ndo'
gi' lá nyu'u, [44] sa na nde mgeas lá ndat, nsea gi' nunk lá nyu'u.
[45] Ná tal le'a dub xo'o bega utsabgix bega, ndi ulobto'og bega-yá.
Mas wen yoo bega wats Dios nsea dubtsa xo'o bega, ndo' itop
xo'o bega ya' bega infierno ndo' gi' na'anpa nyu'u, [46] sa na nde
mgeas lá ndat, nsea gi' nunk lá nyu'u. [47] No tal le'a dub ngusndo'
bega utsabgix bega, ulo'o bega-yá. Mas wen yoo bega wats Dios
nsea dubtsa ngusndo' bega, ndo' itop ngusndo' bega cha ya' bega
infierno, [48] sa na nde mgeas lá ndat nsea gi' nunk lá nyu'u.
[49] 'Le'a Dios gunti'in gi' ndontsa umbi'i gak bega ndo' Dios,
lak ndanti'in men sed gor na nsa'a xa man xnab ndo' Dios.
[50] Le'a sed dub ta wen, parea tal le'a sed ito'o ta utix ten
na, ¿xte'ema yak utix-a stub biaj zha? Gok bega cuent sed
utix, nsea utsin gok bega ndo' be men ltsa'a bega.

Jesús ndab le'a be men lá nsabndo' ula'a xa ten na

(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

10 Le'a Jesús cha uto'o gezh wa ncha'a xa distrit Judea no stub
to'o yowbe'e Jordán lad nlen wizh. Cha usaxangal mzhealbe
kwa'ad be men wats Jesús. Le'a Jesús cha mluugal bexa lakka ndun
xa. [2] We'e le'a pla bexa fariseo ulen wats Jesús, nlad bexa gab Jesús
dub ta lid le'a nak. Ta we'e unabdi'izh bexa ndo' Jesús ndab bexa:
—¿Utsin nak ula'a dub xabgi'i xagots ten na zha?
[3] Le'a Jesús cha uka'ab ndab xa:
—¿Xte'e ndab ley mke'a Moisés, ta unibe'e Dios wa zha?

4 Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Le'a ley mke'a Moisés ndab syo'o gan ula'a dub xa xagots ten
xa, tal ned usa'a xa dub git ndo' xagots wa, gab-a le'a xa ula'a xa wa.
5 Cha uka'ab Jesús ndab xa:
—Geal ngud nak lado'o bega, ta we'e mke'a Moisés ta wa. 6 Ná
le'a zha utexan gizhliyo le'a Dios mbinde'e xabgi'i nsea xagots. 7 Ta
we'e ula'a xabgi'i xus na nsea xna'a na, zha na nka'a xa xagots ten
xa. 8 Le'a cuent ten Dios le'a itop xa wa yak dubtsa men, yá lid
topta xa. We'e le'a bexa wa dubtsa men myak. 9 Ta we'e gáp na'
le'a bexa na mchealte Dios, lá nsabndo' dub men uteltsa'a bexa.
10 Le'a gor na mlansea' bexa ta lid bexa, le'a be
xmen Jesús cha unabdi'izh stub biaj cuent ten ta
mbidi'izh Jesús wa. 11 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a tal ton dub xabgi'i ula'a xagots ten na, cha ika'a xa
stubga xagots, le'a xabgi'i wa ugap ndanno xagots ned ten na
wa, no ndap xa ke ndo' Dios. 12 No liga tal le'a dub xagots ula'a
xabgi'i ten na, cha ika'a xa stubga xabgi'i, le'a xagots wa ugap
ndanno xabgi'i ned ten na wa, no ndap xa ke ndo' Dios.

Jesús nsea be me'ed

(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

13 We'e le'a be men ulanseano be me'ed ten na wats Jesús, uxo'ob
Jesús ya'a na gek be me'ed wa, inab xa ula'ach Dios be me'ed.
Ná le'a be xmen Jesús uteyo bexa na nseabeno be me'ed wa.
14 Le'a Jesús cha uni'í ta wa, cha ngokloo xa
ndo' be xmen xa, cha ndab xa:
—Bla'a bego gi'id be me'ed ba' wats na'. Lá uka bega gi'id
be me'ed, le'a Dios nibe'e len lado'o be men nak lak be me'ed
ndee. 15 Le'a na' gáp ndo' bego, le'a tal ton lá ula'a inibe'e Dios
xa lak dub me'ed, le'a xa wa nunk lá yate sa nibe'e Dios.
16 Cha udi'id Jesús be me'ed wa, nsea mxo'ob xa ya'a xa gek
be me'ed. Cha unab xa ndo' Dios ula'ach Dios be me'ed.

Dub xabgi'i rik mbidi'izhno Jesús

(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)

17 Le'a gor na ya'ikanes Jesús, le'a dub xabgi'i karrel ulen
cha usaxib ndo' Jesús, unabdi'izh xa ndab xa:
—Mech wen, ¿xta'an nsabndo' gun na' ndontsa no na'
gap gealnaban ndo' Dios, ta nunk lá idub zha?

18 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Xta'an ngi wen ndab lu ndo' na' zha? Na'an ton wen, ndon
nab Dios nak wen. 19 Yá nchando' lu ley ten Dios ndab-a: "Lá ugal lu
xa ten stubga men. Lá gut lu men. Lá gun lu gealwa'an. Lá gun lu
gealkwi'in. Lá ukedino lu men. Wankea xus lu nsea xna'a lu."[a]
20 Le'a xabgi'i wa cha uka'ab ndab:
—Mech, itea ta ndab go ba' ndunka na' idub zha tuzhta na'.
21 We'e le'a Jesús mwi'i ndo' xa, cha mkwea' ladna
Jesús xa, cha ndab Jesús ndo' xa:
—Stubtsa ta'a ndun jwalt gun lu: nat bya', cha bdo'o iteanak ta
ndap lu, cha btse'a med wa ndo' bexa uban nak. We'e gap lu sian ta'a
gibe'a. Cha utsea usankea tso'o na', guni'i tal men xte'e gunno lu.
22 Le'a xabgi'i wa kwea' myo'o ladna gor na mbi'ín xa ta wa. Ndon
uban myo'o ladna xa nsea' xa, geal le'a xa uzhebpa sian ta'a ndap.
23 We'e le'a Jesús mwi'ila gangeak, cha ndab xa ndo' be xmen xa:
—Uzhe'eb ugan ula'a dub men rik inibe'e Dios
xa, bexa na li ndap sianpa be ta'a.
24 Le'a be xmen Jesús ngwanseana be di'izh ndab
Jesús wa, ná le'a Jesús cha ndabgal:
—Bego bexa nak xi'ín utsid na', uzhebpa ugan ula'a dub xa rik
inibe'e Dios xa, bexa na nge' ladna be ta sian ndap na. 25 Ndi mas lid bid
itid dub came ge'ed xan dub yagux, ndo' yate dub xa rik sa nibe'e Dios.
26 Cha mas ngwanseana bexa, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Tonxá syo'o gan yate sa nibe'e Dios zhaga?
27 Le'a Jesús mwi'i ndo' bexa, ndab xa:
—Le'a cuent ten nabtsa be men le'a-yá lá yoo gan,
ná le'a cuent ten Dios itea ta'a syo'oka gan.
28 We'e le'a Pedr cha ndab:
—Una' go, le'a besa mla'a itea ta ndap besa,
cha ndi usankea besa tso'o ga.
29 Cha uka'ab Jesús ndab xa:
—Le'a na' gáp ndo' bego, le'a tal ton ula'a lid na no wit na no
bsan na no xus na no xna'a na no xagots ten na no xme'ed na no
be yo ten na ta na ndangea ladna xa na' no di'izh ten na', 30 le'a
xa wa ikaya'a dub gayo'o biaj mas sian be ta wa tiemp ndee. Le'a
bexa wa gap lid na, wit na, bsan na, xna'a na, xme'ed na, nsea
yo. No kwea' itid bexa, parea gal tiemp ti'i ilen le'a bexa gap
gealnaban nunk lá idub. 31 Ná kwa'ad bexa nsak nat wa yak bexa
na'anpa nsak; le'a bexa na'anpa nsak nat wa yak bexa nsak.

---

[a] **10:19** Ex. 20:12-16; Dt. 5:16-20

Biaj yon mbidi'izh Jesús le'a xa gat

(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)

32 Le'a gor na nso' bexa nes ikea bexa Jerusalén, le'a Jesús
ncha'a ned. Le'a be xmen Jesús nchankea tso'o Jesús, le'a bexa
ndanseana no nzheb bexa. We'e le'a Jesús cha mbi'i bexa wa
dub lad, cha mbidi'izhgal xa be gealkwea' ini'í xa, ndab xa:
33 —Bla'ach bego le'a beuna ncha'be Jerusalén, sa le'a na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo, yak cuent ndo' ya'a be ule'ay nibe'e no
ndo' be mech ten ley. Le'a bexa wa gab nsabndo' gat na', cha
yun bexa cuent na' ndo' be men na'anpa xa judio. 34 Le'a bexa
wa inisi na', nsea kin bexa na', nsea uchukko bexa ndo' na', no
gut bexa na'. Parea gal wizh yon le'a na' iban ndo' gealgut.

Jacob nsea Juan unab dub ta'a ndo' Jesús

(Mt. 20:20-28)

35 We'e le'a Jacob nsea Juan be xin Zebedeo
ubii wats Jesús ndab bexa:
—Mech, le'a besa nlad usa'a go dub ta inab besa.
36 Cha ndab Jesús:
—¿Xta'an nlad bega usa na' zha?
37 Le'a bexa cha ndab:
—Usa'a go wats go sa inibe'e go kwe besa, dub besa
wats ga lad ga'al, le'a stub besa lad raves.
38 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Bego ni lá ini'í xta'an unab bega. ¿Sxik bega itid bega gealkwea'
lakta gealkwea' iti'id na' zha? ¿No sni bega gat bega lak gat na' zha?
39 Le'a bexa cha ndab:
—Le'a besa sxikka.
Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp le'a bega stidka be gealkwea' lakta gealkwea'
iti'id na', no sat bega lak gat na'. 40 Parea le'a sa kwe bega, dub
bega wats na' lad ga'al, no stub bega wats na' lad raves, le'a sa
wa na'anpa na' inibe'e. Le'a Dios le'a gab ná ton kwe sa wa.
41 Le'a gor na mbi'ín isati'i be xmen Jesús ta unab Jacob no Juan wa,
cha ngokloo bexa. 42 Ná le'a Jesús cha utezh itea be xmen xa, ndab xa:
—Le'a bego uni'íka le'a bexa nibe'e be nacion na'anpa ula'a
gun be men dub ta'a na'anpa nibe'e bexa, no bexa mas nsak ten
bexa uzhebpa nibe'e ndo' be men. 43 Ná le'a bego ndee na'anpa
li nsabndo' gak. Ndi tal ton bega nlad gak dub xa nsak lat bega,

le'a xa wa nsabndo' gakno itea bega. 44 No tal ton bega nlad
yansu lat bega, le'a xa wa nsabndo' gun ti'in ndo' iteanak bega.
45 Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, na'anpa ndal gun be men
ti'in ndo' na'. Le'a na' ndi ndalyun ti'in ndo' be men, no usa na'
gealnaban ten na' gat na', kix na' ke ten kwa'ad be men.

Jesús myunyakna ngusndo' Bartimeo

(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)

46 Le'a Jesús no be xmen xa cha ncha'tid gezh Jericó. Cha gor
na nseato'o bexa to'o gezh wa no kwa'ad be men, le'a dub xabgi'i
lá na' nsobnab med to'o nes sa ncha'tid Jesús. Le'a xa wa nsalea'
Bartimeo, xin Timeo. 47 Le'a gor na mbi'ín Bartimeo le'a xa ncha'tid
wa nsalea' Jesús xa Nazaret, cha usaxan xa uge' ndab xa:
—¡Jesús, xin David, blats ladna go na'!
48 Cha kwa'ad bexa uteyo xa wa ndab bexa ndo' xa yá
na'anta xte'e gab xa. Ná le'a xa wa ndi mas uge' ndab:
—¡Xin David, blats ladna go na'!
49 We'e le'a Jesús cha ngwa'iso' ndab xa:
—Utezh bega xa na li uge' ní'i wa.
Cha ngwa'tezh bexa Bartimeo, ndab bexa:
—Bten ladna lu, goso', le'a Jesús nbezh lu.
50 Le'a xa wa cha ngwaso', udabi xa lad nbix xa, cha ubii
xa wats Jesús. 51 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:
—¿Xta'an nlad lu gunno na' lu zha?
Le'a xa wa cha ndab:
—Mech, le'a na' nlad ina'.
52 Le'a Jesús cha ndab:
—Nat syo'o gan ya' lu, le'a lu myaklana ta na mge' ladna lu na'.
Cha bi le'a gor wa le'a xa cha mna'la. We'e cha
no xa usankea tso'o Jesús nes wa.

Jesús uyote Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

11 Le'a ngol gor nsalaya' gax bexa wa Jerusalén, gax sa
nde gezh Betfagé nsea gezh Betania, sa nsob Bet Olivo,
le'a Jesús cha mtu'ub top be xmen na, 2 ndab xa:
—Wa' bega len gezh nde ndo' ndee. Le'a to'o gezh ba'
ini'í bega nso' nchii dub burr tuzh na'an ton gol sob tso'o na.
Cha bxa'ak bega ma, go'o bega ma sa ndee. 3 Le'a tal ton

inabdi'izh ná xta'an ngi nxa'ak bega ma, cha gab bega: “Le'a
Mech gunti'in ma dub xla'al, cha yakka cuent ma.”
4 We'e le'a be xmen Jesús wa cha ncha'be. Cha mzheal bexa
burr tuzh wa nso' nchii to'o nes sa wa, cha mxa'ak bexa ma.
5 Le'a pla bexa nde sa wa unabdi'izh ndo' bexa, ndab xa:
—¿Xta'an ngi nxa'ak bega burr ba' zha?
6 We'e le'a be xmen Jesús uka'ab ndab ndo' bexa wa laktsa
ndab Jesús gab bexa. Le'a bexa cha na'anta xte'e ngabbe.
7 Cha mbi'i bexa burr wa wats Jesús. Cha mxo'ob bexa dubga
xab bexa tso'o ma, cha usob Jesús tso'o ma. 8 No kwa'ad be
men mte be lad nbix bexa ndo' nes sa isea ma. No ncho bexa
ulobto'og be xos ya gin, cha mte bexa-yá nes wa.
9 Le'a be men ncha'be ned ndo' Jesús no be men
nseabenkea tso'o Jesús uge' ndab:
—¡Si'il nak xa ba'! ¡Dios uzhebpa nla'ach xa ba', xa na mtu'ub
Dios Xa Nibe'e! 10 ¡No nkeseano Dios xa ba', le'a xa inibe'e lak
unibe'e David xus beuna! ¡Si'il nak Dios nsob ga'ap!
11 Le'a gor na uyote Jesús len gezh Jerusalén, cha ncha'a xa sa nde ni'i
ten Dios. Cha mwi'i Jesús gangeak ndo' itea be ta ncho sa wa. Le'a gor
wa yá uzhela, ta we'e nsea' Jesús gezh Betania no isatibtop be xmen xa.

Jesús uteyo dub ya higo na'anpa nso' ngus ndo' na

(Mt. 21:18-19)

12 Ngol stubtsa wizh le'a bexa wa uto'o gezh Betania ncha'agal
bexa Jerusalén. Le'a nes wa le'a Jesús ndanna. 13 Cha sitta na' xa nsob
dub ya higo nso' la. Cha uto'o Jesús ncha'wi'i naga lid no ngus nso'
ndo' ya wa. Parea na'anpa izheal xa ngus, ndi latsa nso' ndo'-yá, le'a
ta wa na'anpa tiemp ten ngus higo wa. 14 Cha ndab Jesús ndo' ya wa:
—Idub isob lu na'antapa iso' ngus gaw men ndo' lu.
Le'a be xmen Jesús mbi'ín ta li ndab Jesús ndo' ya wa.

Jesús ulantu'ub bexa tale ten ni'i ten Dios

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

15 Le'a gor na ulaya' bexa Jerusalén, cha ncha'a Jesús sa nde ni'i
ten Dios. Cha usaxan ngontu'ub xa bexa nado'oti'ix ta'a sa wa.
No mtixte xa be mes ten bexa ntil be med, no be yaxil ten bexa
ndi'ibudo'o be palom. 16 Cha lá ula'ata Jesús itidno be men be ta'a
tale ten ni'i ten Dios. 17 We'e usaxan xa nluu xa be men, ndab xa:

—¿Lá ini'í bega zha xte'e nkeani'i di'izh ten Dios?
Ndab Dios: “Le'a lid na' isalea' dub sa ndadi'izhno be
men na', bexa ncho idub ndo' gizhliyo.”[a] Ná le'a bego
ndi ndanno-yá cuent dub ge'lo'o ten wa'an.
[18] Le'a gor na mbi'ín be mech ten ley no be ule'ay
nibe'e ta li ndab Jesús, cha usaxan nkwa'an bexa ná xte'e
gut bexa Jesús. Ná le'a iteata be men ndanseana be ta
nluu Jesús, ta we'e mzheb bexa nsak wa. [19] Le'a ngol
gor yá uzhe, le'a Jesús cha uto'o gezh wa.

Ya higo uteyo Jesús wa ubid

(Mt. 21:19-22)

[20] Ngok stubtsa wizh tempran nsatidgal Jesús no be
xmen xa gax sa nsob ya higo wa. We'e uni'í bexa le'a ta
wa ubidla gast itea lo'-yá. [21] We'e le'a Pedr mtse'a ladna ta
ndab Jesús ndo' ya wa. Cha ndab Pedr ndo' Jesús:
—Mech, bwi'i ga le'a ya higo na ndab go ndo' na
yá na'antapa usa'a ngus wa, yá ubidla.
[22] Le'a Jesús cha ndab:
—Bge' ladna bega Dios. [23] Le'a na' gáp ndo' bega le'a tal
ton gab ndo' bet ndee: “Utatsob, wa' len nitsdo'o”, cha na'anpa
igan ladna xa ta wa, ndi gungea ladna xa ta li ndab xa wa,
le'a ta wa sakka. [24] Ta we'e ndáp na' ndo' bego, le'a itea ta
inab bega ndo' Dios, bingeatsa ladna bega-yá, le'a Dios sa'aka
ta wa. [25] Le'a gor na ndadi'izhno bega Dios, binge' ladna bega
ndo' tal ton xte'e mbinno bega, ndontsa no Dios Xus beuna nsob
gibe'a sunge' ladna ke ten bega. [26] Ná tal le'a bega lá gunge'
ladna ndo' be men ugap ndanno bega wa, le'a Dios Xus beuna
nsob gibe'a noga na'anpa gunge' ladna be ke ten bega.

Jesús lá ngab ton mtu'ub Jesús

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

[27] Le'a gor na mlanseagal bexa Jerusalén, cha ncha'a Jesús sa nde ni'i
ten Dios. We'e le'a be mech ten ley no be ule'ay nibe'e no bexa gox nsak
ulen wats Jesús. [28] Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndo' Jesús ndab bexa:
—¿Ton ulaxo'ob lu gun lu be ta wa zha? ¿Nati
ton mtu'ub lu gun lu ta wa?

---

[a] **11:17** Is. 56:7

29 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' no inabdi'izh dub ta'a ndo' bega. Tal le'a bega ika'ab,
we'e no na' gáp ná ton ulaxo'ob na' li gun na'. 30 ¿Ton mtu'ub Juan
ulalea' Juan be men zha? ¿Dios nati dub men? ¡Gud bega-yá!
31 Le'a bexa cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—Tal le'a beuna gab le'a Dios le'aka mtu'ub Juan, le'a
Jesús inabdi'izh ná xta'an lá ngungea ladna beuna xa. 32 Parea
lá yoo gan gab beuna le'a Juan dub men mtu'ub.
Nzheb bexa gab bexa ta wa, geal le'a itea be men mbingea ladna
le'a Juan dub profet mtu'ub Dios. 33 Ta we'e ndab bexa ndo' Jesús:
—Le'a besa lá ini'í ton mtu'ub Juan.
Le'a Jesús cha noga ndab:
—Na' noga lá gáp ton ulaxo'ob na' gun na' be ta ndee.

Dub cuent ten bexa mla'ach ya uv

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

12 We'e le'a Jesús usaxan mbidi'izh xa dub
ta'a msaktabe'e xa, ndab xa:
—Uyo'o dub xabgi'i ngos ya uv ndo' dub ble'a yo ten xa. Cha
ulo xa lo idub gangeak wats-a. No mbinde'e xa dub sa gachke'e uv
wa, ko'o xa nits ten-a. Cha mbinde'e xa dub sa ga'ap isob xa ula'ach
sa wa. Cha mkwa'an xa pla men gun ti'in. Cha ncha'a xa sit.
2 'Le'a zha na ngol tiemp ten uv, cha mtu'ub xa dub xmos xa
ya' ndo' be men nla'ach uv, ya'yo'o xa ta na ndal xwan yo wa.
3 Ná le'a be men wa ndi usen mos wa, cha udin bexa xa. Cha
na'an xta'an usa'a bexa yo'o xa. 4 Le'a xwan yo wa cha mtu'ubgal
stub mos. Ná le'a be men wa ndi mla'ge' gek mos, no xela
mbinno bexa xa. 5 We'e le'a xwan yo wa mtu'ubgal stub mos, ná
le'a be men wa mbit xa wa. Cha mtu'ub xa stapla be xmos xa,
parea ncho xa wa udin bexa, no ncho xa wa mbit bexa.
6 'We'e cha mtea be xmos xwan yo wa. Lulttsa ndap xa
dubtsa xin xa, xa nkwea' ladna xa. Cha mtu'ub xa xin xa wa,
mbinbe'e xa le'a be men wa gap mod ndo' xa. 7 Ná le'a be men
wa ndi ndabbe ndo' ltsa'a na: "Le'a xa ba' le'a ya'anno yo ndee.
Ncha'yut beuna xa, cha ya'anno beuna-yá." 8 Cha usen bexa xa,
cha mbit bexa xa, cha udabi bexa xa dub lad to'o yo wa.
9 Cha unabdi'izh Jesús ndab xa:
—¿Xte'e nsak bega zha? ¿Xte'e gun xwan yo wa nat? Le'a xa wa
ilen gut be men mla'ach yo wa. Cha usa'a xa yo wa ndo' bexa xa'aga
ula'ach-a. 10 ¿Lá ini'í bega xte'e nkeani'i di'izh ten Dios zha? Ndab-a:

Le'a ge' na mxelad bexa ndande'e ni'i,
le'a ta wa nat nak ge' ndon le'a nsak nbexan ni'i.
11 Le'a Dios le'a mbin ta ndee,
dub ta ndanseana beuna.[a]

12 We'e le'a bexa nsak wa cha nlad isen Jesús, geal le'a bexa
myakbe'enabe le'a Jesús li ndab cuent ten bexa. Parea le'a bexa nzheb
ndo' be men kwa'ad wa, ta we'e mla'a bexa Jesús, cha nsea'be bexa.

Med nkix be men ndo' gobier Roma

(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

13 Cha mtu'ub bexa pla bexa fariseo no pla be xmen Herodes
ya'be yun preb Jesús, ndontsa gab Jesús dub ta'a usake bexa
Jesús. 14 Le'a bexa cha ulaya' wats Jesús ndab bexa:
—Mech, le'a besa uni'í le'a go ndadi'izh gealngea. No ni lá
nla'ach ga ta ndab be men, no ni tal xte'e nak be men, le'a go
ndi wen nluu lak nlad Dios gak be men. Ta we'e nabdi'izh besa
ndo' ga, ¿nsabndo' kix beuna med nab César xa nibe'e Roma
nate na'anpa kix beuna-yá? ¿Sa'a beuna-yá nate na'an?
15 Ná le'a Jesús mgenna ta ugap ndanbe'e bexa, cha ndab Jesús:
—¿Xta'an ndun bega preb na' zha? Bsa'a bega dub med iwi'i na'-yá.
16 Le'a bexa wa cha msa'a dub med ndo' Jesús.
Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—¿Ton gek na no lea' na nkea las med ndee zha?
Le'a bexa wa cha ndab:
—Gek César no lea' César.
17 Cha ndab Jesús:
—Bsa'a bega ta ten César ndo' César. Le'a ndo'
Dios bsa'a bega ta ten Dios.
Cha ngwanseana bexa xte'e uka'ab Jesús.

Bexa saduceo unabdi'izh ná xte'e iban be men ngut

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

18 We'e ulen pla bexa saduceo wats Jesús. Le'a bexa
saduceo ndangea ladna le'a bexa ngut wa lá ibantabe.
Cha unabdi'izh bexa ndo' Jesús, ndab bexa:

---

[a] **12:10-11** Sal. 118:22-23

19 —Mech, le'a ley mke'a Moisés ndab le'a tal ton dub xabgi'i
gat, ná lá ngap xa xin xa, le'a wit xa wa nsabndo' uchilya'ano
xagots ten xa ngut wa, ndontsa tal gap bexa dub me'ed le'a
me'ed wa gak cuent xin xa ngut wa. 20 Uyo'o dub ga'ad wit xa.
Le'a xa ned wa mchilya'ano dub xagots, cha tso'o wa ngut
xa ni lá ngap xagots wa xin xa. 21 We'e cha mchilya'ano wit
itop xa wa xagots wa. Le'a xabgi'i wa cha noga ngut, ni lá
ngapgal xa xin xa. Le'a wit yon bexa wa litsagal ngwasea.
22 Cha li ngwasea isaga'ad wit bexa, ná ni dub xa lá ngap
xagots wa xin na. Tso'o wa le'a xagots wa noga ngut. 23 Le'a
gal zha iban bexa ngut wa, lat bexa wa ¿ton gak xabgi'i ten
xagots wa, xa na li mchilya'ano isaga'ad xabgi'i wa?
24 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Uzhebpa lid le'a ndanbe'e bega, geal le'a bega lá nyakbe'ena
xte'e gab di'izh ten Dios, no ni lá nchando' bega juers ten Dios.
25 Le'a gal zha na iban bexa ngut, le'a be men yá na'antapa
uchilya'ano be ltsa'a na zha wa. Le'a bexa ndi gak cuent be angel
ten Dios ncho gibe'a. 26 Parea le'a cuent ten ta iban bexa ngut
wa, ¿lá ndo'ol bega libr mke'a Moisés, xte'e uní'i Dios lat dub
yagich zha? Ndab Dios le'a xa le'a nak Dios ndankea Abraham,
no Isaac, no Jacob.[a] 27 Le'a Dios na'anpa Dios ten bexa ngut,
le'a xa ndi Dios ten bexa nban, ta nluu le'a bexa wa nbanka.
Ta we'e ndáp na' le'a bega uzhebpa lid le'a ndanbe'e.

Be ta ndon le'a nsak unibe'e Dios

(Mt. 22:34-40)

28 Le'a gor na mbi'ín dub mech ten ley ta nso'yadi'izhno Jesús
bexa saduceo wa, le'a xa wa uni'í le'a Jesús le'aka uka'ab ndo'
bexa. We'e cha ubii xa wats Jesús, cha unabdi'izh xa ndab xa:
—¿Ma ta na mas nsak lat be ta unibe'e Dios zha?
29 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a ná mas nsak wa nkeani'i ndab-a: "Bla'ach bega xa Israel,
le'a Dios Xa Nibe'e ten beuna dubkama nak Dios. 30 Wankea Dios
Xa Nibe'e idub ncho ladna lado'o lu no idub gealnaban ten lu
no idub lak ndanbe'e lu no idub juers ten lu."[b] Le'a ná ndee wa
mas nsak ndo' iteanak be ta unibe'e Dios. 31 Le'a ná itop ndee
lakkaga nak ná ned wa: "Bkwea' ladna lu be ltsa'a lu lakkata lu."[c]
Yá na'an stub ta'a nibe'e Dios mas nsak ndo' itop ta ndee.

---

[a] **12:26** Ex. 3:6 [b] **12:29-30** Dt. 6:4-5 [c] **12:31** Lv. 19:18

32 We'e le'a mech ten ley wa cha ndab:
—Le'aka ndab go, mech. Ugeaka ta ndab go le'a Dios dubtsa, yá
na'an stub dios xa'aga. 33 Le'a ta na yankea be men Dios idub ncho
ladna lado'o xa, no idub lak ndanbe'e xa, no idub juers ten xa, no
ikwea' ladna xa be ltsa'a xa lakkata le'a xa, le'a be ta wa mas nsak
ndo' xnab ten be man no ndo' iteata be ta'a nsa'a be men ndo' Dios.
34 Le'a gor na mna'la Jesús le'a mech wa le'aka
uka'ab, cha ndab Jesús ndo' xa:
—Le'a lu gaxla nak ula'a lu inibe'e Dios lu.
We'e ni stub xa wa ni lá ngun rages inabdi'izhta xa ndo' Jesús.

¿Xte'e ndab David ton nak Cristo wa?

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

35 Le'a Jesús ndadi'izh ndo' be men nde gax wats ni'i ten Dios, ndab xa:
—¿Xta'an ndab be mech ten ley le'a zha ilen Cristo
le'a xa wa nak xin David zha? 36 Ná le'a David le'aka
ndab sakndo' Espíritu ten Dios, ndab xa:

Le'a Dios Xa Nibe'e ndab ndo' Xa Nibe'e ten na':
"Usob wats na' lad ga'al ndee,
gast gal gor ute na' bexa ndaklono lu xan ndats lu."[a]

37 Le'a David ndab le'a Cristo nak Xa Nibe'e ten xa. ¿Ná xte'e yoo
gan gak Cristo wa xin David zha?
Le'a bexa kwa'ad wa cha mten ladna mbi'ín ta ndab Jesús.

Jesús ndab le'a be mech ten ley lid le'a ndun

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

38 Le'a Jesús cha nluu bexa, ndab Jesús:
—Bla'ach bego lá gak bega lak nak be mech ten ley, le'a bexa
ndal ladna ndesea nak lad ko'ol. No nlad bexa utsin inidi'izh be
men ndo' xa be ndo' xge'e. 39 No nti bexa be sa mas nsak isob
bexa len be ni'i sa nzhealbe beuna xa judio, no liga ndun bexa
sa nda'daw bexa sa nyo'o dub gast. 40 Nsea nlat bexa be ta ndap
be xagots ngut xabgi'i ten na. No kwenpa ndadi'izh bexa ndo'
Dios ndontsa gab be men le'a xa uzhe'eb ndankea Dios. Le'a
na' gáp le'a bexa li ndun wa mas uzhe'eb gealkwea' ini'í.

---

[a] **12:36** Sal. 110:1

Dub xagots prob msa'a gon

(Lc. 21:1-4)

41 Cha ngwatsob Jesús gax wats sa nsa'a be men med gon tale
ten ni'i ten Dios. Cha mwi'i xa xte'e nsa'a be men med wa. Le'a
kwa'ad men rik ulen, msa'a bexa sian med. 42 Le'a dub xagots
prob ngut xabgi'i ten na no ulen, cha msa'a xa top med byux uxee
nsak. 43 We'e cha utezh Jesús be xmen na, cha ndab xa:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a xagots prob ndee msa'a mas sian med
ndo' iteanak bexa ba'. 44 Le'a bexa msa'a sbe'en ta mya'an sobrtsa,
ná le'a xagots ndee msa'a iteanak be med isi'i xa be ta'a nki'in xa.

Jesús ndab le'a ni'i ten Dios wa ilate

(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

13 Le'a gor uto'o Jesús tale ten ni'i ten Dios, le'a dub xmen xa ndab:
—Mech, bwi'i go be ni'i chul ndee no be
ge' ubi'i nakcha'aw ni'i ten Dios ndee.
2 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a gal dub wizh le'a be ni'i lba'a na' lu ba' ilate,
gast ni stub ge' ba' lá kwi'ibta tso'o ltsa'a na.

Be ta yoo zha yamer idub tiemp ndee

(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Cha ncha'a bexa Bet Olivo, sa nluxe'a ni'i ten Dios,
cha usob Jesús. We'e le'a nabtsa Pedr no Jacob no Juan
no Ndres unabdi'izh ndo' Jesús, ndab bexa:
4 —Gud ga, ¿pol gak be ta li ndab go wa zha? ¿No
xte'e ini'í besa zha na yamer gak-a?
5 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Gop bega cuent ndontsa na'an ton ukwi'inno bega.
6 Le'a kwa'ad be men ilen gab le'a xa nak Cristo xa
mtu'ub Dios, ukwi'inno bexa kwa'ad be men.
7 'Le'a gor na go'ón bega ncho guerr be sa sit no be sa gax, lá
yu' ladna bega. Le'a ta wa nsabndo'ka yoo, ná le'a zha wa biseata
gal be wizh lult. 8 Le'a gal zha wa kuyo nacion no stubga nacion.
No le'a xmen dub xa nibe'e kuyono be xmen stubga xa nibe'e. No
sian sa gak be xo'o ubi'i. No yoo win nsea uzhe'eb kwesaxa'ach be
men. Le'a be ta ndee wa pen isobxanma be gealkwea' ilen wa.

9 ’No bla'ach bega le'aka bega, le'a be men yun cuent bega ndo'
bexa nibe'e ten bexa, no kin bexa bega len be ni'i sa nzhealbe bexa
judio. Le'a bexa yun cuent bega ndo' bexa nakti'in ubi'i no ndo' bexa
nibe'e, cha usake xa bega ke na nak bega xmen na'. Le'a gor we'e sak
gudi'izh bega cuent ten na' ndo' bexa wa. 10 Parea le'a di'izh wen ten
Dios nsabndo' nedka ite'achso idub nax ndo' gizhliyo. 11 Le'a zha na
isen bexa bega no yun bexa cuent bega, lá yu' ladna bega xte'e ika'ab
bega, le'a gor wa le'a Dios sa'aka di'izh iní'i bega. Le'a ta wa na'anpa
bego iní'i, le'a ta wa Espíritu ten Dios iní'i. 12 Le'a zha wa ncho be men
le'aka wit na yun cuent gat xa ke ndangea ladna xa na'. No nchoga
bexa liga yun cuent le'aka xin na. No ncho bexa gakloo ndo' le'aka
xus xa gast gut bexa xus xa. 13 No itea men ixeeno ladna bega ke na
nak bega xmen na'. Parea le'a tal ton bega uxik ndo' be gealkwea' wa
no bi nge'ka ladna bega na', le'a bega wa gap gealnaban ndo' Dios.
14 ’Le'a profet Daniel mke'a le'a gal zha yoo dub ta uzhebpa ugap no
bzhi'ik len ni'i ten Dios,[a] sa lá nsabndo' yoo-yá (le'a xa ndo'ol ta ndee
nsabndo' yakbe'ena-yá). Le'a gal zha ini'í bega ta wa, we'e le'a bexa
ndencho Judea ndee nsabndo' uxo'onbe ya'be bexa be ge'e ubi'i. 15 Le'a
be men ndi'ib gek lid na wa ni lá igen ko'o be ta ten na len lid na. 16 Le'a
bexa ndeyun ti'in ge'e ni lá nsabndo' yachta ilenyo'o be xab na. 17 Le'a
gal zha wa uzhebpa kwea' itid be xagots nso'no me'ed no be xagots ndap
medo'o. 18 Unab bega ndo' Dios, ndontsa le'a tiemp uxo'on bega wa
na'anpa gal tiemp kwal. 19 Le'a be wizh we'e yoo dub gealkwea' si'il, dub
ta nunk gol yo'o zha mbinde'eta Dios gizhliyo, no ni lá yoota-yá stub biaj.
20 Tal le'a Dios ula'a sian wizh yoo ta uzhe'eb wa, le'a be men stea gat.
Parea lá ula'a Dios yoo sian wizh wa, geal le'a xa nlats ladna bexa mti xa.
21 ’We'e le'a tal ton gab ndo' bega: “Bwi'i bego, le'a xa ndee
Cristo”, no tal gab xa: “Una' bego, le'a xa ba' Cristo”, lá gungea
ladna bega ta wa. 22 Le'a kwa'ad bexa ukwi'in ilen gab le'a nak
Cristo, no ilen bexa ukwi'in gab le'a ndadi'izh sakndo' Dios. Le'a
bexa wa no gun sian ta'a yanseana be men, ndontsa ukwi'inno
bexa be men. No ukwa'an bexa xte'e ukwi'inno bexa bexa mti Dios.
23 Bla'ach bega, le'a na' yá ndáp nedla ta ndee ndo' bega.

Xte'e ilengal Jesús Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo

(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

24 ’Parea le'a be wizh wa, zha na yá mtea be gealkwea' wa,
le'a ndo' wizh ikaw, le'a mbe'e yá lá usuta xe'a. 25 Le'a be mbeal

---

[a] **13:14** Dn. 9:27; 11:31; 12:11

ndi'ib ga'ap ba' ilate, no gast idub gibe'a iwi'in. [26] Le'a zha we'e
ini'í be men le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ilennogal
juers ten Dios lat xkaw no dub xe'a si'il. [27] Cha utu'ub na' be
angel ten na' yunjunt bexa mti Dios itea lad ndo' gizhliyo,
gast sa mas sit ndo' gizhliyo no sa mas sit gibe'a ba'.
[28] 'Bwi'i bego lak nak be ya higo. Le'a zha na nxich be ya wa,
le'a bego uni'íka le'a tiemp bigi yá gal. [29] No liga le'a zha na na'
bega ncho be ta mbidi'izh na' ndee wa, we'e ini'í bega le'a na'
ndee yamer ilengal. [30] Le'a na' gáp ndo' bega le'a itea be ta ndee
itid zha na biseata gat be men ncho gal zha wa. [31] Le'a gibe'a no
gizhliyo initndo', parea le'a ta ndáp na' ndee na'anpa initndo'.
[32] 'Parea na'an ton ini'í xá wizh na-yá no xá gor yoo be
ta ndee. Ni be angel ncho gibe'a ni na' xa nak Xin Dios lá
iní ta wa. Nabtsa Tad Dios uni'í ná pol yoo-yá.
[33] 'Ta we'e list ute bega no bla'ach bega no bidi'izhno bega Dios,
le'a bega lá ini'í pol yoo be ta ndee. [34] Le'a ta wa cuent dub xabgi'i
ika'an ya' sit. Le'a gor na nla'a xa lid xa, ndab xa ndo' be xmos xa:
"Kadga dub bega bin bega ti'in ndáp na'." No ndab xa ndo' xa nla'ach
to'o puert wa uzhe'eb list iso' xa wa. [35] Li list ute bega le'a bega lá
ini'í xá gor ilen xwan ni'i wa, ga ilen xa gor uzhe, nate utol te'al, nate
gor nbezh boy, nate gor ngotla xe'a. [36] Li gak bega ndontsa guni'i xá
gor itancha' xa, lá ga'iga'a bega ndeyats bega. [37] Le'a ta ndáp na'
ndo' bego wa, le'a ta wa ndáp na' ndo' itea be men: list ute bega.

Nkwa'an bexa xte'e gat Jesús

(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

14 Le'a zha na nsob stop wizh gal ujest Pascua, zha ndaw bexa
judio pan na'an levadur, le'a be ule'ay nibe'e no be mech
ten ley nkwa'an ná xte'e isen bexa Jesús dub mod na lá ini'í be
men-a, cha gut bexa Jesús. [2] Parea ndab bexa na'anpa isen bexa
Jesús len ujest, ndontsa lá ixa'ach be men gakloo ndo' bexa.

Dub xagots ulo ta uxe'e gek Jesús

(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

[3] Le'a dub wizh nsob Jesús ta lid Simón xa Betania, xa na mas
polta usak gealgizh lepra. We'e ulen dub xagots sa nsob Jesús
ndo' mes, nsea dub bot tuzh nakcha'aw ge' alabastro ncho sbe'en
nardo ta uxe'e, dub ta uyappa nsak. Cha uti'ich xa gen bot wa

ndontsa mya'al-a, cha ulo xa ta uxe'e wa gek Jesús. [4]Le'a ncho
bexa nde sa wa ngokloo ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Xta'an ngi mbizha'a xagots ndee ta uxe'e ba' zha? [5]Tal
le'a xa ndi udo'o-yá, le'a xa yo'o gan utse'a med wa ndo' bexa
uban nak. Le'a ta ba' nsak masa chon gayo'o denario.
Cha kwea' uní'i bexa ndo' xagots wa.
[6]Na' le'a Jesús ndab ndo' bexa:
—Bla'a bega xagots ba'. ¿Xta'an ngi li nisi bega xa zha? Le'a xa
dub ta wen mbin ndo' na'. [7]Le'a bexa uban nak guni'i polga nchoka
lat bega. No guni'i pol nlad bega, sak usa'a bega ta nki'in bexa.
Parea le'a na' ndee na'anpa kwenta ncho'ono bega. [8]Le'a xagots
ndee mbin laktsa msu'u xa. Le'a xa ulo ned ta uxe'e gek na', gor
biseata gal zha iga'ach na'. [9]Le'a na' gáp ndo' bega guni'i pa ndo'
gizhliyo gudi'izh be men di'izh wen ten Dios, no ta mbin xagots
ndee gudi'izh bexa, ndontsa ini'í be men ta wen mbin xa.

Judas ndab le'a syun cuent Jesús

(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

[10]We'e le'a Judas Iscariot, dub xa nak isatibtop xmen Jesús,
ngwa' ndo' be ule'ay nibe'e, ndab xa le'a xa syun cuent Jesús.
[11]Le'a gor na mbi'ín bexa ta wa, cha mten ladna bexa, ndab
bexa ndo' Judas le'a bexa usa'a med. Le'a Judas cha usaxan
mkwa'an ná xte'e yun xa cuent Jesús ndo' ya'a bexa.

Top xmen Jesús ncha'yunde'e ta gaw xche'e bexa

(Mt. 26:17-19; Lc. 22:7-13)

[12]Le'a ngol wizh ned ten ujest zha ndaw bexa pan na'an
levadur, wizh ndut bexa dub borreg ndaw bexa cuent ten
ujest Pascua, le'a be xmen Jesús ndab ndo' Jesús:
—¿Pa nlad go ya'yunde'e besa ta gaw beuna ujest Pascua?
[13]Le'a Jesús cha mtu'ub top xmen xa, ndab xa:
—Wa' bega gezh Jerusalén ba', le'a gal sa izhe'al bega dub
xabgi'i no'o dub te ncho nits, cha usankea bega tso'o xa. [14]Le'a
sa na ilansea' xa, cha gud bega ndo' xwan ni'i wa: "Le'a mech
nabdi'izh ná xá cuart ná usa'a ga gawno mech be xmen xa
ta ten ujest Pascua." [15]Le'a xwan ni'i wa cha uluu dub cuart
si'il ndo' bega, ta nde gek ni'i wa. Le'a sa wa listla nde be ta'a
gunti'in bega. Cha bincha'aw bega be ta gaw beuna sa wa.

16 Le'a be xmen Jesús cha uto'o ncha'be len gezh wa.
We'e cha mzhe'alka bexa men wa no be ta ndab Jesús.
Cha mbinde'e bexa be ta gaw bexa ujest Pascua.

Dub xmen Jesús le'aka yun cuent Jesús

(Mt. 26:20-25; Lc. 22:21-23; Jn. 13:21-30)

17 Le'a ngol gor uyo'o te'al, le'a Jesús ulaya'no
isatibtop be xmen na len ni'i wa. 18 Le'a gor na ndeyaw
bexa ndo' mes, le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a dub bega na ndeyaw beuna
ndee le'a yun cuent na' ndo' bexa ndakloo ndo' na'.
19 We'e le'a be xmen xa cha uban myo'o ladnabe, usaxan
nabdi'izh dub ga'ga bexa ndo' Jesús, ndab bexa:
—¿Lid na' ta wa zha, Mech?
20 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a ta wa le'aka dub isatibtop bega nsobyawno na' ndee.
21 Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, iti'idka lak nkeani'i
di'izh ten Dios. Parea pro'ob xabgi'i na yun cuent na' ndo'
bexa wa. ¡Mas wen lá yo'o xabgi'i wa ndo' gizhliyo!

Jesús udaw xche'e no be xmen na

(Mt. 26:26-30; Lc. 22:14-23; 1 Co. 11:23-26)

22 Le'a gor na li ndeyaw bexa, le'a Jesús cha usen
dub pan, cha msa'a xa xno ndo' Dios. Cha ule'a xa-yá,
no mtse'a xa-yá ndo' be xmen xa, ndab xa:
—Udaw bega pan ndee, le'a-yá be'al las na'.
23 Cha liga usen Jesús dub vas ncho vin, cha msa'a
xa xno ndo' Dios. We'e cha msa'a xa-yá ndo' bexa,
cha ngu itea bexa-yá. 24 Cha ndab Jesús:
—Le'a ta ndee ten ten na' usa na' por bego. Le'a ta ndee nluu
le'a nat le'a Dios mbinno be men dub trat kub ná xte'e wen ya'an
bexa ndo' Dios. 25 Le'a na' gáp ndo' bego le'a na' yá na'antapa go'o
vin ten uv, gast gal wizh na go'o na' vin kub sa nibe'e Dios.
26 Cha mbilto'o bexa dub cant ndo' Dios; cha
uto'o bexa, ncha'be bexa Bet Olivo.

Jesús ndab le'a Pedr gab le'a lá nchando' Jesús

(Mt. 26:31-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

27 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a iteanak bego ula'a na' te'al ndee, lak nkeani'i di'izh ten
Dios, ndab-a: "Le'a na' gut xa nla'ach be borreg, cha ite'achso bema."[a]
28 Ná le'a tso'o na iban na' le'a na' ned ilaya ndo' bega Galilea.
29 Le'a Pedr cha ndab ndo' Jesús:
—Maska itea bexa ba' ula'a ga, ná le'a na' na'anpa ula ga.
30 Le'a Jesús cha ndab ndo' Pedr:
—Le'a na' gáp ndo' lu, le'a te'al ndee gor biseata kwezh boy top
biaj, le'a lu mkwi'inla chon biaj ndab lu le'a lu lá nchando' na'.
31 Ná le'a Pedr bi ndabkata:
—Maska gat na' gor gat go, le'a na' na'anpa
gáp le'a na' lá nchando' ga.
We'e le'a iteata be xmen Jesús ndab lak ndab Pedr.

Jesús mbidi'izhno Dios sa nsalea' Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

32 Cha ulaya' bexa sa nsalea' Getsemaní, cha
ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Nde'etsa ute bega ndalen nda'yadi'izhno na' Dios.
33 Cha mbi'i Jesús Pedr no Jacob no Juan stub tuzh
sa. Cha uzhebpa uban myo'o ladna Jesús no kwea' myo'o
ladna xa. 34 Cha ndab xa ndo' yon bexa wa:
—Uzhebpa uban ncho lad na' gast ngi sat na'. Nde'etsa utena' bega.
35 Cha usea Jesús stub tuzh sa, cha usaxib xa gast ndo' yo
ngol xtuzh xa. Cha ndadi'izhno xa Dios, ndab xa tal syo'o gan
lá itid xa be gealkwea' wa. 36 Lnde'e ndab Jesús ndo' Dios:
—Tad Xus na', le'a go itea ta'a sun gan. Lá nlad
na' iti'id na' ndo' be gealkwea' uzhe'eb ndee. Parea lá
gak-a lak nlad na', ndi gak-a lak nlad go.
37 Le'a gor nsea' Jesús sa nde yon be xmen xa, le'a
bexa ndeyats. Cha ndab xa ndo' Simón Pedr:
—Simón, ¿naxyats lu zha? ¿Ni lá uxik lu isobna' lu
ni stub gor zha? 38 Utena' bega no bidi'izhno bega Dios,
ndontsa na'anpa utsabgix maxu'u bega. Le'a lado'o bega
nlad gun ta wen, ná le'a idub bega lá uxik.

---

[a] **14:27** Zac. 13:7

39 Cha ncha'agal Jesús ncha'yadi'izhno xa Dios lakkagal gor ned
wa. 40 Le'a gor na nsea'gal Jesús sa nde yon be xmen xa le'a bexa
ndeyatsgal, geal le'a bexa uzhebpa nyo'o xka'alna. No ni lá ini'í
bexa xte'e ika'ab bexa ndo' Jesús. 41 Ngol biaj yon ngwa'yadi'izhno
Jesús Dios. Le'a gor nsea'gal xa sa nde bexa wa, cha ndab xa:
—¿Bi ndeyats bega zha, no ndeune'e bega zha? Yá unika-yá,
le'a nat yá ngol gor le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
yak cuent ndo' ya'a bexa ugap. 42 Goste bega, ncha'be beuna.
Bwi'i bega le'a xa yun cuent na' yá nseala ba'.

Be men usen Jesús cuent dub xa ugap

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

43 Bi li nso'yadi'izh Jesús le'a Judas, xa no nak dub tibtop xmen
Jesús, ulennola be men kwa'ad no'o be spad nsea garrot. Le'a ta wa
bexa mtu'ub be ule'ay nibe'e no be mech ten ley no bexa gox nsak isen
bexa Jesús. 44 Le'a Judas, xa li yun cuent Jesús, ndabla ndo' be men wa:
—Le'a xa na gaw na' chit be'al ndo' na, xa we'e isen
bega, no gun segur bega xa, go'o bega xa.
45 Le'a gor na ulenno Judas be men wa, cha
ubii Judas wats Jesús ndab xa:
—Mech, mech.
Cha mchealto'o Judas ndo' Jesús. 46 We'e le'a be men
wa cha usen Jesús, cha yá lá ula'ata bexa xa.
47 Zha le'a dub xmen Jesús cha ulo'o spad ten na, cha
ulobto'og xa ncha' dub xa ndun ti'in ndo' ule'ay ndon
le'a nsak. 48 Cha ndab Jesús ndo' be men wa:
—¿Xta'an nseano bega spad nsea garrot isen bega na' cuent
dub wa'an zha? 49 Itea wizh mluu na' be men tale ten ni'i ten
Dios lat bega, ná lá isen bega na' sa wa. Parea le'a ta ndee
li ngok ndontsa gak-a lak nkeani'i di'izh ten Dios.
50 We'e le'a itea be xmen Jesús cha mxo'on, mla'a bexa Jesús.

Dub xabgi'i ben usankea tso'o Jesús

51 Parea le'a dub xabgi'i ben nbix nabtsa dub ble'a lad si'il usankea
tso'o Jesús. Le'a gor na ndi'izh isen bexa no xabgi'i ben wa, 52 le'a xa
wa cha mla'a lad nbix na, mxo'on xa litsa na'anpa nak xa xab xa.

Jesús nso' ndo' bexa nibe'e ten bexa judio

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

53 Le'a be men wa cha mbi'i Jesús ta lid ule'ay ndon le'a
nsak. Le'a sa wa le'a itea be ule'ay nibe'e no bexa gox nsak
no be mech ten ley cha mzhealbe. 54 Le'a Pedr sittsa nchankea
tso'o Jesús, cha no Pedr uyo'o len tale ten ni'i wa. We'e cha
usob ubizhno Pedr bexa nla'ach sa wa sa nde gi'.
55 Le'a be ule'ay nibe'e no iteata bexa nsak wa nkwa'anbe ná
xte'e usake bexa Jesús, dub ta nsabndo' gat Jesús. Parea le'a bexa
ni lá izheal xte'e-yá. 56 Le'a kwa'ad be men mkwi'in nsake Jesús,
ná le'a bexa wa na'anpa dubtsa ngudi'izhbe. 57 We'e ngwaso'
pla bexa msake bexa Jesús, mkwi'in bexa ndab bexa:
58 —Le'a besa mbi'ín le'a Jesús ba' ndab le'a xa ulate
ni'i ten Dios, ta mbinde'e men. Cha gal wizh yon le'a xa
ixiste stub ni'i ten Dios ta na'anpa men gunde'e.
59 Ni lika na'anpa dubtsa ngudi'izh bexa.
60 We'e le'a ule'ay ndon le'a nsak cha ngwaso' ndo' be
men wa, unabdi'izh xa ndab xa ndo' Jesús:
—¿Ni lá utsakndo' lu zha? ¿Ta ugeaka ta ndab
bexa ndee le'a lu li ndab zha?
61 Ná le'a Jesús na'an xte'e ngab, ni lá ika'ab xa. We'e
le'a ule'ay wa cha unabdi'izhgal ndo' Jesús ndab:
—¿Lu nak Cristo Xin Dios wen wa zha?
62 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a ta wa na'ka. Le'a bego gal gor ini'í le'a na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo, isob wats Dios lad ga'al, xa ndon
le'a nibe'e, no ilen na' lat xkaw nde gibe'a.
63 We'e le'a ule'ay ndon le'a nsak wa cha utsaw
xab na tant ndakloo xa, cha uge' ndab xa:
—¿Xta'anta nki'in beuna kwa'adta xa usake xa ndee zha? 64 Le'a bega
mbi'ín xte'e unisi xa Dios. ¿Nat xte'e gab bega, xte'e gunno beuna xa?
Le'a iteanak bexa wa ndab le'a Jesús ndapka ke nsabndo' gat xa.
65 Ncho bexa usaxan mchukko ndo' Jesús. No mtsaw bexa
ndo' Jesús, udin bexa Jesús. Cha ndab bexa ndo' Jesús:
—¡Gud ná ton udin lu!
Le'a bexa nla'ach sa wa cha utichya'a ndo' Jesús.

Pedr ndab lá nchando' Jesús

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-27)

66 Ndalen wa le'a Pedr nsob tale wa. Cha ulen dub xagots
ndun ti'in ta lid ule'ay wa. 67 Le'a gor na uni'í xagots wa
nsob ubizh Pedr, cha mwi'i xa ndo' Pedr, ndab xa:
—Go no ukeseano Jesús xa Nazaret ba', ¿la?
68 Le'a Pedr cha mkwi'in ndab:
—Le'a na' lá nchando' xa ba', no ni lá iní na' xta'an ndab ga.
Cha ncha'a Pedr mas gax to'o puert. Le'a gor wa cha
utezh dub boy. 69 Parea le'a xagots wa uni'ígal Pedr, cha
usaxan xa ndab xa ndo' bexa nde sa wa:
—Le'a xa ndee no nak dub xmen Jesús.
70 Ná le'a Pedr cha mkwi'ingal ndab le'a xa na'anpa xa wa.
Tso'oma wa le'a bexa nde sa wa stub biaj ndabgal ndo' Pedr:
—Ta ugeaka le'a go no nak dub xmen Jesús, le'a go xa
Galilea no ndadi'izh ga lak ndadi'izh bexa Galilea.
71 Le'a Pedr cha kwea' uní'i, ndab xa:
—¡Nsobwi'i Dios le'a na' lá nchando' xabgi'i nse'at bego ba'!
72 Bi le'a gor wa le'a boy cha utezh biaj itop. We'e mtse'a
ladna Pedr ta ndab Jesús ndo' Pedr: "Le'a te'al ndee gor
biseata kwezh boy top biaj, le'a lu mkwi'inla chon biaj ndab
lu le'a lu lá nchando' na'." Cha usaxan Pedr ndo'on.

Mbi'i bexa Jesús ndo' Pilat

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

15 Le'a ngol gor ngot xe'a le'a be ule'ay nibe'e no bexa gox nsak
no be mech ten ley no iteata bexa nsak wa dubtsa mbidi'izh
bexa xte'e gunno bexa Jesús. Cha mxi bexa Jesús, cha mbi'i bexa
xa ndo' Pilat. 2 Le'a Pilat cha unabdi'izh ndo' Jesús, ndab xa:
—¿Lu nak xa nibe'e ten bexa judio zha?
Le'a Jesús cha ndab:
—Goka ndab-a.
3 Le'a be ule'ay nibe'e wa cha sian ta'a msake
Jesús. 4 Le'a Pilat unabdi'izhgal ndab:
—¿Ni lá utsakndo' lu zha? Una' plota ta'a nsake bexa ba' lu.
5 Parea le'a Jesús ni lika lá ika'ab. Cha ngwanseana Pilat.

Pilat ndab gat Jesús

(Mt. 27:15-26; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38–19:16)

6 Le'a itea li'in zha ndal ujest Pascua, le'a Pilat ngo'o dub men
nkea litgi'ib, tal ton gab be men ito'o. 7 Le'a zha wa uyo'o dub
xa nsalea' Barrabás nkea litgi'ib no be ltsa'a na, ke na ngokloo
bexa ndo' bexa nibe'e sa wa no mbit bexa dub men. 8 Le'a be men
kwa'ad wa ulaya' ndo' Pilat, cha unab bexa igo'o Pilat dub men
litgi'ib, lakka ndun Pilat itea li'in. 9 Le'a Pilat cha ndab:
—¿Nlad bega ula na' xa nibe'e ten bega xa judio zha?
10 Li ndab Pilat le'a Pilat uni'í le'a be ule'ay nibe'e wa nxee
ladna ndo' Jesús ta na mas kwa'ad men ndeseano Jesús, ta
we'e myun bexa cuent Jesús. 11 Parea le'a be ule'ay nibe'e
wa mki'il be men wa inab bexa ndi igo'o Pilat Barrabás
litgi'ib. 12 Le'a Pilat cha unabdi'izhgal ndo' be men:
—¿Xta'an nlad bega gunno na' xa ndab bega
xa nibe'e ten bega xa judio?
13 Le'a be men wa uge' uka'ab, ndab bexa:
—¡Ikea xa ndo' cruz!
14 We'e le'a Pilat ndab:
—¿Xta'an ta ugap mbin xa zhaga?
Ná le'a be men wa ndi mas uge' ndab:
—¡Ikea xa ndo' cruz!
15 Le'a Pilat nlad wen ya'an ndo' be men wa, ta we'e
mgo'o Pilat xa nsalea' Barrabás. Cha ndab Pilat ndo' be
soldad kin bexa Jesús, cha uke'a bexa xa ndo' cruz.

Be soldad usalad mbinno Jesús

(Mt. 27:27-31)

16 We'e le'a be soldad cha mbi'i Jesús tale ten ni'ilaw, sa
nsalea' pretorio. Cha mzhealbe iteanak be soldad sa wa. 17 Cha
mgak bexa Jesús dub lad ko'ol, ta konch ugats. No msob bexa
dub ta rued cuent coron gek Jesús ta naknde'e xos yagich. 18 Cha
usaxan be soldad ndun usaladno Jesús, uge' ndab bexa:
—¡Si'il nak xa nibe'e ten bexa judio!
19 Cha nla' bexa dub bar gek Jesús, no mchukko bexa ndo'
Jesús, no msaxib bexa ndo' Jesús cuent ndankea bexa xa.
20 Le'a gor na mtayun usaladno bexa Jesús, cha ulate bexa lad
konch ugats nak Jesús. Cha mgak bexa Jesús le'aka xab xa.
Cha ncha'ano bexa Jesús sa ikea xa ndo' cruz.

Mke'a bexa Jesús ndo' cruz

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

21 Le'a gor we'e le'a dub xabgi'i nsalea' Simón ncha'laya' Jerusalén,
dub xa gezh Cirene xus Alejandro no Rufo. Le'a gor na mzhe'al be
soldad xa wa, cha mbin bexa juers go'o Simón wa cruz ten Jesús.
22 Cha mbi'i bexa Jesús dub sa nsalea' Gólgota, dub di'izh gab tit gek
men. 23 We'e msa'a bexa vin ten uv noch xup ten ya mirra goo Jesús,
parea le'a xa lá ngo-yá. 24 Cha mke'a be soldad Jesús ndo' cruz, cha
ulo'o bexa dub suert, ndontsa ini'í bexa ná tonpa ika'a be xab Jesús.
25 Le'a gor na mke'a bexa Jesús ndo' cruz, le'a ta wa gor nkea uge'a
tempran. 26 Le'a gek cruz ten Jesús mke'a bexa dub letr, ndab-a ná
xta'an li nkea xa ndo' cruz, ndab-a: "TA NDEE XA NIBE'E TEN BEXA
JUDIO." 27 No top wa'an mke'a bexa ndo' stop cruz wats Jesús, dub
xa wats Jesús lad ga'al, le'a stub xa wats lad raves. 28 Li ngok-a lak
nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: "Mbinno bexa xa cuent dub xa ugap."[a]
29 Le'a be men nseabetid sa wa xela uní'i ndo' Jesús,
nkwi'in bexa gek bexa, ndab bexa ndo' Jesús:
—Lu ndab slate ni'i ten Dios, cha ixiste lu-yá wizh yontsa.
30 ¡Nat byun libr le'aka le'a lu, ula' ndo' cruz ba'!
31 No liga le'a be ule'ay nibe'e no be mech ten ley
nisi Jesús, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—Le'a xa ba' le'a ngokno be men, ná lá gun xa gan ulat
xa le'aka xa ndo' gealgut. 32 Xa ba' ndab le'a nak Cristo xa
nibe'e ten beuna xa Israel. ¡Nat ila' xa ndo' cruz, ndontsa
ini'í beuna-yá, cha gungea ladna beuna xa!
No liga le'a bexa nkea ndo' cruz wats Jesús kwea' uní'i ndo' Jesús.

Jesús ngut ndo' cruz

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

33 Le'a ngol gor gawizh le'a idub ndo' gizhliyo mkaw gast gor nkea
uyon uzhe. 34 Le'a ngol gor wa le'a Jesús uzhe'eb uge' uní'i ndab:
—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —le'a ta wa dub di'izh gab:
Dios ten na', Dios ten na', ¿xta'anxá mlalad go na' zhaga?
35 Le'a ncho bexa nde sa wa gor na mbi'ín bexa
ta li ndab Jesús wa, cha ndab bexa:
—Bla'ach bega, le'a xa ba' nbezh profet Elí.

---

[a] **15:28** Is. 53:12

36 We'e le'a dub bexa wa cha uto'o karrel, cha mgazh
xa dub ble'a lad xi'il ndo' vinagr, cha msob xa-yá gek dub
yalod. Cha msa'a xa-yá goo Jesús-a, ndab xa:
—Kweas beuna naga si'id Elí ixe'e xa ndee ndo' cruz.
37 Ná le'a Jesús uge' utezhat, cha ngut xa. 38 We'e le'a lad uta'a
nak bse'a len ni'i ten Dios cha usaw gast ga'ap no gast ila', ngok
top ble'a-yá. 39 Le'a dub xa nibe'e ten soldad nso' lad ndo' Jesús
uni'í xte'e utezhat Jesús no xte'e ngut xa. Cha ndab soldad wa:
—Ta ugeaka le'a xabgi'i ndee Xinka Dios.
40 Le'a sa wa sittsa ndewi'i kwa'ad be xagots. Le'a lat bexa wa
nso' Marí xa gezh Magdala no Salomé no Marí xna'a Kosé xa wit
Jacob tuzh wa. 41 Le'a be xagots wa bexa na uto'o Galilea usankea
tso'o Jesús, no ngokno bexa Jesús nes ncha'a xa Jerusalén. No
kwa'adta be xagots ncha'ano Jesús Jerusalén nde sa wa.

Jesús mga'ach

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42 Le'a ta wa dub gor uzhe wizh nsaxkwa'a bexa judio ta
gunti'in bexa gat xe'a wizh ne'e bexa. 43 We'e le'a dub xa nsalea'
Kosé xa gezh Arimatea ngop valor ulen ndo' Pilat unab xa
Jesús. Le'a Kosé wa dub xa nsak ten bexa judio, no nkenkea'
xa tiemp inibe'e Dios ndo' gizhliyo. 44 Le'a Pilat ngwanseana ná
xte'e uxax ngut Jesús. Cha utezh Pilat dub soldad nibe'e, cha
unabdi'izh Pilat naga ngutla Jesús. 45 Le'a gor na ndab soldad
wa le'a Jesús ngutka, cha ndab Pilat go'o Kosé Jesús. 46 We'e
le'a Kosé ngwa'isi'i dub lad kub, cha uxe'e xa Jesús ndo' cruz,
cha mtixko xa Jesús lad wa. Cha ulo xa Jesús len dub ba'a
cuent ge'lo'o, dub ge'ed udan men ndo' ge'da'a. Cha mtixte xa
dub ge' si'il mtsaw to'o ba'a wa. 47 Le'a Marí xa gezh Magdala
no Marí xna'a stubga Kosé ndewi'i pa ulo bexa Jesús.

Jesús mban ndo' gealgut

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

16 Ngol utid wizh ne'e bexa judio, le'a Marí xa Magdala no
Marí xna'a Jacob no Salomé usi'i bexa ta uxe'e koo bexa
las Jesús. 2 Le'a ngol tempran wizh ned ten sman nsobla dub
tuzh wizh, ncha'be bexa sa nde ba'a mga'ach Jesús wa. 3 Le'a
gor ncha'a bexa nes wa ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Cha ton kob ge' si'il to'o ba'a wa zha?

[4] Ná le'a gor ulaya' bexa sa wa, mna'la bexa le'a ge' wa myo'obla
to'o ba'a wa. [5] Cha uyo'o be xagots wa len ba'a wa, cha mna' bexa
dub xabgi'i ben nsob lad ga'al len ba'a nak dub lad nagud ta ko'ol,
cha mzheb bexa. [6] Ná le'a xabgi'i wa cha ndab ndo' bexa:
—¡Lá izheb bego! Na' uní le'a bego nkwa'an Jesús xa Nazaret,
xa na ukea ndo' cruz. Ná le'a Jesús ubanla, le'a xa wa na'anla sa
ndee. Bwi'i bega sa mxo'ob be men xa. [7] Nat wa' bega ndo' be xmen
Jesús no ndo' Pedr, gud bega ndo' bexa le'a Jesús ncha'a nedla
ndo' bexa Galilea, le'a sa wa izhe'al bexa xa lakka ndab xa.
[8] We'e le'a be xagots wa nxis tant nzheb bexa, cha uto'o
bexa len ba'a wa mxo'on bexa. Ná ni na'an ton ndo' ná
ngab bexa ta wa nes nsea' bexa, tant nzheb bexa.

Jesús mlundo' ndo' Marí xa Magdala

(Jn. 20:11-18)

[9] Tso'o na mban Jesús gor tempran wizh ned ten sman wa, ned
mlundo' xa ndo' Marí xa Magdala, xa na ulo'o Jesús dub ga'ad mbi
bxin len lado'o na. [10] Le'a Marí wa cha ngwa' ndo' bexa uteseano Jesús.
Le'a bexa wa uzhebpa uban ndencho ladna no ndeyo'on bexa. Cha
ndab Marí le'a Jesús mbanla. [11] Parea le'a bexa wa lá ngungea ladna
le'a Jesús nban, no ni lá ngungea ladna bexa le'a Marí wa uni'í Jesús.

Jesús mlundo'gal ndo' top be xmen na

(Lc. 24:13-35)

[12] Tso'o wa le'a Jesús mlundo' ndo' top be xabgi'i nes
ncha'be bexa ge'e, parea xa'aga nluu xa. Le'a bexa wa bexa no
ukeseano Jesús. [13] We'e cha ngwa'yab bexa-yá ndo' iteata be
ltsa'a bexa. Parea le'a bexa ni we'eka lá ngungea ladna-yá.

Jesús ndab ya'beyadi'izh be xmen xa di'izh ten Dios

(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

[14] Tso'o wa mlundo' Jesús ndo' isatibdub be xmen xa dub
sa junt ndeyaw bexa. Le'a Jesús cha uteyo bexa ke na lá
ngungea ladna bexa le'a Jesús nbanla, no ke ngud nak lado'o
bexa, geal le'a bexa wa lá ngungea ladna ta ndab bexa uni'íla
le'a Jesús mbanla. [15] Cha ndab Jesús ndo' bexa wa:
—Wa' bego idub nax ndo' gizhliyo. Bidi'izh bega di'izh wen
ten Dios ndo' iteanak be men. [16] Le'a tal ton gungea ladna na'

no italea' xa, le'a xa wa sap gealnaban ndo' Dios. Le'a tal ton
na'anpa gungea ladna na', le'a xa wa ini'í gealkwea'. [17] Le'a bexa
ndangea ladna na' sun be ta nluu le'a bexa ndap juers ten Dios.
Gunti'in bexa lea na' kontu'ub bexa be mbi bxin ncho len lado'o
be men, no gudi'izh bexa stubga di'izh. [18] No tal bexa lá ini'í isen
bexa mbe'al no goo bexa venen, le'a ta wa na'an xta'an gun. No
uxo'ob bexa ya'a bexa gek bexa gizh, le'a bexa wa cha syakna.

Jesús mkea gibe'a

(Lc. 24:50-53)

[19] Tso'o na li ndab Jesús, we'e cha mkea xa gibe'a, cha
usob xa wats Dios lad ga'al. [20] Le'a be xmen Jesús cha uto'o
ncha'beyadi'izh di'izh ten Jesús ndo' be men ncho itea lad.
Le'a Jesús ndakno bexa, no nsa'a xa juers ndun bexa sian ta'a,
ta na nluu le'a ta ndadi'izh bexa wa di'izh tenka Dios.

Be di'izh ten Jesús mke'a Luc

Le'a dub xa nsalea' Luc mke'a libr ndee no libr nsalea' Hechos. Le'a xa sian biaj ngwa'no Pabl ukeseadi'izh Pabl di'izh ten Dios sian be gezh. Le'a Luc wa nak doctor. Mke'a xa libr ndee ndo' bexa ndadi'izh di'izh griego, bexa na'anpa xa judio. Nluu xa le'a Jesús nakka dub men no nakka xa Xin Dios. Ndadi'izh xa ton nak be usan gox polta ten Jesús gast Adán. No nluu xa xte'e utsin nak Jesús ni dub ke lá ngap xa.

Luc mke'a cuent ten Jesús ndo' Teófilo

1 Le'a kwa'ad be men mbin juers ndon xkwa'a mke'a bexa ta na
ta ugeakapa mbin Jesús lat besa. [2] Le'a bexa na ukeseano Jesús
ndon le'a ned uni'í be ta wa no mbidi'izh bexa-yá ndo' besa. [3] Ta
we'e no na' uzhebpa uloxnes gast xan itea be ta ndee. Cha mbinbe
na' le'a na' nsabndo' ndon xkwa'a uke'a be ta ndee ndo' go, Teófilo,
[4] ndontsa wen igondo' go gealngea, be ta na mbidi'izh bexa ndo' ga.

Dub angel ndab ndo' Zacarías le'a xa gap Juan

[5] Le'a zha na ngok Herodes xa nibe'e Judea, uyo'o dub ule'ay
judio nsalea' Zacarías, dub xa no nak partid Abías ten be ule'ay.
Le'a xagots ten Zacarías wa nsalea' Elisabet, dub xa ras ten
Aarón. [6] Le'a Zacarías nsea Elisabet uzhebpa bexa wen ngok
ndo' Dios. No uzhe'eb mxobgek bexa ndo' itea be ta'a unibe'e
Dios. [7] Ná le'a bexa wa lá ndap xin na, geal le'a Elisabet wa dub
xagots lá yo'o gan gap me'ed. No goxlapa itop bexa wa.
[8] Ngol zha na le'a partid ten ule'ay Zacarías wa le'a ngol gun ti'in
ndo' Dios. [9] Lak nak costumbr ten be ule'ay ulo'o bexa suert, cha le'a
Zacarías ngol le'a ya'lo zhen len ni'i ten Dios. [10] Ngol gor na ngo
xa zhen len wa, le'a itea be men ndebe tso'o juer ndadi'izhno Dios.
[11] Cha mlundo' dub angel ten Dios ndo' Zacarías, nso' angel lad ga'al
wats mes, sa ngo ule'ay zhen. [12] Le'a gor na uni'í Zacarías angel wa,
le'a xa ni lá ini'í xte'e gun, no mzheb xa. [13] Le'a angel wa cha ndab:
—Zacarías, lá izheb lu, le'a Dios ndo'ón ta nab lu ndo' xa. Le'a
Elisabet xagots ten lu gap dub me'ed bgi'i, cha usalea' lu me'ed
wa Juan. [14] Le'a zha na gal me'ed, le'a lu uzhebpa iten ladna, no
kwa'adpa be men iten ladnabe, [15] geal le'a xin lu wa gak dub xa

uzhebpa nsak cuent ten Dios. Le'a xa ni lá goo vin no ni stub ta'a
nsudna be men. No uzhebpa gap xa juers ten Espíritu ten Dios, gor na
bi le'a xna'a xa nso'no xa. 16 Le'a xa gun gan le'a kwa'adpa bexa Israel
yach yankea bexa Dios Xa Nibe'e. 17 Le'a Juan le'a ya' ned ndo' Xa
Nibe'e wa. Le'a xa wa juert gudi'izh sakndo' Dios lak juert mbidi'izh
Elí, ndontsa gun xa gan lá kuyota be men nsea le'aka be xin xa, no
le'a bexa lá nxobgek wa uxobgek ndo' Dios. Li gun xa ndontsa list
kwe be men gungea ladna bexa xa nak Xa Nibe'e wa zha na ilen xa.
18 Le'a Zacarías cha unabdi'izh ndo' angel, ndab xa:
—¿Xte'exá iní na' syo'o gan gak ta ndee zhaga? Le'a
na' no xagots ten na' yá goxlapa besa.
19 Le'a angel cha uka'ab ndab:
—Le'a na' nsalea' Gabriel, na' ndun ti'in ndo' Dios. Le'a
Dios mtu'ub na' ndalyáp na' ndo' lu be di'izh wen mbidi'izh
na' wa. 20 Le'a nat le'a lu yak mud, yá lá gudi'izhta lu gast gal
wizh yoo be ta ndáp na' ndee wa, ke na lá ngungea ladna lu ta
ndee. Nat le'a ta wa gakka gal zha nsabndo'ka li gak-a.
21 Ndalen wa le'a be men ndenkea' ná xá gor ito'o Zacarías
len ni'i ten Dios. Ndanseana bexa xta'an ngi lita kwen ncha'a xa
len wa. 22 Ná le'a gor na uto'o xa le'a xa lá yoolata gan iní'i.
We'e uni'í be men le'a xa uni'í dub ta mluu Dios len wa. Le'a
xa sbe'en seintsa ndun, le'a xa lá yoolata gan gudi'izh.
23 Le'a ngol zha ngwa'a be wizh mbin Zacarías ti'in wa, cha
nsea' xa ta lid xa. 24 Le'a tso'o wa le'a Elisabet xagots ten xa cha
nso'nola dub me'ed. Le'a xagots wa cha lá ito'ota ta lid na dub
ga'ay mbe'e. Mbinbe'e xa, ndab xa: 25 "Lnde'e ngokno Dios na'
gap na' me'ed, ndontsa na'antapa ido lad na' ndo' be men."

Dub angel ndab le'a Jesús gal

26 Le'a ngol sxo'op mbe'e tso'o wa, le'a Dios mtu'ubgal angel
Gabriel gezh Nazaret ten distrit Galilea, 27 sa ncho dub xagots
ben, dub xa ni gol ugal xabgi'i. Le'a xa wa nsalea' Marí, xa na
ika'aka dub xa na nsalea' Kosé, xa ras ten David. 28 Le'a angel
wa uyo'o len lid xagots wa, cha ndab angel ndo' xa:
—Tiux ga Marí, le'a Dios nsak ladna lak nak lu, no nso' Dios
wats lu. Le'a xa mas ndakno lu ndo' itea be xagots.
29 Ná le'a Marí ni ko lá ini'í xte'e gun gor na mbi'ín xa ta li ndab angel
wa. Ni lá ini'í xa xta'an ngi li ndab angel ndo' xa. 30 Le'a angel cha ndab:
—Marí, lá izheb lu le'a Dios nsak ladna lak nak lu. 31 Le'a nat le'a lu
yoxinna dub me'ed bgi'i, cha usalea' lu me'ed wa Jesús. 32 Le'a me'ed wa

gak dub xa nsakpa, geal le'a xa Xin Dios si'il. Le'a Dios Xa Nibe'e le'a gun
le'a Jesús inibe'e lak unibe'e David usan gox polta ten xa. 33 Le'a Jesús wa
inibe'e bexa ras ten Jacob idub tiemp. Le'a tiemp inibe'e xa nunk lá idub.
34 We'e le'a Marí cha unabdi'izh ndab ndo' angel:
—¿Xte'e yoo gan gak ta li ndab go wa zha? Le'a na'
ndee dub xagots nab, ni dub xabgi'i gol ugal na'.
35 Le'a angel cha uka'ab ndab:
—Le'a Espíritu ten Dios si'il ilen cuent dub xgal tso'o lu. Le'a
Espíritu wa le'a gun gap lu me'ed wa. Ta we'e le'a me'ed gap lu wa
ni dub ke lá gap, no isalea' me'ed Xin Dios. 36 Le'a Elisabet ltsa'a lu
wa no gap dub me'ed maska yá goxlapa xa. Le'a be men ndab le'a xa
wa lá yoo gan gap me'ed, parea le'a xa nso'nola me'ed dub xo'op
mbe'e. 37 Le'a cuent ten Dios na'an xta'an dub ta lá yoo gan.
38 Le'a Marí cha ndab:
—Le'a na' ndee dub xa ndun ti'in ndo' Dios Xa
Nibe'e. Gun Dios lak ndab go ndo' na' wa.
Le'a angel wa cha mka'an sa wa.

Marí ngwa'ina' Elisabet

39 Ngol tso'o wa le'a Marí cha uxax ncha'a dub gezh nde lat be
bet distrit Judea. 40 Cha uyo'o xa len lid Zacarías, cha unidi'izh xa
ndo' Elisabet. 41 Le'a gor na mbi'ín Elisabet unidi'izh Marí ndo' xa,
le'a me'ed nso'no Elisabet wa cha ute'al len xa. Le'a Espíritu ten
Dios cha mas uyo'o len lado'o Elisabet, 42 cha uge' ndab xa:
—¡Le'a Dios uzhebpa ndakno lu ndo' iteata be xagots! ¡No uzhe'eb
gakno Dios xin lu! 43 ¿Tonxá nak na' nsea ina' lu na' zhaga, ná
lu le'a nak xna'a xa gak Xa Nibe'e na'? 44 Le'a gor na mbín na'
unidi'izh lu, le'a me'ed nso'no na' ndee ute'al-la len na' tant nten
ladna me'ed. 45 Uzhebpa wen ncho ladna lu ta na mbingea ladna
lu ta ndab Dios ndo' lu, le'a ta wa gakka lak ndab xa.

Marí msa'a xno ndo' Dios

46 Le'a Marí cha ndab:

Le'a na' idub ncho ladna ndáp
le'a Dios uzhe'eb dub Dios wen.
47 Le'a lado'o na' nten ladna ndo' Dios
xa nsa'a gealnaban ndo' na'.
48 Le'a Dios nla'ach na', xa ndun ti'in ndo' xa,

maska na'anpa nak na' dub xa nsak.
Le'a idub ndo' ndee gab be men
le'a na' uzhebpa wen ncho lad na'.
49 Le'a Dios si'il uzhebpa ndakno na';
le'a xa dubkama nak Dios.
50 Idub tiemp nkwea' ladna xa be men,
bexa nxobgek ndo' xa.
51 Le'a juers ten Dios mbin xa be ta ndanseana beuna;
Mte'achso xa bexa zhin nak.
52 No ulatsob xa bexa nsak sa nibe'e bexa,
Cha myunno Dios bexa uban nak cuent bexa nsak.
53 Nsea bexa lá ndap ta gaw na, msa'a Dios sian ta'a ndo' bexa.
No ulantu'ub xa bexa rik ni na'anta xta'an ndap bexa.
54 Ndakno Dios bexa Israel, bexa ndun ti'in ndo' xa,
le'a xa lá nyalad ta nkwea' ladna xa bexa wa.
55 Le'a ta wa ta ndabka Dios ndo' bexa gox polta ten beuna,
ta gunno Dios Abraham no bexa ras ten xa idub tiemp.

56 We'e le'a Marí cha uyo'o ta lid Elisabet pa chon
mbe'e. Cha we'eta nsea' xa ta lid xa.

Xte'e ngol Juan xa ulalea' men

57 Le'a ngol wizh na gap Elisabet me'ed, le'a xa cha ngop
dub me'ed bgi'i. 58 Le'a bexa ncho gax wa no be ltsa'a xa cha
mbi'ín xte'e li utsin mbinno Dios Elisabet, cha no bexa mten
ladna. 59 Le'a ngol zha na ngok xo'on wizh ngol me'ed wa, cha
ulo bexa be'e me'ed lakka ndun bexa judio. No cha nlad bexa
usalea' bexa me'ed wa Zacarías lak nsalea' xus me'ed. 60 Ná
le'a xna'a me'ed lá ka'ab li isalea' me'ed. Ndab xa:
—Le'a me'ed isalea' Juan.
61 Le'a bexa wa cha ndab:
—¿Xta'an ngi li isalea' me'ed ba' zha? Le'a ni
dub ltsa'a lu na'anpa li nsalea'.
62 We'e cha unabdi'izh bexa sbe'en sein ndo' xus me'ed xte'e nlad
xa isalea' me'ed. 63 Le'a xa cha unab dub ble'a tabl, cha mke'a xa
ndo' tabl wa: “Le'a me'ed isalea' Juan.” Le'a itea be men wa cha
ngwanseanabe. 64 Cha bi le'a gor wa cha uyo'o gan uní'i Zacarías,
cha usaxan xa nsa'a xa xno ndo' Dios. 65 Le'a itea be men ncho
gax ta lid Zacarías cha ngwanseana bexa no mzheb bexa. Le'a ta li

ngok wa mgen itea be gezh ndebe lat be bet distrit Judea. 66 Le'a
itea bexa na li mbi'ín ta wa cha mbinbe'e bexa, ndab bexa:
—¿Xte'ema gak me'ed wa zha?
Le'a bexa wa uni'í le'a me'ed wa ncho ndo' ya'a Dios.

Ta msa'a Espíritu ten Dios mbidi'izh Zacarías

67 Le'a Zacarías xus me'ed wa mas uyo'o juers ten Espíritu ten
Dios len lado'o na, cha mbidi'izh xa sakndo' Dios, ndab xa:

68 Uzhebpa wen Dios Xa Nibe'e bexa Israel,
geal le'a xa mbi'id yakno be xmen xa.
69 Le'a Dios mtu'ub dub xa juertpa usa'a gealnaban,
dub xa ras David, xa mbin ti'in ndo' Dios.
70 Le'a ta wa ta ndab Dios ndo' be profet ten na polta,
cha mbidi'izh bexa-yá ndo' be men sakndo' Dios.
71 Le'a Dios ndab le'a xa lá ula'a beuna ndo' be men
ndakloo ndo' beuna,
no bexa nxee ladna ndo' beuna.
72 Le'a Dios nkwea' ladna be usan gox ten beuna,
no ndunka xa lakka ndab trat mbinno xa bexa wa.
73 Le'a trat wa ta ndab Dios ndo' Abraham usan gox ten
beuna le'a Dios sunka ta wa:
74 le'a xa gakno beuna ndo' be men ndakloo ndo' beuna,
ndontsa na'anpa izheb beuna gun beuna ti'in ndo' Dios,
75 no umbi'i gak lado'o beuna ndo' Dios,
no uzhebpa wen gak beuna ndo' xa idub tiemp nban beuna.

76 Le'a lu, chuu, isalea' dub profet ten Dios Si'il,
le'a lu ya' ned ndo' xa gak Xa Nibe'e,
ndontsa list kwe be men Israel gal zha ilen xa wa.
77 We'e ini'í bexa le'a Dios stsu'u be ke ten bexa,
no usa'a xa gealnaban ndo' bexa.
78 Le'a Dios ten beuna uzhebpa nkwea' ladna be men,
ta we'e utu'ub xa xa nak cuent xe'a wizh gor
tempran ndo' beuna,
79 ndontsa usu xa xe'a lado'o bexa ndencho sa ukaw,
bexa nzheb gat.
Li uluu Dios beuna nes ten xa,
ná xte'e wen yoono beuna xa.

[80] Le'a Juan ngo'ol, no mas juert ngok lado'o xa. Ngol zha
goxla xa ngwa' xa uyo'o xa ge'e sa bid sa na'an men, gast
ngol zha na usaxan mbidi'izh xa ndo' bexa Israel.

Xte'e ngol Jesús

(Mt. 1:18-25)

2 Le'a tiemp we'e le'a xa nsalea' Augusto César xa nibe'e Roma
unibe'e gats dub censo ten itea be men. [2] Le'a censo ned wa
ngwats zha nak Cirenio xa nibe'e sa nsalea' Siria. [3] Le'a itea be men
cha nsea'be be sa nak lazh bexa, ndontsa sa we'e gak punt bexa ndo'
censo wa. [4] Ta we'e le'a Kosé uto'o gezh Nazaret ten distrit Galilea.
Cha nsea' xa gezh Belén ten distrit Judea, lazh David usan gox polta
ten Kosé, [5] ndontsa sa we'e gak punt xa no Marí xagots ika'a xa. Le'a
zha wa le'a Marí yá nso'nola me'ed. [6] Ná le'a zha na ncho bexa Belén,
le'a Marí ngol wizh gap me'ed. [7] Cha ngop xa me'ed ned ten xa. Cha
mtixko xa me'ed dub ble'a lad, nsea ulo xa me'ed len dub caj, ta nyo'o
gix ndaw man, geal le'a bexa yá lá ngalta cuart ute'e bexa yoo bexa.

Be angel no bexa nkeno borreg

[8] Le'a gax Belén nde pla be xabgi'i nkeno be borreg ten
na te'al wa. [9] Zha le'aka dub angel ten Dios mlundo'la sa
wa. Le'a xe'a si'il ten Dios msula idub sa nde bexa. Cha
uzhebpa mzheb bexa. [10] Ná le'a angel wa cha ndab:
—Lá izheb bega, le'a na' ndalyáp ndo' bega dub ta uzhebpa
iten ladna itea be men. [11] Le'a te'al ndee le'a gezh Belén lazh
David ngol dub me'ed mtu'ub Dios usa'a gealnaban, le'a ta
wa Cristo Xa Nibe'e. [12] Lnde'e igondo' bega ná ta me'ed na-yá:
le'a me'ed wa izheal bega nbixyo'o dub ble'a lad, naxncho
me'ed len dub caj ta nyo'o gix ndaw be man.
[13] Le'a gor wa le'a kwa'adta be angel ten Dios mlundo'
sa wa. Ndalto'o bexa ndo' Dios, ndab bexa:

[14] ¡Si'il nak Dios ncho ga'ap,
no ndo' gizhliyo wen kwe be men ndun ta nsak ladna Dios!

[15] We'e le'a be angel wa nsea'be gibe'a, cha ndab
bexa nkeno be man wa ndo' be ltsa'a na:
—Ncha'be beuna Belén, ini'í beuna ta ncho sa
wa, ta mbidi'izh angel ten Dios.

16 Cha uxax ncha'be bexa Belén. Cha mzheal bexa Marí no Kosé,
cha uni'í bexa me'ed wa naxncho me'ed len ta nyo'o gix ndaw
be man. 17 Le'a gor na uni'í bexa me'ed, cha mbidi'izh bexa ta
ndab angel cuent ten me'ed. 18 Le'a itea be men na mbi'ín ta ndab
bexa nla'ach borreg wa cha ngwanseanabe. 19 Ná le'a Marí cha lá
yalad ta ndab bexa wa, cha uzhebpa nten ladna xa ndanbe'e xa
ta wa. 20 Le'a bexa nkeno be borreg wa cha nsea'be, ndab bexa
le'a Dios uzhe'eb dub Dios si'il. No nsa'a bexa xno ndo' Dios por
itea be ta'a mbi'ín bexa no ta uni'í bexa lak ndab angel.

Kosé no Marí mbi'i Jesús sa nde ni'i ten Dios

21 Le'a ngol zha ncho me'ed wa dub xo'on wizh, le'a bexa cha
ulo be'e me'ed wa. Cha msalea' bexa me'ed Jesús, lakka ndab
angel isalea' me'ed, zha na biseata iso'no Marí me'ed.
22 Le'a ngol zha na ngwa'a be wizh nsambi'i dub xagots ndap
me'ed, lak nibe'e ley ten Moisés, we'e le'a Kosé no Marí cha mbi'i
Jesús gezh Jerusalén sa nde ni'i ten Dios, yun bexa cuent Jesús ndo'
Dios. 23 Li mbin bexa lak nkeani'i ley ten Dios, ndab-a: "Le'a xinbgi'i
ned dub xagots wa gak me'ed ten Dios."[a] 24 No msa'a bexa man xnab
lak nibe'e ley ten Dios, ndab-a usa'a bexa top ngog natal top palom.
25 Le'a gezh Jerusalén uyo'o dub xa nsalea' Simeón, dub xa wen
nak ndo' Dios no ndankea xa Dios. No nkenkea' xa zha ilen xa na
ko'o bexa Israel ndo' be gealkwea'. Le'a Espíritu ten Dios uzhebpa
ncho len lado'o Simeón. 26 Le'a Espíritu wa ndabka ndo' Simeón le'a
Simeón na'anpa gat gast ini'íka xa Cristo xa na utu'ub Dios. 27 Ta
we'e ngol dub wizh le'a Espíritu ten Dios le'a ulogek Simeón ya' xa
sa nde ni'i ten Dios. Le'a wizh wa le'a be usan ten Jesús no ncha'ano
Jesús sa wa, gunno bexa Jesús lak nibe'e ley ten Dios. 28 We'e le'a
Simeón cha udi'id Jesús, cha msa'a xa xno ndo' Dios, ndab xa:

29 Dios Xa Nibe'e, nat le'a na' yá syo'o gan gat,
le'a go yá mbinka ta ndab ga gak wa.
30 Le'a na' yá uní me'ed gak xa usa'a gealnaban wa,
31 xa na mtu'ub ga ini'í itea be men xa.
32 Le'a me'ed ndee gak xa usu xe'a ndo' be men
na'anpa xa Israel;
cha gab bexa le'a besa xa Israel xmenka go Dios.

---

[a] **2:23** Ex. 13:2, 12

33 Le'a Kosé nsea Marí xna'a Jesús ndanseana ta ndadi'izh
Simeón xte'e gak Jesús. 34 Le'a Simeón cha unab ndo' Dios
ula'ach Dios bexa wa, cha ndab xa ndo' Marí xna'a Jesús:
—Le'a kwa'ad bexa Israel lá gungea ladna Jesús ndee, we'e gak
perdid bexa. No le'a kwa'ad bexa Israel gungea ladna Jesús ndee,
we'e gap bexa gealnaban ndo' Dios. Le'a me'ed ndee gak dub sein
ten Dios, ná le'a kwa'ad be men gakloo ndo' xa. 35 Le'a ta wa uluu ta
ndanbe'e bexa len lado'o bexa. Parea le'a cuent ten lu le'a ta wa
gak dub gealkwea' si'il ini'í lu, cuent dub spad ga'as lado'o lu.
36 Le'a sa wa no dub profet nso', dub xagots nsalea' Ana xin
Fanuel, xa ras ten Aser. Le'a Ana wa dub xa goxlapa. Le'a xa
wa uyo'ono xabgi'i ten na dub ga'adtsa li'in, 37 cha ngut xabgi'i
wa. Le'a xa wa ncho dap ga'al ncho dap li'in. Idub tiemp ncho
xa tale ten ni'i ten Dios, te'al tezhea ndun xa ti'in ndo' Dios,
gast ncho wizh lá ndaw xa tant ndadi'izhno xa Dios.
38 Le'a gor na bi li nso'yadi'izh Simeón ndo' Marí, le'a Ana
cha ulen wats bexa, cha msa'a xa xno ndo' Dios. Cha mbidi'izh
xa cuent ten me'ed Jesús ndo' itea be men nde sa wa, bexa na
ndenkea' zha ko'o Dios bexa Jerusalén ndo' be gealkwea'.

Kosé no Marí myo'o Jesús gezh Nazaret

39 Le'a gor na yá mbin bexa lak nibe'e ley ten Dios gun
bexa, cha myach bexa Galilea nsea' bexa Nazaret lazh bexa.
40 Cha mas nsaya'al Jesús, no nsayo'o juers xa, no mas
uzhe'eb nsayák xa. No uzhe'eb ndakno Dios xa.

Jesús ngwa' sa nde ni'i ten Dios zha tuzh Jesús

41 Le'a be usan ten Jesús itea li'in nda'be gezh Jerusalén ujest
Pascua ten bexa judio. 42 Le'a zha ncho Jesús tibtop li'in cha
ngwa'be bexa Jerusalén lakka ndun bexa. 43 Le'a ngol wizh myando'
ujest wa, cha nsea'be bexa ta lid bexa, parea lá ini'í bexa le'a
Jesús myanso' Jerusalén. 44 Cha uso'la bexa idub dub wizh nes,
ni bexa gol noka Jesús ncha' lat bexa kwa'ad wa. Cha usaxan
nkwa'an bexa Jesús lat be ltsa'a bexa no lat bexa nchando' bexa,
45 parea lá izheal bexa Jesús. Cha myach bexa le'aka Jerusalén
mya'kwa'an bexa Jesús. 46 Le'a ngol wizh yon cha mzheal bexa
Jesús tale ten ni'i ten Dios. Le'a Jesús nsob lat be mech ten ley
nsobyo'ón Jesús ta ndadi'izh bexa, nsea nabdi'izh Jesús ndo' bexa.
47 Le'a itea bexa na ndeyo'ón ta li ndab Jesús wa ndanseana xte'e

ndák Jesús no xte'e nka'ab Jesús. 48 Le'a gor na uni'í be usan ten
Jesús ta wa, cha ngwanseana bexa. Cha ndab Marí ndo' Jesús:
—Chuu, ¿xta'anxá lba'a mbinno lu besa zhaga? Le'a na'
nsea xus lu ba' nyu'pa ladna besa, nseakwa'an besa lu.
49 Ná le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Xta'an nkwa'an bega na' zha? ¿Ná lá ini'í bega zha
le'a na' nsabndo'ka gun ti'in ten Dios Xus na'?
50 Ná le'a be usan ten Jesús lá yakbe'ena ta ndab Jesús. 51 Le'a
Jesús cha nsea'no bexa gezh Nazaret, nxobgek me'ed ndo' bexa. Le'a
xna'a Jesús lá yalad be ta utid wa. 52 Le'a Jesús cha mas nsaya'al no
mas nsayák me'ed. No mas nsak ladna Dios no be men lak nak Jesús.

Xte'e mbidi'izh Juan ndo' be men

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

3 Le'a zha na nchasea dub ti'inla li'in nak Tiberio xa nibe'e
Roma, le'a Poncio Pilat nak xa nibe'e idub distrit Judea. Le'a
Herodes nibe'e Galilea. Le'a wit xa Julip nibe'e Iturea no Traconite.
Le'a Lisanias nak xa nibe'e Abilinia. 2 Le'a Anás no Caifás nak be
ule'ay ndon le'a nsak lat bexa judio. Zha we'e le'a Dios uní'i ndo'
Juan xin Zacarías, zha ncho xa ge'e sa bid sa uxee ncho men.
3 Le'a Juan cha nchasea idub gax to'o yowbe'e Jordán, mbidi'izh
xa ndo' be men, ndab xa ula'a bexa be ta ugap nak bexa no
italea' bexa, ndontsa utsu'u Dios be ke ten bexa. 4 Le'a ta wa
ngok lak mke'a profet Isaías polta cuent ten Juan, ndab-a:

Le'a xa wa ikeseyadi'izh ge'e sa bid, uge' gab xa:
"Bin parej bega nes ilen Xa Nibe'e,
bkeaso' bega nes ten xa.
5 Itea be sa wat nak izheayobe,
itea be ge'e ubi'i no be bet byux yak lat sa wa.
Le'a be nes na'anpa bgea nak wa igeaso'be;
le'a be nes ngwap ula' nak wa yakcha'awbe.
6 Le'a itea be men ini'í xte'e ko'o Dios bexa ndo' be ke ten bexa."[a]

Li mke'a Isaías sakndo' Dios.
7 Le'a zha wa le'a kwa'ad be men ulen wats Juan kolea'
Juan bexa. Le'a Juan cha ndab ndo' bexa:

---

[a] **3:4-6** Is. 40:3-5

—¡Bego xa ugap cuent be mbe'al! ¿Ton ndab ndo' bego italea'tsa
bega, cha na'anpa utsaksi Dios bega zha? [8] Bin bega ta wen,
ta uluu le'a bega mla'aka be ta ugap. No ni lá gunbe'e bega
gab bega le'a bega ras ten Abraham, ta we'e le'a Dios na'anpa
utsaksi bega. Le'a na' gáp le'a Dios syo'o gan gunno be ge' ndee
bexa ras Abraham. [9] Le'a Dios listla nso' utsaksi xa bexa ndun
ta ugap, cuent dub xa nso'nsén dub gibya kabto'og xa itea be ya
lá nsa'a ngus wen, cha utsa'ab xa ta wa ndo' gi' yol'-a.

[10] Le'a be men wa cha unabdi'izh ndab bexa ndo' Juan:

—¿Xta'an nsabndo' gun besa zha?

[11] Le'a Juan cha ndab:

—Le'a bego na ndap top gamix, bsa'a bega dub-a ndo' xa lá ndap-a.
Liga bego na ndap sian ta ndaw na, bsa'a bego ta gaw bexa lá ndap-a.

[12] Le'a pla bexa nsen med nkix be men ndo' xa nibe'e Roma cha
ulaya' wats Juan. Le'a bexa wa no nlad italea', ndab bexa ndo' Juan:

—Mech, ¿xta'an nsabndo' gun besa zha?

[13] Le'a Juan cha ndab:

—Lá inab bega mas sian med ndo' dub lak nsabndo'-yá.

[14] We'e no stapla soldad unabdi'izh ndab:

—¿Besa zha xta'an nsabndo' gun?

Le'a Juan cha ndab:

—Na'anpa ucheb bega be men, no lá ulat bega med ten
bexa. No lá usake bega dub men dub ta'a na'anpa ngun xa.
Bten ladna bego nsea tal plo ta nkix xa nka'a bega.

[15] Le'a be men wa ndenkea' zha ilen Cristo, no ndanbe'e bexa naga
lid le'a Juan nak xa wa. [16] Ta we'e le'a Juan cha ndab ndo' itea bexa:

—Le'a na' ndee nits-tsa ngolea' bega, ná le'a tso'o na' ilen
stub xa kolea' be men no Espíritu ten Dios no gi'. Le'a xa wa
mas nsak ndo' na' gast ni lá isaya na' kote na' ndab xa wa.
[17] Le'a xa wa listla nso' uti be men wen lat bexa ugap, cuent
dub men nti bid ten trig lat be gix xab-a. Cha kocha'aw xa trig
wa len ni'i, nsea utso'ol xa xab-a wa ndo' gi' nunk lá yu'u.

[18] Le'a be ta ndee no sianta be ta'a mtenxe'a Juan be men,
mbidi'izh xa di'izh wen ten Dios ndo' bexa wa. [19] Le'a tso'o wa le'a
Juan ndab ndo' Herodes xa nibe'e Galilea le'a ta mbin Herodes
na'anpa le'a nak ndo' Dios, geal le'a xa uka'a Herodías xagots ten
Julip wit xa no sianta be ta ugap mbin xa. [20] We'e le'a Herodes
mbin stub ta mas ugap, unibe'e xa ikea Juan litgi'ib.

Juan ulalea' Jesús

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

21 Le'a zha na bi li ngolea' Juan kwa'ad be men, le'a xa no Jesús
ulalea' zha wa. Le'a gor we'e uní'i Jesús ndo' Dios, cha mya'al
gibe'a. 22 We'e le'a Espíritu ten Dios cha ulen gibe'a cuent dub palom
ncha'la' sa nso' Jesús. No ulen ti Dios gibe'a ndab ndo' Jesús:
—Lu nak Xi'ín na'. Le'a na' nkwea' ladna lu, no ntenno lad na' lu.

Lea' be usan gox polta ten Jesús

(Mt. 1:1-17)

23 Le'a Jesús ncho pa dub galnti'ila li'in zha na usaxan xa ndun xa
ti'in mtu'ub Dios xa gun xa. Le'a be men ndab le'a Jesús xin Kosé.
Le'a Kosé xin Elí. 24 Elí xin Matat, Matat xin Leví, Leví xin Melqui,
Melqui xin Jana, Jana xin Kosé, 25 Kosé xin Matatías, Matatías xin
Amós, Amós xin Nahum, Nahum xin Esli, Esli xin Nagai, 26 Nagai xin
Maat, Maat xin Matatías, Matatías xin Semei, Semei xin Kosé, Kosé
xin Judá, 27 Judá xin Joana, Joana xin Resa, Resa xin Zorobabel,
Zorobabel xin Salatiel, Salatiel xin Neri, 28 Neri xin Melqui, Melqui xin
Adi, Adi xin Cosam, Cosam xin Elmodam, Elmodam xin Er, 29 Er xin
Josué, Josué xin Eliezer, Eliezer xin Jorim, Jorim xin Matat, 30 Matat
xin Leví, Leví xin Simeón, Simeón xin Judá, Judá xin Kosé, Kosé xin
Jonán, Jonán xin Eliaquim, 31 Eliaquim xin Melea, Melea xin Mainán,
Mainán xin Matata, Matata xin Natán, 32 Natán xin David, David xin
Isaí, Isaí xin Obed, Obed xin Booz, Booz xin Salmón, Salmón xin
Naasón, 33 Naasón xin Aminadab, Aminadab xin Aram, Aram xin
Esrom, Esrom xin Fares, Fares xin Judá, 34 Judá xin Jacob, Jacob xin
Isaac, Isaac xin Abraham, Abraham xin Taré, Taré xin Nacor, 35 Nacor
xin Serug, Serug xin Ragau, Ragau xin Peleg, Peleg xin Heber, Heber
xin Sala, 36 Sala xin Cainán, Cainán xin Arfaxad, Arfaxad xin Sem,
Sem xin Noé, Noé xin Lamec, 37 Lamec xin Matusalén, Matusalén xin
Enoc, Enoc xin Jared, Jared xin Mahalaleel, Mahalaleel xin Cainán,
38 Cainán xin Enós, Enós xin Set, Set xin Adán, Adán xin Dios.

Lá ngun maxu'u gan utsabgix Jesús

(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)

4 Le'a Espíritu ten Dios cha msa'a juers ndo' Jesús, cha uto'o
Jesús to'o yowbe'e Jordán. Cha mbi'i Espíritu ten Dios xa ge'e
sa bid sa na'an men. 2 Le'a Jesús uyo'o dub top ga'al wizh sa wa.

Le'a maxu'u mbin preb Jesús, nlad maxu'u utsabgix maxu'u Jesús.
Le'a be wizh wa le'a Jesús lá ngaw, ta we'e zha utid be wizh wa
le'a xa uzhebpa ndanna. 3 We'e le'a maxu'u cha ndab ndo' xa:
—Tal le'a lu Xin Dios, nat gud ndo' ge' ba' yak-a pan.
4 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a di'izh ten Dios nkeani'i: "Na'anpa nabtsa ta
ndaw men nban bexa. Mas nsak nxobgek men ndo'
di'izh ten Dios, le'a ta wa ndun nban xa."[a]
5 We'e le'a maxu'u cha mbi'i Jesús gek dub ge'e
ga'appa. Cha uxax mluu maxu'u itea be gezh nde ndo'
gizhliyo. 6 Cha ndab maxu'u ndo' Jesús:
—Le'a itea be gezh ba' no itea be ta nsak ncho ndo' be gezh
ba', le'a ta wa usa na' ndo' lu inibe'e lu-yá. Le'a ta ba' ta nibe'e
na', no sak usa na'-yá ndo' bexa nlad na'. 7 Tal le'a lu isaxib
ndo' na' yankea lu na', le'a na' usa itea be ta ba' ika'a lu.
8 Le'a Jesús cha ndab ndo' maxu'u:
—Bxo'on wats na', maxu'u. Le'a di'izh ten Dios nkeani'i
ndab-a: "Wankea Dios Xa Nibe'e, no bin ta nladtsa xa."[b]
9 We'e le'a maxu'u cha mbi'igal Jesús gezh Jerusalén gek
ni'i ten Dios sa ndon le'a ga'ap. Cha ndab maxu'u:
—Tal le'a lu Xin Dios, nat btsa'ab brink gast ndo' yo
ba', 10 geal le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab-a:

Le'a Dios utu'ub be angel ten na ula'ach lu.
11 Le'a bexa wa go'o lu ndo' ya'a na,
ndontsa ni lá ikate'eb lu ndo' ni dub ge'.[c]

12 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—No ndab di'izh ten Dios: "Lá gun lu preb Dios Xa Nibe'e."[d]
13 Cha li mte'a maxu'u be ta mbin maxu'u preb Jesús
wa, cha mla'a maxu'u xa dub nde'ep.

Jesús usaxan ndun ti'in ndab Dios gun xa

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

14 Le'a Jesús cha mlansea' distrit Galilea, cha mas uyo'o juers
ten Espíritu ten Dios xa. Le'a be ta mbin Jesús cha mgen itea be
sa gax sa wa. 15 No mluu Jesús be men len be ni'i sa nzhealbe
bexa judio. Cha ndab bexa le'a Jesús le'aka ndadi'izh.

---

[a] **4:4** Dt. 8:3 [b] **4:8** Dt. 6:13 [c] **4:10-11** Sal. 91:11-12 [d] **4:12** Dt. 6:16

Jesús nsea'uluu be men gezh Nazaret

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

16 Tso'o wa le'a Jesús cha nsea' Nazaret sa na ngo'ol xa. Le'a
ngol dub wizh ne'e bexa judio, le'a xa cha no uyo'o len ni'i
sa nzhealbe bexa wa, lakka ndun xa. Cha ngwaso' xa go'ol xa
di'izh ten Dios. 17 Cha msa'a bexa dub libr nyu'ud ndo' Jesús, ta
nso' di'izh mke'a Isaías, xa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta.
Le'a gor na mxa'al xa git wa, cha mzheal xa sa ndab-a:

18 Le'a Espíritu ten Dios Xa Nibe'e ncho lado'o na',
le'a Dios mti na' gudi'izh na' ndo' be men uban
nak le'a Dios gakno bexa.
No gun na' wen yoo ladna bexa kwea' ncho ladna,
no ito'o bexa nkea litgi'ib, no ina' bexa lá na'.
No ko na' bexa kwea' ndencho ndo' ya'a be men,
19 no ndalyáp na' le'a Dios Xa Nibe'e yá ngol tiemp
gakno be xmen na.[a]

20 Cha mtsaw Jesús git wa, cha msa'a xa-yá ndo' xa nchansu
sa wa, cha usob xa. Le'a itea be men nde len ni'i wa cha
nwi'i ndo' Jesús. 21 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Nat ngok cumplir be di'izh ndee ndo' ga'al bega.
22 Le'a itea be men wa ndab le'a Jesús dub xa wenka. No
ngwanseana bexa ndo' be ta li mbidi'izh Jesús wa, ndab bexa:
—¿Lid xin Kosé xa ba' zha?
23 Le'a Jesús cha ndab:
—Ta ugeapa le'a bego gab dub di'izh ndee ndo' na': "Doctor,
byunyakna go le'aka go. Bin ga be uyon lazh ga ndee, lak
ndo'ón besa mbin go be uyon gezh Capernaum."
24 Cha no ndab Jesús:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a ni dub profet lá gungea ladna bexa
lazh xa ti profet xa. 25 No gáp na' le'a tiemp uyo'o profet Elí, lá ila' gi
chon li'in ncho xo'op mbe'e, cha uzhebpa uyo'o win idub Israel. Le'a
zha wa le'a kwa'ad be xagots nab ngut xabgi'i ten na uyo'o Israel.
26 Parea le'a Dios ni dub ndo' be xagots Israel wa lá utu'ub Elí.
Le'a xa wa ndi ngwa'yakno dub xagots ncho gezh Sarepta sa nibe'e
Sidón. 27 No liga le'a tiemp uyo'o profet Eliseo, le'a kwa'ad bexa

---

[a] **4:18-19** Is. 61:1-2

Israel nsén gealgizh lepra, parea ni dub bexa wa lá yunyakna xa.
Le'a xa ndi myunyakna dub xa nsalea' Naamán, xa nacion Siria.
28 Le'a gor na mbi'ín bexa ta ndab Jesús, cha uzhebpa ngokloo
itea bexa. 29 Cha ngwaso' bexa, mbi'i juers bexa Jesús to'o gezh
sa mas ga'ap gek bet wa, ndi'izh utsu'ub bexa Jesús. 30 Parea
le'a Jesús cha myach, mtid xa tlaw bexa wa, cha nsea' xa.

Jesús ulo'o dub mbi bxin len lado'o dub xabgi'i

(Mr. 1:21-28)

31 Le'a Jesús cha ncha'a Capernaum dub gezh ten distrit Galilea.
Le'a ngol be wizh ne'e bexa judio, le'a Jesús cha mluu be men len
ni'i sa nzhealbe bexa wa. 32 Le'a bexa wa ndanseana xte'e ndadi'izh
xa, geal le'a ta ndadi'izh xa wa nluu le'a xa uzhe'eb ndap juers.
33 Ngol dub wizh le'a dub xabgi'i nsak gizh tont ncho mbi bxin len
lado'o na no nsob sa wa. Le'a mbi bxin wa cha uge' ndab ndo' Jesús:
34 —Bla'a besa. ¿Xta'an nsea ugal lu besa, Jesús xa Nazaret? ¿Nsea
unitndo' lu besa zha? Le'a na' nchando' lu, le'a lu xa umbi'i mtu'ub Dios.
35 Le'a Jesús cha uteyo mbi bxin wa, ndab xa:
—¡Kexga lu! ¡Uto'o lado'o xa ba'!
We'e le'a mbi bxin wa cha udabi xabgi'i wa ndo' yo lat be men,
cha uto'o mbi bxin wa len lado'o xa, na'anta xta'an ngunno ta wa xa.
36 We'e le'a itea be men wa ngwanseana, ndab bexa ndo' ltsa'a bexa:
—¿Xte'e nak di'izh ten xa ndee zha? Le'a xa ndee ndap juers nibe'e
xa ndo' be mbi bxin, cha nto'o be mbi bxin wa len lado'o be men.
37 Le'a ta li mbin Jesús wa cha mgen itea be gezh ndebe gax sa wa.

Jesús myunyakna xnazha'ap Simón

(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

38 We'e le'a Jesús cha uto'o len ni'i wa, cha ncha'a xa ta lid
Simón. Le'a xnazha'ap Simón uzhebpa kwea' nsak, ncho xlea xa.
Cha unab bexa ndo' Jesús yunyakna Jesús xa wa. 39 Le'a Jesús cha
ubii sa nax xa wa, cha uteyo Jesús xlea wa, cha mto'o xlea wa
xa. Cha bi le'a gor wa ngwaste xa, msa'a xa ta gaw bexa.

Jesús myunyakna kwa'ad xa gizh

(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

40 Le'a gor na yá ngwa'asla wizh le'a be men ulenno kwa'adpa
bexa gizh ndo' Jesús, bexa nsén isando' gealgizh. Le'a Jesús

cha mxo'ob ya'a na las kadga dub bexa gizh wa, cha myakna
bexa. [41] No ulantu'ub Jesús be mbi bxin ncho lado'o kwa'ad
bexa. Le'a be mbi bxin wa uge' ndab ndo' Jesús:
—¡Lu nak Xin Dios!
Le'a Jesús cha uteyo be mbi bxin wa, no lá ula'ata Jesús iní'i bena wa,
geal le'a be mbi bxin wa uni'í le'a Jesús le'a nak Cristo xa mtu'ub Dios.

Jesús mbidi'izh di'izh ten Dios idub Galilea

(Mr. 1:35-39)

[42] Ngol stubtsa wizh le'a Jesús cha mka'an sa wa, ncha'a
xa dub sa na'an men. Ná le'a be men cha mkwa'an xa. Le'a
ngol gor na mzheal bexa Jesús, ndab bexa ndo' xa lá ika'an
xa gezh ten bexa. [43] Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' no be gezh xa'aga nsabndo' gudi'izh di'izh wen, ná
xte'e nibe'e Dios be men. Le'a Dios ti'in we'e mtu'ub na'.
[44] Cha nchasea Jesús be gezh nibe'e Galilea, nluu xa
be men len be ni'i sa nzhealbe bexa judio.

Di'izh ten Jesús mbin uzhebpa sian mbeal mga'a

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

5 Le'a dub wizh nso' Jesús to'o lagun nsalea' Genesaret. Le'a
sa wa nde kwa'ad be men nlad go'ón di'izh wen ten Dios.
[2] Le'a Jesús cha uni'í top barco nde to'o nits wa. Le'a bexa nsen
mbeal ndeusat be red ten na. [3] We'e le'a Jesús cha ukea ndo'
barco ten xa na nsalea' Simón, ndab xa ndo' Simón:
—Bsi'i barco ndee isasitxá-yá to'o nits.
Cha usob Jesús, cha usaxan xa nluugal xa be men
kwa'ad nde to'o nits wa. [4] Le'a gor na mtayadi'izh xa
ndo' be men wa, cha ndab xa ndo' Simón:
—Btse'a barco ndee sa mas wat, cha btsa'ab bego
be red ten bega ndontsa iga'a mbeal.
[5] Le'a Simón uka'ab ndab:
—Mech, le'a besa idub te'al mbin ti'in, ná ni dub man lá isen
besa. Parea nat le'a na' utsa'ab red ndee le'a go le'a li ndab.
[6] Le'a gor na li mbin bexa wa, le'a red wa cha mzhea uyo'o
be mbeal gast usaxan nsasaw-a. [7] Cha mbin bexa sein ndo' be
ltsa'a xa ndi'ib ndo' stub barco wa, ndontsa gi'id yakno bexa. Le'a
bexa wa cha ulenno stub barco, cha mchea bexa itop barco wa

uyo'o be mbeal gast ngi sla'yo'o be barco len nits. [8] Le'a gor na
uni'í Simón Pedr ta wa, cha msaxib xa ndo' Jesús, ndab xa:
—Bxo'on ga wats na', Señor. Le'a na' lá nsabndo' iso'
wats ga, le'a na' dub xa ndap ke ndo' Dios.
[9] Li ndab Simón geal le'a xa nsea be ltsa'a xa ndanseana no
nzheb bexa gor na uni'í bexa ta na li mga'a sian mbeal wa.
[10] No liga ngwanseana Jacob nsea Juan, be xin Zebedeo, bexa
ltsa'a ndunno Simón ti'in. Le'a Jesús cha ndab ndo' Simón:
—Lá izheb lu, nat le'a lu gak xa yunjunt be men ndo' Dios.
[11] Le'a bexa wa cha myo'o be barco wa to'o nits ndo' yo, cha
mlaute bexa itea be ta'a ten bexa, cha ncha'ano bexa Jesús.

Jesús myunyakna dub xa nsén gealgizh lepra

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

[12] Le'a dub biaj zha uyo'o Jesús dub gezh, cha ulen dub
xabgi'i wats Jesús, dub xa nsa'gea las na, nsén gealgizh lepra
xa. Le'a gor uni'í xa Jesús, cha msaxib xa ndo' Jesús gast
ndo' yo ngol xtuzh xa. Cha ndab xa ndo' Jesús:
—Señor, tal go nlad yunyakna go na', le'a na' uní le'a go sunka gan.
[13] Le'a Jesús cha mxo'ob ya'a na tso'o xa wa, cha ndab Jesús:
—Nladka na' yakna lu. Nat myakna lu.
Cha bi le'a gor wa le'a gealgizh wa cha unitndo'. [14] We'e
le'a Jesús cha unibe'e ndo' xa, ndab Jesús:
—Na'an ton ndo' ná gudi'izh lu xte'e myakna lu. Ndi wa'
ndo' ule'ay ini'í xa le'a lu myaklana. No bi'i be man xnab
lak unibe'e ley mke'a Moisés usa'a be men zha na myakna
bexa, ndontsa ini'í be men le'a lu myaklana.
[15] Ná le'a be ta li mbin Jesús wa uzhebpa mgen. We'e
le'a kwa'ad be men ulansea wats Jesús, go'ón bexa di'izh
ten Jesús nsea yunyakna Jesús bexa. [16] Ná le'a Jesús sian
biaj nto'o nab, nda'yadi'izhno xa Dios sa na'an men.

Jesús myunyakna dub xa lá yoo gan isea

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

[17] Le'a ngol dub wizh le'a Jesús mluugal be men len dub
ni'i. Le'a sa wa no pla be mech ten ley ndebe no stapla bexa
fariseo, bexa uto'o be gezh ten Galilea no be gezh ten Judea
no Jerusalén. No uzhe'eb msa'a Dios juers ndo' Jesús yunyakna
xa be men. [18] Cha ulaya'no pla bexa dub xabgi'i gizh lá yoo

gan isea, ncho'ob xa ndo' dub yalo'on. Le'a bexa wa nlad go'o
xa gizh wa gast len ni'i sa nso' Jesús. 19 Ná le'a bexa wa lá
yo'o gan yate len ni'i wa tant kwa'ad men nde sa wa. Cha
ndi ukea bexa gek ni'i, cha mxa'al bexa-yá. Cha mla'ko bexa
yalo'on nax xa gizh wa ndo' na sa nso' Jesús lat be men wa.
20 Le'a Jesús cha mna'la le'a bexa nge' ladna le'a Jesús sun gan
yunyakna xa gizh wa, cha ndab xa ndo' xa gizh wa:
—Mgi'i, le'a ke ten lu myu'ula.
21 We'e le'a be mech ten ley no bexa fariseo mbinbe'e: "¿Tonxá
xa ndee zhaga? Le'a ta ndab xa uzhe'eb dub ta lá nsak ladna
Dios. ¡Ndon Diostsa su'u utsu'u be ke ten be men!"
22 Ná le'a Jesús cha mgenna xte'e ndanbe'e bexa wa, cha ndab Jesús:
—¿Xta'an lba'a ndanbe'e bega len lado'o bega? 23 ¿Xta'an
mas lid bid gáp na', le'a ke ten xa ndee myu'ula, nati gáp na'
gaste xa, cha isea xa? 24 Le'a nat ini'í bega le'a na', Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo, no syo'o gan utsu'u ke ten be men.
We'e cha ndab Jesús ndo' xa gizh wa:
—Gáp na' ndo' lu goste, cha udob yalo'on ten lu, cha bya' ta lid lu.
25 Le'a xa wa cha uxax ngwaste ndo' ga'al be men wa,
cha udob xa yalo'on ngot xa ndo' na wa. Le'a idub nes nsea'
xa nsa'a xa xno ndo' Dios. 26 Le'a itea be men wa uzhebpa
ngwanseana, no ndab bexa le'a Dios uzhe'eb dub Dios si'il.
No mzheb bexa, ndab bexa ndo' be ltsa'a bexa:
—¡Nat uni'í beuna dub ta'a uzhebpa ndanseana beuna!

Jesús mti Leví

(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)

27 Tso'o wa le'a Jesús uto'o sa wa. Le'a sa ncha'tid xa uni'í
xa dub xabgi'i nsalea' Leví nsobyun ti'in, nsen xa med nkix
be men ndo' gobier Roma. Cha ndab Jesús ndo' xa:
—¡Utsea! ¡Usankea tso'o na'!
28 Le'a Leví cha ngwaso', cha mla'a xa ti'in ndun
xa wa, cha usankea xa tso'o Jesús.
29 Cha ulo Leví dub gast si'il ten Jesús ta lid na. Le'a
sa wa no kwa'ad bexa ndun ltsa'a ti'in mbin Leví wa
ngwa'be, no kwa'ad bexa xa'aga. Cha junt utebe bexa
ndo' mes. 30 Ná le'a be mech ten ley no bexa fariseo cha
xela uní'i ndo' be xmen Jesús, ndab bexa:
—¿Xta'an ndawno bega bexa nsen med ba' no
iteata bexa ugap ba' zha?

31 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a bexa na'anpa gizh lá nki'in doctor, ndi le'a bexa
gizh nki'inka xa wa. 32 Le'a na' ndee na'anpa ndalte'ezh bexa
ndanbe'e le'a na'anpa ndap ke. Le'a na' ndi ndalte'ezh bexa
ngondo' le'a ndapka ke, ndontsa yach bexa wats Dios.

Jesús mbidi'izh xte'e lá gaw be men dub tiemp

(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)

33 We'e le'a ncho bexa ndab ndo' Jesús:
—Le'a be xmen Juan ncho sian wizh lá ndaw bexa
ndontsa mas gudi'izhno bexa Dios. No liga ndun be xmen
bexa fariseo. Ná le'a be xmen go zha, ¿xta'an lid no bexa li
ndun? Sbe'en ndeyaw bexa no ndo bexa itea wizh.
34 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Nsak bega zha le'a dub sa nchilya'a men le'a bexa
nde sa wa lá nsabndo' gaw zha bi ncho xabgi'i mchilya'a
wa? 35 Parea gal dub wizh le'a be men go'o xabgi'i mchilya'a
wa. We'e le'a bexa nde sa wa lá gaw dub tiemp.
36 No cha msaktabe'e Jesús dub ta'a mluu xa ndab xa:
—Na'an ton nxen dub ble'a lad kub, cha ko xa ramient ta wa las
dub lad gox. Tal le'a xa li gun le'a lad kub wa sya'ad, cha mas stsaw-a
lad gox wa. No le'a lad kub wa na'anpa nsakna no lad gox wa. 37 No
na'an ton ngo vin kub len dub bols gid gox. Tal le'a xa li gun, le'a vin
kub stsaw bols gox wa. Le'a vin wa cha ibid stsi'i, no sazha'a bols gox
wa. 38 Le'a vin kub wa nsabndo' yoo len dub bols gid kubga, ndontsa
ni dub-a lá gazha'a. 39 No tal ton goo vin ncho polta, cha yá lá ka'abta
xa goo xa vin kub. Le'a xa ndab le'a vin ncho polta wa mas wen.

Be xmen Jesús uxe'e bid ten trig wizh ne'e bexa

(Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

6 Le'a dub wizh ne'e be men, le'a Jesús ncha'tid sa nax dub ble'a
yo ncho trig. Le'a be xmen Jesús cha uxe'e pla be bid ten trig, cha
ulo'o bexa xab-a, cha udaw bexa-yá. 2 Le'a ncho bexa fariseo cha ndab:
—¿Xta'an lba'a ndun bega zha, ta lá nsabndo'
gun beuna wizh ne'e beuna?
3 Le'a Jesús uka'ab ndab:
—¿Ni lá ndo'ol bega sa ndab di'izh ten Dios ta mbin David
dub biaj, zha na uzhebpa ndanna xa no bexa ndeseano xa zha?
4 Le'a David uyo'o len ni'ilad ten Dios, cha usen xa be pan le'ay,

cha udaw xa-yá. No msa'a xa-yá ndo' bexa ndeno xa. Ná le'a pan
wa na'anpa nsabndo' gaw dub men na'anpa nak ule'ay.
5 No ndab Jesús:
—Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, noga nibe'e wizh ne'e be men.

Jesús myunyakna dub xabgi'i ubidya dub ya'a na

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

6 Ngol stub wizh ne'e be men, le'a Jesús cha uyo'o len ni'i sa
nzhealbe bexa judio, cha mluu xa be men. Le'a sa wa nsob dub
xabgi'i ubidya dub ya'a na, ná lad ga'al. 7 Le'a bexa fariseo no be
mech ten ley cha ndeula'ach naga syunyakna Jesús xa gizh wa
wizh ne'e bexa, ndontsa litsa usake bexa Jesús. 8 Ná le'a Jesús
mgenna ta ndanbe'e bexa, cha ndab xa ndo' xa gizh ya'a na wa:
—Goso', cha uso' tlaw ndee.
Le'a xa wa cha uso' sa wa.
9 Le'a Jesús cha ndab ndo' be men wa:
—Le'a na' inabdi'izh dub ta'a ndo' bego. ¿Le'a wizh ne'e
beuna nsabndo' gun beuna ta wen, nati gun beuna ta ugap?
¿Gakno beuna dub men, nati ula'a beuna gat xa?
10 Cha mwi'i Jesús ndo' itea be men ndebe idub gangeak,
cha ndab xa ndo' xa gizh ya'a na wa:
—Bkea ya'a lu.
Le'a xa wa cha mkea ya'a na, cha uxax myakna-yá.
11 We'e le'a bexa nde sa wa uzhe'eb ngoklobe, ndab bexa
ndo' be ltsa'a bexa ná xte'e gunno bexa Jesús.

Jesús mti dub tibtop xa gun ti'in ten Dios

(Mt. 10:1-4; Mr. 3:13-19)

12 Ngol tso'o wa le'a Jesús ukea dub bet sa ncha'yadi'izhno xa
Dios idub te'al. 13 Ngol gor na ngot xe'a, cha utezh Jesús itea be men
ndeseano xa. Cha mti xa dub tibtop bexa utu'ub xa gun bexa ti'in ten
Dios. 14 Le'a bexa wa lnde'e nsalea': Simón xa msalea' Jesús Pedr, no
Ndres wit Simón, no Jacob no Juan no Julip no Bartol 15 no Mateo
no Tomás no Jacob xin Alfeo, no Simón xa partid Zelote, 16 no Judas
wit Jacob no Judas Iscariot, xa na le'a myun cuent Jesús tso'o wa.

Jesús myunyakna kwa'adpa men

(Mt. 4:23-25)

17 Cha mlayo'o Jesús no be xmen xa bet wa ngol dub sa lat. Le'a
sa wa ndebe kwa'ad be men, bexa uto'o gezh Jerusalén no idub
distrit Judea no to'o nitsdo'o sa nde gezh Tiro nsea gezh Sidón.
Le'a bexa wa nseabeyo'ón ná xta'an gudi'izh Jesús, nsea yunyakna
Jesús bexa nsén gealgizh. 18 No myunyakna xa be men kwea' nsak,
ncho mbi bxin len lado'o na. 19 Le'a itea be men gizh wa nlad
ugal las Jesús, geal le'a las Jesús nto'o juers nyunyakna bexa.

Be ta nsak ladna Dios, no be ta lá nsak ladna xa

(Mt. 5:1-12)

20 Le'a Jesús cha mwi'i ndo' be xmen na, ndab xa:
—Uzhe'eb wen yoo ladna bego na uban nak,
le'a Dios nibe'e lado'o bega.
21 'No uzhe'eb wen yoo ladna bego na nkwa'an gun
lak nlad Dios, le'a Dios sa'a ta nlad bega wa.
'No uzhe'eb wen yoo ladna bego na ndo'on, le'a
gal gor wen yoo bega uxi'id bega.
22 'No uzhe'eb wen yoo ladna bego na nxee ladna be men
ndo' na, no lá nlad bexa uchealtsa'a bexa bega, no xela ní'i bexa
ndo' bega. Li ugap gunno bexa bega ta na nak bega xmen na',
Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo. 23 Uzhebpa bten ladna bega be
zha li wa, le'a Dios uzhebpa usa'a be ta wen ndo' bega gibe'a.
Le'a bexa na li ugap ndanno bega wa, le'a be usan gox polta ten
bexa wa likaga ugap mbinno bexa mbidi'izh sakndo' Dios.
24 'Parea ¡pro'ob bego xa rik, le'a bega wen ndencho nattsa!
25 '¡No pro'ob bego bexa ndap itea be ta'a nlad na,
le'a bega galka gor yá lá gapta be ta wa!
'¡No pro'ob bego na nxi'id, le'a gal gor le'a bega
uban yoo ladna no go'on bega!
26 '¡No pro'ob bego na utsin nak be men ndo' na, le'a be
usan gox polta ten be men wa lika utsin ngok ndo' bexa
na nkwi'in ndab le'a ndadi'izh sakndo' Dios!

Jesús ndab utsin gunno bexa be men ugap ndanno bexa

(Mt. 5:38-48; 7:12)

27 ’Parea le'a na' gáp ndo' bego na nlad go'ón, bkwea' ladna
bega bexa na ndakloo ndo' bega, no utsin gok bega ndo' bexa nxee
ladna ndo' bega. 28 No utsin uní'i bega ndo' bexa nisi bega. No
unab bega ndo' Dios gakno Dios bexa xela ní'i ndo' bega. 29 Le'a tal
ton kichya'a dub lad ndo' bega, bla'a bega kichya'a xa no stubga
lad. No tal ton ulat dub xab bega, bla'a bega go'o xa gast no
stub-a. 30 No tal ton inab dub ta'a ndo' bega, bsa'a bega-yá. No
tal ton go'o dub ta'a ten bega, lá inab bega-yá ndo' xa. 31 Utsin
gunno bega be men lak nlad bega utsin gunno be men bega.
32 ’Tal le'a bega nkwea' ladna be'en bexa nkwea'tsa ladna bega,
¿xte'e ni bega utsin ndun bega zha? Le'a be men ugap no lika ndun.
33 No tal le'a bega utsin nak ndo' bexa na utsin nak ndo' bega, ¿xte'e
ni bega utsin nak bega zha? Le'a bexa ugap no likaga ndun. 34 No tal
le'a bega ngodi'in dub ta'a ndo' bexa na uni'í bega skixka-yá, ¿xte'e
ni bega utsin ndun bega zha? Le'a bexa ugap no li ngodi'in be ta'a
ndo' stub xa, cha nkenkea' bexa le'a xa wa skixka ta wa. 35 Bkwea'
ladna bega bexa ndakloo ndo' bega, no utsin gok bega. No le'a gor
na ngodi'in bega dub ta nki'in stubga men, lá ikenkea' bega kix
xa-yá. We'e le'a Dios uzhe'eb usa'a ta wen ndo' bega, no isalea' bega
xin Dios si'il. Le'a Dios uzhe'eb dub xa wen ndo' itea be men, gast
ndo' bexa lá nsa'a xno ndo' Dios no ndo' bexa ugap nak. 36 Bkwea'
ladna bega be men, lakta nkwea' ladna Dios Xus beuna be men.

Jesús ndab lá nsabndo' usake bexa be men

(Mt. 7:1-5)

37 ’Lá gab bega le'a be men lid le'a ndun, ndontsa na'anpa
gab Dios le'a bega lid le'a ndun. No na'anpa gab bega le'a bexa
ndap ke, ndontsa na'anpa gab Dios le'a bego ndap ke. Binge'
ladna bega ndo' be men, ndontsa no Dios sunge' ladna ndo'
bego. 38 Bsa'a bega ta nki'in be men, cha no Dios usa'a sian ta'a
ika'a bega, lak ndun dub men nsa'a sian ta'a. Nti'ix xa-yá, cha
nkadko xa-yá, no nkwi'in xa-yá ndontsa sian-a yoo gast ite'ach-a.
Le'a lak ndakno bega be men, no liga gakno Dios bega.
39 We'e msaktabe'e Jesús dub ta'a mluu xa, ndab xa:
—¿Syo'o gan go'o dub xa lá na' stubga xa lá na'? ¿Lid
itop bexa sla'yo'o len dub ge'ed zha? 40 Le'a xin utsid

dub mech na'anpa ndi mas ndák ndo' mech. Tal le'a xa
wenka ntsid, le'a xa laktsa ndák mech wa ndák.
41 '¿Xta'an nwi'i bega gix tuzh ncho ndo' ltsa'a bega zha, ná ni
lá na' bega le'a ndo' bega ntsaw dub ble'a ya si'il? 42 ¿Xte'ema
yoo gan gab bega ndo' ltsa'a bega: "Bsa'a ndo' lu ko na' gix tuzh
ncho ndo' lu", ná bega ni lá na' ti le'a ndo' bega ntsaw dub
ble'a ya si'il? Le'a bega ndab ugap nak stubga men, parea le'a
bega ndi mas ugap nak. Ned udob bega ya si'il ntsaw ndo' bega,
we'eta sun bega gan ko'o bega gix tuzh ncho ndo' stub xa.

Be ngus ten ya nluu xá ya na-yá

(Mt. 7:15-20; 12:33-35)

43 'Le'a dub ya nsa'a ngus wen na'anpa usa'a ngus lá isu'u
gaw men. No liga dub ya nsa'a ngus lá ndaw be men na'anpa
usa'a ngus wen. 44 Le'a be ngus ten dub ya nluu xá ya na-yá. No
na'anpa usa'a yagich ngus la'aw, no ni lá usa'a-yá uv. 45 No liga
le'a be men wen ndadi'izh ta wen, lak ta wen ncho lado'o xa. No
le'a bexa ugap wa ndadi'izh ta ugap, lak ta ugap ncho lado'o xa.
Le'a ta na ncho lado'o bexa wa, ta we'etsa ndadi'izh bexa.

Dub cuent ten top xa mbinde'e lid na

(Mt. 7:24-27)

46 '¿Xta'an ní'i bega ndo' na': "Señor, Señor", ná lá ndun bega ta
ndáp na' zha? 47 Le'a tal ton ibii wats na', cha go'ón xa be ta ndáp na',
cha liga gun xa, le'a na' gáp xte'e nak xa wa: 48 le'a xa nak cuentta
dub xabgi'i gunde'e lid na, wat udan xa sa kwe xan-a. Cha mtexan
xa-yá ndo' ge'da'a. We'e le'a gor na ulen nits kwa'al, le'a nits wa cha
uke'a ni'i wa. Parea le'a nits wa ni lá ngun gan ukwi'insob ni'i wa,
geal le'a xan-a nsob ndo' ge'da'a. 49 Ná le'a tal ton go'ón ta ndáp na',
ná lá uxobgek xa ndo'-yá, le'a xa wa cuent dub xa mtexan lid na ndo'
yotsa. Le'a gor na ulen nits kwa'al uke'a ni'i wa, cha ulate idub ni'i wa.

Jesús myunyakna dub xa ndun ti'in ten dub soldad

(Mt. 8:5-13)

7 Le'a gor na mta'uluu Jesús be men wa, cha ncha'a xa gezh
Capernaum. 2 Le'a sa wa ncho dub soldad Roma, xa nibe'e dub
gayo'o soldad. Le'a xa wa uzhebpa nkwea' ladna dub xa ndun ti'in
ndo' na, parea le'a xa na ndun ti'in wa uzhebpa kwea' nsak gast ngi

sat xa. [3] Le'a gor na mbi'ín soldad wa le'a Jesús nkesea Capernaum,
cha mtu'ub xa pla bexa gox nsak ten bexa judio, ya'inab bexa ndo'
Jesús gi'id Jesús yunyakna xa xa gizh wa. [4] Le'a gor na ulaya' bexa
wa wats Jesús, cha uzhebpa unab bexa ndo' Jesús, ndab bexa:
—Le'a go nsabndo' gakno soldad wa, [5] le'a xa nkwea' ladna beuna
xa Israel, no ngokno xa ngoknde'e ni'i sa nzhealbe beuna gezh ndee.
[6] Le'a Jesús cha ncha'ano bexa wa. Ná le'a gor na yá ncha'be gax
bexa ta lid soldad wa, le'a xa mtu'ub pla bexa ncha'yab ndo' Jesús:
—Señor, na'antapa yu'no ladna go na', le'a na' na'anpa isaya' yate
go len lid na'. [7] Ta we'e na'anpa na' ngalyáp ndo' go gi'id ga. Nat
gudtsa go yakna xa wa, le'a xa syakkana. [8] Le'a na' ndee nxobgek
ndo' xa mas nibe'e ndo' na'. No ncho be soldad nibe'e na' ndo' na.
Le'a gor na ndáp na' ndo' dub xa ya' xa, le'a xa cha nda'kaga. No gor
na ndáp na' gi'id stub xa, le'a xa cha ndi'idkaga. No gor na nibe'e na'
ndo' xa ndun ti'in ndo' na', le'a xa wa cha ndunkaga ta li ndáp na' wa.
[9] Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha ngwanseana xa. Cha mgeak
Jesús mwi'i xa ndo' be men nchankea tso'o xa, ndab xa ndo' bexa wa:
—Le'a na' gáp ndo' bego, na'anpa izheal na' ni
dub xa Israel lnde'eta nge' ladna na'.
[10] Le'a gor na mlansea' bexa na mtu'ub soldad wa
ta lid soldad, le'a xa gizh wa myaklana.

Jesús mbin mban xin dub xagots ngut xabgi'i ten na

[11] Tso'o wa le'a Jesús no be xmen xa no kwa'adta be men uto'o
ncha'be gezh nsalea' Naín. [12] Le'a gor na ncha'be bexa gax sa
nyote be men len gezh wa, cha uni'í bexa kwa'ad be men gezh
wa ncha'uka'ach xinbgi'i dub xagots ngut xabgi'i ten na. Le'a
xa wa dubkama xinbgi'i na ngop. [13] Le'a gor uni'í Jesús xagots
wa, le'a Jesús cha mlats ladna xa, cha ndab Jesús ndo' xa:
—Yá lá go'onta lu.
[14] Le'a Jesús cha ubii, cha mgal xa ta ncho'ob xa ngut wa ndo' na.
Le'a be men ncha'ano xa ngut wa cha ngwa'ibe. Cha ndab Jesús:
—Myo', le'a na' gáp ndo' lu, goste.
[15] Le'a myo' wa cha ngwasob, cha uní'i. Le'a Jesús cha
myun cuent myo' wa ndo' xna'a na. [16] Le'a itea be men cha
mzheb, no msa'a bexa xno ndo' Dios, ndab bexa:
—¡Dub profet nsak ten Dios ulen lat beuna!
No ndab bexa:
—¡Le'a Dios mbi'id yakno be xmen na!

17 Le'a ta li mbin Jesús wa mgen idub distrit Judea,
no iteanak be gezh nde idub gangeak sa wa.

Juan mtu'ub be xmen na inabdi'izh bexa ndo' Jesús

(Mt. 11:2-19)

18 Le'a be xmen Juan xa na ulalea' be men wa cha ndab ndo' Juan
itea be ta li mbin Jesús wa. Le'a Juan cha utezh top bexa, 19 cha mtu'ub
xa bexa wa ndo' Jesús, ngwa' inabdi'izh bexa naga le'a Jesús nak xa
na li ndab Dios ilen wa, nati kweas bexa ilen stubga xa. 20 Le'a bexa
wa cha ulaya' wats Jesús, cha unabdi'izh bexa, ndab bexa ndo' Jesús:
—Le'a Juan xa ulalea' be men wa mtu'ub besa inabdi'izh besa
ndo' ga naga go xa ndab Dios ilen wa, nati kweas besa ilen stubga xa.
21 Bi le'a gor wa le'a Jesús myunyakna kwa'adta bexa gizh, no
ulantu'ub xa be mbi bxin ncho len lado'o be men, no myunyakna xa
ngusndo' bexa lá na'. 22 Cha ndab Jesús ndo' itop be xmen Juan wa:
—Bya'be bega, cha gud bega ndo' Juan be ta uni'í bega no be
ta ndo'ón bega: le'a bexa lá yoo gan iwi'ibe, nat le'a bexa wa
na'la; le'a bexa na lá yoo gan isea, nat le'a bexa wa nseala; le'a
bexa nsén gealgizh lepra, nat le'a bexa wa myaklana; le'a bexa
ngwa'ad, nat le'a bexa wa ndo'ónla; le'a bexa ngut, nat le'a bexa
wa nbanla; no le'a bexa uban nak ndo'ón di'izh wen ten Dios.
23 Uzhebpa wen yoo ladna tal ton igondo' ton nak na'.
24 Le'a gor na nsea'be bexa na mtu'ub Juan wa, le'a Jesús cha
usaxan mbidi'izh ndo' be men cuent ten Juan, ndab xa:
—Le'a gor na ngwa'be bega ge'e sa uxee ncho be men, ¿xta'an
ngwa'iwi'i bega zha? ¿Dub yalod nkwi'in mbi zha? 25 Nati, ¿xta'an
ngwa'iwi'i bega zha? ¿Dub xabgi'i ndak dub lad uyap nsak zha?
Le'a bego uni'íka le'a bexa ndak lad uyap wa, no ndap bexa itea
be ta nlad bexa, le'a bexa wa ncho ta lid bexa nibe'e. 26 ¿Xta'an
ngwa'iwi'i bega zha? ¿Ngwa'iwi'i bega dub xa ndadi'izh sakndo'
Dios zha? Le'a na' gáp ndo' bega le'a Juan ta ugeaka ndadi'izh
sakndo' Dios, parea le'a xa wa mas nsak ndo' iteata bexa li ndun
wa. 27 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i cuent ten Juan, ndab-a:

Bwi'i, le'a na' utu'ub dub xa ya' ned ndo' lu,
uxa'al xa nes isea lu.[a]

---

[a] **7:27** Mal. 3:1

28 No gáp na' ndo' bego, le'a lat itea be men ngol ndo' gizhliyo, na'an
stub profet mas nsak ndo' Juan wa. Ná le'a tal ton uxee nsak lat bexa
nibe'e Dios, le'a cuent ten Dios le'a xa wa mas nsak ndo' Juan. 29 Le'a
itea be men no gast bexa nsen med nkix be men ndo' gobier, le'a gor na
mbi'ín bexa ta mbidi'izh Juan, le'a bexa mgondo' le'a Dios ndon le'a
wen, cha ulalea' Juan bexa. 30 Ná le'a bexa fariseo no be mech ten ley,
mxelad bexa ta na nlad Dios gun bexa, no lá nlad bexa kolea' Juan bexa.
31 No ndab Jesús:
—¿Xte'ema nak be men ncho tiemp nat? ¿Xta'anma dub
ta li nak? 32 Le'a bexa wa nak cuent be me'ed nde ndo'
xge'e, uge' ndab be me'ed ndo' ltsa'a med:

Mbi'il besa bzhee,
ná le'a bega lá ngolndatsbe.
No mbilto'oga besa cant uban nsea,
ná le'a bega lá ngo'onga."

33 'Li ndáp na' geal le'a zha ulen Juan xa ulalea' be men wa,
ncho wizh lá ngaw xa, no lá ndo xa vin. Cha ndab bega le'a xa
ncho mbi bxin len lado'o na, ta we'e li ndun xa. 34 Ná le'a nat
ndalga na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo. Le'a na' ndee ndaw, no
ndo'o na', ná le'a bega ndab le'a na' uzhebpa ndaw, no uzhebpa
ndo'o na' vin. Ndab bego le'a na' nchealtsa'a bexa ugap nak no bexa
nsen med nkix be men ndo' gobier Roma. 35 Ná le'a bexa ndák lak
nsa'a Dios, le'a be ta wen ndun bexa wa nluu le'a bexa ndákka.

Jesús ngwa' ta lid dub xa fariseo nsalea' Simón

36 Le'a dub xa fariseo cha unab ndo' Jesús ya'dawno Jesús xa ta
lid xa. We'e le'a Jesús cha uyo'o len ni'i wa, cha usob xa ndo' mes.
37 Le'a gor na mbi'ín dub xagots ndun be ta ugap le'a Jesús nsob
ndo' mes ta lid xa fariseo, cha ulenno xa dub bot tuzh nakcha'aw
ge' alabastro, ncho ta uxe'e len-a. 38 Cha usob xa lad tso'o Jesús
sa na nde xo'o xa. Cha uzhe'eb ndo'on xa, gast nsala' nitsndo' xa
tso'o xo'o Jesús. Le'a gichgek xa cha mtsambi'i xa tso'o xo'o Jesús.
Cha mchealto'o xa tso'o xo'o Jesús. Cha mtob xa ta uxe'e wa tso'o
xo'o Jesús. 39 Le'a xa fariseo na li mbin invit ndo' Jesús wa, gor na
uni'í xa ta mbin xagots wa, cha mbinbe'e xa: "Tal le'a xa ndee dub
profetka, le'a xa sni'íka le'a xagots lba'a ngal xo'o xa ba' uzhe'eb dub
xa ndun ta ugap." 40 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' xa fariseo:
—Simón, le'a na' nlad gáp dub ta'a ndo' lu.

Le'a xa wa cha uka'ab ndab:
—Gud go-yá, Mech.
41 Cha ndab Jesús:
—Uyo'o top xabgi'i nsa'ab med ndo' dub xa ngodi'in med nbe'e.
Le'a dub xabgi'i wa nsa'ab dub ga'ay gayo'o med denario. Le'a stub
xa wa nsa'ab dub tol gayo'o med wa. 42 Le'a itop bexa wa lá ngun
gan ikix be med wa, ta we'e le'a xa uladi'in med wa cha mbinge'
ladna ndo' itop bexa wa. Nat gud ndo' na', ¿ndo' itop xa nsa'ab
med wa, ton mas nkea ladna xa na li uladi'in med wa zha?
43 Le'a Simón cha uka'ab ndab:
—Le'a na' ni xa na nsa'ab mas sian med wa.
Le'a Jesús cha ndab:
—Le'aka ndab lu.
44 Cha mwi'i Jesús ndo' xagots wa, cha ndab Jesús ndo' Simón:
—¿Na' lu xagots ndee? Le'a gor uyo'o na' len lid lu, le'a lu
ni lá usa'a nits yat xo'o na'. Ná le'a xagots ndee msat xo'o na'
nsea nitsndo' xa, no mtsambi'i xa xo'o na' gichgek xa. 45 Le'a lu
ni lá uchealto'o be'al ndo' na', ná le'a xagots ndee bi xte'e uyo'o
na' len lid lu nunk xa lá ibeas uchealto'o xo'o na'. 46 No ni lá
utob lu aceit gek na', ná le'a xagots ndee mtob ta uxe'e ba' tso'o
xo'o na'. 47 Le'a na' gáp ndo' lu, le'a xagots ndee uzhe'eb nkwea'
ladna na', ta nluu le'a be ke sian ndap xa myu'ula. Le'a xa tuzh
ke ten na mtsu'u Dios, le'a xa wa ndidotsa ndankea Dios.
48 Le'a Jesús cha ndab ndo' xagots wa:
—Le'a be ke ten lu myu'ula.
49 Le'a bexa na no nde ndo' mes nsob Jesús
wa ndabbe ndo' be ltsa'a na:
—¿Tonxá xa ndee zhaga ndab xa le'a xa mtsu'u ke ten xagots ba'?
50 Le'a Jesús cha ndab ndo' xagots wa:
—Le'a ta na nge' ladna lu na', ta we'e myu'u be
ke ten lu. Nat bya', cha bten ladna lu.

Be xagots na ngokno Jesús

8 Tso'o wa le'a Jesús ukeseano isatibtop be xmen na sian be gezh
ubi'i no be gezh byux. Ukesea uluu Jesús be men, ndadi'izh
xa di'izh wen ten Dios ná xte'e gak bexa dub xa le'a Dios nibe'e.
2 No stapla be xagots ukeseano bexa, bexa myunyakna Jesús no
ulantu'ub xa be mbi bxin len lado'o bexa. Le'a dub xa wa Marí xa
gezh Magdala, xa na uto'o dub ga'ad be mbi bxin len lado'o na.
3 Le'a stub xa wa Juana, xagots ten Chuza, xa na nchansu be ti'in

ten Herodes. Le'a stub xa wa Susan. Le'a bexa wa, no kwa'adta
be xagots msa'a be ta'a nki'in Jesús no be xmen xa.

Dub cuent ten xa ndas bid ten trig

(Mt. 13:1-17; Mr. 4:1-12)

4 Le'a kwa'ad be men uto'o isando' be gezh ulen wats Jesús,
cha msaktabe'e Jesús dub ta'a mluu xa, ndab xa:
5 —Le'a dub xa ndun ti'in ge'e uto'o ncha'utob xa bid ten trig
ndo' yo. Le'a gor na mte'ach xa-yá, ncho-yá ulate to'o nes. Le'a be
ná wa cha uso' be men tso'o na, cha ulen be migin cha udaw-a.
6 No ncho-yá ulate ndo' yo ge'. Le'a gor na ulen ta wa, cha ubid-a,
geal le'a sa wa na'anpa kwazh. 7 No ncho-yá ulate lat be gix nso'
gich. Le'a gor na ulen trig nsea gix wa, le'a gix wa cha ulo xlea'-yá.
8 No ncho-yá ulate sa uta'a yo, cha msa'a-yá dub gayo'oga bid.
We'e uge' ndab Jesús:
—¡Bego na ndap ncha' na, bla'ach bego ta ndáp na' ndee!
9 Le'a be xmen Jesús cha unabdi'izh ndo' xa, ndab bexa:
—¿Xta'an gab ta msaktabe'e go wa?
10 Le'a Jesús cha uka'ab ndab ndo' bexa wa:
—Le'a Dios nsa'a ta nyakbe'ena bega be ta uga'ach cuent ten
xte'e nibe'e Dios. Ná le'a ndo' bexa xa'aga sbe'en nsaktabe'e
na' be ta'a gor ndadi'izh na'. Tal iwi'i bexa le'a bexa lá ina'.
No tal go'ón bexa ta ndáp na', le'a bexa lá yakbe'ena-yá.

Jesús mbidi'izh xta'an ndab cuent ten xa ndas trig

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

11 'Le'a ta msaktabe'e na' wa lnde'e nak: Le'a bid ten trig wa cuent
di'izh ten Dios. 12 Le'a to'o nes sa ulate bid ten trig wa nak cuent be
men ndo'ón di'izh ten Dios, parea le'a maxu'u cha nlen ngo'o-yá len
lado'o bexa, cha lá gungea ladna bexa-yá, no lá usa'a Dios gealnaban
ten bexa. 13 Le'a yo ge' sa ulate bid wa nak cuent be men nten
ladna ndo'ón di'izh ten Dios, ná le'a bexa wa cuent trig lá ndap sian
lo' na. Ndangea ladna bexa di'izh ten Dios dub nde'ep, ná le'a gor
na juert ncho xa geal ndangea ladna xa di'izh wa, cha nla'a xa-yá.
14 Le'a yo sa len gix nso' gich wa nak cuent be men ndo'ón di'izh
ten Dios. Ná le'a bexa nyu' ladna, no nge' ladna bexa be ta siantsa
ndap bexa, no nkwa'an bexa ta nladtsa bexa. Le'a bexa wa cuent
dub trig lá nsa'a ta'a. 15 Parea le'a sa uta'a yo wa nak cuent be men

wen lado'o na ndo'ón di'izh ten Dios, no ndun bexa lak ndab-a. Nxik bexa ndun bexa ta wen, le'a bexa nak cuent be trig nsa'a sian bid.

Dub cuent ten dub xe'a

(Mr. 4:21-25)

16 ’Na'an ton kich xe'a, cha usob xa-yá len dub gets, natal
xan lo'on. Le'a xa ndi usob xe'a dub sa ga'ap, ndontsa usu-yá
xe'a ndo' bexa nyo'o len ni'i wa. 17 Le'a itea be ta xga'ach,
le'a gal dub wizh le'a ta wa igenka. No iteanak be ta ncho
ngachyo'o, le'a gal dub gor le'a ta wa iluuka ndo' xe'a.
18 ’Bla'ach bego ta gáp na' ndee, le'a ndo' bexa nyakbe'ena
le'a Dios gun mas yakbe'ena bexa. Ná le'a bexa na lá nyakbe'ena,
le'a Dios slat ta na nsak bexa nyakbe'ena bexa wa.

Xna'a Jesús no be wit xa nlad ini'í xa

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

19 We'e le'a xna'a Jesús no be wit xa ulaya' sa nsob xa. Parea
lá yo'o gan ibii bexa wats xa, geal le'a sa wa uzhebpa kwa'ad
be men ndebe. 20 Le'a dub men cha ndab ndo' Jesús:
—Le'a xna'a ga no be wit ga ndebe tso'o juer
ndee, nlad bexa ini'í bexa ga.
21 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a bexa na ndo'ón di'izh ten Dios no ndun xa lak
ndab-a, le'a bexa wa nak xna'a na' no wit na'.

Jesús mtsaw ndo' mbi si'il ulen ndo' nits

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

22 Ngok stub wizh le'a Jesús ukea ndo' dub barco nsea
be xmen na. Cha ndab Jesús ndo' bexa:
—Itakea beuna stub to'o nits.
Cha ncha'be bexa. 23 Ndalen li ncha'be bexa ndo' nits wa,
le'a Jesús cha ngwadgats. Le'a ndo' nits wa cha ulen dub mbi
si'il, gast ngi sla'yo'o barco wa len nits. Cha uzhebpa rages
ncha'be bexa. 24 Cha mkwa'an bexa Jesús, ndab bexa:
—¡Mech! ¡Mech! ¡Le'a beuna ngi sat!
Cha uban Jesús, cha uteyo xa mbi si'il nsea be golp ten nits wa.
Cha uleas mbi no xe ute nits. 25 Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:
—¿Maxá ta nge' ladna bega na' wa zhaga?

Cha mzheb bexa, no ngwanseana bexa, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Tonxá xa ndee zhaga, gast mbi nsea nits nxobgek ndo' di'izh ten xa?

Jesús ulantu'ub mbi bxin ncho len lado'o dub xa Gadara

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

26 Cha ulaya' bexa stub to'o nits, lad ndo' distrit Galilea sa nibe'e gezh Gadara. 27 Le'a gor na ula' Jesús ndo' barco wa, cha ulen dub xa gezh wa wats Jesús, dub xa kwenla ncho mbi bxin len lado'o na. Le'a xa wa ni lá ndak xab na, no ni lá nyo'o xa ta lid xa, ndi sbe'en len be ge'lo'o nga'ach be men ngut ncho xa. 28 Le'a gor uni'í xa wa Jesús, cha uge' utezhat xa, cha msaxib xa ndo' Jesús, cha uge' ndab mbi bxin wa:
—¿Xta'an ngi na' nsea ugal lu zha, Jesús Xin Dios si'il? Le'a na' na'ab ndo' lu lá utsaksi lu na'.
29 Li ndab ta wa geal le'a Jesús unibe'ela ndo' mbi bxin wa ito'o lado'o xa wa. Le'a mbi bxin wa uzhe'eb pol-lata nibe'e xabgi'i wa. Le'a be men sian biaj mxi ya'a xa no xo'o xa nsea caden, ná xa nkixka ta wa. Cha ndun mbi bxin wa gan nxo'on xa ge'e sa na'an men.
30 Le'a Jesús cha unabdi'izh ndo' mbi bxin wa, ndab xa:
—¿Xte'e nsalea' lu?
Le'a ta wa cha uka'ab ndab:
—Na' nsalea' Uzhe'eb Kwa'ad Xa.
Li ndab ta wa geal le'a be mbi bxin wa kwa'adpa uyo'o len lado'o xa wa. 31 Le'a be mbi bxin wa cha unab ndo' Jesús lá utu'ub Jesús be ta wa gast ge'ed uzhe'eb lá ndap xan na. 32 Ndi unab be mbi bxin wa ndo' Jesús ula'a Jesús yoo beya len be kuch kwa'ad ndeseayaw sa wa. Le'a Jesús cha msa'a di'izh li gun be ta wa. 33 Le'a be mbi bxin wa cha uto'o lado'o xa wa, cha uyo'o beya len be kuch wa. Le'a bema cha karrel ncha'be uxo'on gek dub we'a to'o nits. Cha ubix bema gast len nits ula'yo'o bema, cha ngut bema.
34 Le'a bexa nkeno be kuch wa, gor na uni'í bexa ta wa, cha nsea'be uxo'on bexa. Le'a nes nsea'be bexa mbidi'izh bexa ta uyo'o wa ndo' be men gezh no ndo' be men ndesea ge'e. 35 Le'a be men wa cha uto'obe ncha'wi'i ná xta'an ta uyo'o wa. Le'a gor ulaya' bexa wats Jesús, uni'í bexa xabgi'i na uto'o be mbi bxin len lado'o na wa nsobma wats xo'o Jesús. Le'a xa wa nakla xab na no yá na'anlatapa tont nak xa. Le'a be men wa cha mzheb. 36 Le'a bexa na uni'í xte'e myakna xa wa cha mbidi'izh ta wa ndo' be men. 37 We'e le'a itea be men ncho sa nibe'e Gadara unab ndo' Jesús ika'an Jesús sa wa, le'a bexa uzhebpa nzheb. Le'a Jesús cha ukea ndo' barco, cha

ndi'izh ya' xa. [38] Le'a xa na uto'o be mbi bxin len lado'o na wa cha
unab ndo' Jesús no xa ya'no Jesús. Parea le'a Jesús ndi ndab:
[39] —Nat bya' ta lid lu. Cha bidi'izh xte'e wen mbinno Dios lu.
Le'a xa wa cha nsea', usaxan ndadi'izh xa ndo' itea
be men gezh wa xte'e myunyakna Jesús xa.

Jesús myunyakna dub xagots nsea mxiste xa xingots Jairo

(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)

[40] Le'a gor na mlansea' Jesús stub to'o nits, le'a be men uzhebpa mten
ladnabe, geal le'a bexa itea ndenkea' ilen Jesús. [41] We'e ulen dub xabgi'i
nsalea' Jairo, xa nchansu ni'i sa nzhealbe bexa judio gezh wa. Le'a xa wa
cha usaxib ndo' Jesús, cha unab xa ndo' Jesús ya' Jesús ta lid xa. [42] Le'a
xa wa ndap dubtsa xingots na ncho tibtop li'in, parea le'a me'ed wa
yamer gat. Le'a gor na ncha'be bexa nes le'a be men kwa'ad ngidko Jesús.
[43] Ná le'a lat be men wa ncha'a dub xagots kwea' nsak, nle'a xa ten
idub dub tibtopla li'in. Le'a xa wa sianla biaj ngwa' ndo' be doctor gast
mte'a xa itea be ta'a ndap xa. Ná ni dub be doctor lá ngun gan yakna xa.
[44] Le'a xa wa ubii ndi tso'o Jesús, cha mgal xa ndats xab Jesús. Cha bi
le'a gor wa le'a ten wa cha uleaslenla las xa. [45] We'e le'a Jesús cha ndab:
—¿Ton xa mgal xab na'?
Le'a itea be men wa ndab na'anpa ugal xab Jesús.
Le'a Pedr no be ltsa'a xa ndab:
—Mech, le'a be men ba' le'a ngidko go, ¿ná
xta'an ndab ga ton mgal xab go zha?
[46] Le'a Jesús cha ndab:
—Dub menka mgal xab na', le'a na' mgenna
uto'o dub tuzh juers ten na'.
[47] Le'a gor na uni'í xagots wa le'a Jesús mgenna ta mbin xa,
cha nxis xa tant nzheb xa. Cha ubii xa msaxib xa ndo' Jesús.
Cha ndab xa ndo' ga'al itea be men ná xta'an mgal xa xab Jesús,
no xte'e uxax myakna xa. [48] Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:
—Xagots, le'a ta na nge' ladna lu na', ta we'e mbin
myakna lu. Nat bya', cha bten ladna lu.
[49] Ndalen li nso'yadi'izh Jesús, ulen dub xa uto'o
ta lid Jairo, ndab xa ndo' Jairo:
—Lá go'o ga mech ba', le'a xin ga ngutla.
[50] Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha ndab xa ndo' Jairo:
—Lá izheb lu. Bingeatsa ladna lu na', le'a xin lu sbanka.
[51] Le'a gor na ulaya' bexa ta lid Jairo, le'a Jesús cha uyo'o len ni'i
wa nsea Pedr no Jacob no Juan, nsea xus me'ed nsea xna'a me'ed. Cha

ni dubta men lá ula'a Jesús yo'o len ni'i wa. 52 Le'a be men kwa'ad wa
ndo'on, no nbezhat bexa geal ngut me'ed wa. Ná le'a Jesús cha ndab:
—Yá lá go'onta bega, le'a me'ed ba' na'anpa
ngut, le'a me'ed ga naxyats.
53 Le'a be men wa ndi mxi'idno Jesús, geal le'a bexa uni'í le'a me'ed
wa ngutka. 54 Le'a Jesús cha usen ya'a me'ed, cha uge' ndab Jesús:
—¡Me'ed gots, goste!
55 We'e le'a gealnaban ten me'ed wa cha myo'ogal len lado'o me'ed,
cha uxax ngwaste me'ed. Le'a Jesús cha ndab ndo' be usan ten me'ed wa:
—Bsa'a bega ta gaw med.
56 Le'a be usan ten me'ed wa uzhebpa ndanseanabe, ná le'a
Jesús cha unibe'e na'an ton ndo' ná gab bexa ta ngok wa.

Jesús mtu'ub isatibtop bexa gudi'izh di'izh ten Dios

(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

9 Le'a tso'o wa le'a Jesús mchealte isatibtop be xmen na. Cha msa'a
xa juers ndo' bexa kontu'ub bexa be mbi bxin, no yunyakna bexa
be men gizh. 2 Cha mtu'ub xa bexa ya'uluu bexa xte'e nibe'e Dios be
men, no yunyakna bexa be men gizh. 3 No ndab Jesús ndo' bexa:
—Ni dub ta'a gunti'in bega nes lá go'o bega, ni bordón no ni
bols no ni pan no ni med. No ni lá go'o bega top nes xab bega.
4 Tal pa ni'i na usa'a bexa yoo bega dub gezh, sa we'etsa yoo
bega gast wizh ika'an bega gezh wa. 5 No tal ncho gezh lá ula'a
bexa yoo bega, bka'an bega gezh wa. Cha blate bega gast yakol
ngwa'al xo'o bega, ta uluu le'a Dios ndakloo ndo' bexa wa.
6 Le'a isatibtop bexa wa cha uto'o ncha'beyadi'izh di'izh wen ten
Dios itea be gezh nde gax sa wa, no myunyakna bexa be men gizh.

Herodes mbinbe'e ná ton Jesús

(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

7 Le'a Herodes xa nibe'e distrit Galilea mbi'ín itea be ta ndun
Jesús. Ná le'a xa ni lá ini'í ton xa wa, geal le'a ncho be men ndab le'a
Jesús wa Juan mbangal ndo' gealgut. 8 No ncho bexa ndab le'a xa
wa profet Elí mlengal. No nchoga bexa ndab le'a xa wa tonla dub
profet uyo'o xapta mbangal. 9 Ta we'e mbinbe'e Herodes, ndab xa:
—Le'a na' unibe'e myabto'og gen Juan. ¿Cha tonxá xa
ndee ndon na' ndun sian be ta ndee zhaga?
Ta we'e uzhebpa nlad Herodes ini'í Jesús.

Jesús mgaw dub ga'ay mil xabgi'i

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

10 Le'a ngol gor na mla'ncha' isatibtop be xmen Jesús, le'a bexa cha
mbidi'izh itea be ta mbin bexa. Le'a Jesús cha mbi'i bexa dub sa na'an
men, gax gezh Betsaida. 11 Ná le'a gor na uni'í be men pa ncha'a Jesús,
cha no bexa usankea tso'o Jesús. Le'a xa cha utezh bexa wa sa nsob xa.
Cha mbidi'izh xa xte'e nibe'e Dios be men, no myunyakna xa be men gizh.
12 Le'a ngol gor na mas uzhela, le'a isatibtop be
xmen Jesús ubii wats xa, ndab bexa:
—Gud go ndo' be men ba' ya'be bexa be ranch no be
gezh nde gax ba', ukwa'an bexa sa gadgats bexa no ta gaw
bexa, le'a sa ndee dub sa na'anpa ncho men.
13 Le'a Jesús cha ndab:
—Bsa'a bega ta gaw bexa.
Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Le'a besa ndap sga'aytsa pan nsea stoptsa mbeal. Ná le'a
besa lá yoo gan ya'isi'i ta gaw itea be men ndee.
14 Le'a lat itea be men wa ncho pa dub ga'ay mil xabgi'i.
We'e le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—Gud bega isob itol gayo'o ga'ga bexa.
15 Cha li mte be xmen Jesús itea be men kwa'ad wa. 16 Le'a Jesús
cha usen isaga'ay pan nsea itop mbeal wa, cha mwi'i xa gibe'a msa'a
xa xno ndo' Dios. Cha ule'a xa be pan no be mbeal wa sian ble'a,
cha msa'a xa-yá ndo' be xmen xa, mtse'a bexa-yá ndo' be men wa.
17 Le'a itea be men wa udaw ta wa gast plo mzhea bexa. Le'a be
xmen Jesús cha mtele'e stibtop zhum byux ta mya'an sobr wa.

Pedr ndab le'a Jesús nak Cristo

(Mt. 16:13-20; Mr. 8:27-30)

18 Le'a dub wizh le'a Jesús ngwa'yadi'izhno Dios dub
sa na'an men, nabtsa be xmen xa mbi'i xa. Le'a Jesús
cha unabdi'izh ndo' bexa wa, ndab xa:
—¿Xte'e ndab be men zha ton nak na'?
19 Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Le'a ncho be men ndab le'a go Juan xa ulalea' be men.
No ncho bexa ndab le'a go Elí. No nchoga bexa ndab le'a
go stub profet uyo'o polta mbangal ndo' gealgut.
20 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Bego zha xte'e gab bega ton nak na'?

We'e le'a Pedr ndab:
—Le'a go nak Cristo, xa mtu'ub Dios.
21 Le'a Jesús unibe'e ndab ndo' bexa:
—Na'an ton ndo' ná gudi'izh bega ta wa.

Jesús mbidi'izh le'a gat

(Mt. 16:21-28; Mr. 8:31–9:1)

22 No ndab Jesús:
—Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, nsabndo'ka sian gealkwea' iní. Le'a bexa gox nsak no be ule'ay nibe'e no be mech ten ley uxelad na', cha gat na'. Cha gal wizh yon le'a na' ibangal.
23 No ndab Jesús ndo' bexa:
—Tal ton nlad isankea tso'o na', nsabndo' ula'a xa itea be ta nlad xa, cha go'o xa cruz ten xa itea wizh, cha isankea xa tso'o na' guni'i xta'an gunno be men xa. 24 Le'a tal ton ukwa'an xte'e wen yoo xa, le'a xa wa ndi gun perdid gealnaban ten na ndo' Dios. Ná le'a tal ton gat ke ten na', le'a xa wa gap gealnaban ndo' Dios. 25 Tal le'a dub men ndap itea be ta ncho ndo' gizhliyo ndee, cha gat xa, le'a iteanak be ta wa ta na'an xti'in. 26 Le'a tal ton idono ladna na' no di'izh ten na', le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, no idono ladna xa wa, gal wizh ilenno na' xe'a si'il ten Dios Tad no be angel ten Dios. 27 Le'a na' gáp ndo' bega le'a ncho bexa nde ndee na'anpa cha gat gast ini'íka xa gal tiemp inibe'e Dios.

Jesús mtixndo'

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

28 Le'a ngol pa stub sman tso'o na li mbidi'izh Jesús ta wa, cha mbi'i xa Pedr no Juan no Jacob, ukea bexa dub bet sa nda'yadi'izhno Jesús Dios. 29 Le'a gor na li nso'yadi'izhno xa Dios, le'a xa cha mtixndo' ndo' ga'al bexa wa. Le'a xab xa cha mna' mbe, ndon nla'beal'-a. 30 Zha le'a sa wa cha mlundo' top xabgi'i ndeyadi'izhno Jesús, le'a ta wa Moisés no Elí. 31 Le'a bexa wa nde tlaw dub xe'a uzhe'eb chul, ndeyadi'izhno bexa Jesús ná xte'e gat Jesús gezh Jerusalén. 32 Le'a Pedr no itop ltsa'a xa uzhebpa nyoxka'al na, ná le'a bexa mxik lá ngadgats. Cha uni'í bexa xte'eta nla'beal' wats Jesús, no uni'í bexa top xabgi'i wa nde wats Jesús. 33 Ngol gor na yá nsea'be sa sit Moisés nsea Elí wats Jesús, le'a Pedr cha ndab ndo' Jesús:
—Mech, uzhebpa wen ndebe beuna sa ndee. Gunde'e besa chon ramad: dub-a na ten go, le'a stub-a na ten Moisés, le'a stub-a na ten Elí.

Ná le'a Pedr ni lá ini'í xta'an ndab. [34] Bi li nso'yab Pedr
ta wa, zha le'a dub xkaw ula'la sa nde bexa wa, cha mzheb
bexa. [35] Le'a lat xkaw wa mgen ti Dios ndab:
—Le'a ta ndee Xi'ín na', xa na mti na'. Bsakyo'ón bega ta ndab xa.
[36] Le'a gor na uleas ti Dios wa, le'a Jesús nabla nso'. Le'a bexa
wa lá ngudi'izh ta li uni'í bexa wa dub nde'ep ndo' be men.

Jesús myunyakna dub me'ed nsak gizhkaw

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

[37] Le'a ngol stubtsa wizh gor na ncha'layo'o bexa bet
wa, le'a kwa'ad be men uto'o, ncha'be uche'alndo' Jesús.
[38] Le'a dub xabgi'i nsea lat be men wa uge' ndab:
—Mech, le'a na' na'ab ndo' go iwi'i go ndo' xme'ed na',
le'a me'ed ga dubkama ndap na'. [39] Le'a gor na nsen dub mbi
bxin med, cha nbezhat med, no uzhe'eb nte'al med, no nlen
bchi'in to'o med. Uzhe'eb xela ndanno ta wa med, no kwenpa
le'a zha nla'a ta wa med. [40] Le'a na' una'abla ndo' be xmen go
kontu'ub bexa mbi bxin wa, parea le'a bexa lá ngun gan.
[41] Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¡Uzhebpa ngud nak bego ncho nat, no ndidotsa nge'
ladna bega Dios! ¿Ploxá tiemp yo'o na' lat bega zhaga?
¿Sta ploxá tiemp uxik na' ndo' bega zhaga?
Cha ndab Jesús ndo' xabgi'i wa:
—Utseano xme'ed lu ba' sa ndee.
[42] Le'a gor na ncha'bii gax me'ed wa, le'a mbi bxin wa cha
udingegal me'ed ndo' yo, no uzhebpa ngot bixte me'ed. Le'a
Jesús cha uteyo mbi bxin wa, cha myunyakna xa me'ed wa.
Cha myun Jesús cuent me'ed wa ndo' xus med. [43] Le'a itea be
men wa ndanseanabe gor uni'í bexa xte'e juert nak Dios.

Jesús mbidi'izh le'a xa yak cuent ndo' ya'a be men

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

Ndalen li ndeyanseana be men ndo' ta mbin Jesús
wa, le'a xa cha ndab ndo' be xmen na:
[44] —Uzhebpa bla'ach bega ta gáp na' ndee. Le'a na', Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo, yak cuent ndo' ya'a be men.
[45] Parea le'a be xmen Jesús ni lá yakbe'ena ta li ndab xa
wa, geal le'a Dios biseata ula'a yakbe'ena bexa-yá. Ná le'a
bexa nzhebta inabdi'izh ndo' Jesús xte'e gab ta wa.

¿Ton mas nsak?

(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

46 We'e le'a be xmen Jesús cha ndeyadi'izhbe ná ton mas nsak lat
bexa wa. 47 Le'a Jesús mgenna xta'an ndanbe'e bexa, cha usen xa
dub me'ed, cha mso' xa me'ed wats xa. 48 Cha ndab xa ndo' bexa:
—Le'a tal ton dub xmen na' utsin gak xa ndo' dub me'ed, le'a
xa wa cuentkata ndo' na' utsin nak. Le'a xa na utsin nak ndo' na'
wa, le'a xa wa utsinkaga nak ndo' xa na mtu'ub na'. Le'a xa na
uxee nsak lat bega wa, le'a xa wa ndon le'a xa nsak ndo' Dios.

Bexa dubtsa nak no Jesús

(Mr. 9:38-40)

49 Le'a Juan cha ndab ndo' Jesús:
—Mech, le'a besa uni'í dub men ndanti'in lea' go
ngontu'ub xa be mbi bxin. Le'a besa cha mka gunti'inta xa
lea' ga, geal le'a xa na'anpa no nkeseano beuna.
50 Le'a Jesús cha ndab:
—Lá uka bega gun xa ta wa, le'a tal ton na'anpa ndakloo
ndo' beuna, le'a xa wa dubtsa nak no beuna.

Jesús uteyo Jacob no Juan

51 Le'a zha na yamer ngol zha ya' Jesús gibe'a stub biaj, le'a xa
dubtsa ulo ladna ya' Jerusalén. 52 Cha mtu'ub xa pla xmen xa ncha'be
nedlabe. Le'a bexa wa cha ulaya' dub gezh ten distrit Samaria,
mkwa'an bexa sa yoo Jesús. 53 Ná le'a bexa gezh wa lá usa'a sa
yoo xa, le'a bexa uni'í le'a Jesús ncha'a Jerusalén. 54 Le'a Jacob no
Juan top xmen Jesús mbi'ín ta wa, cha ndab bexa ndo' Jesús:
—Señor, ¿nlad ga inab besa ndo' Dios ula' beal' gibe'a
utso'ol-a be men ba' lak mbin Elí zha?
55 Le'a Jesús mgeakso' mwi'i ndo' bexa. Cha
uteyo Jesús bexa, ndab xa:
—Bego ni lá ini'í ton ngo gek bega li ndab bega. 56 Le'a
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, na'anpa ndalyut be
men, le'a na' ndi ndalusa gealnaban ten bexa.
Cha ncha'be bexa stubga gezh.

Bexa na nlad isankea tso'o Jesús

(Mt. 8:18-22)

57 Le'a gor na li ncha'be bexa nes, le'a dub men ndab ndo' Jesús:
—Señor, le'a na' no isankea tso'o go guni'i pa ya' ga.
58 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa wa:
—Le'a be mbeas ndap ge'ed nyo'o na, no le'a be migin ndap xu'un ten na, parea le'a Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo lá ndap sa une'e xa.
59 Cha ndab Jesús ndo' stub xa:
—Usankea tso'o na'.
Le'a xa wa cha ndab:
—Señor, bla'a ga ned ya'uka'ach na' xus na'. We'eta isankea na' tso'o ga.
60 Le'a Jesús cha ndab:
—Bla'a le'a bexa lá ndap gealnaban ndo' Dios uka'ach ltsa'a ngut na. Ná le'a lu ndi wa'yab ndo' be men xte'e inibe'e Dios bexa.
61 Le'a stub xa cha ndabgal ndo' Jesús:
—Señor, le'a na' no isankea tso'o ga, parea bla'a ga ned nseayáp na'-yá ndo' bexa ta lid na'.
62 Le'a Jesús cha ndab:
—Tal ton nlad isankea tso'o na', ná le'a xa ndi ned stub ta xa'aga gun, le'a xa wa lá isu'u yoo lat be men nibe'e Dios. Le'a xa wa nak cuent dub xa ndun ti'in, nsén xa ya'a yarad, cha nwi'i xa ndi tso'o.

Jesús mtu'ub dub chon ga'al ncho ti'i be men

10 Tso'o wa le'a Jesús mti stub chon ga'al ncho ti'i be men, mtu'ub xa bexa wa top ga'ga bexa, ya'be nedla bexa itea be gezh ya' Jesús. 2 Ndab Jesús ndo' bexa wa:
—Ncho kwa'ad be men gol go'ón di'izh ten Dios, nak bexa cuent sianpa be ta'a iganle'e, ná le'a bexa ndun ti'in wa platsa. Ta we'e unab bega ndo' Dios Xwan ti'in, utu'ubta xa bexa gudi'izh di'izh ten Dios.
3 Wa'be bega nat, le'a na' ntu'ub bega ya'be bega cuentta be borreg nde lat be mbee. 4 Lá go'o bega bols ncho med, no ni stub bols ten bega, no ni stub nes ndab bega. No na'anpa gaiso' bega nes inidi'izh bega ndo' be men. 5 Le'a gor na yoo bega len dub ni'i, cha gab bega ndo' men wa: "Le'a Dios gun wen yoo ladna bega." 6 Tal le'a xa ncho sa wa utsin ika'ab ndo' bega, we'e le'a Dios gun wen yoo ladna xa wa. Ná tal le'a xa na'anpa utsin ika'ab, le'a xa na'anpa wen yoo ladna.
7 'Le'a sa na utsin ika'ab bexa ndo' bega, sa we'etsa yoo bega. Lá ido ladna bega gaw bega no goo bega ta usa'a xa, le'a dub xa ndun

ti'in nsabndo' yax ten na. No na'anpa uche'a bega sa yoo bega. 8 Le'a
gor na ilaya' bega dub gezh sa utsin nak men ndo' bega, gaw bega ta
nsa'a bexa wa. 9 No byunyakna bega bexa gizh ncho gezh wa, cha
gud bega ndo' bexa le'a tiemp inibe'e Dios lado'o be men yá gax nak.
10 Ná tal ncho gezh na'anpa utsin nak bexa ndo' bega, bka'an bega sa
wa, cha gud bega ndo' bexa wa: 11 "Gast yakol ngwa'al xo'o besa
gezh ndee ulate besa, ta nluu le'a Dios utsaksi bega. Parea nlad besa
ini'í bega ta ndee: le'a tiemp inibe'e Dios lado'o be men yá gaxla
nak." 12 Le'a na' gáp le'a gal wizh gab Dios ná ton ndap ke, le'a bexa
gezh wa mas gealkwea' ini'í ndo' bexa uyo'o gezh Sodoma.

Pro'ob be gezh lá ngungea ladna bexa Jesús

(Mt. 11:20-24)

13 '¡Pro'ob bego xa gezh Corazín no bego gezh Betsaida! Le'a
tal be uyon mbin na' lat bego wa ndi ngun na' gezh Tiro no
Sidón, polta ngokla bexa lad nagats, no usobla bexa ndo' di', ta
uluu le'a bexa mla'ala be ta ugap nak bexa. 14 Ta we'e le'a gal
zha na gab Dios ná ton ndap ke, le'a bego xa gezh Corazín no
bego gezh Betsaida mas uzhe'eb ini'í gealkwea' ndo' bexa Tiro
no Sidón wa. 15 No bego xa gezh Capernaum, ¿ndanbe'e bega
zha gibe'a ya' bega? Le'a Dios ndi utsa'ab bega infierno.
16 Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Le'a tal ton isakyo'ón be ta ndab bega wa, le'a xa wa isakyo'ón
di'izh ten na'. Ná le'a tal ton uxelad bega, le'a xa wa no na' ndee nxelad.
Le'a xa na uxelad na' wa, le'a xa wa no nxelad Dios xa mtu'ub na'.

Mla'ncha' chon ga'al ncho ti'i bexa mtu'ub Jesús

17 Le'a gor na mla'ncha' isachon ga'al ncho ti'i bexa wa,
le'a bexa uzhebpa mten ladna ndab ndo' Jesús:
—Señor, gast be mbi bxin nxobgek ndo' besa
gor ndanti'in besa lea' go.
18 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' uní le'a maxu'u uto'o ga'ap ba' ulayat ndo' yo cuent
beal' usi'i. 19 Le'a na' nsa juers ndo' bego iso' bega tso'o mbe'al no
nix, no mas gap bega juers ndo' maxu'u. Ni dub ta'a wa lá gun gan
xte'e gunno bega. 20 Parea lá iten ladna bega xte'e nxobgek be mbi
bxin ndo' bega, ndi bten ladna bega le'a lea' bega nkeala gibe'a.

Jesús msa'a xno ndo' Dios

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

21 We'e le'a Espíritu ten Dios cha mbin mas nten
ladna Jesús, cha ndab Jesús ndo' Dios:
—Nsa na' xno ndo' go, Xus na', go Xa Nibe'e gibe'a no gizhliyo,
le'a go lá ula'a le'a bexa ndák wa no bexa ntsid wa yakbe'ena be
ta ndee. Ndi mluu ga-yá ndo' bexa na'anpa ndák, bexa nak cuent
be me'ed. Li ngok-a Xus na', geal le'a go li nlad gak-a.
22 Cha ndab Jesús ndo' be men nde sa wa:
—Le'a Dios Xus na' msa'a itea be ta'a ndo' na'.
No na'an ton nchando' na', nabtsa Xus na' nchando'
na'. No na'an ton nchando' Dios Xus na', nabtsa
na' xa nak Xin xa nchando' xa, no bexa nlad na'
ulu'u na' ná ton nak Dios ndo' bexa.
23 Cha mwi'i Jesús ndo' be xmen na, cha ndab xa ndo' nabtsa bexa wa:
—Dios ndun wen nyo ladna be men na no uni'í ltsa'a ta uni'í
bega nat. 24 Le'a na' gáp le'a kwa'ad bexa mbidi'izh sakndo'
Dios no bexa nibe'e polta, nlad bexa ini'í bexa ltsa'a ta uni'í
bega nat, ná le'a bexa lá ini'í ta wa. No nlad bexa go'ón bexa
ltsa'a ta ndo'ón bega nat, ná le'a bexa lá ngo'ón ta wa.

Dub xa Samaria utsin mbinno dub xa judio

25 We'e le'a dub mech ten ley mbin preb Jesús, ndab xa:
—Mech, ¿xte'e gun na' ndontsa gap na' gealnaban
ndo' Dios, ta nunk lá idub?
26 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Xte'e nkeani'i ley ten Dios? ¿Xte'e nyakbe'ena lu ta wa?
27 Le'a mech ten ley wa cha ndab:
—Le'a ley wa ndab: "Wankea Dios Xa Nibe'e idub ncho ladna
lado'o lu, no idub gealnaban ten lu, no idub juers ten lu, no idub lak
ndanbe'e lu." No ndab-a: "Bkwea' ladna lu be ltsa'a lu lakkata lu."[a]
28 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'aka uka'ab lu. Nat bin be ta wa, le'a lu
sapka gealnaban ndo' Dios.
29 Ná le'a mech wa nlad wen ya'an ndo' be men, ta
we'e unabdi'izhgal xa ndo' Jesús, ndab xa:
—¿Ton nak ltsa'a na' zha?

---

[a] **10:27** Dt. 6:5; Lv. 19:18

30 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a dub xabgi'i uto'o Jerusalén ncha'a xa Jericó. Le'a nes
ncha'a xa wa, mlat be wa'an itea be ta no'o xa no gast xab xa. No
udin bexa xa, cha mlaugix bexa xa cuent dub xa ngut. 31 Ngol gor
le'a sa wa nseatid dub ule'ay ten bexa judio. Le'a xa wa cha uni'í nax
men wa, cha gandidtsa utid xa. 32 Tso'o wa nseatid dub xa levita sa
wa. Le'a gor uni'í xa xa nax wa, cha gandidgal utid xa. 33 Le'a tso'o
wa nseatidga dub xa gezh Samaria. Le'a gor uni'í xa men wa, cha
mlats ladna xa xa wa. 34 Cha ubii xa wats xa wa, cha mbin ramed
xa xa aceit no vin. No mtixko xa lad be sa gizh wa. Cha mxo'ob xa
xa wa tso'o man ten xa. Cha mbi'i xa xa dub ni'i sa nte'e bexa
cuart, cha mla'ach xa xa sa wa. 35 Ngot xe'a wa gor na yá nsea' xa
Samaria wa, le'a xa cha ulo'o top med nsak, cha msa'a xa-yá uka'a
xwan ni'i wa. Cha ndab xa ndo' xa wa: "Bla'ach ga xa ndee. Le'a
itea be ta gun gast ga wa, le'a na' skixka ta wa wizh yach na'."
36 Cha ndab Jesús ndo' mech ten ley wa:
—¿Xte'e nsak lu zha? Ndo' yon bexa wa, ¿ton
nak ltsa'a na xa na ulawa'an wa zha?
37 Le'a mech ten ley wa cha uka'ab ndab:
—Xa na mlats ladna xa wa.
Le'a Jesús cha ndab:
—Nat bya', cha no lu li bin.

Jesús ngwa'ina' Mart no Marí

38 Le'a nes ncha'a Jesús Jerusalén, cha ulaya' xa dub gezh tuzh.
We'e le'a dub xagots nsalea' Mart utezh xa ta lid na. 39 Le'a xa wa
ndap dub beal na nsalea' Marí. Le'a gor na nsob Jesús len ni'i, le'a
Marí wa nsob ula'ach xta'an ndadi'izh Jesús. 40 Le'a Mart ndi nyu'no
ladna sian be ti'in ten na. Cha ubii xa wats Jesús, ndab xa:
—Señor, ¿lá na' go zha le'a beal na' nla'a nab na' ndun
itea be ti'in ndee? Gud go ndo' xa no gakno na'.
41 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Mart, Mart, uzhebpa nyu'no ladna lu sian be ta'a.
42 Ncho dub ta'a ndon le'a nsak. Le'a Marí ndee mti ta nsak
wa, no ni lá gáp na' ndo' xa lá ula'achta xa-yá.

Jesús mluu be xmen na xte'e gudi'izh bexa ndo' Dios

(Mt. 6:9-15; 7:7-11)

11 Le'a dub wizh le'a Jesús ngwa'yadi'izhno Dios. Le'a gor na
mtayadi'izh xa le'a dub xmen xa cha ndab ndo' xa:
—Señor, bluu ga besa xte'e gudi'izhno besa Dios,
lak mluu Juan be xmen na.
2 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a gor na gudi'izhno bega Dios, lnde'e gab bega:

Go Dios Xus besa, go nsob gibe'a,
yankea be men go.
No uxax ilen tiemp inibe'e go be men nde ndo' gizhliyo.
Gak ta nlad go ndo' gizhliyo, lak ndak-a gibe'a.
3 Nab besa usa'a go ta gaw besa wizh nat,
lak nki'in besa-yá itea wizh.
4 Binge' ladna go be ke ten besa,
lak ndange' ladna besa ndo' be men ugap ndanno besa.
Lá ula'a go gaila' besa ndo' ta ugap,
ndi ulo'o ga besa ndo' itea be ta ugap.

5 No ndab Jesús ndo' bexa:
—Tal le'a bega ya' ta lid dub amig ten bega utol te'al, cha gab bega:
"Amig, bsa'a chontsa pan ika na', 6 le'a stub amig ten na' ulansea ta
lid na', le'a na' lá ndap ta gaw xa wa." 7 Le'a xa wa cha gab: "Lá gunta
lu ruid. Le'a to'o lid na' nso'nyawla. No be xme'ed na' ndeyatsla
wats na'. Le'a na' lá yoo gan gaste usa ta nlad lu wa." 8 Parea le'a
na' gáp ndo' bega le'a xa wa gasteka, usa'a xa itea be ta nki'in bega
ndontsa yá lá gunta bega ruid, na'anpa ta na amigtsa ten xa bega.
9 'Le'a na' gáp ndo' bega unab bega ta nki'in bega ndo' Dios, le'a
Dios sa'aka-yá. Bkwa'an bega Dios, le'a bega szhealka xa. Utezh
bega Dios, le'a Dios saknoka bega. 10 Le'a itea bexa na nab ta nki'in
na, le'a Dios nsa'aka-yá. Le'a itea bexa na nkwa'an Dios, le'a bexa
nzhealka xa. Le'a itea bexa na nbezh Dios, le'a Dios ndaknoka xa.
11 'Le'a bego na ndap me'ed, tal le'a dub xme'ed bega inab
dub pan, ¿cha sa'a bega ndi dub ge' ndo' me'ed zha? No tal
le'a xme'ed bega inab dub mbeal, ¿cha sa'a bega ndi dub mbe'al
ndo' me'ed zha? 12 No tal le'a xme'ed bega inab dub ngu'u, ¿cha
sa'a bega ndi dub nix zha? 13 Le'a bego bexa ugap, ná sbe'en be
ta wen nsa'a bega ndo' be xin bega, ¿matagal Dios Xus beuna
nsob gibe'a usa'a Espíritu ten na ndo' bexa inab-a?

Ndab be men le'a Jesús ndap juers ten maxu'u

(Mt. 12:22-30; Mr. 3:20-27)

14 Le'a dub wizh le'a Jesús ulantu'ub dub mbi bxin mbin mud
dub xabgi'i. Le'a gor na uto'o mbi bxin wa, le'a xa mud wa usaxan
ndadi'izhla. Le'a be men ngwanseanabe. 15 Ná le'a ncho be men ndab:
—Le'a Jesús ngontu'ub be mbi bxin juers ten
Beelzebú, maxu'u nibe'e be mbi bxin.
16 No ncho xa mbin preb Jesús ndab bexa gun Jesús
dub ta uluu ton nak xa. 17 Parea le'a Jesús mgenna
xte'e ndanbe'e bexa wa, cha ndab Jesús:
—Tal le'a be xmen dub xa nibe'e iteltsa'abe, cha bi le'akaga bexa
kuyo, we'e le'a bexa wa na'antapa gak juertbe. No tal le'a be men
ncho len dub ni'i liga le'akaga kuyobe, le'a juers ten bexa idub.
18 Le'a bego ndab le'a na' ngontu'ub be bxin juers ten Beelzebú. Parea
tal le'a maxu'u kuyono le'aka be mbi bxin ten na, we'e le'a maxu'u
wa no be mbi bxin wa iteltsa'abe, cha idub juers ten maxu'u. 19 Ndab
bega le'a na' ndee ngontu'ub be mbi bxin juers ten Beelzebú. ¿Ná ton
nsa'a juers ngontu'ub be xmen bega be mbi bxin wa zha? Le'a na' gáp
le'a ta na ndun be xmen bega wa le'a nluu le'a bega na'anpa utsin
ndun. 20 Ná le'a na' ndee ngontu'ub be mbi bxin juers ten Espíritu ten
Dios, ta na nluu le'a Dios yá ngol tiemp inibe'e be men ndo' gizhliyo.
21 'Le'a tal le'a dub xabgi'i juert no'o spad nla'ach xa ta
lid xa, le'a itea ta'a nla'ach xa segurka ndebe. 22 Parea tal le'a
stubga xa mas juert ilen ta lid xa wa, cha gun xa gan ndo' xa
wa, le'a xa wa slat spad na nge' ladna xa wa. Cha slat xa be
ta ndap xa ned wa no stse'a xa-yá ndo' be ltsa'a xa.
23 'Le'a tal ton lá nsak ladna ta ndun na', le'a xa wa ndi ndakloo
ndo' na'. No liga le'a tal ton bexa na'anpa ndakno na' nyakjunt be
men ndo' Dios, le'a xa wa ndi ndun nsasit be men wats Dios.

Be mbi bxin nyach le'aka lado'o dub men

(Mt. 12:43-45)

24 'Le'a gor na nto'o dub mbi bxin len lado'o dub men, le'a
mbi bxin wa cha ncha'a sa na'an men ncha'kwa'an ná pa yoo na.
Ná le'a gor na lá izheal pa yoo mbi bxin wa, cha ndab ta wa:
"Nsea na' le'aka ta lid na' sa uto'o na'." 25 Le'a gor na mtansea'
mbi bxin wa le'a lado'o men wa cuent dub ni'i ndon umbi'i nak
no chul nsaxkwa'a-yá. 26 We'e le'a mbi bxin wa cha ncha'gi'i stub

sga'ad be mbi bxin mas ugap nak. Le'a itea be mbi bxin wa cha yoo
lado'o men wa. Cha mas juert yoo xa wa ndo' lak zha ned wa.

Bexa na ta ugeaka wen yoo ladna

27 Le'a gor na li nso'yadi'izh Jesús ta wa, le'a dub xagots
nso' lat be men wa uge' ndab ndo' Jesús:
—¡Uzhebpa wen yoo ladna xa ngop go, no mbinga'al xa go!
28 Ná le'a Jesús cha ndi ndab:
—Mas uzhe'eb wen yoo ladna bexa ndo'ón di'izh
ten Dios, no ndun bexa lak ndab-a.

Unab be men dub ta uluu ton nak Jesús

(Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

29 Le'a be men wa mas kwa'ad nsayakjunt wats
Jesús, cha ndab Jesús ndo' bexa:
—Le'a be men ncho nat uzhebpa be men ugap. Nab bega
gun na' dub ta uluu ton nak na', parea le'a na' lá gun ta nab
bega wa. Ndi ini'ítsa bega le'a na' iti'id ltsa'a ta utid Jonás.
30 Le'a ta utid Jonás wa mluu le'a Dios le'aka mtu'ub Jonás gezh
Nínive. No liga le'a ta iti'id na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
uluu ndo' be men ncho nat le'a na' Dioska mtu'ub.
31 'Le'a gal wizh na gab Dios ná ton ndap ke, le'a xagots unibe'e
be men lad sur iso', gab xa le'a bego ndapka ke. Le'a xagots wa
uzhebpa sit uto'o ndontsa mbidyo'ón xa ta mbidi'izh Salomón,
be ta uzhe'eb ngók xa. Le'a sa ndee nso' dub xa mas nsak ndo'
Salomón wa, ná le'a bego lá nsakyo'ón ta ndab xa. 32 Le'a bexa
Nínive no kwe ndo' Dios wizh na gab Dios ná ton ndap ke, gab
bexa le'a be men ncho nat ndee ugap nak. Le'a bexa Nínive mla'a
be ta ugap nak bexa gor na mbi'ín bexa ta mbidi'izh Jonás. Ná
le'a nat le'a dub xa mas nsak ndo' Jonás nso' sa ndee.

Xe'a no sa ukaw

(Mt. 5:15; 6:22-23)

33 'Le'a na'an ton kich dub xe'a, cha usob xa-yá dub sa xga'ach.
No ni len dub caj lá usob xa-yá. Ndi ga'ap usob xa-yá, ndontsa le'a
be men nyote len ni'i wa ina' xe'a wa. 34 Le'a ngusndo' dub men
le'a nak xe'a ten xa. Tal le'a ngusndo' bega ta wen, le'a bega nkesea
ndo' xe'a. Ná tal le'a ngusndo' bega na'anpa ta wen, le'a bega ndi

nkesea sa ukaw. [35] Bla'ach bega le'a len lado'o bega nchoka xe'a ten
Dios, na'anpa sa ukaw gak-a. [36] Tal le'a len lado'o bega idubka ncho
xe'a ten Dios, le'a bega ni dub tuzh na'anpa ncho sa ukaw. We'e
le'a bega ini'í itea be ta'a, cuent gor na nsu xe'a sa nso' bega.

Ta lid le'a ndun bexa fariseo no be mech ten ley

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

[37] Le'a gor na mtayadi'izh Jesús ndo' be men, le'a dub xa
fariseo cha unab ndo' Jesús ya'daw Jesús ta lid xa. Cha uyo'o
Jesús, cha usob xa ndo' mes. [38] Parea le'a Jesús na'anpa una'a
lak nibe'e costumbr ten bexa fariseo. Le'a gor na uni'í xa fariseo
ta wa, cha ngwanseana xa. [39] Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a bego xa fariseo uzhebpa nyu' ladna yat tso'o vas
nsea plat, parea le'a len lado'o bega uzhebpa ugap nak, no
uzhebpa nsa'ab ladna bega be ta'a. [40] ¡Bego xa lá nsakyo'ón!
¿Lá ini'í bega zha le'a Dios xa na mbinde'e idub las men, le'a
xa wa le'aka nsa'a gealnaban ten be men? [41] Bsa'a bega be ta
gakno bexa uban nak, we'e umbi'i gak bega ndo' Dios.
[42] '¡Pro'ob bego xa fariseo! Le'aka nak nsa'a bega dub gen
byonxtil lat dub ti'i gen-a uxen bega, no liga ndanno bega rud no
iteata be ta xge'a ndas bega. Parea na'anpa utsin nak bega ndo'
be men, no ni lá ndankea bega Dios. Be ta wen ndee nsabndo'
gun bega, no usa'aka bega be ta wa lakka ndun bega nat.
[43] '¡Pro'ob bego xa fariseo! Le'a bega nti be sa mas nsak
isob bega len be ni'i sa nzhealbe beuna xa judio. No nlad
bega utsin inidi'izh be men ndo' bega be ndo' xge'e.
[44] '¡Pro'ob bego mech ten ley no bexa fariseo! Le'a bega nluu
cuentta xa wen, ná bega xa ugap. Le'a bego nak cuent dub ba'a ni lá
nluu. Le'a be men nsea tso'o-yá, parea ni lá ini'í bexa xta'an-a.
[45] Le'a dub mech ten ley uka'ab ndab ndo' Jesús:
—Mech, le'a go no ndo' besa kwea' uní'i.
[46] Le'a Jesús cha ndab:
—¡Pro'ob bego mech ten ley! Le'a be ta sian nluu bega wa
cuent dub yo'o kwe'a ni lá uxik be men go'o-yá. Ná le'a bega
ni dub ngutsya'a na lá ndakno bexa go'o bexa-yá.
[47] '¡Pro'ob bego! Le'a be usan gox polta ten bega mbit bexa
ndadi'izh sakndo' Dios. Ná nat le'a bega ndi ndande'e ta chul nsob
sa mga'ach bexa wa. [48] Le'a ta wa nluu le'a bega dubtsaka nak
no be usan gox polta ten bega. Le'a bexa wa mbit bexa mbidi'izh
sakndo' Dios, ná nat le'a bega nsaxkwa'aga ba'a ten bexa wa.

49 ’Ta we'e lnde'e ndab Dios: “Le'a na' utu'ubkata bexa ndadi'izh
sakndo' na', no bexa ndadi'izh di'izh ten na'. Le'a ncho bexa utu'ub na'
wa le'a be men gut xa, no ncho bexa le'a be men ugap gunno xa.” 50 Ta
we'e le'a bego ncho tiemp nat gap ke ten itea bexa ugap li ndut bexa
mbidi'izh sakndo' Dios wa gast idub zha utexanta gizhliyo. 51 Le'a ta
wa gast zha ngut Abel no gast zha ngut Zacarías, mbit be men xa wa
wats altar dub lad wats ni'i ten Dios. Le'a na' gáp ndo' bega le'a Dios
utsaksi be men ncho nat ke ten iteanak be ta mbin bexa polta wa.
52 ’¡Pro'ob bego mech ten ley! Le'a bega nka igondo' be men Dios.
Le'a bega lá nchando' Dios, no ni lá nla'a bega igondo' bexa Dios.
53 Le'a gor na mtayadi'izh Jesús, le'a be mech ten ley no
bexa fariseo uzhebpa ndakloobe ndo' Jesús. Cha usaxan bexa
unabdi'izh bexa sian ta ugan, 54 nlad bexa gab Jesús dub
ta lid le'a nak, ndontsa ke we'e usake bexa Jesús.

Jesús ndab lá gak be xmen xa cuent bexa fariseo

12 Le'a gor wa le'a sian mil be men ulaya' wats Jesús,
gast nso' bexa tso'o xo'o ltsa'a bexa tant dub kwa'ad
bexa. Le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—Uzhebpa gop bega cuent nsea levadur ten bexa fariseo, le'a
bexa nlu'u cuentta xa wen, ná le'a bexa ugap nak. 2 Le'a itea be ta
uga'ach, le'a gal gor le'a be ta wa ulu'ukabe. No itea be ta ngachyo'o,
le'a gal gor le'a be men ini'íka ta wa. 3 Ta we'e le'a itea ta ndadi'izh
bega dub sa ukaw, le'a ta wa sgenka ndo' xe'a. No itea ta xga'ach
ndadi'izh bega len ni'i, le'a ta wa gast idub gezh sgenka.

Jesús ndab ná ton ndo' ná nsabndo' izheb be men

(Mt. 10:26-31)

4 ’Le'a na' gáp ndo' bego nak amig ten na', lá izheb bega ndo'
bexa ndut men, le'a bexa wa ta we'etsa sun gan gun. 5 Ndi gáp na'
ndo' bega ná ton ndo' ná nsabndo' izheb bega: bzheb bega ndo'
Dios, xa na sun gan gut be men, cha utsa'ab xa gealnaban ten bexa
infierno. Le'a na' gáp ndo' bego, ndo' xa we'e bzheb bega.
6 ’Le'a dub ga'ay migin nzhe'a top med byux, ná le'a cuent ten Dios
le'a kadga dub migin wa nsak. 7 Lá izheb bega le'a bega mas nsak ndo'
be migin. Le'a Dios uzhebpa nla'ach bega gast uni'í xa plo gichgek bega.

Jesús ndab lá idono ladna be xmen xa xa

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 No ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a tal ton gab ndo' be men le'a
xa xmen na', le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, noga gáp
ndo' be angel ten Dios le'a xa xmenka na'. 9 Parea le'a tal ton
gab ndo' be men le'a xa na'anpa xmen na', le'a na' noga gáp
ndo' be angel ten Dios le'a xa wa na'anpa xmen na'.
10 'Le'a tal ton inisi na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
le'a Dios sunge'ka ladna ta wa. Ná le'a tal ton inisi Espíritu
ten Dios, le'a Dios lá gunge' ladna ke wa.
11 'Le'a bega yak cuent ndo' bexa nibe'e ten bexa judio
no ndo' be juez no ndo' bexa nakti'in. Parea lá yu' ladna
bega xte'e ika'ab bega, no xte'e utsakndo' bega, 12 le'a
Espíritu ten Dios le'a uluu xte'e gab bega gor wa.

Dios ndab le'a bexa rik xa prob

13 Le'a lat be men kwa'ad wa uto'o dub xa ndab ndo' Jesús:
—Mech, gud go ndo' wit na' ite besa be ta'a msa'a xus besa.
14 Ná le'a Jesús cha uka'ab ndab ndo' xa wa:
—Na'an ton mso' na' gak na' juez ite na' be ta'a ten bega.
15 Cha ndab Jesús ndo' be men wa:
—Bla'ach bega na'anpa isa'ab ladna bega gap bega sian ta'a,
le'a be ta sian ndap dub men lá isu'u gun wen yoo xa.
16 No msaktabe'e Jesús dub ta'a mluu xa ndab xa:
—Uyo'o dub xabgi'i rik uzhebpa ngok ta'a ndo' yo ten xa. 17 Cha
mbinbe'e xa wa: "¿Xte'e gun na' nat? ¿Pa kocha'aw na' be ta sian
ndee?" 18 Tso'o wa mbinbe'e xa: "Na' uníla xte'e gunno na'-yá. Na'
ulate be sa nyocha'aw be ta'a ten na'. Cha gunde na' stapla be
sa mas ubi'i, sa yoo be ta sian ndee no iteata be ta'a ndap na'.
19 Cha gáp na' ndo' na' le'a na' ndap sianpa be ta gaw na sian
li'in. Cha une na', no gaw na', no go'o na', no iten lad na'."
20 'Ná le'a Dios ndab: "Mgi'i, ngud nak lu. Le'a te'al nat le'a
lu gat. ¿Cha ton ya'anno be ta sian ulocha'aw lu ba' zha?"
21 Nsea ndab Jesús ndo' be men:
—Li nak be men na nlad gap sian ta'a ndo' gizhliyo,
parea le'a ndo' Dios le'a xa uban nak.

Dios nla'ach be xmen na

(Mt. 6:25-34)

22 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—Ta we'e le'a na' gáp ndo' bega lá yu' ladna bega xta'an gaw
bega ndontsa iban bega. No ni lad gak bega lá yu' ladna bega.
23 Le'a gealnaban ten bega mas nsak ndo' be ta gaw bega, no
le'a bega mas nsak ndo' be xab bega. 24 Binbe'e bega lak nak be
migin, ni lá ndas ma bid, no ni lá ntele'e ma ta gaw ma, no ni
lá ndap ma dub sa nyocha'aw ta gaw ma, ná le'a Dios ngawka
ma. ¿Lá ini'í bega zha le'a bega uzhebpa mas nsak ndo' be migin?
25 No ni dub bega tal le'a xa uzhebpa yu' ladna, lá gun xa gan
ga'al xa ni stol metr. 26 Tal le'a bega ni ta tuzh wa lá yoo gan
gun, ¿xta'an ngi nyu' ladna bega iteata be ta'a zhaga?
27 'Bwi'i bega ndo' be gé'e no xte'e ndi'ibya'al-a, parea ni lá
ndun-a ti'in, no ni lá ndande'e-yá lad. Ná le'a na' gáp ndo' bega le'a
lat itea be lad uzhebpa wen ngok Salomón na'an dub lad chul lakta
dub gé'e. 28 Le'a Dios lita chul ndanno be gé'e ndi'ib be ge'e, ná ta
gal ge'atsa yabto'og-a cha yol'-a. Parea le'a bega uzhebpa mas nsak
ndo' dub gé'e, ta we'e le'a Dios saknokaga bega maska ndidotsa
nge' ladna bega Dios. 29 Ta we'e lá gunbe'e bega xta'an gaw bega
no xta'an goo bega. Ni lá yu'ta ladna bega ta wa. 30 Le'a be men lá
nchando' Dios wa itea be ta ndee nkwa'an xa, ná le'a Dios Xus beuna
uni'íka xta'an nki'in bega. 31 Ndi bkwa'an bega xte'e gak bega dub
men le'a Dios nibe'e, we'e le'a Dios sa'aka iteanak be ta nki'in bega.

Jesús ndab kocha'aw bexa be ta'a gibe'a

(Mt. 6:19-21)

32 'Lá izheb bego nak cuent be borreg ten na', le'a Dios Xus bega
usa'a sa nibe'e xa yoo bega. 33 Bdo'o bega be ta ten bega, cha btse'a
bega med wa ndo' bexa uban nak. Tal le'a bega li gun, le'a bega li
kocha'aw sian ta'a gibe'a. Le'a ta wa cuent dub bols lá gak gox, dub
sa na ni wa'an lá yoo gan yate, no ni mbes lá gaw-a. 34 Tal le'a bega
li gun ta wen wa, we'e le'a bega mas ukwa'an ta nsak ladna Dios.

Jesús ndab list kwe be xmen xa

35 'List ute bega, no isengi'la xe'a ten bega. 36 Gok bega cuent
dub mos nkenkea' gor ilen xa nibe'e ten xa, mto'o xa sa mchilya'a
men. Le'a gor ila'ncha' xa wa cha kwezh xa mos, le'a mos wa listla

nso'uxa'al sa yoo xa. [37] Uzhebpa wen yoo ladna be mos ndena'be
gor ila'ncha' xa nibe'e ten na. Le'a na' gáp ndo' bega le'a xa nibe'e
wa cha gab ndo' mos isob xa ndo' mes, cha usa'a xa ta gaw mos
wa. [38] Guni'i xá gor ilen xa, tal ilen xa utol te'al natal ilen xa gor
nsayat xe'a, tal le'a be mos wa listka nde, le'a bexa wa wen yoo.
[39] 'Parea le'a na' nlad yakbe'ena bega ta ndee: le'a tal le'a
dub xwan ni'i uni'í xá gor gi'id dub wa'an ta lid xa, le'a xa isob
ula'ach ndontsa na'anpa yoo wa'an len lid xa kowa'an be ta'a
ten xa. [40] Ta we'e no bega list ute, le'a na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo, ilengal dub gor ni lá ndanbe'e bega ti ilen na'.

Dub cuent ten dub mos wen no dub mos ugap

(Mt. 24:45-51)

[41] Le'a Pedr cha unabdi'izh ndo' Jesús ndab:
—Señor, ta msaktabe'e go wa, ¿ndab ga ta wa ndo'tsa
besa zha, nate no ndo' itea be men?
[42] Le'a Jesús cha ndab:
—¿Ton bega nak cuent dub mos ndák ndun lak ndab dub xwan
ni'i? Le'a xwan ni'i wa ucha'an mos wa inibe'e xa stapla bexa ndun
ti'in ten xa wa, no usa'a mos ta gaw bexa. [43] Le'a gor na ila'ncha'
xwan ni'i wa uzhebpa wen yoo ladna mos ndun lak ndab xa wa.
[44] Le'a na' gáp ndo' bega le'a xwan ni'i wa uso' mos wen wa, inibe'e
xa itea be ta ndap xa wa. [45] Ná tal le'a mos wa dub xa ugap, gunbe'e
xa gab xa le'a xa nibe'e ten xa nle'ata ilen. Cha ndi isaxan xa
kin xa iteata be mos wa, be xabgi'i no be xagots. No gaw xa no
goo xa no gun xa gealgu. [46] We'e le'a xwan ni'i wa cha ila'ncha'
dub wizh no dub gor ni lá ndanbe'e mos ti ilen xa. Cha uzhebpa
utsaksi xa mos wa lak ntsaksi xa itea be mos lá nxobgek.
[47] 'Tal le'a dub mos uni'íka xta'an nlad xa nibe'e ten na, ná ni
lid list ngun xa, no ni lá ngun xa ta nlad xa nibe'e ten xa, le'a xa
wa uzhebpa gealkwea' ini'í. [48] Ná tal le'a dub mos ni lá nchando'
xte'e nak ta nlad xa nibe'e ten na, cha ndun xa ta na nsabndo'
utsaksi bexa xa, le'a xa wa mas uxee gealkwea' ini'í. Le'a itea bexa
na mas sian ta'a msa'a Dios ndák xa, le'a bexa wa liga sian ti'in
nsabndo' gun ndo' Dios. No le'a bexa na mas sian ta'a nsa'a Dios
ula'ach bexa, le'a bexa wa liga nsabndo' mas uxobgek ndo' Dios.

Le'a Jesús le'a ndun iteltsa'a be men

(Mt. 10:34-36)

49 'Le'a na' ndal utsengi' ndo' gizhliyo ndee. Le'a na' nlad malay-a
nsayol'la. 50 Le'a na' ned nsabndo' iti'id ndo' dub gealkwea' si'il,
no uzhe'eb kwea' ncho lad na' gast iti'id na' ta wa. 51 Lá gunbe'e
bega le'a na' ndee ndal ndontsa uzhe'eb wen kwe be men ndo'
gizhliyo. Le'a na' ndi ndal le'a be men iteltsa'a. 52 Le'a nat idubta
ndo' ndee, tal le'a dub ni'i ncho ga'ay men le'a chon xa wa gakloo
ndo' stop xa, no stop xa wa gakloga ndo' yon xa wa. 53 Ncho be
xabgi'i gakloo ndo' be xinbgi'i na; no le'a be xin xa gakloga ndo'
xa. Le'a ncho be xagots gakloo ndo' be xingots na; no le'a be
xingots xa gakloga ndo' xna'a na. Le'a be xagots no gakloo ndo'
xinxix na; no le'a xinxix xa gakloga ndo' le'aka xnazha'ap xa.

Be men lá nyakbe'ena ta ndun Jesús

(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)

54 Cha ndab Jesús ndo' be men kwa'ad wa:
—Le'a gor na na' bega nlen xkaw lad nda'as wizh, cha ndab
bega le'a gi ila', cha lika ndak-a. 55 No zha na nlen mbi lad
sur, cha ndab bega le'a wizh wa uzhebpa utii gak, cha likaga
ndak-a. 56 ¡Le'a bega nluu cuentta xa wen, ná bega xa ugap!
Nyakbe'ena bega xte'e nak ta na' bega gibe'a ba' no be ta gizhliyo
ndee, ná ni lá nyakbe'ena bega ta ndun Dios tiemp nat.

Nsabndo' ukwanlad bexa xte'e lá usake be men bexa

(Mt. 5:25-26)

57 'Bwi'i bega naga le'a nak ta ndun bega. 58 Le'a tal ton nlad
usake bega, wa'yadi'izhno bega xa gor biseata iso' xa ndo' juez.
Le'a tal xa usake bega ndo' juez, le'a juez cha yun cuent bega ndo'
xa nla'ach litgi'ib, cha uke'a litgi'ib xa bega. 59 Le'a na' gáp le'a
bega lá ito'o sa wa gast kixka bega iteanak ta nsa'ab bega wa.

Nsabndo' ula'a bexa ta ugap nak bexa

13 Le'a gor wa le'a be men cha ndab ndo' Jesús, xte'e
mbit be soldad ten Pilat pla bexa Galilea, gor na nsa'a
bexa man xnab ndo' Dios. 2 Le'a Jesús cha ndab:

—¿Nsak bega zha le'a ta na li ngwasea bexa Galilea wa li ngok
geal le'a bexa mas ndap ke ndo' iteata be men Galilea zha? [3] Le'a na'
gáp le'a ta wa na'anpa li nak. Le'a tal bega lá ula'a be ta ugap nak
bega, le'a itea bega no sat. [4] ¿Nati nsak bega zha le'a isati'in bchon be
men na li ngut gor ulayat torre Siloé tso'o bexa wa mas ndap ke ndo'
itea bexa ndencho Jerusalén wa? [5] Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li
nak. Tal le'a bega lá ula'a be ta ugap nak bega, le'a bega itea sat.

Dub cuent ten ya la'aw

[6] Cha msaktabe'e Jesús dub ta'a mluu xa, ndab xa:
—Le'a dub xabgi'i ndap dub ya nsa'a ngus la'aw. Le'a ya wa
nsob ndo' yo sa ncho ya uv ten xa wa. Cha ngol gor ngwa'kwa'an
xa ngus ndo' ya la'aw wa, ná lá izheal xa-yá. [7] Cha ndab xa
ndo' mos ten xa, xa nla'ach be ya wa: "Una', le'a chonla li'in
nchasea ndalkwan na' ngus ndo' ya ndee, ná lá nzheal na'-yá. Nat
ulobto'og-a, ndontsa ndi gakti'in sa nsob-a." [8] Le'a xa na nla'ach ya
wa cha uka'ab ndab ndo' xa wa: "Señor, bla'a ga-yá li'in ndeetsa.
Le'a na' uxach xan-a no ko'o na' kweal-a. [9] Tal le'a-yá sa'a ngus,
lba'atsa nsob-a. Ná tal lá usa'a-yá ngus, we'e yabto'og-a."

Jesús myunyakna dub xagots wizh ne'e be men

[10] Le'a dub wizh ne'e bexa judio, le'a Jesús nluu bexa len
dub ni'i sa nzhealbe bexa wa. [11] Le'a sa wa ulen dub xagots
tso'otek dub ti'in bchonla li'in, ni lá yoo gan iso'ga'al xa. Le'a
ta wa ta mbinno dub mbi bxin xa. [12] Le'a gor uni'í Jesús xagots
wa, cha utezh Jesús xa, cha ndab xa ndo' xagots wa:
—Xagots, le'a lu myaklana.
[13] Cha mxo'ob Jesús be ya'a na tso'o xa. Le'a xa wa
cha uso'ga'al, cha msa'a xa xno ndo' Dios. [14] Parea le'a xa
nchansu ni'i wa cha ngokloo ke na myunyakna Jesús xa wa
dub wizh ne'e bexa judio, ndab xa ndo' be men:
—Xo'op wizh nsabndo' gun beuna ti'in. Le'a len be wizh wa syo'o
gan gi'id bega yakna bega, na'anpa be wizh ne'e beuna ndee.
[15] Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a bego lá ndun lak ndab bega wa. ¿Lak bego lá nxa'ak bega
xgon bega no xburr bega, nda'ugo bega ma nits wizh ne'e beuna
zha? [16] Le'a maxu'u dub ti'in bchonla li'in li mbinno xagots ndee,
dub xa ras Abraham. ¿Lid nsabndo' yakna xa wizh ne'e beuna zha?

17 Le'a gor na li ndab Jesús, le'a itea bexa na ndakloo
ndo' Jesús wa cha mdo ladnabe. Ná le'a be men kwa'ad wa
uzhebpa mten ladna no be ta wen ndun Jesús.

Dub cuent ten bid ten mostas

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

18 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Xta'an dub ta'a nak lak nibe'e Dios be men? ¿Xte'ema gudi'izh
na'-yá? 19 Le'a ta wa nak cuent ta ngwasea dub bid ten mostas, ta
ngos dub xabgi'i ndo' dub ble'a yo ten na. Cha ngo'ol-a gast ngok-a
dub ya si'il, gast be migin mbinde'e xu'un ten na ndo' xos-a.

Dub cuent ten levadur

(Mt. 13:33)

20 No ndab Jesús:
—¿Xta'an stub ta'a nak lak nibe'e Dios? 21 Le'a ta wa nak lak
nyak levadur. Le'a dub xagots mgoch dub tuzh-a dub top ga'al
kil arin. Ngol tso'o wa le'a idub ko'ob arin wa usabich.

Dub cuent ten dub puert uya'a

(Mt. 7:13-14, 21-23)

22 Le'a nes ncha'a Jesús Jerusalén, le'a xa nluu be men ncho be gezh
ubi'i no be gezh byux. 23 We'e le'a dub men unabdi'izh ndo' Jesús ndab:
—Señor, ¿ndidotsa bexa gap gealnaban nunk lá idub zha?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab ndo' be men:
24 —Bin bega juers yate bega to'o puert uya'a. Le'a na' gáp ndo'
bega le'a kwa'adpa bexa nlad yate sa wa, ná le'a bexa lá gun gan.
25 Le'a gor na yá mtsawla xwan ni'i to'o puert wa, le'a bega ya'anbe
tso'o juer utsi'id to'o ni'i wa, gab bega: "Señor, bxa'al ga to'o ni'i yoo
besa." Parea le'a xwan ni'i wa ndi ika'ab gab: "Na' ni lá nchando'
bega." 26 We'e le'a bega isaxan gab: "Le'a besa udawno ga, no nguno
besa ga. No mbidi'izh ga ndo' besa be ndo' xge'e ten besa." 27 Le'a xa
wa cha ika'ab gab: "Le'a na' lá nchando' bega. Nat bxo'on bega wats
na', bego xa ndun ta ugap." 28 We'e le'a bego ini'í le'a Abraham no
Isaac no Jacob no itea be profet wa nde wats Dios sa nibe'e Dios, ná
le'a bega ndi dub lad tso'o juer ya'anbe. Cha uzhebpa go'on bega
no gaw bega ndeay bega, tant dub gealkwea' si'il ini'í bega.

29 ’Le'a uzhebpa kwa'ad be men ilen itea lad ndo' gizhliyo,
kwe bexa ndo' mes sa nibe'e Dios. 30 Le'a ncho bexa na'anpa
nsak nat wa, gal gor le'a bexa yak bexa nsak. No liga ncho bexa
nsak nat wa, gal gor le'a bexa wa yak bexa na'anpa nsak.

Jesús uban myo'o ladna ke ten Jerusalén

(Mt. 23:37-39)

31 Bi le'a wizh wa ulaya' pla bexa fariseo ndab ndo' Jesús:
—Bka'an sa ndee le'a Herodes ndab gut lu.
32 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Bya' bega cha gud bega ndo' mbeas wa, le'a na' bi ngontu'ub be
mbi bxin len lado'o be men, no nyunyakna na' be men gizh. Parea
yamer usando' na' ti'in ten na' wa. 33 Le'a nat guni'i xta'an yoo le'a
na' nda Jerusalén sa na nsabndo'ka gaa na'. Le'a dub xa ndadi'izh
sakndo' Dios na'anpa nsabndo' gat dub lad sa nde Jerusalén.
34 ’Le'a bego ndencho Jerusalén, le'a bega ndut bexa ndadi'izh
sakndo' Dios, no nla'ge' bega bexa na ntu'ub Dios ndo' bega.
Sian biaj nlad na' yunjunt na' bega, lak nyunjunt dub ngidtsan
be ngid ben ten ma len xkwag ma, ná le'a bega nunk lá ka'ab.
35 Bla'ach bega, le'a nat le'a Dios ula'alad bega. No gáp na' ndo'
bega le'a bega yá na'antapa ini'í na' gast gal wizh gab bega: “Dios
uzhebpa nla'ach xa ba', xa na mtu'ub Dios Xa Nibe'e.”[a]

Jesús myunyakna dub xabgi'i uyo'o gi'

14 Le'a dub wizh ne'e bexa judio le'a dub xa nibe'e ten
bexa fariseo mbi'i Jesús, ncha'daw bexa ta lid xa. Le'a
sa wa le'a bexa fariseo nla'ach ná xte'e gun Jesús. 2 Ná le'a
lad ndo' Jesús nsob dub xa uzhebpa ncho gi'. 3 Le'a Jesús
cha ndab ndo' be mech ten ley no ndo' bexa fariseo:
—¿Nsabndo' yunyakna beuna dub xa gizh wizh
ne'e beuna zha nate na'an?
4 Ná le'a bexa ni lá ika'abbe. Le'a Jesús cha mgal las
xa gizh wa, cha myunyakna Jesús xa, cha ndab xa ya' xa
wa. 5 Cha ndab Jesús ndo' bexa nde sa wa:
—Tal le'a bega ndap dub burr natal dub ngon, cha ila'yo'o ma len dub
so wizh ne'e beuna, ¿lid cha uxax ya'lo'o bega ma bi le'aka wizh wa zha?
6 Le'a bexa wa ni lá yo'ota gan xte'e ngabbe.

---

[a] **13:35** Sal. 118:26

Dub cuent ten bexa ndanbe'e le'a xa uzhebpa nsak

7 Le'a Jesús nso'wi'i ndo' bexa na ulo xa fariseo kombid
ndo' na wa, ná xte'e mti bexa sa mas nsak isob bexa. Cha
mtenxe'a Jesús bexa xte'e nsabndo' gun bexa, ndab xa:
8 —Le'a gor na ko dub men kombid ndo' bega dub sa uchilya'a
xa, lá isob bega sa mas nsak. Le'a gal gor na ilen stub xa mas nsak
ndo' bega, 9 cha gab xwan ni'i wa usa'a bega sa wa isob xa mas nsak
wa. We'e le'a bega uzhebpa ido ladna yatsob bega gast tso'o li.
10 Le'a na' gáp ndi usob bega mas sitxá, ndontsa gor na ilen xwan
ni'i wa, le'a xa ndi gab: "Amig, utsea isob lu mas gax ndee." We'e
le'a be men ini'í le'a bega xa nsak. 11 Le'a tal ton gunbe'e le'a mas
nsak, le'a gal gor le'a xa ido ladna. No liga le'a tal ton yak tuzh
ndo' be men, le'a gal gor le'a be men ini'í le'a xa wa nsakka.
12 No ndab Jesús ndo' xa na ulo kombid wa:
—Le'a gor na gun lu dub gast, lá ko lu kombid ndo' be amig ten
lu, ni ndo' be wit lu, ni ndo' be ltsa'a lu, ni ndo' bexa rik ncho
gax sa ncho lu. Ná ncha'a xa gal gor no ko kombid ndo' lu, cha
litsa myo'so' ta mbin lu wa. 13 Le'a gor na gun lu dub gast, utezh
bexa prob no bexa moch no bexa coj no bexa lá na'. 14 Li ndontsa
wen yoo ladna lu, le'a bexa wa lá gun gan kix ta wa. Ná le'a Dios
kixka ta wa gal wizh na ibangal bexa na ndun lak nlad Dios.

Dub cuent ten dub men ndun dub gast

15 We'e le'a dub xa na nsobno Jesús ndo' mes wa gor
na mbi'ín xa ta wa, cha ndab xa ndo' Jesús:
—¡Uzhebpa wen yoo ladna xa na no gaw sa nibe'e Dios!
16 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' xa wa:
—Uyo'o dub xabgi'i ulo dub gast si'il ugaw xche'e xa kwa'adpa be
men. 17 Le'a ngol gor na ya'gaw bexa, le'a xa wa cha mtu'ub dub mos
ten xa, ya'yab xa ndo' bexa wa gidbe bexa le'a itea ta'a listla nak.
18 Parea le'a itea bexa wa cha ndab le'a bexa lá yoo gan ya'. Le'a xa
ned wa ndab: "Binge' ladna go, le'a na' ti'i usi'i dub ble'a yo, ta we'e lá
yoo gan isea na', le'a na' ti'i gawi'i yo wa." 19 Le'a xa itop wa cha ndab:
"Binge' ladna go, le'a na' ti'i usi'i ga'ay nes ngon, ta we'e lá yoo gan
isea na', le'a na' ti'i gayun preb ma." 20 Le'a stub xa cha ndab: "Le'a na'
ti'i mchilya'a, ta we'e lá yoo gan isea na'." 21 Le'a mos wa cha myach
mya'yab xa ta wa ndo' xa nibe'e xa. We'e le'a xa wa cha ngokloo, cha
ndab xa ndo' mos wa: "Uxax wa' ndo' xge'e ba' no be nes ten gezh
ndee. Cha bi'i bexa prob sa ndee no bexa moch no bexa coj no bexa

lá na'." 22 Le'a mos wa cha ncha' ndab xa ndo' xwan ni'i wa: "Señor,
le'a na' mbín ta ndab go wa, parea le'a ta lid ga ndee si'ilta nsa'ab."
23 Le'a xa nibe'e wa cha ndabgal ndo' mos: "Wa' be nes ubi'i no be nes
byux, cha bin juers gi'id bexa sa ndee, ndontsa izheaka ta lid na' ndee.
24 Le'a bexa ned ulo'o na' kombid ndo' na wa ni dub xa lá gawno na'."

Ta nsabndo' gun bexa na nlad gak xmen Jesús

25 Le'a tso'o wa uzhebpa kwa'ad be men ncha'ano Jesús.
Le'a Jesús cha mgeakso' mwi'i ndo' bexa, ndab xa:
26 —Tal ton nlad isankea tso'o na', le'a xa wa nsabndo' mas yankea
na' ndo' xus xa no xna'a xa no xagots ten xa no be xin xa no wit xa
no bsan xa. No mas yankea xa na' ndo' le'aka le'a xa. Tal le'a xa lid li
gun, le'a xa lá yoo gan gak xmen na'. 27 Le'a tal ton lá go'o cruz ten
na cha isankea xa tso'o na', le'a xa wa lá yoo gan gak xmen na'.
28 '¿Nati ton bega nlad gunde'e dub ni'i si'il, lid ned ngo'o bega
cuent naga ndap bega dub lak med itatso' yando' ni'i wa zha? 29 Tal
le'a bega utexan ni'i wa, cha lá gun bega gan yando'-yá, le'a itea
be men na ini'í-yá uxi'idno bega. 30 No gab bexa: "Le'a xabgi'i
ndee msobxan ni'i, parea lá ngun xa gan yando'-yá." 31 ¿No xá rey
na kuyono stubga rey, lid ned ngo'o xa cuent naga sun dub ti'i
mil xmen xa gan kuyono dub ga'al mil xmen stubga rey wa zha?
32 Tal le'a xa uni'í le'a xa lá gun gan, le'a gor na bi sitta nseabe
bexa, le'a xa utu'ub dub xmen na ya'inabdi'izh ndo' stub rey wa
ná plo ta'a usa'a xa ndontsa lá kuyo bexa. 33 No liga bego na lá
ula'a itea be ta'a ndap na, le'a bega lá yoo gan gak xmen na'.

Sed na yá na'antapa utix

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

34 'Le'a sed wa ta wen, parea tal le'a-yá ito'o utix ten na,
¿xte'ema yak utix-a stub biaj zha? 35 We'e le'a sed wa yá lá
isu'uta, no ni kweal lá isu'u-yá gak-a, ndi yabitsa-yá. Bego
na ndap ncha' na, bla'ach bego ta ndáp na' ndee.

Dub cuent ten dub borreg ula'

(Mt. 18:10-14)

15 Le'a kwa'ad bexa nsen med nkix be men ndo' gobier no
kwa'adta bexa ugap ulen wats Jesús, go'ón bexa ta ndadi'izh
Jesús. 2 Le'a bexa fariseo no be mech ten ley cha unisi Jesús, ndab bexa:

—Le'a xa ba' nchealtsa'a bexa ugap, no ndawno xa bexa ba'.
3 Cha msaktabe'e Jesús dub ta'a mluu xa ndab xa:
4 —Tal le'a dub bego ndap dub gayo'o borreg, cha ula' dub ma,
¿lá ula'a bega isadap ga'al ncho ti'in bdap ma wa ge'e wa zha, cha
ndi ya'kwa'an bega ma na li ula' wa, gast plo izhealka bega ma?
5 Le'a gor na mzheal bega ma, le'a bega iten ladna uxo'ob bega ma
tso'o xik bega yo'o bega ma. 6 Le'a gal gor na ilansea' bega, cha
uchealte bega be amig ten bega no bexa ncho gax wa. Cha gab bega:
"Bten ladna bega lakta nten lad na', le'a na' mzheal-la borreg ten na',
ma ula' wa." 7 Le'a na' gáp ndo' bego le'a Dios no be angel li mas
nten ladna gor na nyach dub xa ugap wats Dios, ndo' isadap ga'al
ncho ti'in bdap bexa wen, bexa lá iki'inta yach bexa wats Dios.

Dub cuent ten dub med ula'

8 'Tal le'a dub xagots ndap dub ti'i med nsak, cha mla' xa
dub-a, ¿na'anpa cha ukegi' xa dub xe'a ged zha, cha ndon ku
ulo'ob xa len lid xa, gast plo izhealka xa-yá? 9 Le'a gor na yá
mzheal xa-yá, cha gab xa ndo' be amig ten xa no ndo' bexa
ncho gax wa: "Bten ladna bega lakta nten lad na', le'a na'
mzheal-la med ula' wa." 10 Le'a na' gáp ndo' bego li nten ladna
be angel ten Dios gor na nyach dub men ugap wats Dios.

Dub cuent ten dub men mlansea' ndo' xus na

11 No ndab Jesús:
—Uyo'o dub xabgi'i ndap top xinbgi'i na. 12 Le'a xa tuzh wa cha
ndab ndo' xus na: "Bsa'a ga be ta na ndal na'." Le'a xus xa cha mtse'a
be ta ten na ndo' bexa wa. 13 Ngol stapla wizh le'a xa tuzh wa cha
mdo'o itea be ta li uka'a xa wa, cha ncha'a xa stubga nacion sit. Le'a
sa wa mbin gast xa med ten xa wa ndo' be ta'a ni lid nsabndo' gun
xa. 14 Le'a tso'o na mte'a xa med wa, le'a sa wa uyo'o dub win si'il.
Le'a xa wa no lá ndapla ta gaw na. 15 Cha mkwa'an xa ti'in gun xa
ndo' dub men ncho sa wa. Le'a xa wa mtu'ub xa ya'keno xa be
kuch. 16 Le'a ta na lita ndanna xa wa, gast nlad xa gaw xa gix ndaw
kuch wa. Ná le'a xwan kuch wa lá usa'a ta gaw xa. 17 Cha mbinbe'e
xa: "Plota mos ndap xus na' ta lid na no sian be ta ndaw xa ndap
xa. Ná na' gast ngi sat tant ndanna na'. 18 Nat le'a na' nsea ta lid
xus na', gáp na' ndo' xa: Le'a na' mbin dub ta ugap ndo' Dios no
ndo' go. 19 Yá lá nsabndo' gab go le'a na' xin ga. Le'a na' ndi gak
masa dub mos ten ga." 20 We'e cha uto'o xa, nsea' xa ta lid xus xa.

’Le'a gor na bi sitta nsea' xa, le'a xus xa uni'íla xa, cha uzhe'eb
mlats ladna xus xa xa. We'e uto'o xus xa karrel, cha udi'id xa
xin xa. [21] Le'a xin xa cha ndab: “Le'a na' mbin ta ugap ndo' Dios
no ndo' go. Yá lá nsabndo'ta gab go le'a na' xin ga.”
[22] ’Parea le'a xus xa ndi unibe'e ndo' be mos ndab xa: “Utseano
bega dub lad ndon le'a wen gak xa, no dub ganil yoo ya'a xa, no
dub nes gelgid uke'a xa. [23] No wa'yo'o bega dub bser, ma ndon le'a
ugeladna. Cha bit bega ma, le'a beuna ko dub gast si'il. [24] Le'a
xi'ín na' ndee cuent dub xa ngutla, ná le'a xa mbangal. Le'a xa ndee
dub xa ula', ná nat mzhealgal na' xa.” Cha usaxan ulo bexa gast wa.
[25] ’Le'a gor wa le'a xin ned xa wa ndi ge'e nkesea. Ngol
gor na nsalansea' xa gax ta ni'i, le'a xa mbi'ínla ruid ten be
musk no ruid ten bexa ndeyalndatsbe. [26] Le'a xa cha utezh
dub mos, cha unabdi'izh xa ndo' xa wa ná xta'an ncho. [27] Le'a
mos wa cha ndab: “Le'a wit ga mla'ncha'. Le'a xus bega mbit
bser nda'al wa, geal le'a wit ga ndon wen mtancha'.”
[28] ’Cha ngokloo xa wa, lá nlad xa yoo xa len ni'i. Le'a xus xa cha
uto'o unab ndo' xa yoo xa len ni'i. [29] Le'a xa cha uka'ab ndab ndo'
xus xa: “Una' go plota li'in nxobgek na' ndo' ga, ndun na' ti'in ten
ga. Ná nunk go lá usa'a masa dub chiv ko'o na' dub gast no be amig
ten na'. [30] Ná nat mla'ncha' xin ga ulo'o ga gast, mbit ga bser nda'al
wa, ná le'a xa wa ndi mbin gast be med ten ga lat be xagots ugap.”
[31] Le'a xus xa cha uka'ab ndab: “Le'a lu nunkka lá nla'a na'. Le'a itea
be ta ten na' le'a ta wa ta tenka lu. [32] Le'a beuna nsabndo'ka ko dub
gast no iten ladna beuna, le'a wit lu ndee cuent xa yá ngutla, ná nat
mbangal xa. Le'a xa cuent xa ula', ná nat mzhe'algal min xa.”

Dub cuent ten dub mos na'anpa utsin nak ti'in mbin xa

16 No ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Uyo'o dub xabgi'i rik, ndap xa dub mos nchansu be ti'in
ten xa. Ngol dub wizh le'a be men msake xa ndo' xa rik wa, ndab
bexa le'a xa ndun gast med ndo' dub ta ni lid nsabndo'. [2] We'e
le'a xa rik wa cha utezh xa wa, ndab xa: “¿Xte'e nak ta na ndon
na' ndun lu? Ulo'o cuent ten be ti'in ndun lu wa, le'a lu lá gakta
xa yansu be ti'in ten na'.” [3] Le'a mos wa cha mbinbe'e: “¿Xte'e gun
na' nat? Le'a xa ten ti'in ndee yá lá usa'ata ti'in ndee gun na'. Le'a
na' lá isu'u gun ti'in ge'e. No ido lad na' ina'ab na' med ndo' be
men. [4] Nat le'a na' uníla xte'e gun na' ndontsa gor na ulat xa ti'in
ndun na' ndee, le'a be men utsin gak ndo' na' ta lid bexa.”

5 ’Le'a mos wa cha utezh kadga dub xa na nsa'ab ndo' xa rik wa.
Cha ndab xa ndo' xa ned wa: “¿Plo ta'a nsa'ab go ndo' xa nibe'e
na'?” 6 Le'a xa wa cha ndab: “Dub dap mil litr aceit nsa'ab na'.” Le'a
mos wa cha ndab: “Le'a git ndee gab plo ta'a nsa'ab go. Uxax bke'a
ga top mil litr.” 7 Cha ndab mos wa ndo' stubga xa: “Go zha, ¿plo
ta'a nsa'ab ga?” Le'a xa wa cha ndab: “Dub gayo'o ngoch trig nsa'ab
na'.” Le'a mos wa cha ndab: “Le'a git ndee gab ná plo ta'a nsa'ab ga.
Bke'a ga dub dap ga'al ngoch-a.” 8 Le'a xwan ti'in wa cha mgondo'
le'a mos wa list mbin. Le'a be men lá nchando' Dios mas listbe
cuent ten be ta ncho ndo' gizhliyo, ndo' be men nchando' Dios.
9 ’Le'a na' gáp ndo' bega, binti'in bega med gizhliyo ndee ndontsa
li gun bega gan amig. Le'a gal zha na itea med ten bega ndo'
gizhliyo ndee, gap bega dub sa yoo bega, sa nunk lá idub.
10 ’Le'a xa na utsin nyansu dub tuzh ta'a, le'a xa wa liga utsin
syansu be ta sian. Le'a xa na ni dub tuzh ta'a na'anpa utsin
nyansu, le'a xa wa liga na'anpa utsin yansu be ta sian. 11 No
liga le'a bego na na'anpa utsin nyansu be ta ncho ndo' gizhliyo
ndee, le'a Dios na'anpa usa'a ta'a ta ugeaka nsak yansu bega-yá.
12 Tal le'a bega na'anpa utsin nyansu be ta na'anpa ta ten bega,
le'a Dios na'anpa usa'a be ta na ndi'izh ika'a bega wa.
13 ’Na'an ton yoo gan gun ti'in ndo' top xa nibe'e ten na. Le'a gal
gor le'a xa dubtsa xa ikea ladna, le'a ndo' stub xa wa ixee ladna xa. No
uxobgek xa ndo' dubtsa xa, le'a ndo' stub xa wa lá uxobgek xa. No liga
tal le'a bega nkwa'an sian med, le'a bega lá isu'u gun ti'in ndo' Dios.
14 Le'a bexa fariseo mbi'ín ta li ndab Jesús wa, cha mxi'idno bexa
Jesús, le'a bexa li nkwa'an sian med. 15 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa wa:
—Le'a bega wen ndun ndo' ga'al be men, ná le'a Dios
nchando' lado'o bega. Le'a be ta ni be men uzhe'eb nsak,
le'a cuent ten Dios le'a ta wa na'an xti'in.

Ley ten Dios no tiemp inibe'e Dios

16 ’Zha na biseata ilansea' Juan xa na ulalea' be men, le'a be ley
mke'a Moisés no ta na mke'a bexa mbidi'izh sakndo' Dios ndab xte'e
gun be men. Ná le'a tso'o wa ulen di'izh wen ten Dios, ta na ndab
xte'e inibe'e Dios be men. Nat le'a kwa'ad be men ndun juers gak
bexa dub men le'a Dios nibe'e. 17 Parea le'a na' gáp le'a gibe'a no
gizhliyo snitndo', ná le'a ni dub tuzh ley ten Dios na'anpa initndo'.

Jesús ndab lá nsabndo' ula'a men xagots ten na

(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)

18 'Le'a tal ton dub xabgi'i ula'a xagots ten na, cha ika'a xa
stubga xagots, le'a xabgi'i wa ndapka ke ndo' Dios. No liga tal stub
xabgi'i ika'aga xagots wa, le'a xa wa no ndap ke ndo' Dios.

Dub cuent ten dub xa rik no dub xa prob usalea' Lázaro

19 'Uyo'o dub xabgi'i rik, ngok xa sbe'en lad uzhe'eb uyap, ta konch
ugats no ta nagud. Nsea itea wizh ngo xa dub gast uzhebpa wen ta
lid xa. 20 No uyo'o dub xabgi'i prob nsalea' Lázaro uzhebpa gizh idub
gid las xa. Le'a xa nsob tso'o juer to'o lid xa rik wa. 21 Le'a xa prob wa
nsa'ab ladna gaw masa be ta'a nlate to'o mes ten xa rik wa. No gast
be mbek nlen ndawle'e las xa prob wa. 22 Ná ngol dub wizh le'a xa
prob wa cha ngut. Le'a be angel ten Dios cha mbi'i xa, usob xa wats
Abraham gibe'a. Tso'o wa le'a xa rik wa no ngut, cha mga'ach xa.
23 'Ná le'a gor na uzhebpa kwea' naxncho xa rik wa infierno, le'a
xa mwi'i ga'ap, sit mna' xa Abraham no Lázaro nsob wats xa. 24 We'e
le'a xa rik wa cha uge' ndab: "Xus na' Abraham, blats ladna go na'.
Btu'ub ga Lázaro ugazh xa masa dub ngutsya'a xa, cha gidlo xa-yá
to'o na' ndontsa igalad na', le'a na' uzhebpa kwea' ncho'o ndo' beal'
sa ndee." 25 Le'a Abraham cha ndab: "Xi'ín na', btse'a ladna lu le'a lu
uzhebpa wen uyo'o ndo' gizhliyo, ná le'a Lázaro ndee uzhebpa kwea'
uyo'o. Nat le'a Lázaro ndi wen ncho sa ndee, le'a lu kwea' ncho sa
ba'. 26 No stubga ta'a gáp na': le'a sa nde besa ndee nsea sa nde bego
ba' ncho dub bse'a uxenpa tlaw-a. Ta we'e le'a besa nde sa ndee lá
yoo gan ya' sa ba'. No ni bego nde sa ba' lá yoo gan gi'id sa ndee."
27 'Le'a xa rik wa cha ndab: "Na'ab na' ndo' go xus na' Abraham,
utu'ub ga Lázaro ta lid xus na', 28 sa na ncho sga'ay be wit na',
ya'yab xa lá gun bexa lak mbin na', ndontsa na'anpa no bexa wa
ini'í gealkwea' ndee." 29 Le'a Abraham cha ndab: "Le'a bexa wa
ndenoka ta mke'a Moisés no ta mke'a bexa mbidi'izh sakndo' Dios.
¡Nsabndo' gun bexa lak ndab ta wa!" 30 Le'a xa rik wa cha uka'ab
ndab: "Xus na' Abraham, le'a bexa wa ndenoka ta wa, parea tal
le'a dub xa ngutla cha ibangal xa, we'e gudi'izh xa-yá ndo' bexa
wa, le'a bexa sla'aka be ta ugap nak bexa." 31 Ná le'a Abraham
cha ndab: "Le'a tal le'a bexa lá gun lak ndab ta mke'a Moisés
no ta mke'a bexa mbidi'izh sakndo' Dios, le'a bexa wa ni likaga
lá gungea ladna ta gudi'izh dub xa ibangal ndo' gealgut."

Be men nsabndo' gunge' ladna ndo' be ltsa'a na

(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)

17 Le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—Idub tiemp ncho ta ntsabgix be men ndo' ta ugap,
parea uzhebpa pro'ob dub xa ntsabgix stubga men. [2] Le'a
tal ton utsabgix dub xa ndangea ladna na' ndo' ta ugap,
le'a xa wa mas gealkwea' si'il ini'í ndo' dub xa ikea dub ge'
si'il gen na, cha utsa'ab be men xa len nitsdo'o.
[3] '¡Bla'ach bega xte'e nak bega! Tal le'a dub ltsa'a bega ugap
gunno bega, bidi'izhno bega xa ndontsa lá gunta xa ta wa. Tal
le'a xa igondo'ka ta li mbin xa wa, binge' ladna bega ta wa.
[4] Ná tal le'a xa dub ga'ad biaj ugap gunno bega dub wizhtsa,
cha dub ga'adga biaj gab xa gunge' ladna bega ta li mbin xa
wa, le'a bega nsabndo'ka gunge' ladna ndo' xa wa.

Be xmen Jesús nlad mas ige' ladna bexa Dios

[5] Le'a isatibtop be xmen Jesús cha ndab ndo' xa:
—Gokno ga besa ndontsa mas ige' ladna besa Dios.
[6] Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Tal le'a bega ndidotsa nge' ladna Dios lak tuzh dub
bid ten ya mostas, le'a bega sun gan gab ndo' dub ya
sicómoro ba' igi'ib-a sa nsob-a, cha ya'tsob-a len nitsdo'o.
We'e le'a ya ba' sunka lak ndab bega wa.

Ta nsabndo' gun dub xa ndun ti'in ndo' xa nibe'e xa

[7] 'Tal le'a bega ndap dub xa ndun ti'in ndo' bega, dub xa nga'an
ngon no nkeno xa be xman bega, le'a gor na mla'ncha' xa ngwa'
xa ge'e, ni dub bega lá ndab ndo' xa: "Uyo'o, cha usob ndo' mes."
[8] Le'a bega ndi gab: "Binde'e ta gaw xche'e na', cha utseano-yá.
Cha list uso' usa'a lu ta iki'in na'. Gast itayaw na' we'eta gaw lu."
[9] No lá nsa'a bega xno ndo' xa ndun ti'in ten bega wa geal mbintsa
xa ta ndab bega. [10] No liga gok bega gor na yá mbin bega itea be
ta unibe'e Dios, gudtsa bega ndo' Dios: "Le'a besa naktsa dub xa
ndun ti'in ndo' ga, mbintsa besa lak unibe'e ga gun besa."

Jesús myunyakna dub ti'i xabgi'i nsén gealgizh lepra

11 Le'a nes ncha'a Jesús gezh Jerusalén, ncha'tid xa sa nzhe'al
distrit Samaria nsea distrit Galilea. 12 Le'a gor na ulaya' xa to'o
dub gezh, cha uto'o dub ti'i xabgi'i nsa'gea las na, nsén gealgizh
lepra xa. Cha sittsa ngwa'ibe bexa, 13 uge' ndab bexa:
—¡Jesús! ¡Mech! ¡Blats ladna go besa!
14 Le'a gor uni'í Jesús bexa, cha ndab xa:
—Wa' bego ndo' be ule'ay iwi'i xa bega.
Ndalen nso' bexa nes, cha myakna bexa. 15 Le'a gor na
uni'í dub xa wa le'a xa myaklana, cha myach xa, uge' msa'a
xa xno ndo' Dios. 16 Cha msaxib xa ndo' Jesús gast ndo' yo
ngol xtuzh xa, msa'a xa xno ndo' Jesús. Le'a xa wa dub xa
Samaria. 17 Le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—¿Ná lid dub ti'i bexa ta myakna wa zha? ¿Ma stub
sge'a bexa wa nat? 18 ¿Nabtsa dub xa na'anpa xa Israel
ndee myach mlen msa'a xno ndo' Dios?
19 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa wa:
—¡Goso', cha bya'! Le'a ta na mge' ladna lu na' wa mbin myakna lu.

Xte'e ilen Xin Dios stub biaj

(Mt. 24:23-28, 36-41)

20 Le'a bexa fariseo unabdi'izh ndo' Jesús ná pol gal zha
inibe'e Dios ndo' gizhliyo. Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a zha inibe'e Dios na'anpa dub ta ini'í be men. 21 Lá yoo gan
gab be men: "Una' go, le'a sa ndee sa nibe'e Dios", no lá gab xa: "Le'a
sa ba' sa nibe'e Dios." Le'a na' gáp le'a Dios nibe'ela len lado'o be men.
22 Cha ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Le'a gal zha le'a bega nlad ini'í na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
masa dub wizhtsa, parea le'a bega lá ini'í na' zha wa. 23 Le'a ncho
be men gab zha wa: "Le'a xa wa nso' sa ndee", natal gab xa: "Le'a
xa wa nso' sa ba'." Parea lá ya' bega ni lá isankea bega tso'o xa
wa. 24 Le'a lak nla' beal' usi'i nsu-yá xe'a itea lad gibe'a, no liga
gak-a zha ilengal na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo. 25 Parea ned sian
gealkwea' nsabndo' iní na', no be men ncho tiemp nat uxelad na'.
26 'Le'a lak ngok-a tiemp uyo'o Noé, liga gak-a gal zha ilengal
na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo. 27 Le'a tiemp na uyo'o Noé wa
le'a be men ndeyaw, no ndo bexa, no ndeuchilya'a bexa gast wizh
uyo'o Noé len barco si'il mbinde'e Noé. We'e ulen gilog mbit itea
be men wa. 28 No liga ngok-a zha uyo'o Lot wa, ndeyaw bexa no

ndo bexa no nsi'i bexa ta'a no nado'o bexa ta'a no ndas bexa ta'a
no ndeyunde'e bexa lid bexa. 29 Ná le'a gor na uto'o Lot len gezh
Sodoma wa, le'a Dios cha mtso'ol sa wa, cha ngut itea be men wa.
30 'No liga gak-a zha ilengal na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.
31 Le'a gal wizh we'e le'a be men ndi'ib gek lid na wa nsabndo'
uxo'onbe, ni lá igen ko'o xa be ta'a len lid xa. Le'a bexa
ndeyun ti'in ge'e ni lá igen ilansea' ta lid na. 32 Btse'a ladna
bega lak ngwasea xagots ten Lot. 33 Le'a tal ton ukwa'an xte'e
wen yoo xa ndo' gizhliyo ndee, le'a xa wa ndi gat. Ná le'a tal
ton ndi ukwa'an gun ta nlad Dios, le'a xa wa sbanka.
34 'Le'a na' gáp ndo' bego, le'a te'al we'e le'a top xa ndeyats
ndo' dub lo'on, cha yo'o Dios dubtsa xa, le'a stub xa wa ya'an.
35 No liga le'a top xagots junt ndeyajw, cha yo'o Dios dubtsa xa,
le'a stub xa wa ya'an. 36 No liga le'a top xabgi'i junt ndeyun
ti'in ge'e, cha yo'o Dios dubtsa xa, le'a stub xa wa ya'an.
37 We'e le'a be xmen Jesús cha unabdi'izh, ndab bexa:
—Señor, ¿pa yoo ta wa zha?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a lak sa nyakjunt be bech nluu le'a sa wa nax dub man
ngut, no liga le'a zha ilengal na' le'a itea be men ini'í-yá.

Dub cuent ten dub juez no dub xagots ngut xabgi'i ten na

18 No msaktabe'e Jesús dub ta mluu xa ndo' be xmen xa,
ndontsa mas uxik bexa gudi'izhno bexa Dios. 2 Ndab xa:
—Le'a dub gezh uyo'o dub juez ni lá ndap mod ndo' Dios no
ni ndo' be men. 3 Le'a gezh wa nchoga dub xagots ngut xabgi'i
ten na. Le'a xagots wa cha ngwa'usake dub xa nyono xa ndo'
juez wa, gun juez regl ta wa. 4 Le'a kwenla le'a juez lá ka'ab gun
ta nlad xagots wa, parea ngol gor mbinbe'e juez, ndab xa: "Na'
ni ndo' Dioska lá ndap mod no ni ndo' be men, 5 parea le'a na'
ne'e ladna tant ndi'id xagots ndee ndo' na'. Nat gun na' ta nlad
xa, ndontsa yá lá gi'idta xa, le'a na' ngi saklola ndo' xa."
6 Le'a Jesús cha ndab:
—Bla'ach bego xte'e ndab juez wa, ná xa dub xa ugap nak. 7 ¿Nsak
bega zha le'a Dios lá gakno bexa mti Dios, bexa na te'al tezhea
nab ndo' Dios gakno Dios xa? ¿Nsak bega zha kwenpa ti ika'ab
Dios ndo' bexa wa? 8 Le'a na' gáp ndo' bega le'a Dios uxax sakno
bega. Ná le'a gor na ilengal na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ¿bi
szheal na' men nge' ladna Dios ndo' gizhliyo zha wa zha?

Dub cuent ten dub xa fariseo no dub xa nsen med

9 Le'a wats Jesús nde pla bexa ndanbe'e le'a mas ndun be
ta wen ndo' lak ndun be ltsa'a bexa. Le'a Jesús cha mbidi'izh
ndo' bexa wa, msaktabe'e xa dub ta'a, ndab xa:
10 —Le'a top xabgi'i uto'o ncha'yadi'izhno Dios tale ten ni'i ten
Dios. Le'a dub xa wa xa fariseo, le'a stub xa wa xa nsen med nkix
be men ndo' gobier. 11 Le'a xa fariseo wa cha uso' ndab ndo' Dios:
"Dios, le'a na' nsa xno ndo' go, geal le'a na' lá ndun lak ndun be
men xa'aga, bexa na ndun gealwa'an no bexa ugap ndanno be
men no bexa na ngal stub xa na'anpa xagots ten xa. No ni lá nak
na' lak nak xa nsen med ba'. 12 Le'a na' lá ndaw top wizh kad
dub len sman, no nsa na' diezmo ten itea be ti'in ndun na'."
13 'Ná le'a xa nsen med wa sittsa nso'. Ni lá nwi'i xa ga'ap,
ndi msagolp xa lado'o xa tant kwea' ncho ladna xa, cha ndab
xa: "Dios, blats ladna go na', le'a na' sian ta ugap ndun."
14 'Le'a na' gáp ndo' bega le'a xa nsen med wa wen mya'an
ndo' Dios gor na mlansea' xa ta lid xa. Ná le'a xa fariseo wa
na'anpa wen mya'an ndo' Dios. Le'a tal ton gab le'a nsak,
le'a cuent ten Dios le'a xa wa na'anpa nsak. Ná le'a tal ton
yak tuzh, le'a cuent ten Dios le'a xa wa nsakka.

Jesús nsea be me'ed

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

15 No ulenno be men be me'ed ten na wats Jesús, ndontsa uxo'ob
Jesús ya'a na gek be me'ed, inab xa ula'ach Dios be me'ed wa. Le'a
gor uni'í be xmen Jesús li nseabeno be men me'ed wa, cha uteyo
bexa be men wa. 16 Ná le'a Jesús cha utezh be xmen na, cha ndab xa:
—Bla'a bego gi'id be me'ed ba' wats na'. Lá uka bego gi'id
be me'ed, le'a sa nibe'e Dios yate bexa yak lak nak be me'ed
ndee. 17 Le'a na' gáp ndo' bega, le'a tal ton lá ula'a inibe'e Dios
xa lak dub me'ed, le'a xa wa nunk lá yate sa nibe'e Dios.

Dub xabgi'i rik mbidi'izhno Jesús

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

18 We'e le'a dub xa nibe'e ten bexa judio cha
unabdi'izh ndo' Jesús ndab xa:
—Mech wen, ¿xta'an gun na' ndontsa no na' gap
gealnaban ndo' Dios, ta nunk lá idub?

19 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Xta'an ngi wen ndab lu ndo' na' zha? Na'an ton wen ndo'
gizhliyo, ndon nabtsa Dios wen nak. 20 Le'a lu yá uni'íka ta ndab ley
ten Dios: "Lá ugal lu xa ten stubga men. Lá gut lu men. Lá gun lu
gealwa'an. Lá gun lu gealkwi'in. Wankea xus lu nsea xna'a lu."[a]
21 Le'a xabgi'i wa cha uka'ab ndab:
—Iteanak be ta wa ndunka na' idub zha tuzhta na'.
22 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha ndab Jesús ndo' xa:
—Stub ta'a ndun jwalt gun lu: bdo'o itea be ta'a ten lu,
cha btse'a med wa ndo' bexa uban nak. We'e gap lu sian
ta'a ndo' Dios. Cha utsea cha usankea tso'o na'.
23 Le'a gor na mbi'ín xabgi'i wa ta wa, le'a xa uzhebpa uban
myo'o ladna, geal le'a xa dub xa rikpa. 24 Le'a gor na uni'í
Jesús le'a xa uzhebpa uban myo'o ladna, cha ndab Jesús:
—Uzhebpa ugan yate dub xa rik sa nibe'e Dios. 25 Ndi mas lid bid
itid dub came ge'ed xan dub yagux, ndo' yak dub xa rik xa nibe'e Dios.
26 Le'a bexa na mbi'ín ta wa cha unabdi'izh bexa ndab bexa ndo' Jesús:
—¿Tonxá sun gan yate sa nibe'e Dios zhaga?
27 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a cuent ten nabtsa be men le'a-yá lá yoo gan.
Ná le'a cuent ten Dios le'a-yá syo'oka gan.
28 We'e le'a Pedr cha ndab ndo' Jesús:
—Una' go, le'a besa mla'a itea be ta'a ndap
besa, cha ndi usankea besa tso'o ga.
29 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bega, le'a tal ton ula'a inibe'e Dios xa,
ta we'e nla'a xa lid xa no xus xa no wit xa no xagots ten xa no
xme'ed xa, 30 le'a xa wa mas sian be ta'a ika'a tiemp nat. No
le'a tiemp ti'i ilen le'a xa wa gap gealnaban nunk lá idub.

Jesús mbidi'izhgal stub biaj le'a gat

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

31 Cha utezh Jesús isatibtop be xmen na, ndab xa:
—Bla'ach bego, le'a beuna ncha'be Jerusalén, sa yoo itea be ta
mke'a bexa polta sakndo' Dios cuent ten na' ndee, Xa Myak Men
Ndo' Gizhliyo. 32 Le'a na' yak cuent ndo' ya'a bexa na'anpa xa
judio. Le'a bexa wa usalad gunno na', no xela iní'i bexa ndo' na',

[a] **18:20** Ex. 20:12-16; Dt. 5:16-20

no uchukko bexa ndo' na'. 33 No uzhebpa kin bexa na', we'e gut
bexa na'. Parea gal wizh yon le'a na' ibangal ndo' gealgut.
34 Ná le'a be xmen Jesús ni lá ini'í bexa xta'an mbidi'izh
Jesús, geal le'a ta wa dub ta lá yoo gan yakbe'ena bexa.

Jesús myunyakna dub xa lá na' gezh Jericó

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

35 Le'a gor na yá ncha'laya' gax Jesús gezh Jericó, le'a to'o
nes wa nsob dub xabgi'i lá na', nab xa med ndo' be men.
36 Le'a gor na mbi'ín xa ncha'tid be men, cha unabdi'izh xa
ndo' bexa wa ná xta'an ta wa. 37 Le'a bexa wa cha ndab:
—Le'a sa ndee nseatid Jesús xa Nazaret.
38 We'e cha uge' ndab xa:
—¡Jesús, xin David! ¡Blats ladna go na'!
39 Le'a bexa na nseabe ned wa cha uteyo xa wa ndab bexa:
—Lá kwezhta lu xa ba'.
Parea le'a xa ndi mas uge' ndab:
—¡Xin David! ¡Blats ladna go na'!
40 We'e le'a Jesús cha ngwa'iso', cha unibe'e xa ya'yo'o bexa xa lá
na' wa. Le'a gor na ulansea xa, cha unabdi'izh Jesús ndo' xa ndab xa:
41 —¿Xta'an nlad lu gunno na' lu?
Le'a xa cha ndab:
—Señor, le'a na' nlad ina'.
42 Le'a Jesús cha ndab:
—Nat myakna lu lak mge' ladna lu na'.
43 Bi le'a gor wa le'a xa cha mna'la, cha no xa usankea
tso'o Jesús, ndab xa le'a Dios uzhe'eb dub Dios juert.
No itea be men na uni'í ta wa noga li ndab.

Jesús mzhe'al Zaqueo

19 Le'a gor ulaya' Jesús gezh Jericó, le'a xa nseatid len gezh
wa. 2 Le'a sa wa ncho dub xa rik nsalea' Zaqueo. Le'a xa
wa xa nibe'e ten bexa nsen med, ta nkix be men ndo' gobier
Roma. 3 Le'a xa nlad ini'í Jesús, parea le'a xa lá na' Jesús tant
kwa'ad men nde sa wa, le'a xa wa dub xa uxu'ubma. 4 Cha uxax
mned xa ndo' be men wa, cha ukea xa ndo' dub ya sicómoro sa
itid Jesús ndontsa ini'í xa Jesús. 5 Le'a gor ulaya' Jesús sa wa,
cha mwi'i xa ga'ap ndo' ya wa, cha ndab xa ndo' xa wa:

—Zaqueo, uxax ula' sa ba', le'a te'al ndee le'a
na' nsabndo' yo'o ta lid lu.
6 Le'a Zaqueo cha uxax ula', nten ladna xa mbi'i xa Jesús
ta lid xa. 7 Le'a gor uni'í be men ta wa, itea bexa ndenisi
Jesús, ndab bexa le'a Jesús uyote len lid dub xa ugap.
8 Ngol gor le'a Zaqueo cha uso' ndab ndo' Jesús:
—Bwi'i go Señor, le'a na' usa itol be ta'a ndap na' ndo'
bexa uban nak. No tal ncho xa mbin wa'an na' med ten
na, le'a na' yun cuent med wa gast dap biaj.
9 Le'a Jesús cha ndab ndo' Zaqueo:
—Nat le'a Dios mtsu'u ke ten lu no ke ten bexa ltsa'a lu,
geal le'a lu nge' ladna Dios lak mge' ladna Abraham Dios.
10 Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ndalkwan bexa sit nak
wats Dios, ndontsa ko na' bexa ndo' be ke ten bexa.

Dub cuent ten ti'i med nsak

11 Le'a bexa na ndeyo'ón ta ndadi'izh Jesús wa ndanbe'e le'a tiemp
inibe'e Dios ndo' gizhliyo yamer ilen. Ta we'e le'a Jesús cha msaktabe'e
stub ta'a, geal le'a xa nso'la gax sa nde Jerusalén. 12 Ndab Jesús:
—Uyo'o dub xabgi'i nsak. Le'a xa wa list nso' ya' stubga nacion
sit. Le'a sa wa le'a dub xa mas nibe'e usa'a permis gak xa rey le'aka
lazh xa, le'a tso'o wa cha yach xa. 13 Le'a gor na biseata ito'o xa nsak
wa, cha utezh xa dub ti'i xmos xa, cha msa'a xa dub ga'ga med
nsakpa gunno bexa ti'in ndalen li na'an xa. 14 Parea le'a be men lazh
xa wa nxee ladna ndo' xa, cha mtu'ub bexa dub men gab ndo' xa
mas nibe'e wa le'a bexa lazh xa nsak wa lá nlad le'a xa wa gak rey.
15 'Ná le'a xa mas nibe'e wa ulaxo'obka xa wa gak xa wa rey. Le'a
gor na mlansea' xa lazh xa, cha utezh xa be xmos xa, bexa na li msa'a
xa dub ti'i med nsak ndo' na wa, ndontsa ini'í xa na xti'in mbinno
bexa ta wa. 16 Le'a mos ned wa ulen cha ndab: "Señor, le'a med li
msa'a go wa myak dub ti'i-yá." 17 Le'a rey wa cha ndab: "Uzhebpa
wen lu mos. Le'a ta na li wen mbin lu ti'in nsea dub tuzh med ndee
wa, ta we'e le'a nat le'a lu inibe'e dub ti'i gezh." 18 No liga ulen xa
itop wa, cha ndab xa: "Señor, le'a dub med li msa'a ga wa myak dub
ga'ay-a." 19 Le'a rey wa cha ndab: "Le'a lu no inibe'e dub ga'ay gezh."
20 'Cha ulenga xa yon wa ndab: "Señor, ndee med ten go. Le'a
na' ndee ulocha'aw med ndee ndo' dub ble'a lad. 21 Le'a na' nzheb
ndo' go, geal le'a na' uní le'a go uzhebpa dub xa nibe'e. Nsen ga be
ta'a ni lid ta ten ga, no ntele'e ga be ta'a ni lid go ngas." 22 Le'a rey
wa cha ndab: "Le'a lu dub mos uzhe'eb ugap. Le'a be di'izh ndab

lu wa nluu le'a lu ugap ndun. Tal le'a lu uni'í le'a na' ndee dub xa
uzhebpa nibe'e, no nsen na' be ta'a ni lid ta ten na', no ntele'e na' be
ta'a ni lid na' ngas, 23 ¿xta'an lá nga'ula'a lu med ba' banco, ndontsa
nat nseal na' isen na' be xin med wa?" 24 Cha ndab xa ndo' bexa
nde sa wa: "Blat bega med nsén xa ba', cha bsa'a bega-yá ndo' xa
nsén dub ti'i med ba'." 25 Ná le'a bexa cha ndab: "Señor, le'a xa ba'
yá ndapla dub ti'i-yá." 26 Le'a rey cha ndab: "Le'a na' gáp le'a tal
ton utsin gun, le'a bexa mas sian ta'a ika'a. Ná le'a tal ton na'anpa
utsin gun, le'a bexa slat be ta ndido ndap xa wa. 27 Ná le'a bexa
na li ndakloo ndo' na' wa, bexa na lá nlad gak na' rey ten bexa,
utseano bega bexa sa ndee. Cha ulobto'og bega gen bexa."

Jesús uyote Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)

28 Le'a gor na mtayadi'izh Jesús ta wa, cha ncha'ata xa Jerusalén.
29 Le'a gor na yá nsalaya' gax bexa gezh Betfagé no gezh Betania, no gax
Bet Olivo, cha mtu'ub Jesús top be xmen na, 30 ndab xa ndo' bexa wa:
—Wa' bega len gezh nde mas ndo' ndee. Le'a gor na yate bega
to'o gezh ba', le'a sa ba' ini'í bega nso' nchii dub burr tuzh, dub
ma ni dub men gol sob tso'o ma. Cha uxa'ak bega ma, go'o bega
ma sa ndee. 31 Le'a tal ton gab ndo' bega ná xta'an ngi burr ba'
nxa'ak bega, cha gud bega le'a Xa Nibe'e wa gunti'in ma.
32 We'e le'a be xmen Jesús wa cha ncha'be. Cha mzheal
bexa burr wa lakka ndab Jesús. 33 Le'a gor na ndeuxa'ak
bexa ma, le'a be xwan ma cha ndab:
—¿Xta'an nxa'ak bega burr ba' zha?
34 Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Le'a Xa Nibe'e wa gunti'in ma.
35 Cha mbi'i bexa ma wats Jesús. Cha mxo'ob bexa dubga
xab bexa tso'o ma. Cha usob Jesús tso'o ma. 36 Le'a be men
cha mte be lad nbix bexa ndo' nes sa isea ma wa.
37 Le'a gor na ncha'bela'yo'o bexa Bet Olivo, le'a bexa
kwa'ad na nseabenkea tso'o Jesús wa mten ladnabe, uge'
ndab bexa le'a Dios uzhe'eb dub Dios si'il, geal le'a bexa
uni'í be uyon mbin Jesús. 38 Uge' ndab bexa:
—¡Dios uzhebpa nla'ach xa nibe'e ba', xa na mtu'ub Dios Xa Nibe'e!
¡Uzhebpa wen yoo be men ndo' Dios gibe'a! ¡Si'il nak Dios nsob ga'ap!
39 Le'a lat be men wa no pla bexa fariseo nseabe,
cha ndab bexa ndo' Jesús:
—Mech, uteyo ga be xmen ga ba' na'antapa li gab bexa.

40 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp le'a tal bexa ndee na'anpa iní'ibe,
le'a be ge' ba' le'a isaxan iní'i.
41 Le'a gor na ulaya' bexa sa nluxe'a Jerusalén, le'a Jesús
cha mwi'i ndo' gezh wa, cha mbi'in xa, 42 ndab xa:
—Gezh Jerusalén, uzhebpa nlad na' yakbe'ena lu ta
ncho wizh nat, le'a ta wa le'a sun gan wen yoo lu. Parea
le'a nat le'a lu lá yoo gan yakbe'ena-yá. 43 Gal dub wizh
ilen be men ukendo' lu, gunde'e bexa dub muro idub
gangeak wats lu, no idub gangeak kwe bexa ukendo' bexa
lu. 44 Cha ulate bexa lu Jerusalén, no bexa ncho sa ba'
gatbe. Ni stub ge' ten lu lá kwi'ibta tso'o ltsa'a na, ke
na lá igondo' lu le'a Dios mbi'id ndo' lu.

Jesús ulantu'ub bexa nado'oti'ix ta'a tale ten ni'i ten Dios

(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

45 Le'a Jesús cha ncha'a tale ten ni'i ten Dios, cha usaxan
ngontu'ub xa bexa na nado'oti'ix be ta'a sa wa. 46 Ndab Jesús:
—Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab Dios: "Le'a lid na'
nak dub sa ndadi'izhno be men na'."[a] ¡Ná le'a bego ndi
ndanno-yá cuent dub ge'lo'o ten wa'an!
47 Le'a Jesús itea wizh nluu be men wats ni'i ten Dios, parea le'a
be ule'ay nibe'e, no be mech ten ley, no bexa nsak ten gezh wa
nkwa'an ná xte'e gut bexa Jesús. 48 Parea le'a bexa ni lá izheal xte'e
gut bexa xa, geal le'a itea be men uzhebpa nla'ach ta nluu Jesús.

Jesús lá ngab ton mtu'ub Jesús

(Mt. 21:23-27; Mr. 11:27-33)

20 Ngol stub wizh le'a Jesús nluugal be men tale ten
ni'i ten Dios, ndadi'izh xa di'izh wen ten Dios. We'e
le'a be mech ten ley, no be ule'ay nibe'e, no bexa gox nsak
ulen wats Jesús. 2 Cha ndab bexa ndo' Jesús:
—¿Ton ulaxo'ob lu gun lu ta wa zha? ¿Nati
ton mtu'ub lu gun lu ta ndee?
3 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' no inabdi'izh dub ta'a ndo' bego, ika'ab bega-yá: 4 ¿Ton
mtu'ub Juan ulalea' Juan be men zha? ¿Dios nate dub men?

---

[a] **19:46** Is. 56:7

5 Le'a bexa cha ndabbe ndo' ltsa'a na:
—Tal le'a beuna gab le'a Dios le'aka mtu'ub Juan, le'a Jesús
inabdi'izh ná xta'an lá ngungea ladna beuna xa. 6 Ná tal gab beuna le'a
Juan dub men mtu'ub, le'a be men ndee ula'ge' beuna gast gat beuna,
le'a bexa itea mbingea ladna le'a Juan dub xa mbidi'izh sakndo' Dios.
7 Ta we'e cha uka'ab bexa ndab bexa ndo' Jesús:
—Le'a besa lá ini'í ton mtu'ub Juan.
8 Le'a Jesús cha noga ndab:
—Na' noga lá gáp ton ulaxo'ob na' gun na' be ta ndee.

Dub cuent ten bexa mla'ach ya uv

(Mt. 21:33-46; Mr. 12:1-12)

9 Cha mbidi'izh Jesús dub ta'a msaktabe'e xa, ndab xa ndo' be men:
—Uyo'o dub xabgi'i ngos sian ya uv ndo' dub ble'a yo si'il. Cha
mkwa'an xa pla be men ula'ach sa wa, cha gal zha ite bexa uv usa'a
ya wa. Le'a xa ten yo wa cha uka'an kwenpa. 10 Le'a zha na yá ngol
tiemp ten uv, cha mtu'ub xa dub xmos xa ya' ndo' be men nla'ach sa
wa, ya'yo'o xa be ta na ndal xwan yo wa. Ná le'a be men wa ndi udin
mos wa. Cha na'an xta'an usa'a men wa yo'o xa. 11 Le'a xwan yo wa
cha mtu'ubgal stub mos. Ná le'a bexa ndi uzhe'eb udingal xa wa, cha
na'an xta'an usa'agal bexa yo'o xa. 12 Le'a xwan yo wa mtu'ubgal
stub mos. Le'a be men wa cha ndi mtsawi'i xa, no ulantu'ub bexa xa.
13 'We'e le'a xwan yo wa cha mbinbe'e ndab xa: "¿Xte'e gun
na' nat? Le'a na' utu'ub xi'ín na', xa na nkwea' lad na'. Le'a be
men wa sapka mod ndo' xa wa." 14 Ná le'a gor na uni'í bexa xa,
cha ndi ndab bexa ndo' be ltsa'a xa: "Le'a xa ba' le'a ya'anno
yo ndee. Ncha'yut beuna xa, cha ya'anno beuna-yá." 15 Cha
ulo'o bexa xa dub lad to'o yo wa, cha mbit bexa xa.
Cha unabdi'izh Jesús ndab xa:
—¿Xte'e nsak bega zha? ¿Xte'e gunno xwan yo wa bexa? 16 Le'a xa
wa ilen gut bexa wa, cha usa'a xa yo wa ndo' be men xa'aga ula'ach-a.
Le'a gor na mbi'ín be men ta wa, cha ndab bexa:
—¡Dios nunk lá ula'a yoo ta wa!
17 Le'a Jesús cha mwi'i ndo' bexa, cha ndab xa:
—¿Lá ini'í bega xte'e nkeani'i di'izh ten Dios zha? Ndab-a:

Le'a ge' na mxelad bexa ndande'e ni'i,
le'a ta wa nat nak ge' ndon le'a nsak nbexan ni'i.[a]

---

[a] **20:17** Sal. 118:22

18 Le'a itea bexa na ilayat tso'o ge' wa, le'a bexa wa syu'be. Le'a bexa
ila' ge' wa tso'o na, le'a bexa wa sachke'e.
19 Bi le'a gor wa le'a be ule'ay nibe'e no be mech ten ley
nlad isen Jesús, geal le'a bexa myakbe'ena le'a Jesús li ndab
cuent ten bexa. Ná le'a bexa nzhebga ndo' be men.

Be men unabdi'izh cuent ten med nkix bexa ndo' gobier Roma

(Mt. 22:15-22; Mr. 12:13-17)

20 Cha mtu'ub bexa wa pla be men cuentta bexa wen nak ya'yun
preb Jesús, ndontsa gap bexa dub ta usake bexa Jesús ndo' xa na
ndon le'a nibe'e sa wa. 21 Le'a bexa wa cha ndab ndo' Jesús:
—Mech, le'a besa uni'í le'a go ndadi'izh gealngea. No ni lá nla'ach
go ta ndab be men, no ni tal xte'e nak be men. Le'a go ndi wen
nluu lak nlad Dios gak be men. 22 Nat gud go, ¿nsabndo' kix beuna
med nab César xa nibe'e Roma, nate na'anpa kix beuna ta wa?
23 Ná le'a Jesús mgenlana ta ugap ndanbe'e bexa, cha ndab Jesús:
—¿Xta'an ndun bega preb na' zha? 24 Bsa'a bega dub med
iwi'i na'-yá. ¿Ton gek ná no lea' ná nkea las med ndee zha?
Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Gek César no lea' César.
25 Cha ndab Jesús:
—Bsa'a bego be ta ten César ndo' César. Le'a
ndo' Dios bsa'a bego be ta ten Dios.
26 Le'a bexa wa ni lá ngun gan ngab Jesús dub ta lid
le'a nak ndo' ga'al be men wa. Ndi ngwanseana bexa xte'e
uka'ab Jesús, cha yá na'anta xte'e ngab bexa.

Bexa saduceo unabdi'izh ná xte'e iban be men ngut

(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)

27 We'e le'a pla bexa saduceo cha ulen wats Jesús. Le'a
itea bexa saduceo ndangea ladna le'a bexa ngut wa yá lá
ibantabe. Cha unabdi'izh bexa ndo' Jesús, 28 ndab bexa:
—Mech, le'a ley mke'a Moisés ndab le'a tal ton dub xabgi'i gat,
ná lá ngap xa xin xa, le'a wit xa wa nsabndo' uchilya'ano xagots
ten xa ngut wa, ndontsa tal gap bexa dub me'ed le'a me'ed wa
gak cuent xin xa ngut wa. 29 Uyo'o dub ga'ad wit xa. Le'a xa ned
wa mchilya'ano dub xagots, cha tso'o wa ngut xa, ni lá ngap xagots
wa xin xa. 30 We'e cha mchilya'ano wit itop xa wa xagots wa. Le'a
xabgi'i wa cha nogal ngut ni lá ngapgal bexa xin xa. 31 Le'a wit yon

bexa wa litsagal ngwasea. Li ngwasea isaga'ad wit bexa wa, ná ni
dub xa lá ngap xin na. 32 Tso'o wa le'a xagots wa cha noga ngut.
33 Le'a zha na iban bexa ngut wa, le'a lat bexa wa ¿ton gak xabgi'i
ten xagots wa zha, xa na li mchilya'ano isaga'ad xabgi'i wa?
34 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a be men nde ndo' gizhliyo ndee nchilya'ano ltsa'a na.
35 Parea gal zha na gab Dios ná ton iban ndo' gealgut, le'a bexa wa
na'antapa uchilya'ano be ltsa'a na zha wa. 36 No ni lá gatta bexa, le'a
bexa ndi gak cuent be angel ten Dios. No gak bexa xin Dios ta na
ubangal bexa. 37 Parea le'a cuent ten ta na iban bexa ngut wa, le'a
Moisés le'a mluu le'a bexa ngut wa ibankabe, zha na mke'a xa le'a
dub yagich nsayol'. Le'a sa wa ndab-a le'a Dios nak Dios ndankea
Abraham, no Isaac, no Jacob. 38 Le'a Dios na'anpa Dios ten bexa
ngut, le'a xa ndi Dios ten bexa nban. Ta we'e uni'í beuna le'a bexa
wa nbanka. Le'a cuent ten Dios le'a itea bexa ngutla bi nbankabe.
39 Le'a ncho be mech ten ley cha ndab ndo' Jesús:
—Mech, le'aka nak ta ndab go.
40 We'e le'a be men wa ni lá ngunta rages inabdi'izh bexa ndo' Jesús.

¿Xte'e ndab David ná ton nak Cristo wa?

(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

41 We'e cha ndab Jesús ndo' bexa wa:
—¿Xta'an ndab be men le'a zha ilen Cristo le'a xa wa nak xin
David? 42 Ná le'a David wa le'aka mke'a libr ten Salmos, ndab-a:

> Le'a Dios Xa Nibe'e ndab ndo' Xa Nibe'e na':
> "Usob wats na' lad ga'al ndee,
> 43 gast gal gor ute na' bexa ndaklono lu xan ndats lu."[a]

44 Le'a David ndab le'a Cristo nak Xa Nibe'e ten xa. ¿Ná xte'e yoo
gan gak Cristo wa xin David zha?

Jesús ndab le'a be mech ten ley lid le'a ndun

(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

45 Le'a gor na ndeula'ach itea be men wa, le'a
Jesús cha ndab ndo' be xmen na:

---

[a] **20:42-43** Sal. 110:1

46—Bla'ach bego lá gak bega lak nak be mech ten ley,
le'a bexa ndal ladna ndesea nak lad ko'ol. No nlad bexa
utsin inidi'izh be men ndo' bexa be ndo' xge'e. No nti
bexa be sa mas nsak isob bexa len be ni'i sa nzhealbe
beuna xa judio. No liga ndun bexa sa nda'daw bexa sa
nyo'o dub gast. 47 Nsea nlat bexa itea ta ndap be xagots
ngut xabgi'i ten na. No kwenpa ndadi'izhno bexa Dios
ndontsa gab men le'a xa ndankeaka Dios. Le'a na' gáp le'a
bexa li ndun wa mas uzhe'eb gealkwea' ini'í.

Dub xagots prob msa'a gon

(Mr. 12:41-44)

21 Le'a Jesús cha mwi'i ná xte'e nsa'a be men rik wa med gon
gax wats ni'i ten Dios. 2 Le'a dub xagots prob ngut xabgi'i
ten na no msa'a top med byux uxee nsak. 3 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp le'a xagots prob ndee msa'a mas sian med ndo'
iteanak bexa ba'. 4 Le'a bexa msa'a sbe'en ta mya'an sobrtsa, parea
le'a xagots ndee msa'a iteanak med isi'i xa be ta nki'in xa.

Jesús ndab le'a ni'i ten Dios wa ilate

(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

5 Le'a ncho bexa ndadi'izh ndo' Jesús cuent ten be ge'
chul nakcha'aw ni'i ten Dios, no be ta chul msa'a be men
usaxkwa'a sa wa. Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa wa:
6—Le'a gal dub wizh le'a itea be ta lba'a na' bego ba'
ilate, gast ni stub ge' ba' lá kwi'ibta tso'o ltsa'a na.

Be ta yoo zha yamer idub tiemp ndee

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

7 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndo' Jesús ndab bexa:
—Mech, ¿pol gak ta wa zha? ¿Xte'e ini'í besa zha yamer gak-a zha?
8 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Bla'ach bego na'an ton ukedino bega. Le'a kwa'ad be men
ilen gab le'a xa nak Cristo xa na mtu'ub Dios. No gab bexa le'a
tiemp wa yá nso' gax. Parea lá isankea bega tso'o bexa wa.
9 Le'a gor na go'ón bega ncho guerr no ncho be men ndakloo
ndo' bexa nibe'e bexa, lá yu' ladna bega. Le'a ta wa ga nedka
nsabndo' li gak, ná le'a zha wa biseata gal be wizh lult.

10 No ndab Jesús:
—No gal zha wa kuyo be nacion no stubga nacion. Le'a be
xmen dub xa nibe'e kuyono be xmen stubga xa nibe'e. 11 No gak
be xo'o ubi'i. No ncho be sa uzhebpa yoo win no gealgizh ugi'i.
Le'a gibe'a iluu be ta yanseana be men no izheb bexa.
12 'Ná le'a gor na biseata yoo itea be ta ndee, le'a be men isen bega, no
isankea bexa tso'o bega, no go'o bexa bega len be ni'i sa nzhealbe bexa
judio, sa usake bexa bega. No go'o bexa bega litgi'ib, no usake bexa bega
ndo' bexa nakti'in ubi'i ke na nak bega xmen na'. 13 We'e sak gudi'izh
bega di'izh ten na' ndo' bexa wa. 14 Ná lá gunbe'e bega xte'e utsakndo'
bega ika'ab bega ndo' bexa wa, 15 le'a na' usa be di'izh ika'ab bega, ta
na ni dub bexa nyono bega lá gun gan ika'ab. Ni lá yoo gan gab bexa
le'a ta ndab bega wa na'anpa utsin nak. 16 Le'a ncho xus bega no wit
bega no ltsa'a bega no amig ten bega le'aka yun cuent bega. No gast gut
bexa ncho bega. 17 Le'a itea be men ixeeno ladna bega ke na nak bega
xmen na'. 18 Ná le'a na' gáp ni dub gichgek bega lá gak perdid. 19 Le'a tal
bega uxik ndo' be gealkwea' wa, le'a bega gal uso' gealnaban nsa'a Dios.
20 'Le'a gor ina' bega le'a kwa'ad be soldad nde gangeak Jerusalén
ndee, we'e ini'íla bega le'a tiemp initndo' Jerusalén yá ngol. 21 Le'a
bexa ndencho Judea nsabndo' uxo'onbe ya'be bexa be ge'e ubi'i.
Le'a bexa ndencho Jerusalén uxo'on gezh ndee. Le'a bexa ndesea
ge'e yá lá ilenta xa sa ndee. 22 Le'a zha wa uzhebpa ini'í bexa
gealkwea', no gakka itea be ta nkeani'i di'izh ten Dios. 23 Le'a be
xagots nso'no me'ed no be xagots ndap medo'o uzhebpa kwea'
itid. Le'a be men uzhebpa gealkwea' si'il ini'í zha wa, no uzhebpa
juert yoo bexa ncho sa ndee. 24 Le'a kwa'ad bexa Israel gat ndo'
spad, no sit go'o be men kwa'ad bexa wa stub nacion xa'aga. Le'a
bexa na'anpa xa Israel gunno Jerusalén ndee lakta nlad bexa,
gast gal wizh idub tiemp ula'a Dios li gun bexa ta wa.

Xte'e ilengal Jesús Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo

(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)

25 'Le'a wizh no mbe'e no be mbeal xa'aga ina' ndo' lak na'-yá
nat. Le'a be men ncho ndo' gizhliyo uzhebpa izheb, no ni lá ini'í
bexa xte'e gun bexa tant uzhe'eb nbezh nitsdo'o no be golp ten
nits. 26 Le'a be men gast itid te'al ladna tant izheb bexa ini'í bexa
be ta yoo ndo' gizhliyo, no gast idub gibe'a iwi'in. 27 We'e le'a be
men ini'í le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ilennogal juers ten
Dios lat xkaw nsea dub xe'a si'il. 28 Le'a gor na isaxan yoo be ta
ndee lá izheb bega, ndi bten ladna bega le'a na' yamer ilen.

[29] No ndab Jesús:
—Bwi'i bega lak nak be ya la'aw no itea be ya. [30] Le'a zha
na li nxich be ya wa, le'a bega uni'íka le'a tiemp bigi yá gal.
[31] No liga zha na na' bega ncho be ta ndee wa, we'e ini'í
bega le'a tiemp inibe'e Dios ndo' gizhliyo yamer ilen.
[32] 'Le'a na' gáp ndo' bego le'a itea be ta ndee itidka zha na
biseata gat be men ncho tiemp ndee wa. [33] Le'a gibe'a nsea gizhliyo
initndo', parea le'a be ta ndáp na' ndee na'anpa initndo'.
[34] 'Bla'ach bega le'aka bega na'anpa gaw bega uzhe'eb, no
na'anpa gun bega gealgu, no ni lá yu' ladna bega be ta ndo' gizhliyo
ndee. Ndi list ute bega, le'a wizh we'e uxax ilen tso'o bega. [35] Le'a
wizh wa ilenka cuent dub tramp tso'o be men ncho idub ndo'
gizhliyo. [36] Ta we'e list ute bega, bidi'izhno tse'e bega Dios, ndontsa
uxik bega ndo' itea be ta uzhe'eb yoo ndo' gizhliyo ndee, no gun
bega gan kwe bega ndo' na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.
[37] Itea be wizh le'a Jesús nluu be men tale ten ni'i ten Dios. Le'a
gor te'al le'a xa nda' Bet Olivo. [38] Le'a iteanak be men Jerusalén wa
itea tempran nda'yo'ón bexa ta ndadi'izh Jesús tale ten ni'i ten Dios.

Judas ndab le'a syun cuent Jesús

(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)

22 Le'a zha na nsayal gax ujest Pascua, zha ndaw bexa judio
pan lá nyo'o levadur, [2] le'a be ule'ay nibe'e wa no be
mech ten ley nkwa'an bexa na xte'e gut bexa Jesús dub mod
lá ini'í be men-a, geal le'a bexa nzheb ndo' be men.
[3] Le'a maxu'u cha uyo'o len lado'o Judas Iscariot, dub xa
nak dub isatibtop be xmen Jesús. [4] Cha ngwa'yadi'izhno xa be
ule'ay nibe'e, no bexa nibe'e ten bexa nla'ach ni'i ten Dios, ná
xte'e yun xa cuent Jesús ndo' ya'a bexa wa. [5] Le'a bexa wa cha
mten ladnabe, ndab bexa le'a bexa usa'a med ika'a Judas. [6] Le'a
Judas cha uni lak ndab bexa wa, cha usaxan nkwa'an xa xte'e
yun xa cuent Jesús, dub mod na lá ini'í be men ta wa.

Top xmen Jesús ncha'yunde'e ta gaw xche'e bexa

(Mt. 26:17-19; Mr. 14:12-16)

[7] Le'a ngol wizh ndaw bexa judio pan lá nyo'o levadur,
wizh ndut bexa dub borreg ndaw bexa cuent ten ujest Pascua,
[8] le'a Jesús cha mtu'ub Pedr no Juan, ndab xa:
—Wa'yunde'e bega ta gaw beuna ujest Pascua.

[9] Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndo' Jesús, ndab bexa:
—¿Pa nlad go gunde'e besa ta wa zha?
[10] Le'a Jesús cha ndab:
—Wa' bega gezh Jerusalén ba', le'a to'o gezh wa izhe'al bega dub xabgi'i no'o dub te ncho nits. Cha isankea bega tso'o xa gast len ni'i sa ilansea' xa wa. [11] Cha gud bega ndo' xwan ni'i wa: "Le'a mech nabdi'izh ná ma len cuart gawno mech be xmen xa ta ten ujest Pascua." [12] Le'a xa wa cha uluu dub cuart si'il ndo' bega, ta nde gek ni'i wa. Le'a sa wa listla nde be ta gunti'in bega. Cha binde'e bega be ta gaw xche'e beuna sa wa.
[13] We'e le'a Pedr no Juan cha ncha'be, cha mzhealka bexa men wa, no be ta ndab Jesús wa. Cha mbinde'e bexa ta gaw bexa ujest Pascua.

Jesús udaw xche'e no be xmen na

(Mt. 26:26-30; Mr. 14:22-26; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

[14] Le'a ngol gor gaw xche'e bexa, cha usob Jesús ndo' mes no be xmen xa. [15] Cha ndab Jesús:
—Uzhebpa nten lad na' gawnogal na' bega cuent ten ujest Pascua nattsa biseata gat na'. [16] Li ndáp na' ta wa geal le'a na' yá na'antapa gaw cuent ten ujest ndee, gast gal tiemp inibe'e Dios ndo' gizhliyo.
[17] Cha usen Jesús dub vas ncho vin ten uv, cha msa'a xa xno ndo' Dios, cha ndab xa:
—Itea bego gu ta ndee. [18] Le'a na' gáp ndo' bega le'a na' yá lá go'ota vin ten uv gast gal zha ilen tiemp inibe'e Dios.
[19] Cha liga usen xa pan, cha msa'a xa xno ndo' Dios. Cha ule'a xa-yá, msa'a xa-yá ndo' bexa wa, ndab xa:
—Le'a pan ndee be'al las na', ta usa na' por bego. Nat isaxan bega gun bega ta ndee, ndontsa lá yalad bega le'a na' ngut sakndo' bega.
[20] Le'a gor na mtayaw xche'e bexa, cha usengal Jesús dub vas ncho vin, ndab xa:
—Le'a ta ndee ten ten na' usa na' por bego. Le'a ta ndee nluu le'a nat le'a Dios mbinno be men dub trat kub, ná xte'e wen ya'an bexa ndo' Dios.

Dub xmen Jesús le'aka yun cuent Jesús

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Jn. 13:21-30)

[21] 'Ná le'a nat le'a xa na yun cuent na' no nsob ndo' mes ndee.
[22] Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, iti'idka lak nsabndo'-yá, parea pro'ob xabgi'i na yun cuent na' ndo' ya'a bexa wa.

23 Cha usaxan be xmen Jesús unabdi'izh ndo' be ltsa'a na, ndab bexa:
—¿Tonma beuna nde ndee yun cuent xa?

¿Ton ndon le'a nsak?

24 Le'a be xmen Jesús cha usaxan ndeyoto'o lat be ltsa'a na
ná ton mas nsak. 25 Ná le'a Jesús cha ndab:
—Le'a bexa nibe'e be nacion na'anpa ula'a gun be men dub ta na'anpa
nibe'e bexa. Le'a bexa wa le'atsa ndab le'a bexa uzhebpa be ta wen ndun.
26 Parea le'a bego ndee na'anpa nsabndo' li gak. Le'a bexa mas nsak wa
nsabndo' ndi gak cuent dub xa ndon le'a tuzh. Le'a dub xa nibe'e wa
nsabndo' gun ti'in ndo' iteata bega. 27 ¿Ton mas nsak? ¿Xa nsob ndo' mes,
nate xa ndun ti'in ndo' xa wa? Le'a xa nsob ndo' mes wa, le'a xa mas nsak.
Parea le'a na' ndee nkeseano bega cuent dub xa ndun ti'in ndo' bega.
28 'Le'a bego le'akama nak bexa mxik ndo' itea be ta ugan
uti'id na'. 29 Ta we'e le'a na' usa juers ndo' bega ndontsa inibe'e
bega, lak nsa'a Xus na' ta nibe'e na', 30 ndontsa gaw bega no
goo bega ndo' mes ten na' sa inibe'e na'. No kadga dub bega
isob sa inibe'e bega ndo' isatibtop xkwa'a bexa Israel.

Jesús ndab le'a Pedr gab le'a lá nchando' Jesús

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

31 No ndab Jesús ndo' Simón Pedr:
—Simón, Simón, le'a maxu'u unab bega ndo' Dios gunno maxu'u
bega lak ngo'o bexa xab trig. 32 Parea le'a na' na'ab ndo' Dios gakno
lu, lá ula'a lu ta nge' ladna lu na'. Le'a gor na yach lu stub biaj ige'
ladna lu na', gokno be ltsa'a lu dubtsa kwe bexa ige'ka ladna bexa na'.
33 Le'a Simón cha ndab:
—Señor, le'a na' saano go gast litgi'ib, no tal go gat le'a na' no gat.
34 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:
—Pedr, le'a na' gáp ndo' lu, le'a te'al nat gor biseata kwezh boy,
le'a lu mkwi'inla chon biaj, ndab lu le'a lu lá nchando' na'.

Jesús ndab xte'e nsabndo' gun be xmen na

35 No ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Le'a zha na mtu'ub na' bego li lá ngo'o bega bols, no ni med,
no ni stub nes ndab bega, ¿ncho xta'an mbin jwalt zha wa zha?
Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Na'an xta'an ngun jwalt zha wa.

36 Cha ndab Jesús:
—Le'a nat le'a bego na ndap bols no med, bi'i bega-yá. Le'a bego na
lá ndap spad, bdo'o bega dub xab bega cha usi'i bega dub spad. 37 Le'a
lak nkeani'i di'izh ten Dios cuent ten na', le'a ta wa gakka cumplir. Le'a
ta wa ndab: "Le'a be men mbinno xa cuentta dub xa ugap."[a] Le'a itea
be ta ndab di'izh ten Dios cuent ten na' wa, le'a ta wa gakka cumplir.
38 Le'a be xmen Jesús cha ndab ndo' xa:
—Señor, le'a sa ndee nde top spad.
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Yá lá gudi'izhta beuna ta wa.

Jesús mbidi'izhno Dios sa nsalea' Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

39 Cha uto'o Jesús ncha'a Bet Olivo lakka ndun xa.
Le'a be xmen xa cha no usankea tso'o xa. 40 Le'a gor na
ulaya' bexa sa wa, cha ndab Jesús ndo' bexa:
—Unab bega ndo' Dios gakno bega, ndontsa
na'anpa utsabgix maxu'u bega.
41 Cha nab Jesús usea stub tuzh sa, dub lak sit ntsa'ab men dub
ge'. Le'a sa wa le'a Jesús cha usaxib mbidi'izhno xa Dios, 42 ndab xa:
—Xus na', tal le'a go nlad, lá ula'a go iti'id na' ndo' be gealkwea'
uzhe'eb ndee. Parea lá gak-a lak nlad na', ndi gak-a lak nlad go.
43 We'e cha mlundo' dub angel uto'o gibe'a msa'a juers
ndo' Jesús. 44 Le'a ta na uzhebpa kwea' ncho ladna Jesús,
le'a xa mas uzhe'eb mbidi'izhno Dios. Le'a nits msanits
ndo' xa nsala' gast ndo' yo cuent byach ten.
45 Le'a gor na mtayadi'izhno xa Dios, cha nsea' xa sa
ndebe be xmen xa. Ná le'a bexa ndeyatsbe tant uban
ncho ladna bexa. 46 Le'a Jesús cha ndab:
—¿Xta'an ndi ndeyats bega zha? Goste bega, unab bega
ndo' Dios, ndontsa na'anpa utsabgix maxu'u bega.

Be men usen Jesús cuent dub xa ugap

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

47 Bi li nso'yab Jesús ta wa le'a kwa'ad be men ulen. Le'a Judas
xa no nak isatibtop xmen Jesús le'a nsea ned ndo' be men wa. Cha
ubii xa, cha mchealto'o xa ndo' Jesús. 48 Le'a Jesús cha ndab:

---

[a] **22:37** Is. 53:12

—Judas, ¿lba'a myun lu cuent na' Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo zha?
49 Le'a bexa ndeno Jesús uni'í ta wa, cha ndab bexa:
—Señor, ¿kuyono besa bexa no be spad ndee zha?
50 Le'a dub bexa wa cha ulobto'og ncha' lad ga'al dub xa ndun ti'in
ndo' ule'ay ndon le'a nsak. 51 Le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—Unika-yá. Bla'a bego bexa ba'.
Le'a Jesús cha mgal ncha' xa wa, cha myakna-yá. 52 Cha ndab
Jesús ndo' be ule'ay nibe'e, no ndo' bexa nibe'e ten bexa nla'ach ni'i
ten Dios, no ndo' bexa gox nsak, bexa na nseabegi'i Jesús, ndab xa:
—¿Xta'an nseano bega spad nsea garrot, nseabesen bega na'
cuent dub wa'an? 53 Le'a itea wizh mluu na' be men tale ten ni'i
ten Dios lat bega, ná na'an xta'an ngunno bega na'. Parea le'a
nat ngolka gor ten bega, gor na gun maxu'u ta nlad na.

Pedr ndab lá nchando' Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

54 Cha usen bexa Jesús, cha mbi'i bexa xa ta lid ule'ay ndon
le'a nsak. Le'a Pedr sittsa nchankea tso'o Jesús. 55 Le'a tlaw le
ta lid ule'ay wa mkwa'a bexa gi', cha ute pla bexa wats gi' wa.
Le'a Pedr cha no usob wats bexa wa. 56 Le'a dub xagots ndun ti'in
sa wa uni'í nsob Pedr sa wa, cha ndab xa ndo' bexa wa:
—Le'a xa ndee no nkeseano Jesús.
57 Ná le'a Pedr cha mkwi'in ndab:
—Xagots, na' lá nchando' ton xa ba'.
58 Tso'oma wa le'a stub xabgi'i wa uni'ígal Pedr,
cha ndab xa ndo' Pedr:
—Go no nak xmen Jesús.
Le'a Pedr cha mkwi'ingal ndab:
—Mgi'i, le'a na' na'anpa no.
59 Ngok pa stub gor tso'o wa, le'a stub xa ndabgal
ndo' be ltsa'a na cuent ten Pedr:
—Le'a xa ndee ta ugeaka no ukeseano Jesús, le'a xa ndee xa Galilea.
60 Le'a Pedr cha ndab:
—Mgi'i, le'a na' lá iní xta'an ndab lu.
Bi li gor wa zha le'a dub boy utezhla. 61 Le'a Jesús cha mgeak mwi'i
ndo' Pedr. Le'a Pedr cha mtse'a ladna ta ndab Jesús: “Le'a te'al nat
gor na biseata kwezh boy, le'a lu mkwi'inla chon biaj ndab lu le'a lu
lá nchando' na'.” 62 Cha uto'o Pedr tso'o juer, cha uzhebpa mbi'in xa.

Be men ndun usaladno Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

63 Le'a be xabgi'i na li ndeula'ach Jesús wa kwea' uní'i
ndo' Jesús, no udin bexa xa. 64 No mtsaw bexa ndo' Jesús,
cha utichya'a bexa ndo' xa, ndab bexa ndo' xa:
—¡Gud ton utichya'a ndo' lu!
65 No sianta be di'izh ugap ndab bexa ndo' Jesús.

Jesús nso' ndo' bexa nibe'e ten bexa judio

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

66 Le'a ngot xe'a wa, cha mzhealbe bexa gox nsak ten
bexa judio, no be ule'ay nibe'e, no be mech ten ley. Cha
mbi'i bexa Jesús dub sa nzhealbe sbe'en bexa nibe'etsa
ten bexa judio. Cha ndab bexa ndo' Jesús:
67 —Gud naga lu nak Cristo xa mti Dios.
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Tal le'a na' gáp le'a ta wa na'ka, le'a bego lá gungea
ladna-yá. 68 No tal inabdi'izh na' ndo' bega, le'a bega lá ika'ab
ndo' na', no ni lá ula'a bega na'. 69 Parea le'a nat idub ncha'a
ndo' ndee, le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, yatso'obgal
wats Dios lad ga'al, Dios xa ndon le'a nibe'e.
70 We'e cha itea bexa ndab:
—¿Nat zha lu nak Xin Dios?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'aka bega ndab-a.
71 We'e le'a bexa wa cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—Yá lá nki'in beuna kwa'adta xa usake xa. Le'a
beuna ndo'ón ndab xa le'a xa le'aka ta wa.

Mbi'i bexa Jesús ndo' Pilat

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

23 Le'a itea bexa wa cha mbi'i Jesús ndo' Pilat. 2 Cha
usaxan nsake bexa Jesús, ndab bexa:
—Le'a xa ndee nki'il be ltsa'a besa bexa judio, ndab xa
le'a besa lá nsabndo' kix med ndo' César xa nibe'e Roma.
No ndab xa le'a xa nak Cristo, dub xa nibe'e.
3 Le'a Pilat cha unabdi'izh ndab ndo' Jesús:
—¿Lu nak xa nibe'e ten bexa judio zha?

Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Goka ndab-a.
4 Le'a Pilat cha ndab ndo' be ule'ay nibe'e no ndo' be men kwa'ad wa:
—Le'a na' ni dub ke ten xa ndee lá ngaizheal na'.
5 Ná le'a bexa wa ndi mas uge' ndabbe:
—Le'a ta nluu xa ba' nchealuyo itea be men, ta usaxan nluu xa Galilea nsea gast Judea ndee.

Pilat mtu'ub Jesús ndo' Herodes

6 Le'a gor na mbi'ín Pilat ta wa, le'a xa cha unabdi'izh naga xa Galilea Jesús. 7 Le'a gor na mbi'ín Pilat le'a Jesús xa Galilea sa nibe'e Herodes, cha mtu'ub Pilat Jesús ndo' Herodes. Le'a Herodes le'agala be wizh wa ncho Jerusalén. 8 Le'a gor na uni'í Herodes Jesús, le'a Herodes uzhebpa mten ladna, geal le'a xa polta nlad ini'í Jesús. Le'a xa ndo'ón ndadi'izh be men cuent ten Jesús, no nlad xa ini'í xa dub uyon ndun Jesús. 9 Cha uzhebpa sian ta'a unabdi'izh Herodes ndo' Jesús, ná le'a Jesús ni lá ika'ab.
10 Le'a be ule'ay nibe'e nsea be mech ten ley uzhebpa msake Jesús ndo' Herodes. 11 Le'a Herodes no be soldad ten na cha kwea' uní'i ndo' Jesús, cha usalad mbinno bexa Jesús, mgak bexa xa dub lad uyappa, ta ndak sbe'en bexa nibe'etsa. Cha le'aka ndo' Pilat mtu'ub Herodes Jesús. 12 Le'a wizh wa mzhealdi'izh Pilat no Herodes, le'a mas polta le'a bexa nyobe.

Pilat myun cuent Jesús gat Jesús

(Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:38–19:16)

13 Le'a Pilat cha mchealte be ule'ay nibe'e, no bexa nsak, no kwa'adta be men gezh wa. 14 Cha ndab Pilat ndo' bexa:
—Le'a bego myun cuent mgi'i ndee ndo' na', ndab bega le'a xa nchealuyo be men. Parea le'a bega ndewi'i le'a na' unabdi'izh ndo' xa, ná le'a xa lá ngun ni dub ta na lba'a nsake bega xa. 15 No ni Herodes lá ngaizheal ke ten xa, ta we'e mtu'ub Herodes xa le'aka sa ndee. Le'a bega uni'í le'a xa ndee ni dub ke gat xa lá ndap xa. 16 Nat le'a na' utsaksitsa xa, we'eta ula na' xa.
17 Li ndab Pilat geal le'a itea li'in zha ndal ujest wa, le'a Pilat ngo'o dub men nkea litgi'ib. 18 Ná le'a be men ndi iteanak uge' ndabbe:
—¡Gat Jesús! ¡Bla'a ga Barrabás!

19 Le'a Barrabás wa nkea litgi'ib ke na uteyono xa bexa nibe'e
Jerusalén wa, no mbit xa dub men. 20 Le'a Pilat nlad ula'a Jesús, cha
ndabgal xa ta wa ndo' be men. 21 Ná le'a be men wa uge'gal ndab:
—¡Ikea xa ndo' cruz! ¡Ikea xa ndo' cruz!
22 Le'a Pilat cha ndabgal biaj yon:
—Le'a xa ndee na'an xta'an dub ta ugap ngun. Ni dub ke gat
xa lá ndap xa. Le'a na' utsaksitsa xa, we'eta ula na' xa.
23 Ná le'a be men wa no be ule'ay nibe'e ndi mas uge' ndabbe ikea
Jesús ndo' cruz. Kwenpa li ndab bexa gast plo mbinka bexa gan.
24 We'e le'a Pilat ndab sunka ta ndab be men wa. 25 Cha mgo'o xa
dub xa na li ndab be men ito'o wa, xa na li nkea litgi'ib ke na mbit
xa dub men, no uteyono xa bexa nibe'e wa. Cha myun Pilat cuent
Jesús ndo' bexa uke'a bexa xa ndo' cruz, lak nlad be men wa.

Mke'a bexa Jesús ndo' cruz

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

26 Le'a nes ncha'ano be soldad Jesús, mzhe'al bexa dub xabgi'i ngwa'
ge'e, xa nsalea' Simón xa gezh Cirene. Cha mbin bexa juers go'o Simón
cruz ten Jesús, cha mxo'ob bexa-yá tso'o xa, ncha'nkea xa tso'o Jesús.
27 No kwa'ad be men usankea tso'o Jesús, nsea lat bexa wa
ncha'a kwa'ad be xagots uge' ndo'onno Jesús. 28 Le'a Jesús
cha mgeakso' mwi'i ndo' be xagots wa, cha ndab xa:
—Bego xagots Jerusalén, lá go'onno bega na', ndi bi'inno bega
le'aka le'a bega no be xin bega. 29 Le'a gal be wizh le'a be men gab:
"Uzhebpa wen yoo be xagots lá yo'o gan gap me'ed, no bexa lá
yoxinna, no bexa lá ngunga'al me'ed." 30 Le'a be wizh we'e gab be
men ndo' be ge'e ubi'i ba': "Ulayat bega tso'o besa", no gab bexa
ndo' be bet: "Ulate bega tso'o besa." 31 Le'a bexa lnde'e ndanno na',
ná na' ni dub ke lá ndap, mata bexa ndap ke wa mas gealkwea' ini'í.
32 Le'a be soldad wa mbi'i no stop bexa ugap ikea ndo' cruz wats
Jesús. 33 Le'a gor na ulaya' bexa sa nsalea' tit gek men, cha mke'a
bexa Jesús ndo' cruz. Cha mke'a bexa dub xa ugap wa ndo' cruz wats
Jesús lad ga'al, le'a stub xa wa wats lad raves. 34 Le'a Jesús cha ndab:
—Dios Xus na', binge' ladna go ndo' be men ndee,
le'a bexa ka lá ini'í xta'an ndunbe.
Cha ulo'o be soldad dub suert ndontsa ini'í bexa ná tonpa ika'a be
xab Jesús. 35 Le'a kwa'ad be men ndewi'i sa wa. Le'a bexa nsak ten
bexa judio xela ndení'i ndo' Jesús, ndab bexa ndo' be ltsa'a bexa:
—Le'a xa ba' ngokno be men, nat ulat xa le'aka xa ndo'
gealgut, tal le'a xa ta ugeaka le'a nak Cristo xa na mti Dios.

36 Le'a be soldad no xela uní'ibe ndo' Jesús. No msa'a
bexa vin ula' goo xa. 37 Ndab bexa ndo' Jesús:
—Tal lu le'a nak xa nibe'e ten bexa judio, nat blat le'aka lu.
38 Le'a gek cruz ten Jesús mke'a bexa dub letr ndab-a:
"TA NDEE XA NIBE'E TEN BEXA JUDIO." Le'a ta wa nkea
di'izh griego, no di'izh latín, no di'izh hebreo.
39 Le'a dub xa ugap no nkea ndo' cruz no xela uní'i ndo' Jesús, ndab xa:
—Tal lu nak Cristo, ula' ndo' cruz ba', cha
uxe'e besa ndo' be cruz ndee.
40 Ná le'a stub xa ugap wa cha uteyo xa na li ndab wa, ndab xa:
—Lba'a ntsaksi bexa lu, ¿ná lá nzheb lu ndo' Dios zha? 41 Le'a
wa nsabndo'ka ndeni'í gealkwea' ndee, le'a wa ndekix ta ugap
mbin wa. Parea le'a xa ndee ni dub ta ugap lá ngun.
42 Cha no ndab xa ndo' Jesús:
—Jesús, utse'a ladna go na' gor na isaxan inibe'e ga.
43 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp le'a wizh nat le'a lu no yo'ono na' gibe'a.

Jesús ngut ndo' cruz

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

44 Le'a ngol gor gawizh cha mkaw idub ndo' gizhliyo,
gast gor nkea uyon uzhe. 45 Le'a be gor wa le'a wizh yá lá
nlu'uta. Cha usaw lad uta'a ncho bse'a len ni'i ten Dios,
ngok top ble'a-yá. 46 We'e le'a Jesús uge' ndab:
—Dios Xus na', ndo' ya'a ga uchan na' gealnaban ten na'.
Cha ngut xa.
47 Le'a gor uni'í xa nibe'e ten be soldad ta uyo'o wa, cha ndab xa:
—Le'a Dios uzhebpa dub Dios si'il. Ta ugeaka
le'a xabgi'i ndee dub xa wenka.
48 Le'a itea be men nde sa wa, bexa na li uni'í be ta uyo'o
wa, cha nsea'be bexa uzhe'eb kwea' ncho ladna bexa. 49 Na'
le'a bexa na nchando' Jesús sittsa ndewi'ibe, no liga be xagots
na li usankea tso'o Jesús zha uto'o bexa Galilea.

Jesús mga'ach

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

50 Uyo'o dub xabgi'i nsalea' Kosé xa gezh Arimatea ten distrit
Judea. Le'a xa wa dub xa nsak ten bexa judio, dub xa wen nak
ndo' be men no ndo' Dios. 51 No nkenkea' xa zha inibe'e Dios ndo'

gizhliyo. No na'anpa isak ladna xa ta mbinno be ltsa'a xa Jesús,
bexa nsak ten bexa judio. 52 We'e cha ngwa' xa ndo' Pilat unab
xa Jesús. 53 Cha uxe'e xa Jesús ndo' cruz, cha mtixko xa xa ngut
wa dub ble'a lad nagud. Cha ulo xa xa wa len dub ba'a cuent nak
ge'lo'o len dub ge'da'a, dub sa ni dub men gol ga'ach. 54 Le'a ta
wa wizh nsaxkwa'a bexa judio ta gunti'in bexa wizh ne'e bexa.
Le'a gor mga'ach Jesús dub gor uzhe yamer yatso' wizh wa.
55 Le'a be xagots na ukeseano Jesús zha na uto'o bexa Galilea
usankea tso'o Kosé, cha uni'í bexa pa nde ba'a sa mga'ach Jesús. 56 Cha
nsea' bexa le'aka gezh Jerusalén, cha msaxkwa'a bexa be ta uxe'e
ya'lo bexa las Jesús. Cha mne'e bexa dub wizh lak nibe'e ley ten bexa.

Jesús mban ndo' gealgut

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

24 Le'a ngol wizh ned ten sman gor bi ukalta na', uto'o be
xagots wa, ncha'be bexa sa nde ba'a mga'ach Jesús. Mbi'i
bexa be ta uxe'e li msaxkwa'a bexa wa, nsea stapla be xagots
ncha'ano bexa. 2 Le'a gor ulaya' bexa sa wa, uni'í bexa le'a ge' li
nso'nyaw to'o ba'a wa yá na'anlapa nso' sa wa. 3 Cha uyo'o bexa
len ba'a, cha uni'í bexa le'a Jesús na'anla sa wa. 4 Cha ngwatena'
bexa, ni lá ini'í bexa xte'e gun bexa. Zha le'a bexa mna'la top be
xabgi'i nak lad nagud ndon nla'beal' ndela wats bexa. 5 Cha mzheb
bexa, mwi'i bexa ndi ndo' yo. Le'a be xabgi'i wa cha ndab:
—¿Xta'an nkwa'an bega dub xa nban sa ten bexa ngut? 6 Le'a
Jesús wa na'anla len ba'a ndee, le'a xa ubanla. Btse'a ladna bega ta
ndab xa ndo' bega zha na bi ncho xa Galilea, 7 ndab xa: "Le'a na',
Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, nsabndo' yak cuent ndo' ya'a be men
ugap, no ikea na' ndo' cruz. Parea gal wizh yon le'a na' ibangal."
8 We'e le'a be xagots wa cha mtse'a ladna be di'izh ndab Jesús
wa. 9 Cha nsea'be bexa le'aka Jerusalén, mbidi'izh bexa ta uni'í
bexa ndo' isatibdub be xmen Jesús no ndo' iteata bexa ukeseano
Jesús. 10 Le'a be xagots na li mbidi'izh ta wa ndo' be xmen Jesús
wa, le'a xa wa Marí xa gezh Magdala no Juana no Marí xna'a
Jacob no stapla xagots. 11 Ná le'a be xmen Jesús lá ngungea ladna
ta ndab be xagots wa, le'a bexa ndi ndab le'a bexa wa xa loc.
12 Parea le'a Pedr cha uto'o karrel ncha'a to'o ba'a. Le'a gor
na mwi'i xa len ba'a wa, ndon nabtsa be lad ubixyo'o Jesús
uni'í xa. Cha myach Pedr, ngwanseana xa ta uyo'o wa.

Jesús mlundo' ndo' top xabgi'i nes ncha'a Emaús

(Mr. 16:12-13)

13 Bi le'a wizh wa le'a top xabgi'i na no ukeseano Jesús nsea'be
nes ncha'a gezh Emaús. Le'a ta wa pa dub tibdub kilómetro sit
wats Jerusalén. 14 Le'a bexa wa nsea'be yadi'izh itea be ta na li
uyo'o Jerusalén wa. 15 Ná ndalen li nsea'be yadi'izh bexa ta wa, le'a
Jesús cha ulaya' wats bexa, cha no xa ncha'ano bexa wa. 16 Parea
le'a Dios lá ula'a igondo' bexa Jesús. 17 Le'a Jesús cha ndab:

—¿Xta'an nsea'be yadi'izh bega nes ndee? ¿No
xta'an lba'a uban ncho ladna bega zha?

18 Le'a dub xa nsalea' Cleofas cha uka'ab ndab:

—¿Ndon gokama nak dub xa sit uto'o lá ini'í xta'an
uyo'o Jerusalén be wizh ndee zha?

19 Le'a Jesús cha ndab:

—¿Xta'an uyo'o sa wa zha?

Le'a bexa wa cha ndab:

—Ta ngwasea Jesús xa Nazaret, xa mbidi'izh sakndo' Dios, no
sian uyon mbin xa, no uzhebpa wen mluu xa be men. Le'a Dios nsea
itea be men msak ladna lak mbin xa. 20 Ná le'a be ule'ay nibe'e
no bexa nsak ten besa myun cuent Jesús gat xa. Cha mke'a bexa
xa ndo' cruz. 21 Le'a besa mbinbe'e le'a xa le'a ulat beuna xa Israel
ndo' ya'a bexa nibe'e, ná nat myonla wizh ngok ta wa. 22 Le'a pla
be xagots ncho lat besa ngwa' sa mga'ach Jesús wa gor bi ukalta
na', 23 ná le'a bexa lá izheal-la Jesús sa wa. Cha myach bexa ndab
bexa le'a bexa uni'í be angel ndab le'a Jesús ubanla. 24 Le'a pla be
ltsa'a besa cha no ngwa'wi'i sa wa, cha uni'í bexa be ta'a lakkata
ndab be xagots wa, ná le'a bexa no na'anpa ini'í Jesús.

25 Le'a Jesús cha ndab:

—Uzhebpa lid le'a ndanbe'e bega. No uzhebpa cha'aw ndangea
ladna bega be ta polta mbidi'izh be men sakndo' Dios. 26 ¿Lá ini'í bega
zha lid nsabndo'ka itid Cristo itea be ta wa, we'eta ya' xa wats Dios?

27 Cha usaxan Jesús ndadi'izh itea be ta nkeani'i di'izh ten
Dios cuent ten Jesús. Ned mbidi'izh xa ta mke'a Moisés, we'eta
mbidi'izh xa ta mke'a iteata bexa mbidi'izh sakndo' Dios.

28 Le'a gor na ulaya' bexa gezh Emaús wa, le'a Jesús cha mbinta
ncha'ata mas sit. 29 Ná le'a bexa wa dubpa ndab ndo' Jesús:

—Sa ndeetsa bya'anno ga besa, le'a nat nseala te'al.

Le'a Jesús cha we'etsa mya'anno bexa wa. 30 Ngol gor nde bexa
ndo' mes gaw bexa, le'a Jesús cha usen dub pan, cha msa'a xa
xno ndo' Dios. Cha ule'a xa-yá, cha msa'a xa-yá ndo' bexa wa.

31 Le'a gor wa le'a bexa wa cha mgondo' Jesús, ná le'a Jesús
cha unitndo' sa wa. 32 Cha ndab dub xa wa ndo' stub xa:
—Ta we'eka uzhebpa mten ladna wa gor na li mbidi'izh xa
xte'e nkeani'i di'izh ten Dios, gor na nsea'be min nes wa.
33 Bi le'a gor wa cha myach bexa le'aka Jerusalén,
sa ndebe isatibdub be xmen Jesús no stapla bexa ndeno
bexa sa wa. 34 Le'a bexa nde sa wa cha ndab:
—Le'a Jesús ta ugeaka mbanla, le'a xa wa mlundo' ndo' Simón.
35 We'e le'a itop bexa wa cha no mbidi'izh ta ngwasea bexa nes
ncha'a Emaús, no xte'e mgondo' bexa Jesús gor ule'a xa pan.

Jesús mlundo' ndo' kwa'ad bexa ndangea ladna Jesús

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

36 Le'a ndalen ndeyadi'izh bexa ta wa, zha le'a
Jesús ulatso'la tlaw bexa. Cha ndab xa:
—¡Dios gun wen yoo ladna bega!
37 Le'a bexa cha uzhebpa mzhebbe, mbinbe'e bexa le'a
Jesús dub ta ntalad. 38 Ná le'a Jesús cha ndab:
—¿Xta'an nzheb bega? ¿No xta'an lba'a lá ndangea ladna
bega le'a na' Jesúska? 39 Bwi'i bega ya'a na' no xo'o na',
no bgal bega na'. Le'a na' le'aka Jesús. Le'a dub ta ntalad
lá ndap ni tit no ni las na, lak na' bega na'.
40 Le'a gor na li ndab Jesús, cha mluu xa ya'a xa no xo'o xa.
41 Le'a bexa uzhebpa mten ladnabe no ndanseana bexa, parea bi lá
ndangea ladna bexa ti le'a Jesús ta wa. Ta we'e le'a Jesús cha ndab:
—¿Xta'an ndap bega gaw na'?
42 Cha msa'a bexa dub ble'a mbeal mgi'ix no dub ble'a
mgu'ud ncho mzhin. 43 Le'a Jesús cha usen-a, cha udaw
xa-yá ndo' ga'al bexa wa. 44 Cha ndab Jesús:
—Btse'a ladna bega ta na li mbidi'izh na' ndo' bega, zha na li
ndesea beuna wa. Ndáp na' le'a itea be ta'a nkeani'i cuent ten na'
ndo' be libr mke'a Moisés, no ndo' be libr mke'a bexa mbidi'izh
sakndo' Dios, no ndo' libr Salmos, le'a ta wa nsabndo'ka li gak.
45 Le'a Jesús cha mbidi'izh ndo' bexa lak nkeani'i di'izh
ten Dios, ndontsa yakbe'ena bexa-yá, 46 ndab xa:
—Le'a di'izh ten Dios nkeani'i le'a Cristo nsabndo'ka li gat no
iban xa wizh yon ndo' gealgut. 47 No nsabndo' gudi'izh be xmen na'
cuent ten na' ndo' itea be men, ndontsa ula'a bexa be ta ugap nak
bexa, no utsu'u Dios be ke ten bexa. Ndon ned Jerusalén ndee no
gast idub ndo' gizhliyo gudi'izh bega ta wa. 48 Le'a bego nak bexa

uni'í be ta li uti'id na' wa. [49] Bla'ach bego le'a na' utu'ubka Espíritu
ten Dios, xa ndabka Xus na' usa'a ndo' bega wa. Cha lá ika'an
bega Jerusalén ndee, gast ika'aka bega juers ilen gibe'a wa.

Jesús mkea gibe'a

(Mr. 16:19-20)

[50] We'e le'a Jesús cha mbi'i bexa dub lad to'o Jerusalén gax
gezh Betania. Cha msa'ab Jesús be ya'a na lad nde bexa, cha unab
xa ndo' Dios ula'ach Dios bexa. [51] Ndalen li nso'yadi'izh Jesús ta
wa, le'a xa cha nsea', mkea xa gibe'a. [52] Le'a bexa wa cha msaxib,
ngwankea bexa Jesús. We'e cha uzhebpa mten ladna bexa, myach
bexa le'aka Jerusalén. [53] Cha itea wizh nda'be bexa tale ten ni'i ten
Dios, ndankea bexa Dios, no nsa'a bexa xno ndo' Dios. Lika nak-a.

Be di'izh ten Jesús mke'a Juan

Le'a dub xa nsalea' Juan mke'a sian be ta mluu Jesús, no xte'e yak dub men xin Dios. Na'anpa uzhe'eb nse'at xa be ta mbin Jesús. Mke'a xa libr ndee ndontsa gungea ladna be men le'a Jesús le'a nak Cristo, Xin Dios, cha gap bexa dub gealnaban kub. Ndab-a le'a Jesús nak xa mtu'ub Dios, nak xa Xin Dios myak men. Sian biaj ndab-a le'a be men nsabndo' gungea ladna Jesús. Le'a sa na nsayando' libr ndee ndadi'izh-a xte'e ngut Jesús no xte'e uban xa, no xta'an lult unibe'e xa ndo' be xmen xa.

Jesucristo nak Di'izh ten Dios myak men

1 Le'a zha ndon le'a ned, le'a xa nak Di'izh nchola.
No nso'la xa nak Di'izh wa wats Dios,
le'a xa wa nak Dios.
2 Le'a zha ndon le'a ned wa, le'a xa wa nso'la wats Dios.
3 Le'a iteanak be ta ncho le'a ta wa ngoknde'e
juers ten Di'izh wa.
Ni dub ta'a na'anpa yo'o tal le'a xa wa lá ngunde'e-yá.
4 Le'a xa wa le'a nsa'a gealnaban ten be men,
le'a gealnaban wa le'a nak xe'a ten bexa.
5 Le'a xe'a wa nsu sa ukaw,
le'a sa ukaw wa lá gun gan yu'u xe'a wa.

6 Uyo'o dub xabgi'i le'a Dios mtu'ub, le'a ta wa Juan xa ulalea' be
men. 7 Le'a xa wa mbidyadi'izh cuent ten xa nak xe'a wa, ndontsa
itea be men gungea ladna xa wa. 8 Le'a Juan na'anpa le'a nak
xe'a wa, le'a xa ndi mbidyadi'izhtsa cuent ten xa nak xe'a.
9 Le'a xa na ta ugeaka nak xe'a, xa nsu xe'a ten Dios ndo' be men,
le'a xa wa mbi'id ndo' gizhliyo ndee. 10 No ukesea xa ndo' gizhliyo
ndee. Le'a juers ten xa ngoknde'e gizhliyo, parea le'a be men ncho
ndo' gizhliyo lá igondo' xa. 11 Mbi'id xa ndo' bexa Israel, parea le'a
be ltsa'a xa wa lá isakyo'ón ta ndab xa. 12 Ná le'a itea be men na
msakyo'ón ta ndab xa no mbingea ladna bexa xa, ndo' bexa wa msa'a
xa juers myak bexa xin Dios. 13 Le'a ta na nak bexa xin Dios wa le'a
ta wa na'anpa dub ta ndun be men, le'a ta wa ndi dub ta nsa'a Dios.
14 Le'a xa nak Di'izh wa myak men, cha uyo'o xa lat besa. Sbe'en
nkwea' ladna xa be men no sbe'en gealngea ndadi'izh xa. No uni'í besa

xte'e juert nak xa ta na le'a xa ga dubkama nak Xin Dios. [15] Le'a Juan
wa mluu be men xte'e nak xa nak Di'izh wa, uge' ndab Juan ndo' bexa:
—Le'a cuent ten xa ndee mbidi'izh na', gor na ndáp na' le'a xa na ilen
tso'o na' wa mas nsak ndo' na', geal le'a xa wa nedka nchola ndo' na'.
[16] Le'a xa uzhebpa utsin nak ndo' beuna, no uzhebpa ndakno xa
beuna itea be wizh. [17] Le'a juers ten Moisés le'a Dios msa'a ley
ten na. Parea le'a juers ten Jesucristo le'a Dios mluu xte'e nkwea'
ladna xa beuna no xte'e nak gealngea ten xa. [18] Ni dub men gol
ni'í Dios. Ná le'a xa na ga dubkama nak Xin Dios, xa na nsob
wats Tad Dios, le'a xa wa mluu ndo' beuna xte'e nak Dios.

Juan xa ulalea' be men mbidi'izh cuent ten Jesús

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

[19] Le'a dub wizh le'a bexa nibe'e ten bexa judio mtu'ub pla be
ule'ay no pla bexa levita, uto'o bexa gezh Jerusalén ngwa'inabdi'izh
bexa ndo' Juan xa ngolea' be men ná ton nak Juan. [20] Le'a Juan
na'anpa ukwi'in, ndi ga'alka ndab xa ndo' bexa wa:
—Le'a na' na'anpa le'a nak Cristo.
[21] Le'a bexa wa cha unabdi'izhgal ndab bexa:
—¿Tonxá lu zhaga? ¿Nak lu profet Elí zha?
Le'a Juan cha ndab le'a xa na'anpa le'a ta wa.
We'e unabdi'izhgal bexa, ndab bexa:
—¿Nati lu profet ndi'izh ga ilenka wa?
Le'a Juan cha ndabgal le'a xa na'anpa le'a ta wa.
[22] Le'a bexa wa cha ndabgal:
—¿Ton nak lu zha? Le'a besa juerska gab-a ndo'
bexa na mtu'ub besa. Nat gud ton nak lu.
[23] Le'a Juan cha uka'ab ndab:
—Le'a na' ndee le'a nak xa na nkeseyadi'izh ge'e sa bid,
uge' ndáp na': "Bkeaso' bega nes ilen Xa Nibe'e."
Le'a ta wa ta ndab Isaías tiemp polta.
[24] Le'a bexa mtu'ub bexa fariseo wa [25] cha unabdi'izhgal ndab bexa:
—¿Xta'an ngolea' lu be men, tal lu lid le'a nak Cristo,
ni Elí, ni profet ndi'izh ga ilenka wa?
[26] Le'a Juan cha uka'ab ndab:
—Le'a na' nits-tsa ngolea' be men, ná le'a lat bego ncho
dub xa le'a bego bi lá nchando'. [27] Le'a xa wa nedla ncho
ndo' na' ndee, parea le'a xa ilen ndi tso'o na'. Le'a na' ni lá
isaya kote ndab xa wa, le'a xa wa mas nsak ndo' na'.

28 Le'a be ta ndee uyo'o gezh Betábara, stub to'o
yowbe'e Jordán, sa na ulalea' Juan be men.

Jesús nak cuent Borreg Ben ten Dios

29 Ngol stubtsa wizh le'a Juan uni'í le'a Jesús nsalaya'
gax wats Juan. Cha ndab Juan ndo' be men:
—Bwi'i bego, le'a xa ba' le'a xa nak cuent Borreg Ben ten
Dios, xa ntsu'u be ke ten be men. 30 Le'a cuent ten xa ba' li
mbidi'izh na' gor na ndáp na' le'a tso'o na' ilen dub xa mas
nsak ndo' na', geal le'a xa nedla ncho ndo' na'. 31 Le'a zha
we'e le'a na' ndee bi lá nchando' xa, ná le'a na' ngwal ulalea'
be men nsea nits, ndontsa li igondo' bexa Israel wa xa.
32 No ndab Juan:
—Le'a na' uní le'a Espíritu ten Dios uto'o gibe'a cuent dub
palom ncha'la' sa nso' Jesús. 33 Le'a zha wa le'a na' bi lá nchando'
xa ba', parea le'a Dios xa mtu'ub na' kolea' na' be men nsea nits,
le'a xa wa ndablaka ndo' na' le'a gek xa na iní na' ila' Espíritu ten
Dios, le'a xa wa kolea' men nsea Espíritu ten Dios. 34 Le'a na' uní
ta wa ta we'e ndáp na' ndo' bego le'a xa ba' nakka Xin Dios.

Bexa ndon ned ngok xmen Jesús

35 Ngol stubtsa wizh le'a Juan nso'gal sa wa nsea stop xmen xa.
36 Le'a gor uni'í Juan nsatid Jesús sa wa, cha ndab Juan ndo' bexa:
—Bwi'i bego, le'a xa ba' xa nak cuent Borreg Ben ten Dios.
37 Le'a gor na mbi'ín itop be xmen Juan ta wa, cha
usankea bexa tso'o Jesús. 38 Le'a Jesús cha mgeakso' mwi'i
xte'e nchankea bexa tso'o na, cha ndab xa:
—¿Xta'an nkwa'an bega zha?
Le'a bexa wa cha uka'ab ndab bexa:
—Rabí, ¿pa ncho go zha? —le'a rabí wa dub di'izh gab mech.
39 Le'a Jesús cha ndab:
—Wa'a beuna, ini'í bega pa-yá.
Le'a bexa wa cha ncha'be, uni'í bexa pa ncho Jesús. Le'a ta wa pa
gor nkea udap gor uzhe. Cha uyo'ono bexa Jesús sa wa idub uzhe wa.
40 Le'a itop bexa na li mbi'ín ta ndab Juan wa cha usankea
tso'o Jesús, le'a dub xa wa nsalea' Ndres, wit Simón Pedr. 41 We'e
le'a Ndres wa ned ngwa'kwa'an wit na Simón, cha ndab xa:
—Le'a besa mzhe'al xa nak Mesías —le'a Mesías wa
dub di'izh hebreo, gab-a Cristo, xa mti Dios.

42 Le'a Ndres cha mbi'i Simón wats Jesús. Le'a Jesús
cha mwi'i ndo' Simón, cha ndab Jesús:
—Le'a lu Simón, xin Jonás. Le'a nat le'a lu isalea' Cefas —le'a
di'izh griego le'a ta wa Pedr, dub di'izh gab ge'da'a.

Jesús mzhe'al Julip no Natanael

43 Ngol stubtsa wizh le'a Jesús nlad ya' distrit Galilea. Cha
mzhe'al xa dub xabgi'i nsalea' Julip, cha ndab xa:
—Usankea tso'o na'.
44 Le'a lazh Julip wa gezh Betsaida, lazh Ndres no Pedr. 45 Le'a
Julip cha ngwa'kwa'an dub xabgi'i nsalea' Natanael, ndab xa:
—Le'a besa mzhe'al xa na mke'a Moisés no be profet cuent
ten na. Le'a xa wa Jesús xa gezh Nazaret, xin Kosé.
46 Le'a Natanael wa cha ndab:
—¿Cha syo'o gan ito'o dub xa wen Nazaret zha?
Le'a Julip cha uka'ab ndab:
—Ncha'a wa igondo' lu xa.
47 Le'a gor na uni'í Jesús ncha'laya' gax Natanael wats
Jesús, cha ndab Jesús cuent ten Natanael:
—Le'a xa ba' ta ugeakapa nak dub xa Israel,
dub xa na'anpa nkwi'inno be men.
48 Le'a Natanael cha ndab:
—¿Xte'e nchando' ga na'?
Le'a Jesús cha ndab:
—Na' uníla lu gor na nsob lu xan ya la'aw, gor biseata kwezh Julip lu.
49 We'e le'a Natanael cha ndab:
—Mech, nat uní na' le'a go nak Xin Dios, no
nak ga Xa Nibe'e ten Israel.
50 Le'a Jesús cha ndab:
—Ta na ndáp na' le'a na' uní lu xan ya la'aw wa, ¿ta
we'e ndangea ladna lu le'a na' nak Xin Dios zha? Le'a
lu ini'í be ta mas si'il ndo' ta uni'í lu nat wa.
51 No ndab Jesús ndo' bexa nde sa wa:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a bego ini'í le'a gibe'a ya'al, le'a be
angel ten Dios ikea no ila' wats na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.

Jesús myunno nits vin

2 Ngol schon wizh le'a gezh Caná ten distrit Galilea uchilya'a
dub men. Le'a Marí xna'a Jesús no nso' sa wa. 2 No

uyo'o kombid ndo' Jesús nsea be xmen xa. [3]Ngol gor le'a
vin ubid, le'a xna'a Jesús cha ndab ndo' Jesús:
—Le'a bexa yá lá ndapta vin.
[4]Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Naa, ¿xta'an ngi li ndab go zha? Le'a na'
biseata gal wizh ulu na' ton nak na'.
[5]Parea le'a xna'a Jesús cha ndab ndo' bexa ndun ti'in sa wa:
—Bin bega lak gab xa ndee.
[6]Le'a sa wa ndebe dub xo'op gets ubi'i nakcha'aw sbe'en
ge' ta nyo'o nits len na. Le'a nits nyo'o len ta wa ta na'a bexa,
ndontsa umbi'i gak bexa ndo' Dios lak nibe'e costumbr ten
bexa judio. Le'a len kadga dub gets wa nyo'o pa dub gayo'o
litr nits. [7]Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa ndun ti'in wa:
—Bchea bega be gets ndee yoo nits-a.
Le'a bexa cha mchea be ta wa. [8]We'e le'a Jesús cha ndabgal ndo' bexa:
—Nat ulo'o bega dub tuzh-a, cha bi'i bega-yá ndo' xa nchansu gast ba'.
Cha mbi'i bexa-yá. [9]Le'a bexa wa uni'í pa uto'o-yá,
parea le'a xa nchansu gast wa gor na mbin xa preb nits
myak vin wa, le'a xa lá ini'í pa uto'o-yá. Cha utezh
xa xabgi'i mchilya'a wa, [10]cha ndab xa:
—Le'a itea ndo' be gast le'a be men ned vin wen nsa'a. We'e
le'a gor na yá ngula be men kwa'al-a, we'e cha nsa'a xa vin mas
ndidotsa wen. Parea le'a go gast gor nat nsa'a vin ndon le'a wen.
[11]Le'a ta na li mbin Jesús gezh Caná ten Galilea wa, le'a
ta wa uyon ned mbin Jesús. Le'a ta wa mluu ta juert nak
Jesús, ta we'e le'a be xmen xa mge' ladna xa.
[12]Tso'o wa cha mlayo'o Jesús gezh Capernaum, no xna'a Jesús
no be wit xa no be xmen xa. Cha uyo'o bexa gezh wa pla wizh.

Jesús ulantu'ub bexa ndi'ibudo'o ta'a tale ten ni'i ten Dios

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

[13]Le'a ngol zha yá nsayal gax ujest Pascua, ta ndun bexa judio,
le'a Jesús no uto'o ncha'a gezh Jerusalén. [14]Le'a ngol sa wa
cha uni'í Jesús le'a tale ten ni'i ten Dios ndeudo'o bexa ngon,
no borreg, no palom. No ndebe be men ntil med. [15]Cha usen
Jesús dub do'o, mbinti'in xa-yá ulantu'ub xa be borreg no be
ngon no bexa na li ndi'ibudo'o bema wats ni'i ten Dios wa. Cha
mtixte xa be mes ten bexa ntil med, mte'achso xa be med ten
bexa wa. [16]Cha ndab xa ndo' bexa ndi'ibudo'o palom wa:

—¡Ulate bega be ta ba' sa ndee! ¡Lá gunno bega
lid Xus na' cuent dub ndo' xge'e!
17 Le'a gor we'e le'a be xmen Jesús cha mtse'a ladna lak nkeani'i
di'izh ten Dios, ndab-a: "Uzhebpa ulach na' lid go Dios."[a]
18 Le'a bexa nibe'e ten bexa judio cha ndabbe ndo' Jesús:
—¿Xta'an ngi lba'a ndun lu? ¿Xta'an dub ta'a gun
lu uluu le'a Dios nlad mbin lu ta ba'?
19 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Blate bega ni'i ten Dios ndee, le'a na' wizh yontsa ixiste-yá stub biaj.
20 Le'a bexa cha ndabbe:
—Le'a ni'i ten Dios ndee ngoknde'e dub top ga'al ncho xo'op
li'in. ¿Ná ndab lu zha chontsa wizh ixistegal lu-yá?
21 Ná le'a Jesús ndab ta wa cuent ten le'aka xa. 22 Ta
we'e le'a zha na mas tso'o wa mban Jesús ndo' gealgut, le'a
be xmen xa cha mtse'a ladna ta li ndab xa wa. Cha mas
mbingea ladna bexa lak nkeani'i di'izh ten Dios cuent ten
Jesús, no ta li ndab Jesús cuent ten le'aka xa.

Jesús nchando' lado'o be men

23 Le'a zha li ncho Jesús Jerusalén ujest Pascua wa, le'a kwa'ad
men mbingea ladna Jesús ta na uni'í bexa be uyon mbin Jesús.
24 Ná le'a Jesús lá ngungea ladna ta wa, le'a Jesús nchando'
xte'e ndanbe'e bexa. 25 No lá nki'in ton gab ndo' Jesús xte'e
nak be men, le'a Jesús nchando'la lado'o be men.

Jesús ndadi'izhno Nicodemo

3 Uyo'o dub xa fariseo nsalea' Nicodemo, xa no nak dub xa nsak ten
bexa judio. 2 Le'a dub gor te'al ulaya' xa wats Jesús, cha ndab xa:
—Mech, le'a besa uni'í le'a go Dioska mtu'ub, ndontsa
uluu ga be men. Le'a na'an ton gun gan gun be uyon
ndun ga, tal le'a Dios na'anpa iso' wats xa.
3 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp ndo' lu le'a tal ton lá gal stub biaj,
le'a xa lá yoo gan ini'í sa nibe'e Dios.
4 Le'a Nicodemo cha ndab:
—¿Xte'e yoo gan gal dub xa goxla stub biaj zha? Lá yoo
gan yo'o xa len xna'a xa, cha galgal xa stub biaj.

---

[a] **2:17** Sal. 69:9

5 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp ndo' lu le'a tal ton lá gal nsea nits no Espíritu ten
Dios, lá yoo gan yate xa sa nibe'e Dios. 6 Le'a bexa na ndal lak ndal be
men, le'a xa wa mentsa nak. Ná le'a bexa na ndal stub biaj lak nsa'a
Espíritu ten Dios le'a xa wa xa ten Espíritu wa. 7 Lá yanseana lu ta
ndáp na' le'a be men nsabndo'ka gal stub biaj. 8 Le'a mbi nda' guni'i pa
nlad na no ndo'ón lu nbezh-a, parea le'a lu ni lá ini'í pa nsea-yá no pa
ncha'a-yá. No liga nak gealnaban nsa'a Espíritu ten Dios ndo' be men.
9 Le'a Nicodemo cha ndab:
—¿Xte'e nak ta ndee zha?
10 Le'a Jesús cha ndab:
—Lu nak mech ten bexa Israel, ¿ná lá yakbe'ena lu ta ndee
zha? 11 Le'a na' gáp le'a besa ndadi'izh ta nchando' besa no
ta uni'í besa. Parea le'a bega lá ndangea ladna-yá. 12 Ná tal
le'a bega lá ndangea ladna gor ndadi'izh na' cuent ten be ta
ncho ndo' gizhliyo ndee, ¿xte'ema gungea ladna bega-yá gor
gudi'izh na' cuent ten be ta ncho gibe'a ba' zha?
13 'Na'an ton gol ga' gibe'a, nabtsa na' ulen gibe'a le'a na'
nak Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo. 14 No lak uxits Moisés dub
uzhib gi'ib ge'e sa bid wa, no liga ixits be men na', Xa Myak
Men Ndo' Gizhliyo, 15 ndontsa tal ton gungea ladna na' lá
gak perdid, ndi gap bexa gealnaban nunk lá idub.

Dios nkwea' ladna be men

16 'Le'a Dios uzhe'eb nkwea' ladna be men, ta we'e msa'a
xa dubkama Xin xa, ndontsa tal ton gungea ladna xa lá gak
perdid ndo' Dios, ndi gap xa gealnaban nunk lá idub. 17 Le'a
Dios mtu'ub Xin na ndo' gizhliyo na'anpa nsea utsaksi xa be
men, le'a xa ndi nsealo'o be men ndo' be ke ten bexa.
18 'Le'a bexa na ndangea ladna Xin Dios, le'a Dios na'anpa gab
le'a bexa wa ndap ke. Parea le'a bexa na lá ndangea ladna xa wa,
le'a Dios ndabla le'a bexa wa ndapka ke, geal le'a bexa lá ngungea
ladna xa nabkama nak Xin Dios. 19 Le'a bexa wa ndap ke ndo' Dios
geal le'a zha ulen xa nak xe'a ten Dios ndo' gizhliyo ndee, le'a
bexa lá nlad xe'a wa, ndi sa ukaw nlad bexa le'a bexa sbe'en be ta
ugap ndun. 20 Le'a tal ton gun be ta ugap, le'a xa wa nxeeno ladna
xe'a, no lá ibii xa ndo' xe'a, ndontsa lá ulu'u-yá be ta ugap ndun
xa. 21 Parea tal ton gun lak nak gealngea ten Dios, le'a xa wa nbii
ndo' xe'a, ndontsa uluu xe'a wa le'a xa ndunka lak nlad Dios.

Juan mbidi'izhgal cuent ten Jesús

22 Tso'o wa le'a Jesús cha ncha'ano be xmen na distrit Judea, cha
uyo'o bexa dub nde'ep sa wa, no ngolea' Jesús be men. 23 Le'a Juan
noga ngolea' be men sa nsalea' Enón gax sa nde gezh Salim, geal
le'a sa wa kwa'al nits ncho. Le'a be men ncha'be wats Juan, cha
ulalea' xa bexa wa. 24 Le'a ta wa zha biseata ikea Juan litgi'ib.
25 We'e le'a be xmen Juan no stapla bexa judio usaxan
ndeyoto'o cuent ten xte'e nsambi'i bexa ndo' Dios. 26 Le'a be
xmen Juan cha ulaya' wats Juan, cha ndab bexa:
—Mech, le'a xa na li ulen wats go stub to'o yowbe'e
Jordán, xa na li mbidi'izh ga cuent ten na, le'a xa wa no
ngolea' be men no itea be men ncha'be wats xa.
27 Le'a Juan cha ndab:
—Na'an xta'an yoo gan gun dub men tal le'a Dios na'anpa usa'a-yá.
28 Le'a bego uni'í le'a na' ndáp le'a na' na'anpa le'a nak Cristo,
le'a na' ndee ndi nak xa nedtsa mtu'ub Dios ndo' xa wa. 29 Le'a sa
nchilya'a dub men le'a xagots nak xa tenka xabgi'i nchilya'a wa. Le'a
amig ten xabgi'i nchilya'a wa nso' wats xa no uzhebpa nten ladna xa
gor na ndo'ón xa ti xabgi'i wa. No liga le'a na' uzhebpa nten ladna
nat ta na ndon na' ta ndun Jesús. 30 Nsabndo'ka le'a xa wa nsayak
mas dub xa nsak, ná le'a na' ndee ndi nsayak dub xa uxee nsak.

Xin Dios ulen gibe'a

31 'Le'a Jesús xa ulen gibe'a, no mas nsak xa ndo' itea be men.
Le'a bexa ncho ndo' gizhliyo ndee mentsa nak, no ndadi'izh bexa ta
ncho ndo' gizhliyo. Ta we'e le'a xa na ulen gibe'a wa mas nsak ndo'
itea be men. 32 Le'a ta uni'í xa no ta mbi'ín xa, ta we'e ndadi'izh xa,
parea le'a be men lá ndangea ladna ta wa. 33 Ná le'a tal ton ndangea
ladna ta ndadi'izh Jesús, le'a ta wa nluu le'a xa ngondo' le'a Dios
sbe'en gealngea ndadi'izh. 34 Le'a Dios le'a mtu'ub Jesús ndadi'izh xa
di'izh ten Dios, no uzhebpa nsa'a Dios Espíritu ten na ndo' xa. 35 Le'a
Tad Dios nkwea' ladna Xin na, no msa'a Dios itea be ta'a inibe'e
xa. 36 Le'a tal ton gungea ladna Xin Dios, le'a xa wa gap gealnaban
nunk lá idub. Parea le'a tal ton lá nlad gungea ladna Xin Dios,
le'a xa wa na'anpa gap gealnaban wa, le'a Dios ndi utsaksi xa.

Jesús mbidi'izhno dub xagots Samaria

4 Le'a Jesús uni'í le'a bexa fariseo mbi'ínbe le'a Jesús mas kwa'ad
men ndap, no mas kwa'ad bexa ngolea' Jesús ndo' Juan. [2] (Parea
le'a Jesús na'anpa le'a igolea' be men, ndi be xmen xa ulalea' be
men.) [3] Cha uto'o Jesús distrit Judea nsea' xa le'akagal Galilea.
[4] Le'a nes nsea' xa wa nsabndo' itid xa distrit Samaria. [5] We'e
ulaya' xa to'o dub gezh ten Samaria nsalea' Sicar, gax sa nax yo
msa'a Jacob xa uyo'o polta ndo' xin xa Kosé. [6] Le'a sa wa nsob so
nsalea' so ten Jacob. Le'a Jesús mzhanna tant dub usea xa, cha
uyatsob xa to'o so wa pa gor gawizh. [7] We'e cha ulen dub xagots
xa Samaria nsealo'o nits. Le'a Jesús cha ndab ndo' xa wa:

—Bsa'a nits go'o na'.

[8] Le'a gor we'e le'a be xmen Jesús ncha'bela gezh
Sicar ncha'isi'i bexa ta gaw bexa.

[9] Le'a xagots Samaria wa cha uka'ab ndab ndo' Jesús:

—¿Xte'e nab ga nits goo ga ndo' na' zha? Le'a go
xa judio, ná le'a na' ndee xagots Samaria.

Li ndab xa geal le'a bexa judio na'anpa wen nak nsea bexa Samaria.

[10] Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

—Le'a lu lá ini'í xta'an nsa'a Dios ndo' be men, ni lá ini'í lu
ton nak na' na'ab na' nits ndo' lu. Tal lu uni'í ta wa, le'a lu cha
inab nits ndo' na', le'a na' cha usa nits nsa'a gealnaban.

[11] Le'a xagots wa cha ndab:

—Señor, le'a go ni lá ndap xta'an ko'o ga nits, ná le'a len
so ndee wat. ¿Pa ya'lo'o ga nits nsa'a gealnaban wa zha?
[12] Le'a Jacob usan gox polta ten beuna msa'a so ndee ndo'
beuna. Le'a so ndee ngu xa nits no be xin xa no be xman xa.
¿Nat ndab go le'a go mas nsak ndo' xa wa zha?

[13] Le'a Jesús uka'ab ndab:

—Le'a tal ton ndo nits ndee gal gor le'a xa gakgal ladna
stub biaj. [14] Parea le'a tal ton goo nits usa na' ndee wa, le'a
xa wa na'antapa gak ladna. Le'a nits usa na' wa yak cuent
dub sa nsoblen nits, ta nsa'a gealnaban nunk lá idub.

[15] Le'a xagots wa cha ndab:

—Señor, bsa'a ga nits wa go'o na', ndontsa yá lá gakta
lad na', no ni lá gal lota na' nits sa ndee.

[16] Ná le'a Jesús cha ndab:

—Bya'yo'o che'al lu.

[17] Le'a xagots wa uka'ab ndab:

—Le'a na' lá ndap che'al na'.

Le'a Jesús cha ndab:
—Le'aka ndab lu lá ndap lu che'al lu. 18 Le'a lu ngop
dub ga'ay che'al la, parea le'a xa nchono lu nat ndee wa
na'anpa che'al la. Ta ugeaka ta ndab lu wa.
19 We'e le'a xagots wa cha ndab:
—Señor, nsak na' le'a go dub xa ndadi'izh sakndo' Dios. 20 Le'a
be usan gox ten besa ngwankea Dios ge'e si'il ndee, ná le'a bego
bexa judio ndi ndab gezh Jerusalén nsabndo' yankea be men Dios.
21 Le'a Jesús cha ndab:
—Xagots, bingea ladna ta gáp na' le'a gal dub wizh yankea
bega Dios Xus beuna ni ge'e ndee no ni Jerusalén wa. 22 Nat le'a
bego xa Samaria ndankea Dios, parea le'a bego lá ini'íka xte'e
nak xa. Le'a besa xa judio nchando'ka Dios xa na ndankea besa,
le'a lat bexa judio ito'o xa ko'o be men ndo' be ke ten bexa.
23 No yoo dub wizh, le'a ta wa nat, le'a be men na ta ugeaka
yankea Tad Dios wa yankea bexa xa idub ncho ladna bexa lak
nak gealngea ten Dios. Le'a Dios nkwa'an be men na li yankea
bexa xa. 24 Le'a Dios nak espíritu, ta we'e le'a be men nsabndo'
yankea Dios idub ncho ladna bexa lak nak gealngea ten Dios.
25 Le'a xagots wa cha ndab:
—Le'a na' uní le'a ndo' gizhliyo ilen Mesías, xa noga nsalea'
Cristo. Le'a zha ilen xa wa cha gudi'izh xa itea be ta'a ndo' besa.
26 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a ta wa na', xa nso'yadi'izhno lu.
27 Le'a gor wa le'a be xmen Jesús mla'ncha' wats xa, cha
ngwanseana bexa geal le'a xa nso'yadi'izhno dub xagots. Parea ni
dub bexa lá inabdi'izh ndo' xa ná xta'an nabdi'izh xagots wa, no
xta'an ndadi'izh Jesús ndo' xa. 28 We'e le'a xagots wa cha mlauso'
te ten na, cha nsea' xa len gezh wa, ndab xa ndo' be men:
29 —Utseawi'i bega dub xa ndab itea be ta'a mbin
na'. ¿Na'anpa le'a xa wa nak Cristo zha?
30 We'e le'a bexa wa cha uto'o ncha'be sa nsob Jesús.
31 Ndalen wa le'a be xmen Jesús ndab ndo' xa:
—Mech, udaw ga.
32 Ná le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' ndapka ta ndaw na', dub ta lá nchando' bega.
33 We'e le'a bexa wa cha ndabbe ndo' be ltsa'a na:
—¿Ncho ton men mbi'id ula'a ta gaw xa ba' zha?
34 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' ndun lak nlad Dios xa mtu'ub na', no nsando' na'
ti'in msa'a xa gun na'. Le'a be ta wa cuent ta ndaw na'. 35 Ndab

bega ndun jwalt sdap mbe'e gal zha na ibele'e be ta'a ndo' yo.
Parea le'a na' gáp: Bwi'i bego nat, le'a be men nseabe ba' nak
cuentta dub ta'a myazh yá ngugal-a ibele'e-yá. 36 Le'a bexa ntele'e
be ta'a wa nyax ten na. Le'a be ta ntele'e bexa wa le'a ta wa be
men gap gealnaban kub, ta nunk lá idub. We'e le'a bexa ntele'e wa
no bexa ndas di'izh ten Dios wa junt iten ladnabe. 37 Le'a ta ndee
nak lak ndab be men, ndab bexa le'a dub xa ndas-a, cha stubga xa
ntele'e-yá. 38 Le'a na' ntu'ub bego utele'e bega be men ndo' Dios,
bexa gol gudi'izh bega ndo' na. Le'a be men xa'aga ned mbin ti'in
lat bexa wa, ná nat le'a bego usando' ti'in usaxan bexa wa.
39 Le'a ta na li mbidi'izh xagots wa le'a Jesús ndab iteanak
be ta mbin xa wa, ta we'e le'a kwa'ad bexa Samaria ncho gezh
wa mbingea ladna le'a Jesús nak Cristo xa mtu'ub Dios. 40 We'e
le'a gor ulaya' bexa wats Jesús, cha unab bexa ndo' Jesús
we'etsa yoo xa gezh wa. Le'a Jesús cha uyo'o sa wa top wizh.
41 No mas kwa'ad bexa wa mbingea ladna Jesús, gor na mbi'ín
bexa ta ndadi'izh Jesús. 42 Ndab bexa ndo' xagots wa:
—Nat ndangea ladna besa Jesús na'anpa nabtsa ta ndab lu wa.
Le'a besa no mbi'ín ta ndadi'izh xa, ta we'e uni'í besa le'a xa ba'
ta ugeaka le'a nak Cristo, xa ngo'o be men ndo' be ke ten bexa.

Jesús myunyakna xin dub xa nsak

(Mt. 8:5-13; Lc. 7:1-10)

43 Le'a zha na ngok stop wizh wa le'a Jesús cha uto'o sa
wa nsea' xa Galilea. 44 Le'a Jesús le'aka ndab le'a guni'i ton
dub profet le'a bexa lazh xa wa lá ndap mod ndo' xa. 45 Le'a
Galilea ncho bexa ngwa'bela ujest Pascua gezh Jerusalén, sa uni'í
bexa itea be ta mbin Jesús sa wa. Ta we'e le'a gor mla'ncha'
Jesús distrit Galilea, le'a bexa wa utsin ngok ndo' xa.
46 Cha ncha'agal Jesús gezh Caná ten Galilea, sa myunno
xa nits vin. Le'a gezh Capernaum ncho dub xa nsak ten xa
nibe'e sa wa. Le'a xin xa wa kwea' nsak. 47 Le'a gor na mbi'ín
xa nsak wa le'a Jesús uto'o Judea mla'ncha'gal xa Galilea, cha
ulen xa wats Jesús, ndab xa ya' Jesús yunyakna Jesús xin xa,
le'a xin xa yamer gat. 48 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Tal le'a bega lá ini'í be uyon ndun na', le'a
bega na'anpa gungea ladna na'.
49 Ná le'a xa nsak wa cha ndab:
—Señor, uxax ncha' una ndontsa na'anpa gat xi'ín na'.
50 We'e le'a Jesús cha ndab:

—Nat bya' ta lid lu le'a xin lu myaklana.
Le'a xa nsak wa cha mbingea ladna ta ndab Jesús, cha
nsea' xa ta lid xa. 51 Le'a gor mtansea' xa ta lid xa, le'a
bexa ndun ti'in ten xa uto'olabe, ndab ndo' xa le'a xin xa
myaklana. 52 Le'a xa cha unabdi'izh ndo' bexa ná xá gor usaxan
nseayo'o wen ladna me'ed wa. Le'a bexa cha ndab:
—Na'ag, gor nkea udub gor uzhe mto'o xlea me'ed.
53 Le'a xus me'ed wa cha mtse'a ladna pa gor we'eka
ndab Jesús le'a xin xa myaklana. Ta we'e cha mbingea
ladna xa Jesús no iteata bexa ta lid xa.
54 Le'a ta wa biaj itop uto'o Jesús Judea nsea' xa
Galilea, cha mbin xa dub uyon sa wa.

Jesús myunyakna dub xa gizh sa nsalea' Betesda

5 Tso'o wa nchogal stub ujest ten bexa judio, ta we'e le'a Jesús cha
mkeagal Jerusalén. 2 Le'a sa nyote dub nes len gezh wa, le'a sa wa
nsalea' Puert Ten Be Borreg. Le'a gax sa wa nde dub tank nits si'il, sa
nsalea' Betesda di'izh hebreo. No ndebe dub ga'ay ramad sa wa. 3 No
ndebe kwa'ad bexa gizh sa wa: bexa lá na', no bexa coj, no bexa lá
yoo gan iso'. Ndenkea' bexa zha na iwi'in nits wa, 4 geal le'a ncho gor
nda'ukwi'in dub angel ten Dios nits wa. Le'a xa na ndon ned ila'yo'o
len nits wa gor na nwi'in-a, le'a xa wa cha nyakna guni'i xá gealgizh
ná nsén xa. 5 Le'a sa wa nax dub xabgi'i. Le'a xa wa gizh dub galnti'i
bchonla li'in. 6 Le'a gor na uni'í Jesús nax xa sa wa, we'e mgenna Jesús
le'a xa uzhebpa kwenla li gizh, cha unabdi'izh Jesús ndo' xa ndab xa:
—¿Nlad lu yakna lu zha?
7 Le'a xa gizh wa cha uka'ab ndab:
—Señor, nladka na', parea le'a na' lá ndap ton ula'ko
na' len nits ba' gor nwi'in-a. Le'a gor nlad na' ila'yo'o
na', le'a ncho xa nedla nla'yo'o ndo' na'.
8 Le'a Jesús cha ndab:
—¡Goste! Udob da ten lu ba', cha usea.
9 Zha le'a xabgi'i wa cha myakna. Cha udob xa da ten xa, cha
usaxan nsea xa. Ná le'a ta wa wizh ne'e bexa judio. 10 Ta we'e le'a
bexa nibe'e ten bexa judio cha ndab ndo' xa na li myakna wa:
—Le'a nat wizh ne'e beuna, ta we'e le'a lu lá
nsabndo' yo'o da ten lu ba'.
11 Le'a xa wa cha uka'ab ndab:
—Le'a xa na myunyakna na' le'aka ndab ndo' na'
ko'ob na' da ten na', cha isea na'.

12 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndab bexa:
—¿Ton xa ndab ndo' lu kob lu da ten lu ba', cha isea lu zha?
13 Ná le'a xa na li myakna wa ni lá ini'í ton xa wa, geal le'a
Jesús cha mka'an lat be men nde sa wa. 14 Tso'o wa le'a Jesús cha
mzheal xa wa tale ten ni'i ten Dios, cha ndab Jesús ndo' xa:
—Una', nat le'a lu yá myakna, yá lá gunta lu be ta ugap,
ndontsa na'anpa yasea lu stub ta mas kwea'.
15 Le'a xabgi'i wa cha uto'o ngwa'yab ndo' bexa nibe'e ten
bexa judio, le'a xa na li myunyakna xa wa le'a ta wa Jesús.
16 We'e le'a bexa wa cha ngokloo ndo' Jesús, nlad
bexa gut bexa Jesús, geal li mbin Jesús wizh ne'e bexa.
17 Parea le'a Jesús cha ndab ndo' bexa wa:
—Le'a Dios Xus na' itea wizh ndun ti'in ndakno
be men. Le'a na' no nsabndo' li gun.
18 Le'a bexa wa nsak le'a ta li mbin Jesús wa dub ta lá nsabndo' gun
be men wizh ne'e bexa. No ndab Jesús le'a Dios nak Xus xa, le'a ta wa
gab le'a xa dubtsa nak no Dios. Ta we'e mas nlad bexa gut bexa Jesús.

Xin Dios gab ná ton ndap ke

19 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a na' xa nak Xin Dios lá yoo gan gun
ni dub ta'a le'atsa na' nlad. Le'a na' ndi na' xte'e ndun Dios Xus na'
cha litsa ndun na'. Le'a itea ta ndun Xus na', le'a na' nokaga li
ndun. 20 Le'a Dios Xus na' nkwea' ladna na', no nluu xa itea be
ta ndun xa ndo' na'. No ncho be ta'a mas si'il ti'i uluu xa ndo'
na', be ta yanseana bega. 21 Le'a lak nxiste Dios be men ngutla
cha nsa'a xa gealnaban ndo' bexa, no liga le'a na' xa nak Xin Dios
usa'a gealnaban ndo' bexa nlad na'. 22 Le'a Xus na' na'anpa le'a
gab ná ton ndap ke, le'a xa ndi msa'a ta wa gun na'. 23 Le'a xa li
mbin ndontsa itea be men yankea na' lak ndankea be men Dios
Xus na'. Le'a tal ton lá ndankea na' xa nak Xin Dios, le'a xa wa
noga lá ndankea Dios Xus na', xa mtu'ub na' ndo' gizhliyo.
24 'Le'a na' gáp ndo' bego, le'a tal ton isakyo'ón ta ndáp na', no
ige' ladna xa Dios xa mtu'ub na', le'a xa wa ndapla gealnaban nunk
lá idub. Na'anpa utsaksi Dios xa, le'a xa ngok cuent dub xa ngutla,
ná nat le'a xa ndap gealnaban ndo' Dios. 25 Le'a na' gáp ndo' bego
le'a yoo dub gor le'a ta wa nat, le'a bexa na lá ndap gealnaban ndo'
Dios go'ón ta gáp na', cha gap bexa gealnaban. 26 Le'a lak nsa'a
Xus na' gealnaban ndo' be men, no liga msa'a xa juers ndo' na',
ndontsa no na' usa gealnaban ndo' be men. 27 No msa'a xa di'izh gáp

na' ná ton ndap ke, geal le'a na' nak Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo.
28 Lá yanseana bega ta ndáp na' wa, le'a gal gor le'a itea bexa ngut
go'ón ti na', 29 cha ito'o bexa len ba'a. Le'a bexa na mbin be ta wen
nak ndo' Dios, le'a bexa wa yaste gap bexa gealnaban. Ná le'a bexa
na mbin be ta ugap, le'a bexa wa yaste cha utsaksi Dios bexa.

Bexa na nluu ton nak Jesús

30 'Le'a na' lá yoo gan gun ni dub ta'a le'atsa na' nlad. Le'a zha
na gáp na' ná ton ndap ke, le'a ta wa gun na' lakka ndab Xus na'.
Ta we'e le'a ta gáp na' wa le'aka nak, geal le'a na' lá ndun laktsa
nlad na', ndi ndun na' lak nlad Xus na', xa mtu'ub na'. 31 Tal le'a
na' gudi'izh cuent tentsa na', le'a ta gudi'izh na' wa na'anpa nsak.
32 Parea le'a Xus na' ndab ton nak na', no uní na' le'a ta ndab xa wa
ta nsakka. 33 Le'a bego mtu'ub pla be men ndo' Juan xa ulolea' be
men. Le'a Juan cha ta ugeaka ndab ná ton nak na'. 34 Ná le'a na' ni
lá nki'in men gab ton nak na'. Nse'at na' Juan wa ndontsa gungea
ladna bega ta ndab xa, cha ko'o Dios bega ndo' be ke ten bega. 35 Le'a
Juan wa nak cuent dub xe'a aceit nsayol' nsu-yá xe'a ndo' bego. Dub
nde'eptsa mten ladna bega mbi'ín bega ta mbidi'izh xa wa.
36 'Parea ncho stub ta'a nluu ton nak na', dub ta mas nsak ndo'
ta ndab Juan. Le'a ta wa ti'in msa'a Dios gun na'. Le'a be ta ndun
na' wa nluu ton nak na', no nluu-yá le'a Dios Xus na' le'aka mtu'ub
na'. 37 No Xus na' xa mtu'ub na' ndab ton nak na', parea le'a bega
nunk gol go'ón ti xa, no ni gol ni'índo' bega xa. 38 No ni na'anpa
ndangea ladna bega di'izh ten Xus na', geal le'a bega lá ndangea
ladna na', xa mtu'ub xa. 39 Le'a bego uzhebpa ntsid ta nkeani'i di'izh
ten Dios, ndanbe'e bega le'a ta we'e gap bega gealnaban nunk lá
idub. Le'a le'aka di'izh ten Dios wa nkeani'i cuent ten na', 40 parea
le'a bega lá ka'ab ibii wats na' ndontsa gap bega gealnaban wa.
41 'Le'a na' lá nkwa'an ta gab be men le'a na' xa wen. 42 No uní
na' xte'e nak bega, le'a bega na'anpa ta ugea ndankea Dios. 43 Le'a
Xus na' le'a mtu'ub na' ndal na', ná le'a bego na'anpa nsakyo'ón ta
ndáp na'. Parea tal ilen stubga xa na'anpa Dios utu'ub, le'a bega
isakyo'ón ta gab xa wa. 44 ¿Xte'e gungea ladna bega na', tal le'a bega
nkwa'an ta gab be men le'a bega xa wen, ná bega ni lá nkwa'an ta
gab Dios le'a bega xa wen? 45 Lá gunbe'e bega le'a na' le'a usake bega
ndo' Xus na'. Le'a bega nge' ladna ta mke'a Moisés, parea le'a ta wa
le'a nluu le'a bega ndap ke. 46 Tal le'a bega ta ugeaka ndangea ladna
ta mke'a Moisés, le'a bega no na' gungea ladna, geal le'a Moisés

mke'a cuent ten na'. [47] Ná tal le'a bega lá ndangea ladna ta mke'a
Moisés wa, ¿xte'ema gungea ladna bega ta ndadi'izh na' ndee zha?

Jesús mgaw dub ga'ay mil xabgi'i

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

6 Ngol tso'o wa le'a Jesús nsea be xmen na ukea ndo' dub barco,
cha utakea bexa stub to'o lagun Galilea, no nsalea' sa wa Tiberias
[2] Le'a kwa'ad be men usankea tso'o Jesús, geal le'a bexa uni'í be
uyon mbin Jesús myunyakna xa be men gizh. [3] We'e le'a Jesús cha
ukea dub bet, cha usob xa no be xmen xa. [4] Le'a zha wa nsayal gax
ujest Pascua, dub ujest ten bexa judio. [5] Le'a Jesús cha uni'í le'a be
men kwa'ad no nseabe wats xa. Cha ndab Jesús ndo' Julip:
—¿Pa isi'i beuna ta gaw itea be men ba' zha?
[6] Le'a Jesús li ndab ndontsa ini'í xa ná xte'e gab Julip, le'a
Jesús uni'íla xta'an gun Jesús. [7] Le'a Julip cha ndab:
—Top gayo'o med denario lá gal isi'i beuna dub
tuzhga pan gaw bexa kwa'ad ba'.
[8] Le'a stub xmen Jesús, xa nsalea' Ndres wit
Simón Pedr, cha ndab ndo' Jesús:
[9] —Le'a sa ndee nso' dub me'ed bgi'i nso'no ga'ay
pan cebad no top mbeal. Parea ¿xti'in dub litsa ta'a
wa ndo' dub lba'ata men kwa'ad ba' zha?
[10] We'e le'a Jesús cha ndab ndo' be xmen na:
—Gud bego ndo' be men ba' isob bexa.
Le'a sa wa nchopa gixgi, cha ute be men ndo'-yá. Le'a lat itea
bexa wa ncho pa ga'ay mil xabgi'i. [11] Le'a Jesús cha usen be pan
wa, cha msa'a xa xno ndo' Dios. Cha msa'a xa-yá ndo' be xmen xa
utse'a bexa-yá ndo' be men ndebe sa wa. No liga mbinno xa be
mbeal wa. Le'a be men cha udaw-a gast plo nlad bexa. [12] Le'a
gor na yá mzhea bexa, cha ndab Jesús ndo' be xmen na:
—Btele'e bega be ná mya'an sobr ba', ndontsa na'anpa gazha'a-yá.
[13] Le'a bexa wa cha mtele'e dub tibtop zhum byux be ná
mya'an sobr ndo' ga'ay pan cebad wa. [14] Le'a gor na uni'í be
men uyon li mbin Jesús wa, le'a bexa cha ndabbe:
—Le'a xa ndee ta ugeaka le'a nak profet na li
ndi'izh ga gi'idka ndo' gizhliyo.
[15] Le'a Jesús cha mgenna le'a be men wa nlad go'o
Jesús, gunno bexa Jesús dub rey. Ta we'e cha mka'an
Jesús sa wa, cha nabtsa xa ukeagal bet wa.

Jesús useandats ndo' nits

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Le'a ngol gor uzhe le'a be xmen Jesús cha mlayo'o to'o nits
wa. 17 Cha ukea bexa ndo' barco, cha ncha'be bexa lad gezh
Capernaum. Le'a ta wa te'al-la, ná le'a Jesús bi na'an ila'ncha'
wats bexa. 18 Le'a mbi cha usaxan uzhebpa ulen ndo' nits wa,
cha uzhebpa nwi'inla nits wa. 19 Le'a gor na yá nchabeseala
bexa pa dub ga'ay natal xo'op kilómetro ndo' nits wa, we'e uni'í
bexa Jesús nsea gax wats barco, ncha'seandats xa ndo' nits.
Cha mzheb bexa. 20 Parea le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—¡Lá izheb bego! ¡Le'a ta ndee na'!
21 Cha mten ladna bexa ukea Jesús ndo' barco. Zha le'a barco
wa cha ulaya' ndo' yo to'o nits, sa na ndi'izh ncha'beka bexa.

Be men mkwa'an Jesús

22 Le'a ngol stubtsa wizh le'a be men ndebe to'o nits sa uto'o
be xmen Jesús wa mtse'a ladna le'a be xmen Jesús ukea ndo'
stubkama barco nde sa wa, ná le'a Jesús na'anpa no ncha'ano
bexa. 23 We'e le'a stapla barco uto'o gezh Tiberias cha mlansea'
sa ndebe be men wa. Le'a sa wa gax sa na msa'a Jesús xno ndo'
Dios cuent ten pan na li udaw bexa wa. 24 Le'a gor na uni'í be men
le'a Jesús no be xmen xa na'anpa nde sa wa, we'e cha ukea bexa
ndo' be barco wa, ncha'kwa'an bexa Jesús gezh Capernaum.

Jesús nak pan nsa'a gealnaban

25 Le'a gor na mzheal bexa Jesús sa wa cha ndab bexa ndo' Jesús:
—Mech, ¿xá gor ulansea ga sa ndee zha?
26 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a na' gáp le'a bego nseabekwa'an na' ta na mzheatsa
bega udaw bega pan wa, na'anpa ta na nyakbe'ena bega
be uyon ndun na' wa. 27 Lá ukwa'an bega ta gaw bega be
ta nitndo'. Ndi bkwa'an bega ta na'anpa initndo', ta usa'a
gealnaban nunk lá idub. Le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo,
usa ta wa ndo' bega, lak msa'a Tad Dios gun na'.
28 We'e le'a bexa cha unabdi'izh ndo' Jesús, ndab bexa:
—¿Xta'an ta nlad Dios gun besa zha?
29 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a ta ndee ta nlad Dios: gungea ladna bega na', xa mtu'ub Dios.

30 We'e cha ndabgal bexa ndo' Jesús:
—Tal le'a go nlad gungea ladna besa ga, ¿xta'an dub ta gun ga
nat ndontsa gungea ladna besa ga? 31 Le'a be usan gox polta ten
beuna udaw maná uto'o gibe'a ge'e sa bid wa, lak nkeani'i di'izh ten
Dios, ndab-a: "Le'a Moisés msa'a pan uto'o gibe'a udaw bexa."[a]
32 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a Moisés na'anpa le'a usa'a pan
uto'o gibe'a wa. Le'a Xus na' le'a nsa'a ta na ta ugeaka le'a nak
pan nto'o gibe'a. 33 Le'a pan na nsa'a Dios wa, le'a ta wa ta uto'o
gibe'a, ta nsa'a gealnaban ndo' be men nde ndo' gizhliyo.
34 Le'a bexa cha ndab:
—Señor, sbe'en pan we'e bsa'a go gaw besa.
35 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' nak pan nsa'a gealnaban. Le'a tal ton gi'id wats na'
le'a xa wa na'antapa ganna. No tal ton gungea ladna na', le'a xa
wa na'antapa gak ladna. 36 Parea lak ndápka na' ndo' bega, le'a
bega uni'íka be ta ndun na', ná lá ndangea ladna bega na'. 37 Le'a
itea bexa na nsa'a Xus na' ndo' na', bexa we'e ndi'id wats na' no
nunk na' lá uxelad bexa. 38 Le'a na' ndee uto'o gibe'a, na'anpa
ndal na' gun na' be ta nladtsa na'. Le'a na' ndi ndal ndontsa gun
na' be ta nlad Dios xa mtu'ub na'. 39 Le'a Xus na' xa mtu'ub na'
wa lá nlad gak perdid ni dub bexa nsa'a xa ndo' na'. Le'a xa
ndi nlad ixiste na' itea bexa wa ndo' gealgut gal wizh lult. 40 Le'a
Dios nlad le'a itea bexa na ngondo' le'a na' nak Xin Dios no
ndangea ladna bexa na', le'a bexa wa cha gap gealnaban nunk
lá idub. No ixiste na' bexa wa ndo' gealgut gal wizh lult.
41 We'e le'a ncho bexa judio cha usaxan nisi Jesús geal ndab Jesús
le'a Jesús le'a nak pan uto'o gibe'a. 42 Ndab bexa ndo' ltsa'a bexa:
—¿Na'anpa xa ba' Jesús xin Kosé wa zha? Le'a beuna nchando'
xus xa no xna'a xa. ¿Ná xte'ema gab xa zha le'a xa xa ulen gibe'a?
43 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Bla'a bega ta lba'a nisi bega na'. 44 Na'an ton yoo gan gi'id wats
na', tal le'a Xus na' xa mtu'ub na' lid le'a go'o xa wats na'. Le'a na'
ixiste bexa wa ndo' gealgut gal wizh lult. 45 Lak mke'a bexa mbidi'izh
sakndo' Dios: "Le'a Dios uluu itea be men."[b] Ta we'e le'a tal ton
go'ón ta ndab Xus na', cha gun xa ta wa, le'a xa wa gi'id wats na'.
46 'Parea na'an ton gol ni'í Dios Xus na'. Le'a dubtsa xa uni'íla
xa, le'a ta wa na' xa uto'oka wats Dios. 47 Le'a na' gáp ndo' bego
le'a tal ton gungea ladna na', le'a xa wa gap gealnaban ta nunk lá

---

[a] **6:31** Ex. 16:4; Sal. 78:24 [b] **6:45** Is. 54:13

idub. [48] Le'a na' le'a nak pan nsa'a gealnaban. [49] Le'a zha uyo'o
be usan gox polta ten bega ge'e sa bid, le'a bexa udaw maná,
parea tso'o wa le'a bexa wa ngutkabe. [50] Ná le'a pan nlenka
gibe'a, le'a tal ton gaw pan wa le'a xa wa lá gat. [51] Le'a na' ndee
le'a nak pan nban ulen gibe'a. Le'a tal ton gaw pan ndee, le'a
xa wa gap gealnaban nunk lá idub. Le'a pan usa na' wa be'al
las na', ta usa na' ndontsa gap be men gealnaban ndo' Dios.
[52] Le'a bexa judio wa cha ndakloo, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Xte'e ndab xa usa'a xa be'al las xa gaw beuna zhaga?
[53] Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a tal le'a bega lá gaw be'al las na',
Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, no lá goo bega ten ten na', le'a bega
lá gap gealnaban ndo' Dios. [54] Le'a tal ton gaw be'al las na' no
goo xa ten ten na', le'a xa wa ndapla gealnaban ta nunk lá idub.
No ixiste na' xa wa ndo' gealgut gal wizh lult. [55] Le'a be'al las na'
nak ta nsabndo' gaw men, no ten ten na' nak ta nsabndo' goo
men. [56] Le'a tal ton gaw be'al las na' no goo xa ten ten na', le'a
xa wa dubtsa nak no na' idub tiemp. [57] Le'a Xus na' xa nban le'a
mtu'ub na', no nban na' juers ten xa. No liga le'a tal ton gaw be'al
las na', le'a xa wa ibanga juers ten na'. [58] Le'a pan uto'oka gibe'a
na'anpa ltsa'a maná udaw be usan gox polta ten bega, le'a bexa
ngutkabe. Parea le'a tal ton gaw pan ndee nban idub tiemp.
[59] Le'a be ta ndee mbidi'izh Jesús len ni'i sa
nzhealbe bexa judio gezh Capernaum.

Be di'izh nsa'a gealnaban

[60] Le'a bexa na ndangea ladna Jesús wa gor na mbi'ín bexa ta
li ndab Jesús, le'a kwa'ad bexa cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—Uzhebpa dub ta ugan ndadi'izh xa ba'.
¿Tonma gun gan isakyo'ón-a?
[61] Le'a Jesús mgenna le'a bexa wa nisi ta ndab
xa, cha ndab Jesús ndo' bexa:
—¿Lá nsak ladna bega ta ndáp na' wa zha? [62] ¿Xte'ema gunbe'e
bega tal le'a bega ini'í le'a na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo, ikea
ga'ap, nsea na' le'aka sa uto'o na'? [63] Le'a Espíritu le'a nsa'a
gealnaban kub, le'a le'atsa be men lá gun gan gap gealnaban wa. Le'a
di'izh ndáp na' wa di'izh ten Espíritu ten Dios xa nsa'a gealnaban
ndo' be men. [64] Parea le'a ncho bego bi lá ndangea ladna ta wa.
Li ndab Jesús geal le'a xa zha nedkata uni'í ton bexa na na'anpa
gungea ladna xa, no ton xa na yun cuent xa. [65] Cha no ndab Jesús:

—Ta we'e lakka ndáp na' ndo' bego, le'a na'an ton yoo gan
gi'id wats na', tal le'a Xus na' lid ned usa'a gun xa ta wa.
66 Tso'o wa le'a kwa'ad bexa na ndangea ladna Jesús
cha mla'a xa, lá ikeseanota bexa xa. 67 Le'a Jesús cha
unabdi'izh ndo' isatibtop be xmen na, ndab xa:
—¿No bego nlad ula'a na' zha?
68 Le'a Simón Pedr cha uka'ab ndab:
—Señor, ¿tonta ndo' ná ya'be besa zha? Le'a go nabtsa ndadi'izh
di'izh nsa'a gealnaban nunk lá idub. 69 Le'a besa ndangeaka ladna
go no uni'í besa le'a go nak Cristo, Xinka Dios nban.
70 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' le'a mti isatibtop bega, parea le'a dub bega xmen maxu'u.
71 Le'a Jesús li ndab cuent ten Judas Iscariot, xin dub
xa nsalea' Simón. Le'a Judas no dub isatibtop xmen Jesús,
parea tso'o wa le'a xa le'a yun cuent Jesús.

Be wit Jesús lá ndangea ladna Jesús

7 Ngol tso'o wa le'a Jesús cha nkesea idub Galilea. Le'a
xa lá nlad ya' Judea, geal le'a sa wa le'a bexa nibe'e
ten bexa judio nlad gut xa. 2 Ná le'a zha wa nsayal gax dub
ujest ten bexa judio, zha nyo'o bexa sbe'en len ramad dub
sman. 3 Ta we'e le'a be wit Jesús cha ndab ndo' xa:
—Ika'an beuna sa ndee, wa'be beuna Judea, ndontsa no bexa na
ndangea ladna lu sa wa ini'í be uyon ndun lu. 4 Le'a tal ton nlad
igondo' be men xa, le'a xa wa na'anpa xga'ach ndun be ta'a. Ta
we'e tal gun lu be uyon, bin be ta wa sa ini'í itea be men-a.
5 Li ndab bexa wa geal le'a bexa ni lá ndangea ladna le'a
Jesús nak Cristo. 6 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Le'a zha nsabndo' gaa na' Judea biseata gal, parea le'a bega sak
ya'be guni'i pol. 7 Le'a be men gizhliyo na'anpa ndap xta'an ixeeno
ladna bega. Parea le'a ndo' na' ndee le'a bexa nxee ladna, geal
le'a na' ndadi'izh le'a be ta ndun bexa ta ugap. 8 Wa'be bega ujest
Jerusalén. Le'a na' na'anpa gaa nat, le'a wizh na gaa na' biseata gal.
9 Tso'o na li ndab Jesús ndo' bexa wa, cha mya'an xa Galilea.

Jesús ncha'a ujest zha nyo'o bexa len ramad

10 Ná le'a tso'o na li ncha'be be wit Jesús ujest wa, we'e
cha no Jesús uto'o ncha'a sa wa. Parea le'a Jesús na'anpa ndo'
ga'al be men ncha'a, le'a xa ndi ncha'a dub mod lá igondo' be

men xa. [11] Le'a ndo' ujest wa le'a bexa nibe'e ten bexa judio
nkwa'an Jesús, nabdi'izh bexa ndo' be men ndab bexa:
—¿Ma xabgi'i we'e zha?
[12] Le'a be men kwa'ad wa xga'ach ndadi'izh cuent ten
Jesús. Le'a ncho bexa ndab le'a Jesús dub xa wenka; ná
nchoga bexa ndab le'a xa nkwi'inno be men.
[13] Parea ni dub bexa na'anpa ga'al ngudi'izh cuent ten Jesús,
geal le'a bexa nzheb ndo' bexa nibe'e ten bexa judio.
[14] Le'a ngol wizh na yá nchasea itol ujest wa, le'a Jesús
cha ncha'a sa nde ni'i ten Dios, cha usaxan nluu xa be men
ndebe sa wa. [15] Le'a bexa nibe'e ten bexa judio ndanseanabe
xte'e ndadi'izh Jesús, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—¿Xte'e uzhebpa ngok xabgi'i ba' zha, ná xa na'anpa utsid?
[16] Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa wa:
—Le'a ta nluu na' ndee na'anpa dub ta na'tsa ulabe'e. Le'a-yá ndi
di'izh ten Dios xa mtu'ub na'. [17] Tal le'a bega nladka gun ta nlad
Dios, le'a bega sgondo' le'a ta nlu'u na' di'izh ten Dios, na'anpa
ndadi'izh na' ta ndanbe'etsa na'. [18] Le'a tal ton gudi'izh cuent ten
le'atsa xa, le'a xa nkwa'an ná xte'e gap be men mod ndo' xa. Parea
le'a na' ndee nkwan ná xte'e gap be men mod ndo' xa mtu'ub na', ta
we'e ndadi'izh na' sbe'en ta ugea, na'anpa nkwi'inno na' be men.
[19] ¿Lid msa'a Moisés ley ten Dios ndo' bega zha? Parea ni dub bega
lá nxobgek ndo' ley wa. ¿Cha xta'an nlad bega gut bega na'?
[20] Le'a be men wa cha ndabbe:
—¡Mbi bxin ncho len lado'o ga! ¿Ton nlad gut ga zha?
[21] Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' dubtsa uyon mbin wizh ne'e be men, ta we'e ndanseana
bega. [22] Le'a Moisés ndab yoo be'e be me'ed bgi'i, ta na no wizh ne'e
be men ndun bega. (Parea le'a ta wa na'anpa ta ndab Moisés, le'a ta
wa ta mbin bexa Israel mas polta ndo' Moisés.) [23] Le'a bega ngo be'e
be me'ed bgi'i no wizh ne'e be men ndontsa uxobgek bega ndo' ley
mke'a Moisés. Ta we'e, ¿xta'an ndakloo bega myunyakna na' dub men
gizh wizh ne'e be men zha? [24] Na'anpa inisi bega na' ta na'tsa bega
ta ndun na'. Ndi utsin binbe'e bega naga utsin nak ta ndun na' wa.

Kwa'ad be men mbingea ladna le'a Jesús nak Cristo

[25] We'e le'a ncho bexa Jerusalén ndebe sa wa ndab ndo' be ltsa'a na:
—¿Na'anpa xa ndee xa nkwa'an bexa gut bexa zha? [26] Bwi'i bego
xte'e ndo' ga'al be men ndadi'izh xa, ná le'a bexa wa na'an xte'e
ndab ndo' xa. ¿Nati no bexa nibe'e ten beuna wa ndangea ladna le'a

xa ndee le'a nak Cristo zha? [27] Ná le'a zha na ilen Cristo na'an ton
ini'í pa ilen xa. Parea le'a xa ndee uni'í beuna pa nak lazh na.
[28] Le'a gor wa le'a Jesús nso'yadi'izh ndo' be men
tale ten ni'i ten Dios, cha uge' ndab xa:
—Ndab bega le'a bega nchando' na' no uni'í bega pa nak lazh na'.
Parea le'a na' na'anpa ga nladtsa na' ndal. Le'a xa na mtu'ub na'
sbe'en gealngea ndadi'izh, ná le'a bega lá nchando' xa wa. [29] Parea
le'a na' nchando'ka xa, geal le'a na' mto'o wats xa no mtu'ub xa na'.
[30] We'e le'a ncho bexa nlad isen Jesús, parea ni dub bexa na'an xte'e
ngunno xa, geal le'a wizh ula'a Dios gun bexa ta wa biseata gal. [31] Ná
le'a kwa'ad be men mbingea ladna Jesús, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—Le'a xa ndee ta ugeaka le'a nak Cristo, le'a xa ndun
sian be uyon lak nsabndo' gun Cristo gor ilen xa.

Bexa fariseo mtu'ub be men ya'isen Jesús

[32] Le'a gor na mbi'ín bexa fariseo ta na li xga'ach ndab
be men cuent ten Jesús wa, we'e le'a bexa wa no be ule'ay
nibe'e cha mtu'ub pla bexa nla'ach ni'i ten Dios ya'besen
bexa Jesús. [33] Le'a Jesús cha ndab ndo' be men:
—Le'a na' stub nde'eptsa ncho'o lat bega, we'e nsea na'
wats xa mtu'ub na'. [34] Le'a bega ukwa'an na', parea le'a bega
lá izheal na'. No lá gun bega gan ya'be sa yo'o na'.
[35] We'e le'a bexa nibe'e ten bexa judio cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—¿Pa ya' xa ba' zha, dub sa na ni lá izheal beuna xa?
¿Nati ya' xa sa sit, sa ndencho be ltsa'a beuna xa judio, cha
gudi'izh xa ndo' bexa na'anpa xa judio zha? [36] ¿Xte'e gab ta
ndab xa ba' zha le'a beuna ukwa'an xa, parea le'a beuna lá
izheal xa, no lá gun beuna gan ya'be beuna sa yoo xa?

Jesús ndab usa'a nits nban

[37] Le'a ngol wizh yando' ujest wa, wizh mas nsak ten ujest,
le'a Jesús cha uso' sa nluu xa, cha uge' ndab xa:
—Le'a tal ncho bega ndak ladna, utsea bega wats na', cha
usa na' ta goo bega. [38] Le'a tal ton gungea ladna na', le'a
lak nkeani'i di'izh ten Dios le'a xa wa gap dub gealnaban
kub cuent dub yowbe'e uxo'on nits len lado'o xa.
[39] Le'a ta na li ndab Jesús wa gab le'a Dios usa'a Espíritu
ten na ndo' bexa na ndangea ladna Jesús. Ná le'a Espíritu wa
biseata ilen, geal le'a Jesús biseata ikea gibe'a zha wa.

Uteyoto'o be men ton nak Jesús

40 Le'a gor na mbi'ín be men ta li ndab Jesús, le'a
ncho bexa ndab ndo' be ltsa'a na:
—¡Le'a xa ba' ta ugeaka le'aka profet ndi'izh gi'idka wa!
41 No ncho bexa ndab:
—¡Le'a xa ba' le'aka Cristo xa mti Dios!
Ná le'a ncho stapla bexa ndabga:
—¡Le'a Cristo na'anpa ilen Galilea! 42 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i
le'a Cristo ilen lat be xin David, le'a xa gak xa gezh Belén lazh David.[a]
43 Ta we'e le'a bexa wa usaxan ndeyoto'obe ke na ndab
bexa ná ton nak Jesús. 44 Le'a ncho bexa wa nlad isen Jesús,
parea ni dub bexa na'an xte'e ngunno Jesús.

Bexa nibe'e ten bexa judio lá ndangea ladna Jesús

45 Le'a bexa nla'ach ni'i ten Dios wa cha mla'ncha'. We'e le'a be
ule'ay nibe'e nsea bexa fariseo cha unabdi'izh ndo' bexa, ndab bexa:
—¿Xta'an lá ngo'o bega Jesús zha?
46 Le'a bexa nla'ach ni'i ten Dios wa cha ndabbe:
—¡Nunk dub xabgi'i lá ndadi'izh lak ndadi'izh xa wa!
47 We'e le'a bexa fariseo cha ndabbe:
—¿No bego ndangea ladna be gealkwi'in wa zha? 48 ¿Lá ini'í
bega zha le'a ni dub xa nibe'e ten beuna xa judio no ni dub
xa fariseo lá ndangea ladna Jesús? 49 ¡Le'a Dios utsaksi be men
kwa'ad wa, bexa na ni lá nchando' ley mke'a Moisés!
50 Ná le'a sa wa nso' dub xa nsalea' Nicodemo xa fariseo, xa
na ngwa'yadi'izhno Jesús dub gor te'al. Le'a xa cha ndab:
51 —¿Nsak bega zha le'a ley ten beuna ndab le'a dub men ndap ke,
gor biseata go'ón beuna ta ntsakndo' xa, no koxnes beuna ta ndun xa?
52 Le'a bexa wa cha ndabbe:
—¿Noga lu nak dub xa Galilea zha? Btsid di'izh ten Dios, we'e
ini'í lu le'a Galilea na'anpa ito'o ni dub profet ten Dios.
53 Cha nsea'be bexa ta lid bexa.

Dub xagots ngwa'iga'ano dub xabgi'i na'anpa xabgi'i ten xa

8 Le'a Jesús cha ncha'a Bet Olivo. 2 Le'a ngol ngot xe'a wa
mlengal Jesús tale ten ni'i ten Dios. Cha kwa'ad be men ulansea

---

[a] **7:42** Mi. 5:2

wats xa. Le'a xa cha usob, cha usaxan nluu xa be men. [3] We'e
le'a pla be mech ten ley nsea bexa fariseo ulenno dub xagots
ngwa'iga'ano dub xabgi'i na'anpa xabgi'i ten xa. Cha mso' bexa
xagots wa tlaw be men wa. [4] Cha ndab bexa ndo' Jesús:
—Mech, le'a xagots ndee ngwa'iga'ano dub xabgi'i na'anpa xabgi'i
ten xa. [5] Le'a ley mke'a Moisés unibe'e ula'ge' beuna be xagots ndun
lak ta mbin xa ndee wa gast gat xa. ¿Go zha, xte'e gab ga?
[6] Le'a bexa wa ga ndun preb Jesús ná xte'e gab Jesús, ndontsa gap
bexa xta'an usake bexa Jesús. We'e le'a Jesús cha usob, usaxan nke'a
xa ndo' yo no ngutsya'a xa. [7] Ná le'a be mech ten ley nsea bexa fariseo
dubpa nabdi'izh ndo' Jesús. Cha ngwaso' xa, ndab xa ndo' bexa wa:
—Tal le'a dub xa nso' lat bega ba' lá ndap ni dub
ke ndo' Dios, ned xa wa ula'ge' xagots ba'.
[8] Cha usobgal Jesús, cha mke'agal xa ndo' yo. [9] Ná le'a gor na
mbi'ín bexa na li msake xagots wa ta ndab Jesús, cha mbinbe'e bexa
le'a bexa noga ndap ke. Cha ndon ned bexa gox no gast bexa ben
mka'an sa wa. Cha myanso' nab xagots wa wats Jesús. [10] Le'a Jesús
cha ngwaso'gal, cha unabdi'izh xa ndo' xagots wa, ndab xa:
—¿Nat zha ma bexa li msake lu wa nat? ¿Ni dub
xa wa na'an xta'an ngunno lu zha?
[11] Le'a xagots wa cha uka'ab ndab:
—Ni dub xa wa na'an xta'an ngunno na', Señor.
Le'a Jesús cha ndab:
—Ni na' lá gáp le'a lu nsabndo' gat. Nat bya', yá lá gunta lu ta ugap wa.

Jesús nak xe'a ndo' gizhliyo

[12] Le'a stub biaj le'a Jesús ndadi'izh ndo' be men, ndab xa:
—Le'a na' ndee le'a nak xe'a ndo' be men nde ndo'
gizhliyo. Le'a tal ton isankea tso'o na' na'anpa ikesea sa
ukaw, le'a xa ndi gap xe'a nsa'a gealnaban.
[13] We'e le'a bexa fariseo cha ndabbe:
—Le'a lu ndadi'izh cuent ten le'aka lu, ta we'e
le'a ta ndadi'izh lu ba' na'anpa nsak.
[14] Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Mas le'aka na' ndadi'izh cuent ten na', le'a ta ndadi'izh na'
wa ta nsakka, le'a na' uní pa ulen na' no pa gaa na'. Parea le'a
bego ni lá ini'í pa ulen na' no pa gaa na'. [15] Le'a bego nsake na'
laktsa ndanbe'e be men, ná le'a na' ndee na'anpa nsake ni dub
men nat. [16] Le'a tal usake na' be men, le'a ta gáp na' wa ta nsakka,
geal le'a na' na'anpa nabtsa gun ta wa, le'a Xus na' xa mtu'ub na'

no nso' wats na'. [17] Lak nkeani'i ley ten bega, tal top men dubtsa
gab, le'a ta ndab bexa wa nsakka. [18] Le'a na' ndee ndáp ton nak
na', no Xus na' xa mtu'ub na' noga dubtsa ndab ton nak na'.
[19] Le'a bexa wa cha ndabbe:
—¿Ma xus lu zhaga?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a bego lá nchando' na', no ni lá nchando' bega Xus na'.
Tal le'a bega nchando' na', le'a bega no Xus na' nchando'.
[20] Be di'izh ndee uní'i Jesús gor nluu xa be men len ni'i ten
Dios, sa nda'usa'a be men med gon. Parea ni dub bexa lá isen
Jesús, geal le'a wizh ula'a Dios gun bexa ta wa biseata gal.

Le'a sa na ya' Jesús le'a be men lá yoo gan no ya'

[21] Le'a Jesús cha mbidi'izhgal ndo' bexa ndab xa:
—Le'a na' ika'an sa ndee. We'e le'a bega cha ukwa'an
na', parea le'a sa na gaa na' le'a bega lá gun gan no ya'. No
zha na gat bega le'a be ke ten bega na'anpa yu'u.
[22] Le'a bexa nibe'e ten bexa judio cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—¿Nati gut xa le'aka le'a xa, ta we'e ndab xa le'a sa
ya' xa le'a beuna lá gun gan no ya' sa wa?
[23] Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a bego xa xan ndee, parea le'a na' xa ga'ap ba'. Le'a
bego xa ndo' gizhliyo ndee, parea le'a na' na'anpa xa ndo'
gizhliyo. [24] Ta we'e ndápka na' le'a zha na gat bega, le'a be ke
ten bega na'anpa yu'u. Tal le'a bega lá gungea ladna ton nak
na', le'a be ke ten bega na'anpa yu'u gor na gat bega.
[25] Le'a bexa cha ndabbe:
—¿Tonxá lu zhaga?
Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' zha nedkata ndáp ton na'. [26] Ncho sianta be
ta gáp na' cuent ten bega no ta usake na' bega, parea ndo'
bego bexa ncho ndo' gizhliyo le'a na' ndáptsa ta na ndadi'izh
xa mtu'ub na' wa, le'a xa gealngeatsa ndadi'izh.
[27] Parea le'a bexa wa lá yakbe'ena le'a Jesús ndadi'izh cuent
ten Dios Xus xa. [28] Ta we'e no ndab Jesús ndo' bexa:
—Le'a gor na yá mbinno bega na' ta nlad bega, we'e igondo'
bega ton nak na', Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo. No ini'í bega le'a
na' na'anpa ndun ta nladtsa na', le'a na' ndi ndadi'izh lak mluu
Xus na' ndo' na'. [29] Le'a Xus na' xa mtu'ub na' no nso' wats na'. Le'a
xa na'anpa nla'a nab na', geal ndun na' sbe'en ta nsak ladna xa.

30 Le'a gor na li ndab Jesús ta wa, we'e le'a kwa'ad
be men cha mbingea ladna Jesús.

Gealngea ten Dios uxa'ak be men

31 Cha ndab Jesús ndo' bexa judio na li mbingea ladna xa:
—Tal le'a bega sbe'en uxobgek ndo' be ta ndáp na', le'a
bega ta ugeaka gak xmen na'. 32 We'e le'a bega igondo'
gealngea ten Dios, le'a gealngea wa uxa'ak bega.
33 Le'a bexa wa cha ndabbe:
—Le'a Abraham le'a nak usan gox polta ten besa. Le'a besa nunk
lá igayo'ota ndo' stub men. ¿Ná xte'e li ndab lu le'a besa ya'ak zha?
34 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a tal ton gun be ta ugap, le'a xa wa
ndaigayo'o ndo' ta ugap wa. 35 Le'a dub xa nyo'o ndo' stubga men
na'anpa idub tiemp yoo ta lid xa nibe'e xa wa. Parea le'a xin xa nibe'e
wa idub tiemp ncho ta lid xus na. 36 No liga tal le'a Xin Dios le'a
uxa'ak bega ndo' ta ugap, le'a bega ta ugeaka mya'ak. 37 Le'a na' uníka
le'a usan gox polta ten bega Abraham, parea le'a bega nlad gut na',
geal le'a bega lá nsakyo'ón be ta ndáp na'. 38 Le'a na' ndee ndadi'izh
be ta nluu Xus na' ndo' na', parea le'a bego ndun lak ndab xus bega.

Bexa na nak maxu'u xus na

39 Le'a bexa wa cha uka'ab ndab bexa:
—Le'a Abraham nak xus besa.
Le'a Jesús cha ndab:
—Tal le'a bega nak xinka Abraham, le'a bega gun ltsa'a be ta mbin
Abraham. 40 Parea nat le'a bega ndi nlad gut na', geal ndadi'izh na'
gealngea, ta mbidi'izh Dios ndo' na'. Le'a Abraham nunk lá ngun ltsa'a
ta nlad bega gun bega wa. 41 Le'a bega ndi ndun lak ndun xus bega.
We'e cha ndab bexa:
—Le'a besa na'anpa nak lak dub men ni lá ini'í ton nak
xus na. Dubtsa xus besa ncho, le'a xa wa Dios.
42 We'e le'a Jesús cha ndab:
—Tal le'a xus bega Dios, le'a bega ta ugeaka yankea na', le'a na'
wats Dios uto'o ndal na' ndo' gizhliyo ndee. Le'a Dios le'a mtu'ub
na', na'anpa na'tsa nlad ndal. 43 ¿Xta'an lá nyakbe'ena bega ta ndáp
na' zha? Le'a bega lá nsakyo'ón di'izh ten na'. 44 Le'a xus bega nak
maxu'u, no nlad bega gun bega ta nlad xa wa. Le'a maxu'u wa gast
zha nedkata ndut men. No nunk lá ndadi'izh maxu'u gealngea,

geal le'a xa na'anpa nchando' gealngea. Le'a gor na ndadi'izh xa
gealkwi'in, le'a xa ndun lakka nak xa, le'a xa uzhe'eb dub xa ukwi'in,
no nki'il xa be men ndun bexa gealkwi'in. 45 Ná le'a ta na ndadi'izh
na' gealngea, ta we'e le'a bega lá ndangea ladna na'. 46 ¿Ton bega
gun gan gab dub ta ugap ndun na' zha? Le'a na' ndi sbe'en gealngea
ndadi'izh. Ta we'e ¿xta'an lá ndangea ladna bega na' zha? 47 Le'a
tal ton xmenka Dios le'a xa wa ndo'ón ta ndab Dios. Ná le'a bego
na'anpa xmen Dios, ta we'e lá nsakyo'ón bega ta ndab Dios.

Cristo nedka ncho ndo' Abraham

48 Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Le'aka nak ta ndab besa, le'a lu dub xa Samaria,
no ncho mbi bxin len lado'o lu.
49 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' na'anpa ncho mbi bxin len lado'o na'. Le'a na' ndee
utsintsa ndadi'izh cuent ten Xus na', parea le'a bega ndi nisi
na'. 50 Le'a na' lá nkwan xte'e gap be men mod ndo' na'. Parea
ncho dub xa na nlad gap be men mod ndo' na', le'a xa wa le'a
gab xte'e nak be ta ndun bega. 51 Le'a na' gáp ndo' bega le'a tal
ton uxobgek ndo' di'izh ten na', le'a xa wa nunk lá gat.
52 We'e cha ndab bexa nibe'e wa:
—Nat segurka uni'í besa le'a lado'o lu nchoka mbi bxin. Le'a
Abraham no be profet ngutkabe, ná lu ndab le'a tal ton uxobgek
ndo' di'izh ten lu le'a nunk lá gat. 53 ¿Xte'e gab lu zha mas nsak
lu ndo' Abraham usan gox polta ten besa? Le'a xa wa ngutka,
no liga be profet. ¿Lu zha, xte'e nsak lu ton nak lu?
54 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Tal le'aka na' gáp le'a na' xa nsak, le'a ta gáp na' wa ta na'an xti'in.
Parea le'a Xus na', xa na ndab bega nak Dios ten bega, xa we'e ndab le'a
na' xa nsakka. 55 Le'a bego lá nchando' xa wa, ná le'a na' ndee nchando'ka
xa. No tal gáp na' le'a na' lá nchando' xa, le'a na' no dub xa ukwi'in lak
ukwi'in bego. Parea le'a na' ta ugeaka nchando' xa no nxobgek na' itea
be ta ndab xa. 56 Le'a Abraham usan gox polta ten bega mten ladna ta na
uni'í xa le'a na' gal ndo' gizhliyo. Le'a xa uni'íka ta wa, cha mten ladna xa.
57 We'e le'a bexa judio wa cha ndabbe:
—Lu ni tol gayo'o li'in lid ncho, ¿ná xte'e ndab
lu le'a lu uni'í Abraham?
58 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a zha na bi na'an
Abraham yoo, le'a na' ncho'ola.

59 We'e cha usen bexa ge' ndi'izh ula'ge' bexa Jesús,
parea le'a Jesús cha mkachndo' uto'o xa sa nde ni'i ten
Dios. Utid xa gandid lat bexa wa, cha ncha'a xa.

Jesús myunyakna dub xa lá na' zha ngolta xa

9 Ngol dub wizh nchasea Jesús le'a xa uni'í dub xabgi'i zha ngolta xa
lá na' xa. 2 Le'a be xmen Jesús cha unabdi'izh ndab bexa ndo' Jesús:
—Mech, ¿xta'an lba'a lá na' xa ba' idub zha ngolta xa
zha? ¿Ke ten be usan ten xa-yá, nati ke tenka xa-yá?
3 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a xa lba'a nak na'anpa ke ten xa no ni ke ten be usan ten xa.
Parea le'a ta lba'a nak xa ba' le'a be men ini'í juers ten Dios. 4 Nattsa
bi tezhea le'a na' nsabndo' gun ti'in ndab Dios, xa mtu'ub na'. Le'a
te'al sken ilen, gor na na'anta ton gun ti'in. 5 Le'a nat bi nso' na' ndo'
gizhliyo ndee, le'a na' nak xe'a ten Dios ndo' be men nde ndo' gizhliyo.
6 Le'a tso'o na li ndab Jesús, cha mchuk xa ndo'
yo, cha mbinde'e xa dub tuzh yalan. Cha uda'ab xa-yá
ngusndo' xa lá na' wa. 7 Cha ndab Jesús:
—Wa'da'ab ngusndo' lu nits tank sa nsalea' Siloé
—le'a ta wa dub di'izh gab: xa mtu'ub.
We'e le'a xa wa cha ncha'da'ab ndo' na sa wa. Le'a gor nsea' xa ta
lid xa le'a xa na'la. 8 Le'a bexa ncho gax ta lid xa, no iteata bexa na uni'í
le'a xa wa ngok dub xa lá na', le'a bexa wa cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—¿Na'anpa le'a xa ba' xa nsobnab med wa zha?
9 Le'a ncho bexa wa ndab:
—Le'a xa ba' le'aka ta wa.
Ná ncho bexa ndab:
—Na'an, le'a xa ba' migabtsa xa wa.
Parea le'aka xa wa cha ndab:
—Le'a na' ndee le'aka ta wa.
10 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndo' xa ndab bexa:
—¿Xte'e uyo'o gan na'la go nat zhaga?
11 Le'a xa cha uka'ab ndab:
—Le'a xa nsalea' Jesús wa mbinde'e yalan, cha uda'ab xa-yá
ngusndo' na', cha ndab xa gada'ab na' ndo' na' nits Siloé. Ta
we'e ngwaa na', no uda'ab na' ndo' na', cha mna' na'.
12 Le'a bexa wa cha unabdi'izh ndab bexa:
—¿Ma xa wa nat?
Le'a xa wa cha uka'ab ndab xa:
—Le'a na' lá iní.

Bexa fariseo unabdi'izh ndo' xa myakna ngusndo' na

13 We'e le'a bexa wa cha mbi'i xa na li myakna wa ndo' bexa fariseo.
14 Le'a ta wa wizh ne'e bexa judio, zha na li mbinde'e Jesús yalan, cha
myunyakna Jesús ngusndo' xa wa. 15 We'e le'a bexa fariseo no unabdi'izh
ndo' xa wa ná xte'e myakna ngusndo' xa. Le'a xa cha uka'ab ndab:
—Le'a xa wa uda'ab yalan ngusndo' na', cha
uda'ab na' ndo' na', cha mna' na'.
16 We'e le'a ncho bexa fariseo cha ndabbe:
—Le'a xabgi'i we'e na'anpa nak dub xa mtu'ub Dios,
le'a xa ndun ta lá nsabndo' wizh ne'e beuna.
Ná nchoga bexa ndab:
—Dub men ugap lá yoo gan gun be uyon ndun xa wa.
Ta we'e na'anpa dubtsa ngudi'izh bexa ná ton nak Jesús.
17 Cha unabdi'izhgal bexa ndo' xa myakna wa, ndab bexa:
—¿Xte'e nsak lu? ¿Ton nak xa li myunyakna ngusndo' lu ba' zha?
Le'a xa wa cha uka'ab ndab xa:
—Nsak na' le'a xa wa dub profet ten Dios.
18 Parea le'a bexa nibe'e ten bexa judio lá ndangea ladna ti ngok
xa wa dub xa lá na', no uyo'o gan mna' xa. Ta we'e mtu'ub bexa
dub men ngwa'tezh be usan ten xa. 19 Le'a gor na ulen bexa wa,
le'a bexa nibe'e wa cha unabdi'izh ndo' bexa, ndab bexa:
—¿Xin bega xa ndee, xa ndab bego lá na' zha ngolkata
xa wa zha? ¿Xte'exá mna' xa nat zhaga?
20 Le'a be usan ten xa wa cha uka'ab ndab bexa:
—Uni'íka besa le'a ta ba' xinka besa, noga lá na'ka xa
zha ngolta xa. 21 Parea le'a besa lá ini'í xte'e mna' xa nat,
no ni lá ini'í besa ton myunyakna xa. Unabdi'izh bega ndo'
le'aka xa, le'a xa yá goxla, le'a xa sabka-yá.
22 Li ndab bexa geal le'a bexa nzheb ndo' bexa nibe'e, le'a
bexa nibe'e wa yá mbidi'izh le'a guni'i ton gab le'a Jesús
nak Cristo, le'a bexa wa kontu'ub xa len ni'i sa nzhealbe
bexa judio. 23 Ta we'e ndab be usan ten xa wa le'a xa yá
goxla, inabdi'izh bexa nibe'e wa le'aka ndo' xa.
24 We'e le'a bexa nibe'e wa cha utezhgal xabgi'i
li myakna wa, cha ndab bexa:
—Le'a Dios nsobwi'i ga'al gud ná xte'e nak xabgi'i wa,
le'a besa uni'í le'a xa wa dub xa ndap ke.
25 Le'a xa wa cha ndab:
—Le'a na' lá iní tal le'a xa wa xa ndap ke natal na'an. Parea dub
ta uní na': le'a na' ngok dub xa lá na', ná nat le'a na' na'la.

26 Cha ndabgal bexa:
—¿Xte'e mbinno xa lu zha? ¿Xta'an mbin xa ndontsa lba'a na' lu zha?
27 Le'a xa cha uka'ab ndab xa:
—Le'a na' yá ndáp-a ndo' bego, ná le'a bega lá ka'ab
isakyo'ón-a. ¿Nat xta'an nlad bega gáp na'-yá stub biaj?
¿Nati no bega nlad gak xmen xa wa zha?
28 Cha xela uní'i bexa ndo' xa, ndab bexa:
—Lu nak xmen xa wa, parea le'a besa nak xmen Moisés.
29 Le'a besa uni'íka le'a Dios mbidi'izhno Moisés, parea
le'a xa we'e le'a besa ni lá ini'í pa uto'o xa.
30 Le'a xabgi'i wa cha uka'ab ndab xa:
—¡Le'a ta ndab bega wa uzhebpa ndanseana na'! Le'a xa wa
le'a myunyakna ngusndo' na', parea le'a bega lá ini'í pa uto'o xa.
31 Le'a beuna uni'íka le'a Dios na'anpa go'ón ta inab dub xa ndap
ke. Parea le'a tal ton yankea Dios no uxobgek xa ndo' Dios, le'a
Dios so'ónka ta inab xa wa. 32 Nunk beuna gol go'ón yoo dub men
yunyakna ngusndo' dub xa lá na' zha ngolta xa. 33 Tal le'a xa wa
na'anpa nak dub xa mtu'ub Dios, le'a xa lá yoo gan gun ta wa.
34 Le'a bexa cha uka'ab ndab bexa:
—¡Le'a zha ngolkata lu le'a lu yá ndapka ke, ná lu nlad le'a uluu besa!
Cha ulantu'ub bexa xa sa wa.

Bexa lá na' nsea bexa na'ka

35 Le'a Jesús mbi'ín ta li ulantu'ub bexa xa wa. Le'a
ngol gor mzheal Jesús xa, cha ndab Jesús:
—¿Ndangea ladna lu Xin Dios zha?
36 Le'a xa wa cha uka'ab ndab xa:
—Señor, gud go ná ton xa wa, ndontsa gungea lad na' xa wa.
37 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a lu yá uni'íka xa, le'a xa wa na', xa ndadi'izhno lu nat.
38 Le'a xa wa cha ndab:
—Ndangea lad na' go, Señor.
Cha usaxib xa ndo' Jesús.
39 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' ndal ndo' gizhliyo iní na' ná xte'e nak be men.
Li ndontsa le'a bexa lá na' wa ina'be, no bexa na nsak le'a
xa na'ka le'a bexa wa ya'an cuent dub xa lá na'.
40 Le'a gor na mbi'ín pla bexa fariseo nde sa wa ta
li ndab Jesús, cha ndab bexa ndo' Jesús:
—¿Ndab lu zha le'a besa ndee na'anpa na'?

41 Le'a Jesús cha ndab:
—Tal le'a bega lá na', le'a bega na'anpa ndap ke ndo' Dios. Parea le'a bega ndab le'a bega na'ka, ta we'e le'a bega ndapka ke ndo' Dios.

Jesús mbidi'izh dub cuent ten xa nla'ach borreg

10 'Le'a na' gáp ndo' bego le'a dub sa ndenchonyaw be borreg, tal le'a dub xa na'anpa nyo'o to'o puert sa wa cha ndi nyo'o xa stub lad, le'a xa wa dub wa'an, dub xa nlat juers be man. 2 Parea le'a dub xa na nyo'o to'o puert wa, le'a xa wa le'a xa nla'ach be borreg wa. 3 Le'a xa na nla'ach to'o puert sa wa cha nxa'al-a, cha nyo'o xa nla'ach be borreg wa. Le'a xa cha nbezhlea' kadga dub ma ten xa. Le'a bema cha ndo'ón ti xa, cha ncha'ato'ono bema xa. 4 Le'a gor na yá utatela be borreg ten xa, le'a xa nla'ach ma cha nsaned ndo' ma. Le'a be borreg wa nchando' ti xa, cha nsankea bema tso'o xa. 5 Parea le'a bema na'anpa isankea tso'o dub xa lá nchando' ma, ndi uxo'on bema ndo' xa, geal le'a bema lá nchando' ti xa.
6 Le'a Jesús mbidi'izh ta ndee ndo' be men, parea le'a bexa lá nyakbe'ena xte'e gab ta wa.

Jesús nak cuent dub xa utsin nla'ach be borreg

7 Cha no ndab Jesús ndo' bexa wa:
—Le'a na' gáp ndo' bego le'a na' le'a nak cuent puert sa nyote be borreg. 8 Le'a itea bexa na ned ulen ndo' na', bexa na mluu dub di'izh na'anpa ta ugea, le'a bexa wa cuent dub wa'an, dub xa nlat juers be man. Parea le'a bexa nak cuent be xborreg na' lá isakyo'ón ta ndab bexa wa. 9 Le'a na' le'a nak cuent puert wa, geal le'a tal ton ndangea ladna na', le'a xa wa ndapka gealnaban ndo' Dios. Le'a bexa wa nak cuent be borreg nyo'o nto'o to'o puert no nzheal ma gixgi ndaw ma.
10 'Le'a dub wa'an nsealawa'antsa be borreg, no nseayut xa ma, nlad xa initndo' ma. Parea le'a na' ndee ndi ndal ndontsa le'a bexa nak cuent be xborreg na' gap gealnaban ndo' Dios, no uzhebpa wen yoo bexa ndo' Dios. 11 Le'a na' le'a nak xa utsin nla'ach be xmen na' lak utsin nla'ach dub men be xborreg xa, no nsa'a xa le'aka le'a xa sakndo' bema. 12 Parea le'a dub xa nyaxtsa ten na ndontsa ula'ach xa bema, le'a xa na'anpa le'a ten ma. Ta we'e le'a gor na ini'í xa nsea dub mbee cha ula'a xa bema ndi uxo'on xa. We'e le'a mbee wa cha ukendo' bema cha ite'achso bema itea lad. 13 Le'a xa wa uxo'on geal le'a xa medtsa nlad, na'anpa nyu'no ladna xa bema.

14 ’Le'a na' nak cuent dub xa utsin nla'ach be borreg ten na.
Nchando' na' bexa nak be borreg ten na', no liga le'a bexa nchando'ga
na', 15 lak nchando' Xus na' na', no liga nchando' na' Xus na'. No
nsa na' le'aka na' sakndo' be men nak be borreg ten na'. 16 No ncho
stub xkwa'a be xmen na', bexa lá nchando' bega. Le'a bexa wa
cuent stub xkwa'a borreg ncho stubga corral. Le'a na' yunjuntka
bexa wa no bexa ndee, no uxobgek bexa ndo' na'. We'e yoo dubtsa
xkwa'a be xmen na', no nab na' gak xa nla'ach iteanak bexa.
17 ’Le'a Xus na' nkwea' ladna na', geal le'a na' nsa gealnaban ten
na' gat na' ndontsa iban na' stub biaj. 18 Na'an ton gut na', ndi na'ka
usa na' gat na'. Le'a na' ndap juers usa na' gealnaban ten na', no ndap
na' juers iban na' stub biaj. Le'a ta wa ta unibe'e Xus na' gun na'.
19 Le'a gor na mbi'ín bexa judio be ta li ndab Jesús, cha stub biaj
usaxan uteyoto'o bexa no be ltsa'a xa. 20 Ncho kwa'ad bexa ndab:
—¿Xta'an nla'ach bego ta ndab xa ba' zha? Le'a xa ncho
mbi bxin len lado'o na no nsak xa gizh tont.
21 Ná le'a ncho bexa wa ndabgabe:
—Le'a xa ba' na'anpa ndadi'izh lak ndadi'izh dub men
ncho mbi bxin len lado'o na. No lá gun dub mbi bxin
gan ina' dub xa lá na' lak mbin xa ba'.

Bexa Jerusalén lá ka'ab gungea ladna Jesús

22 Ngol zha kwal zha na ngo bexa judio dub ujest ten ni'i
ten Dios nde Jerusalén. 23 Le'a dub wizh wa, le'a Jesús nkesea
sa nsalea' Corredor Salomón ten ni'i ten Dios. 24 We'e le'a
ncho bexa judio cha myaklo wats Jesús, ndab bexa:
—¿Gast polxá ini'í besa ton nak go zhaga? Tal go
le'a nak Cristo, gud ga-yá ndo' ga'al besa.
25 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' yá ndápka ndo' bega ton nak na', ná le'a bego lá
ngungea ladna-yá. No le'a be uyon na ndun na' nsea juers ten Dios
Xus na', le'a ta wa nluukaga ton nak na'. 26 Ná le'a bego lá ndangea
ladna-yá geal le'a bega na'anpa nak be borreg ten na'. 27 Le'a bexa
nak be borreg ten na', le'a bexa wa ndo'ón ti na', no nchando' na'
bexa, no nsankea bexa tso'o na'. 28 No nsa na' gealnaban nunk lá
idub ndo' bexa. Le'a bexa idub tiemp yoo wats Dios, no na'an ton
ko'o bexa ndo' ya'a na'. 29 Le'a Xus na', xa msa'a bexa ndo' na', le'a
xa wa ndon le'a nibe'e ndo' itea be ta'a, ta we'e na'an ton gun gan
ko'o bexa ndo' ya'a xa. 30 Le'a na' no Xus na' le'a besa dubtsa nak.

31 We'e le'a bexa wa usengal be ge' ndi'izh gut bexa
Jesús. 32 Ná le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Sian be ta wen ndun na' ndo' ga'al bega lak msa'a Xus na' gun
na'. ¿Ke ten xta'anma dub ta li mbin na' wa ula'ge' bega na' zha?
33 Le'a bexa wa cha uka'ab ndabbe:
—Le'a besa na'anpa ula'ge' lu ke ten dub ta wen ndun lu.
Le'a besa ndi ula'ge' lu ke ten ta na kwea' uní'i lu ndo' Dios.
Le'a lu men gizhliyotsa, ná ndab lu le'a lu Dios.
34 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a ley ndeno bega nkeani'i le'a Dios ndab ndo' be men: "Ndáp
na' le'a bega nak be dios."[a] 35 Le'a beuna uni'íka le'a itea be ta ndab
di'izh ten Dios ta ugeaka. Ta we'e tal le'a Dios li ndab ndo' bexa wa le'a
bexa no nak dios, 36 ¿xte'e ndab bega le'a na' kwea' uní'i ndo' Dios gor
na ndáp na' le'a na' Xin Dios? Le'a Dios mti na' no mtu'ub xa na' ndo'
gizhliyo ndee. 37 Tal le'a na' na'anpa ndun be ta'a lak ndun Xus na', le'a
bega lá nsabndo' gungea ladna na'. 38 Le'a bega na'anpa ndangea ladna
ta ndáp na', parea nsabndo' gungea ladna bega ta ndun na'. We'e igondo'
bega Xus na', no gungea ladna bega le'a na' no Xus na' dubtsa nak besa.
39 We'e stubgal biaj nlad bexa isen bexa Jesús, ná le'a Jesús
cha utid tlaw bexa, na'anpa isen bexa xa. 40 Cha ncha'agal
xa stub to'o yowbe'e Jordán, sa mas polta ulalea' Juan be
men. Cha we'etsa uyo'o Jesús dub nde'ep. 41 Le'a kwa'ad men
nseabegal wats xa, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—Le'a Juan ta ugeaka ni dub uyon lá ngun, parea le'a itea
ta ndab Juan cuent ten xa ndee, le'a ta wa ta ugeaka.
42 We'e le'a kwa'ad bexa nde sa wa mbingea
ladna le'a Jesús nak Cristo.

Ngut Lázaro

11 Uyo'o dub xabgi'i nsalea' Lázaro usen gealgizh. Le'a xa
wa xa gezh Betania, sa no nak lazh Marí no Mart itop bsan
Lázaro. 2 (Le'a Marí bsan Lázaro wa xa ulo ta uxe'e xo'o Jesús
tso'o wa, cha mkwi'id xa xo'o Jesús nsea gichgek xa.) 3 Ngol gor
le'a itop bsan Lázaro wa mtu'ub dub men ndo' Jesús, ndab xa:
—Señor, le'a Lázaro amig ten ga usen gealgizh.
4 Le'a gor na mbi'ín Jesús ta wa, cha ndab xa:
—Le'a gealgizh wa na'anpa gut xa. Le'a ta wa ndi ndontsa
ini'í be men juers ten Dios no juers ten Xin Dios.

---

[a] **10:34** Sal. 82:6

5 Le'a Jesús nkea ladna Mart no Marí beal xa no Lázaro. 6 Parea
le'a gor na mbi'ín Jesús le'a Lázaro usen gizh, le'a Jesús cha
uyo'okata sa wa stop wizh. 7 We'e cha ndab xa ndo' be xmen xa:
—Ncha'be beuna stub biaj distrit Judea.
8 Le'a be xmen Jesús cha ndabbe:
—Mech, ti plama wizh le'a bexa judio ncho sa wa nlad gut
ga, ná nat, ¿xta'an li nlad go ya'gal ga sa wa zha?
9 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Ncho dub tibtop gor tezhea kad dub wizh. Le'a tal ton ikesea
gor tezhea na'anpa ikate'eb, geal le'a xa na' bea ndo' gizhliyo ndee.
10 Parea tal ton ikesea gor te'al, le'a xa skate'eb le'a gor wa na'an bea.
11 Cha no ndab Jesús:
—Le'a Lázaro amig ten beuna ngwadgats, ná le'a na' ndaukwan xa.
12 We'e le'a be xmen Jesús cha ndabbe:
—Señor, tal le'a xa naxyats, le'a xa syakkana.
13 Le'a ta li ndab Jesús wa gab le'a Lázaro ngutla,
ná le'a be xmen Jesús ndanbe'e le'a xa naxyats-tsa.
14 We'e le'a Jesús cha ga'al ndab ndo' bexa:
—Le'a Lázaro ngut. 15 Le'a na' nten ladna na'anpa ncho beuna sa wa
gor ngut xa. Li ndontsa mas ige' ladna bega na'. Nat ncha'ina' beuna xa.
16 Le'a Tomás, xa no nsalea' Dídimo, cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—Ncha'be beuna sa wa, ndontsa no beuna gatno Jesús.

Jesús nak xa nxiste be men no xa nsa'a gealnaban

17 Le'a wizh na ulaya' Jesús to'o gezh Betania wa, mbi'ín xa
le'a Lázaro mdapla wizh mga'ach. 18 Le'a Betania nde pa chontsa
kilómetro gax Jerusalén. 19 Ta we'e le'a kwa'ad bexa judio ncho
Jerusalén wa ngwa'ina' Mart no Marí, mlu'uzh be men wa itop
bexa ta na ngut bsan bexa. 20 Le'a gor na mbi'ín Mart le'a Jesús
nsalaya' gaxla, cha uto'o xa, ngwa'uche'alndo' xa Jesús. Ná le'a
Marí mya'an ta ni'i. 21 Le'a Mart cha ndab ndo' Jesús:
—Señor, tal le'a go ncho sa ndee, le'a bsan na' na'anpa ngat. 22 Parea
le'a na' uní le'a guni'i xta'an inab go ndo' Dios nat, le'a Dios sa'aka-yá.
23 Le'a Jesús cha ndab ndo' Mart:
—Le'a bsan lu sbanka.
24 Le'a Mart cha ndab:
—Le'a na' uní le'a xa sbanka gal wizh lult, zha iban itea be men ngut.
25 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' nak xa nxiste be men ndo' gealgut, no nak na' xa nsa'a
gealnaban. Le'a tal ton gungea ladna na', maska ngut xa le'a xa

sbanka. [26] Le'a itea bexa nban tal gungea ladna bexa na', le'a bexa
wa na'anpa gat idub tiemp. ¿Ndangea ladna lu ta ndáp na' ndee zha?
[27] Le'a Mart cha ndab:
—Ndungeaka lad na'-yá, Señor. No ndangea lad na' le'a go
nak Cristo Xin Dios, xa na ndi'izh ga gi'idka ndo' gizhliyo.

Jesús mbi'inno Lázaro

[28] Tso'o na li ndab Mart, we'e cha nsea' xa ta lid xa,
xaga'tsa ndab xa ndo' Marí beal xa:
—Le'a mech nseala no nbezh xa lu.
[29] Le'a gor na mbi'ín Marí ta wa, cha uxax uto'o xa,
ncha'ina' xa Jesús. [30] Le'a Jesús biseata yate len gezh
wa, ndi bi nso' xa sa mzhe'al Mart xa. [31] We'e le'a bexa
ndeulu'uzh Marí bexa nde ta lid xa, le'a gor uni'í bexa le'a
Marí uxax uto'o ncha'a, cha usankea bexa tso'o Marí, ndab
bexa le'a Marí ncha'yo'on to'o ba'a ten Lázaro.
[32] Le'a gor na ulaya' Marí wats Jesús no uni'í xa
Jesús, cha msaxib xa ndo' Jesús, ndab xa:
—Señor, tal le'a go ncho sa ndee, le'a bsan na' na'anpa ngat.
[33] Le'a gor na uni'í Jesús xte'e ndo'on Marí, no bexa na
li ulanseano Marí wa, le'a xa uzhebpa uban myo'o ladna
no kwea' myo'o ladna xa. [34] Cha ndab xa:
—¿Pa mka'ach bega xa wa zha?
Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Señor, ncha'be beuna, ini'í ga pa-yá.
[35] Le'a Jesús cha mbi'in. [36] We'e le'a bexa nde
sa wa cha ndab ndo' ltsa'a na:
—Bwi'i bego ná xte'eta nkwea' ladna xa Lázaro.
[37] Ná le'a ncho bexa cha ndabbe:
—Le'a xa ndee myunyakna dub xa lá na', ¿xta'an na'anpa
li ngun xa ba' gan lá ngat Lázaro zhaga?

Lázaro mbangal ndo' gealgut

[38] Le'a Jesús uzhebpa kwea' myo'o ladna gor ulaya'
xa to'o ba'a wa. Le'a ta wa dub ge'lo'o nso'ntsaw
dub ge' si'il to'o-yá. [39] Cha ndab Jesús:
—Udob bega ge' ba'.
Le'a Mart bsan xa ngut wa cha ndab:
—Señor, le'a nat le'a xa ba' ugap nla'ala, le'a xa mdapla wizh mga'ach.

40 Le'a Jesús cha ndab ndo' Mart:
—¿Cha lid ndápka na' ndo' lu zha, tal le'a lu gungea
ladna na', le'a lu ini'íka juers ten Dios?
41 We'e le'a be men cha udob ge' to'o ba'a wa. Le'a
Jesús cha mwi'i ga'ap, cha ndab xa:
—Xus na', nsa na' xno ndo' go le'a go ndo'ón ta una'ab na' ndo' ga.
42 Le'a na' uníka le'a go ndo'ónka itea be ta'a ndáp na', parea nat li
ndáp na' ndontsa gungea ladna be men ndee le'a go le'aka mtu'ub na'.
43 Tso'o na li ndab Jesús, cha uge' ndab xa:
—¡Lázaro, uto'o sa ba'!
44 Le'a xa na li ngut wa cha uto'o sa wa, bi lima nbixyo'o
lad ya'a xa no xo'o xa. No ndo' xa bi li nbixyo'o dub
ble'a lad. Le'a Jesús cha ndab ndo' be men:
—Bxa'ak bega be lad ba', cha bla'a bega isea' xa.

Bexa nibe'e dubtsa mbidi'izh le'a gut Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)

45 We'e le'a bexa judio na li nseano Marí wa uni'í ta mbin
Jesús, cha kwa'ad bexa mbingea ladna Jesús. 46 Parea le'a ncho
bexa wa cha ndi ngwa'yab ndo' bexa fariseo xta'an mbin Jesús.
47 We'e le'a be ule'ay nibe'e no bexa fariseo cha mchealte
itea bexa nibe'e ten bexa judio. Cha ndab bexa:
—¿Xte'e gun beuna zha? Le'a Jesús wa sian uyon ndun.
48 Tal le'a beuna ula'a li gunta xa ta wa, le'a itea be men
sangea ladna xa. We'e le'a bexa Roma si'id ulate ni'i ten Dios
ten beuna no lá ula'ata bexa inibe'e beuna sa ndee.
49 Le'a dub bexa wa xa nsalea' Caifás, xa nak ule'ay ndon
le'a nsak zha wa. Le'a xa cha ndab ndo' bexa nibe'e wa:
—Le'a bego na'an xta'an ini'í. 50 No ni lá nyakbe'ena
bega ndi mas wen gat dubtsa men sakndo' beuna xa
Israel, ndontsa na'anpa initndo' itea beuna.
51 Le'a ta li ndab Caifás wa na'anpa ndanbe'e le'atsa xa. Le'a ta
na nak xa ule'ay ndon le'a nsak zha wa, ta we'e mbinti'in Dios xa,
ndab xa le'a Jesús gat sakndo' bexa Israel. 52 Parea le'a ta ndab
xa wa na'anpa nabtsa gab le'a Jesús gat sakndo' bexa Israel. Le'a
ta wa no gab le'a Jesús gat ndontsa yunjunt xa itea bexa nak xin
Dios, bexa ncho idub nax ndo' gizhliyo. 53 Le'a wizh wa le'a bexa
nibe'e ten bexa judio dubtsa mbidi'izh gut bexa Jesús.

54 Ta we'e le'a zha wa le'a Jesús na'antapa ga'al ikesea
Judea. Le'a xa ndi mka'an sa wa ncha'a xa gezh Efraín gax
ge'e sa bid. Cha uyo'o xa sa wa no be xmen xa.
55 Le'a zha wa nsayal gax ujest Pascua ten bexa judio.
Ta we'e kwa'ad be men judio ukea ncha'be gezh Jerusalén,
ndontsa gun bexa ta isambi'i bexa ndo' Dios zha biseata
gal ujest wa. 56 Le'a be men wa nkwa'an Jesús, no nabdi'izh
bexa ndo' be ltsa'a bexa nde sa nde ni'i ten Dios:
—¿Xte'e nsak bega zha? ¿Si'id Jesús ujest ndee nati na'an?
57 Le'a be ule'ay nibe'e no bexa fariseo unibe'ela ndo'
be men tal ncho ton ini'í pa nso' Jesús, cha gab xa-yá
ndo' bexa wa ndontsa isen bexa Jesús.

Marí ulo ta uxe'e xo'o Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

12 Sxo'op wizh nsob gal ujest Pascua wa, le'a Jesús uto'o
ncha'agal Betania, ta lid Lázaro xa mxiste Jesús ndo' gealgut.
2 Le'a sa wa mbinde'e bexa dub ta gawno bexa Jesús. Le'a Mart
nkego ta gaw bexa. Le'a Lázaro nsob ndo' mes no Jesús. 3 We'e
le'a Marí usen tol litr sbe'en nardo ta uxe'e, dub ta uzhebpa uyap
nsak. Cha mtob xa-yá tso'o xo'o Jesús, cha mkwi'id xa xo'o Jesús
no gichgek xa. Le'a len ni'i wa gast idub lita uxe'e mla'a. 4 Le'a
dub xmen Jesús no nsob sa wa xa na le'a yun cuent Jesús, xa
na nsalea' Judas Iscariot xin Simón. Le'a xa wa cha ndab:
5 —¿Xta'an lid ndi udo'o xa ta uxe'e ba' zha, cha utse'a xa med wa
ndo' be men uban nak? Le'a ta ba' nsak pa chon gayo'o denario.
6 Parea le'a Judas na'anpa nyu'no ladna bexa uban nak. Ndi li
ndab xa geal le'a xa nla'ach med ten be xmen Jesús, no ncho zha
ngowa'anga xa med no'o xa. 7 We'e le'a Jesús cha ndab ndo' Judas:
—Bla'a xagots ba', le'a xa ulocha'aw ta ba' gast gal zha na
iga'ach na'. 8 Le'a bexa uban nak wa guni'i polga nchoka lat
bega, parea le'a na' ndee na'anpa kwenta ncho'ono bega.

Be ule'ay nibe'e dubtsa mbidi'izh gut Lázaro

9 Le'a kwa'adpa bexa judio mbi'ín le'a Jesús nchogal gezh
Betania, cha ncha'be bexa sa wa. Le'a bexa na'anpa nabtsa Jesús
ncha'bewi'i, le'a bexa nlad ini'í no Lázaro xa mbangal ndo'
gealgut. 10 We'e le'a be ule'ay nibe'e wa dubtsa mbidi'izh gut no

Lázaro, [11] geal mbangal Lázaro le'a kwa'ad bexa judio nsaula'a
be ule'ay nibe'e wa, cha ndi Jesús ndangea ladna bexa.

Jesús uyote Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

[12] Ngol stub wizh wa le'a uzhebpa kwa'ad be men ndencho
ujest Pascua gezh Jerusalén. Le'a zha mbi'ín bexa le'a Jesús
no ncha'a Jerusalén, [13] cha ulobto'og bexa be xos ya gin, cha
uto'o bexa ncha'ikanes bexa Jesús. No uge' ndab bexa:
—¡Si'il nak xa ba'! ¡Dios uzhebpa nla'ach xa ba', xa na mtu'ub
Dios Xa Nibe'e! ¡Le'a xa ba' le'a nibe'e beuna xa Israel!
[14] Le'a Jesús mzheal dub burr tuzh, cha usob xa tso'o ma.
Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

[15] Lá izheb bego, men gezh Sion.
Bwi'i bego, le'a xa le'a nibe'e bega
nsea nsob tso'o dub burr tuzh.[a]

[16] Le'a zha wa le'a be xmen Jesús lá yakbe'ena be ta li
mbin Jesús wa. Parea tso'o na mbangal Jesús cha nsea' xa
gibe'a, le'a bexa mtse'a ladna lak nkeani'i di'izh ten Dios
cuent ten Jesús, cha uni'í bexa le'a Jesús lika mbin.
[17] Le'a zha na utezh Jesús Lázaro len ba'a, cha mxiste Jesús xa ndo'
gealgut, le'a bexa nde sa wa cha mbidi'izh ta uni'í bexa wa ndo' be
men. [18] Ta we'e li ngwa'ikanes be men Jesús, geal le'a bexa mbi'ín ta na
li mbin Jesús uyon wa. [19] Parea le'a bexa fariseo ndab ndo' be ltsa'a na:
—Bwi'i bega, le'a ta na ndun beuna na'an xti'in.
Le'a be men ndi itea ncha'be wats Jesús.

Pla bexa na'anpa xa judio nlad ini'í Jesús

[20] Le'a lat bexa na li ncha'be yankea Dios gezh Jerusalén ujest
Pascua wa, ncho pla bexa na'anpa xa judio. [21] Le'a bexa wa cha
ulen wats Julip xa gezh Betsaida ten Galilea, ndab bexa:
—Señor, le'a besa nlad ini'í Jesús.
[22] Le'a Julip cha ngwa'yab-a ndo' Ndres, we'e itop bexa
ngwa'yab-a ndo' Jesús. [23] Le'a Jesús cha uka'ab ndab:

---

[a] **12:15** Zac. 9:9

—Yá ngol gor ini'í be men ta juert nak na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo. 24 Le'a na' gáp ndo' bego tal le'a dub bid ten trig lá iga'ach
len yo cuent dub ta ngut, le'a idub tiemp le'a-yá bidtsa gak. Ná tal
le'a-yá iga'ach, le'a-yá sianpa bid usa'a. 25 Le'a tal ton ukwa'an xte'e
wen yoo xa, le'a xa wa ndi gun perdid gealnaban ten na ndo' Dios.
Parea le'a tal ton ndi ukwa'an gun ta nlad Dios, le'a xa wa ndi
gap gealnaban nunk lá idub. 26 Le'a tal ton nlad gun ti'in ndo' na'
nsabndo' isankea xa tso'o na'. We'e le'a sa yo'o na' le'a xa no yoo.
Le'a tal ton gun ti'in ndo' na', le'a Xus na' gab le'a xa wa wenka ndun.

Jesús mbidi'izh le'a gat

27 No ndab Jesús:
—Nat uzhe'eb kwea' ncho lad na', no ni lá iní na' xte'e gáp
na' ndo' Xus na'. Ndanbe'e na' gáp na' ndo' xa ko'o xa na' ndo'
gealkwea' ndee, parea le'a na' ti'in we'e ndal ndo' gizhliyo. 28 Le'a
na' ndi gáp: "Xus na', bin ga ta na uluu xte'e si'il nak go."
Le'a gor we'e cha mgen ti Dios ulen gibe'a, ndab xa ndo' Jesús:
—Le'a na' mlula xte'e si'il nak na', no ulu na'-yá stub biaj.
29 Le'a lat bexa kwa'ad wa ncho bexa ndab le'a ta mbi'ín bexa
wa usi'i. No ncho bexa ndab le'a-yá dub angel uní'i ndo' Jesús.
30 Le'a Jesús cha ndab ndo' be men:
—Le'a ta mgen wa na'anpa ulen por na go'ón na'-yá, le'a-yá
ndi ulen ndontsa go'ón bega-yá. 31 Le'a nat le'a Dios gab ná
ton ndap ke ndo' gizhliyo. No nat kontu'ub Dios maxu'u,
xa nibe'e ndo' gizhliyo. 32 Le'a gor na ixits bexa na' ga'ap
ndo' yo, le'a na' gun le'a be men ilen wats na'.
33 Le'a ta na li mbidi'izh Jesús wa gab le'a xa gat
ndo' cruz. 34 Le'a be men wa cha ndab:
—Le'a besa mbi'ín le'a ley ten Dios nkeani'i le'a xa
nak Cristo idub tiemp ncho. ¿Ná xte'e ndab ga zha le'a
be men ixits Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo ga'ap ndo' yo?
¿Ton nak Xa Myak Men Ndo' Gizhliyo wa zhaga?
35 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a nat le'a xa nak xe'a na'anpa kwenta ncho lat bega.
Ta we'e usea bega nattsa bi ncho xe'a, ndontsa le'a sa ukaw
na'anpa gun gan ndo' bega. Le'a tal ton nsea sa ukaw, le'a xa
wa ni lá ini'í pa ncha'a. 36 Le'a nat bi ncho xa nak xe'a wa,
bingea ladna bega xa, ndontsa isea bega ndo' xe'a.
Le'a tso'o na li ndab Jesús, cha ncha'ukachndo' xa ndo' be men.

Be men lá ka'ab gungea ladna Jesús

37 Sian be uyon mbin Jesús ndo' ga'al be men, ná le'a bexa lá ngungea
ladna Jesús. 38 Li ngok ta wa lak mbidi'izh Isaías sakndo' Dios, ndab xa:

Señor Dios, ¿tonma ndangea ladna ta ndadi'izh besa zha?
¿No ton ndo' ná mluu ga xte'e juert nak go zha?[a]

39 Ta we'e le'a be men lá ngungea ladna Jesús, no lak ndab Isaías:

40 Le'a Dios mtsaw ngusndo' bexa,
no mbin ngud Dios lado'o bexa,
ndontsa lá ina' bexa,
no ni lá yakbe'ena bexa.
Cha na'anpa ilen bexa wats Dios,
utsu'u Dios be ke ten bexa.[b]

41 Li ndab Isaías polta zha na uni'í xa xte'e si'il gak Cristo, cha
mbidi'izh xa cuent ten Cristo. 42 Mas lika ná ncho kwa'ad bexa
mbingea ladna Jesús, no gast ncho bexa nibe'e ten bexa judio.
Parea na'anpa ga'al ngudi'izh bexa-yá, geal le'a bexa nzheb le'a
bexa fariseo kontu'ub bexa len ni'i sa nzhealbe bexa judio wa.
43 Le'a bexa wa lá nkwa'an xte'e wen ya'an bexa ndo' Dios, ndi
mas nkwa'an bexa xte'e wen ya'an bexa ndo' be men.

Jesús ngo'o be men ndo' be ke ten bexa

44 Le'a Jesús cha uge' ndab:
—Le'a tal ton gungea ladna na', le'a xa wa na'anpa nabtsa
na' ndangea ladna. Le'a xa wa no xa mtu'ub na' ndangea ladna.
45 No liga tal ton ini'í na', le'a xa wa no ini'í xa mtu'ub na'
wa. 46 Le'a na' nak xe'a ulen ndo' gizhliyo, ndontsa tal ton
gungea ladna na', le'a xa wa na'antapa yoo sa ukaw.
47 'Le'a tal ton go'ón di'izh ndáp na', ná lá uxobgek xa ndo'-yá,
le'a na' ndee na'anpa nak xa usake xa. Le'a na' na'anpa ndal ndo'
gizhliyo usake na' be men, le'a na' ndi ndal ko na' be men ndo' be
ke ten bexa. 48 Le'a tal ton uxelad na' no lá gungea ladna xa be
di'izh ndáp na', le'a di'izh wa le'aka usake xa gal wizh lult. 49 Le'a
na' ndee na'anpa ndadi'izh ta nladtsa na', le'a Xus na' xa mtu'ub

---

[a] **12:38** Is. 53:1 [b] **12:40** Is. 6:10

na' unibe'e xta'an gudi'izh na' no xta'an ulu'u na'. 50 Le'a na' uní
le'a di'izh unibe'e Xus na' gáp na', le'a di'izh wa ta nsa'a gealnaban
nunk lá idub. Ta we'e li ndadi'izh na' lakka ndab Xus na' ndo' na'.

Jesús msat xo'o be xmen na

13 Le'a zha na nsayal gax ujest Pascua, le'a Jesús uni'íla
yamer gal gor ika'an xa ndo' gizhliyo, cha ya' xa wats
Xus xa. Lak nkwea' ladna Jesús bexa nak xmen xa ndo' gizhliyo
ndee, bi li nkwea' ladna xa bexa no gast gor ika'an xa.
2 Le'a ngol gor na nsobyaw xche'e Jesús no be xmen xa, le'a maxu'u
uyo'ola gek Judas Iscariot xin Simón yun cuent Jesús. 3 Le'a Jesús
uni'íka le'a Dios Xus xa msa'a itea be ta'a le'a xa inibe'e. No uni'í xa
le'a xa watska Dios uto'o, no sa we'ekaga ya' xa. 4 We'e ngwaso' xa
ndo' mes sa ndeyaw bexa wa, cha ulate xa lad nbix xa. Cha mxi xa
dub ble'a lad ko'ol len xa. 5 Cha ulo xa nits len dub che'a. Cha usaxan
xa nsat xa xo'o be xmen xa, no nkwi'id xa xo'o bexa wa no lad wa.
6 Le'a gor na ngol xa wats Simón Pedr, le'a Pedr cha ndab:
—Señor, ¿go ba' usat xo'o na' zha?
7 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a ta lnde'e ndun na', le'a lu lá yakbe'ena-yá
nat. Parea gal zha yakbe'ena lu-yá.
8 Le'a Pedr cha ndab:
—¡Le'a na' nunk lá usa xo'o na' usat ga!
Le'a Jesús cha ndab:
—Tal le'a na' lá usat xo'o lu, le'a lu yá lá gakta xmen na'.
9 Le'a Simón Pedr cha ndab:
—¡Señor, na'anpa nabtsa xo'o na' usat ga, ndi
no ya'a na' no gek na' usat ga!
10 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a xa na ti'i ngos nsabndo' nabtsa xo'o na yat, le'a xa wa yá umbi'i
nak. Le'a bego yá umbi'ika nak ndo' Dios, parea na'anpa itea bega.
11 Le'a Jesús yá uni'íla ton yun cuent xa, ta we'e
ndab xa le'a dub bexa na'anpa umbi'i nak.
12 Le'a gor na mta'usat Jesús xo'o bexa wa, cha ngokgal
xa lad nbix xa. Cha usobgal xa ndo' mes, ndab xa:
—¿Nyakbe'ena bega xta'an lba'a mbinno na' bega zha? 13 Le'a
bega ní'i ndo' na' Mech no Señor. Le'aka nak ta li ní'i bega wa,
geal le'a na' lika nak. 14 Le'a na' nak Señor ten bega no Mech ten
bega, parea nat msat na' xo'o bega. No liga le'a bego nsabndo'
usat xo'o ltsa'a bega. 15 Le'a na' mluu xte'e nsabndo' gun bega,

ndontsa li gun bego lak mbinno na' bega. 16 Le'a na' gáp ndo'
bego le'a dub mos na'anpa mas nsak ndo' xa nibe'e xa wa. No liga
tal le'a dub xa mtu'ub stubga men, le'a xa ncha'a wa na'anpa
mas nsak ndo' xa mtu'ub xa. 17 Nat tal le'a bega nyakbe'ena be ta
ndee, no lika ndun bega, le'a Dios gun wen yoo ladna bega.
18 'Le'a ta ndáp na' ndee na'anpa ndáp na' cuent ten itea bega.
Le'a na' mti bega no nchando' na' bega, parea nsabndo' gak cumplir
lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: "Le'a xa na ndawno na', le'a xa
wa le'aka ngokloo ndo' na'."[a] 19 Nat ndáp na' ta wa ndo' bego gor
na biseata gak-a, ndontsa gor na gak-a le'a bega gungea ladna ton
nak na'. 20 Le'a na' gáp ndo' bega le'a tal ton utsin gak ndo' dub xa
mtu'ub na', le'a xa wa cuentkata ndo' na' li utsin nak. No liga tal ton
utsin nak ndo' na', le'a xa wa utsinga nak ndo' Dios xa na mtu'ub na'.

Jesús ndab le'a Judas yun cuent xa

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

21 Tso'o na li ndab Jesús ta wa, cha uzhe'eb kwea' myo'o
ladna xa. Cha ga'al ndab xa ndo' be xmen xa:
—Le'a na' gáp ndo' bega le'a dub bega yun
cuent na' ndo' bexa nlad gut na'.
22 Le'a be xmen xa ni lá ini'í ton gun ta na li ndab Jesús
wa, ta we'e usaxan nwi'i bexa ndo' be ltsa'a bexa. 23 Le'a dub
xmen Jesús, xa na le'a Jesús uzhe'eb nkwea' ladna, nsob wats
Jesús. 24 Le'a Simón Pedr cha mbin sein ndo' xa wa, ndontsa
inabdi'izh xa ndo' Jesús ná ton xa li gun wa. 25 Le'a xa wa cha
mas ubisob wats Jesús, cha unabdi'izh xa ndab xa:
—Señor, ¿ton li yun cuent go zha?
26 Le'a Jesús cha uka'ab ndab ndo' xa wa:
—Le'a na' ugazh dub ble'a pan ndee. Le'a xa na
usa na'-yá ndo' na, le'a ta wa xa we'e.
Le'a Jesús cha mgazh dub ble'a pan, cha msa'a xa-yá ndo' Judas
Iscariot xin Simón. 27 Le'a gor na li udaw Judas pan wa, le'a maxu'u
cha uyote len lado'o xa. Le'a Jesús cha ndab ndo' Judas:
—Le'a ta na li gun lu wa, uxaxtsa bin ta wa.
28 Parea ni dub bexa na li nde ndo' mes wa lá yakbe'ena xta'an
ngi li ndab Jesús. 29 Le'a Judas wa xa nla'ach med ndanti'in bexa
wa. Ta we'e ncho bexa ndanbe'e le'a Jesús nlad ya'isi'i Judas ta
gunti'in bexa ndo' ujest. No nchoga bexa ndanbe'e le'a Jesús nlad

---

[a] **13:18** Sal. 41:9

usa'a Judas med ndo' bexa uban nak. [30] Tso'o na li udaw Judas dub
ble'a pan wa, le'a Judas cha uto'o ncha'a. Le'a ta wa gor te'al-la.

Dub ta kub unibe'e Jesús gun be xmen xa

[31] We'e le'a gor yá uka'anla Judas, le'a Jesús cha ndab:
—Le'a nat le'a be men ini'í xte'e si'il nak na', Xa Myak Men Ndo'
Gizhliyo. No ta ndun na' wa uluu xte'e si'il nak Dios. [32] Le'a ta na
nluu na' ndo' be men xte'e si'il nak Dios, le'a ta ndun Dios noga uluu
xte'e si'il nak na'. Le'a ta na gun xa wa yamer gak. [33] Bego nak cuent
xi'ín na', yá na'antapa kwen ncho'o na' lat bega. Le'a na' gáp ndo'
bega lak ndápla na' ndo' bexa judio nibe'e wa: le'a bego ukwa'an
na', ná le'a bega lá gun gan no ya' sa gaa na'. [34] Le'a na' nibe'e dub
ta kub ndo' bega: Bkwea' ladna bega be ltsa'a bega. Lak nkwea' lad
na' bego, no liga bkwea' ladna bega be ltsa'a bega. [35] Tal le'a bega li
ikwea' ladna be ltsa'a na, le'a be men igondo' le'a bega xmenka na'.

Jesús ndab le'a Pedr gab le'a lá nchando' Jesús

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

[36] Le'a Simón Pedr cha unabdi'izh ndo' Jesús, ndab xa:
—Señor, ¿pa ya' ga zha?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a sa na yaa na', le'a lu lá yoo gan ya'no na'
nat. Parea gal zha le'a lu noka ya' sa wa.
[37] Le'a Pedr cha ndab:
—Señor, ¿xta'an lá yoo gan gaano na' go nat zhaga?
Le'a na' usa le'aka le'a na' gat sakndo' ga.
[38] Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Snika lu gat lu sakndo' na' zha? Le'a na' gáp ndo' lu
le'a te'al ndee gor na biseata kwezh boy le'a lu mkwi'inla
chon biaj ndab lu le'a lu lá nchando' na'.

Jesús nak nes ilaya' be men wats Dios

14 'Lá yu'ta ladna bega, ndi bge' ladna bega Dios no bge'
ladna bega na'. [2] Le'a ta lid Xus na' ncho sian sa yoo
bega. Le'a na' na'anpa li gáp ndo' bega tal le'a-yá na'anpa li
nak. Nat le'a na' nsea usaxkwa'a sa yoo bega. [3] Le'a zha na
nsea na' cha usaxkwa'a na' be sa yoo bega, we'e le'a na' le'aka

ilen yo'o bega, ndontsa no bega yoo sa yo'o na'. [4] Le'a bego
uni'íka pa nsea na' no nchando'ka bega nes ncha'a sa wa.
[5] Le'a Tomás cha ndab:
—Señor, le'a besa lá ini'í pa ya' go. ¿Ta we'e xte'e ndab
go le'a besa nchando' nes ncha'a sa wa zha?
[6] Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' nak nes no nak na' gealngea no nak na' gealnaban.
Na'an ton ilaya' wats Xus na', tal le'a xa na'anpa ndangea ladna na'.
[7] Tal le'a bego nchando' na', le'a bega sgondo'ka no Xus na'. Le'a nat
idub ndo' ndee le'a bega yá nchando' Xus na', no mna'la bega xa.
[8] Le'a Julip cha ndab:
—Señor, bla'a ga ina' besa Xus ga, ta we'etsa nlad besa.
[9] Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Julip, ¿kwen nkeseano na' bega, ná lá nchando' lu na' zha?
Le'a tal ton nchando' na', le'a xa wa no Xus na' nchando'. ¿Xta'an li
ndab lu ula na' ina' bega Xus na' zha? [10] ¿Lá ndangea ladna lu zha
le'a na' nsea Xus na' dubtsa nak besa? Le'a ta ndadi'izh na' na'anpa
le'atsa na' ndadi'izh. Le'a Xus na' xa nso' wats na' nsa'a ta li ndun
na' wa. [11] Bingea ladna bega ta ndáp na' le'a na' nsea Xus na' dubtsa
nak besa. Nati bingea ladna bega na' ke ten be ta ndun na'.
[12] 'Le'a na' gáp ndo' bega le'a tal ton gungea ladna na',
le'a xa wa sun ltsa'a be ta ndun na', no gast be ta mas si'il
sun xa, le'a na' nsea wats Xus na'. [13] No itea be ta inab bega
ndo' Xus na' ta na nak bega xmen na', le'a ta wa sunka na'
ndontsa ini'í be men xte'e si'il nak Xus na'. [14] Guni'i xta'an inab
bega ta na nak bega xmen na', le'a na' sunka ta wa.

Jesús ndab le'a Dios utu'ub Espíritu ten na

[15] 'Le'a tal bega ndankeaka na', le'a bega uxobgek ndo' be ta
nibe'e na'. [16] Le'a na' ina'ab ndo' Xus na', cha utu'ub xa stub xa
gakno bega no yoono xa bega idub tiemp. [17] Le'a ta wa Espíritu
ten Dios xa na nluu gealngea. Le'a be men gizhliyo lá yoo gan
yoo wats Espíritu wa, geal le'a bexa na'anpa na' xa no ni lá
nchando' bexa xa. Parea le'a bega nchando'ka Espíritu wa, geal
le'a xa nso' wats bega no ikeseano xa bega idub tiemp.
[18] 'Le'a na' na'anpa ula ya'an bega cuent be me'ed usa'ab, le'a
na' ndi ilenkata. [19] Yamer gal zha le'a be men gizhliyo ndee yá
na'antapa ini'í na', parea le'a bega sni'í'kagal na'. Le'a na' sbanka,
ta we'e no bega ibankaga. [20] Le'a gal wizh iban na' le'a bega ini'í
le'a na' nsea Xus na' dubtsa nak besa, no le'a bega nsea na' dubtsa

nak beuna. [21] Tal ton go'ón be ta inibe'e na', no uxobgek xa ndo' be
ta wa, le'a xa wa ta ugeaka ndankea na'. Le'a tal ton yankea na',
le'a Xus na' no na' ikwea' ladna xa, no ulundo' na' ndo' xa.
[22] We'e le'a Judas xa na'anpa nsalea' Iscariot cha ndab ndo' Jesús:
—Señor, ¿xta'an li ndo'tsa besa ulundo' ga zha,
na'anpa ulundo' ga ndo' iteata be men zha?
[23] Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a tal ton yankeaka na', le'a xa wa sxobgek ndo' ta ndáp na'.
Le'a Xus na' cha ikwea' ladna xa. Le'a na' no Xus na' ilen wats xa,
cha yoono besa xa. [24] Ná le'a tal ton na'anpa yankea na', le'a xa wa
lá uxobgek ndo' ta ndáp na'. Le'a be ta ndáp na' ndo' bega, le'a ta wa
na'anpa ta na'tsa ndáp. Le'a ta wa ndi ta ndab Xus na' xa mtu'ub na'.
[25] 'Le'a be ta ndee ndáp na' ndo' bega nat bi nso'no na' bega.
[26] Parea le'a Dios utu'ub Espíritu ten na ndo' bega, gakno xa bega
no yoono xa bega sakndo' na'. Le'a xa wa uluu itea ta'a ndo' bega,
no gun xa utse'a ladna bega itea be ta ndáp na' ndo' bega.
[27] 'Le'a zha na uchan na' bega, le'a na' gun utsin yoo ladna
bega. Le'a ta na li gun na' wa na'anpa lak ta ndun be men nde
ndo' gizhliyo ndee. Ta we'e lá yu' ladna bega no lá izheb bega.
[28] Le'a bega yá mbi'ínka ta ndáp na', le'a na' nsea, no ilenkagal
na' wats bega. Le'a tal bega ta ugeaka ndankea na', le'a bega iten
ladna geal ndáp na' le'a na' nsea wats Xus na', geal le'a Xus na' mas
nsak ndo' na'. [29] Nattsa ndáp na' ta ndee ndo' bega zha biseata
gak-a ndontsa gal gor gak-a le'a bega mas gungea ladna na'.
[30] 'Le'a na' na'anpa kwenta gudi'izhno bega, le'a maxu'u xa nibe'e
ndo' gizhliyo ndee nseala. Le'a xa wa na'anpa nibe'e na' ndee.
[31] Parea li nsabndo' gak-a, ndontsa ini'í be men nde ndo' gizhliyo
ndee le'a na' ndankeaka Xus na' no nxobgek na' ndo' ta nibe'e xa.
'Nat goso' bega, ncha'be beuna.

Jesús nak cuent dub ya uv

15 'Le'a na' ndee le'a xa nak cuent dub ya uv. Le'a Xus na'
nak xa na nla'ach-a. [2] Le'a tal ncho xos ya lá usa'a uv, le'a
xa kabto'og-a. Parea tal le'a-yá nsa'aka uv, le'a xa ndi utsambi'i-yá
ndontsa mas usa'a-yá uv. [3] Le'a di'izh ndadi'izh na' ndo' bega
le'a mbin msambi'i lado'o bega. [4] Dubtsa gok bega no na', lak
nak na' dubtsa no bega. Le'a lak dub xos ya na'anpa nsob las
ya wa lá yoo gan usa'a ngus, no liga le'a bega lá yoo gan gun
lak nlad Dios, tal le'a bega na'anpa dubtsa gak beuna.

5 ’Le'a na' cuent ya uv. Le'a bega cuent be xos-a. Tal le'a bega
dubtsa nak no na', le'a na' noga dubtsa nak no bega. We'e le'a
bega sun sianpa be ta'a nlad Dios. Parea tal le'a ncho bega na'anpa
dubtsa nak no na', le'a bega wa lá isu'u gun lak nlad Dios. 6 Le'a
tal ton na'anpa dubtsa nak no na', le'a xa wa cuent dub xos ya
yabi dub lad, cha ibid-a. We'e ibele'e-yá, cha yol'-a ndo' gi'.
7 ’Le'a tal le'a bega dubtsa nak no na', no gunka bega lak mluu
na' bega, unab bega guni'itsa xta'an nlad bega ndo' Dios, le'a Dios
sa'aka-yá. 8 Tal le'a bega gun lak nlad Dios, le'a ta wa uluu le'a bega
xmenka na', we'e ini'í be men xte'e si'il nak Xus na'. 9 Le'a lak nkwea'
ladna Xus na' na', no liga le'a na' nkwea' ladna bega. Lá yalad bega
le'a na' nkwea' ladna bega. 10 Tal le'a bega gun be ta nibe'e na', we'e
ini'í bega le'a na' nkwea'ka ladna bega. Lak ndun na' itea be ta'a
nibe'e Xus na' ta we'e uní na' le'a xa nkwea'ka ladna na'. 11 Le'a ta wa
ndáp na' ndo' bega ndontsa uzhe'eb iten ladna bega lak nten lad na'.
12 ’Nat ta ndee nibe'e na' ndo' bega: bkwea' ladna bega be ltsa'a
bega, lakta nkwea' lad na' bega. 13 Le'a ta na ndon le'a mas nluu le'a
dub men nkwea' ladna stub xa, le'a ta wa usa'a xa xa gat xa sakndo'
be amig ten xa. 14 Nat le'a bego nak be amig ten na', tal le'a bega
gun ta nibe'e na'. 15 Le'a na' yá lá gápta le'a bega nak bexa ndun ti'in
ndo' na', le'a dub xa ndun ti'in ndo' stub xa lá ini'í xti'in ndun xa
nibe'e xa. Nat ndi gáp na' le'a bega be amig ten na', geal le'a na'
mbidi'izh ndo' bega itea be ta ndab Xus na' ndo' na'. 16 Le'a bega
na'anpa le'a mti na', le'a na' ndi le'a mti bega. No ntu'ub na' bega
gun bega ta nlad Dios, ta na'anpa initndo'. We'e le'a itea ta inab
bega ndo' Dios Xus na' ta na nak bega xmen na', le'a xa sa'aka-yá.
17 Nat nibe'e na' ta ndee ndo' bega: bkwea' ladna bega be ltsa'a bega.

Be men gizhliyo nxee ladna ndo' Jesús no ndo' be xmen xa

18 ’Tal le'a be men gizhliyo ixeeno ladna bega, btse'a ladna bega
le'a bexa wa nedla ndo' na' ndee li nxee ladna, we'eta ndo' bego.
19 Tal le'a bega nak lak nak be men gizhliyo ndee, le'a be men
wa utsin sak ndo' bega lak utsin nak bexa ndo' be ltsa'a xa. Parea
le'a bega na'anpa nak men gizhliyo, le'a na' mti bega uto'o bega
lat bexa wa. Ta we'e nxeeno ladna bexa bega. 20 Btse'a ladna bega
ta ndáp na' ndee: Le'a dub xa ndun ti'in na'anpa mas nsak ndo' xa
nibe'e xa wa. Lak ncho bexa li xela ndanno na', no liga xela gunno
bexa bega. No lak ncho bexa nxobgek ndo' di'izh ndáp na', no liga
uxobgekga bexa ndo' ta gab bega. 21 Le'a bexa wa li gunno bega ke
na nak bega xmen na', geal le'a bexa lá nchando' xa mtu'ub na'.

22 ’Le'a tal na' lá ngal ndo' gizhliyo ndee no ni lá ngudi'izh na'
ndo' bexa, le'a ta ugap ndun bexa wa na'anpa dub ke ndo' Dios.
Parea nat le'a bexa lá yoo gan gabbe le'a bexa lá ini'í ti ta ugap
ndun bexa. 23 Le'a tal ton ixee ladna ndo' na', le'a xa wa no ndo'
Xus na' nxee ladna. 24 Le'a na' mbin be uyon ndo' ga'al bexa, ta
ni dub men lá gun gan gun. Tal le'a bexa na'anpa ini'í be ta wa,
le'a bexa na'anpa ndap ke ndo' Dios. Parea nat li uni'í bexa ta
ndun na' wa, ná le'a bexa nxee ladna ndo' na' no ndo' Xus na'.
25 Le'a ta wa nak lak nkeani'i ndo' ley ten bexa, ndab-a: “Le'a na'
na'an xta'an ngunno bexa, ná le'a bexa mxeeno ladna na'.”[a]
26 ’Le'a gal gor na utu'ub na' xa gakno bega, le'a xa wa ito'o
wats Xus na', cha gudi'izh xa ndo' bega cuent ten na'. Le'a
xa wa Espíritu ten Dios, xa ndadi'izh sbe'en gealngea. 27 Le'a
bega cha gudi'izh ndo' be men cuent ten na', geal le'a bega le'a
ukeseano na' zha nedkata usaxan na' mluu na' be men.

16 ’Ndáp na' ta ndee ndo' bego ndontsa lá ula'a bega ta ndangea
ladna bega na'. 2 Le'a be men kontu'ub bega len be ni'i sa
nzhealbe bexa judio. No gal zha gut bexa bega, gunbe'e bexa le'a
ta wa ta nsak ladna Dios. 3 Li gun bexa geal le'a bexa lá nchando'
Xus na' no ni na'. 4 Le'a na' ndáp be ta ndee ndo' bega nat, ndontsa
gal gor wa utse'a ladna bega le'a na' yá mbidi'izhka-yá ndo' bega.

Be ta'a ndun Espíritu ten Dios

’Le'a na' na'anpa ngáp ta ndee ndo' bega zha nedta, geal le'a na'
bi le'a ukeseano bega. 5 Parea nat le'a na' nsea ndo' Xa mtu'ub na', ná
ni dub bega lá nabdi'izh pa yaa na'. 6 Ndi uzhe'eb uban ncho ladna
bega, geal ta na ndáp na' be ta ndee. 7 Parea le'a na' gáp mas wen
yoo bega tal le'a na' yaa. Le'a tal na' lá yaa le'a Espíritu ten Dios xa
gakno bega wa na'anpa ilen wats bega. Ná le'a tso'o na yaa na' le'a
na' cha utu'ub xa wats bega. 8 Le'a zha ilen xa le'a xa gab ná ton ndap
ke, no ton na'anpa ndap ke, no ton utsaksi Dios. 9 Le'a bexa ndap
ke wa, le'a ta wa be men lá ndangea ladna na'. 10 Le'a xa na'anpa
ndap ke wa, le'a ta wa na', le'a na' nsea wats Xus na' no yá lá ini'íta
bega na'. 11 Le'a xa utsaksi Dios wa, le'a ta wa maxu'u xa nibe'e ndo'
gizhliyo ndee, le'a Dios yá mbinbe'ela le'a xa li gunno xa wa.
12 ’Uzhebpa sianta be ta'a nlad na' gáp na' ndo' bega, parea
le'a bega lá uxik yakbe'ena-yá. 13 Ná le'a zha na ilen Espíritu ten
Dios xa na nluu gealngea, le'a xa wa gun yakbe'ena bega idub

---

[a] **15:25** Sal. 35:19; 69:4

gealngea ten Dios. Le'a xa wa na'anpa gudi'izh ta nitsa xa, le'a xa
ndi gudi'izh be ta go'ón xa. No gudi'izh xa be ta ti'i yoo. [14] No
uluu xa xte'e si'il nak na', geal le'a xa gudi'izh cuent ten na' ndo'
bega. [15] Le'a itea be ta ndap Xus na' le'a ta wa ta ten na'. Ta we'e
ndáp na' le'a cuent ten na' le'a Espíritu wa gudi'izh ndo' bega.

Le'a ta uban ncho ladna bexa yak ndi ta iten ladna bexa

[16] 'Yamer gal zha le'a bega yá lá ini'íta na'. Parea gal stapla
wizh le'a bega ini'ígal na', geal le'a na' yaa wats Xus na'.
[17] We'e le'a ncho be xmen Jesús cha ndab ndo' be ltsa'a na:
—¿Xta'an gab ta lba'a ndab xa ndee zha? Ndab xa yamer
gal zha le'a beuna lá ini'íta xa, ná gal stapla wizh le'a beuna
ini'ígal xa, geal le'a xa ya' wats Xus xa. [18] ¿Xta'an gab "yamer
gal zha" wa zha? Lá nyakbe'ena beuna xta'an ndab xa.
[19] Ná le'a Jesús mgenna le'a bexa nlad inabdi'izh, cha ndab Jesús:
—Le'a bega nabdi'izh ndo' ltsa'a bega cuent ten ta ndáp na',
le'a yamer gal zha le'a bega lá ini'íta na', parea gal stapla wizh
le'a bega ini'ígal na'. [20] Le'a na' gáp ndo' bego le'a bega go'on no
uban yoo ladna bega, parea le'a be men gizhliyo iten ladnabe. Mas
li uban ncho ladna bega, parea le'a ta wa yak ndi ta iten ladna
bega. [21] Le'a ta wa cuent dub xagots gap me'ed uzhebpa gealkwea'
ni'í xa geal le'a gor gap xa me'ed wa ngol-la. Parea gor na ngol-la
medo'o le'a xa yalad be gealkwea' wa tant nten ladna xa le'a ndo'
gizhliyo ulanseagal stub me'ed. [22] No liga nat le'a bega uban ncho
ladna, parea le'a na' inígal bega. Le'a gor wa le'a bega uzhebpa
iten ladna, gast na'an ton gun gan uban yoo ladna bega.
[23] 'Le'a gal wizh wa le'a bega yá lá inabdi'izhta ndo' na'. Le'a
na' gáp ndo' bega le'a iteanak ta inab bega nak xmenka na' ndo'
Xus na', le'a xa sa'aka-yá. [24] Gast nat na'an xta'an nab bega
ndo' Xus na' ta na nak bega xmen na'. Parea unab bega-yá,
le'a Xus na' sa'aka-yá ndontsa itenka ladna bega.

Jesús mbinla gan ndo' be ta gizhliyo

[25] 'Le'a be ta'a ndadi'izh na' wa sbe'en ta nsaktabe'e na'. Parea gal
gor na yá na'antapa li gudi'izh na', le'a na' ndi ga'al gudi'izh ndo'
bega cuent ten Xus na'. [26] Le'a gal zha we'e le'a na' na'antapa le'a
ina'ab ndo' Xus na' sakndo' bega. Le'a bega ndi inab ta nki'in bega
ndo' Xus na' ta na nak bega xmen na'. [27] Le'a Xus na' le'a nkwea'
ladna bega, geal le'a bega ndankea na' no ndangea ladna bega le'a na'

watska Dios uto'o. [28] Le'a na' wats Xus na' uto'o, ndal na' ndo' gizhliyo
ndee. Nat le'a na' ika'an ndo' gizhliyo ndee, cha nsea na' wats Xus na'.
[29] Le'a be xmen Jesús cha ndab:
—Nat le'a go uzhebpa uya'al ndadi'izh. Yá na'antapa
nsaktabe'e ga be ta ndadi'izh ga. [30] Nat uni'í besa le'a go uni'í
iteanak be ta'a, na'anpa nki'in inabdi'izh besa ndo' ga. Ta
we'e ndangea ladna besa le'a go watska Dios uto'o.
[31] Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Nat zha yá ndangeaka ladna bega na'? [32] Bla'ach bega le'a gal
dub gor le'a bega ite'achso itea lad, ula'a bega nab na'. Parea le'a na'
na'anpa nab yanso', le'a Xus na' nokaga nso' wats na'. [33] Le'a be ta ndee
mbidi'izh na' ndontsa wen yoo ladna bega ta na nak bega xmen na'.
Le'a ndo' gizhliyo ndee sianpa gealkwea' ini'í bega. Parea lá yu' ladna
bega, le'a na' mbinla gan ndo' itea be ta ncho ndo' gizhliyo ndee.

Jesús unab gakno Dios be xmen Jesús

17 Le'a tso'o na li mbidi'izh Jesús, cha mwi'i xa gibe'a, ndab xa:
—Xus na', le'a nat yá ngol gor uluu ga ndo' be men xte'e
si'il nak na', ndontsa no na' uluuga xte'e si'il nak go. [2] Le'a go msa'a
ta nibe'e na' ndo' itea be men, ndontsa usa na' gealnaban nunk lá
idub ndo' bexa na msa'a go ndo' na'. [3] Le'a bexa wa ndap gealnaban
nunk lá idub, geal le'a bexa nchando' ga, xa ndon le'akama nak
Dios; no nchando' bexa na' Jesucristo, xa na mtu'ub ga.
[4] 'Le'a na' mluu xte'e si'il nak go ndo' be men nde ndo' gizhliyo
ndee, no msando' na' ti'in msa'a go gun na'. [5] Xus na', le'a zha
biseata yoo gizhliyo ndee, le'a na' nak xa ndon le'a juert lak
nak go. Nat bla'a ga likagal yak na' wats ga stub biaj.
[6] 'Le'a go mti bexa ndee ndo' gizhliyo, no msa'a ga bexa ndo'
na'. Cha mluu na' xte'e nak go ndo' bexa. Le'a bexa ndee nakla be
xmen ga, cha msa'a ga bexa ndo' na'. No nxobgek bexa ndo' di'izh
ten ga. [7] Nat uni'í bexa le'a itea be ta'a ndák na' le'a ta wa ta msa'aka
go. [8] Le'a be ta ndab ga ndo' na' wa le'a ta wa cha mbidi'izh na'
ndo' bexa, cha mbingea ladna bexa-yá. No nat uni'íka bexa le'a na'
watska go uto'o, no ndangea ladna bexa le'a go le'a mtu'ub na'.
[9] 'Le'a nat le'a na' na'ab gakno ga bexa ndee. Na'anpa na'ab
na' gakno ga be men gizhliyo, le'a na' ndi na'ab gakno ga bexa
msa'aka go ndo' na', geal le'a bexa wa xmenka go. [10] Le'a itea be
xmen na', le'a bexa wa xmenka go. No liga le'a itea be xmen ga,
le'a bexa wa xmenkaga na'. Li nluu bexa xte'e si'il nak na'.

11 ’Le'a na' yá na'antapa yoo ndo' gizhliyo ndee. Le'a bexa
ndee bi yookata ndo' gizhliyo, ná le'a na' ndee ndi ilen wats go.
Xus na', le'a go dubkama nak Dios, nat le'a juers ten ga bla'ach ga
bexa na msa'a ga ndo' na', ndontsa dubtsa gak bexa lak dubtsa
nak una'. 12 Le'a zha na nkeseano na' bexa ndo' gizhliyo ndee,
le'a na' nlach bexa nsea juers ten lea' go. Le'a itea bexa na msa'a
ga ndo' na' mlach na'. Ni dub bexa lá isabgix, ndi nabtsa Judas
usabgix, ndontsa gak cumplir lak nkeani'i di'izh ten ga.
13 ’Parea nat le'a na' nseal wats go. Ta ndee ndáp na' nat bi nso'
na' ndo' gizhliyo ndee, ndontsa iten ladna bexa ndee lak nten lad
na'. 14 Le'a na' mbidi'izh be di'izh ten ga ndo' bexa ndee, parea
le'a be men gizhliyo nxeeno ladna bexa, geal le'a bexa ndee yá
na'antapa bexa gizhliyo, lak le'a na' na'anpa xa gizhliyo ndee. 15 Le'a
na' na'anpa na'ab ko'o ga bexa ndee ndo' gizhliyo, ndi na'ab na'
ula'ach ga bexa ndo' maxu'u. 16 Le'a lak na'anpa ndun na' lak ndun
be men gizhliyo ndee, no liga le'a bexa ndee na'anpa ndun lak
ndun bexa wa. 17 Btsambi'i ga lado'o bexa juers ten di'izh ten ga,
le'a di'izh wa gealngeaka. 18 Le'a lak mtu'ub ga na' ndo' gizhliyo
ndee, no liga ntu'ub na' bexa ndee ndo' be men gizhliyo. 19 Le'a ke
ten bexa ndee ndun na' sbe'en ta nlad go, ndontsa no bexa gun
sbe'en ta nladtsa go wa, ta na nchando' bexa gealngea wa.
20 ’Le'a na' na'anpa na'ab gakno ga nabtsa bexa ndee, no na'ab na'
gakno ga bexa ti'i gungea ladna na' gor na go'ón bexa ta gudi'izh
bexa ndee. 21 Gokno ga bexa wa ndontsa dubtsa gak iteanak bexa,
lak dubtsa nak na' nsea go Xus na'. No dubtsa gak bexa nsea beuna,
ndontsa gungea ladna be men gizhliyo le'a go le'aka mtu'ub na'.
22 Lak msa'a ga juers ndo' na', no liga msa na' juers ndo' bexa,
ndontsa dubtsa gak bexa, lak le'a go no na' dubtsa nak. 23 Le'a na'
nsea bexa ndee dubtsa nak, no go nsea na' dubtsa nak, ndontsa itea
beuna dubtsa gak. Ta we'e ini'í be men le'a go le'aka mtu'ub na', no
ini'í bexa le'a go nkwea' ladna bexa ndee lak nkwea' ladna go na'.
24 ’Xus na', le'a na' nlad le'a sa yoo na' itea bexa na msa'a ga ndo'
na' wa yoo wats na', ndontsa ini'í bexa juers msa'a go ndo' na',
geal le'a go nkwea' ladna na' gast zha biseata gaknde'e gizhliyo.
25 Xus na' xa ndon le'a wen, le'a be men gizhliyo na'anpa nchando'
ga, parea le'a na' nchando' ga no uni'íka bexa ndee le'a go le'a
mtu'ub na'. 26 Le'a na' mluu ndo' bexa ndee xte'e nak go, no uluuta
na' ta wa ndo' bexa, ndontsa ikwea' ladna bexa be ltsa'a bexa
lak nkwea' ladna go na', no dubtsa gak na' nsea bexa ndee.

Be soldad ncha'besen Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

18 Le'a gor na li mtayadi'izhno Jesús Dios, cha uto'o xa ncha'ano
xa be xmen xa stub to'o yo'ow nsalea' Cedrón, sa nde dub
lenya. Cha uyote bexa sa wa. 2 Le'a Judas xa na yun cuent Jesús no
nchando' sa wa, geal le'a Jesús sianla biaj mbi'i be xmen na sa wa.
3 Ngol gor le'a Judas ncha'anola pla be soldad no stapla bexa nla'ach
ni'i ten Dios, bexa na mtu'ub be ule'ay nibe'e nsea bexa fariseo. Le'a
bexa wa no'o be xe'a aceit no xe'a ged no spad. 4 Ná le'a Jesús yá
uni'íka xta'an yasea xa, ta we'e uto'o xa ndab xa ndo' bexa wa:
—¿Ton nkwa'an bega?
5 Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—Le'a besa nkwa'an Jesús xa gezh Nazaret.
Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a ta wa na'.
Le'a Judas xa na nseayun cuent Jesús no nso' lat bexa wa. 6 Le'a
gor na li ndab Jesús: "Le'a ta wa na'", le'a bexa wa cha msatatso'obe,
cha ulayat bexa ndo' yo. 7 Le'a Jesús cha unabdi'izhgal ndab:
—¿Ton nkwa'an bega?
Le'a bexa cha ndabgal:
—Nkwa'an besa Jesús xa Nazaret.
8 Le'a Jesús cha ndab:
—Le'a na' ndápka le'a ta wa na'. Le'a tal bega na'
ndee nkwa'an, bla'a bega ya' bexa ndee.
9 Li ndab Jesús ndontsa itid-a lak ndab le'aka Jesús ndo' Xus xa,
le'a bexa na msa'a Dios ndo' Jesús, ni dub bexa lá isabgix. 10 We'e
le'a Simón Pedr cha ulo'o spad ten na, cha ulobto'og xa ncha' xa
nsalea' Malco, ta lad ga'al. Le'a Malco wa dub xa ndun ti'in ndo'
ule'ay ndon le'a nsak. 11 Le'a Jesús cha ndab ndo' Pedr:
—Ulocha'aw spad ten lu. ¿Lá ini'í lu zha le'a na' nsabndo'
iti'id be gealkwea' ndab Xus na' iti'id na' wa?

Bexa mbi'i Jesús ndo' Anás

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

12 We'e le'a be soldad no xa nibe'e ten bexa wa no bexa nla'ach
ni'i ten Dios cha usen bexa Jesús no mxi bexa ya'a xa. 13 Cha mbi'i
bexa Jesús ndon ned ndo' xa nsalea' Anás, xuszha'ap Caifás, xa nak
ule'ay ndon le'a nsak tiemp we'e. 14 Le'a Caifás wa xa na ndabka
ndo' bexa judio mas wen gat dubtsa men sakndo' itea bexa.

Pedr ndab le'a lá nchando' Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

15 Le'a Simón Pedr cha usankea tso'o Jesús. Le'a stub xmen Jesús
ncha'ano Pedr nchando' xa nak ule'ay ndon le'a nsak, cha uyo'ono
xa Jesús tale ten ni'i ten ule'ay wa. 16 Parea le'a Pedr myanso' tso'o
juer to'o puert wa. We'e le'a stub xmen Jesús xa na nchando' ule'ay
wa, cha uto'o mbidi'izhno xagots nla'ach to'o puert wa, ndontsa no
Pedr uyote. 17 Le'a xa nla'ach to'o puert wa cha ndab ndo' Pedr:
—¿Lid no ga dub xmen xabgi'i ba' zha?
Le'a Pedr cha ndab:
—Le'a na' na'anpa no xa wa.
18 Le'a zha wa kwal, ta we'e le'a bexa ndun ti'in ndo'
ule'ay wa no bexa nla'ach ni'i ten Dios mkwa'a gi', cha
ndeubizh bexa. Le'a lat bexa wa no Pedr nso'ubizh.

Ule'ay ndon le'a nsak wa unabdi'izh ndo' Jesús

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

19 Le'a Anás xa ngok ule'ay ndon le'a nsak wa cha
unabdi'izh ndo' Jesús ná ton be xmen Jesús, no xta'an mluu
Jesús be men. 20 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a ta mluu na' wa mbidi'izh na' ndo' ga'al be men
len be ni'i sa nda'utsid bexa wa no tale ten ni'i ten Dios, sa
nzhealbe iteanak bexa judio. Na'anpa xga'ach nluu na' be men.
21 ¿Ta we'e xta'an nabdi'izh ga ndo' na' xta'an mluu na'? Ndi
nsabndo' inabdi'izh ga ndo' bexa mbi'ín ta mluu na' wa ná
xta'an mbidi'izh na' ndo' bexa. Le'a bexa uni'íka-yá.
22 Le'a gor na li ndab Jesús, le'a dub men nso' sa wa cha utichya'a
ndo' Jesús, le'a xa dub xa nla'ach ni'i ten Dios. Cha ndab xa ndo' Jesús:
—¡Na'anpa li nsabndo' ika'ab lu ndo' ule'ay ndon le'a nsak ba'!
23 Le'a Jesús cha ndab:
—Tal le'a na' ugap ndáp, gud ga ná xta'an lid le'a ndáp na'. Ná
tal na' le'akaga ndáp, ¿xta'an ngi utichya'a ga ndo' na' zha?
24 We'e litsa nchii Jesús le'a Anás mtu'ub xa ndo'
Caifás, xa nak ule'ay ndon le'a nsak.

Pedr ndab stop biaj le'a lá nchando' Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

25 Ndalen li nso'ubizhnota Pedr bexa wa, le'a dub
xa cha unabdi'izh ndo' Pedr ndab:
—¿Lid no go xmen xabgi'i ba' zha?
Le'a Pedr cha ndabgal:
—Le'a na' na'anpa xmen xa ba'.
26 Le'a sa wa no dub xa ndun ti'in ndo' ule'ay ndon le'a nsak wa nso',
dub ltsa'a xa na ulobto'og Pedr ncha' na wa. Cha ndab xa ndo' Pedr:
—¿Na'anpa go ta uní na' lenya wa no xabgi'i ba' zha?
27 Le'a Pedr cha ndabgal stub biaj:
—Le'a na' na'anpa le'a ta wa.
Le'a gor wa le'a dub boy cha utezh.

Jesús nso' ndo' Pilat

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

28 Le'a gor yá nsayatla xe'a, cha uto'ono bexa Jesús
ta lid Caifás, mbi'i bexa Jesús ta lid Pilat, sa nsalea'
pretorio. Parea le'a bexa nibe'e ten bexa judio na'anpa
yatebe len ni'i wa, le'a tal le'a bexa yate sa wa le'a
bexa gak bzhi'ik ndo' Dios, cha lá yoo gan gaw bexa
ta ten ujest Pascua. 29 Ta we'e le'a Pilat ndi uto'o gast
sa ndebe bexa, cha ndab xa ndo' bexa wa:
—¿Xta'an nsake bega xa ndee zha?
30 Le'a bexa wa cha uka'ab ndab:
—¡Tal le'a xa ba' na'anpa xa ugap, le'a besa
na'anpa yun cuent xa ndo' ga!
31 We'e le'a Pilat cha ndab:
—Bi'i bega xa. Cha binno bega xa lak nibe'e ley ten bega.
Le'a bexa wa cha ndabbe ndo' Pilat:
—Le'a bega xa Roma na'anpa ula'a gut besa dub men.
32 Li ngok cumplir ta mbidi'izh Jesús xte'e gat Jesús ndo' cruz. 33 We'e
le'a Pilat cha myo'ogal len lid na, cha utezh xa Jesús, cha ndab xa:
—¿Lu nak xa nibe'e ten bexa judio zha?
34 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—¿Gotsa mbinbe'e ta wa zha? ¿Nati stub men mbidi'izh-a ndo' ga?
35 Le'a Pilat cha ndab:
—Le'a na' ndee na'anpa xa judio. Le'a be ltsa'a lu xa judio no be
ule'ay nibe'e wa myun cuent lu ndo' na'. ¿Xta'an mbin lu zha?

36 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a na' na'anpa nibe'e lak nibe'e bexa ndo' gizhliyo ndee. Le'a tal na' li nibe'e, le'a be xmen na' le'a kuyobe ndontsa na'anpa yak cuent na' ndo' ya'a bexa judio. Parea le'a na' na'anpa li nibe'e.
37 Le'a Pilat cha ndab:
—¿Nat zha xa nibe'eka lu?
Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a go ndab le'a na' nak xa nibe'e wa. Le'a na' ngol, no ndal na' ndo' gizhliyo ndee ndontsa gudi'izh na' gealngea ndo' be men. Le'a tal ton nkwa'an gealngea, le'a xa wa isakyo'ón ta ndáp na'.
38 Le'a Pilat cha ndab:
—¿Xta'an gealngea wa zha?

Pilat ndab gat Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Tso'o na li ndab Pilat, cha uto'ogal xa sa ndebe be men wa, cha ndab xa:
—Le'a na' lá ngaizheal ni dub ke ten xa ndee. 39 Le'a lak nak costumbr ten bega itea li'in zha ndal ujest Pascua le'a na' ngo dub men litgi'ib dub xa inab bega. ¿Nat nlad bega ula na' xa nak xa nibe'e ten bega xa judio zha?
40 We'e le'a iteagal bexa uge' ndab:
—¡Na'anpa ula'a ga xa ba'! ¡Bgo'o ga ndi Barrabás!
Le'a Barrabás wa dub wa'an.
19 We'e le'a Pilat cha unibe'e go'o be soldad Jesús len ni'i wa, cha kin bexa Jesús. 2 No mbinde'e be soldad dub ta rued xos yagich usob gek Jesús cuent coron. No mgak bexa Jesús dub lad ko'ol, ta konch ugats. 3 Cha usalad mbinno be soldad Jesús, uge' ndab bexa:
—¡Si'il nak xa nibe'e ten bexa judio!
No utichya'a bexa ndo' Jesús.
4 We'e le'a Pilat cha uto'ogal stub biaj, cha ndab xa ndo' be men wa:
—Bwi'i bega, le'a na' ko xa sa ndee, ndontsa yakbe'ena bega le'a na' ni dub ke ten xa lá ngaizheal.
5 Le'a Jesús cha uto'o, nsob coron yagich wa gek xa, no lad konch ugats wa nak xa. Le'a Pilat cha ndab ndo' be men:
—Nat bwi'i bega xa.
6 Le'a gor na uni'í be ule'ay nibe'e no bexa nla'ach ni'i ten Dios wa Jesús, cha uge' ndab bexa:
—¡Ikea xa ndo' cruz! ¡Ikea xa ndo' cruz!

Le'a Pilat cha ndab:
—Bi'i bega xa, cha bke'a bega xa ndo' cruz, le'a
na' ni dub ke ten xa lá ngaizheal.
7 Le'a bexa wa cha ndabbe:
—Le'a ley ten besa ndab nsabndo' gatka xa, le'a xa
nkwi'in ndab xa le'a xa nak Xin Dios.
8 Le'a gor na mbi'ín Pilat ta wa, le'a Pilat mas mzheb.
9 Cha myo'ogal xa len lid xa, ndab xa ndo' Jesús:
—¿Pa uto'o lu zha?
Parea le'a Jesús na'anpa ika'ab.
10 Le'a Pilat cha ndab:
—¿Na'anpa ika'ab lu ndo' na' ndee zha? ¿Lá ini'í lu zha le'a
na' sak inibe'e ikea lu ndo' cruz, no sak ndi ula na' lu?
11 Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a tal Dios lá usa'a di'izh li gun ga, le'a go na'an
xta'an gun gan gunno na'. Ta we'e le'a xa na myun cuent
na' ndo' ga mas uzhe'eb ndap ke ndo' lak ndap go.
12 Le'a gor we'e le'a Pilat nlad ula'a Jesús, parea
le'a bexa judio uge' ndab ndo' Pilat:
—Le'a tal go ula'a xa ba', le'a go na'anpa nak amig ten César xa
nibe'e. Le'a tal ton gab le'a nak xa nibe'e, le'a xa wa xela ní'i ndo' César.
13 We'e le'a gor na mbi'ín Pilat ta wa, cha mbi'i xa Jesús
sa nsalea' Tale Ge'. Le'a sa wa nsalea' Gabata di'izh hebreo.
Cha usob Pilat sa nibe'e xa sa wa, gab xa ná xte'e gunno xa
Jesús. 14 Le'a ta wa gawizh dub wizh lak ge'atsa gal ujest
Pascua. Cha ndab Pilat ndo' be men kwa'ad wa:
—¡Bwi'i bega le'a xa ndee xa nibe'e ten bega!
15 Ná le'a bexa wa uge' ndabbe:
—¡Gat xa! ¡Gat xa! ¡Ikea xa ndo' cruz!
Le'a Pilat cha ndab:
—¿Uke'a na' xa nibe'e ten bega ndo' cruz zha?
Le'a be ule'ay nibe'e cha ndabbe:
—¡Nab César nak xa nibe'e ten besa!
16 We'e le'a Pilat cha ndab ikea Jesús ndo' cruz lak nlad
bexa. Cha usen be soldad Jesús, cha mbi'i bexa xa.

Mke'a bexa Jesús ndo' cruz

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

17 Le'a Jesús cha ncha'ano cruz ten na gast sa nsalea' Gólgota.
Le'a ta wa dub di'izh hebreo gab-a tit gek men. 18 Cha mke'a

bexa Jesús ndo' cruz. No stop men mke'a bexa ndo' cruz dub
lad ga'ga wats Jesús. 19 No mke'a Pilat dub letr ta ikea gek cruz
ten Jesús. Le'a ta wa ndab: "JESÚS XA NAZARET, XA NIBE'E
TEN BEXA JUDIO." 20 Le'a ta wa nkeani'i di'izh hebreo no di'izh
griego no di'izh latín. Kwa'ad bexa judio uni'í xte'e ndab letr wa,
geal le'a sa nkea Jesús ndo' cruz wa gax nde Jerusalén. 21 Ná
le'a be ule'ay nibe'e ten bexa judio ngwa'yab ndo' Pilat:
—Lá nsabndo' gab ta wa "Xa nibe'e ten bexa judio." Ndi nsabndo'
gab-a "Xa na ndab le'a nak xa nibe'e ten bexa judio."
22 Ná le'a Pilat cha uka'ab ndab:
—Lak nkea-yá, litsa ya'an-a.
23 Le'a tso'o na mke'a dap be soldad Jesús ndo' cruz, cha uka'a
kadga dub bexa wa dub xab Jesús. Cha usen bexa lad ko'ol ndak
Jesús, le'a ná wa na'anpa nge'al. 24 Cha ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—Na'anpa itsaw beuna ta ndee, ndi ko'o beuna dub
suert ndontsa ini'í beuna ná ton ika'a-yá.
Li ngok-a lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Mtse'a bexa be xab na',
no ulo'o bexa suert ná ton ika'a-yá.[a]

25 Le'a wats cruz ten Jesús wa nso' xna'a Jesús no beal xa, no
Marí xagots ten Cleofas, no Marí xa gezh Magdala. 26 Le'a gor na
uni'í Jesús xna'a na junt nso' wats dub xmen Jesús, xa na le'a
Jesús uzhe'eb nkwea' ladna, cha ndab Jesús ndo' xna'a na:
—Naa, le'a xa ba' ula'ach ga cuent dub xin ga nat.
27 Cha no ndab Jesús ndo' xmen xa wa:
—Nat ula'ach lu xa ba' cuent xna'a lu.
Le'a idub ndo' wa le'a xmen Jesús wa cha
mla'ach xna'a Jesús ta lidka na.

Ngut Jesús ndo' cruz

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

28 Ngol tso'o wa le'a Jesús uni'íka le'a xa mbinla itea
be ta nlad Dios gun xa. Cha ndab xa:
—Le'a na' ndak ladna.
Le'a xa li ndab ndontsa gak-a lak nkeani'i di'izh ten Dios.

---

[a] **19:24** Sal. 22:18

29 Le'a sa wa nso' dub vas ncho vin ula' len-a. Cha mgazh bexa dub
ble'a lad xi'il len-a. Cha msob xa ta wa gek dub xos ya hisopo, cha uxits
bexa ta wa to'o Jesús. 30 Le'a gor na ngu Jesús ta wa, cha ndab xa:
—Nat le'a itea be ti'in ndal na' ngokla cumplir.
Cha ubixkea gen xa, cha myun xa cuent gealnaban
ten xa ndo' Dios, cha ngut xa.

Dub soldad utib lanza wats len Jesús

31 Le'a ta wa wizh lak ge'atsa gal ujest Pascua, ta we'e le'a bexa
judio lá nlad litsa nkea be men wa ndo' be cruz gal wizh une'e bexa
wa, le'a wizh wa uzhebpa dub wizh nsak. Ta we'e unab bexa ndo'
Pilat inibe'e Pilat ki'ich be soldad xo'o bexa li nkea ndo' cruz, ndontsa
mas uxax gat bexa, cha ige'e bexa ndo' cruz wizh wa. 32 Le'a be soldad
wa cha ulenbe, cha uti'ich bexa xo'o dub xa wa. Cha liga mbinno bexa
stubga xa nkea ndo' cruz wa. 33 Ná le'a gor ngol bexa sa nkea Jesús,
le'a bexa mna'la le'a Jesús ngutla. Cha na'anpa igi'ich bexa xo'o Jesús.
34 Parea le'a dub soldad wa cha utib dub lanza wats len Jesús.
Zha le'a sa wa ulen ten no nits. 35 Le'a na' ndee uní ta wa no sbe'en
gealngea ndadi'izh na'. Ta we'e nke'a na'-yá, ndontsa no bega gungea
ladna Jesús. 36 Le'a be ta wa li uyo'o lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab-a: "Ni dub tit las xa lá ngach."[a] 37 No lak nkeani'iga di'izh ten
Dios: "Le'a be men iwi'i ndo' xa na utib bexa lanza las na wa."[b]

Mga'ach Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

38 Uyo'o dub xabgi'i nsalea' Kosé xa gezh Arimatea, dub xa
xga'achtsa ndangea ladna Jesús, geal le'a xa nzheb ndo' bexa nibe'e
ten bexa judio. Le'a tso'o na ngut Jesús le'a Kosé wa ngwa'inab
Jesús xa ngut wa ndo' Pilat. Le'a Pilat cha ndab go'o Kosé Jesús,
cha ngwa' Kosé cha mbi'i xa Jesús. 39 No Nicodemo xa ngwa'ina'
Jesús dub gor te'al no'o xa pa dub galnti'i kil ta uxe'e, noch-a mirra
nsea áloe. 40 Cha uxe'e bexa Jesús ndo' cruz, cha mtixko bexa xa wa
be lad lino no be ta uxe'e wa, lak nka'ach bexa judio be ltsa'a na.
41 Le'a sa li ukea Jesús ndo' cruz wa nde gax dub lenya, sa nde
dub ba'a cuent ge'lo'o. Le'a ta wa dub sa ni dub men gol ga'ach.
42 Le'a gor wa yamer gal wizh ten ujest Pascua ten bexa judio, ta
we'e ba'a we'etsa mka'ach bexa Jesús, le'a ta wa gax nsob sa wa.

---

[a] **19:36** Ex. 12:46; Nm. 9:12; Sal. 34:20 [b] **19:37** Zac. 12:10

Jesús mban

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

20 Le'a ngol wizh ned ten sman, uzhebpa tempran ndon
bi ukaw na', le'a Marí xa Magdala ncha'a sa nsob ba'a
mga'ach Jesús. Le'a gor ulaya' xa uni'íla xa le'a ge' nso'ntsaw
to'o ba'a wa myo'obla. [2] We'e cha uto'o xa karrel, ngwa'yab
xa-yá ndo' Simón Pedr no ndo' stub xmen Jesús, xa na le'a
Jesús uzhe'eb nkwea' ladna. Ndab Marí ndo' bexa wa:
—Le'a men mbiwa'an Jesús len ba'a wa. Le'a
besa lá ini'í pa ngwa'ula'a bexa xa.
[3] Le'a Pedr no stub xmen Jesús wa cha uto'o ncha'be sa nsob ba'a
wa. [4] Le'a bexa wa karrel ncha'be, parea le'a stub xa wa mas karrel
ncha'a ndo' Pedr, cha ned xa ulaya' to'o ba'a. [5] Cha mwi'iko xa len
ba'a, uni'í xa be lad lino myu'udyo'o Jesús, parea lá yo'o xa len wa.
[6] We'e cha ulen Simón Pedr, cha uyo'o xa len ba'a wa, cha uni'í xa be
lad wa. [7] No uni'í xa le'a lad ubixyo'o gek Jesús myu'udla, na'anpa
junt nde-yá no be lad ubixyo'o idub Jesús wa. [8] We'e le'a stub xmen
Jesús, xa na li ned ulaya' wa, cha no uyo'o. Uni'í xa be ta'a wa, cha
mbingea ladna xa le'a Jesús mbanka. [9] Le'a gor we'e le'a bexa bi lá
nyakbe'ena lak nkeani'i di'izh ten Dios, le'a Cristo nsabndo'ka iban
ndo' gealgut. [10] Le'a itop bexa wa cha nsea'be ta ni'i ndencho bexa.

Jesús mlundo' ndo' Marí xa gezh Magdala

(Mr. 16:9-11)

[11] Le'a Marí xa Magdala cha myanso' wats ba'a wa ndo'on xa, cha
mwi'iko xa len ba'a wa. [12] Cha uni'í xa top angel ten Dios nak be lad
nagud. Dub xa nsob sa ngot gek Jesús, le'a stub xa nsob sa ute ya'axo'o
Jesús. [13] Le'a be angel wa cha unabdi'izh ndo' Marí ndab bexa:
—Xagots, ¿xta'an ndo'on lu zha?
Le'a Marí cha ndab:
—Le'a be men mbiwa'an Señor Jesús. Le'a na'
lá iní pa ngwa'ula'a bexa xa.
[14] Tso'o na li ndab Marí, cha mgeakso' xa mwi'i xa stub
lad. Cha uni'í xa Jesús nso' sa wa, ná le'a xa lá igondo'
ti le'a Jesús ta wa. [15] Le'a Jesús cha ndab:
—Xagots, ¿xta'an ndo'on lu zha? ¿Ton nkwa'an lu zha?
Le'a Marí mbinbe'e le'a ta wa xa nla'ach lenya wa, cha ndab Marí:
—Señor, tal ga le'a mbi'i xa, gud go ná pa
ngwa'ula'a ga xa, ndontsa gayoo na' xa.

16 Le'a Jesús cha ndab:
—¡Marí!
Le'a xa cha mgeakso' mwi'i ndo' Jesús, cha ndab xa:
—¡Raboni! —le'a ta wa dub di'izh hebreo gab-a Mech.
17 Le'a Jesús cha ndab:
—Lá ugal lu na', le'a na' biseata ikea wats Xus na'. Ndi bya'yab ndo' be xmen na' le'a na' yaa wats Xus na' xa nak Dios ten na'. Le'a ta wa le'akaga Xus bega no Dios ten bega.
18 Le'a Marí cha nsea'yab ndo' be xmen Jesús le'a xa uni'í Jesús, no mbidi'izh xa ta ndab Jesús ndo' xa.

Jesús mlundo' ndo' pla be xmen xa

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

19 Le'a ngol gor na ula' te'al bi le'a wizh ned ten sman wa, le'a be xmen Jesús mzhealbe len dub ni'i. Le'a to'o ni'i wa nso'nyaw, geal le'a bexa nzheb ndo' bexa judio nibe'e. We'e le'a Jesús cha mlundo' nso' tlaw bexa, cha ndab xa:
—¡Dios gun wen yoo ladna bega!
20 Tso'o na li ndab Jesús, cha mluu xa be ya'a xa no wats len xa. Cha uzhebpa mten ladna bexa gor uni'í bexa le'a ta wa Jesús. 21 Le'a Jesús cha ndabgal:
—Dios gun wen yoo ladna bega. Le'a lak mtu'ub Xus na' na', no liga utu'ub na' bega gun bega ti'in ten na'.
22 Cha mlabi xa sa nde bexa, cha ndab xa:
—Ula'a bega yoo Espíritu ten Dios len lado'o bega. 23 Tal le'a bega gunge' ladna ke ten dub men, le'a Dios noga sunge' ladna ta wa. No liga tal le'a bega lá gunge' ladna ke ten dub men, le'a Dios noga na'anpa gunge' ladna ta wa.

Jesús mlundo' ndo' Tomás

24 Le'a Tomás xa no nsalea' Dídimo nak dub tibtop xmen Jesús, parea le'a xa na'anpa no nso'no bexa wa gor na mlundo' Jesús.
25 Le'a gor na ulen Tomás le'a be xmen Jesús cha ndab ndo' Tomás:
—Le'a besa uni'í Jesús.
Le'a Tomás cha ndab:
—Gast ned iní na' be sa ngwa'as clav ya'a xa no ukiko'o na' ngutsya'a na' sa wa, no ukiko'o na' ya'a na' wats len xa, lá ndangea lad na' le'a xa mban.

26 Ngol sxo'on wizh le'a bexa ndebegal len ni'i wa no Tomás. Le'a to'o
ni'i wa nso'nyaw, parea le'a Jesús cha uyatso' tlaw bexa, cha ndab xa:
—Dios gun wen yoo ladna bega.
27 Cha ndab Jesús ndo' Tomás:
—Bwi'i ndo' ya'a na', no ulo ngutsya'a lu sa ndee. No
ulo ya'a la wats len na' ndee. Yá na'antapa gunbe'e lu le'a
na' ngut, ndi bingea ladna le'a na' mbangal.
28 We'e le'a Tomás cha uka'ab ndab:
—¡Go nak xa nibe'e na', no Dios ten na'!
29 Cha ndab Jesús:
—Tomás, geal uni'í lu na', ta we'e mbingea ladna
lu le'a na' mbankagal. Uzhebpa wen yoo ladna bexa
gungea ladna na', maska lá ini'í bexa na'.

Libr ndee nkea ndontsa gap be men gealnaban

30 No sianta be uyon mbin Jesús ndo' ga'al be xmen xa, ta na
na'anpa ikea ndo' libr ndee. 31 Parea le'a be ta'a nkea sa ndee, nkea-yá
ndontsa gungea ladna bega le'a Jesús le'a nak Cristo, Xin Dios. Tal
le'a bega li gungea ladna ta wa, le'a bega gap gealnaban ndo' Dios.

Jesús mlundo' ndo' dub ga'ad be xmen xa

21 Ngol tso'o wa le'a Jesús mlundo'gal ndo' be xmen na to'o
lagun Tiberias. Le'a xa lnde'e mlundo': 2 Le'a dub wizh le'a pla
be xmen Jesús junt ndebe. Le'a ta wa Simón Pedr, no Tomás xa nsalea'
Dídimo, no Natanael xa gezh Caná ten Galilea, no itop be xin Zebedeo,
nsea stop be xmen Jesús. 3 Le'a Simón Pedr cha ndab ndo' bexa wa:
—Le'a na' ndasen mbeal.
Le'a bexa cha ndab:
—Le'a besa no isea.
Cha ncha'be bexa, cha ukea bexa ndo' dub barco. Parea le'a idub
te'al wa ni dub mbeal lá isen bexa. 4 Le'a ngol gor na yá nsayat xe'a,
le'a be xmen Jesús wa uni'í Jesús nso' to'o nits wa, parea le'a bexa
lá ini'í ti le'a Jesús ta wa. 5 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Bego usa byux, ¿lid usen bega mbeal zha?
Le'a bexa cha uka'ab ndab:
—Le'a besa ni dub mbeal lá isen.
6 Cha ndab Jesús:
—Btsa'ab bega red ba' wats lad ga'al barco ba', cha isen bega mbeal.

We'e le'a bexa cha li mbin, cha uzhe'eb sian mbeal usen red wa,
gast lá uxik bexa ko'o bexa red len nits wa. 7 Le'a dub xmen Jesús,
xa na le'a Jesús uzhe'eb nkwea' ladna, cha ndab ndo' Pedr:
—¡Le'a ta ba' Jesús!
Le'a gor na mbi'ín Simón Pedr le'a ta wa Jesús, cha ngok xa
xab xa, ta nbix xa, ta na ulate xa gor usen xa mbeal. Cha ncha'a
xa len nits, ncha'a xa sa nso' Jesús. 8 Le'a stapla be xmen Jesús
wa cha myo'o barco wa to'o nits. Litsa ngobxazh bexa red na
lita sian mbeal ncho len na wa. Le'a ta wa pa dub gayo'otsa
metr sit ndo' nits wa. 9 Le'a gor na yá ula' bexa ndo' barco to'o
nits wa, le'a bexa uni'í le'a dub mbeal ncho'ob ndo' bku'u, no
dub pan ncho'ob sa wa. 10 Le'a Jesús cha ndab ndo' bexa:
—Utseano bega stapla be mbeal usen bega ba'.
11 Le'a Simón Pedr cha ukea ndo' barco, cha udobxazh
xa red gast ndo' yo bid. Le'a len red wa ncho dub gayo'o
itol ncho chon mbeal, bema ubi'i, parea ni lá isaw-a mas
lita sian mbeal ncho len-a. 12 Le'a Jesús cha ndab:
—Utseadaw bega.
Le'a ni dub bexa lá inabdi'izh ndo' xa ná ton xa, le'a bexa uni'í
le'a-yá Jesús. 13 We'e le'a Jesús cha usen pan wa, cha mtse'a xa-yá
ndo' bexa. No liga mtse'a xa mbeal wa. 14 Le'a ta ndee biaj yon
mlundo' Jesús ndo' be xmen na, tso'o na li mban xa ndo' gealgut.

Jesús mbidi'izhno Pedr

15 Le'a gor na mtayaw bexa, le'a Jesús cha unabdi'izh
ndo' Simón Pedr, ndab xa:
—Simón xin Jonás, ¿ndankea lu na' mas ndo'
lak ndankea bexa ndee na' zha?
Le'a Pedr cha uka'ab ndab:
—Señor, go uni'íka le'a na' ndankeaka go.
Le'a Jesús cha ndab:
—Bla'ach be borreg ten na'.
16 Cha ndabgal Jesús biaj itop:
—Simón xin Jonás, ¿ndankeaka lu na' zha?
Le'a Pedr cha ndabgal:
—Señor, go uni'íka le'a na' ndankeaka go.
Cha ndab Jesús:
—Bla'ach be borreg ten na'.
17 Cha ndabgal Jesús biaj yon:
—Simón xin Jonás, ¿ndankeaka lu na' zha?

Le'a Pedr cha uban myo'o ladna geal biaj yon li unabdi'izh
Jesús naga ndankeaka Pedr Jesús. Cha ndab Pedr:
—Señor, le'a go uni'í itea ta'a. Uni'íka go le'a na' ndankeaka go.
Cha ndab Jesús:
—Bla'ach be borreg ten na' zhaga. [18] Le'a na' gáp le'a zha
ben lu, le'a lu ndak xab na no ncha'a lu tal pa nlad lu. Parea
le'a zha gak gox lu, le'a lu ndi uti'il be ya'a lu no xa'aga men
ugak xab la. Cha go'o xa lu sa na lá nlad lu ya' lu.
[19] Le'a ta li ndab Jesús wa gab ná xte'e mod na gat Pedr,
ta uluu xte'e juert nak Dios. Cha ndab Jesús ndo' Pedr:
—Usankea tso'o na'.

Xa na le'a Jesús uzhe'eb nkwea' ladna

[20] Le'a Pedr cha mgeakso' mwi'i, le'a stub xmen Jesús nchankea
tso'o Pedr no tso'o Jesús. Le'a ta wa xa na le'a Jesús uzhe'eb nkwea'
ladna, xa na li nsob wats Jesús zha na lult udaw xche'e bexa,
gor unabdi'izh xa ndo' Jesús ná ton yun cuent Jesús. [21] Le'a gor
uni'í Pedr xa wa, cha unabdi'izh Pedr ndo' Jesús, ndab xa:
—Señor, ¿le'a xa ba' zha xta'an itid?
[22] Le'a Jesús cha ndab:
—Tal le'a na' nlad le'a xa ba' lba'atsa nban gast zha ilengal
na', na'anpa yu' ladna lu ta wa. Lu usankeatsa tso'o na'.
[23] Le'a ta na li ndab Jesús, le'a ta wa mgen lat be xmen Jesús
le'a xmen Jesús wa lá gat. Parea le'a Jesús na'anpa ngab le'a
xa wa lá gat. Le'a Jesús ndi ndab: “Tal le'a na' nlad le'a xa ba'
lba'atsa nban gast zha ilengal na', na'anpa yu' ladna lu ta wa.”
[24] Le'a xmen Jesús wa xa ndadi'izh be ta ndee ndo' be men, no
mke'a xa-yá ndo' git. Le'a besa uni'íka le'a ta ndadi'izh xa ta ugeaka.
[25] No uzhebpa sianta be ta'a mbin Jesús. Le'a na' nsak tal le'a be
men uke'a itea be ta wa, le'a idub ndo' gizhliyo lá ugal yoo be libr wa.

Be ta mbin be apostol ten Jesucristo

Le'a libr Hechos mke'a doctor Luc be ta mbin be xmen Jesús tso'o na ngok be ta'a nkea ndo' libr nsalea' Luc. Le'a libr Hechos ndadi'izh xte'e ned myak kwa'ad be xmen Cristo, cha dubtsa myakjunt bexa, no mbin bexa ti'in ten Dios. No nse'at-a xte'e mkea Jesús gibe'a, cha ndab angel ilengal Jesús, no xte'e ulen Espíritu ten Dios wizh Pentecostés, no xte'e mbin Pedr ti'in ten Dios, no xte'e mlundo' Jesús ndo' Pabl, cha mbin Pabl ti'in ten Dios. Le'a idub Hechos ndadi'izh cuent ten Espíritu ten Dios, nluu Espíritu wa xte'e juert nak Jesucristo, xa nak Xin Dios.

Jesús ndab ilen Espíritu ten Dios

1 Le'a go Teófilo, le'a git ned mke'a na' ndo' go wa, mke'a na'
cuent ten itea be ta mbin Jesús no be ta mluu xa, [2] gast wizh
mkea xa gibe'a. Le'a wizh wa mbidi'izh xa ndo' bexa na mti xa, ndab
xa xte'e nsabndo' gun bexa, lak msa'a Espíritu ten Dios gab xa-yá
ndo' bexa. [3] Tso'o na ngut Jesús, dub top ga'al wizh mlundo' xa ndo'
bexa wa sian biaj, ndontsa uni'íka bexa le'a xa mbanka ndo' gealgut.
No mbidi'izh xa ndo' bexa wa ná xte'e nibe'e Dios be men.
[4] Le'a dub wizh wa gor na nso'no xa bexa wa, ndab xa ndo' bexa:
—Lá ika'an bega gezh Jerusalén ndee. Ndi kweas bega
gast usa'a Tad Dios ta ndab xa usa'a xa, lakka mbidi'izh na'
gun xa. [5] Le'a Juan ulalea' be men no nits, parea yamer gal
dub wizh le'a bega italea' nsea Espíritu ten Dios.

Jesús mkea gibe'a

[6] We'e le'a bexa nde wats Jesús cha unabdi'izh, ndab bexa:
—Señor, ¿nat zha gun ga gan le'a beuna xa Israel
inibe'egal nacion ten beuna ndee?
[7] Le'a Jesús cha uka'ab ndab:
—Le'a bego lá nsabndo' ini'í pol yoo ta wa ni xá wizh na-yá,
ta na gun Dios zha nlad xa. [8] Ná le'a Dios usa'a Espíritu ten na
ndo' bega, cha gap bega juers gudi'izh bega ndo' be men itea be
ta mbin na'. Li gudi'izh bega ndo' be men Jerusalén ndee no
idub Judea ndee no Samaria no gast idub ndo' gizhliyo.

9 Tso'o na li ndab Jesús ta wa, cha mkea xa gibe'a, myo'o xa
lat xkaw ndalen ndewi'i bexa wa. Cha lá ini'íta bexa xa. 10 Le'a
gor na bi li ndewi'i bexa gibe'a sa nsea' Jesús wa, we'e le'a top
xabgi'i nak lad nagud cha mlundo' sa wa, 11 ndab bexa:
—Bego xa Galilea, ¿xta'an lba'ata ndewi'i bego gibe'a ba'
zha? Le'a Jesús xa mto'o lat bego nsea' gibe'a ba' wa, le'a
xa ba' le'aka ilen stub biaj lakka uni'í bega nsea' xa.

Be xmen Jesús mti stub men yatso' sa uso' Judas

12 We'e le'a bexa cha mka'an Bet Olivo wa, cha myach bexa
Jerusalén. Le'a bet wa nde pa dub kilómetro gax wats Jerusalén.
13 Gor ulaya' bexa Jerusalén, cha ukea bexa cuart nde ga'ap
gek ni'i sa ndencho bexa. Le'a ta wa Pedr no Jacob no Juan
no Ndres no Julip no Tomás no Bartol no Mateo no Jacob xin
Alfeo no Simón xa partid Zelote no Judas wit Jacob. 14 Le'a
bexa wa nsea pla be xagots nsea Marí xna'a Jesús nsea be wit
Jesús, sian biaj nzhealbe bexa ndadi'izhno bexa Dios.
15 Le'a dub wizh le'a dub gayo'o ncho ga'al bexa ndangea ladna
Jesús wa nzhealbe. We'e le'a Pedr cha ngwaso' lat bexa, cha ndab xa:
16 —Bego nak beuna xmen Jesús, juerska ngok cumplir ta ndab
di'izh ten Dios, ta uní'i David sakndo' Espíritu ten Dios cuent ten
Judas, xa usaned ndo' be men usen Jesús. 17 Le'a Judas wa no
uyo'o cuent be ltsa'a besa no mbin xa ltsa'a ti'in ndun besa.
18 (Le'a med na uka'a Judas myun xa cuent Jesús wa usi'i bexa
dub ble'a yo. Le'a sa wa cha msobgek Judas gast ngoch len xa.
19 Le'a be men ncho Jerusalén, gor na mbi'ín bexa ta wa, cha msalea'
bexa yo wa Acéldama di'izh ten bexa, dub di'izh gab Yo Ten.)
20 Cha no ndab Pedr:
—Le'a libr ten Salmos nkeani'i ndab-a:

Ya'an nab lid xa,
yá na'anta ton yoo len-a.

No ndab-a:

Stub xa gun ti'in ndun xa wa.[a]

---

[a] **1:20** Sal. 69:25; Sal. 109:8

[21] 'Nat le'a beuna nsabndo' uti dub xabgi'i lat bexa na ukeseano
besa idub ukeseano Jesús besa, [22] gast zha ulalea' Juan Jesús no
gast zha nsea' Jesús gibe'a. Le'a xa wa no yate lat besa, ndontsa
no xa gudi'izh ndo' be men le'a Jesús mbanka ndo' gealgut.
[23] We'e cha mluu bexa top xabgi'i, dub xa nsalea' Kosé
Barsabás no nsalea' xa Justo, no stub xa nsalea' Matí.
[24] Cha mbidi'izhno bexa Dios ndab bexa:
—Tad Dios, le'a go nchando' lado'o itea be men. Nat bluu
go ndo' besa ná ton ndo' itop bexa ndee mti ga. [25] Le'a xa wa
yak dub xa gun ti'in ten go lak ndun besa ndee, gak xa dub
apostol ten ga. Le'a ta wa ta mla'a Judas ke na mbin xa ta
ugap wa, cha ncha'a Judas sa nsabndo' ya' xa castig wa.
[26] Cha ulo'o bexa suert, we'e le'a Matí le'a ngol
uyote xa lat stibdub bexa nak apostol wa.

Xte'e ulen Espíritu ten Dios

2 Ngol wizh Pentecostés dub ujest ten bexa judio, le'a itea be xmen
Jesús mzhealbe len dub ni'i. [2] Ngol gor mbi'ín bexa dub ruid ulen
gibe'a cuent dub mbi si'il, cha uyo'o-yá idub len ni'i sa ndebe bexa.
[3] We'e cha mlundo' ta cuent beal', ula'-yá gek kadga dub bexa. [4] Cha
uyo'o Espíritu ten Dios len lado'o bexa. Cha usaxan bexa ndadi'izh
bexa stubga di'izh, laktsa msa'a Espíritu ten Dios ní'i bexa-yá.
[5] Le'a zha wa le'a Jerusalén ndencho kwa'ad bexa judio
ndankea Dios, bexa ulen itea lad ndo' gizhliyo. [6] Le'a gor na
mgen ruid si'il wa, cha mzhealbe kwa'adpa bexa sa wa. Ni lá ini'í
bexa xte'e gun bexa gor na ndo'ón bexa le'a bexa nde len ni'i
wa ndadi'izh be di'izh ten kadga dub be men wa. [7] Ngwatena'
bexa no ngwanseana bexa, ndab bexa ndo' ltsa'a xa:
—Bwi'i bego, ¿na'anpa bexa Galilea itea bexa lnde'e ndadi'izh
ndee zha? [8] ¿Tixa ndo'ón beuna ndadi'izh bexa di'izh ten kadga dub
beuna zhaga? [9] Le'a sa ndee nde men uto'o Partia no Media no Elam
no Mesopotamia no Judea no Capadocia no Ponto no Asia [10] no
Frigia no Panfilia no Egipto no be gezh nde mas sitxá ndo' Cirene
ten Africa. No ncho bexa Roma sa ndee, ncho xa wa bexa judio no
ncho bexa wa ti'i mbingea ladna Dios ten beuna xa judio. [11] No ncho
bexa uto'o Creta nsea Arabia. Ná le'a itea beuna ndo'ón ndadi'izh
bexa ba' be ta si'il ndun Dios kadga di'izh ten dubga beuna.
[12] We'e le'a bexa wa lá ini'í xte'e gun bexa tant ndanseana
bexa, cha unabdi'izh bexa ndo' be ltsa'a xa, ndab bexa:
—¿Xta'anxága ta ndee zhaga?

13 Ná ncho bexa ndun usalad ndab:
—Bexa ba' ga tant nsudna.

Pedr mbidi'izh ndo' be men kwa'ad

14 We'e le'a Pedr cha uso', no stibdub bexa wa. Cha uge' ndab xa:
—Bego nak beuna xa judio no iteata bego na ndencho
Jerusalén ndee, bi'ín bega ta ndee, bla'ach bega xta'an gáp
na'. 15 Le'a besa ndee na'anpa nsudna lak ndanbe'e bega,
le'a nat pen gor nkea uge'a tempran. 16 Ná le'a ta ndee nak
lak ta ndab Joel polta sakndo' Dios, 17 ndab Dios:

Le'a gal be wizh lult le'a na' uzhebpa usa
Espíritu ten na' ndo' itea be men.
Le'a be xinbgi'i bega no be xingots bega gudi'izh sakndo' na'.
Le'a bexa ben ncho lat bega ini'í be ta ulu na'.
Le'a bexa gox uche'a ladna be ta usa na'.
18 Gal be wizh wa le'a na' uzhebpa usa Espíritu ten na'
ndo' be xabgi'i no ndo' be xagots, bexa ndun ti'in ten na',
cha gudi'izh bexa sakndo' na'.
19 Le'a na' ulu sian be ta'a yanseana be men,
be ta gibe'a no be ta ndo' gizhliyo;
ini'í bexa ten, no beal', no xkaw zhen.
20 Le'a wizh lá usuta xe'a;
le'a mbe'e ina' cuent ten.
Le'a tso'o wa gal wizh uzhebpa wen ten Dios Xa Nibe'e.
21 Le'a tal ton ukwa'an Dios Xa Nibe'e,
le'a xa wa gap gealnaban.[a]

22 Cha no ndab Pedr:
—Bla'ach bego men Israel ta gáp na' ndee. Le'a bego uni'íka
le'a Jesús xa gezh Nazaret juers ten Dios mbin sian be uyon no
sian be ta ngwanseana be men. Le'a ta wa mlu'u le'a Dios le'aka
mtu'ub xa. 23 No myak cuent xa ndo' ya'a bego lakka uni'í Dios
tiemp polta. Le'a bego usen xa, cha myun bega cuent xa ndo'
ya'a be men ugap, cha mbit bexa wa xa ndo' cruz. 24 Ná le'a
Dios mxiste xa, mban xa ndo' gealgut, le'a gealgut lá ngun gan
ndo' xa. 25 Le'a polta le'a David ndab cuent ten Jesús:

---

[a] **2:17-21** Jl. 2:28-32

Le'a na' idub tiemp mna' Dios Xa Nibe'e wa wats na'.
Na'an xta'an gasea na', le'a xa wa nso' wats na'.
26 Ta we'e uzhe'eb nten ladna lado'o na'
no nten lad na' ndadi'izh na'.
No uníka na' le'a Dios ula'ach na'.
27 Le'a go lá ula'a na' yan na' lat bexa ngut.
No ni lá ula'a ga gazha'a las na', le'a na' nak xa mti go.
28 Mluu ga nes ten ga ndo' na', sa ncho gealnaban.
No uzhe'eb nten lad na' geal iso' na' wats ga.[a]

29 'Bego nak beuna xa Israel, le'a beuna uni'í le'a David uyo'o polta wa ngut no mga'ach. No le'a ba'a ten xa bi nde sa ndee nat. 30 Le'a xa wa dub xa ndadi'izh sakndo' Dios, no uni'íka xa le'a Dios ndab ndo' xa le'a xa nak Cristo wa ta ugeaka ilen lat be xin David, cha inibe'e xa lak unibe'e David. 31 Le'a gor biseata yoo-yá, le'a David ndab le'a Cristo iban ndo' gealgut. Ndab xa le'a Dios lá ula'a Cristo ya'an lat bexa ngut no ni lá ula'a Dios gazha'a las Cristo. 32 Le'a itea besa ndee uni'índo' le'a Dios mxiste Jesús ndo' gealgut. 33 Le'a Dios cha myo'o Jesús gibe'a sa usob xa wats Dios lad ga'al. Le'a Tad Dios cha msa'a juers ndo' Jesús msa'a xa Espíritu ten Dios ndo' besa ndee, lakka ndab Jesús gun xa. Le'a Espíritu wa le'a ndun ta na' bega no ta ndo'ón bega wizh nat. 34 Le'a David na'anpa le'a ikea gibe'a, parea le'a David ndab:

Le'a Dios Xa Nibe'e ndab ndo' Xa Nibe'e ten na':
"Usob wats na' lad ga'al ndee,
35 gast gal gor ute na' bexa ndaklono lu xan ndats lu."[b]

36 'Nat bla'ach itea bego xa Israel ta ugeakapa gáp na': le'a Jesús xa li mke'a bega ndo' cruz wa, le'a xa wa le'aka Dios mso' nak Cristo Xa Nibe'e.

37 Le'a gor na mbi'ín be men ta wa, cha kwea' myo'o ladna bexa, cha unabdi'izh bexa ndo' Pedr nsea ndo' be ltsa'a xa, ndab bexa:

—Bego nak beuna xa Israel, ¿xte'e nsabndo' gun besa nat?

38 Le'a Pedr cha uka'ab ndab:

—Bla'a bego be ta ugap nak bego no italea' kadga dub bega gak bega xmen Jesucristo, ndontsa utsu'u Dios be ke ten bega no usa'a xa Espíritu ten xa ndo' bega. 39 Li gunno Dios bexa na nbezh Dios gak bexa xmen xa: le'a ta wa bego, no be xin bega, no itea bexa sit ndencho.

---

[a] **2:25-28** Sal. 16:8-11 [b] **2:34-35** Sal. 110:1

40 No sianta be di'izh mbidi'izh Pedr, no mtenxe'a
xa bexa wa, ndab xa:
—¡Lá gakta bega lak nak be men ugap ncho nat,
ndontsa na'anpa utsaksi Dios bega!
41 We'e le'a ncho bexa mbingea ladna ta li mbidi'izh Pedr
wa, cha utalea' bexa. Le'a wizh wa pa schon mil men uyote
lat bexa nak xmen Jesús. 42 Le'a bexa wa ntsid lak nluu be
apostol wa, no uzhebpa wen nak bexa ndo' be ltsa'a bexa. No
nzhealbe bexa ndaw bexa, nsea ndadi'izhno bexa Dios.

Xte'e ngok bexa mbingea ladna Jesús

43 Le'a itea be men ndanseana gor uni'í bexa be uyon ndun be
apostol, be ta msa'a Dios gun bexa. 44 Le'a iteanak bexa na mbingea
ladna Jesús wa dubtsa nak. No itea be ta'a ndap bexa wa, le'a
ta wa iteanakka bexa ten. 45 Ncho bexa mdo'o be yo ten na no
be ta'a ndap bexa, cha ntse'a bexa med wa ndo' be ltsa'a xa bi
lak nki'in bexa-yá. 46 Iteanak wizh nzhealbe bexa tale ten ni'i ten
Dios, no be ta lid bexa junt ndaw bexa, nten ladna bexa no utsin
nak bexa. 47 No nsa'a tse'e bexa xno ndo' Dios, no le'a itea be
men nsak ladna lak nak bexa. Le'a Dios le'a ndun kad wizh mas
nsayak kwa'ad bexa wa, ngo'o Dios bexa ndo' be ke ten bexa.

Myakna dub xa lá yoo gan isea

3 Le'a dub wizh le'a Pedr nsea Juan ncha'a sa nde ni'i ten Dios
pa gor nkea uyon uzhe, gor na nda'yadi'izhno be men Dios. 2 Le'a
sa wa nsob dub xabgi'i lá yoo gan isea zha ngolta xa. Itea wizh
nda'ula'a be ltsa'a xa xa dub sa nyote be men len tale ten ni'i ten
Dios, sa nsalea' Puert Chul, ndontsa inab xa med ndo' be men. 3 Le'a
gor na uni'í xa Pedr no Juan ncha'yote sa wa, cha unab xa dub med
ndo' bexa. 4 We'e le'a Pedr no Juan mwi'i ndo' xa, cha ndab Pedr:
—Bwi'i ndo' besa.
5 Le'a xa wa list usob, ndanbe'e xa gol ncho xta'an usa'a
bexa wa ndo' xa. 6 Ná le'a Pedr cha ndab:
—Le'a na' lá nsén med plata ni med oro, parea le'a ta
ndap na' usa na' ndo' lu. Le'a juers ten lea' Jesucristo xa
Nazaret, le'a na' gáp ndo' lu goso', cha usea.
7 We'e le'a Pedr cha usen ya'a xa lad ga'al, cha uxiso' Pedr xa. Bi
le'a gor wa le'a be xo'o xa no be gendats xa cha mgeaso'be. 8 Le'a
xabgi'i wa cha uxax ngwaso' ga'al, cha utsinla nsea xa. Cha no xa

uyo'ono bexa wa tale ten ni'i ten Dios, nkesea xa no ndasaga'al
xa, ndab xa le'a Dios uzhe'eb dub Dios juert. 9 Le'a itea be men
uni'í nsea xa, no nsa'a xa xno ndo' Dios. 10 We'e mgondo' bexa
le'a xa wa le'a xa li usob nab med to'o Puert Chul ten ni'i ten
Dios, cha uzhe'eb ngwanseana bexa ta na li myakna xa wa.

Pedr mbidi'izh sa nsalea' Corredor Salomón

11 Le'a xa li myakna wa lá nla'apa Pedr no Juan. We'e
le'a itea be men na ndanseana cha uto'o karrel gast sa
nso' Pedr no Juan sa nsalea' Corredor Salomón. 12 Le'a gor
uni'í Pedr ta wa, cha ndab xa ndo' be men:

—Bego xa Israel, ¿xta'an ndanseana bega ta ndee zha? ¿No xta'an
nwi'i bega ndo' besa ndanbe'e bega juers ten besa myakna xa ndee
zha? 13 Le'a Dios ten Abraham no Isaac no Jacob, xa na le'a nak Dios
ten iteata be usan gox polta ten beuna, le'a xa wa le'a mbin mas ga'ap
ngobso' xin xa Jesús. Le'a Jesús wa xa na li myun bega cuent ndo'
ya'a bexa nakti'in, cha gor na ndi'izh ula'a Pilat xa le'a bega lá ka'ab.
14 Le'a Jesús nak xa na mti Dios no sbe'en be ta nlad Dios ndun xa.
Parea le'a bega mxee ladna xa, cha ndi unab bega ula'a Pilat dub xa
ndut men. 15 Le'a bego mbit xa nsa'a gealnaban ndo' be men, ná le'a
Dios mxiste xa ndo' gealgut lak uni'í besa-yá. 16 Le'a xabgi'i ndee nge'
ladna juers ten lea' Jesús wa, ta we'e myakna xa. Le'a ta na nge' ladna
xa Jesús le'a mbin gan dubtsa ne'eka myakna xa ndo' ga'al itea bego.

17 'Bego nak beuna xa Israel, le'a bego no bexa nibe'e ten bega
mbit Jesús, parea le'a na' uní le'a bega ni lá ini'í ton xa wa. 18 Ná le'a
Dios li mla'a mbin bega lak ndab bexa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp
polta, ndab bexa le'a Cristo nsabndo' ini'í sian gealkwea'. 19 Nat
bla'a bega be ta ugap nak bega, cha byach bega wats Dios, ndontsa
utsu'u xa be ke ten bega. We'e yoo xa wats bega gakno xa bega, 20 no
utu'ubgal xa Jesucristo ndo' bega lak ndabka Dios. 21 Nat le'a Jesús
nsabndo'ka ncho gibe'a, gast gal gor na utecha'aw Dios itea be ta'a
ndo' gizhliyo, lakka mbidi'izh bexa sakndo' Dios tiemp polta. 22 Lak
ndab Moisés ndo' be usan gox polta ten beuna: "Le'a Dios Xa Nibe'e
ten beuna uti dub xa gudi'izh di'izh ten xa lat be ltsa'a bega, lak mti
xa na'. Bla'ach bego itea ta gab xa wa ndo' bega.[a] 23 Le'a tal ton lá
ula'ach ta gab xa wa, le'a bexa wa yá na'antapa gak xmen Dios."[b]

24 'Le'a Samuel no iteata bexa mbidi'izh sakndo' Dios tso'o wa,
mbidi'izh bexa cuent ten be ta ncho be wizh nat ndee wa. 25 Le'a

---

[a] **3:22** Dt. 18:15-16 [b] **3:23** Dt. 18:19; Lv. 23:29

ta ndab bexa polta usa'a Dios wa, le'a ta wa nsa'a Dios ndo' bega
nat. No usa'a Dios ndo' bega lak ndab Dios gor na mbin Dios dub
trat no be usan gox polta ten beuna, ndab Dios ndo' Abraham:
"Le'a na' gunti'in dub xa ras ten lu, ndontsa wen yoo be men itea
be nacion nde ndo' gizhliyo."[a] 26 Le'a gor na mxiste Dios xin na
ndo' gealgut, le'a Dios mtu'ub xa ned lak ndo' beuna xa Israel,
ndontsa gakno xa beuna no ula'a beuna be ta ugap nak beuna.

Pedr no Juan nde ndo' bexa nibe'e

4 Ndalen li ndení'i Pedr no Juan ndo' be men wa, we'e ulen
pla be ule'ay no dub xa nibe'e ten bexa nla'ach ni'i ten Dios
no pla bexa saduceo. 2 Le'a bexa wa ndakloo, geal le'a Pedr no
Juan nluu be men wa le'a be men ngut wa iban ndo' gealgut lak
mban Jesús ndo' gealgut. 3 Cha usen bexa wa Pedr no Juan, cha
mke'a bexa xa wa litgi'ib gast stub wizh, le'a gor wa yá uzhe. 4 Ná
le'a kwa'adpa be men na mbi'ín di'izh ndab Pedr wa mbingea
ladna-yá. Le'a lat itea bexa wa ngok pa dub ga'ay mil xabgi'i.
5 Ngol stubtsa wizh le'a bexa nibe'e ten bexa judio no bexa
gox nsak no be mech ten ley mzhealbe Jerusalén. 6 No nso' Anás
ule'ay ndon le'a nsak no Caifás no stub Juan no Alejandro no
iteata be xabgi'i ltsa'a ule'ay ndon le'a nsak. 7 Cha mte bexa
Pedr no Juan tlaw bexa, cha unabdi'izh bexa ndab bexa:
—¿Ton msa'a juers nati ton mtu'ub bego gun bega ta wa zha?
8 We'e le'a Pedr no'o juers ten Espíritu ten Dios
len lado'o na uka'ab ndab:
—Bego xa nibe'e, bego xa gox nsak ten beuna xa Israel: 9 le'a bega
nabdi'izh ná xta'an utsin mbinno besa dub xabgi'i gizh no xte'e li
myakna xa. 10 Nat gab besa ndo' itea bego no ndo' iteata be men Israel
le'a Jesucristo xa gezh Nazaret myunyakna xabgi'i nso' ndo' bega
ndee. Le'a Jesús wa xa na li mke'a bega ndo' cruz, cha mxiste Dios xa
ndo' gealgut. 11 Le'a xa wa xa na li mxelad bega cuent dub ge' nxelad
bexa ndande'e ni'i, ná nat le'a ge' wa ndon le'a nak skin ni'i. 12 Le'a
ndon nab Jesús sun gan ko'o be men ndo' be ke ten bexa. Le'a idub
ndo' gizhliyo na'anta ton ntu'ub Dios ko'o beuna ndo' be ke ten beuna.
13 Le'a bexa nibe'e wa ngwanseana gor uni'í bexa le'a Pedr
no Juan ni lá nzheb ndadi'izh, maska ndidotsa mtsid bexa. We'e
mgondo' bexa le'a Pedr no Juan xa ukeseano Jesús. 14 Le'a xa
li myakna wa no nso' sa wa, ta we'e na'anta xte'e ngab bexa

---

[a] **3:25** Gn. 22:18; 26:4

ndo' Pedr no ndo' Juan. 15 Cha unibe'e bexa itate bexa sa wa,
cha myanbeyadi'izh nab bexa nibe'e wa, 16 ndab bexa:
—¿Xte'e gunno beuna be xabgi'i ba'? Le'a itea be men
ndencho Jerusalén ndee uni'í le'a ta mbin bexa wa dub uyon.
Le'a beuna lá yoo gan gab le'a-yá gealkwi'in. 17 Parea ndontsa
lá igenta mas ta ndee, gabtsa beuna ndo' bexa le'a beuna
utsaksi bexa tal le'a bexa gudi'izhta cuent ten Jesús.
18 We'e utezhgal bexa Pedr no Juan, cha li unibe'e bexa
ndo' bexa wa yá na'antapa gudi'izh bexa ndo' be men
cuent ten Jesús. 19 Ná le'a bexa wa uka'ab ndab:
—¿Nsak bega zha le'a besa nsabndo' uxobgek ndo' bego,
cha na'anpa uxobgek besa ndo' Dios? 20 Le'a besa lá yoo gan
ula'a lá gudi'izhta besa ta uni'í besa no ta mbi'ín besa.
21 We'e le'a bexa nibe'e wa cha ndab ndo' Pedr no ndo' Juan:
—Le'a besa utsaksi bega tal le'a bega gudi'izhta di'izh ten Jesús.
Cha mla'a bexa Pedr no Juan. Le'a bexa wa lá izheal xte'e
utsaksi xa bexa wa, geal le'a itea be men ndab le'a Dios uzhe'eb
dub Dios wen, ta na li myakna xa gizh wa. 22 Le'a xabgi'i na li
myakna juers ten Dios wa ncho masla top ga'al li'in.

Be xmen Jesús unab juers ten Dios

23 Le'a gor na mka'an Pedr no Juan sa wa, cha nsea' bexa
lat ltsa'a bexa, cha mbidi'izh bexa itea be ta ndab be ule'ay
nibe'e no bexa gox nsak. 24 Le'a gor na li mbi'ín bexa ta wa,
le'a bexa cha junt mbidi'izhno Dios, ndab bexa:
—Go Dios Xa Nibe'e, go le'a nak Dios mbinde'e gibe'a
no gizhliyo no nitsdo'o no iteata be ta ncho. 25 Le'a go
msa'a ta mbidi'izh David sakndo' ga, ndab David:

¿Xta'an lba'ata ngi'i be men ba' zha?
¿No xta'an ndanbe'e bexa be ta na'an xti'in?
26 Le'a bexa nibe'e ndo' gizhliyo mzhealbe, no bexa
nakti'in myakjunt,
ndakloo bexa ndo' Dios Xa Nibe'e no ndo' xa nak Cristo.[a]

27 'Ugeaka le'a Herodes no Poncio Pilat no bexa Israel nsea bexa
na'anpa xa Israel li mzhealbe len gezh ndee, ngokloo bexa ndo' Jesús
xin go, xa wen mtu'ub go. 28 Cha mbin bexa lakka ta ndab go gak-a

[a] **4:25-26** Sal. 2:1-2

wa. [29] Nat bwi'i go, Dios Xa Nibe'e, xte'e ugap ní'i bexa ndo' besa.
Bsa'a ga juers ndontsa lá izheb besa gudi'izh besa di'izh ten ga. [30] No
bsa'a ga juers yunyakna besa be men gizh, no gun besa sian be uyon
juers ten lea' Jesús xin ga, ta uluu le'a go le'a mtu'ub besa.
[31] Le'a gor na mtayadi'izh bexa ndo' Dios, le'a sa ndebe bexa cha
mwi'in. We'e le'a itea bexa wa mas uyo'o juers ten Espíritu ten Dios
lado'o na. Cha ni lá izhebta bexa ndadi'izh bexa di'izh ten Dios.

Msa'a bexa ta nki'in be ltsa'a bexa

[32] Le'a itea bexa na mbingea ladna Jesús wa dubtsa ncho ladna
bexa, no dubtsa ndanbe'e bexa. No ni na'an ton ndab le'a be ta ndap
bexa ta tentsa bexa, le'a ta ndap bexa wa ndi itea bexa ten. [33] Le'a
be apostol ni lá nzheb ndadi'izh le'a Jesús Xa Nibe'e wa mbanka
ndo' gealgut. No uzhebpa ngokno Dios itea be xmen Jesús wa. [34] Le'a
lat bexa wa lá yo'o ni dub bexa ngun jwalt ta nki'in na, geal le'a
bexa na ndap yo no ni'i, ncho xa mdo'o ta wa cha nseano bexa med
wa, [35] cha myun bexa cuent ta wa ndo' be apostol. Le'a be apostol
cha ntse'a med wa bi lak nki'in bexa-yá. [36] Le'a dub bexa wa dub xa
levita nsalea' Kosé, xa isla Chipre. No msalea' be apostol xa Bernabé
(le'a ta wa dub di'izh gab: xa nlu'uzh men). [37] Le'a xa wa mdo'o dub
ble'a yo ndap na, cha myun xa cuent med wa ndo' be apostol.

Ananías no Safira mbin gealkwi'in

5 Uyo'o dub xa nsalea' Ananías no Safira xagots ten xa. Le'a bexa
wa mdo'o dub ble'a yo. [2] Ná le'a xa wa mya'anno stub tuzh med
wa, cha myun xa cuent iteata med wa ndo' be apostol. Le'a xagots
ten xa wa noka uni'í ta wa. [3] We'e le'a Pedr cha ndab ndo' Ananías:
—Ananías, ¿xte'e uyo'o maxu'u lado'o lu mya'anno lu stub tuzh
med ta na li mdo'o lu yo wa zha? ¿Xta'an li nkwi'inno lu Espíritu
ten Dios zha? [4] ¿Ná lid lu ten yo wa zha? Gor na mdo'o lu-yá, ¿lid
xmedka lu ta wa zha? ¿Xte'e ni lu lba'a mbin lu? Le'a lu na'anpa
ndo' dub men mbin gealkwi'in, le'a lu ndi ndo' Dios li mbin.
[5] Le'a gor na mbi'ín Ananías ta li ndab Pedr, cha ulayat
xa cha ngut xa. Le'a itea bexa na mbi'ín ta wa cha uzhe'eb
mzhebbe. [6] Cha ulen pla be xabgi'i ben mtixko Ananías lad,
cha mbi'i bexa wa xa, cha mka'ach bexa xa.
[7] Tso'o wa pa schon gor ulenga xagots ten Ananías wa, ni lá ini'í
xa xta'an ngwasea xabgi'i ten xa. [8] We'e le'a Pedr cha ndab ndo' xa:
—Gud naga lika ngok yo mdo'o bega wa zha.

Le'a xagots wa mkwi'in ndab:
—Le'a ta wa lika ngok.
9 Le'a Pedr cha ndab:
—¿Xta'anxá dubtsa mbidi'izh bega ukwi'inno bega Espíritu ten Dios zhaga? Ndo'ón lu le'a bexa na mka'ach xabgi'i ten lu wa nchabela. Nat le'a bexa nogal lu li uka'ach.
10 Bi le'a gor wa le'a xagots wa noga ulayat sa nso' Pedr, cha ngut xa. Le'a gor uyo'o be xabgi'i wa len ni'i, le'a xagots wa noga ngutla. Cha mbi'igal bexa xa, cha mka'ach bexa xa wats xabgi'i ten xa. 11 We'e le'a itea be xmen Jesús no iteata be men na mbi'ín ta wa cha uzhebpa mzheb.

Kwa'ad be men myakna

12 Le'a be wizh wa le'a be apostol ndun sian be uyon ten Dios, be ta ndanseana be men. No itea wizh nzhealbe be xmen Jesús dub lad wats ni'i ten Dios, sa nsalea' Corredor Salomón. 13 Le'a be men ndab le'a bexa wa xa wenka nak, parea ni dub bexa na'anpa nak xmen Jesús lá uchealtsa'a bexa wa. 14 Le'a bexa na ndangea ladna Jesucristo wa uzhebpa ngok kwa'adbe, lak be xabgi'i no liga be xagots. 15 Le'a be men ulote be men gizh ndi'ib ndo' yalo'on no ndo' da to'o nes sa itid Pedr. Mbinbe'e bexa tal masa xi'íntsa Pedr igi'in las bexa gizh wa, cha yakna bexa. 16 No kwa'adpa be men be gezh nde gax wa ulenno be men gizh gast Jerusalén, no bexa nsak gizhtont ncho be mbi bxin len lado'o na. Le'a itea bexa wa cha myaknabe.

Be men ngokloo ndo' Pedr no ndo' Juan

17 We'e le'a ule'ay ndon le'a nsak no itea be xmen xa, bexa saduceo, uzhe'eb ngoklobe. 18 Cha usen bexa wa be apostol, cha mke'a bexa bexa litgi'ib. 19 Ná le'a dub angel ten Dios ulen gor te'al, mxa'al be puert ten litgi'ib, cha ulo'o xa bexa wa. Cha ndab angel:
20 —Wa'be bega wats ni'i ten Dios, cha bidi'izh bega be di'izh nsa'a gealnaban ndo' be men.
21 Le'a ngot xe'a tempran le'a bexa ncha'be wats ni'i ten Dios. Cha usaxan bexa nluu bexa be men.
Ngol gor le'a ule'ay ndon le'a nsak no be xmen xa no bexa gox nsak ten bexa Israel mzhealbe. Cha unibe'e bexa ndo' bexa nla'ach sa wa ya'yo'o bexa wa bexa len litgi'ib. 22 Ná le'a gor na ulaya' bexa sa wa, cha uni'í bexa le'a bexa wa na'anla sa wa. Cha myach bexa ndab bexa:

23 —Le'a gor ulaya' besa le'a to'o litgi'ib wa nso'nyawka
no bexa ndeula'ach wa ndeka. Parea le'a gor na mxa'al
besa puert wa, le'a len wa na'anla ton ndencho.
24 Le'a gor na mbi'ín bexa ta wa, le'a ule'ay ndon
le'a nsak no xa nibe'e ten bexa nla'ach ni'i ten Dios no
be ule'ay nibe'e cha ndab ndo' ltsa'a na:
—¿Pa gast yando' ta ndee zha?
25 We'e ulen stub xa ndab:
—Bla'ach bego, le'a bexa na li mke'a bega litgi'ib wa
ndeuluugal be men dub lad wats ni'i ten Dios.
26 We'e le'a bexa nla'ach sa wa nsea xa nibe'e ten bexa wa
ngwa'gi'igal be apostol, parea na'an xte'e ngunno bexa wa bexa,
geal le'a bexa nzheb ndo' be men ncha'a be men ula'ge' bexa.
27 Le'a gor na mlenno bexa wa bexa, cha mte bexa xa ndo' be
men nsak wa. We'e le'a ule'ay ndon le'a nsak cha ndab:
28 —¿Lá ini'í bega le'a besa yá ndabla lá uluuta bega cuent ten
Jesús ndo' be men zha? ¡Ná nat le'a idub gezh Jerusalén ndee ngen be
ta nluu bega wa! No nlad bega ukeake bega besa ta li ngut Jesús wa.
29 Le'a Pedr no be ltsa'a xa cha uka'ab ndab:
—Le'a besa nsabndo' uxobgek ned ndo' Dios, na'anpa ndo' be
men. 30 Le'a Dios xa na ngwankea be usan gox polta ten beuna wa,
le'a xa wa mxiste Jesús ndo' gealgut, xa na li mbit bego ukea ndo'
cruz wa. 31 Le'a Dios msa'a sa nsob Jesús wats Dios lad ga'al, no
myunno xa Jesús dub xa nibe'e no xa nsa'a gealnaban, ndontsa ula'a
be men Israel be ta ugap nak bexa, cha yu'u be ke ten bexa. 32 Le'a
ta wa ta ndadi'izh besa ndo' be men, lak ndakno Espíritu ten Dios
besa. Le'a Dios nsa'a Espíritu ten na ndo' bexa nxobgek ndo' xa.
33 Le'a gor na mbi'ín bexa ta wa, cha uzhebpa ngokloo bexa,
gast nlad bexa gut bexa bexa wa. 34 Ná le'a lat bexa wa nsob
dub xa nsalea' Gamaliel xa fariseo, dub mech ten ley. Le'a be
men uzhebpa ndap mod ndo' xa wa. Cha uso' xa ndab xa ito'o
be apostol dub xla'al. 35 We'e ndab xa ndo' bexa nibe'e wa:
—Bego xa Israel, gop bega cuent nsea ta gunno bega be xabgi'i
ba'. 36 Ntse'a ladna bega zha uyo'o dub xa nsalea' Teudas, ndab xa
le'a xa uzhebpa dub xa nsak. Pa dub dap gayo'o xabgi'i usankea
tso'o xa. Ná le'a gor na mbit be men xa, le'a itea be xmen xa cha
mte'achso. Cha litsa unitndo' ta ndun bexa wa. 37 Tso'o wa ligal uyo'o
stub xa nsalea' Judas xa Galilea. Le'aga kwa'adpa be men usankea
tso'o xa be wizh ten censo. Parea gor na mbit be men xa, le'a be
xmen xa itea mte'achsogal. 38 Le'a nat le'a na' gáp ndo' bego, bla'a
bega no na'an xte'e gunno bega bexa ba'. Le'a tal ta ndun bexa ba' ta

tentsa men, le'a-yá sbeas yo'oka. [39] Ná tal le'a-yá ta nlad Dios, le'a
bego lá gun gan initndo'-yá. Bla'ach bego na'anpa kuyono bego Dios.
[40] We'e le'a bexa nibe'e wa dubtsa nak nsea ta ndab xa wa. Cha utezh
bexa be apostol wa, cha udin bexa bexa wa. Cha ndab bexa nibe'e wa:
—Yá lá gudi'izhta bega cuent ten Jesús wa.
Cha mla'a bexa bexa wa. [41] Le'a gor na mka'an bexa sa
wa uzhebpa mten ladna bexa, geal le'a Dios mla'a utid bexa
gealkwea' geal nak bexa xmen Jesús. [42] We'e le'a iteanak wizh
le'a bexa nluu be men dub lad wats ni'i ten Dios no ta lid be
men, ndab bexa le'a Jesús nak Cristo xa mtu'ub Dios.

Utaxo'ob dub ga'ad xabgi'i gun ti'in

6 Le'a be wizh wa le'a be xmen Jesús nsayak kwa'ad.
Parea le'a lat bexa wa le'a bexa ní'i di'izh griego usaxan
ndakloo ndo' bexa ní'i di'izh hebreo, ndab bexa:
—Le'a be xagots ngut xabgi'i ten na ncho lat besa ndee, ncho
zha lá ndal bexa sian ta gaw bexa, gor na ntse'a bega ta wa.
[2] We'e le'a isatibtop be apostol wa mchealte iteanak
be xmen Jesús, cha ndab bexa:
—Lá nsabndo' ula'a besa lá gudi'izh besa di'izh ten Dios, cha ndi
utse'a besa ta ndaw bexa wa. [3] Ta we'e bti bega ga'ad xabgi'i ndák
lat bega, bexa wen nak no uzhe'eb ncho juers ten Espíritu ten Dios
lado'o xa. Le'a bexa wa le'a gun ti'in ndee. [4] Le'a besa ndee li syo'o
gan gudi'izhnota Dios no uluuta besa be men di'izh ten Dios.
[5] Le'a itea bexa wa ngol ladna ta ndab be apostol wa, cha mti
bexa Xteb dub xa uzhe'eb nge' ladna Dios no uzhe'eb ndap xa juers
ten Espíritu ten Dios. Nsea mti bexa Julip no Prócoro no Nicanor no
Timón no Parmenas no Nicolás xa Antioquía. Le'a Nic wa na'anpa xa
judio, parea ndankea xa Dios lak ndun bexa judio. [6] We'e cha mte
bexa isaga'ad bexa wa ndo' be apostol. Cha mxo'ob be apostol ya'a na
gek bexa wa, unab bexa ndo' Dios gakno Dios isaga'ad bexa wa.
[7] We'e le'a di'izh ten Jesús uzhebpa mte'achso. Le'a
gezh Jerusalén uzhebpa nsayak kwa'ad be xmen Jesús, no
gast kwa'adpa be ule'ay mbingea ladna Jesús.

Usen bexa Xteb

[8] Le'a Dios uzhebpa ndakno Xteb, no nsa'a xa juers ndo' xa, ndun
Xteb sian be uyon ten Dios, be ta ndanseana be men. [9] Le'a ncho dub
sa nsalea' Be Men Mya'ak, dub ni'i sa nzhealbe bexa judio. Le'a pla

bexa ten sa wa usaxan nyoto'ono Xteb. Le'a xa wa bexa gezh Cirene
nsea gezh Alejandría no Cilicia nsea Asia. 10 Ná lá ngun bexa gan
ndo' Xteb, le'a Xteb uzhebpa ndák, lak nsa'a Espíritu ten Dios ndo'
xa. 11 We'e msa'a bexa med uka'a stapla be men ndontsa gun bexa
gealkwi'in, ndab bexa le'a bexa mbi'ín le'a Xteb nisi Moisés no Dios.
12 We'e uzhe'eb ngokloo be men no bexa gox nsak no be mech ten
ley. Cha usen bexa Xteb, cha mbi'i bexa xa sa nzhealbe bexa nibe'e
wa. 13 Cha ulenno bexa be men gun gealkwi'in, ndab be men wa:
—Le'a xabgi'i ndee ni lá nla'a ta li nisi xa ni'i ten Dios ndee no ley
ten Dios. 14 Le'a besa mbi'ín ndab xa le'a Jesús xa Nazaret wa ulate ni'i
ten Dios, no uche'a xa be costumbr ndeno beuna, ta mcha'an Moisés.
15 We'e le'a be men nibe'e wa no itea bexa nde sa wa, mwi'i bexa
ndo' Xteb. Cha uni'í bexa le'a ndo' Xteb nluu cuent ndo' angel ten Dios.

Xteb mtsakndo' ndo' bexa nakti'in

7 Le'a ule'ay ndon le'a nsak cha unabdi'izh ndo' Xteb, ndab xa:
—¿Ta ugeaka ta lba'a ndab be men ba' zha?
2 Le'a Xteb uka'ab ndab:
—Bego bexa ltsa'a na', no bego xa nsak ba', bla'ach bego ta gáp
na' ndee. Le'a Dios si'il ten beuna mlundo' ndo' Abraham usan gox
ten beuna, zha na bi ncho xa Mesopotamia, zha biseata ya'yo'o
xa gezh Harán. 3 Ndab Dios ndo' Abraham: "Bla'a lazh lu ba' no
be ltsa'a lu, cha ndi wa' ndo' yo sa uluu na' ndo' lu."[a] 4 We'e le'a
Abraham uto'o sa wa, sa no nsalea' Caldea, cha ncha'a xa uyo'o xa
Harán. Tso'o wa ngut xus Abraham, cha mbi'i Dios Abraham ndo'
yo ndee, sa ndencho beuna nat. 5 Ná le'a Dios lá usa'a ni dub ble'a
yo ika'a Abraham, ni dub tuzh sa iso' Abraham. Ndi ndab Dios le'a
Dios usa'aka yo ndee ndo' be xin xa, ná le'a zha wa le'a Abraham
ni dub xin na bi lá ndap. 6 Ndab Dios ndo' Abraham: "Le'a be
xin lu ya'yoo dub sa na'anpa lazh bexa. Le'a bexa wa lajuers gun
ti'in ten be men sa wa, no ugap gunno bexa wa be xin lu dub dap
gayo'o li'in. 7 Ná le'a na' utsaksi bexa na li ugap gunno be xin la
wa. Cha tso'o wa le'a bexa ito'o sa wa, cha yankea bexa na' sa
ndee."[b] 8 Le'a Dios cha mbinno Abraham dub trat, ndab Dios xte'e
yoo be'e be me'ed bgi'i, ta uluu le'a bexa nxobgekka ndo' trat wa.
Ta we'e zha ngop Abraham Isaac, cha ulo Abraham be'e Isaac wizh
xo'on ngol Isaac. Cha liga mbinno Isaac xin na Jacob. Le'a Jacob
liga ulo be'e isatibtop be xin na, be usan gox polta ten beuna.

---

[a] **7:3** Gn. 12:1 [b] **7:5-7** Gn. 12:7; 15:13-14; Ex. 3:12

9 ’Le'a be xin Jacob wa nxeeno ladnabe le'aka dub wit bexa
nsalea' Kosé. Cha mdo'o bexa Kosé ndo' be men ngwa'udo'o xa
Egipto. Ná le'a Dios lá nla'a Kosé. 10 Le'a Dios ngokno xa ndo' itea
be ta juert utid xa. No mbin Dios uzhebpa ndák Kosé no msaya'
xa ndo' faraón xa nibe'e Egipto. Le'a faraón cha ulaxo'ob Kosé,
le'a xa le'a unibe'e idub Egipto no nchansu xa ta lid faraón.
11 ’Tso'o wa uyo'o win Egipto no Canaán ndee. Cha uzhebpa
kwea' uyo'o be men. Le'a be usan gox polta ten beuna lá ndapta
ta gaw bexa. 12 Le'a gor na mbi'ín Jacob le'a Egipto ncho trig gaw
bexa, cha mtu'ub xa be xin xa, be usan gox polta ten beuna. Le'a
ta wa biaj ned ngwa'be bexa sa wa. 13 Le'a biaj itop ngwa'be bexa
Egipto, le'a Kosé ndab ndo' bexa le'a bexa wit na. We'e uni'í faraón
ta xan ná Kosé. 14 Cha ndab Kosé ndo' be wit na ya'yo'o bexa Jacob
xus bexa, no itea be ltsa'a xa. Le'a itea bexa wa pa chon ga'al ncho
ti'in bexa. 15 Li nak ncha'a Jacob Egipto, sa ngut xa no be usan gox
polta ten beuna. 16 Le'a bexa wa mga'ach gezh Siquem ten Canaán
ndee, len ba'a sa usi'i Abraham ndo' be xin Hamor xa Siquem.
17 ’Ná le'a zha ndencho bexa wa Egipto le'a bexa uzhe'eb ngok
kwa'ad. Le'a zha na nsaso gax zha gun Dios ta ndab Dios ndo'
Abraham, 18 zha we'e uyo'o stub xa nibe'e Egipto, dub xa lá igondo'
Kosé. 19 Le'a xa wa mkwi'inno bexa Israel no uzhe'eb mtsaksi xa
be usan gox polta ten beuna. No unibe'e xa ula'a be xagots Israel
gat be me'ed bgi'i ti'i ngol, ndontsa na'anpa gak kwa'ad bexa.
20 Le'a tiemp we'e ngol Moisés. Le'a Dios uzhe'eb nsak ladna lak
nak me'ed wa. Le'a be usan ten me'ed mla'ach me'ed chon mbe'e
ta lid xa. 21 Tso'o wa mla'a bexa me'ed, parea le'a xingots faraón
mzhe'al me'ed. Cha mla'ach xa me'ed, cha ngo'ol me'ed cuentkata
dub xin xa. 22 We'e mtsid Moisés itea be ta ndák bexa Egipto. Cha
myak xa dub xa ndák itea ta ndadi'izh xa no ta ndun xa.
23 ’Le'a zha ncho Moisés dub top ga'al li'in, we'e mbinbe'e xa
ya'ina' xa bexa Israel, bexa ltsa'a xa. 24 Ná le'a gor na uni'í xa le'a dub
xa Egipto nibe'e ndo' be men wa nkegin dub xa Israel, le'a Moisés
uto'o ngwa'ulat xa wa. Cha mbit Moisés xa Egipto wa. 25 Le'a Moisés
mbinbe'e le'a bexa Israel, bexa ltsa'a xa, yakbe'ena le'a Dios gunti'in
Moisés igote bexa sa wa, ná le'a bexa lá yakbe'ena ta wa. 26 Ngol
stubtsa wizh le'a Moisés uni'í top xa Israel ndeyobe, cha nlad Moisés
xe kwe bexa, ndab xa: “Le'a bego wit na, ¿xta'an ngi ndeyo bega
zha?” 27 We'e le'a xa li nkegin ltsa'a na wa cha msi'i xa Moisés, ndab
xa: “¿Ton ulaxo'ob lu gak lu xa nibe'e no juez ten besa zha? 28 ¿Nati
nlad lu gut lu na' lak mbit lu xa Egipto na'ag wa zha?” 29 Le'a gor na

mbi'ín Moisés ta wa, cha mxo'on xa, ncha'a xa dub sa sit nsalea'
Madián. Le'a sa wa kwen uyo'o Moisés, cha ngop Moisés top xin na.
30 'Ngol zha nchola Moisés sa wa top ga'al li'in, le'a dub angel ten
Dios mlundo' ndo' Moisés lat beal' sa nsayol' dub yagich. Le'a sa
wa ge'e sa bid gax sa nsob ge'e Sinaí. 31 Le'a gor na uni'í Moisés ta
wa cha ngwanseana xa, cha ncha'wi'i xa mas gax. Cha mbi'ín xa
ti Dios Xa Nibe'e ndab: 32 "Le'a na' nak Dios ndankea Abraham no
Isaac no Jacob, be usan gox polta ten lu." Le'a Moisés usaxan nxis
tant nzheb, ni lá ndun xa rages iwi'i xa ndo' ta wa. 33 Le'a Dios cha
ndab ndo' xa: "Ulate ndab lu, le'a sa nso' lu ba' dub sa umbi'i ndo'
na'. 34 Le'a na' uní xte'eta kwea' ncho be xmen na' ndencho Egipto,
no ndón na' xte'eta nbixti bexa. Ta we'e ndal na' ndontsa ko na'
bexa ndo' ya'a bexa Egipto. Utsea nat, le'a na' utu'ub lu Egipto."[a]
35 'Le'a bexa Israel wa mxeladla Moisés, ndab bexa: "¿Ton
ulaxo'ob lu gak lu xa nibe'e no juez ten besa zha?" Ná
le'a Dios mtu'ubka xa cuent dub xa nibe'e, kote xa bexa
sa wa, lak ndab angel li mlundo' lat yagich wa.
36 'We'e le'a Moisés le'a ulo'o be usan gox polta ten beuna Egipto.
Mbin xa sian ta ngwanseana be men zha uyo'o bexa Egipto, no zha
utakea bexa tlaw Nitsdo'o Nane, no zha ukesea bexa ge'e sa bid dub
top ga'al li'in. 37 Le'a Moisés le'aka ndab ndo' bexa Israel: "Le'a Dios
Xa Nibe'e ten beuna uti dub xa gudi'izh sakndo' xa lat be ltsa'a bego
lak mti xa na'. Bla'ach bego be ta gab xa wa."[b] 38 Le'a Moisés le'akaga
xa uyo'o lat be usan gox polta ten beuna zha ukesea bexa ge'e sa
bid. Le'a ge'e Sinaí le'a dub angel uní'i ndo' Moisés, msa'a angel
be di'izh nsa'a gealnaban, ndontsa utid xa di'izh wa ndo' beuna.
39 'Ná le'a be usan gox polta ten beuna na'anpa uxobgek ndo'
Moisés, le'a bexa ndi mxelad xa no nlad bexa yach bexa le'aka Egipto.
40 Ndab bexa ndo' Aarón: "Binde'e ga be dios isaned ndo' beuna, le'a
beuna lá ini'í tal xta'an ngwasea Moisés, xa na li ulo'o beuna Egipto
wa." 41 We'e cha mbinde'e bexa dub ta cuent nak bser. Cha msa'a
bexa man xnab ndo' bser wa. No ulo bexa dub ujest ten bser, ta li
mbinde'e le'aka bexa wa. 42 We'e le'a Dios mla'a bexa, yankea bexa
be ta'a ndi'ib gibe'a, lak nkeani'i ndo' libr ten be profet, ndab Dios:

Bego xa Israel, na'anpa ngut bega ni dub man ndo' na',
ndo' idub top ga'al li'in utesea bega ge'e sa bid wa.
43 Ndi mbi'i bega lid Moloc no mbeal ten Renfán,
ta mbinde'e bega yankea bega.

---

[a] **7:30-34** Ex. 3:1-10 [b] **7:37** Dt. 18:15, 18

Nat le'a na' ula'a le'a be men go'o bega
mas galba'a gezh Babilonia.[a]

44 'Le'a zha na utesea be usan gox polta ten beuna ge'e sa bid wa,
ndeno bexa ni'ilad ten Dios, ta mluu le'a Dios nkeseanoka bexa. Le'a
ta wa ngoknde'e lak unibe'e Dios no lak mluu Dios-a ndo' Moisés.
45 Cha myun bexa cuent ni'ilad wa ndo' be xin xa. We'e le'a zha
uyo'o Josué, le'a bexa cha ulenno ta wa gast ndo' yo ndee, zha na
ulantu'ub Dios be men na'anpa xa Israel sa ndee. Le'a bexa wa ndeno
ni'ilad wa gast ngol zha na uyo'o David. 46 Le'a Dios uzhebpa nsak
ladna lak nak David. Cha unab David permis ndo' Dios gunde'e David
dub ni'i ten Dios, sa yankea bexa Israel xa. 47 Ná le'a Salomón xin
David le'a mbinde'e ni'i wa. 48 Parea le'a Dios na'anpa nyo'o len ni'i
ndande'e be men, lak ndab dub xa ndadi'izh sakno Dios tiemp polta:

49 Le'a gibe'a nak sa nso'ob na',
le'a ndo' gizhliyo nak sa nso' xo'o na'.
¿Xte'e nak ni'i gunde'e be men gunti'in na' zha?
¿Nati xte'e gak dub sa une na'?
50 Le'a na' ndee le'a mbinde iteanak be ta ncho.[b]

51 We'e no ndab Xteb:
—¡Uzhebpa ngud nak lado'o bego! Le'a bego ndap ncha' na,
ná lá nsakyo'ón bega. Le'a bego nak lak ngok be usan gox polta
ten bega, le'a bega sbe'en lá nlad uxobgek ndo' Espíritu ten Dios.
52 Le'a be usan gox polta ten bega xela mbinno itea bexa mbidi'izh
sakndo' Dios. Le'a bexa wa mbit bexa mbidi'izh xte'e ilen Cristo,
xa ndun sbe'en be ta wen. Le'a xa wa yá mbi'idla, ná le'a bego
xela mbinno xa, cha mbit bega xa. 53 Le'a bego ndenoka ley ten
Dios ta msa'a be angel, ná lá nxobgek bega ndo' ta wa.

Ngut Xteb

54 Le'a gor na mbi'ín bexa ta li ndab Xteb wa, cha uzhe'eb ngokloo
bexa, gast ndaw bexa ndeay bexa. 55 Ná le'a Xteb uzhe'eb ncho juers
ten Espíritu ten Dios lado'o na, mwi'i xa gibe'a cha uni'í xa xe'a chul
ten Dios. No uni'í xa Jesús nsob lad ga'al wats Dios. 56 Cha ndab Xteb:
—¡Bwi'i bego! Le'a gibe'a ba' nsa'nya'al. Le'a Xin Dios, Xa
Myak Men Ndo' Gizhliyo nsob wats Dios lad ga'al.

---

[a] **7:42-43** Am. 5:25-27 [b] **7:49-50** Is. 66:1-2

57 We'e le'a bexa mtsaw ncha' na ya'a bexa, no nbezhat
bexa. Cha uxax usen bexa Xteb. 58 Cha mbi'i bexa Xteb dub
lad to'o gezh, cha mla'ge' bexa Xteb. Le'a bexa na mbin ta wa
mcha'an xab ko'ol na sa nso' dub xabgi'i ben nsalea' Saulo.
59 Ndalen nla'ge' bexa Xteb, le'a Xteb cha ndab ndo' Dios:
—Jesús Xa Nibe'e, bsen ga gealnaban ten na'.
60 Cha msaxib xa, cha uge' ndab xa:
—Tad, lá gun ten ga ta ugap ndun bexa ndee.
Le'a gor na mtayab xa ta wa, cha ngut xa.

Saulo usaxan xela ndanno be xmen Jesús

8 Le'a Saulo wa mbinbe'e gol ndi wen mbit bexa Xteb. Le'a wizh
we'e le'a be men usaxan uzhebpa xela ndanno be xmen Jesús
gezh Jerusalén. Le'a bexa wa cha mte'achso idub Judea no Samaria,
ná le'a be apostol na'anpa uxo'on Jerusalén. 2 Le'a pla be men utsin
nak mka'ach Xteb wa, no uzhe'eb ndo'onno bexa wa Xteb. 3 We'e le'a
Saulo usaxan nda'wi'i ta lid kadga dub be xmen Jesús. Cha udobxazh
xa bexa, guni'i tal xabgi'i natal xagots, cha mke'a xa bexa litgi'ib.

Julip mbidi'izh di'izh ten Dios gezh Samaria

4 Le'a bexa li uto'o Jerusalén wa mbidi'izh di'izh wen ten Dios
itea sa ndesea bexa. 5 Le'a Julip ncha'a gezh Samaria, cha usaxan
ndadi'izh xa ndo' be men le'a Jesús nak Cristo xa mtu'ub Dios. 6 Le'a
gor na mbi'ín be men ta ndadi'izh Julip, no uni'í bexa be uyon ten
Dios mbin Julip, cha uzhebpa mla'ach bexa xta'an ndadi'izh Julip.
7 Le'a Julip myunyakna kwa'ad bexa nsak gizhtont ncho mbi bxin
len lado'o na. Le'a gor na nto'o be mbi bxin wa, le'a mbi bxin uge'
nbezhat. Nsea myakna kwa'ad bexa lá yoo gan isea, no kwa'adga
bexa coj. 8 Cha uzhebpa mten ladna itea be men gezh wa.

Dub xa bruj nsalea' Simón

9 Le'a gezh wa ncho dub xabgi'i nsalea' Simón, dub xa ndun ta bruj.
Le'a xa wa nkwi'inno kwa'ad be men Samaria, ndab xa le'a xa uzhe'eb
dub xa nsak. 10 Le'a itea bexa ben no bexa gox wa nla'ach xta'an
ndadi'izh Simón, ndab bexa le'a Simón wa uzhebpa ndap juers ten Dios.
11 Uzhebpa nla'ach bexa ta ndab xa, geal le'a xa kwen mkwi'inno
be men no ta bruj ndun xa wa. 12 Ná le'a gor na mbingea ladna
bexa di'izh wen ten Dios, ta mbidi'izh Julip ná xte'e nibe'e Dios be

men no ton nak Jesucristo, we'e cha utalea' bexa, be xabgi'i no be
xagots. 13 We'e no Simón mbingea ladna Jesús cha utalea' xa. Cha
no xa usaxan nkeseano Julip, ndanseana xa be uyon ndun Julip.
14 Le'a gor na mbi'ín be apostol ndencho Jerusalén wa le'a
bexa Samaria no mbingea ladna di'izh ten Dios, cha mtu'ub
bexa Pedr no Juan sa wa. 15 Le'a gor ulaya' bexa wa Samaria,
cha unab bexa ndo' Dios yoo Espíritu ten Dios len lado'o bexa
na li ndangea ladna Jesús wa. 16 Le'a zha wa le'a Espíritu ten
Dios bi na'an yoo len lado'o bexa wa, nabtsa utalea' bexa ta na
ndangea ladna bexa Jesús. 17 We'e le'a Pedr no Juan mxo'ob
ya'a na gek bexa, cha uyo'o Espíritu ten Dios len lado'o bexa.
18 Le'a gor na uni'í Simón le'a Espíritu ten Dios ulen gor
na nxo'ob Pedr no Juan ya'a na gek be men, cha msa'ab
xa med ndo' bexa wa, 19 ndab xa ndo' bexa:
—No ndo' na' bsa'a bega juers ba', ndontsa guni'i ton uxo'ob na'
ya'a na' gek na, cha yoo Espíritu ten Dios len lado'o xa wa.
20 Le'a Pedr uka'ab ndab:
—¡Le'a xmed lu junt initndo' no lu! ¿Xte'e ndanbe'e lu zha
le'a ta nsa'a Dios dub ta isi'i lu zha? 21 Na'anpa no lu gun ti'in
ndun besa ndee, le'a len lado'o lu na'anpa ga'al nak ndo' Dios.
22 Bla'a be ta ugap nak lu, cha unab ndo' Dios naga sunge' ladna
Dios be ta ugap ndanbe'e lu ba'. 23 Le'a na' uní le'a lado'o lu
uzhebpa ugap nak, le'a ta ugap wa le'a nibe'e lu.
24 Cha uka'ab Simón ndab:
—Unab bega ndo' Dios, ndontsa lá iti'id na' ta li ndab bega wa.
25 We'e le'a Pedr no Juan mbidi'izh di'izh ten Dios ndo' be
men gezh wa, mbidi'izh bexa ton nak Jesús. Cha uto'o bexa
nsea'be bexa Jerusalén. Le'a nes wa mbidi'izh bexa di'izh wen
ten Dios ndo' be men sian be gezh ten Samaria wa.

Julip mbidi'izh di'izh ten Dios ndo' dub xa Etiopía

26 Ngol dub wizh le'a dub angel ten Dios ndab ndo' Julip:
—Uto'o sa ndee, cha wa' lad sur nes ncha'a Gaza, nes ntid ge'e sa bid.
27 We'e le'a Julip ngwaso', cha ncha'a xa. Le'a nes wa uni'í
Julip dub xa nacion Etiopía. Le'a xa wa dub xabgi'i nsak nchansu
be ta uyap ten Candace, xagots nibe'e Etiopía. Le'a xabgi'i wa
ngwa' Jerusalén ndontsa yankea xa Dios sa wa. 28 Nes nsea'
xa lazh xa wa nsob xa ndo' carret ten xa, ndo'ol xa libr mke'a
profet Isaías. 29 Le'a Espíritu ten Dios ndab ndo' Julip:
—Wa', cha ubii wats carret ba'.

30 Le'a gor ulaya' Julip sa wa, le'a Julip mbi'ín le'a xa Etiopía
wa nsobyo'ol libr mke'a Isaías. Cha unabdi'izh Julip ndo' xa:
—¿Nyakbe'ena go ta nsobyo'ol go ba' zha?
31 Le'a xa uka'ab ndab:
—¿Xte'e yakbe'ena na'-yá, ná na na'an ton gudi'izh-a ndo' na'?
Cha ndab xa ikea Julip ndo' carret wa, cha isob xa
wats xa. 32 Le'a ta nsobyo'ol xa wa lnde'e ndab:

Mbi'i bexa xa cuent dub borreg ncha'a sa gat na.
No cuent dub borreg ni lá nbezhat sa nchizh xa gich
las ma, li na'an xte'e ngab xa.
33 Xela mbinno be men xa, ná na'an ton iso' wats xa.
Na'an ton gudi'izh cuent ten be xin xa,
le'a xa na'anpa kwen uyo'o ndo' gizhliyo.[a]

34 We'e le'a xa Etiopía wa unabdi'izh ndo' Julip ndab:
—Gud ga, ¿ná ton ten cuent ndab profet ndee? ¿Ta
ten le'aka xa, nate ta ten stubga xa?
35 We'e le'a Julip cha usaxan ndadi'izh xte'e nak sa li nsobyo'ol xa
wa, cha no di'izh wen ten Jesús mbidi'izh xa. 36 Ndalen li ncha'besea
bexa wa, ngol bexa dub sa ncho nits. Le'a xa Etiopía ndab:
—Sa ndee ncho nits. ¿Lid syo'o gan italea' na' zha?
37 Le'a Julip uka'ab ndab:
—Tal le'a go ndangea ladna Jesús idub ncho
ladna ga le'a-yá syo'oka gan.
Le'a xabgi'i wa ndab:
—Na' ndangeaka ladna le'a Jesucristo wa Xin Dios.
38 We'e cha unibe'e xa ya'ibe carret wa. Cha ula'yo'o itop bexa
len nits. Cha ulalea' Julip xa. 39 Le'a gor na uto'o bexa len nits, le'a
Espíritu ten Dios cha mbi'i Julip. Le'a xa Etiopía wa yá lá ini'íta Julip,
parea uzhebpa nten ladna xa mbin xa sig nes nsea' xa. 40 Zha le'aka
Julip nso'la gast gezh Azoto. Cha ncha'yadi'izh xa di'izh wen ten
Jesús ndo' be men itea be gezh ncha'tid xa, gast ulaya' xa Cesarea.

Saulo no mbingea ladna Jesús

(Hch. 22:6-16; 26:12-18)

9 Le'a xa nsalea' Saulo wa bi nkwa'ankata mod xte'e gut xa be
xmen Jesús. Cha ncha'a xa ndo' ule'ay ndon le'a nsak, 2 unab

[a] **8:32-33** Is. 53:7-8

xa dub git go'o xa ndo' bexa gezh Damasco, bexa nchansu be ni'i
sa nzhealbe bexa judio. We'e isen xa be xmen Jesús, cha go'o
xa bexa wa gast litgi'ib nde Jerusalén, guni'i tal xabgi'i natal
xagots. 3 Ná gor na yá gax gezh Damasco wa ncha'a Saulo, zha
le'a dub xe'a si'il uto'o gibe'a msula idub gangeak wats Saulo.
4 Le'a xa cha ulayat ndo' yo, cha mbi'ín xa ti dub men ndab:
—Saulo, Saulo, ¿xta'an lba'ata ugap ndanno lu na' zha?
5 Le'a Saulo unabdi'izh ndab:
—¿Ton go zha, Señor?
Le'a xa wa cha ndab:
—Le'a na' nak Jesús, xa na li ndaklono lu ba'. Le'a lu ntsaksi
le'aka le'a lu cuent dub ngon nke'a patad ndo' bar ncheb xa ma.
6 Le'a Saulo nxis tant nzheb, cha ndab xa:
—¿Señor, xta'an nlad ga gun na' zhaga?
Le'a Jesús cha ndab:
—Goste, cha wa' len gezh ba', cha gab bexa ná xta'an nsabndo' gun lu.
7 Le'a bexa ncha'ano Saulo wa uzhebpa ngwatena', ta na mbi'ín
bexa ti men wa, ná bexa na'an ton ini'í. 8 Le'a Saulo cha ngwaste, parea
le'a gor na ndi'izh iwi'i xa, le'a xa yá lá na'ta. Le'a bexa ncha'ano Saulo
cha usenla ya'a Saulo, mbi'i bexa wa xa Damasco. 9 Le'a sa wa uyo'o
xa chon wizh ni lá yoo gan iwi'i xa, no ni lá ngaw xa, ni nits lá ngo xa.
10 Le'a Damasco wa ncho dub xmen Jesús nsalea' Ananías. Le'a
xa cuent dub ta mche'atsa ladna mbi'ín xa ti Jesús ndab:
—¡Ananías!
Le'a xa uka'ab ndab:
—Ndee na', Señor.
11 Le'a Jesús cha ndab ndo' xa:
—Goso', cha wa' Nes Ga'al, ilaya' lu ta lid Judas. Cha unabdi'izh
ná ma dub xa nsalea' Saulo xa gezh Tarso, le'a xa wa nsobní'i ndo' na'
sa wa. 12 Le'a Saulo cuent dub ta mche'a ladna uni'í le'a dub xabgi'i
nsalea' Ananías ilen uxo'ob ya'a na gek Saulo ndontsa ina' Saulo.
13 Le'a Ananías cha uka'ab ndab:
—Tad, le'a kwa'ad be men ndadi'izh cuent ten xabgi'i
wa, plota ta ugap ndanno xa be xmen go Jerusalén. 14 Ná
nat le'a xa ulansea sa ndee no permis ten be ule'ay nibe'e,
ndontsa go'o xa itea bexa na nge' ladna go.
15 Ná le'a Jesús ndab:
—¡Wa'! Le'a na' mti xa wa gun ti'in ten na'. Gudi'izh xa
di'izh ten na' ndo' be men na'anpa xa Israel no ndo' bexa
nibe'e ten bexa wa, nsea ndo' bexa Israel. 16 Le'a na' uluu
ndo' xa xte'e kwea' itid xa ta na gun xa ti'in ten na'.

17 Le'a Ananías cha ncha'a sa wa, cha mxo'ob
xa ya'a xa gek Saulo, ndab xa:
—Saulo, go nak xmen Jesucristo, le'a Jesús xa na li mlundo'
ndo' go nes nsea ga wa, le'a xa wa mtu'ub na' sa ndee, ndontsa
ina'gal go, no yoo Espíritu ten Dios len lado'o ga.
18 Bi le'a gor wa ulate be ta ntsaw ngusndo' Saulo, cha
mna'gal xa. We'e ngwaso' xa, cha utalea' xa. 19 Tso'o wa udaw
xa, cha myo'o juers xa. Le'a xa wa cha uyo'o sa wa stapla
wizh wats be xmen Jesús ndencho Damasco wa.

Saulo mbidi'izh di'izh ten Dios gezh Damasco

20 We'e usaxan Saulo ndadi'izh ndo' be men len be ni'i sa
nzhealbe bexa judio, ndab xa le'a Jesús nak Xin Dios. 21 Itea
bexa na mbi'ín ta wa cha ngwanseana, ndab bexa:
—¿Lid le'a xa ndee xa li nlad gut bexa na ndangea ladna Jesús
gezh Jerusalén wa zha? ¿No xa le'akaga ulen gezh ndee nseasen xa
bexa wa, cha yak cuent bexa ndo' ya'a be ule'ay nibe'e zha?
22 Ná le'a Saulo kad wizh mas juert ndadi'izh di'izh ten Dios, mluu xa
le'a Jesús nak Cristo, xa mtu'ub Dios. Le'a bexa judio ndencho Damasco
uzhe'eb ngwanseana gor na mbi'ín bexa ta mbidi'izh Saulo wa.

Saulo mxo'on ndo' bexa nlad gut xa

23 Ngok kwenlapa le'a ncho bexa judio dubtsa mbidi'izh gut Saulo.
24 Te'al tezhea nla'ach bexa be to'o puert ten gezh wa, ndontsa gut
bexa Saulo gor ito'o Saulo, ná le'a Saulo mbi'ín ta wa. 25 We'e le'a
ngol gor ula' te'al le'a be xmen Saulo cha ulo Saulo len dub zhum,
cha mla' bexa xa to'o muro nchonyaw gezh wa, cha mxo'on xa.

Saulo mbidi'izh di'izh ten Jesús gezh Jerusalén

26 Le'a gor ulaya' Saulo Jerusalén, nlad xa uchealtsa'a xa be
xmen Jesús. Ná le'a itea bexa wa nzheb ndo' Saulo, lá ndangea
ladna bexa ti no Saulo nak xmen Jesús. 27 We'e le'a Bernabé ngokno
Saulo, mbi'i xa Saulo ndo' be apostol. Cha mbidi'izh xa xte'e uni'í
Saulo Jesús nes ncha'a Damasco, no xte'e ndab Jesús ndo' Saulo. No
mbidi'izh Bernabé xte'e lá izheb Saulo mbidi'izh Saulo di'izh ten
Jesús ndo' be men Damasco wa. 28 Cha li mya'an Saulo wats bexa,
ukeseano Saulo bexa wa Jerusalén. 29 No ndadi'izh Saulo di'izh ten
Jesús ndo' ga'al be men. Mbidi'izhno xa bexa judio, bexa ndadi'izh

di'izh griego, no uteyoto'ono xa bexa. Ná le'a bexa wa nlad gut
Saulo. [30] Le'a gor na mbi'ín be xmen Jesús ta wa, cha mbi'i bexa
Saulo gezh Cesarea. Ngol sa wa cha mtu'ub bexa Saulo gezh Tarso.
[31] We'e le'a itea be xmen Jesús ncho Judea no Galilea
no Samaria na'antapa kwea' ndenchobe. No mas nge' ladna
bexa Dios, no ndun bexa sbe'en ta nsak ladna Dios, no mas
nsayak kwa'ad bexa lak nsa'a Espíritu ten Dios.

Myakna Eneas

[32] Le'a Pedr nkesea ina' itea be xmen Jesús, cha ngol dub wizh
ngwa'ina' xa no bexa ncho gezh Lida. [33] Cha mzhe'al xa dub
xabgi'i nsalea' Eneas. Le'a xa wa dub xo'onla li'in lá yoo gan isea,
sbe'en ndo' lo'on nax xa. [34] Le'a Pedr cha ndab ndo' xa:
—Eneas, Jesucristo myunyakna lu. Nat goste,
cha bsaxkwa'a lo'on ten lu.
Cha bi le'a gor wa le'a Eneas ngwaste. [35] Le'a itea be
men ncho gezh Lida no gezh Sarón wa uni'í xte'e myakna
xa gizh wa, cha no bexa mbingea ladna Jesús.

Dorcas mban ndo' gealgut

[36] Le'a gezh Jope uyo'o dub xagots nsalea' Tabita, xa no nak xmen
Jesús. Le'a di'izh griego le'a xa nsalea' Dorcas. Le'a xa wa ndun sian be
ta wen no ndakno xa bexa uban nak. [37] Le'a dub wizh le'a Dorcas ulen
gizh, cha ngut xa. Le'a be xagots cha mgas xa ngut wa, cha uxo'ob xa
wa len dub cuart nde ga'ap. [38] Le'a Jope nde gax gezh Lida. Ta we'e
le'a gor na mbi'ín be xmen Jesús ndencho gezh Jope le'a Pedr nkesea
Lida, cha mtu'ub bexa top xabgi'i ya'yab ndo' Pedr uxax gi'id xa Jope.
[39] Le'a Pedr cha uto'o ncha'ano bexa wa. Le'a gor na ulaya'
bexa ta ni'i wa, cha mbi'i bexa Pedr len cuart ga'ap, sa nax xa
ngut wa. Le'a kwa'ad be xagots nab ngut xabgi'i ten na myaklo
wats Pedr, ndo'onno bexa xa ngut wa. Nluu bexa be lad mbinde'e
xa zha na nban xa ndo' Pedr. [40] We'e le'a Pedr ndab itate itea
bexa ndencho len cuart wa. Cha msaxib Pedr, ndadi'izhno Pedr
Dios. Cha mwi'i xa ndo' xa ngut wa, cha ndab xa:
—Tabita, ¡goste!
Le'a xagots wa cha mwi'i, cha uni'í xa Pedr, cha ngwasob xa.
[41] Le'a Pedr cha usen ya'a xa uxiso' xa. Cha utezh Pedr be xagots
no iteata be xmen Jesús wa. Cha myun Pedr cuent xa nbanla xa.
[42] Le'a ta li ngok wa mgen idub gezh Jope, cha kwa'adta bexa

mbingea ladna Jesús. [43] Le'a Pedr cha ngwa'yo'o dub nde'ep
Jope, ta lid dub xa nsalea' Simón, xa nku'ud gid man.

Cornel unibe'e ya'tezh bexa Pedr

10 Le'a gezh Cesarea uyo'o dub xabgi'i nsalea' Cornel, dub soldad
nibe'e dub gayo'o be soldad, bexa ten partid nsalea' Italiano.
[2] Le'a xa wa no itea bexa ncho ta lid xa ndankea Dios, no nxobgek bexa
ndo' Dios. No ndakno xa be men, bexa uban nak; no ndadi'izhno tse'e
xa Dios. [3] Le'a dub wizh pa gor nkea uyon gor uzhe, cuent dub ta mche'a
ladna xa uni'í xa dub angel ten Dios ulaya' sa nsob xa. Cha ndab angel:
—¡Cornel!
[4] Le'a Cornel cha mwi'i ndo' angel wa, no uzhebpa
mzheb xa unabdi'izh xa:
—¿Xta'an nlad go?
Le'a angel wa ndab:
—Le'a Dios ndo'ón ta ndab lu ndo' xa, no na' xa ta ndakno lu
be men uban nak. [5] Nat btu'ub pla be men ya'be gezh Jope ya'tezh
bexa xa nsalea' Simón, xa no nsalea'ga Pedr. [6] Le'a xa wa ncho
ta lid stubga xa nsalea' Simón, xa nku'ud gid man, xa ncho gax
to'o nitsdo'o wa. Le'a Pedr wa gab ná xta'an nsabndo' gun lu.
[7] Le'a gor na unitndo' angel ndo' Cornel, le'a Cornel
cha utezh top mos ten na nsea dub soldad ndankea Dios,
dub xa ndun ti'in ndo' Cornel. [8] Cha mbidi'izh xa itea be
ta uni'í xa wa, cha mtu'ub xa bexa wa Jope.

Dios mbidi'izh ndo' Pedr

[9] Ngol stubtsa wizh gor nsalaya' gax bexa wa Jope, pa gor gawizh
le'a Pedr ukea gek ni'i, ncha'yadi'izhno xa Dios. [10] Ngol gor uzhebpa
ndanna xa, nlad xa gaw xa. Ná le'a ndalen ndeyunde'e bexa ta gaw
xa, we'e uni'í xa cuent dub ta mche'a ladna xa. [11] Uni'í xa le'a gibe'a
mya'al, cha dub ta cuent dub ble'a lad si'il nchii idap skin-a ncha'la'
ndo' yo. [12] Le'a ndo' lad wa ndi'ib isando' be man ndap dap xo'o na
nsea be wach no be man du'ub. [13] Cha mbi'ín xa ti Dios ndab:
—Pedr, goso'. Bit dub man cha udaw ma.
[14] Ná le'a Pedr uka'ab ndab:
—Na'an, Señor. Na' nunk gol gaw dub ta bzhi'ik,
dub ta lá nsabndo' gaw be men judio.
[15] Ná le'a ti Dios wa ulengal ndab:
—Le'a be ta ndáp na' le'a-yá ta umbi'i, lá gab lu ndo'-yá ta bzhi'ik.

16 Chon biaj li uní'i Dios ndo' Pedr. We'e le'a
lad wa cha mkea le'akagal gibe'a.

Be xmen Cornel ulaya' sa ncho Pedr

17 Le'a Pedr cha uzhe'eb ndanbe'e ná xta'an gab ta li uni'í
xa wa. Ndalen wa ulaya' be men li mtu'ub Cornel ncha'kwa'an
Pedr ta lid Simón wa. 18 Cha unabdi'izh bexa naga lid sa we'e
nbeas Simón, xa no nsalea' Pedr. 19 Ndalen li nsobyunbe'e
Pedr ta li uni'í xa wa, le'a Espíritu ten Dios ndab:
—Una', le'a chon xabgi'i nseakwa'an lu. 20 Goso', cha ula', cha
wa'no bexa wa. Lá gunbe'e lu ti ton xa wa, le'a bexa wa na' mtu'ub.
21 Cha ula' Pedr sa nde bexa mtu'ub Cornel wa, cha ndab xa ndo' bexa:
—Le'a na' ndee Pedr, xa li nkwa'an bega wa. ¿Xta'an gunno bego na'?
22 Le'a bexa uka'ab ndab:
—Le'a dub soldad nibe'e nsalea' Cornel mtu'ub besa. Le'a xa
wa dub xa wen nak no nxobgek xa ndo' Dios no utsin nak xa
ndo' bexa judio. Le'a dub angel ten Dios ndab ndo' Cornel kwezh
xa go, gi'id go ta lid xa, ndontsa go'ón xa xta'an gab ga.
23 We'e le'a Pedr cha ndab ndo' bexa yoo bexa len ni'i.
Cha sa we'e ngot bexa te'al wa. Ngot xe'a cha ncha'ano bexa
wa Pedr no stapla be xmen Jesús ncho Jope wa.

Pedr ulaya' ta lid Cornel

24 Ngol stubtsa wizh le'a bexa ulaya' Cesarea. Le'a Cornel utezhla
be ltsa'a xa nsea be amig ten xa. Le'a bexa wa ndenkea' ná xá gor
ilaya' Pedr. 25 Le'a gor ulaya' xa wa, le'a Cornel uto'o usaxib ndo'
Pedr, ngwankea xa Pedr. 26 Ná le'a Pedr cha uxiso' xa ndab xa:
—Goso' ga. Le'a na' ndee dub men cuentkaga go.
27 Ndalen ndeyadi'izh bexa cha li uyo'o bexa len ni'i wa. Cha uni'í
Pedr ndebe kwa'ad be men wa. 28 Cha ndab Pedr ndo' bexa:
—Le'a bego uni'íka le'a ley ten besa judio nibe'e lá uchealtsa'a
besa dub xa na'anpa xa judio, no ni lá yoo besa len lid dub xa wa.
Ná le'a Dios mluu ndo' na' le'a na' lá nsabndo' gáp le'a dub men xa
bzhi'ik. 29 Ta we'e gor utezh bega na', cha uxax ndal na' ni na'an
xte'e ngáp na'. Nat nabdi'izh na' ndo' bega, ¿xta'an utezh bega na'?
30 We'e le'a Cornel uka'ab ndab:
—Le'a ncha'ala mdap wizh, pa gor nkea uyon uzhe gol gaw na',
ndi nsobyadi'izh na' ndo' Dios sa ndee. Cha mlundo' dub xabgi'i
ndo' na', nak xa dub lad ndon nla'beal'. 31 Cha ndab xa ndo' na':

“Cornel, le'a Dios ndo'ón ta ndab lu ndo' xa no na' xa ta ndakno lu
be men uban nak. 32 Nat btu'ub ton ya' gezh Jope ya'tezh xa Simón
xa noga nsalea' Pedr. Le'a xa wa ncho ta lid stubga xa nsalea' Simón
xa nku'ud gid, ncho gax to'o nitsdo'o. Le'a gor ilansea' Pedr ta lid lu,
gudi'izh xa ndo' lu.” 33 We'e le'a na' uxax mtu'ub bexa mbidkwa'an
go. Nat nten ladna besa cha nseaka go. Nat le'a besa nde sa ndee
ndo' Dios, ndontsa go'ón besa itea ta unibe'e Dios gab go ndo' besa.

Pedr mbidi'izh ndo' bexa ta lid Cornel

34 We'e le'a Pedr usaxan ndadi'izhla ndab:
—Nat myakbe'ena na' le'a Dios lá nti ni dub men. 35 Guni'i pa
nacion le'a Dios nsak ladna lak nak bexa nxobgek ndo' Dios no ndun
bexa ta wen. 36 Le'a Dios uní'i ndo' besa xa Israel, mbidi'izh xa di'izh
wen ná xte'e wen ya'an be men ndo' xa juers ten ta mbin Jesucristo,
Xa Nibe'e itea be men. 37 Le'a bego uni'íka xte'e nak ta uyo'o idub
Judea, ta usaxan distrit Galilea, tso'o na mbidi'izh Juan le'a be men
nsabndo' italea'be. 38 Uni'í bega xte'e msa'a Dios juers no Espíritu ten
na ndo' Jesús xa gezh Nazaret. We'e le'a Jesús ukeseayun be ta wen
no myunyakna xa itea bexa ntsaksi maxu'u, geal le'a Dios ndakno xa.
39 ’Le'a besa no uni'í itea ta mbin Jesús idub Judea no gast
gezh Jerusalén, sa na mbit be men xa, mke'a be men xa ndo' cruz.
40 Ná le'a Dios ngol wizh yon mxiste Jesús ndo' gealgut. Cha mbin
Dios mlundo' Jesús ndo' besa. 41 Le'a Jesús wa na'anpa ulundo'
ndo' itea be men, nabtsa ndo' besa xa na mtila Dios mlundo' xa.
Le'a tso'o na uban xa wa, le'a besa udawno xa no nguno besa xa.
42 Le'a Dios cha unibe'e gudi'izh besa ndo' be men, gab besa le'a
Dios le'a ulaxo'ob Jesús gab Jesús ná ton ndap ke, bexa nban no
bexa ngut. 43 Le'a itea be profet yá mbidi'izhka cuent ten Jesús, ndab
bexa le'a tal ton ige' ladna xa, le'a Dios stsu'u be ke ten bexa.

Espíritu ten Dios uyo'o len lado'o bexa na'anpa xa judio

44 Ndalen li nso'yadi'izh Pedr ta wa, le'a Espíritu ten Dios cha
uyo'o len lado'o itea bexa li ndeyo'ón ta wa. 45 Le'a bexa judio na li
ulenno Pedr wa ngwanseanabe ta na li msa'a Dios Espíritu ten na no
ndo' bexa na'anpa xa judio. 46 Ndo'ón bexa le'a bexa nde sa wa usaxan
ndadi'izh isando' di'izh, ndab bexa le'a Dios uzhe'eb dub xa juert nak.
47 We'e le'a Pedr cha ndab ndo' bexa judio wa:
—Le'a bexa ndee usen Espíritu ten Dios lakkaga beuna ndee,
ta we'e lá nsabndo' uka beuna italea' bexa len nits.

48 Cha ndab Pedr italea' bexa ta na nak bexa xmen Jesucristo.
We'e le'a bexa wa cha unab ndo' Pedr yoo Pedr sa wa stapla wizh.

Pedr mbidi'izh ndo' bexa Jerusalén xte'e mbin xa

11 Le'a be apostol nsea iteata be xmen Jesús ndencho
Judea mbi'ín le'a bexa na'anpa xa judio no mbingea
ladna di'izh ten Dios. 2 Ná le'a zha na nsea' Pedr Jerusalén,
le'a ncho bexa judio cha uteyo Pedr, 3 ndab bexa:
—¿Xta'an uyo'o lu len lid bexa na'anpa xa judio, no udawno lu bexa?
4 Le'a Pedr cha mbidi'izh be ta utid wa, ndab xa:
5 —Le'a dub wizh zha na uyo'o na' gezh Jope, ndalen
nsobyadi'izhno na' Dios, cuent ta mche'a lad na' uní na' dub ta
cuent dub ble'a lad si'il nchii idap skin-a. Le'a ta wa uto'o gibe'a
ncha'la'-yá sa nso'ob na'. 6 Cha mwi'i na' ná xta'an ta ndi'ib ndo'-yá,
cha uní na' be man ndap dap xo'o na, no be man gix, no be wach
no be man du'ub. 7 We'e mbín na' ti Dios ndab: "Pedr, goso'. Bit
be man ndee, cha udaw ma." 8 Le'a na' ndáp: "Na'an, Señor. Na'
nunk gol gaw dub ta bzhi'ik, dub ta lá nsabndo' gaw be men."
9 We'e le'a ti Dios ta nto'o gibe'a ba' wa cha ndabgal: "Le'a be ta
ndáp na' le'a-yá ta umbi'i, lá gab lu ndo'-yá ta bzhi'ik." 10 Le'a ti
Dios chon biaj li ndab ndo' na'. We'e cha mkeagal lad wa gibe'a.
11 'Bi le'a gor wa le'a chon xabgi'i uto'o gezh Cesarea ulansea ni'i
sa ncho'o na' wa. 12 Le'a Espíritu ten Dios cha ndab ndo' na' gaano
na' bexa wa. Cha mbi na' isaxo'op bexa no nak xmen Jesús, bexa
nde ndee. Cha uyo'o besa len lid men wa. 13 Le'a xa wa mbidi'izh
le'a ta lid xa wa uni'í xa dub angel ten Dios nso'ma sa wa, cha ndab
angel ndo' xa: "Btu'ub bexa ya'tezh dub xa ncho Jope nsalea' Simón,
xa no nsalea'ga Pedr. 14 Le'a xa wa gab ná xte'e gap lu gealnaban
no itea bexa ta lid lu." 15 We'e le'a gor na usaxan mbidi'izh na'
ndo' bexa wa, le'a Espíritu ten Dios uyo'o len lado'o bexa lak
uyo'o Espíritu ten Dios wa len lado'o beuna zha ned wa. 16 Cha
mtse'a lad na' ta ndab Jesús ndo' beuna: "Ugeaka le'a Juan ulalea'
be men len nits, parea le'a bega italea' nsea Espíritu ten Dios."
17 Nat le'a Dios no ndo' bexa wa msa'a ta na msa'a xa ndo' beuna
ndangea ladna Jesucristo wa. Le'a na' na'anpa uka ta ndun Dios.
18 Le'a gor na mbi'ín bexa ta li ndab Pedr wa, cha xe ute bexa.
Cha ndab bexa le'a Dios uzhe'eb dub xa juert nak. No ndab bexa:
—Nat uni'í beuna le'a noka be men na'anpa xa judio, tal le'a bexa
ula'a be ta ugap nak bexa, le'a Dios usa'aka gealnaban ndo' bexa.

Gezh Antioquía kwa'ad men mbingea ladna Jesús

19 Le'a tso'o na ngut Xteb, le'a be men uzhe'eb usaxan xela
ndanno bexa nak xmen Jesús. Le'a ncho bexa wa ngwa'uxo'on gast
distrit Fenicia, nsea isla Chipre, nsea gezh Antioquía. Le'a be sa
wa mbidi'izh bexa di'izh ten Jesús ndo' nabtsa bexa judio. 20 Ná
ncho pla bexa uto'o Chipre no Cirene, ncha'a bexa wa Antioquía,
cha usaxan bexa ndadi'izh bexa di'izh wen ten Jesús wa ndo' bexa
na'anpa xa judio. 21 Le'a Dios uzhe'eb ngokno bexa, cha uzhe'eb
kwa'ad be men mbingea ladna di'izh wa, cha mge' ladna bexa Jesús.
22 Le'a gor na mbi'ín be xmen Jesús ndencho Jerusalén ta wa,
cha mtu'ub bexa Bernabé gezh Antioquía. 23 Gor ulaya' xa sa
wa, we'e uni'í xa xte'e wen ndanno Dios bexa wa, cha uzhe'eb
mten ladna xa. Cha mtenxe'a xa bexa wa, ndab xa ndo' bexa wa
ga'altsa kwe bexa, lá ula'a bexa ta nge' ladna bexa Dios. 24 Le'a
Bernabé wa uzhe'eb dub xa wen, no ncho juers ten Espíritu ten
Dios lado'o xa, no nge' ladna xa Jesús idub ncho ladna xa. We'e
le'a uzhe'eb kwa'ad men gezh wa mbingea ladna Jesús.
25 Tso'o wa le'a Bernabé cha ncha'a gezh Tarso ncha'kwa'an xa
Saulo. Le'a gor mzheal xa Saulo, cha mbi'i xa Saulo Antioquía.
26 Cha uyo'o bexa pa dub li'in lat be xmen Jesús sa wa. No mluu
bexa kwa'adpa be men wa. Le'a Antioquía wa sa na ndon le'a ned
msalea' be men bexa na ndangea ladna Jesús wa "xmen Cristo."
27 Le'a zha wa ncho pla bexa ndadi'izh sakndo' Dios uto'o
Jerusalén ncha'be Antioquía wa. 28 Le'a dub xa wa nsalea' Ágabo.
Le'a Espíritu ten Dios ndab ndo' xa, gab xa le'a idub ndo' gizhliyo
yoo dub win si'il. Le'a win we'e uyo'o tiemp unibe'e Claudio idub sa
nibe'e Roma. 29 Ta we'e le'a be xmen Jesús ndencho Antioquía wa
mbidi'izh utu'ub med ndo' be xmen Jesús ndencho Judea, msa'a
bexa bi lak sian-a ndap bexa. 30 Le'a Bernabé no Saulo cha mbi'i
med wa ndo' bexa nchansu be xmen Jesús ndencho Judea.

Herodes unibe'e gat Jacob no ikea Pedr litgi'ib

12 Le'a be wizh wa le'a Herodes xa nibe'e Judea usaxan ntsaksi
be xmen Jesús. 2 Unibe'e Herodes gat Jacob wit Juan ndo'
spad. 3 We'e uni'í xa le'a bexa judio uzhe'eb msak ladna ta wa, cha
unibe'egal xa ikea Pedr litgi'ib. Le'a ta wa ngok len ujest Pascua ten
bexa judio, zha ndaw bexa pan na'an levadur. 4 Le'a gor usen bexa
Pedr, cha mke'a bexa Pedr litgi'ib. Le'a sa wa nla'ach dap xkwa'a
soldad, dap ga'ga xa kad dub xkwa'a bexa wa. Le'a Herodes ndanbe'e

kotso' Pedr ndo' be men itidtsa ujest Pascua wa. 5 Ndalen li nkea Pedr
litgi'ib, le'a be xmen Jesús uzhebpa unab ndo' Dios gakno Dios Pedr.

Dub angel ten Dios ngwa'igo'o Pedr litgi'ib

6 Le'a ngol te'al na li gat xe'a igo'o Herodes Pedr, iso' Pedro
ndo' be men wa, le'a Pedr naxnchii top caden, naxyats xa tlaw top
soldad. Le'a stapla bexa wa ndeula'ach to'o litgi'ib wa. 7 Le'a sa
wa mlundo' dub angel ten Dios, msu xe'a idub len cuart wa. Le'a
angel wa mkwa'an Pedr, utichya'a xa las Pedr, cha ndab xa:
—Uxax goste.
Bi le'a gor wa le'a caden nchii ya'a Pedr wa yo'o
ulate. 8 Le'a angel wa cha ndabgal:
—Bte cha len lu no bke'a ndab lu.
Cha liga mbin Pedr. Le'a angel wa ndabgal:
—Ubixyo'o lad nbix lu ba', cha usankea tso'o na'.
9 Le'a Pedr cha usankea tso'o angel, ni lá ini'í xa naga ta
ugeaka ta li ndun angel wa, ndi nsak xa le'a-yá dub ta nche'a
ladna xa. 10 Ná gor utid Pedr itop sa li ndeula'ach soldad wa, cha
ulaya' xa sa nak puert gi'ib wa, sa nto'o be men nkea litgi'ib wa,
le'a puert wa yo'o mya'al. Cha uto'o angel wa no Pedr. Le'a gor
na usea bexa dub tuzh sa, le'a angel wa cha mla'a nab Pedr.
11 Le'a gor mte'ach wen xka'al Pedr, we'e mbinbe'e Pedr:
—Nat ndon nde'e uní na' le'a Dios mtu'ubka angel wa, no mlat
Dios na' ndo' ya'a Herodes no ndo' ta na ndi'izh gunno bexa judio na'.
12 Le'a gor na li mbinbe'e Pedr wa, cha ncha'a xa ta lid Marí,
xna'a xa nsalea' Juan xa no nsalea' Marc. Le'a sa wa kwa'ad be men
nzhealbe, ndeyadi'izhno bexa Dios. 13 Le'a gor ulaya' Pedr to'o ni'i
wa, cha utezh Pedr bexa. Le'a dub xagots ben nsalea' Rode uto'o
ncha'wi'i ná ton ta li nbezh wa. 14 Ná gor mgondo' xagots wa le'a ta
wa ti Pedr, tant nten ladna xa ni lá igen uxa'al xa to'o ni'i wa, ndi
karrel mya'yab xa le'a Pedr nso' to'o ni'i. 15 Ná le'a bexa wa ndab:
—Lu ga usak ta wa.
Ná le'a xagots wa ndab le'a ta wa ta ugeaka. Le'a bexa wa cha ndab:
—Le'a ta wa na'anpa Pedr, le'a ta wa dub angel.
16 Ndalen wa le'a Pedr bi nso'bezhka to'o ni'i wa. Le'a gor na
mxa'al bexa to'o ni'i wa no uni'í bexa le'a-yá Pedrka, we'e cha uzhe'eb
ngwanseana bexa. 17 Le'a Pedr cha uxits ya'a na ndontsa xe kwe bexa.
Cha mbidi'izh Pedr ndo' bexa xte'e mgo'o Dios xa litgi'ib. Cha ndab xa:
—Wa'yadi'izh bega ta ndee ndo' Jacob nsea ndo' iteata be xmen Jesús.
Cha uka'an xa sa wa, cha ncha'a xa stubga gezh.

18 Ngot xe'a cha uzhe'eb ndeseyoch be soldad len litgi'ib,
le'a bexa lá ini'í pa ncha'a Pedr. 19 Le'a Herodes unibe'e
ukwa'an bexa Pedr, ná Pedr yá lá nga'iga'ata. Cha uzhe'eb
unabdi'izh Herodes ndo' bexa nla'ach litgi'ib wa ná xte'e
mxo'on Pedr, cha unibe'e xa gat bexa wa. Tso'o wa le'a Herodes
cha mka'an Judea, ncha'a xa yoo xa gezh Cesarea.

Xte'e ngut Herodes

20 Le'a Herodes uzhe'eb ndakloo ndo' be men ndencho gezh Tiro
no Sidón. Parea le'a be men itop gezh wa nsi'i ta gaw na ndo'
Herodes. Ta we'e le'a bexa wa mkwa'an xte'e lá gaklonota Herodes
bexa. Cha mbidi'izhno bexa Blasto dub xmen Herodes, gab Blasto
ndo' Herodes le'a bexa nlad gudi'izhno Herodes. 21 Le'a Herodes
cha msabe'e dub wizh gudi'izhno xa bexa. Zha ngol wizh wa le'a
Herodes ngok lad uyap ten na. Cha usob xa sa ndun xa regl be ta'a.
Cha mbidi'izh xa ndo' be men wa. 22 Le'a bexa wa usaxan uge' ndab:
—¡Le'a xa na li ndadi'izh wa na'anpa dub men,
le'a xa ndi le'a dub dios!
23 Bi le'a gor wa le'a dub angel ten Dios mbin usen gizh
Herodes, geal le'a Herodes na'anpa ngab le'a bexa wa ndi
Diostsa yankea. We'e udaw mgeas Herodes, cha ngut xa.
24 We'e le'a di'izh ten Dios uzhe'eb nsate'achso itea lad no
kwa'ad men nsayungea ladna-yá. 25 Le'a gor na unitsa ti'in ngwa'
Bernabé no Saulo gezh Jerusalén wa, cha myach bexa nseabe bexa
le'aka Antioquía. Mbi'i bexa no Juan, xa noga nsalea' Marc.

Bexa Antioquía mtu'ub Bernabé no Saulo

13 Le'a lat be xmen Jesús ndencho Antioquía wa ncho bexa
ndadi'izh sakndo' Dios no bexa nluu di'izh ten Dios. Le'a bexa
wa Bernabé, no Simón xa nsalea'ga Nagats, nsea Lucio xa gezh Cirene,
nsea Manaén xa junt ngo'olno Herodes Antipas, nsea Saulo. 2 Ngol
dub wizh ndalen nzhealbe be xmen Jesús sa wa, nsa'a bexa xno ndo'
Dios no lá ngaw bexa dub tiemp, le'a Espíritu ten Dios ndab ndo' bexa:
—Ulaxo'ob bega Bernabé no Saulo, le'a na' mti
bexa gun bexa ti'in ten na'.
3 We'e le'a gor na mtayadi'izhno bexa Dios no utidla zha lá
ngaw bexa, cha mxo'ob bexa ya'a bexa gek Bernabé no Saulo.
Cha mtu'ub bexa itop xa wa gun bexa ti'in ten Dios.

Bernabé no Saulo mbidi'izh di'izh ten Jesús isla Chipre

[4] Le'a Espíritu ten Dios ulogek Bernabé no Saulo ya' bexa gezh
Seleucia. Le'a sa wa cha uyo'o bexa len dub barco si'il ncha'a isla
Chipre. [5] Gor na ulaya' bexa gezh Salamina ten Chipre, cha usaxan
ndadi'izh bexa di'izh ten Dios len be ni'i sa nzhealbe bexa judio.
Le'a Juan no ndakno bexa sa wa. [6] We'e utid bexa idub isla wa,
cha ulaya' bexa gezh Pafos. Le'a sa wa mzhe'al bexa dub xa judio
nsalea' Barjesús, dub xa bruj. Le'a xa wa ndab ndadi'izh sakndo'
Dios, ná le'a ta wa gealkwi'in. [7] Le'a Barjesús wa dub amig ten Sergio
Paulo, xa nibe'e idub Chipre, dub xa ndákpa. Le'a Sergio Paulo wa
unab gi'id Bernabé no Saulo, le'a xa nlad go'ón di'izh ten Dios. [8] Ná
le'a Barjesús xa noga nsalea' Elimas wa ndakloo ndo' bexa, le'a xa
lá nlad gungea ladna Sergio Paulo di'izh ten Cristo. [9] We'e le'a
Saulo xa nsalea'ga Pabl wa uzhe'eb ncho juers ten Espíritu ten Dios
lado'o na, mwi'ila ndon ga'al ndo' xa bruj wa, [10] cha ndab xa:

—¡Lu xin maxu'u! Lu xa ukwi'in, no ugap nak lu. Sbe'entsa
nka lu ndo' be ta wen ten Dios. ¿Xta'an lá nla'a lu gungea ladna
be men di'izh ten Jesús zha? [11] Nat le'a Dios utsaksi lu, yak lu
dub xa lá na', lá yoota gan ina' lu xe'a wizh dub tiemp.

Bi le'a gor wa le'a Elimas na'anpa ina', cha nkwa'an
xa ton isen ya'a xa uluu nes ndo' xa. [12] Le'a gor uni'í xa
nibe'e Chipre ta wa, cha uzhe'eb ngwanseana xa ndo' di'izh
ten Jesús, cha no xa mbingea ladna Jesús.

Pabl no Bernabé ncha'a Antioquía ten región Pisidia

[13] Le'a Pabl no be ltsa'a xa cha uto'o Pafos, ncha'be bexa len
dub barco si'il ncha'a gezh Perge ten región Panfilia. Ná le'a Pafos
wa le'a Juan cha mla'a bexa, nsea' xa Jerusalén. [14] Le'a Pabl no
Bernabé cha uto'o Perge, ncha'a bexa gezh Antioquía ten región
Pisidia. Ngol dub wizh ne'e be men cha ngwa' bexa len ni'i sa
nzhealbe bexa judio gezh wa, cha usob bexa. [15] Gor mtayo'ol dub
xa dub tuzh ta mke'a Moisés no be profet, le'a bexa nchansu sa
wa cha ndab ndo' dub men gab ndo' Pabl no ndo' Bernabé:

—Bego nak beuna xmen Dios, tal le'a bego nlad gudi'izh
ndo' besa dub ta'a gakno besa, gud bego-yá nat.

[16] We'e le'a Pabl cha uso', cha uxits ya'a na,
ndontsa xe kwe be men, cha ndab xa:

—Bla'ach bego xa Israel, no iteata bego ndankea Dios. [17] Le'a Dios
ten beuna xa Israel mti be usan gox polta ten beuna wa no mbin Dios

myak kwa'ad bexa wa zha utencho bexa Egipto, cha juers ten Dios
ulo'o Dios bexa sa wa. 18 No mxik Dios ndo' bexa dub top ga'al li'in
uyo'o bexa ge'e sa bid. 19 No juers ten Dios le'a bexa mbin gan ndo'
ga'ad ras be men kwa'adpa ndencho ndo' yo Canaán. Cha msa'a Dios
yo si'il wa ndo' bexa Israel wa. 20 Tso'o wa pa dap gayo'o itol li'in,
le'a Dios msa'a be juez nchansu bexa Israel, gast tiemp ten profet
Samuel. 21 Le'a zha wa unab be men dub rey inibe'e bexa. We'e le'a
Dios mso' Saúl xin Cis xa ras Benjamín, gak xa xa nibe'e top ga'al li'in.
22 'Tso'o wa le'a Dios ulatso' Saúl, cha mso' Dios David gak xa
xa nibe'e. Le'a Dios ndab: "Le'a David xin Isaí dub xa nsak lad
na' lak nak xa, le'a xa wa gun itea ta nlad na'."[a] 23 No ndab Dios
ndo' David, le'a dub xa ras David wa gak xa na usa'a gealnaban
ndo' be men Israel. Le'a xa wa le'a Jesús. 24 Le'a zha na biseata
ilen Jesús wa, le'a Juan ndadi'izhla di'izh ten Dios ndo' be men
Israel, ndab xa ula'a bexa be ta ugap nak bexa no italea' bexa.
25 Ngol zha yamer usando' Juan ti'in wa, le'a xa ndab: "Le'a na'
ndee na'anpa le'a xa ndanbe'e bega wa. Tso'o na' ndee ilen stub xa
mas nsak ndo' na', gast ni lá isaya na' kote na' ndab xa wa."
26 'Bla'ach bego nak beuna xa ras Abraham, no iteata bego
ndankea Dios. Le'a ta na ndáp na' ndee itea ndo' beuna nsa'a
gealnaban. 27 Le'a be men ncho Jerusalén no bexa nibe'e ten bexa
wa lá yakbe'ena bexa ton nak Jesús. Ni lá yakbe'ena bexa be ta
mbidi'izh be profet, ta junt ndo'ol bexa itea be wizh ne'e beuna wa.
Ta we'e ndab bexa gat Jesús, lak mke'a be profet polta wa gun
bexa. 28 Le'a bexa ni lá izheal ni dub ke nsabndo' gat Jesús, ná
le'a bexa unab ndo' Pilat inibe'e xa gat Jesús. 29 We'e cha tso'o
na li ngwasea Jesús lak nkeani'i di'izh ten Dios, cha uxe'e bexa
xa ndo' cruz, cha mka'ach bexa xa. 30 Ná le'a Dios mxiste xa wa
mban xa ndo' gealgut. 31 Le'a Jesús cha sian biaj mlundo' ndo'
be xmen xa, bexa uto'ono xa Galilea ncha'a xa Jerusalén. Nat
le'a bexa wa le'a ndadi'izh ná ton nak Jesús ndo' be men.
32 'Nat le'a besa ndee ndadi'izh ndo' bega be di'izh wen ná xte'e
wen gunno Dios be men, lak ndab Dios ndo' be usan gox polta ten
beuna. 33 Nat ndo' beuna nak xin bexa wa, le'a ta ndab Dios wa ngok
cumplir gor na mxiste xa Jesús ndo' gealgut, lak nkeani'i ndo' Salmo
itop, ndab Dios ndo' Jesús: "Le'a lu nak Xi'ín na', le'a nat le'a na' nak
Xus lu."[b] 34 Le'a Dios le'a mxiste Jesús mban Jesús ndontsa lá gazha'a
be'al las xa, lakka nkeani'i di'izh ten Dios, ndab Dios: "Usa na' ta wen
ndo' bega, ta na ndáp na' ndo' David wa."[c] 35 No stub Salmo nkeani'i

---

[a] **13:22** 1 S. 13:14 [b] **13:33** Sal. 2:7 [c] **13:34** Is. 55:3

ndab David: “Le'a go Dios lá ula'a gazha'a be'al las xa umbi'i ten ga.”[a]
36 Le'a David mxobgekka ndo' Dios, parea ngut xa, cha mga'ach xa
ba'a sa mga'ach be usan gox ten xa, cha ngwazha'a be'al las xa. 37 Ná
le'a Dios mxiste Jesús mban xa, le'a be'al las Jesús na'anpa ngazha'a.
38 ’Bego nak beuna xmen Dios, bla'ach bega le'a besa ndab
ndo' bega le'a Dios utsu'u be ke ten bega juers ten ta mbin
Jesús. 39 Le'a na'an ton wen ya'an ndo' Dios ta na nxobgektsa
xa ndo' ley mke'a Moisés. Ná le'a tal ton ige' ladna Jesús, le'a
xa wa wen ya'an ndo' Dios. 40 Bla'ach bega na'anpa ilen ta li
mke'a be profet polta wa tso'o bega, zha ndab Dios:

41 Bwi'i bego na ndun usaladno na',
le'a bega yanseana no gat;
geal le'a tiemp ten bega
le'a na' gun dub ta uzhe'eb,
dub ta lá gungea ladna bega,
tal le'a dub men gudi'izh-a ndo' bega.[b]

42 We'e le'a gor na nchato'o Pabl no Bernabé len ni'i wa, le'a be
men unab ndo' itop bexa gudi'izhta bexa ta wa stub sman. 43 Le'a gor
na nsea'be bexa, le'a kwa'ad be men usankea tso'o Pabl no Bernabé.
Le'a ta wa bexa judio no bexa na'anpa xa judio, bexa no ndankea Dios
lak ndun bexa judio. Le'a Pabl no Bernabé cha mtenxe'a bexa wa, ndab
bexa lá ula'a bexa ta nge' ladna bexa Dios, xa na nkwea' ladna bexa.
44 Ngol stub wizh ne'e bexa, yamer iteanak be men gezh
wa mzhealbe go'ón di'izh ten Dios. 45 Ná le'a ncho pla bexa
judio gor uni'í bexa le'a be men kwa'ad mzhealbe sa wa, cha
ngokloo bexa. Cha usaxan bexa ndab bexa le'a ta ndab Pabl
wa na'anpa le'a nak, no xela uní'i bexa ndo' Pabl. 46 We'e
le'a Pabl no Bernabé ni lá izheb bexa ndab bexa:
—Besa nsabndo' gudi'izh di'izh ten Dios, ned lak ndo' bega xa
judio. Ná nat le'a bega lá nsakyo'ón-a, ta nluu le'a bega na'anpa gap
gealnaban ta nunk lá idub. Ta we'e le'a besa nchabeyadi'izh-a ndi
ndo' bexa na'anpa xa judio. 47 Le'a Dios unibe'e li gun besa, ndab xa:

Na' mso' lu cuent xe'a ten bexa na'anpa xa Israel,
ndontsa gudi'izh lu idub ndo' gizhliyo xte'e
gap bexa gealnaban.[c]

---

[a] **13:35** Sal. 16:10 [b] **13:41** Hab. 1:5 [c] **13:47** Is. 42:6; 49:6

48 Le'a bexa na'anpa xa judio cha uzhebpa mten ladna bexa,
ndab bexa le'a di'izh ten Jesús ta uzhebpa ta wenka. We'e le'a
kwa'ad bexa wa mbingea ladna Jesús, bexa na mti Dios gap bexa
gealnaban nunk lá idub. 49 Cha li mte'achso di'izh ten Jesús idub
gax gezh wa. 50 Ná le'a bexa judio ngwa'yadi'izhno bexa nakti'in
no pla be xagots nsak. Cha no bexa wa ngokloo ndo' Pabl no ndo'
Bernabé, cha ulantu'ub bexa Pabl no Bernabé gezh wa. 51 Le'a Pabl
no Bernabé cha mlate yakol ngwa'al xo'o na, ta mluu le'a Dios
utsaksi be men gezh wa. Cha ncha'a bexa gezh Iconio. 52 Parea
le'a be xmen Jesús ndencho Antioquía wa uzhe'eb nten ladna,
no uzhe'eb ncho juers ten Espíritu ten Dios lado'o bexa.

Pabl no Bernabé uyo'o gezh Iconio

14 Le'a gezh Iconio le'a Pabl no Bernabé uyote len ni'i sa
nzhealbe bexa judio, cha mbidi'izh bexa di'izh ten Dios ndo'
be men. We'e le'a kwa'ad bexa judio no kwa'ad bexa na'anpa xa judio
mbingea ladna Jesús. 2 Ná le'a bexa judio, bexa na'anpa ngungea
ladna Jesús, mbin gan ngokloo kwa'ad bexa na'anpa xa judio ndo'
be xmen Jesús wa. 3 Ná le'a Pabl no Bernabé kwen ngwa'yo'o
gezh wa. Nge' ladna bexa Diostsa, ni lá nzheb bexa ndadi'izh bexa
di'izh ten Dios. Le'a Dios msa'a juers ten na gun bexa be uyon ta
yanseana be men, ndontsa gungea ladna be men le'a ta ndadi'izh
bexa di'izh tenka Dios. 4 Ná le'a be men gezh wa myak top partid.
Dub partid bexa nso' wats bexa judio wa. Le'a stub partid bexa nso'
wats Pabl no Bernabé. 5 We'e le'a pla bexa judio no bexa na'anpa xa
judio no bexa nakti'in wa dubtsa mbidi'izh xela gunno bexa Pabl
no Bernabé, cha gut bexa xa sbe'en ula'ge'tsa bexa xa. 6 Ná gor na
mbi'ín Pabl no Bernabé ta wa, cha mxo'on bexa, ncha'a bexa gezh
Listra no gezh Derbe no be gezh gax, be gezh ten sa nsalea' Licaonia.
7 Le'a sa wa mbidi'izh bexa di'izh wen ten Jesús ndo' be men.

Bexa gezh Listra mla'ge' Pabl

8 Le'a Listra ncho dub xabgi'i lá yoo gan isea zha ngolta xa.
9 Le'a dub wizh nsobyo'ón xa ta ndadi'izh Pabl, ná gor uni'í
Pabl xa wa, cha mgenna Pabl le'a xa wa ndangea ladna le'a
Dios syunyakna xa. 10 Cha uge' ndab Pabl ndo' xa:
—¡Goso'! Bkeaso' be xo'o lu ba'.

Le'a xabgi'i wa cha ngwaso' gast ngwaso' ga'al xa, cha usaxan
nseala xa. 11 Le'a gor uni'í be men ta li mbin Pabl wa, cha usaxan
uge' ndadi'izh bexa di'izh ten bexa Licaonia, ndab bexa:
—¡Le'a bexa ndee be dios myak cuent nak men ulansea lat beuna!
12 Cha ndab bexa le'a Bernabé nak dios nsalea' Júpiter. No ndab
bexa le'a Pabl nak Mercurio stub dios ten bexa, geal le'a be men
ndab le'a Pabl ndadi'izh lakga ndadi'izh Mercurio wa. 13 Le'a
latbado'o ndankea bexa dios Júpiter wa nde gax to'o gezh wa. Le'a
ule'ay ten sa wa cha uto'o, ncha'ano pla be ngon no sian be gé'e.
Le'a xa no be men kwa'ad wa ndi'izh usa'a be ta wa cuent dub
xnab ndo' Bernabé no ndo' Pabl. 14 Ná gor na mbi'ín Bernabé no
Pabl ta wa, cha utsaw bexa lad nak bexa, tant lá nlad bexa ta wa.
Cha ngwasyo'o bexa lat be men wa, cha uge' ndab bexa:
15 —¡Bla'ach bego! ¿Xta'an ngi lba'a gun bega zha? Besa ndee men
lakka bego ba'. Le'a besa ga nseabe yadi'izh ula'a bega be ta na'an
xti'in ba'. Ndi bge' ladna bega Dios nban, xa mbinde'e gibe'a no
gizhliyo no nitsdo'o nsea iteata be ta'a ncho nat. 16 Le'a tiemp polta
le'a Dios mla'a be men kad bexa usen nes nlad na. 17 Ná le'a Dios idub
tiemp nluu le'a xa nchoka, ndun xa be ta wen. Nla' xa gi, no ndun
ga'al xa be ta'a, ndontsa gap beuna ta gaw beuna no iten ladna beuna.
18 Parea maska li ndab Pabl no Bernabé ta wa, ná uzhebpa
juert mbin bexa gan lá usa'a be men xnab ndo' bexa. 19 We'e
ulaya' pla bexa judio sa wa, bexa lá ndangea ladna Jesús uto'o
gezh Antioquía nsea gezh Iconio. Le'a bexa wa mbin gan ngokloo
be men Listra wa ndo' Pabl. Cha mla'ge' bexa Pabl, gast ni bexa
mbit bexa Pabl. Cha udobxazhtsa bexa Pabl dub lad to'o gezh
wa, cha mchangix bexa Pabl sa wa. 20 Ná le'a be xmen Jesús
myaklo wats Pabl. Le'a Pabl cha ngwaste, cha nsea'gal xa len gezh
wa. Ngot xe'a le'a Pabl no Bernabé ncha'a ndi gezh Derbe.
21 Mbidi'izh bexa di'izh wen ten Jesús ndo' be men Derbe
wa, cha mbingea ladna kwa'ad be men Jesús. Cha nsea' bexa
le'aka gezh Listra no Iconio no Antioquía ten Pisidia. 22 Ndab
bexa ndo' be xmen Jesús ndencho be gezh wa:
—Ga'altsa ute bega, lá ula'a bega ta nge' ladna bega Dios. Le'a
beuna itidka ndo' sian gealkwea', we'eta yate beuna sa nibe'e Dios.
23 No ulaxo'ob bexa pla bexa yansu be xmen Jesús be gezh
wa. We'e le'a bexa wa lá ngaw dub tiemp, no unab bexa gakno
Dios bexa nchansu be men wa. Le'a Pabl nsea Bernabé cha mla'a
bexa wa ndo' ya'a Dios, xa na li ndangea ladna bexa wa.

Pabl no Bernabé mlansea' Antioquía ten Siria

[24] Cha uto'o bexa Pisidia, ncha'a bexa Panfilia. [25] Mbidi'izh bexa
di'izh ten Jesús ndo' be men gezh Perge, cha ncha'bega bexa gezh
Atalía. [26] Le'a sa wa usen bexa dub barco si'il ncha'a gezh Antioquía
ten Siria. Le'a Antioquía wa sa na li myun be men cuent bexa ndo'
ya'a Dios, gun bexa ti'in ten Dios, ta na li msando' bexa wa. [27] Le'a
gor mlansea' bexa Antioquía, cha mchealte bexa be xmen Jesús. Cha
mbidi'izh bexa xte'e mbinti'in Dios bexa sa ngwa'kesea bexa wa, no
xte'e nla'a Dios le'a bexa na'anpa xa judio no ndangea ladna Jesús.
[28] Le'a Pabl no Bernabé kwen ngwa'yo'ono be xmen Jesús gezh wa.

Be apostol no bexa nchansu be xmen Jesús mzhealbe Jerusalén

15 We'e le'a pla men uto'o Judea ulaya' Antioquía wa, cha
usaxan nluu xa be xmen Jesús sa wa, ndab bexa ndo' bexa
na'anpa xa judio, le'a tal le'a be xabgi'i lá yoo be'e lak ndab ley ten
Moisés, le'a Dios na'anpa ko'o bexa ndo' be ke ten bexa. [2] Le'a Pabl
no Bernabé uzhe'eb uteyoto'ono bexa li nlu'u ta wa. Ta we'e le'a be
xmen Jesús ndencho sa wa cha mbidi'izh ya' Pabl no Bernabé no
stapla bexa gast Jerusalén, ndontsa gudi'izhno bexa be apostol no
bexa nchansu be xmen Jesús sa wa, ná xte'e nak ta wa. [3] Le'a be
xmen Jesús ncho gezh Antioquía cha mtu'ub bexa wa. Le'a nes wa
ncha'tid bexa sa nsalea' Fenicia no Samaria, cha mbidi'izh bexa ndo'
be xmen Jesús sa wa, ná xte'e no bexa na'anpa xa judio mbingea
ladna Jesús. Cha uzhe'eb mten ladna bexa na mbi'ín ta wa.
[4] Gor ulaya' bexa Jerusalén, le'a be apostol nsea bexa nchansu
no iteata be xmen Jesús wa utsin mbinno bexa. Le'a Pabl no be
ltsa'a xa cha usaxan ndadi'izh xte'eta ndakno Dios bexa. [5] Ná
le'a pla bexa fariseo na ndangea ladna Jesús ngwaso' ndab:
—Le'a bexa na'anpa xa judio nsabndo'ka yoo be'e be xabgi'i
wa, no yankeaka bexa ley ten Dios, ta mke'a Moisés.
[6] Le'a be apostol no bexa nchansu be xmen Jesús wa cha
mzhealbe, mbidi'izh bexa ná xte'e nsabndo' gun bexa. [7] Ngol gor
tant dub stub bexa ndeyadi'izhbe, le'a Pedr cha ngwaso' ndab:
—Bego nak beuna xmen Jesús, le'a bego uni'íka le'a mas polta le'a
Dios mti na' gayadi'izh na' di'izh wen ten Jesús ndo' bexa na'anpa xa
judio, ndontsa no bexa gungea ladna-yá. [8] Le'a Dios, xa nchando'
lado'o beuna, msa'a Espíritu ten na ndo' bexa wa lak msa'a xa-yá
ndo' beuna, ta nluu le'a Dios no bexa wa nkwea' ladna. [9] Le'a Dios
parej mbinno bexa wa no beuna, mtsambi'i xa lado'o bexa, geal le'a

bexa ndangea ladna Jesús [10] Ná nat, ¿xta'an nlad bega gun bega dub
ta lá nsak ladna Dios zha? ¿Xta'an nlad bega yankea bexa be ley ni
be usan gox ten beuna ni le'a beuna lá ngun gan ngankea-yá? [11] Le'a
beuna ndi uni'íka le'a ta na nkwea' ladna Jesús beuna, ta we'e ulo'o
Dios beuna ndo' be ke ten beuna no liga bexa na'anpa xa judio.
[12] We'e le'a itea be men wa ndon xe ute. Cha mla'ach bexa ta
ndadi'izh Bernabé no Pabl xte'e mbinti'in Dios bexa, mbin bexa
sian be uyon ten Dios lat be men na'anpa xa judio. [13] Le'a gor
na mtayadi'izh Bernabé no Pabl, le'a Jacob uka'ab ndab:
—Bego nak beuna xmen Jesús, bla'ach bego ta gáp na' ndee.
[14] Le'a Simón Pedr ba' mbidi'izh xte'e utsin mbinno Dios bexa na'anpa
xa judio lak gor ned, ndontsa no bexa gak xmen Dios. [15] Le'a ta wa
nak lak ta mke'a bexa mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta, ndab Dios:

[16] Le'a gal dub wizh le'a na' ilengal,
cha uso' na' dub xa inibe'e lak unibe'e David.
Le'a ta unibe'e David wa cuent dub ni'i gox ulate,
ná le'a na' ixiste-yá,
yuncha'aw na'-yá lakka ngok-a zha ned wa,
[17] ndontsa iteata be men syo'o gan ukwa'an na',
bexa na mti na' gak bexa xmen na'.
[18] Le'a na' nak Dios Xa Nibe'e ndáp ta ndee ndo'
be men tiemp polkata.[a]

[19] We'e no ndab Jacob:
—Ta we'e nsak na' na'anpa kich ladna beuna bexa na'anpa
bexa judio, bexa nlad gak xmen Dios. [20] Ndi utu'ubtsa beuna dub
git gab-a na'antapa gaw bexa be xnab nsa'a be men ndo' be dios
gizhliyo, no na'anpa ugal bexa dub xa na'anpa xa ten xa, no lá
gaw bexa be man lá utsi'i ten no ni ten lá gaw bexa. [21] Le'a bexa
nsabndo' li gun, le'a gast tiemp polta le'a kadga dub gezh nchoka
men ndo'ol ley mke'a Moisés. Kadga wizh ne'e bexa ndo'olga
bexa ta wa len be ni'i sa nzhealbe beuna bexa judio.

Be apostol mtu'ub git ndo' bexa na'anpa xa judio

[22] We'e le'a be apostol, no bexa nchansu be xmen Jesús,
no iteata be xmen Jesús wa cha mbidi'izh utu'ub bexa pla
be xabgi'i ya'no Pabl no Bernabé gezh Antioquía. Mti bexa

---

[a] **15:16-18** Am. 9:11-12

Judas xa no nsalea' Barsabás, no Silas, top xabgi'i nsak lat
bexa wa. [23] Lnde'e ndab git go'o bexa Antioquía wa:

> "Le'a besa nak be apostol no besa nchansu be xmen
> Jesús no iteata be xmen Jesús sa ndee, ntu'ub besa git ndee
> ndo' bego na'anpa xa judio no nak xmen Jesús wa, bego
> ncho Antioquía no Siria no Cilicia. [24] Le'a besa mbi'ín le'a
> ncho be men uto'o lat besa, nluu bexa dub ta'a ngochgek
> bega. Nibe'e bexa yoo be'e bega xabgi'i no yankea bega
> ley mke'a Moisés. Ná le'a besa na'anpa le'a utu'ub bexa
> uluu bexa ta wa. [25] Nat mbidi'izh besa ulaxo'ob besa pla
> xabgi'i ncho lat besa ndee. Le'a bexa wa gi'idno Pabl no
> Bernabé be ltsa'a beuna, [26] bexa ndun ti'in ten Jesucristo
> guni'i xte'e gunno be men bexa. [27] Ta we'e utu'ub besa
> Judas no Silas, le'a bexa wa gi'id yadi'izh masta xte'e nak
> ta mke'a besa ndo' git ndee. [28] Le'a Espíritu ten Dios mluu
> ndo' besa lá gabta besa ni stub ta'a mas gun bega, guntsa
> bega ta nsabndo' ndee: [29] Lá gaw bega be'al ten man nsa'a
> bexa xnab ndo' dios gizhliyo, no lá gaw bega ten no be'al
> ten be man lá utsi'i ten, no lá ugal bega stubga xa na'anpa
> xa ten bega. Tal le'a bega uxobgek ndo' be ta ndee, le'a
> bega wen nak ndo' Dios. Nzheal beuna stub wizh."

[30] We'e le'a idap bexa na li mtu'ub bexa wa ncha'be Antioquía.
Le'a gor ulaya' bexa sa wa, cha mchealte bexa itea be xmen Jesús.
Cha msa'a bexa git wa ndo' bexa Antioquía wa. [31] Le'a be xmen
Jesús wa cha mbi'il ta nkeani'i ndo' git wa, cha uzhe'eb mten
ladna bexa. [32] Le'a Judas no Silas nak xa ndadi'izh sakndo' Dios,
ta we'e kwen mbidi'izh bexa, mlu'uzh bexa no mtenxe'a bexa be
men Antioquía. [33] Le'a bexa wa dub nde'ep utencho sa wa. We'e le'a
gor na mka'an bexa sa wa, le'a bexa gezh wa ndab le'a Dios gakno
bexa nes nsea' bexa. Cha nsea'be bexa le'aka Jerusalén ndo' bexa
mtu'ub bexa wa. [34] Ná le'a Silas ndi mya'an Antioquía. [35] Le'a Pabl
no Bernabé no mya'an Antioquía no stapla bexa wa, nluu bexa di'izh
ten Jesús no ndadi'izh bexa di'izh wen ten Jesús ndo' be men.

Pabl mteltsa'a no Bernabé

[36] Tso'oma wa le'a Pabl ndab ndo' Bernabé:
—Le'a beuna ya'ina' be xmen Jesús ndencho itea be gezh sa na li
ngwa'yadi'izh beuna di'izh ten Dios wa, ná xte'e nde bexa.

37 Le'a Bernabé nlad go'o bexa no Juan, xa noga nsalea' Marc. 38 Ná
le'a Pabl nsak lá utsin nak go'o bexa xa, le'a xa wa mka'an wats bexa
Panfilia, cha na'antapa no xa ngakno bexa. 39 Le'a Pabl no Bernabé
uteyoto'o, cha mteltsa'a bexa. Le'a Bernabé cha mbi'i Marc, cha uyo'o
bexa len dub barco si'il ncha'a isla Chipre. 40 Le'a Pabl mtiga ndi
Silas, cha ncha'be bexa. Le'a bexa ndencho sa wa mla'a bexa wa ndo'
ya'a Dios ula'ach bexa. 41 We'e utid Pabl no Silas sa nsalea' Siria no
Cilicia, mtenxe'a bexa be xmen Jesús kadga sa nzhealbe bexa sa wa.

Timoteo ncha'ano Pabl no Silas

16 Tso'o wa le'a Pabl utid gezh Derbe, cha ulaya' xa gezh Listra,
sa ncho Timoteo xa no nak xmen Jesús. Le'a xna'a xa wa xa
judio noga ndangea ladna Jesús. Le'a xus Timoteo wa xa griego.
2 Le'a be xmen Jesús ndencho Listra no Iconio ndab le'a Timoteo
dub xa wenka. 3 Le'a Pabl nlad go'o Timoteo, ta we'e ulo Pabl be'e
Timoteo lak ndun bexa judio. Li mbin xa ndontsa na'anpa gakloo
bexa judio, le'a itea bexa judio ndencho sa ya' bexa wa uni'í le'a xus
Timoteo xa griego. 4 We'e le'a Pabl no be ltsa'a xa ncha'tid sian be
gezh, ndadi'izh bexa ndo' be xmen Jesús xta'an unibe'e be apostol no
bexa nchansu be xmen Jesús ndencho Jerusalén wa. 5 We'e le'a be
men wa mas mge' ladna Jesús, no kad wizh mas nsayak kwa'ad bexa.

Dios ndab ya' Pabl Macedonia

6 Le'a Espíritu ten Dios lá ula'a gudi'izh bexa di'izh ten Jesús ndo'
be men región Asia. Cha ndi ncha'tid bexa sa nsalea' Frigia no
Galacia. 7 Le'a gor ulaya' bexa wa Misia, mbinbe'e bexa ncha'be bexa
Bitinia. Ná le'a Espíritu ten Dios lá ula'a nga'be bexa sa wa. 8 Cha
utid bexa Misia gast ulaya' bexa gezh Troas. 9 We'e le'a gor te'al le'a
Pabl cuent ta mche'a ladna xa uni'í xa dub xabgi'i región Macedonia
nso' ndo' Pabl ndab xa gi'id yakno Pabl bexa Macedonia wa. 10 Ngol
tso'o wa cha mbin list besa ya'be besa Macedonia. Uni'í besa le'a
Dios nlad ya'yadi'izh besa di'izh wen ten Jesús ndo' be men sa wa.

Be men gezh Filipos mke'a Pabl no Silas litgi'ib

11 Le'a Troas wa cha uyo'o besa len dub barco si'il ncha'a isla
Samotracia. Le'a stubtsa wizh ulaya' besa gezh Neápolis. 12 Cha
ncha'be besa gezh Filipos, dub gezh nsak nde región Macedonia, no
le'a-yá dub gezh le'a Roma nibe'e. Cha uyo'o besa sa wa pla wizh.

13 Le'a ngol dub wizh ne'e be men, cha uto'o besa len gezh wa ngwa'
besa to'o yowbe'e, sa nda'yadi'izhno be men Dios. Cha usob besa
mbidi'izh besa ndo' be xagots mzhealbe sa wa. 14 Le'a dub bexa wa
nsalea' Lidia, dub xa ndankea Dios. Le'a xa dub xa gezh Tiatira, no
nsi'i uti'ix xa lad konch ta uyap nsak. Le'a gor wa le'a Dios mxa'al
lado'o xa, ndontsa mas ula'ach xa ta ndadi'izh Pabl. 15 Le'a xagots
wa cha utalea', no be ltsa'a xa. We'e cha ndab xa ndo' besa:

—Tal le'a bega nsak le'a na' noka ndangea ladna
Jesús, wa'a beuna ya'an bega ta lid na'.

Cha ngwa'yo'o besa ta lid xa.

16 Stub wizh gor ncha'be besa sa li ndadi'izhno be men Dios
wa, mzhe'al besa dub xagots ben ncho mbi bxin len lado'o na.
Le'a mbi bxin wa nsa'a juers ngenna xagots wa be ta uga'ach,
ndun xa gan sian med nka'a be xwan xa. 17 Le'a xagots wa
cha usaxan usankea tso'o Pabl no besa, uge' ndab xa:

—¡Le'a bexa ndee bexa ndun ti'in ten Dios nsob gibe'a!
¡Ndadi'izh bexa ndo' bega xte'e nak nes ncho gealnaban!

18 Sian wizh li mbinno xa besa, gast ngol dub wizh le'a Pabl
ngwa'ine'e ladna ta wa. Cha mgeakso' Pabl ndab ndo' mbi bxin wa:

—Le'a juers ten lea' Jesucristo le'a na' nibe'e
ndo' lu, uto'o len lado'o xagots ba'.

Le'a mbi bxin wa cha bi le'a gor wa uto'o len lado'o xa wa.

19 Le'a be xwan xagots wa cha uni'í le'a bexa yá na'anta
xte'e gun gan med, cha usen bexa Pabl no Silas mbi'i bexa ndo'
bexa nakti'in. 20 Cha ndab bexa ndo' bexa nakti'in wa:

—Le'a bexa judio ndee nchealuyo be men gezh ndee.
21 Nluu bexa be costumbr xa'aga, ta lá nsabndo' yankea
beuna, le'a beuna ndee be men nibe'e Roma.

22 We'e cha kwa'ad be men ngoklopa ndo' Pabl no ndo' Silas.
Le'a be men nakti'in wa cha unibe'e itate xab bexa, nsea kin
be soldad bexa no bar. 23 Tso'o na li uzhe'eb udin be soldad wa
Pabl no Silas, cha mke'a soldad bexa litgi'ib. Cha unibe'e bexa
ndo' xa nla'ach litgi'ib wa uzhe'eb ula'ach xa bexa wa. 24 Le'a
gor na mbi'ín xa li nla'ach litgi'ib ta wa, cha mkiko xa Pabl no
Silas dub cuart nde mas xanxá sa wa. Cha mkiko xa ya'axo'o
bexa wa lat top ble'a ya, dub sa ni lá yoo gan ito'o bexa.

25 Ná ngol utol te'al le'a Pabl no Silas ndadi'izhno Dios, no
ndalto'o bexa ndo' Dios. Le'a itea bexa nkea litgi'ib wa no ndeyo'ón
ta wa. 26 Zha le'a dub xo'o si'ilpa usaxan nsayakla mkwi'in idub sa
nde litgi'ib wa. Bi le'a gor wa cha mya'al iteanak be puert ten litgi'ib,
no mya'ak caden nchii itea bexa nkea sa wa. 27 Le'a xa nla'ach sa wa

cha uban, cha mna'la xa le'a be puert wa nso'nya'albe. Cha ulo'o
xa spad ten xa ndi'izh gut xa le'aka le'a xa, le'a xa ndanbe'e le'a
bexa nkea litgi'ib wa itea mxo'onbe. 28 Ná le'a Pabl cha uge' ndab:
—Na'anpa lba'a gun ga, le'a besa iteaka ndencho sa ndee.
29 We'e le'a xa nla'ach sa wa unab dub xe'a isu sa wa, cha uxax
ncha'a xa uyo'o xa len wa. Cha msaxib xa ndo' Pabl no ndo' Silas,
nxis xa tant nzheb xa. 30 Cha ulo'o xa bexa wa, cha ndab xa:
—¿Xte'e gun na' ndontsa gap na' gealnaban ndo' Dios zha?
31 Le'a bexa wa uka'ab ndab:
—Bge' ladna ga Jesucristo, we'e gap ga gealnaban,
no bexa ncho ta lid ga.
32 Cha mbidi'izh bexa di'izh ten Jesús ndo' xa wa no ndo' itea bexa
ncho ta lid xa. 33 Bi le'a gor te'al wa le'a xa nla'ach litgi'ib cha mbin
ramed las Pabl no Silas. Cha utalea' xa no itea bexa ta lid xa. 34 Cha
myo'o xa Pabl no Silas ta lid xa, cha msa'a xa ta gaw bexa. Cha uzhe'eb
mten ladna xa no itea bexa ta lid xa geal mbingea ladna bexa Dios.
35 Le'a gor ngot xe'a wa le'a bexa nakti'in unibe'e ndo'
soldad ya'yab ndo' xa nla'ach litgi'ib wa ko'o xa Pabl no
Silas. 36 Le'a xa nla'ach sa wa cha ndab ndo' Pabl:
—Le'a bexa nakti'in wa unibe'e ito'o bega. Nat syo'o gan ya'be bega.
37 Ná le'a Pabl ndab ndo' be soldad wa:
—Le'a besa xa Roma, ná udin bexa besa ndo' ga'al be men, ni lá
ngab bexa xá ke na-yá. Cha mkiko bexa besa litgi'ib ndee. Ná nat nlad
bexa xga'ach ya'be besa. Gud bega ndo' bexa wa le'aka gidlo'o besa.
38 Le'a bexa cha ngwa'yab ta wa ndo' bexa nakti'in. Le'a bexa
wa cha mzheb gor na mbi'ín bexa le'a Pabl no Silas bexa Roma.
39 Cha ngwa'inab bexa nakti'in gunge' ladna bexa be ta li utid wa.
Cha ulo'o bexa Pabl no Silas, cha unab bexa ika'an bexa gezh wa.
40 We'e le'a gor na mto'o Pabl no Silas litgi'ib, cha
ncha'a bexa ta lid Lidia. We'e mlu'uzh bexa be xmen
Jesús sa wa, cha mka'an bexa gezh wa.

Bexa gezh Tesalónica uzhe'eb ngokloo ndo' Pabl no ndo' Silas

17 We'e cha utid Pabl no Silas gezh Anfípolis no gezh Apolonia.
Cha ulaya' bexa gezh Tesalónica, sa nde dub ni'i sa nzhealbe
bexa judio. 2 Le'a Pabl cha ncha'a sa wa wizh ne'e bexa, lakka ndun
xa itea be gezh sa nda' xa. We'e chon sman mbidi'izh Pabl ndo' bexa
sa wa. 3 Ndab xa le'a lak nkeani'i di'izh ten Dios, le'a Cristo lika
nsabndo' kwea' itid no gat xa, no yaste xa ndo' gealgut. No ndab Pabl:

—Le'a Jesús xa lnde'e ndadi'izh na' ndo' bega, le'a
xa wa le'a nak Cristo xa mtu'ub Dios.
4 Le'a ncho bexa wa mbingea ladna ta wa, cha dubtsa myak bexa
nsea Pabl no Silas. No kwa'ad bexa na'anpa xa judio ndankea Dios
cha no mbingea ladna Jesús, no kwa'ad be xagots nsak. 5 Ná le'a bexa
judio na na'anpa ngungea ladna Jesús wa cha ngokloo geal kwa'adpa
bexa judio no mbingea ladna. Le'a bexa wa cha mchealte pla be xabgi'i
ugap. We'e le'a bexa judio wa no bexa ugap wa mbin gan ngokloo
kwa'adpa bexa gezh wa, gast uzhe'eb dub uyo uyo'o sa wa. Cha
uyo'o juers bexa len lid dub xa nsalea' Jasón, nkwa'an bexa Pabl no
Silas, ndontsa yak cuent bexa ndo' bexa nakti'in. 6 Parea lá ngaizheal
bexa Pabl no Silas, cha mbi'i juers bexa Jasón no stapla be xmen
Jesús. Cha myun bexa cuent bexa ndo' bexa nakti'in, uge' ndab bexa:
—Le'a bexa ngo uyo idub ndo' gizhliyo wa nat nseabega
sa ndee. 7 Le'a Jasón ndee nsa'a ta lid na uyo'o bexa. Ná
le'a itea bexa wa lá nxobgek ndo' César xa nibe'e Roma,
ndab bexa ncho stubga xa mas nibe'e nsalea' Jesús.
8 We'e le'a bexa nakti'in no be men gezh wa uzhebpa ngokloo
bexa, gor na mbi'ín bexa ta wa. 9 Ná le'a Jasón no be ltsa'a xa
cha utixtsa dub mult ndo' bexa nakti'in, cha mya'ak bexa.

Pabl no Silas ngwa' gezh Berea

10 Le'a gor uyo'o te'al le'a be xmen Jesús wa cha uxax mtu'ub
Pabl no Silas gezh Berea. Cha uyote bexa len ni'i sa nzhealbe bexa
judio. 11 Le'a bexa ncho Berea wa mas utsin nak ndo' lak nak bexa
Tesalónica, le'a bexa Berea uzhebpa nla'ach xta'an ndadi'izh Pabl no
Silas. No itea wizh ntsid bexa ta nkeani'i di'izh ten Dios, ndontsa
ini'í bexa naga ta ugeaka ta ndadi'izh itop bexa wa. 12 Ta we'e le'a
kwa'ad bexa judio wa no mbingea ladna Jesús. No kwa'ad bexa
na'anpa xa judio, be xagots no be xabgi'i, mbingea ladna Jesús.
13 Ná le'a gor na mbi'ín bexa judio ndencho Tesalónica, le'a Pabl
ndadi'izhgal di'izh ten Jesús gezh Berea wa, cha uto'o pla bexa
ncha'be bexa sa wa. Cha mbin bexa gan ngokloo kwa'adpa be men
Berea ndo' Pabl. 14 Ná le'a be xmen Jesús uxax mbi'i Pabl lad to'o
nitsdo'o. Le'a Silas no Timoteo myanyo'o Berea. 15 Le'a pla bexa
cha mbi'i Pabl gast gezh Atenas. Cha ndab Pabl ndo' bexa wa:
—Le'a gor na yach bega gezh Berea, cha gud bega ndo' Silas
no ndo' Timoteo uxax gi'id bexa gezh Atenas ndee.

Pabl ncho Atenas

16 Ndalen li nchonkea Pabl ilen Silas no Timoteo gezh Atenas wa,
le'a Pabl kwea' ncho ladna uni'í xa xte'eta uzhe'eb ndankea be
men be dios gizhliyo. 17 We'e le'a len ni'i sa nzhealbe bexa judio,
mbidi'izhno Pabl bexa judio no bexa na'anpa xa judio, bexa ndankea
Dios. No ndo' bexa nzhe'al Pabl ndo' xge'e wa itea wizh ndadi'izh
Pabl. 18 No mbidi'izhno Pabl pla bexa epicúreo no bexa estoico, le'a
ta wa top partid men ncho Atenas wa. Ncho bexa wa ndab:

—¿Xte'e nak ta ndadi'izh xa ndee zha?

Le'a ncho bexa uka'ab ndab:

—Nsak na' cuent ten be dios xa'aga ndadi'izh xa.

Le'a bexa li ndab geal le'a Pabl ndadi'izh di'izh wen ten Jesús ná
xte'e mban Jesús. 19 Le'a bexa wa cha mbi'i Pabl sa nsalea' Areópago,
dub sa nzhealbe be men gezh wa. Cha ndab bexa ndo' Pabl:

—Gud go ndo' besa xta'an ta ndadi'izh go wa. 20 Le'a go ndadi'izh
dub ta nunk besa gol go'ón. Nat nlad besa go'ón besa ná xta'an ta wa.
21 Le'a bexa Atenas no bexa xa'aga ndencho gezh wa, ndal ladna
bexa ndadi'izh bexa no ndo'ón bexa sbe'en be ta ti'i ulensea.
22 We'e le'a Pabl cha ngwaso' lat bexa ten Areópago wa, cha ndab xa:

—Bego xa Atenas, uní na' le'a bega uzhebpa ndankea be dios ten
bega. 23 Le'a sa ndalti'id na' len gezh ndee, uní na' be sa ndankea
bega be dios wa. No mzheal na' dub sa nkea dub letr ndab-a: "Dub
dios na'an ton nchando'." Le'a Dios wa xa na li ndankea bega maska
na'anpa nchando' bega xa, le'a na' cuent ten Dios we'e ndadi'izh.
24 'Le'a Dios we'e mbinde'e gizhliyo no itea be ta nde
ndo' gizhliyo, no nak xa Xwan gibe'a no gizhliyo. Le'a xa
wa lá nyo'o len be latbado'o ndande'e men, 25 ni lá nki'in
gakno be men xa. Le'a xa le'a nsa'a gealnaban ten iteanak
be men, no nsa'a xa iteanak be ta'a nki'in be men.
26 'Le'a Dios mbinde'e dubtsa xabgi'i, cha we'e ulen itea ndo' be
men ndo' idub nax gizhliyo. No ndab xa polga ilen itea ndo' be men
wa no pa yoo bexa. 27 Li ndontsa ukwa'an be men Dios no izheal
bexa Dios, le'a Dios na'anpa sit nso' wats kadga dub beuna. 28 Le'a
juers ten Dios le'a beuna nban no nsea beuna no ncho beuna. Le'a
lat bega no ncho bexa ndab: "Le'a beuna nak be xin Dios." 29 Tal
le'a beuna nak xin Dios, lá nsabndo' gunbe'e beuna le'a Dios nak
cuent be dios nakcha'aw oro no plata no ge', be ta ndancha'aw be
men laktsa ndanbe'e bexa. 30 Le'a Dios pol-lata mbinge' ladna ndo'
be men, le'a bexa lá ini'í xte'e nsabndo' gun bexa. Ná nat le'a Dios
nibe'e ndo' itea be men nde ndo' gizhliyo ula'a bexa be ta ugap

nak bexa. [31] Le'a Dios ulo dub wizh le'a dub xa mti Dios gab ga'al
ndo' itea be men ná xta'an mbin bexa. Le'a Dios le'a mxiste xa wa
ndo' gealgut, ndontsa ini'í itea be men le'a Dios le'aka mti xa.
[32] Le'a gor na mbi'ín bexa ta na mban dub xa ndo' gealgut, we'e
ncho bexa wa mxi'idno Pabl. Ná ncho bexa ndab ndo' Pabl:
—Stub wizh go'ónta besa ta ndab go wa.
[33] We'e le'a Pabl cha mka'an lat bexa wa. [34] Ná le'a ncho bexa wa
mbingea ladna ta mbidi'izh Pabl, cha dubtsa myakno bexa Pabl. Le'a
lat bexa wa ncho dub xa nsalea' Dionisio, dub xa ten Areópago wa.
No dub xagots nsalea' Dámaris no stapla bexa mbingea ladna Jesús.

Pabl ngwa'yo'o gezh Corinto

18 Tso'o wa le'a Pabl cha uto'o Atenas ncha'a xa gezh Corinto.
[2] Le'a sa wa mzhe'al xa dub xabgi'i judio nsalea' Aquila, dub xa
Ponto. Le'a xa wa ti'i mla'ncha' mto'o Italia no xagots ten xa Priscila.
Ncha'be bexa Corinto geal le'a Claudio, xa nibe'e Roma, ulantu'ub
iteanak bexa judio gezh Roma. Le'a Pabl cha ngwa'ina' bexa wa,
[3] cha ngwa'yo'o Pabl wats bexa ndontsa junt gun bexa ti'in, le'a bexa
no ndande'e ni'ilad, ltsa'a ti'in ndun Pabl. [4] Le'a itea be wizh ne'e be
men, le'a Pabl ndadi'izh len ni'i sa nzhealbe bexa judio. Nlad xa le'a
bexa judio nsea bexa na'anpa bexa judio no gungea ladna Jesús.
[5] Cha mto'o Silas no Timoteo región Macedonia wa, ncha'a
bexa Corinto. Le'a Pabl sbe'en ndadi'izh di'izh ten Jesús, ndab
xa ndo' bexa judio le'a Jesús le'aka nak Cristo xa mtu'ub Dios.
[6] Ná le'a bexa judio ndi usaxan ndakloo, no kwea' uní'i bexa
ndo' Pabl. Le'a Pabl cha utib xab na, ta nluu le'a Dios lá nsak
ladna lak nak bexa wa, cha ndab xa ndo' bexa wa:
—Tal Dios utsaksi bega, le'a ta wa na'anpa ke ten na', le'a ta wa
ke tenka bega. Le'a nat le'a na' nda'uluu ndi bexa na'anpa xa judio.
[7] Cha mka'an Pabl ni'i wa, ncha'a xa ta lid dub xa nsalea'
Justo, dub xa ndankeapa Dios. Le'a xa wa ncho gax wats sa
nde ni'i sa nzhealbe bexa judio. [8] Le'a dub xa nsalea' Crispo xa
nchansu sa wa no mbingea ladna Jesús no itea be ltsa'a xa. No
kwa'adta bexa Corinto gor na mbi'ín bexa ta mbidi'izh Pabl wa,
cha mbingea ladna bexa-yá, no cha utalea' bexa. [9] Ngol dub te'al
le'a Pabl cuent ta mche'a ladna uni'í le'a Jesús ndab ndo' xa:
—Lá izheb lu gudi'izh lu di'izh ten na', [10] le'a na' noka
nso' wats lu, ta we'e na'an ton gun gan ugap gunno lu.
Le'a gezh ndee kwa'adpa be xmen na' ncho.

11 Le'a Pabl cha ngwa'yo'o Corinto wa dub li'in ncho
xo'op mbe'e, nluu xa be men di'izh ten Dios.
12 Parea ngol zha nibe'e dub xa nsalea' Galión idub Acaya
wa, we'e le'a pla bexa judio cha mzhealbe, cha mbi'i bexa
Pabl ndo' Galión. 13 Cha ndab bexa ndo' Galión:
—Le'a xa ndee nkesea uluu be men yankea bexa Dios ndi
stubga mod, dub ta na'anpa nibe'e ley ten besa.
14 Le'a gor na ndi'izh utsakndo' Pabl, le'a Galión ndab ndo' bexa judio:
—Bego xa judio, tal le'a xa ba' ndun dub ta ugap, no tal
xa ndun dub ta'a lá nibe'e ley ten Roma, le'a na' slachka ta
gab bego. 15 Parea le'a bego ndeyo cuent ten be di'izhtsa, no
xte'e lea' be men, no ta nibe'e ley ten bega xa judio. Ta we'e
begoka bin regl ta ndee, le'a na' lá yate ndo' cuent ndee.
16 Le'a Galión cha unibe'e itate bexa sa wa. 17 Le'a be men
na'anpa xa judio cha usen xa nsalea' Sóstenes, xa nchansu ni'i
sa nzhealbe bexa judio wa. Cha udin bexa xa wa ndo' ga'al
Galión. Ná le'a Galión na'anta xte'e ngunno bexa.

Pabl myach gezh Antioquía

18 Le'a Pabl sianta wizh ngwa'yo'o gezh wa. Cha mla'a xa be xmen
Jesús sa wa, ncha'a xa gezh Cencrea. Cha mchizh Pabl gek na, ta nluu
le'a xa mbinka dub ta ndab xa ndo' Dios gun xa. Cha uyo'o xa len
dub barco si'il no Aquila nsea Priscila, cha ncha'be bexa región Siria.
19 Le'a tol nes wa le'a bexa ulaya' gezh Éfeso, cha mteltsa'a Pabl no
bexa wa. Cha ncha'yadi'izh Pabl ndo' bexa judio len ni'i sa nzhealbe
bexa wa. 20 Le'a bexa wa unab ndo' Pabl yoo Pabl sa wa stapla wizh,
ná le'a Pabl lá ka'ab. 21 Cha mka'an Pabl sa wa, ndab xa ndo' bexa wa:
—Le'a na' nsabndo'ka Jerusalén iti'id ujest nsea ndee. Tal le'a
Dios nlad le'a na' syachka gal ina' na' bega stub biaj.
Cha uyo'o xa len dub barco si'il mka'an xa Éfeso.
22 Le'a gor ulaya' barco wa gezh Cesarea, cha ncha'a Pabl
Jerusalén ndontsa inidi'izh xa ndo' be xmen Jesús sa wa. We'e
cha ncha'a xa gezh Antioquía ten Siria. 23 Le'a xa cha uyo'o dub
nde'ep sa wa, cha ncha'agal xa Galacia no Frigia, ndadi'izhno
xa be xmen Jesús, ndontsa ga'al kwe bexa ndo' Jesús.

Apolos ngwa' gezh Éfeso no región Acaya

24 Le'a Éfeso ulaya' dub xa judio nsalea' Apolos, dub xa gezh
Alejandría. Le'a xa wa uzhebpa dub xa ndák ndadi'izh. No uzhebpa

nchando' xa di'izh polta ten Dios. [25] Le'a xa wa mtsid nes ten Jesús,
no idub ncho ladna xa ndadi'izh xa ta wa ndo' be men. Ta ugeaka
ta nluu xa wa, parea nluu xa laktsa mbidi'izh Juan cuent ten Jesús
zha ulalea' Juan be men. [26] Le'a gezh Éfeso wa le'a Apolos usaxan
ndadi'izh ndo' be men len ni'i sa nzhealbe bexa judio. Ná le'a gor na
mbi'ín Priscila no Aquila xte'e ndadi'izh xa wa, cha mbi'i bexa xa ta
lid bexa. Cha mas wen mluu bexa ndo' xa xte'e nak nes ten Dios.
[27] We'e le'a Apolos nlad ya' región Acaya, cha ndab be xmen Jesús
gezh Éfeso wa le'a ta wa ta wenka. No mke'a bexa dub git mbi'i
Apolos ndo' be xmen Jesús ndencho Acaya wa, ndontsa utsin gak
bexa ndo' Apolos. Le'a gor na ulaya' xa Acaya, le'a ta ndadi'izh xa
wa uzhe'eb ngokno bexa na ndangea ladna Jesús wa. [28] Ndab Apolos
ndo' bexa judio le'a ta ndanbe'e bexa wa na'anpa le'a nak, dub mod
na lá gun bexa gan ika'ab bexa. Le'a xa mbidi'izh lak nkeani'i di'izh
ten Dios, nluu xa le'a Jesús le'aka nak Cristo, xa mtu'ub Dios.

Pabl ngwa' Éfeso

19 Le'a zha li ncho Apolos Corinto wa, le'a Pabl utid sa ndi'ib
be ge'e ubi'i, cha ulaya' xa gezh Éfeso. Le'a sa wa cha mzhe'al
xa pla be xmen Jesús. [2] Cha unabdi'izh xa ndo' bexa ndab xa:
—¿Uyo'o Espíritu ten Dios len lado'o bega, gor
na mbingea ladna bega Jesús zha?
Le'a bexa wa uka'ab ndab:
—Ni lá ndo'ón besa ti ncho Espíritu ten Dios.
[3] Le'a Pabl cha ndab:
—¿Xte'e utalea' bega zhaga?
Le'a bexa uka'ab ndab:
—Utalea' besa lak ulalea' Juan be men wa.
[4] Le'a Pabl cha ndab:
—Le'a Juan ulalea' bexa na mla'a be ta ugap nak
bexa, no ndab Juan gungea ladna bexa xa na nsea tso'o
Juan wa. Le'a ta wa Jesús xa nak Cristo.
[5] Le'a gor na mbi'ín bexa ta wa, cha stub biaj utalea' bexa
len nits, ta nluu le'a bexa xmenka Jesucristo. [6] Cha mxo'ob Pabl
ya'a na gek bexa, cha no bexa uyo'o Espíritu ten Dios len lado'o na.
Cha usaxan bexa ndadi'izh bexa stubga di'izh, no ndadi'izh
bexa sakndo' Dios. [7] Le'a bexa wa pa dub tibtop xabgi'i.
[8] Le'a pa chon mbe'e be wizh sabd le'a Pabl nda'uluu be men
len ni'i sa nzhealbe bexa judio. Ni lá nzheb Pabl ndadi'izhno bexa
wa ná xte'e nibe'e Dios be men, ndontsa no bexa gungea ladna

ta wa. [9] Ná le'a ncho bexa wa myak ngud lado'o na, ni lá ka'ab
bexa gungea ladna bexa ta ndadi'izh Pabl. Ndi kwea' uní'i bexa
ndo' ga'al be men cuent ten Nes ten Cristo. Ta we'e le'a Pabl cha
mteltsa'a bexa wa, mbi'i xa bexa ti'i mbingea ladna Jesús dub
ni'i scuel ten dub mech nsalea' Tirano. Cha itea wizh mluu Pabl
bexa sa wa. [10] Pa stop li'in li mbin Pabl gast itea bexa Asia wa
mbi'ín di'izh ten Jesús, bexa judio no bexa na'anpa xa judio.
[11] Le'a Dios le'a msa'a juers mbin Pabl be uyon uzhe'eb ndanseana
be men, [12] gast ncho bexa mbi'i bay ten Pabl no dub xab Pabl
ndo' bexa gizh no ndo' bexa ncho mbi bxin len lado'o na. Cha
myakna bexa gizh wa no uto'o mbi bxin len lado'o bexa.
[13] Ná le'a ncho bexa judio ndesea gezh Éfeso no nlad
kontu'ub be mbi bxin ncho len lado'o be men. Le'a bexa wa
no mbinti'in lea' Jesús, ndab bexa ndo' be mbi bxin wa:
—Le'a juers ten lea' Jesús na ndadi'izh Pabl wa,
nibe'e na' uto'o len lado'o xa ba'.
[14] Le'a ta wa ta ndun dub ga'ad xin dub xa judio
nsalea' Esceva, dub ule'ay nibe'e. [15] Ná ngol gor le'a dub
mbi bxin wa uka'ab ndab ndo' bexa wa:
—Na' nchando' Jesús wa, no uní na' ton nak Pabl.
¿Ná le'a bego zha, ton nak bego?
[16] Le'a xabgi'i na ncho mbi bxin len lado'o na cha usaxan udin
bexa wa. Le'a xabgi'i wa ndi mbin gan ndo' bexa, no mtsawi'i
xa bexa. Le'a bexa na'antapa nak be xab na mxo'on bexa ta
lid xabgi'i wa. [17] Le'a itea bexa Éfeso wa, bexa judio no bexa
na'anpa xa judio, le'a gor na mbi'ín bexa ta wa, cha mzheb
bexa, ndab bexa le'a lea' Jesús uzhebpa ta juert nak.
[18] No kwa'ad bexa na ti'i mbingea ladna Jesús cha mbidi'izh ndo'
be xmen Jesús be ta ugap ngok bexa. [19] Le'a kwa'ad bexa wa bexa
mbin ta bruj. Le'a bexa wa mbi'i be libr ten na, cha mtso'ol bexa-yá
ndo' ga'al itea be men. Le'a be libr wa nsak pa dub tol gayo'o mil
med plata. [20] Li mluu Dios juers ten na, cha mas mte'achso di'izh
ten Jesús, no mas kwa'ad be men mbingea ladna ton nak Jesús.
[21] Tso'o wa le'a Pabl ulo ladna itid be gezh nde Macedonia
no Acaya, cha ilaya' xa gast Jerusalén. No mbinbe'e xa gor
na ito'o xa Jerusalén wa, le'a xa nsabndo' ya' Roma. [22] Cha
mtu'ub Pabl Timoteo no Erast, top bexa na ndakno xa, ya'
bexa Macedonia. Le'a Pabl cha mya'an ste'ep Asia wa.

Dub uyo si'il uyo'o Éfeso

23 Le'a zha we'e uzhe'eb ngokloo be men Éfeso wa ke ten Nes
ten Cristo. 24 Uyo'o dub xabgi'i nsalea' Demetrio, xa ndande'e
be ta plata, be ta byux cuent latbado'o ten Diana dios ten
bexa. Le'a Demetrio wa sian med ndun gan no bexa ndunno
xa ti'in. 25 Le'a xa wa mchealte bexa, cha ndab xa:
—Le'a bego uni'íka le'a beuna ti'in ndeema sian med nzheal beuna.
26 Ná le'a bega na'ka no ndo'ónka bega, le'a xa nsalea' Pabl ndadi'izh
le'a be dios ndande'e men, le'a ta wa na'anpa nak dios. Le'a kwa'ad
men ndangea ladna ta li ndab Pabl, bexa gezh Éfeso ndee no gast idub
región Asia ndee. 27 Le'a be men rages lá isi'ita ta ndande'e beuna ndee,
no rages lá yankeata bexa latbado'o ten dios si'il Diana. No gab bexa yá
lá nsakta dios Diana, xa ndankea itea bexa Asia no idub ndo' gizhliyo.
28 Le'a gor na mbi'ín bexa ta wa, uzhe'eb ngokloo
bexa, cha usaxan uge' ndab bexa:
—¡Si'il nak dios Diana ten beuna xa Éfeso!
29 We'e uzhebpa mxa'ach be men idub len gezh wa. Cha usen bexa
top xabgi'i Macedonia, bexa ndeseano Pabl. Le'a dub xa wa nsalea'
Gayo, le'a stub xa wa nsalea' Aristarco. Cha mbi'i be men wa itop
bexa gast sa nzhealbe be men gezh wa. 30 Le'a Pabl cha nlad ito'o
ya'yadi'izh ndo' be men, ná le'a be xmen Jesús lá ula'a. 31 No ncho
bexa nakti'in Asia wa nakga amig ten Pabl. Le'a bexa wa mtu'ub
dub men ngwa'yab ndo' Pabl lá ya' Pabl lat be men wa. 32 Le'a be
men wa uzhebpa ní'ibe ndo' junt wa, ná le'a kwa'ad bexa ni lá
ini'í xta'an li mzhealbe bexa sa wa. Ncho men ndab dub ta'a, no
ncho xa ndi stubga ta'a xa'aga ndab. 33 Le'a lat bexa wa nso' dub
xa nsalea' Alejandro. Le'a bexa judio cha msi'i xa ndo' be men,
ndontsa gab xa le'a bexa judio na'anpa no ndap ke. Le'a xa wa cha
uxits ya'a na ndontsa xe kwe be men wa. 34 Ná le'a gor na uni'í be
men le'a Alejandro xa judio, we'e pa dub top gor uge' ndab bexa:
—¡Si'il nak dios Diana ten beuna xa Éfeso!
35 We'e le'a secretar ten gezh wa le'a mbin xe ute be men, cha ndab xa:
—Bego bexa Éfeso, itea be men ncho ndo' gizhliyo uni'í le'a beuna
gezh ndee nsabndo'ka nla'ach latbado'o ten dios si'il Diana, no uni'í
bexa le'a ge' ten Diana ta ndankea beuna wa ulen gibe'a uto'o-yá
wats dios Júpiter. 36 Le'a ta ndee iteaka men uni'í le'a-yá ta ugeaka.
Ta we'e xe ute bega no binbe'e bega xta'an ndun bega. 37 Le'a be
xabgi'i na mbi'i bega ndee na'an xta'an ndab ndo' latbado'o ten
Diana ni lid nisi bexa dios ten beuna wa. 38 Le'a tal Demetrio no
bexa ltsa'a xa ndi nlad usake dub men, ndo' be juez no ndo' bexa

nakti'in nsabndo' usake bexa xa, le'a bexa wa ti'in we'e ncho. [39] Ná
tal le'a bega nlad inab stub ta'a, sak gudi'izh bega-yá ndo' dub junt
ko bexa nakti'in wa. [40] Rages usake bexa beuna ke ten ta uyo'o nat
ndee, gab bexa le'a beuna ndi ndakloo ndo' bexa nakti'in. Ná le'a
beuna lá yoo gan gab xta'an ndun lnde'eta mxa'ach be men ndee.
[41] Tso'o na li ndab xa ta wa, cha ndab xa ya'be be men wa.

Pabl ngwa' Macedonia no Grecia

20 Le'a tso'o na uleas ta li ndeyo bexa wa, le'a Pabl utezh
be xmen Jesús ncho sa wa, cha mtenxe'a xa bexa dubtsa
kwe bexa ndo' Dios. Cha udi'id Pabl bexa, ndab Pabl:
—Nzheal beuna stub wizh.
Cha ncha'a Pabl Macedonia. [2] Le'a be gezh nde Macedonia wa,
sian ta'a mbidi'izh Pabl ndo' be xmen Jesús, mtenxe'a xa bexa wa.
Cha ncha'a Pabl región Grecia. [3] Le'a sa wa uyo'o xa chon mbe'e,
cha ngol gor na ndi'izh yoo xa len dub barco si'il ncha'a Siria, we'e
mbi'ínla xa le'a ncho bexa judio ndadi'izh gut xa. Ta we'e lá nga xa
len barco wa, ndi myach xa useandats xa, mtidgal xa Macedonia.
[4] Cha pla xabgi'i ncha'ano xa gast Asia. Le'a ta wa Sópater xa
gezh Berea, no Aristarco nsea Segundo top bexa Tesalónica, no
Gayo xa gezh Derbe, no Timoteo, no Tíquico nsea Trófimo top
bexa Asia. [5] Le'a bexa wa cha mnedbe ndo' besa, cha ndenkea'la
bexa besa gezh Troas ten Asia. [6] Tso'o na utidtsa be wizh ujest
ndaw bexa judio pan lá ndoch levadur, cha mto'o besa gezh Filipos
len barco. Le'a ngol sga'ay wizh le'a besa ulaya' Troas, sa ndela
bexa mned ndo' besa. Le'a sa wa uyo'o besa dub ga'ad wizh.

Pabl mbidi'izh ndo' bexa Troas

[7] Ngol wizh ned ten sman, mzhealbe besa nak xmen Jesús
junt gaw xche'e besa. Le'a Pabl ndi'izh ika'anka sa wa gat xe'a
wa, ta we'e usaxan xa nluu xa besa, cha kwen mbidi'izh xa
gast utol te'al. [8] Le'a cuart nde ga'ap wa sa na mzhealbe besa
sian xe'a aceit ndi'ib. [9] Le'a dub xa ben nsalea' Eutico nsob to'o
ventan piso yon wa. Ndalen li kwen mbidi'izh Pabl, le'a Eutico
uzhebpa nyo'o xka'al na, cha ngwadgats xa. Cha ubixte xa ulayat
xa gast ndo' yo. Cha uxax ngwa'ixiste bexa xa, ná le'a xa ngutla.
[10] We'e le'a Pabl ula', cha mxo'ob xa ya'a xa tso'o Eutico, cha
udi'id xa xa wa. Cha ndab xa ndo' bexa nde sa wa:
—Lá izheb bega, le'a xa ndee nbanka.

11 Le'a Pabl cha mkeagal le'aka sa wa. Cha ule'a xa pan, cha
udawno xa besa. We'e mbidi'izhgal xa gast ngot xe'a, cha ncha'a xa.
12 Le'a Eutico wa nban myo'o bexa, uzhebpa mten ladna bexa.

Pabl uto'o Troas, ulaya' bexa gast Mileto

13 Le'a Pabl nlad ya'ndats gast gezh Asón, cha sa we'e yo'o xa len
barco. Ta we'e le'a besa cha uyo'o len dub barco si'il ncha'a Asón,
cha uyonkea' besa mlen Pabl sa wa. 14 We'e mzhe'al besa Pabl Asón
wa, cha uyo'o besa len barco wa no Pabl, ncha'be besa gezh Mitilene.
15 Ngol stubtsa wizh uto'o besa sa wa, utid besa gax isla Quío, cha
ulaya' besa isla Samos stubga wizh. Cha uto'o besa Samos, cha ulaya'
besa gezh Trogilio, cha uyo'o besa dub te'al sa wa. Ngol stubga
wizh ulaya' besa gezh Mileto. 16 Le'a Pabl ngen ladna ya' Jerusalén,
ndontsa naga syo'o gan no xa ncho sa wa gal ujest Pentecostés. Ta
we'e lá nga besa gezh Éfeso, le'a Pabl lá nlad kwen ya'yo'o Asia wa.

Pabl mbidi'izh ndo' bexa Éfeso

17 Le'a zha ndencho besa Mileto wa, le'a Pabl ndi mtu'ub dub xa ya'
gezh Éfeso, ndab xa ndo' bexa nchansu be xmen Jesús sa wa gi'id bexa
Mileto. 18 Le'a gor na ulansea bexa wa, le'a Pabl cha ndab ndo' bexa:
—Bego uni'íka xte'e mbin na' idub zha uyo'o na' lat bega, gast
zha ndon ned ngwal na' Asia no gast nat. 19 Idub tiemp ndun na' ti'in
ten Dios, ni lá yoo na' lat bega cuent dub xa nsak. No sian biaj uto'o
nitsndo' na' tant sian gealkwea' uti'id na', ta mbinno bexa judio na'.
20 Parea le'a na' na'anpa ula ndi mbidi'izhka na' ndo' bega ta nki'in
bega, no mluu na' bega sa na nzhealbe bega no kadga ta lid bega.
21 Mbidi'izh na' ndo' bexa judio no ndo' bexa na'anpa xa judio, ula'a
bexa be ta ugap nak bexa, cha yach bexa wats Dios, cha gungea
ladna bexa Jesús Xa Nibe'e. 22 Nat le'a na' nda Jerusalén lak nibe'e
Espíritu ten Dios, parea le'a na' ni lá iní xta'an iti'id na' sa wa. 23 Ta
na unítsa na' le'a itea gezh na nda na' le'a Espíritu ten Dios ndab ndo'
na' le'a be men uke'a na' litgi'ib no sian gealkwea' iti'id na'. 24 Parea
na'anpa nlach na' ta wa, le'a guni'i xta'an gunno bexa na', le'a na'
nten ladna usando' na' ti'in msa'a Jesús gun na', ta na ndadi'izh na'
di'izh wen ten Dios ná xte'e uzhe'eb utsin ndanno Dios be men.
25 'Yá mbidi'izh na' ndo' bega xte'e nibe'e Dios be men, parea
nat le'a na' uní le'a ni dub bega yá na'antapa ini'í na'. 26 No gáp
na' nat le'a tal ton dub bega xa Éfeso lá ndangea ladna Jesús,
na'anpa ke ten na' ta wa, 27 le'a na' mbidi'izh ndo' bega itea be ta

nlad Dios ini'í bega. [28] Nat ndee list bin bega no bla'ach bega itea
be xmen Jesús gezh Éfeso wa, lak mti Espíritu ten Dios bega gun
bega, le'a Jesús usi'i bexa wa ten ten xa. [29] Le'a na' uní le'a tso'o
na ikan na' sa ndee, we'e ilen pla be men lat bega, bexa nlad
gungea ladna bega stub di'izh xa'aga. Le'a bexa wa nak cuent dub
mbee ugi'i nlad gut be borreg. [30] No le'aka lat bega ito'o be xabgi'i
gudi'izh ta lid le'a nak, ndontsa isankea be xmen Jesús tso'o bexa.
[31] Ta we'e list ute bega, no lá yalad bega xte'e mtenxe'a na' bega
idub chon li'in te'al tezhea, no nyu'no lad na' kadga dub bega.
[32] 'Nat ndo' ya'a Dios ula na' bega, ula'ach Dios bega lak ndab
di'izh ten xa. Le'a di'izh wa gun gan mas ige' ladna bega Dios, no ika'a
bega ta wen nsa'a Dios ndo' itea be xmen xa. [33] No nunk lá isa'ab lad
na' ndo' med ten bega no ni xab bega. [34] Le'a bego uni'íka xte'eta ndi
mbin na' ti'in, ndontsa isi'i na' be ta nki'in na' no be ta nki'in bexa
ukeseano na'. [35] Li mluu na' ndo' bega xte'e nsabndo' gun bega ti'in,
ndontsa gakno beuna bexa uban nak. Btse'a ladna bega ta ndab Jesús:
"Mas iten ladna xa nsa'a ta'a, ndo' lak iten ladna xa nka'a ta'a."
[36] Le'a gor na mtayadi'izh Pabl ta wa, cha msaxib xa no itea
bexa, cha unab xa ula'ach Dios bexa. [37] We'e cha uzhebpa mbi'in
itea bexa. Cha udi'id bexa gen Pabl, cha udaw bexa chit ndo' Pabl.
[38] Uzhebpa uban myo'o ladna bexa, geal le'a Pabl ndab yá na'antapa
ini'í bexa Pabl. Cha ncha'ano bexa Pabl gast sa nde barco.

Pabl nsea' Jerusalén

21 Le'a gor na mla'a besa bexa Éfeso wa, cha ncha'a besa isla
Cos len barco wa. Ngot xe'a cha uto'o besa sa wa, cha ncha'a
besa isla Rodas, cha ulaya' besa gezh Pátara. [2] Le'a Pátara wa mzheal
besa stub barco ncha'a Fenicia. Cha uyo'o besa len ta wa, cha ncha'a
besa. [3] Ngol gor ncha'tid barco wa gax isla Chipre le'a ta wa nde lad
raves. Cha ulaya' besa gast gezh Tiro ten Siria. Le'a barco wa sian
ta'a uxe'e bexa ndo' na gezh wa. [4] Le'a sa wa mzheal besa pla be
xmen Jesús, cha uyo'o besa lat bexa wa dub ga'ad wizh. Le'a Espíritu
ten Dios ndabla ndo' bexa wa xta'an yasea Pabl Jerusalén, ta we'e
ndab bexa ndo' Pabl lá ya' xa sa wa. [5] Le'a zha ngwa'a ga'ad wizh wa
cha uto'o besa sa wa. Le'a be xabgi'i wa no be xagots ten xa no be
xme'ed xa gast to'o nitsdo'o ngwa'no besa. Cha msaxib itea besa
ndo' yux, mbidi'izh besa ndo' Dios. [6] Cha udi'id besa bexa, cha
uyo'o besa len barco wa. Le'a bexa wa cha nsea'be ta lid na.
[7] We'e uto'o besa Tiro, cha ulaya' besa gezh Tolemaida. Le'a sa
wa ngwa'inidi'izh besa ndo' be xmen Jesús, no uyo'o besa dub wizh

lat bexa wa. [8] Ngot xe'a wa cha ncha'a besa gezh Cesarea len barco
wa. Le'a sa wa cha ngwa' besa ta lid Julip, cha we'etsa uyo'o besa.
Le'a Julip wa dub xa no ndadi'izh di'izh wen ten Dios ndo' be men,
no nak xa dub ga'ad bexa na mti be apostol Jerusalén wa. [9] Le'a xa
wa ndap dap xingots na, bexa nab. Le'a bexa wa ndadi'izh sakndo'
Dios. [10] Le'a zha na nchola besa Cesarea pla wizh, cha ulansea
dub xabgi'i nsalea' Ágabo, xa uto'o Judea, dub xa noga ndadi'izh
sakndo' Dios. [11] Le'a gor ulen xa wats besa, cha ulo'o xa sinch nde
len Pabl, cha mxi xa-yá ya'axo'oka xa no ya'a xa, cha ndab xa:

—Le'a Espíritu ten Dios ndab le'a bexa judio bexa ndencho
Jerusalén lnde'e gunno xa ten sinch ndee. Cha yun bexa
cuent xa ndo' ya'a bexa na'anpa xa judio.

[12] Le'a gor na mbi'ín besa ta wa, le'a besa no bexa Cesarea cha uyo'o
rueg ndab ndo' Pabl lá ya' Pabl Jerusalén. [13] Ná le'a Pabl uka'ab ndab:

—¿Xta'an lba'a ndo'onno bega na' zha, ta ndun uban
nyoo lad na'? Tal le'a Jesús nlad, le'a na' gaaka Jerusalén,
guni'i tal be men uxi na' natal gut bexa na'.

[14] Le'a besa lá ngun gan lá ya' Pabl Jerusalén.
Ta we'e mla'a besa, ndab besa:

—Gakka-yá lak nlad Dios Xa Nibe'e.

[15] Ngol tso'o wa, cha msaxkwa'a besa be ta go'o besa, cha
ncha'be besa Jerusalén. [16] Le'a pla bexa Cesarea, bexa no nak xmen
Jesús, no ngwa'no besa Jerusalén. Le'a lat bexa wa ncho dub
xa nsalea' Mnasón xa isla Chipre, dub xa pol-lata mbingea ladna
Jesús. Le'a xa wa msa'a ta lid na uyo'o besa Jerusalén wa.

Pabl ngwa'ina' Jacob

[17] Le'a gor ulaya' besa Jerusalén, le'a be xmen Jesús ncho sa wa
uzhebpa mten ladnabe. [18] Le'a ngol stubtsa wizh, le'a Pabl no iteata
besa ngwa'ina' Jacob. Le'a sa wa ndebe itea bexa nchansu be xmen
Jesús Jerusalén. [19] Le'a Pabl unidi'izh ndo' bexa, cha usaxan Pabl
ndon xkwa'a mbidi'izh xa xte'e mbinti'in Dios Pabl lat bexa na'anpa
xa judio. [20] Le'a gor na mbi'ín bexa ta li ndab Pabl wa, cha ndab
bexa le'a Dios uzhe'eb dub Dios si'il. Cha ndab bexa ndo' Pabl:

—Pabl, le'a go uni'íka le'a sian mil men judio ndangea ladna
Jesús. Le'a itea bexa wa ndab nsabndo'ka yankea bexa ley mke'a
Moisés. [21] Parea mbi'ín bexa le'a go nluu bexa judio ndencho lat
bexa na'anpa bexa judio, ndab go lá yankeata bexa ley mke'a Moisés
wa. Ndab bexa le'a go nluu yá lá kota bexa be'e be me'ed bgi'i, no
yá lá yankeata bexa be costumbr ten beuna bexa judio. [22] ¿Nat zha

xte'e gun beuna ndontsa ini'í bexa le'a go na'anpa li uluu ta wa?
Le'a bexa so'ónka le'a go nsea'la, cha syakjuntka kwa'adpa bexa wa.
23 Nat bin go ta gab besa ndee: Le'a lat besa ndee ncho dap xabgi'i
nsabndo' gun cumplir dub ta ndabla bexa ndo' Dios gun bexa. 24 Nat
wa'no ga bexa ta ni'i ten Dios, cha bin bega ta utsambi'i len lado'o
bega ndo' Dios. No utix bega be xnab usa'a bexa ndontsa uchizh
bexa gek bexa, ta na nluu le'a bexa mbinka ta ndab bexa ndo' Dios.
We'e le'a itea be men ini'í le'a ta mbidi'izh be men cuent ten go
wa na'anpa ta ugea. Ndi ini'í bexa le'a go ndankeaka ley wa.
25 'Le'a bexa na'anpa xa judio ndangea ladna Jesús wa, mtu'ub
besa git ndo' bexa, ndab git wa le'a bexa na'anpa juerska gun
itea be costumbr ten beuna xa judio. Nabtsa be ta ndee unibe'e
besa gun bexa: lá gaw bexa be'al ta nsa'a be men xnab ndo'
be dios gizhliyo, no lá gaw bexa ten no be'al ten be man lá
utsi'i ten, no lá ugal bexa dub xa na'anpa xa ten bexa.

Usen bexa Pabl tale ten ni'i ten Dios

26 We'e le'a Pabl cha mbi'i dap xabgi'i wa, cha mbin bexa ta imbi'i
bexa ndo' Dios. Le'a ngol stubtsa wizh le'a Pabl cha ngwa' wats ni'i ten
Dios, ncha'yab xa ndo' ule'ay ná xá wizh na idub ta imbi'i bexa wa.
Le'a gal wizh we'e, le'a idap bexa wa usa'a xnab dubga man ndo' Dios.
27 Ná le'a wizh na yá gal dub ga'ad wizh wa, le'a pla
bexa judio bexa uto'o Asia uni'íla Pabl wats ni'i ten Dios.
Le'a bexa wa mbin gan ngokloo be men kwa'ad ndo' Pabl,
cha usen bexa wa Pabl. 28 Uge' ndab bexa:
—¡Bego xa Israel, gokno bega besa! Le'a xabgi'i ndee le'a xa itea lad
nkesea uluu be men, ndab xa le'a nacion Israel no ley ten Dios no ni'i
ten Dios ndee na'anpa nsak. Ná nat le'a xa uyo'ono pla be men na'anpa
xa judio len ni'i ten Dios ndee, mbin bzhi'ik xa sa umbi'i ten Dios.
29 Li ndab bexa, geal le'a bexa uni'í Pabl len gezh Jerusalén,
nkeseano xa dub xa na'anpa xa judio, dub xa Éfeso nsalea' Trófimo.
Ta we'e mbinbe'e bexa le'a Pabl mbi'i xa wa len ni'i ten Dios.
30 We'e le'a idub gezh men wa ngoklobe, cha uxax ulen kwa'ad
bexa, cha usen bexa Pabl. Cha udobxazh bexa Pabl tso'o ni'i wa,
cha uxax mtsaw bexa to'o puert ten sa wa. 31 Ngol gor na ndi'izh
gut bexa Pabl, le'a xa nibe'e ten be soldad wa mbi'ín le'a bexa
Jerusalén wa uzhe'eb ndeseaxa'ach. 32 Le'a soldad nibe'e wa cha
mbi'i pla be soldad, cha karrel ncha'be bexa gast sa ndebe be men
wa. Le'a gor na uni'í be men wa soldad nibe'e no stapla be soldad
wa, cha yá lá iginta bexa Pabl. 33 We'e le'a xa nibe'e ten be soldad

cha usen Pabl, cha unibe'e xa uxii be soldad wa Pabl no top caden.
Cha unabdi'izh xa ndo' be men ná ton xa wa no xta'an mbin xa.
34 Ná le'a ncho bexa wa ndab dub ta'a, no ncho bexa ndab stubga
ta'a. Uzhebpa ruid mbin bexa, gast lá yakbe'ena soldad ta wa. Cha
unibe'e xa go'o be soldad wa Pabl sa nde ni'i ndebe soldad wa.
35 Le'a gor na ulaya' bexa ndo' scaler ten ni'i wa, le'a be soldad
wa ga'ap mbi'i Pabl tant uzhe'eb ndakloo be men wa. 36 Le'a be
men nseabe tso'o be soldad wa uzhe'eb uge' ndab bexa:

—¡Gat xa ba'! ¡Gat xa ba'!

Pabl mtsakndo' ndo' bexa judio

37 Le'a gor na yá nsayo'ono be soldad Pabl len ni'i wa,
le'a Pabl cha ndab ndo' soldad nibe'e wa:

—¿Syo'o gan gáp na' dub ta'a ndo' ga?

Le'a xa wa cha uka'ab ndab:

—¿Ndadi'izh lu di'izh griego zha? 38 ¿Na'anpa lu xa
Egipto xa li uteyono bexa nibe'e wa zha, xa na ngwa'a
ge'e no dub dap mil xa ndut men?

39 Le'a Pabl cha uka'ab ndab:

—Le'a na' ndee dub xa judio, ngol na' gezh Tarso, dub gezh nsak
ten región Cilicia. Na'ab na' ula'a ga gudi'izh na' ndo' be men ba'.

40 Le'a soldad wa cha ndab:

—Le'a lu syo'oka gan li gun.

Le'a Pabl cha uso' ndo' scaler wa, cha uxits xa ya'a xa ndo' be
men. Cha xe ute bexa, cha uní'i Pabl di'izh hebreo, ndab xa:

22 —Bego bexa ltsa'a na' no bego xa gox, bla'ach
bega dub di'izh utsakndo' na'.

2 Le'a gor na mbi'ín bexa le'a Pabl uní'i di'izh hebreo,
cha mas xe ute bexa. Cha ndab Pabl ndo' bexa:

3 —Le'a na' ndee xa judio. Ngol na' Tarso gezh ten Cilicia, parea
Jerusalén ndee ngo'ol na'. Le'a xa nsalea' Gamaliel ngok mech ten
na', mluu xa na' lakta nak ley msa'a Dios ndo' be usan gox polta ten
beuna. Uzhebpa nlad na' uxobgek na' ndo' Dios, lak nlad iteanak bego
uxobgek bega ndo' Dios. 4 No xela mbinno na' be xmen Jesús, mkwan
na' xte'e gat bexa wa. Usen na' bexa guni'i tal xabgi'i natal xagots, cha
uke'a bexa litgi'ib. 5 Le'a ule'ay ndon le'a nsak no bexa gox nsak gezh
ndee uni'íka le'a bexa le'a msa'a git mbi na', ndi'izh usa na'-yá ndo'
bexa judio ncho gezh Damasco, ndontsa isen na' be xmen Jesús sa wa,
cha goo na' bexa gast Jerusalén ndee, cha utsaksi bexa nakti'in bexa.

Pabl mbidi'izh xte'e mbingea ladna xa Jesús

(Hch. 9:1-19; 26:12-18)

6 'Ná le'a nes nda na' gax gezh Damasco pa gor gawizh, we'e le'a
dub xe'a si'il ulen gibe'a uzhe'eb uxax msula idub gangeak wats na'.
7 Le'a na' cha ulayat ndo' yo, cha mbín na' dub ti men ndab ndo' na':
"Saulo, Saulo, ¿xta'an lba'ata ndaklono lu na' zha?" 8 We'e le'a na'
cha unabdi'izh, ndáp na': "¿Ton go zha, Señor?" Le'a ti men wa cha
uka'ab ndab: "Le'a na' Jesús xa Nazaret, xa na lba'a ndaklono lu
ba'." 9 Le'a bexa na ndano na' wa no uni'í xe'a wa cha mzheb bexa,
ná lá ngo'ón bexa ta ndab ti men wa. 10 Le'a na' cha ndáp: "¿Xta'an
nsabndo' gun na', Señor?" Le'a xa wa cha ndab ndo' na': "Goste, cha
wa' len gezh Damasco. Le'a sa ba' gab bexa xta'an nsabndo' gun lu."
11 Ná le'a ke ten xe'a uto'o gibe'a wa le'a na' lá yoota gan iwi'i. We'e
le'a bexa ndano na' wa usen ya'a na', mbi'i bexa na' Damasco.
12 'Le'a gezh wa ncho dub xabgi'i nsalea' Ananías, dub xa uzhe'eb
ga'al nso' ndo' Dios lak nibe'e ley. Le'a itea bexa judio ndencho gezh
wa ndab le'a xa wa uzhe'eb xa wen. 13 Le'a xa wa cha mbi'id ina'
na', ndab xa ndo' na': "Saulo, go no nak xmen Jesucristo, nat yakna
ngusndo' ga." Cha bi le'a gor wa, le'a na' mna'la, cha mwi'i na' ndo'
xa wa. 14 Le'a xa cha ndab ndo' na': "Le'a Dios ngwankea be usan
gox ten beuna wa mti ga ndontsa igondo' ga ta na nlad Dios gun ga,
no ini'í ga Jesús xa ndon le'a wen wa, no go'ón ga ti xa. 15 Le'a go
gak dub xa gudi'izh cuent ten xa ndo' itea be men, gudi'izh ga be ta
uni'í ga no be ta mbi'ín ga wa. 16 Nat yá lá kweasta ga. Goste ga,
cha utalea' ga. No ige' ladna ga Dios ndontsa yu'u be ke ten ga."

Pabl ndab le'a Dios mtu'ub xa lat bexa na'anpa xa judio

17 'Le'a gor na mlansea na' Jerusalén, cha ngwa'yadi'izhno na'
Dios wats ni'i ten Dios. Le'a sa wa uní na' cuent dub ta mche'a lad
na'. 18 Ndab Dios ndo' na': "Uxax lu, uto'o Jerusalén ndee, le'a
bexa ndee lá gungea ladna ta gudi'izh lu cuent ten na'." 19 Le'a na'
ukab ndáp na': "Señor, le'a be men uni'í le'a na' ngwaa itea be
ni'i sa nzhealbe beuna xa judio. Cha mbi na' bexa ndangea ladna
go litgi'ib no udin na' bexa. 20 No zha mbit bexa Xteb, xa mbidi'izh
di'izh ten go wa, le'a na' no nso' sa wa. Mbinbe na' ndi wen mbit
bexa Xteb, no mlach na' be lad nbix bexa wa." 21 Ná le'a Dios ndab
ndo' na': "Wa', le'a na' utu'ub lu sit lat bexa na'anpa xa judio."

Pabl ndadi'izhno xa nibe'e ten be soldad

22 Le'a be men wa nsakyo'ónka ta ndab Pabl, parea le'a
gor na ndab Pabl le'a xa ya' lat bexa na'anpa xa judio,
cha ngokloo bexa, usaxan bexa uge' ndab bexa:
—¡Gat xa ba'! ¡Le'a xa lá nsabndo' ibanta!
23 Le'a bexa uzhe'eb ndebezhat, no ngobi bexa xab bexa,
no ngo bexa yo ga'ap tant ndakloo bexa. 24 Ta we'e le'a
soldad nibe'e wa cha ndab ndo' be soldad wa:
—Bi'i bega Pabl len ni'i, cha udin bega xa, ndontsa
gab xa ná xta'an lita ndakloo be men ndo' xa.
25 Ná gor na mxi bexa Pabl, le'a sa wa no nso' dub soldad
nibe'e dub gayo'o soldad. Le'a Pabl cha ndab ndo' xa:
—¿Nibe'e ley kin bega dub xa Roma zha, gor na
biseata ini'í bega ti ndap xa ke zha?
26 Le'a gor na mbi'ín xa ta wa, le'a xa cha ngwa'yab-a
ndo' soldad mas nibe'e wa, ndab xa:
—¿Xte'e gun go zha? Le'a xabgi'i ba' xa Roma.
27 We'e le'a soldad nibe'e wa cha ulen wats Pabl,
cha unabdi'izh xa ndab xa:
—¿Ta ugeaka xa Roma lu zha?
Le'a Pabl cha ndab:
—Na' xa Romaka.
28 Le'a xa nibe'e wa cha ndab:
—Le'a na' sian med utix ndontsa uyo'o gan nak na' xa Roma.
Le'a Pabl uka'ab ndab:
—Le'a na' ndee zha ngolta na' nakla na' xa Roma.
29 We'e le'a be soldad na ndi'izh igin Pabl wa cha
mla'a xa. No xa mas nibe'e ten be soldad wa mzheb ta
na li mxi xa Pabl, le'a Pabl dub xa Roma.

Pabl mbidi'izh ndo' bexa nibe'e ten bexa judio

30 Ngol stubtsa wizh, le'a xa nibe'e ten be soldad wa nlad ini'í
ná xá ke na nsake bexa judio Pabl. Cha mxa'ak xa caden nchii Pabl
wa. Cha unibe'e xa izhealbe be ule'ay nibe'e no iteata bexa judio
nsak. Cha ulo'o xa Pabl, mbi'i xa Pabl ndo' bexa judio nibe'e wa.
23 We'e le'a Pabl ndon ga'al nwi'i ndo' bexa wa, ndab Pabl:
—Bego nak beuna xa Israel, le'a na' gast len lado'o na'
uní na' le'a na' le'aka nso' ndo' Dios gast wizh nat.

2 Le'a Ananías xa nak ule'ay ndon le'a nsak cha unibe'e ndo' bexa nde
gax wats Pabl kichya'a to'o Pabl. 3 We'e le'a Pabl cha ndab ndo' Ananías:
—¡Dios utsaksi ga, le'a ga cuenttsa dub xa wen nluu! Nsob ga
sa ba' gab ga naga le'a nak ta mbin na' lak nibe'e ley, ná unibe'e
ga ndi utichya'a bexa to'o na', dub ta na'anpa nibe'e ley wa.
4 Le'a bexa nde wats Pabl cha ndab ndo' Pabl:
—¿Ndo' ule'ay ndon le'a nsak ten Dios lba'a kwea' ní'i lu zha?
5 Le'a Pabl cha uka'ab ndab:
—Bego nak beuna xa Israel, le'a na' lá iní ti ule'ay
ndon le'a nsak xa ba'. Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab-a
na'anpa kwea' iní'i beuna ndo' dub xa nakti'in.[a]
6 We'e le'a Pabl cha mna' le'a pla bexa wa bexa partid saduceo, ná
le'a stapla bexa wa bexa partid fariseo. We'e cha uge' ndab Pabl:
—Bego nak beuna xa Israel, le'a na' xa fariseo xin bexa fariseo. Nso'
na' ndo' bega nat geal ta na ndangea lad na' le'a Dios ixiste bexa ngutla.
7 Le'a gor na li ndab Pabl, le'a bexa fariseo wa no bexa saduceo
usaxan nyoto'obe. Cha myak top partid bexa wa, 8 geal le'a bexa
saduceo ndangea ladna le'a bexa ngutla yá na'antapa ibanbe.
No ndangea ladna bexa na'anpa ncho angel ni xbi men. Parea
le'a bexa fariseo ndangea ladna le'a bexa ngutla wa ibanka, no
ncho angel no ncho xbi men. 9 We'e le'a itea bexa wa nbezhat
ní'ibe. Le'a pla be mech ten ley bexa fariseo ngwaso' ndab:
—Le'a xabgi'i ndee na'an xta'an dub ta ugap ngun. Tal dub xbi men
natal dub angel uní'i ndo' xa, le'a beuna lá nsabndo' uka ta ndun Dios.
10 Ná le'a ta na tant dub uteyoto'o bexa wa, le'a soldad nibe'e wa
nzheb ncha'a bexa usu Pabl. Ta we'e unibe'e xa yate be soldad sa wa
ko'o bexa Pabl, cha go'o bexa xa le'aka len ni'i ten be soldad wa.
11 Ngol te'al wa le'a Jesús mlundo' ndo' Pabl, ndab xa:
—Pabl, lá yu'ta ladna lu. Lak mbidi'izh lu di'izh ten na'
Jerusalén ndee, li nsabndo' gudi'izh lu-yá gezh Roma.

Bexa judio mbidi'izh xte'e gut bexa Pabl

12 Le'a ngot xe'a wa le'a ncho bexa judio dubtsa
mbidi'izh, ndab bexa ndo' be ltsa'a xa:
—Nsobwi'i Dios le'a beuna ni lá gaw, no ni nits lá
goo beuna, gastka gor gut beuna Pabl.
13 Le'a bexa na li mbidi'izh gut Pabl wa masla dub top ga'al. 14 Cha
ngwa'be bexa ndo' be ule'ay nibe'e no ndo' bexa gox nsak, ndab bexa:

---

[a] **23:5** Ex. 22:28

—Le'a besa mbidi'izh ndo' Dios lá gaw besa gastka gor gut
besa Pabl. 15 Nat le'a bego no iteata bexa judio nsak, gud bego
ndo' xa nibe'e ten soldad wa le'a bega mas koxnes cuent ten
Pabl. Unab bega ndo' xa wa ilenno Pabl sa nzhealbe bega wa
ge'a. Le'a besa cha gut Pabl nes ncha'a xa sa wa.
16 Ná le'a dub xme'ed bsan Pabl mbi'ín xte'e mbidi'izh
bexa wa. Cha ngwa' me'ed sa ndebe be soldad wa, ngwa'yab
me'ed ta wa ndo' Pabl. 17 Le'a Pabl cha utezh dub soldad
nibe'e dub gayo'o soldad, cha ndab xa ndo' xa wa:
—Bi'i ga me'ed ndee ndo' xa nibe'e ga wa, le'a me'ed
ndee ndap dub ta'a gab me'ed ndo' xa wa.
18 Le'a soldad wa cha mbi'i me'ed ndo' xa nibe'e wa, ndab xa:
—Le'a Pabl xa nkea litgi'ib utezh na', unab xa goo na' me'ed
ndee ndo' go. Le'a me'ed ndap dub ta'a gab me'ed ndo' ga.
19 Le'a xa nibe'e wa cha usen ya'a me'ed wa, cha
mbi'i xa me'ed dub lad, cha ndab xa:
—¿Xta'an gab lu ndo' na' zha?
20 Le'a me'ed cha ndab:
—Le'a bexa judio mbidi'izhbe inab ndo' go go'o ga Pabl
ge'a sa nzhealbe bexa. Gab bexa ndo' go le'a bexa mas nlad
koxnes cuent ten Pabl. 21 Parea lá gungea ladna go ta wa, le'a
masla top ga'al bexa wa xga'ach nde nes. Le'a bexa wa ndab
Dios nsobwi'i le'a bexa lá gaw, no lá goo nits gastka gor gut
bexa Pabl. Nat le'a bexa list ndebe ná xte'etsa gab go.
22 We'e le'a xa nibe'e wa ndab ndo' me'ed:
—Nat bya'. Na'an ton ndo' ná gudi'izh lu ti ndab lu ta wa ndo' na'.

Xa nibe'e be soldad mtu'ub Pabl ndo' Félix

23 Le'a xa nibe'e be soldad cha utezh top soldad nibe'e dub
gayo'oga be soldad. Cha unibe'e xa ndo' itop bexa wa:
—Bin list bega top gayo'o soldad xa isea ndats na, no chon ga'al
ncho ti'i bexa isob tso'o way, no top gayo'o xa go'o be lanza. Le'a gal
gor nkea uge'a gor te'al, cha ya'be bego gezh Cesarea. 24 No bsaxkwa'a
bega dub way isob Pabl tso'o na. No bla'ach bega Pabl, bi'i bega xa
gast Cesarea ndo' Félix xa nibe'e, ndontsa na'an xta'an yasea xa.
25 Cha no dub git msa'a xa ndo' itop be soldad
wa. Le'a ta wa lnde'e ndab:

26 "Na' Claudio Lisias nidi'izh na' ndo' go, Félix, xa
nibe'e idub sa ndee. 27 Le'a bexa judio usen Pabl ndi'izh

gut bexa xa. Ná le'a gor na mbín na' le'a xa xa Roma,
cha ngwaa ulat na' xa no be soldad. [28] Le'a na' nlad iní
na' xá ke na nsake bexa wa xa, ta we'e mbí na' xa ndo'
bexa nibe'e ten bexa wa. [29] Cha uní na' le'a-yá ke tentsa
ta nibe'e ley ten bexa judio wa. Le'a Pabl ni dub ke ta
nibe'e gat xa ni ta nibe'e ikea xa litgi'ib lá ndap xa. [30] Ná
le'a na' mbín le'a bexa judio mbidi'izhlabe xte'e gut bexa
xa, ta we'e mtu'ub na' xa ndo' go. No ndáp na' ndo' bexa
nsake xa, ya'yab bexa ndo' go ná xta'an mbin xa."

[31] Le'a be soldad wa cha mbin lak ndab xa nibe'e wa, ngol gor te'al wa mbi'i bexa Pabl gast gezh Antípatris. [32] Le'a gor ngot xe'a wa, le'a be soldad ncha'be ndats na wa myachbe le'aka Jerusalén sa ndebe bexa wa. Le'a bexa ndi'ib tso'o way wa ncha'ano Pabl gezh Cesarea. [33] Le'a gor na ulaya' bexa Cesarea, cha msa'a bexa git wa ndo' Félix, no myun bexa cuent Pabl. [34] We'e cha mbi'il Félix git wa, cha unabdi'izh xa ndo' Pabl ná pa nak lazh Pabl. Ndab Pabl le'a xa xa Cilicia. Le'a gor na mbi'ín Félix ta wa, [35] cha ndab xa ndo' Pabl:

—Le'a na' sonka ta gab lu gor ilen bexa nsake lu wa.

Cha ndab xa ndo' be soldad uke'a bexa Pabl len litgi'ib, sa ngok lid Herodes xa unibe'e mas polta wa.

Bexa judio msake Pabl ndo' Félix

24 Le'a ngol sga'ay wizh ulaya' Ananías ule'ay ndon le'a nsak, no pla bexa gox nsak ten bexa judio, no dub xa nsalea' Tértulo dub xa ntsid ley. Le'a itea bexa ndee wa ulaya' ndo' Félix, usake bexa Pabl. [2] Le'a gor ulenno be soldad Pabl, le'a Tértulo usaxan ndadi'izh ndo' Félix, nsake xa Pabl ndab xa:

—Félix, uzhebpa wen nibe'e go sa ndee, ta we'e wen ndebe besa no le'aka nak itea be ta'a. [3] Idub tiemp no itea lad nsa'a besa xno ndo' go Félix idub ncho ladna besa. [4] Le'a na' lá nlad koo tiemp ten ga, parea le'a nat ina'ab na' go'ón ga ta gudi'izh besa dub xla'altsa. [5] Le'a besa ngwa'izheal le'a Pabl ndee uzhebpa ugap ndun, le'a xa nchealuyo bexa judio idub ndo' gizhliyo. No le'a xa nak dub xa nsak ten partid ten bexa nsalea' nazareno. [6] No ndi'izh gun bzhi'ik xa ni'i ten Dios, ta we'e usen besa xa, nlad besa gunno besa xa lak nibe'e ley ten besa. [7] Ná le'a Lisias xa nibe'e be soldad wa cha ulen lat besa, cha lajuers mlat xa Pabl ndo' besa. [8] Cha ndab xa usake besa Pabl ndo' go sa ndee. Nat tal inabdi'izh go ndo' xa, ini'í go le'a itea ta nsake besa xa ta ugeaka.

Pabl ntsakndo' ndo' Félix xa nibe'e

9 Le'a bexa judio wa dubtsa ndab le'a ta wa ta ugeaka. 10 Ná le'a
Félix cha mbin sein ndo' Pabl iní'i Pabl. Le'a Pabl cha ndab:
—Le'a na' uní le'a go kwenla nak juez ten idub sa ndee, ta we'e
nten lad na' utsakndo' na' ndo' ga. 11 Tal le'a go koxnes-a, le'a go
szheal le'a pa msa tibtop wizh ngwaa na' Jerusalén ngwankea na'
Dios. 12 Le'a bexa ba' na'anpa ini'í masa ton dub men uteyoto'o besa.
No ni lá ngun na' dub ta gun le'a be men gaklono na', ni tale ten ni'i
ten Dios, no ni len be ni'i sa nzhealbe bexa judio, no ni len gezh
wa. 13 No ni dub ta'a li nsake bexa ba' na', lá gun bexa gan uluu
le'a-yá ta ugea. 14 Ta ugeaka le'a na' ndankea Dios xa na ngwankea
be usan gox polta ten besa, no ndankea na' nes ten Jesús. Le'a
bexa ndee ndab le'a ta wa na'anpa le'a nak, parea le'a na' nxobgek
ndo' itea be di'izh ten Dios, ta mke'a Moisés nsea bexa mbidi'izh
sakndo' Dios. 15 No ndangea lad na' lak ndangea ladna bexa ndee,
le'a Dios ixiste bexa ngutla, tal bexa wen natal bexa ugap. 16 Ta we'e
uzhebpa ndun na' juers utsin gak na' ndo' Dios no ndo' be men.
17 'Le'a na' sian li'in ngwa'ukesea be gezh sit, ná nat nsea na'
Jerusalén ndontsa usa na' med ndo' bexa uban nak no usa na' man
xnab ndo' Dios sa wa. 18 Ná ndalen ndun na' be ta wa, gor na mbinla
na' ta msambi'i na' ndo' Dios, we'e le'a pla bexa judio bexa Asia
uni'íla na' wats ni'i ten Dios wa. Le'a wats na' wa ni lid kwa'ad men
ndebe, no ni na'anpa ndakloo be men. 19 Le'a bexa wa nsabndo'
gidyab-a ndo' ga, tal bexa ndap ta nsake bexa na'. 20 Ná tal gab
bexa ndee tal le'a bexa ngwa'izheal le'a na' ndun ta lid le'a nak,
gor na uso' na' ndo' bexa wa. 21 Nabtsa syo'o gan usake bexa na'
ta na uge' uní'i na' ndo' bexa wa, ndáp na' le'a na' nso' ndo' bexa
wa geal ta na ndangea lad na' le'a Dios ixiste bexa ngutla.
22 Le'a Félix yá uni'íla cuent ten nes ten Jesús, ta
we'e gor na mbi'ín xa ta wa, cha ndab xa:
—Uni ta ndee. Ilentsa Lisias, we'e gun na' regl cuent ten bega.
23 Cha unibe'e Félix ndo' soldad nibe'e wa ikeanyaw
Pabl, parea ula'a xa ikesea Pabl len ni'i wa, no ula'a xa
tal be ltsa'a xa ya'ina' xa no gakno bexa xa.

Pabl ukeanyaw top li'in Cesarea

24 Le'a ngol stapla wizh wa le'a Félix no Drusila, xa judio xagots
ten xa, ulaya'gal sa wa. Le'a Félix cha unibe'e go'o be soldad Pabl
sa nsob Félix. We'e cha mbi'ín bexa ta mbidi'izh Pabl ná xte'e

ndangea ladna men Jesucristo. [25] Ná le'a gor na mbidi'izh Pabl xte'e
nlad Dios gun be men, no xte'e lá nsabndo' gun be men sbe'en
ta nladtsa na, no xte'e yoo dub wizh le'a Dios le'a gab ná ton
ndap ke, we'e le'a Félix cha mzheb, cha ndab xa ndo' Pabl:
—Nat bya'. Le'a wizh na ulat na' wa, le'a na' sbe'ezhkagal lu.
[26] Tso'o wa nlad Félix le'a Pabl usa'a med ndontsa ula'a
xa Pabl, ta we'e sian biaj utezh xa Pabl gudi'izhno xa Pabl.
[27] Ngok top li'in le'a Félix mto'o sa wa. Cha uyatsob dub xa
nsalea' Porcio Festo. Ná le'a Félix nlad wen ya'an ndo' bexa
judio wa, ta we'e lá igo'o xa Pabl sa nkeanyaw Pabl.

Pabl uso' ndo' Festo

25 Ngok chon wizh nak Festo xa nibe'e sa wa, cha uto'o xa Cesarea
ncha'a xa Jerusalén. [2] Le'a sa wa le'a be ule'ay nibe'e no bexa
judio mas nsak wa msake Pabl ndo' Festo. No unab bexa ndo' Festo,
[3] ndab bexa gun Festo lak nlad bexa, inibe'e xa gi'id Pabl Jerusalén.
Ná le'a bexa nlad gut Pabl nes wa. [4] Le'a Festo uka'ab ndab ndo' bexa:
—Le'a na' stapla wizh ndee yach Cesarea, sa na nkeanyaw Pabl.
[5] Le'a bexa nibe'e ten bego ba' syo'o gan no isea sa wa. Cha sa
we'e usake bexa Pabl, tal ncho xta'an ta ugap mbin xa.
[6] Le'a Festo uyo'o Jerusalén pa sxo'on nate sti'i wizh, cha myach
xa le'aka Cesarea. Le'a ngol stubtsa wizh le'a xa usob sa ndun xa
ti'in, cha unibe'e xa gi'idno bexa Pabl sa wa. [7] Le'a gor uyo'o Pabl sa
wa le'a bexa judio na uto'o Jerusalén wa myaklo wats Pabl. Cha
msake bexa Pabl sian be ta'a uzhebpa ugap. Ná le'a bexa lá ngun gan
uluu le'a ta wa ta ugeaka. [8] We'e le'a Pabl cha mtsakndo', ndab xa:
—Na' na'an xta'an dub ta ugap ngun, dub ta lá nibe'e
ley ten besa xa judio. Ni ndo' ni'i ten Dios ni ndo' César
xa nibe'e Roma na'an xta'an ngun na'.
[9] Ná le'a Festo nlad wen ya'an ndo' bexa judio, ta
we'e cha unabdi'izh xa ndo' Pabl, ndab xa:
—¿Nlad lu ya' lu Jerusalén, ndontsa sa we'e
gun na' regl cuent ten lu zha?
[10] Le'a Pabl cha uka'ab ndab:
—Nat nso' na' ndo' go, xa ndun ti'in ten César, sa na nsabndo' gak
regl cuent ten na'. Le'a go uni'íka le'a na' na'an xta'an dub ta ugap
ngunno bexa judio. [11] Ná tal na' mbin dub ta nsabndo' gat na', na'
na'anpa gáp lá gut bega na'. Ná le'a be ta ndab bexa ba' na'anpa
ta ugea, ta we'e na'an ton nsabndo' yun cuent na' ndo' ya'a bexa
ba'. Nat na'ab na' ndo' ga le'a César gun regl cuent ten na'.

12 We'e le'a Festo cha mbidi'izhno be xmen na, ná xte'e
nsabndo' gun xa. Cha ndab xa ndo' Pabl:
—Le'a lu unab le'a César gun regl cuent ten
lu, ta we'e ndo' César ya' lu.

Festo mbidi'izhno Agripa cuent ten Pabl

13 Ngok stapla wizh le'a rey Agripa xa nibe'e wa no bsan xa Berenice
ulaya' Cesarea, ngwa'ina' Festo. 14 Le'a zha na nchola bexa sa wa sian
wizh, le'a Festo cha mbidi'izh cuent ten Pabl ndo' Agripa, ndab xa:
—Le'a sa ndee naxncho dub xabgi'i mcha'anko Félix litgi'ib.
15 Le'a zha ngwaa na' Jerusalén le'a be ule'ay nibe'e no bexa gox
nsak ten bexa judio unab ndo' na' inibe'e na' gat xa wa. 16 Le'a na'
cha ukab le'a ley ten Roma nibe'e le'a dub xa ndap ke nsabndo' iso'
ndo' bexa nsake xa wa, ndontsa utsakndo' xa. Le'a ley na'anpa nibe'e
gat dub men tal lid ned gun bexa ta wa. 17 We'e le'a wizh na ulen
bexa sa ndee, cha uxax bi le'a ngottsa xe'a wa cha uso'ob na' sa ndun
na' ti'in, cha unibe'e na' gi'id xabgi'i wa. 18 Ná le'a ngol gor na ndebe
bexa nsake xa wa, le'a bexa na'anpa usake xa lak ndanbe'e na'.
19 Le'a bexa ndi nsake xa cuent tentsa lak ndankea bexa Dios, no
cuent ten dub xa ngut usalea' Jesús, ná le'a Pabl ndab le'a xa wa
nban. 20 Le'a na' lá iní xte'e koxnes na' ta wa, cha unabdi'izh na' ndo'
Pabl naga nlad Pabl ya' Jerusalén, ndontsa sa we'e itatso' xte'e nak
be ta wa. 21 Ná le'a Pabl ndi unab ya' ndo' César Augusto. Ta we'e
unibe'e na' litsa nkeanyaw xa gast gal zha utu'ub na' xa ndo' César.
22 We'e le'a Agripa cha ndab ndo' Festo:
—Na' no nlad gon xta'an ndadi'izh xa wa.
Le'a Festo cha uka'ab ndab:
—Ge'a go'ón lu ta gab xa.
23 Ngok stubtsa wizh, le'a Agripa no Berenice ulaya' sa wa, nak
bexa be lad uyap nsak. Cha uyo'o bexa len dub cuart si'il no bexa
nibe'e ten soldad no bexa nsak ncho Cesarea wa. We'e le'a Festo
cha unibe'e gi'id Pabl. 24 Cha ndab Festo ndo' bexa nde sa wa:
—Go rey Agripa nsea bego mzhealbe beuna sa ndee, le'a ta ndee
Pabl. Le'a xa ndee xa na kwa'ad bexa judio nsake ndo' na' gezh
Jerusalén no Cesarea ndee, ndab bexa le'a xa nsabndo' gat. 25 Ná
le'a na' ndee nsak le'a xa na'an xta'an dub ta nsabndo' gat xa ngun
xa. Parea le'a xa ba' le'aka unab gun César Augusto regl cuent ten
xa, ta we'e mbinbe na' utu'ub na' xa ndo' César. 26 Ná le'a na' lá
ndap xta'an uke'a na' ndo' git utu'ubno na' xa ndo' César wa. Ta
we'e ulatso' na' xa ndo' go rey Agripa no ndo' iteata bego, ndontsa

gor na itayadi'izh beuna cuent ten xa ba', le'a na' yá ndap ta uke'a
na' ndo' git wa. [27] Nsak na' na'anpa le'a nak utu'ub na' dub xa
nkea litgi'ib ndo' César ni lá gáp na' xá ke na nsake bexa xa.

Pabl mtsakndo' ndo' Agripa

26 We'e le'a Agripa cha ndab ndo' Pabl:
—Sak utsakndo' lu nat.
Le'a Pabl uxits ya'a na, cha lnde'e ndab xa:
[2] —Rey Agripa, na' nten ladna gudi'izh na' ndo' go, ndontsa
utsakndo' na' ndo' itea be ta na li nsake bexa judio wa na'. [3] Le'a go
nchando' itea be costumbr ten besa xa judio wa nsea be ta ndadi'izh
besa wa. Ta we'e na'ab na' ndo' ga ula'ach ga xta'an gudi'izh na'.
[4] 'Le'a itea bexa judio uni'í xte'e uyo'o na' lat bexa lazh na' no
Jerusalén idub tuzhta na'. [5] Le'a bexa uni'í, no syo'o gan gab bexa
le'a na' ndee no ngok xa fariseo, bexa na mas ndankea ley ten Dios
ndo' iteata bexa judio. [6] Le'a na' ndangea ladna le'a Dios sunka ta
ndab xa ndo' be usan gox polta ten besa, ixiste Dios bexa ngutla.
Ke we'e nat nso' na' ndo' go. [7] No liga le'a itea bexa isatibtop
xkwa'a bexa Israel wa ndangea ladna ta wa, bexa ndankea Dios te'al
tezhea. Rey Agripa, ke we'e nsake bexa judio wa na'. [8] ¿Xta'an
lá ndangea ladna bega le'a Dios nxiste bexa ngutla zha?
[9] 'Le'a na' polta no mbinbe'e le'a na' nsabndo' utsaksi be
xmen Jesús xa Nazaret wa. [10] Le'a ta wa ta mbin na' Jerusalén
wa. Nsea permis ten be ule'ay nibe'e mkiko'o na' kwa'ad be
xmen Jesús wa litgi'ib. Nsea gor na mbit be men bexa wa, le'a
na' no nsak ladna ta wa. [11] Ukesea na' itea be ni'i sa nzhealbe
bexa judio, cha mtsaksi na' be xmen Jesús sa wa, ndontsa ula'a
bexa ta ndangea ladna bexa Jesús. Tant dub ngokloo na' ndo'
bexa wa, le'a na' ukesankea tso'o bexa gast be gezh sit.

Pabl mbidi'izh xte'e mbingea ladna Jesús

(Hch. 9:1-19; 22:6-16)

[12] 'Ti'in we'e ngwalo na' permis ten be ule'ay nibe'e, cha mtu'ub
bexa na' gezh Damasco. [13] Rey Agripa, le'a nes nda na' pa gawizh
uní na' dub xe'a uto'o gibe'a, mas uzhe'eb nsu ndo' xe'a wizh. Le'a
ta wa msu gangeak wats na' no wats bexa ndano na' wa. [14] Cha
iteanak besa ulayat ndo' yo. Cha mbín na' dub ti men uní'i di'izh
hebreo, ndab xa: "Saulo, Saulo, ¿xta'an lba'ata ugap ndanno lu
na' zha? Lu ntsaksi le'aka le'a lu cuent dub ngon nke'a patad ndo'

bar ncheb xa ma." [15] Le'a na' cha ndáp: "¿Ná ton go zha, Señor?"
Le'a xa wa cha ndab: "Le'a na' Jesús, xa na lba'a ndaklono lu ba'.
[16] Nat goste, le'a na' mlundo' ndo' lu ndontsa gun lu ti'in ten na',
gudi'izh lu be ta uni'í lu nat ndee no be ta ti'i ulu na' ndo' lu. [17] Le'a
na' utu'ub lu ndo' bexa judio no ndo' bexa na'anpa xa judio. Le'a
na' lá ula ni dub bexa wa na'anpa ugap gunno lu. [18] Ndi gudi'izh
lu di'izh ten na' ndo' bexa, ndontsa ya'al ndo' bexa no ito'o bexa
sa ukaw, cha ilen bexa ndo' xe'a. Li ndontsa ula'a bexa wa nes
ten maxu'u, cha ndi isen bexa nes ten Dios. Le'a bexa ige' ladna
na', cha yu'u be ke ten bexa, no gak bexa be xmen Dios."

Pabl mbin ta ndab Jesús

[19] 'Ta we'e, rey Agripa, le'a na' mbinka ta li uní'i Dios ndo' na' wa.
[20] Ned lak mbidi'izh na' ndo' bexa ndencho Damasco wa. Ndáp na'
ndo' bexa wa ula'a bexa be ta ugap nak bexa, cha ndi yach bexa wats
Dios, no gun bexa ta wen, ta uluu le'a bexa mla'aka be ta ugap nak
bexa. Tso'o wa mbidi'izhga na' ndo' bexa Jerusalén, no ndo' bexa
ndencho idub Judea, no ndo' bexa na'anpa xa judio. [21] Ke we'etsa
usen bexa judio na' tale ten ni'i ten Dios, cha ndi'izh gut bexa na'.
[22] Ná le'a Dios ndakno na', ta we'e nso' na' gast gor nat, ndadi'izh
na' di'izh ten Dios ndo' bexa nsak no ndo' bexa na'anpa nsak. Le'a
na' ndadi'izh laktsa mke'a be profet no Moisés, polta ndab bexa xte'e
nak ta yoo. [23] Ndab bexa le'a xa utu'ub Dios wa nsabndo' ini'í sian
gealkwea' no gat xa. We'e le'a xa ndon ned iban ndo' gealgut, ndontsa
uluu xa xe'a ten Dios ndo' bexa judio no ndo' bexa na'anpa xa judio.

Pabl nlad gungea ladna Agripa Jesús

[24] Le'a gor na li ndab Pabl, le'a Festo cha uge' ndab:
—¡Le'a lu xa tont, Pabl! Tant mtsid lu gast myak tont lu.
[25] Ná le'a Pabl uka'ab ndab ndo' Festo:
—Na' na'anpa xa tont, Festo. Le'a ta na ndadi'izh na' ndee wa ta
ugeaka no le'aka nak-a. [26] Le'a rey Agripa ba' nchando' itea be ta
ndee, ta we'e lá nyu' lad na' li ndadi'izh na' ndo' xa. Na' uní le'a xa
noka uni'í be ta ndáp na' wa, le'a-yá na'anpa ngak dub sa xga'ach.
[27] Cha ndab Pabl ndo' Agripa:
—Go rey Agripa, ¿ndangea ladna ga ta mke'a bexa mbidi'izh
sakndo' Dios wa zha? Na' uní le'a go ndangeaka ladna-yá.
[28] Le'a rey Agripa cha uka'ab ndab ndo' Pabl:
—¿Nsak lu zha le'a tuzhtsa tiemp gun lu gan no na' gak xmen Cristo?

29 Le'a Pabl ndab:
—Tal tuzhtsa tiemp natal kwen-a, le'a na' na'ab ndo' Dios le'a go
no itea bexa ndeyo'ón ta ndáp na' ndee nat wa, gak bega xmen Cristo,
lakka nak na' ndee. Parea lá nlad na' le'a bega no yaa caden ndee.
30 Le'a gor na mtayadi'izh Pabl ta wa, cha uso' rey Agripa
no Festo nsea Berenice no itea bexa nde sa wa. 31 Cha utate
bexa dub lad mbidi'izh bexa, ndab bexa ndo' ltsa'a xa:
—Le'a xa ba' na'an xta'an ngun dub ta nsabndo'
gat xa, ni lá nsabndo' ikea xa litgi'ib.
32 Le'a Agripa ndab ndo' Festo:
—Syo'oka gan ito'o Pabl, taltsa xa lá inab gun César regl cuent ten xa.

Pabl ncha'a Roma

27 Ngol gor le'a bexa wa mbidi'izh ya'be besa Italia len dub
barco, cha myak cuent Pabl no stapla bexa nkea litgi'ib wa
ndo' xa nsalea' Julio, dub soldad nibe'e dub gayo'o soldad, bexa ten
partid nsalea' Augusta. 2 Cha uyo'o besa len dub barco si'il uto'o
gezh Adramitio ncha'a-yá be gezh ten Asia. No ncha'ano besa dub xa
nsalea' Aristarco, xa gezh Tesalónica ten Macedonia. 3 Ngok stub
wizh ulaya' besa gezh Sidón. Le'a sa wa le'a Julio utsin mbin ndo'
Pabl, mla'a xa ngwa'ina' Pabl be amig ten Pabl, ndontsa usa'a bexa
be ta nki'in Pabl. 4 Cha ncha'agal besa len barco, cha utid besa lad
sa nde isla Chipre, sa na xe nde mbi, le'a mbi nsa'ab ndo' nits wa
ndi lad ndo' besa nlen. 5 Cha utid besa gax to'o yo sa nde be región
nsalea' Cilicia no Panfilia. Cha ulaya' besa gast Mira, gezh ten Licia.
6 Le'a sa wa le'a Julio mzheal stub barco uto'o gezh Alejandría,
ncha'a-yá Italia sa nde Roma. Cha uyo'o besa len barco wa, cha
ncha'a besa. 7 Le'a mbi wa bi lika nlen lad ndo' besa, ta we'e staplata
wizh cha'aw usea barco wa ndo' nitsdo'o, no uzhebpa juert mbin
bexa gan utid barco gax gezh Gnido. Cha utid besa gax sa nsalea'
Salmón, dub lad sa nde isla Creta sa na xe nde mbi. 8 Uzhebpa bid
mtse'a bexa barco ncha'tid-a gax to'o yo isla Creta, gast ulaya'
besa dub sa nsalea' Sa Wen Nbe Barco, gax gezh Lasea.
9 Uzhe'eb kwen nso'la besa nes, le'a zha wa mas nsayal gax
tiemp mas nxo'on mbi, zha na uzhe'eb rages iseata barco wa
ndo' nitsdo'o. Ta we'e le'a Pabl ndab ndo' bexa wa:
10 —Bla'ach bega, le'a na' nsak le'a tal beuna ika'an sa ndee uzhebpa
rages gak perdid barco ndee no be ta no'o-yá no gast beuna rages gat.
11 Ná le'a soldad nibe'e wa na'anpa ula'ach ta ndab Pabl wa,
ndi mas mla'ach xa di'izh ten xwan barco no xa ntse'a barco wa.

12 Le'a sa wa ni lid wen kwe barco wa tiemp nxo'on mbi. We'e le'a
kwa'ad bexa wa mbidi'izh itate besa sa wa, gun bexa preb ná lid
slaya' barco wa Fenice, stub gezh ten Creta, dub sa mas xe nde mbi.
Ndab bexa kweas besa sa wa ndalen itid tiemp li nxo'on mbi wa.

Dub mbi si'il ulen ndo' nitsdo'o

13 Tso'o wa le'a mbi wa usaxan ndidoma nlen lad sur, ta we'e
mbinbe'e bexa le'a besa syo'o gan ilaya' gezh Fenice lakka mbidi'izh
bexa. Cha uto'o besa sa wa, ncha'tid besa gax to'o yo isla Creta wa.
14 Parea cha ndi ulen dub mbi si'il ndi lad noreste. 15 Cha usaxan-a
ndo'o-yá barco, ta na lá ngun bexa gan isen nsa'ab bexa barco laktsa
ncha'a besa wa, cha ndi mla'a bexa mbi'i mbi-yá. 16 Utid besa gax
dub isla tuzh nsalea' Clauda, lad ndidoma nxo'on mbi. Le'a sa wa
uzhebpa bid mbin besa gan mxa'ap besa barco tuzh ndo' ná si'il wa.
17 Tso'o na mxa'ap bexa-yá, cha ulo bexa do'o uta'a las barco si'il
ndontsa mas masis gak-a. Le'a bexa nzheb ya'cho'o barco wa ndo' yux
len nits wa sa nsalea' Sirte. Ta we'e uxe'e bexa lad ten barco wa, cha
mla'a bexa mbi'i mbi-yá. 18 Ngot xe'a wa le'a mbi wa bi lika uzhebpa
nxo'on, cha usaxan bexa ntsa'ab bexa be ta no'o barco wa ndo'
nitsdo'o ndontsa ixax-a. 19 Ngol wizh yon cha usen besa pla be ta'a
ndanti'in bexa ntse'a bexa barco wa, cha udabi besa-yá ndo' nitsdo'o.
20 Sian wizh lá ina'ta besa xe'a wizh ni be mbeal ndi'ib gibe'a ba', no
lita uzhe'eb nxo'on mbi si'il wa. Cha mbinbe'e besa le'a besa ga gatka.
21 Le'a besa kwen ni lá ngaw, ta we'e ngol gor le'a
Pabl cha uso', cha ndab Pabl ndo' itea besa:
—Wenkata ngo'ón bega ta li ndáp na' wa lá ika'an beuna Creta
wa, ndontsa lá itid beuna itea be ta ndee. 22 Ná nat lá yu'ta ladna
bega, le'a bega ni dub lá gat, parea le'a barco ndee isabgix. 23 Le'a
te'al nat mlundo' dub angel mtu'ub Dios xa nibe'e na' no xa ndun
na' ti'in ten na. 24 Le'a angel wa ndab: “Pabl, lá izheb lu, le'a lu
nsabndo'ka ya' ndo' César. No lak unab lu ndo' Dios le'a Dios lá ula'a
gat ni dub bexa ncha'ano lu len barco ba'.” 25 Ta we'e gáp na' ndo'
bego lá yu' ladna bega. Le'a na' nge' ladna Dios le'a ta wa gakka
lak ndab xa wa. 26 Parea le'a barco ndee gazha'a gax dub isla.
27 Ngok msa tida' wizh li nxo'on mbi wa, nchasea besa itea lad
ndo' nitsdo'o Adriático. Ná gor utol te'al le'a bexa ntse'a barco
mgenna le'a besa ndela gax to'o yo bid. 28 Cha mke'a bexa medid
plo wat nak ndo' yux sa wa. Le'a ta wa pa galnti'i bxo'op metr wat.
Cha stub xla'altsa mke'a medidgal bexa len nits wa. Le'a sa wa ga'al
bga'adtsa metr wat-a. 29 Le'a bexa nzheb ikea barco wa be ge', ta

we'e mtsa'ab bexa dap ble'a gi'ib kwe'apa lad tso'o barco wa nchii-a
las barco ndontsa yaiso'-yá. Cha uzhebpa nyu' ladna bexa ndenkea'
bexa gat xan xe'a. 30 Le'a bexa ntse'a barco wa ndanbe'e uxo'on, ta
we'e uxe'e bexa barco tuzh wa ndo' nitsdo'o. Mkwi'in bexa ndab
bexa ncha'dabi bexa stapla gi'ib kwe'a len nits lad ndo' barco si'il wa.
31 Ná le'a Pabl cha ndab ndo' be soldad no ndo' xa nibe'e bexa wa:
—Tal le'a bexa ba' lá kweas len barco ndee, le'a itea bega satka.
32 We'e le'a be soldad wa cha uxen be do'o nchii
barco tuzh wa, cha ncha'a-yá ndo' nits.
33 Le'a gor nsayat xe'a tempran, le'a Pabl ndab
nsabndo' gaw iteanak besa, ndab xa:
—Le'a bega yá dub ti'inla wizh nyu' ladna no ni lá ndaw bega.
34 Nat udaw bega ndontsa yoo juers bega, le'a bega ni dub lá gat.
35 Tso'o na li ndab Pabl ta wa, cha usen Pabl dub pan, cha msa'a
xa xno ndo' Dios ndo' ga'al besa. Cha ule'a xa-yá, cha usaxan xa
ndaw xa-yá. 36 We'e le'a itea besa mas uxee nyu' ladna, cha no besa
udaw. 37 Ndo' itea besa ncho len barco wa pa top gayo'o ncho chon
ga'al ncho ti'in bdub besa. 38 Le'a gor mtayaw besa, cha udabi besa
itea be ngoch ten trig ndo' nitsdo'o, ndontsa ixax barco wa.

Mbi si'il mtsabgix barco ncho Pabl

39 Ngol gor ngot xe'a, le'a bexa ntse'a barco uni'í dub sa uxee ngi
nyo'o mbi, dub sa ndebe yux to'o nits wa, parea lá igondo' bexa pa
ta wa. Cha mbidi'izh bexa go'o bexa barco sa wa, ná lid sun bexa
gan we'etsa kwe-yá. 40 Cha uxen bexa be do'o nchii gi'ib kwe'a
wa. Cha mla'a bexa ta wa len nits tso'o barco. No mxa'ak bexa be
do'o nchii be ya ntse'a barco. Cha mxa'ap bexa lad nkea sa nak
ndo' barco, cha usaxan-a ncha'a-yá gax to'o yo bid wa. 41 Ná le'a
barco wa ngwatsa'ab dub sa ndepa yux len nits, ngwatsob lad ndo'
barco ndo' yux wa, ni lá yoota gan iwi'in-a. Le'a tant golp ten nits
wa le'a xan barco usaxan nsayu. 42 Le'a be soldad wa mbidi'izh
gut bexa uto'o ikea stubga litgi'ib wa ndontsa ni dub bexa lá kob
nits uxo'on. 43 Ná le'a soldad nibe'e wa lá nlad gat Pabl, ta we'e
lá ula'a xa li ngun be soldad. Cha ndi unibe'e xa ndab xa:
—Tal ton bega ndák ngob nits, uxax utakea bega sa bid ba'.
44 Le'a iteata bego ba' usen be tabl no dub ble'aga las barco ndee.
Litsa ulaya' iteanak besa ndo' yo sa bid wa.

Pabl ncho isla Malta

28 Le'a gor na yá nde besa ndo' yo wa, we'e le'a bexa ndencho
sa wa ndab le'a ta wa dub isla nsalea' Malta. [2] Le'a bexa wa
utsin mbinno besa, mkwa'a bexa gi' ndontsa ubizh besa, le'a sa wa
nso' gi no kwal sa wa. [3] Le'a Pabl cha udob pla ble'a xos ya bid, cha
mtsa'ab xa-yá ndo' gi' wa. Cha uxax uto'o dub mbe'al ndo' xtii ten
gi', cha udawke'a ma ya'a Pabl. [4] Le'a gor na uni'í bexa ncho sa wa
le'a mbe'al wa nkenga'a ya'a Pabl, cha ndab bexa ndo' ltsa'a xa:

—Le'a xabgi'i ba' ta ugeakapa dub xa ndut men. Mbin xa gan lá
ngat xa len nits ba', parea le'a dios ten beuna lá ula'a ibanta xa.

[5] Ná le'a Pabl cha udabi mbe'al wa ndo' gi', ni na'an xte'e isak xa.
[6] Le'a bexa wa ndenkea' ná xá gor isigi' ya'a Pabl, ná xá gor gat xa. Ná
le'a gor na kwenlapa ndenkea' bexa, uni'í bexa le'a Pabl na'an xta'an
isak. Cha ndi xa'aga mbinbe'e bexa, ndab bexa le'a Pabl dub dios.

[7] Le'a gax sa wa nax yo ten xa nibe'e isla wa, xa nsalea' Publio.
Le'a xa wa uzhe'eb utsin mbinno besa, no msa'a xa sa uyo'o besa
chon wizh. [8] Le'a xus Publio wa kwea' nsak nax ndo' lo'on, ncho xlea
xa no uzhe'eb ndakwea' len xa. Le'a Pabl cha ngwa'ina' xa wa. We'e
unab Pabl ndo' Dios yunyakna xa. Cha mxo'ob Pabl ya'a na gek xa,
cha myakna xa. [9] Le'a tso'o wa le'a bexa kwea' nsak ncho isla wa ulen
ndo' Pabl, cha myakna bexa. [10] Le'a bexa uzhebpa utsin ngok ndo'
besa, no zha mka'an besa sa wa le'a bexa msa'a be ta'a nki'in besa.

Pabl ulaya' Roma

[11] Zha na ngok chon mbe'e ndencho besa Malta wa, cha ncha'a besa
len dub barco ute sa wa idub tiemp li mxo'on mbi wa. Le'a ta wa stub
barco si'il uto'o gezh Alejandría. Le'a las-a ncho be'e nkea Cástor nsea
Pólux, top dios ten bexa. [12] Cha ulaya' besa gezh Siracusa, sa uyo'o besa
chon wizh. [13] Cha uto'o barco sa wa, cha ulaya' besa gezh Regio. Le'a
stub wizh wa ulen mbi ndi lad sur, cha ulaya' besa wizh itop wa gezh
Puteoli. [14] Le'a sa wa mzhe'al besa pla bexa nak xmen Cristo. Le'a bexa
wa cha ndab ndo' besa ya'anno besa bexa. Ngok sga'ad wizh cha ncha'be
ndats besa Roma. [15] Le'a be xmen Cristo ncho Roma mbi'ínla le'a besa
ncha'be gaxla sa wa. Cha uto'o pla bexa mbi'idka nes bexa besa gast
ndo' xge'e gezh Apio, no stub plaga bexa gast gezh nsalea' Chon Posad.
Le'a gor uni'í Pabl bexa wa, cha msa'a Pabl xno ndo' Dios, cha mas mten
ladna Pabl. [16] Le'a gor ulaya' besa Roma, le'a soldad nibe'e wa myun
cuent bexa ikea litgi'ib ndo' xa nibe'e be soldad sa wa. Ná le'a bexa mla'a
nabtsa Pabl uyo'o len dub ni'i, no dubtsa soldad nla'ach sa nkea Pabl wa.

Pabl mbidi'izh ndo' bexa Roma

17 Ngol schon wizh le'a Pabl utezh bexa judio nsak ncho
Roma. Le'a gor ulansea bexa, le'a Pabl cha ndab:
—Bego nak beuna xa Israel, na' na'an xta'an ndanno bexa
judio ni be costumbr ten be usan gox polta ten beuna wa. Le'a
bexa Jerusalén le'a usen na', cha myun bexa cuent na' ndo' ya'a
bexa Roma. 18 Le'a bexa wa uloxnes ta na msake bexa judio na',
parea lá izheal bexa ni dub ke nsabndo' gat na'. Cha nlad bexa
ula'a bexa na'. 19 Ná le'a bexa judio wa lá isak ladna ta wa, cha
una'ab na' gal na' ndo' César gun xa regl cuent ten na'. Parea ni
dub ta'a lá usake na' bexa judio wa. 20 Ta we'e ute'ezh na' bega,
ndontsa iní na' bega no gáp na' ndo' bega le'a na' nchii nsea caden
ndee ke na nge' lad na' Cristo, xa ndenkea' beuna xa Israel.
21 Le'a bexa wa cha ndab ndo' Pabl:
—Le'a besa golsen dub git utu'ub bexa Judea cuent ten go.
No be ltsa'a beuna xa judio uto'o sa wa ulansea sa ndee, na'an
xte'e ngab bexa le'a go ugap ta ndun. 22 Parea nlad besa go'ón
besa ta ndanbe'e go; le'a besa ndo'ón le'a itea lad ncho bexa
nisi ndo' bego na ndangea ladna le'a Jesús wa nak Cristo.
23 Cha we'e msabe'e bexa dub wizh izhealbe bexa. Le'a ngol wizh
wa cha mzhealbe kwa'ad bexa judio sa li naxncho Pabl wa. Idub
tempran no gast uzhe le'a Pabl mbidi'izh ná xte'e nibe'e Dios be men.
Mbidi'izh Pabl be ta polta mke'a Moisés no bexa mbidi'izh sakndo'
Dios, ndontsa gungea ladna bexa le'a Jesús le'a nak Cristo. 24 Ncho
bexa mbingea ladna ta li mbidi'izh Pabl wa, no ncho bexa na'anpa
ngungea ladna-yá. 25 Le'a ta na li na'anpa dubtsa ndanbe'e bexa wa,
ta we'e le'a gor na nsaka'an bexa sa wa le'a Pabl cha ndab ndo' bexa:
—Wenka mbidi'izh Isaías sakndo' Espíritu ten Dios, ndab
Isaías ta ndee ndo' be usan gox polta ten beuna, ndab xa:

26 Wa' gud ndo' be men wa:
Ndo'ón bega-yá, ná lá nyakbe'ena bega-yá.
No nwi'i bega-yá, ná lá ini'í bega xta'an-a.
27 Le'a bega uzhebpa myak ngud lado'o na,
no lá nsakyo'ón bega, no nsa'nyaw ndo' bega.
Ta we'e lá ina' bega, no ni lá go'ón bega,
no ni lá yakbe'ena bega,
no ni na'anpa ilen bega wats na' yunyakna na' bego.[a]

---

[a] **28:26-27** Is. 6:9-10

28 No ndab Pabl ndo' bexa judio wa:
—Bla'ach bega le'a nat le'a Dios ntu'ub besa ndo' bexa
na'anpa xa judio, gudi'izh besa le'a Dios ko'o bexa ndo'
be ke ten bexa. Le'a bexa wa so'ónka-yá.
29 Tso'o na li ndab Pabl le'a bexa judio cha nsea'be,
uzhe'eb uteyoto'ono bexa be ltsa'a bexa.
30 Le'a idub top li'in le'a Pabl ukeanyaw len ni'i nbe'e wa, utsin
ndun xa ndo' itea bexa nda'ina' xa. 31 Ndo' ga'al be men ndadi'izh
xa ná xte'e nibe'e Dios be men, no mluu xa di'izh ten Jesucristo Xa
Nibe'e. No ni na'an ton uka gudi'izh Pabl ta wa ndo' be men.

Git mtu'ub Pabl ndo' bexa ndencho gezh Roma

Le'a libr Romanos mke'a Pabl pa msaga'al bga'ay li'in tso'o na mkea Jesús gibe'a, zha nit biaj yon ngwa' xa gezh Corinto. Le'a ndo' idub Biblia le'a libr ndee mas ku ndadi'izh xte'e nak ta uzhe'eb wen mbin Cristo Jesús por beuna. Maska biseata ya'ina' Pabl be xmen Cristo ndencho Roma, le'a xa mbi'ínla xte'e uzhe'eb ndangea ladna bexa Cristo, no ndab xa le'a xa sken ya'ina' bexa. Le'a ta na mas nyu' ladna Pabl nlad xa mas yakbe'ena bexa wa idub gealngea ten Cristo. Nki'in mas xkwa'a utsid bexa itea ta na mbin Cristo gan ta na ngut xa no uban xa. Le'a sian biaj ndadi'izh libr ndee xte'e utsin ndanno Dios be men. Le'a be ta ndee be ta mas nsak mke'a Pabl: le'a itea be men ndap ke ndo' Dios; no uzhe'eb ta nsak ta na ngut Cristo no uban xa; no ta na lá ngungea ladna bexa Israel Cristo, ta we'e le'a bexa na'anpa xa Israel no syo'o gan gap gealnaban kub; no xte'e nsabndo' gak be xmen Cristo no xte'e gun bexa ti'in ten Dios.

Pabl nke'a git ndo' bexa ndencho gezh Roma

1 Le'a na' ndee Pabl, xa ndun ti'in ndo' Jesucristo. Le'a Dios le'a
utezh na' no ulaxo'ob xa na' gudi'izh na' di'izh wen ten xa ndo'
be men. [2] Le'a di'izh wa ta polta ndab Dios usa'a Dios ndo' be men,
lak nkeani'i di'izh ten Dios ta mbidi'izh be profet sakndo' xa. [3] Le'a ta
wa cuent ten Xin Dios, Jesucristo Xwan beuna, xa ngol lat xin David.
[4] No mban xa ndo' gealgut juers ten Espíritu ten Dios, ta na mluu le'a
xa Xin Dios no juert nak xa. [5] Le'a Cristo uzhe'eb wen ndanno besa,
mti xa na' gun na' ti'in ten xa, ndontsa gungea ladna be men xa no
uxobgek bexa ndo' xa, bexa ndencho idub ndo' gizhliyo. [6] Le'a ta wa
no bego ba', le'a Dios le'a mti bega gak bega xmen Jesucristo.
[7] Nke'a na' git ndee ndo' bego ndencho gezh Roma ba'. Le'a
Dios nkwea' ladna bega no mti xa bega gak bega be men umbi'i
ten Dios. Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xa Nibe'e,
utsin gak bexa ndo' bega no gun bexa wen yoo ladna bega.

Pabl nlad ya'ina' bexa Roma

[8] Le'a ta na nak beuna xmen Jesucristo, ned nsa na' xno ndo' Dios
le'a ta na nge' ladna bega Jesús wa ngen idub ndo' gizhliyo. [9] Idub

ncho lad na' ndun na' ti'in ten xa, ndadi'izh na' di'izh wen ten Xin xa.
Le'a Dios nsobwi'i le'a na' na'ab tse'e ndo' Dios gakno xa bega. 10 No
na'ab na' ndo' Dios tal le'a Dios nlad le'a na' syo'o gan gal ina' bega.
11 Nlad na' gal ina' na' bega, ndontsa utenxe'a na' bega lak nsa'a
Espíritu ten Dios, cha mas juert gak lado'o bega. 12 Mas wen gáp na'
le'a beuna utenxe'a be ltsa'a na, ta na dubtsa nge' ladna beuna Cristo.
13 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' nlad ini'í bega le'a sian
biaj ndi'izh gal ina' na' bega, parea gast nat gol gun na' gan gal na'.
Nlad na' gun na' gan le'a kwa'adta bexa ncho sa ba' ige' ladna
Cristo, lak mbin na' be nacion xa'aga. 14 Li nsabndo' gudi'izh na'
di'izh ten Dios ndo' itea be men: tal xa xa ntsid natal xa na'anpa xa
ntsid; tal xa xa ndák natal xa na'anpa xa ndák. 15 Ta we'e nlad na'
galyadi'izh na' di'izh wen ten Cristo ndo' be men ndencho Roma.

Di'izh ten Cristo ndun wen ya'an be men ndo' Dios

16 Le'a na' na'anpa ndono ladna di'izh wen ten Cristo, geal le'a-yá
le'a nak juers ten Dios ko'o be men ndo' be ke ten bexa tal ton gungea
ladna-yá, tal xa xa judio natal na'anpa xa judio xa. 17 Le'a di'izh wa
nluu xte'e wen ya'an be men ndo' Dios, tal le'a bexa ige'tsa ladna
Jesús, lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab Dios: "Le'a bexa wen nak
ndo' na', le'a ta na nge' ladna bexa na', ta we'e gap bexa gealnaban."[a]

Itea be men uni'í xta'an nsabndo' gun bexa

18 Gast gibe'a nlen ta ndakloo Dios ndo' itea be ta ugap ndun be
men, le'a ta ugap wa nka go'ón be men gealngea ten Dios. 19 Le'a bexa
wa nchando'ka xte'e nak Dios, le'a Dios le'a mluu-yá ndo' bexa. 20 Le'a
gast zha utexankata gizhliyo le'a be ta'a mbinde'e Dios ga'al nluu le'a
xa ta ugeaka le'a nak Dios no juert nak xa idub tiemp. Ta we'e le'a
be men lá yoo gan gab le'a bexa lá ini'í ti ncho Dios. 21 Le'a bexa wa
uni'íka le'a Dios nchoka, parea lá ndankea bexa Dios lak nsabndo'-yá,
no ni lá nsa'a bexa xno ndo' xa. Ndi sbe'en be ta na'an xti'in ndanbe'e
bexa, cha mkaw lado'o bexa, ngud myak bexa. 22 Ndab bexa le'a
bexa xa ndák, ná le'a ta ndanbe'e bexa wa ta na'an xti'in. 23 Le'a
bexa wa na'anpa ndankea Dios, xa ndon le'a wen no xa na'anpa gat.
Ndi ndankea bexa be dios ndande'e bexa, be ta cuent nak men ngut
no ta cuent nak be migin no be man ndap dap xo'o na no be mbe'al.

---

[a] **1:17** Hab. 2:4

[24] Ta we'e le'a Dios mla'a gun bexa masta be ta bzhi'ik nlad bexa,
lak ta ugap ncho len lado'o bexa, gast ndeyunno bexa las bexa be
ta bzhi'ik. [25] Le'a bexa wa lá ndangea ladna gealngea ten Dios,
ndi ndankea bexa be ta na'anpa ta ugea Dios. Ndankea bexa ta
mbinde'etsa Dios; na'anpa ndankea bexa Dios xa na le'a mbinde'e
itea be ta'a, xa na nsabndo' yankea be men idub tiemp. ¡Lika nak-a!
[26] Ta we'e le'a Dios mla'a bexa gun bexa be ta bzhi'ik nlad bexa,
gast ncho be xagots lá nlad xabgi'i, ndi ngal xa stubga ltsa'a gots xa
dub ta lá nsabndo' gun bexa. [27] No liga le'a ncho be xabgi'i lá nlad
xagots, ndi uzhebpa nlad xa ugal xa stubga ltsa'a bgi'i xa. Cha li ndun
bexa dub ta nsabndo' idono ladna bexa. Ta we'e le'a nat le'a bexa wa
ncha'tid dub gealkwea' lakka nsabndo' itid bexa ndun ta ugap wa.
[28] Le'a bexa wa lá nlad igondo' Dios, ta we'e le'a Dios mla'a
ndanbe'e bexa be ta ugap no ndun bexa sbe'en be ta lá nsabndo'.
[29] Uzhebpa ndun bexa be ta ugap nak. Ngal bexa dub xa na'anpa xa
ten xa. No ndun bexa be ta'a na'anpa ga'al nak. No uzhebpa nlad
bexa sian ta'a gap bexa. No ugap nak bexa ndo' ltsa'a bexa. No
uzhe'eb ndaklono bexa be men ndap ta'a. No ndut bexa men. No
nkwa'an bexa uyo. No ndun bexa gealkwi'in. No nxeeno ladna bexa
be men. [30] No nisi bexa be men. No ugap ndadi'izh bexa cuent ten
stubga men. No nxeeno ladna bexa Dios. No kwea' ní'i bexa ndo'
be men. No ndanbe'e bexa le'a bexa mas nsak. No zhin nak bexa.
No ngogek bexa sian be ta ugap. No lá nxobgek bexa ndo' be usan
ten xa. [31] No lá nsakyo'ón bexa. No lá ndun bexa lak ndab bexa. No
na'anpa nkwea' ladna bexa be men. No lá ndange' ladna bexa ndo' be
men. No na'anpa nlats ladna bexa be men. [32] Uni'íka bexa ta ndabka
Dios, le'a bexa li ndun wa nsabndo' gat. Ná le'a bexa bi lika ndun be
ta wa, no nten ladna bexa gor na ndun stubga xa be ta ugap wa.

Dios gab ná ton ndap ke

2 Le'a gor na ndab bega le'a stubga men ndap ke, le'a bega nsake
le'aka le'a bega, geal le'a bega noga ndap ke wa. Ta we'e lá
nsabndo' li usake bega stubga xa. [2] Parea le'a beuna uni'íka le'a
gor na ntsaksi Dios bexa ndun ta ugap, le'a ta ndun xa wa utsinka
nak. [3] Le'a bego na ndab le'a stub men ndap ke, dub ta no bega
ndun, ¿xte'ema nsak bega zha le'a Dios na'anpa utsaksi bega? [4] Le'a
Dios uzhebpa utsin nak no na'anpa uxax ndakloo xa no uzhebpa
nxik xa ndo' be ta ugap ndun bega. ¿Ni lá nyakbe'ena bega zha
le'a xa li utsin nak ndo' bega ndontsa yach bega wats xa?

5 Ná le'a gealngud ten bega lá ka'ab bega ula'a bega ta ugap nak
bega. Ta we'e uzhebpa ini'í bega be gealkwea' gal zha gakloo Dios,
cha utsaksi xa be men ndap ke lak nsabndo' gun xa. 6 Le'a xa wa kix
ndo' kadga be men lak xta'an mbin bexa. 7 Usa'a xa dub gealnaban
nunk lá idub ndo' bexa ndun be ta wen, bexa nkwa'an ta gab
Dios le'a bexa wen nak nsea nkwa'an bexa dub gealnaban na'anpa
initndo'. 8 Ná le'a Dios gaklono bexa ndun laktsa nlad na, bexa lá
nxobgek ndo' gealngea, ndi sbe'en ta ugap ndun bexa. 9 Le'a itea bexa
ugap ndun wa uzhebpa ini'í gealkwea' no juert yoo xa, guni'i tal le'a
xa xa judio natal xa na'anpa xa judio. 10 Ná le'a iteanak bexa utsin
ndun, le'a Dios gab le'a bexa wen mbin, no gun Dios wen yoo ladna
bexa, no wen ya'an bexa ndo' Dios, guni'i tal le'a xa xa judio natal xa
na'anpa xa judio. 11 Le'a cuent ten Dios le'a itea be men parej nsak.
12 Le'a itea bexa na lá nchando' ley ten Dios no ugap ndun bexa,
le'a Dios utsaksika bexa maska lá nchando' bexa ley wa. No liga le'a
itea bexa na nchando' ley wa, cha no bexa ugap ndun, le'a Dios
utsaksi bexa lak nibe'e ley wa. 13 Le'a bexa na ndo'óntsa ley wa cha
lá nxobgek bexa ndo'-yá, le'a bexa na'anpa wen nak ndo' Dios. Ná
le'a bexa na nxobgek ndo' ley ten Dios wa wenka nak ndo' Dios.
14 Le'a bexa na'anpa xa judio wa lá nchando' ley ten Dios. Ná le'a gor
na ndun bexa lakka ndab ley wa le'a ta wa nluu le'a len lado'o bexa
uni'í bexa xte'e nsabndo' gun bexa. 15 Le'a ta ndun bexa wa nluu
cuent nkeani'i ley ten Dios len lado'o bexa wa, le'a bexa uni'í len
lado'o na gor ugap ndun bexa no gor utsin ndun bexa. 16 Le'a gal
dub wizh le'a lak nlad Dios le'a Jesucristo gab ná xte'e nak be ta
xga'ach ndun be men. Li nak di'izh ndadi'izh na' ndo' be men.

Bexa judio nsea ley ten Dios

17 Bego na nsalea' xa judio, ndeno bega ley ten Dios. Ta we'e nsak
bega le'a bega wen ya'an ndo' Dios, no zhin nak bega ndab bega
le'a bega nak xmen Dios. 18 Uni'í bega xta'an nlad Dios gun bega,
no ntsid bega ley ten Dios ndontsa ini'í bega xta'an ta wen gun
bega. 19 Nsak bega le'a bega su'u gab ná xta'an nsabndo' gun bexa
lá nchando' Dios, lak dub men ndakno stubga xa lá na' no cuent
dub xe'a nsu sa ukaw. 20 No nsak bega nsabndo' uluu bega bexa lá
isu'u no bexa lá utsid. Ndeno bega ley ten Dios, ta we'e nsak bega
le'a bega uni'í itea be ta'a no nyakbe'ena bega itea be gealngea.
21 Parea, ¿xte'e uluu bega stubga men tal le'a bega lid ned utsid ta
wa? Ndab bega lá gun bexa gealwa'an, ná le'a bega bi ndunkaga
ta wa. 22 No ndab bega lá ugal bexa dub men na'anpa xa ten xa,

ná le'a bega likaga ndun. No ndab bega nxee ladna bega ndo' be
dios ten be men, ná le'a bega ndowa'an be ta'a ncho sa ndi'ib be
dios wa. 23 Nzhinnona bega ley ten Dios, ná le'a bega lá nxobgek
ndo' ley wa, ta ndun le'a be men lá ndap mod ndo' Dios. 24 Le'a
ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: "Le'a ke ten ta ndun
bego xa Israel, le'a bexa xa'aga nacion kwea' ní'i ndo' Dios."[a]
25 Le'a ta na ncho be'e bega wa dub ta nsakka tal le'a bega nxobgek
ndo' ley ten Dios. Ná tal le'a bega na'anpa nxobgek ndo' ley wa, le'a
ta na ncho be'e bega wa galka na'an xti'in. 26 No tal ton na'anpa
ncho be'e cha nxobgek xa ndo' ley, ¿lá ini'í bega zha le'a cuent ten
Dios le'a xa wa cuent dub xa ncho be'e? 27 Le'a xa na li na'anpa ncho
be'e cha nxobgek xa ndo' idub ley ten Dios wa, le'a ta ndun xa wa
nluu le'a bega le'a ndap ke. Nchando'ka bega ley wa no nchoka be'e
bega, ná le'a bega lá nxobgek ndo' ley. 28 Lá gunbe'e bega le'a bega
nak bexa judio ta na ndankeatsa bega be costumbr ten bexa judio no
ta na ncho be'e bega wa. 29 Le'a xa na ta ugeaka nak xa judio wa, le'a
xa wa li nak len lado'o xa, cuent nchoka be'e lado'o xa. Le'a ta wa
ta nsa'a Espíritu ten Dios, na'anpa ta ten ley ta wa. Le'a Dios le'a
nsak ladna lak nak bexa wa, guni'i xte'e gab be men ndo' bexa.
3 ¿Nat xti'in ta nak beuna xa judio zha? ¿No xti'in ta ncho
be'e beuna zha? 2 Le'a na' gáp le'a be ta wa nsakka, le'a
Dios le'a msa'a di'izh ten na ndo' bexa judio. 3 Le'a ncho bexa
judio lá ngun lak ndab bexa ndo' Dios gun bexa. ¿Ta we'e nsak
bega zha le'a Dios lá gun ta ndab Dios gun xa wa? 4 ¡Le'a ta wa
na'anpa li nak! Le'a Dios sbe'en gealngea ndadi'izh, maska itea
be men gun gealkwi'in, lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Le'a bexa ini'í le'a ta ndab go ta ugeaka.
No sun ga gan ndo' bexa nsake ga.[b]

5 Tal le'a be ta ugap ndun beuna wa nluu le'a Dios mas
uzhe'eb wen nak, ¿xte'e gab beuna zha? ¿Ta lid le'a nak ta na
ntsaksi Dios bexa ndun ta ugap zha? (Ncho be men li ndab.)
6 ¡Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak! Tal le'a-yá li nak,
¿xte'exá utsaksi Dios be men ndap ke wa zhaga?
7 Le'a gor na ndun na' gealkwi'in, tal le'a ta wa mas nluu le'a Dios
sbe'en gealngea ndadi'izh, ¿xta'an ndab Dios zha le'a ta ndun na' wa
dub ta ugap? 8 ¿Xta'an lid mas sian ta ugap gun beuna ndontsa wen

---

[a] **2:24** Is. 52:5 [b] **3:4** Sal. 51:4

ito'o-yá? Ncho bexa ndun gealkwi'in, ndab bexa le'a besa li ndadi'izh ta wa. Ná le'a Dios utsaksi bexa li ndab wa lak nsabndo'-yá.

Itea be men ndap ke ndo' Dios

9 ¿Xte'e gab beuna zhaga? ¿Le'a beuna xa judio mas nsak ndo'
bexa na'anpa xa judio zha? ¡Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak!
Le'a na' yá ndápka le'a bexa judio no bexa na'anpa xa judio itea
ndap ke ndo' Dios. 10 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Na'an ton wen nak ndo' Dios,
na'anpa ncho ni dub xa.
11 Na'an ton nyakbe'ena xte'e nak Dios.
No na'an ton nkwa'an Dios.
12 Le'a itea be men mla'a nes ten Dios,
myak bexa cuent dub xa na'an xti'in.
Na'an ni dub xa utsin ndun;
ni dub xa na'an.[a]
13 Le'a ta ndadi'izh bexa wa dub ta bzhi'ik,
cuent dub ba'a nsa'nya'al.
No uzhebpa ndun bexa gealkwi'in
cuent venen ten dub mbe'al.[b]
14 Uzhebpa nisi bexa be men,
no nxeeno ladna bexa be men.[c]
15 No uxax ndakloo bexa
cha ndut bexa be men.
16 Guni'i pa ndesea bexa ndazha'a bexa ta'a,
no kwea' ndanno xa be men.
17 Lá nchando' bexa utsin yoono bexa be ltsa'a xa.[d]
18 No ni lá nzheb bexa ndo' Dios.[e]

19 Ná le'a beuna uni'íka le'a itea be ta ndab ley ten Dios, le'a ta
wa ní'i ndo' bexa ncho ndo' ley wa, ndontsa na'an ton gab le'a xa
utsin nak ndo' Dios, le'a be men itea ndap ke ndo' Dios. 20 Le'a
na'an ton wen ya'an ndo' Dios juers ten ta na nxobgek xa ndo'
ley, le'a ley wa ndi nluutsa le'a beuna ndap ke ndo' Dios.

---

[a] **3:10-12** Sal. 14:1-3; 53:1-3 [b] **3:13** Sal. 5:9; 140:3 [c] **3:14** Sal. 10:7 [d] **3:15-17** Is. 59:7-8 [e] **3:18** Sal. 36:1

Bexa nge' ladna Jesucristo wen ya'an ndo' Dios

21 Ná le'a nat le'a Dios nluu xte'e syo'o gan wen ya'an beuna ndo'
Dios na'anpa juers ten ley wa. Le'a ley mke'a Moisés no ta mke'a
be profet ndab xte'e nak ta wa: 22 le'a tal ton ige' ladna Jesucristo,
le'a xa wa wen ya'an ndo' Dios. Li gunno Dios tal ton gungea ladna
Cristo, guni'i ton nak xa. 23 Le'a itea be men ndap ke ndo' Dios no sit
nak bexa wats Dios. 24 Ná le'a Dios uzhebpa utsin nak ndo' be men,
ndun xa wen ya'an beuna ndo' xa ni na'an xta'an kix beuna. Le'a
juers tentsa ta mbin Cristo Jesús le'a Dios ulo'o beuna ndo' be ke ten
beuna. 25 Le'a Dios mtu'ub Cristo ngut xa sakndo' be men, ndontsa
yu'u be ke ten bexa na ige' ladna Cristo, ta mluu xte'e utsin nak Dios.
Le'a ta ndun Dios nluu le'a xa wen nak, le'a xa mla'a litsa ngwatid be
ta ugap mbin be men polta wa. 26 Ná nat msa'a xa Jesucristo wa
ta nluu le'a Dios uzhebpa wen nak. Le'a xa sbe'en utsin ndanno be
men, ndun xa wen ya'an bexa ndo' xa, tal ton ige' ladna Jesús.
27 ¿Nat ncho xta'an izhinna beuna zha? Na'anpa izhinna
beuna, le'a na'an ton wen ya'an ndo' Dios ta na dub ta wen
ndun xa. Le'a-yá ndi ta na nge'tsa ladna xa Jesús. 28 Ta we'e
uni'í beuna le'a be men wa wen nya'an ndo' Dios ta na nge'
ladna bexa Jesús, na'anpa ta na nxobgek xa ndo' dub ley.
29 ¿Nat zha gab beuna le'a Dios nak Dios tentsa bexa judio? ¿Lid
no nak xa Dios ten bexa na'anpa xa judio zha? ¡Le'a na' gáp le'a xa
noka Dios ten bexa na'anpa xa judio! 30 Le'a Dios dubkama ncho.
No dubtsa ndun xa wen nya'an be men ndo' xa, bexa nge' ladna
Jesús, guni'i tal xa xa judio natal xa na'anpa xa judio. 31 ¿Cha gab
beuna zha le'a ta na nge' ladna beuna Jesús wa, we'e le'a ley ten
Dios ta na'an xti'in zha? Na'anpa li nak ta wa, le'a ta na nge'
ladna beuna Jesús, le'a ta wa ndi nluu le'a ley ndakti'inka.

Abraham mge' ladna Dios

4 ¿Nat xte'e gab beuna cuent ten Abraham zha, usan gox polta
ten besa xa judio? 2 Tal le'a xa wa wen mya'an ndo' Dios no
be ta wen mbin xa, le'a xa ndap xta'an izhinna xa, parea le'a xa
na'anpa izhinna ndo' Dios. 3 ¿Xte'e nkeani'i di'izh ten Dios? Ndab-a:
"Le'a Abraham mge' ladna Dios, ta we'e wen mya'an xa ndo' Dios."
4 Ná le'a tal ton ndun dub ti'in, le'a ta na nka'a xa wa na'anpa
dub ta ga nsa'a xwan ti'in wa, le'a-yá ndi dub ta nsabndo'ka ika'a
xa. 5 Parea le'a tal ton ndap ke ndo' Dios tal le'a xa ige' ladna
Dios, le'a Dios sun wen ya'an xa ndo' Dios na'anpa ta na ndun

xa ta wen, ndi ta na nge'tsa ladna xa Dios. [6] Le'a ta wa cuent ta
mbidi'izh David ná xte'e wen yoo ladna bexa na wen ya'an ndo'
Dios na'anpa juers ten be ta wen ndun bexa. [7] Ndab David:

Uzhe'eb wen yoo ladna be men,
bexa na mbinge' ladna Dios be ta ugap mbin bexa,
no mtsu'u Dios be ke ten bexa.
[8] Uzhebpa wen yoo ladna bexa na
lá igo Dios cuent be ta ugap mbin bexa.[a]

[9] ¿Nsak bega zha le'a sbe'en bexa nchotsa be'e syo'o gan li wen
yoo ladna zha? ¿Nati no bexa na'anpa ncho be'e syo'o gan li wen
yoo ladna ndo' Dios zha? Ndápka na' le'a Dios mbin wen mya'an
Abraham ndo' xa ta na mge'tsa ladna Abraham Dios. [10] ¿Uni'í bega
pol wen mya'an xa ndo' Dios zha? ¿Nchola be'e xa zha nate biseata?
Le'a ta wa ngok zha biseata yoo be'e xa. [11] Tso'o wa uyo'o be'e
Abraham, ta nluu le'a xa wen mya'an ndo' Dios ta na mge' ladna xa
Dios zha biseata yoo be'e xa. Ta we'e le'a Abraham nak cuent xus
itea be men na nge' ladna Dios mas na'anpa ncho be'e bexa. Le'a
bexa wenka ya'an ndo' Dios ta na nge' ladna bexa Dios. [12] No liga le'a
Abraham nak cuent xus bexa judio bexa ncho be'e, tal le'a bexa nge'
ladna Dios lak mge' ladna Abraham Dios zha biseata yoo be'e xa.

Bexa nge' ladna Dios nak xin Abraham

[13] Le'a Dios ndab le'a usa'a idub gizhliyo ndo' Abraham no ndo'
be xin xa. Le'a ta wa na'anpa ta na nxobgek Abraham ndo' ley
wa, le'a-yá ndi ta na nge' ladna xa Dios cha li wen mya'an xa
ndo' Dios. [14] Tal le'a bexa ndencho ndo' ley wa ika'a ta nsa'a Dios
wa, le'a ta wa gab le'a ta na nge' ladna be men Dios wa ta na'an
xti'in. No ta na li ndab Dios ndo' Abraham wa na'antapa gakti'in.
[15] Le'a Dios utsaksi bexa na lá uxobgek ndo' ley ten Dios. Ná tal le'a
ley wa na'anpa yoo, le'a bexa wa na'anpa ndap ke ndo' ley.
[16] Le'a ta na nge' ladna beuna Dios, ta we'e ika'a beuna ta ndab
Dios wa, dub ta ga nsa'a xa ndo' itea bexa nak xin Abraham. Na'anpa
nabtsa bexa judio ncho ndo' ley wa ika'a ta ndab Dios wa, ndi no
itea bexa na nge' ladna Dios lak mge' ladna Abraham Dios ika'a ta
wa. Ta we'e le'a Abraham nak cuent xus itea beuna. [17] Lak nkeani'i
di'izh ten Dios, ndab Dios ndo' Abraham: “Gunno na' lu xus uzhebpa

[a] **4:7-8** Sal. 32:1-2

kwa'ad be men nde ndo' gizhliyo."[a] Li ndab Dios ndo' Abraham geal
le'a Abraham mge' ladna Dios, xa na le'a nsa'a gealnaban ndo' be
men ngut no ndanno xa dub ta bi na'an cuent dub ta nchola.
[18] Le'a Abraham mbingea ladna le'a Dios gunka lak ndab Dios,
parea ni lá ini'í Abraham xte'e ilen-a. Cha ngol gor ngok Abraham xus
uzhebpa kwa'ad be men, lak ndabka Dios ndo' Abraham: "Li uzhebpa
gak kwa'ad be xin lu."[b] [19] Le'a Abraham ncho gax dub gayo'o li'in,
uni'í xa le'a xa yamer gat. No Sara xagots ten xa dub xa lá yo'o gan
gap me'ed. Ná le'a Abraham na'anpa ula'a ta na nge' ladna xa Dios.
[20] Le'a xa sbe'en mbingea ladna le'a Dios gunka lak ndab Dios. No mas
mge' ladna xa Dios nsea msa'a xa xno ndo' Dios, [21] le'a xa mbingeaka
ladna le'a Dios su'u gun itea be ta ndab xa wa. [22] Le'a ta na li mge'
ladna Abraham Dios wa, le'a Abraham wen mya'an ndo' Dios.
[23] Le'a di'izh ten Dios nkeani'i le'a Abraham wen mya'an ndo'
Dios, parea le'a ta wa na'anpa nabtsa Abraham. [24] Le'a ta wa no
beuna ndee, le'a beuna wen mya'an ndo' Dios geal le'a beuna nge'
ladna Dios, xa na mxiste Jesús Xwan beuna ndo' gealgut. [25] Le'a Dios
le'a mtu'ub Jesús ngut xa ndontsa kix xa be ke ten beuna. Cha mxiste
Dios Jesús ndo' gealgut, ndontsa wen ya'an beuna ndo' Dios.

Dios mbin wen ya'an beuna ndo' xa

5 Le'a ta na li nge' ladna beuna Dios, le'a Dios ndun wen ya'an
beuna ndo' xa, no myak utsin beuna ndo' Dios juers ten ta
mbin Jesucristo Xwan beuna. [2] No ta na nge' ladna beuna Cristo
wa, we'e le'a Dios uzhe'eb wen ndanno beuna. No nten ladna
beuna ndenkea' beuna gal zha na yoo beuna wats Dios. [3] No
ntenno ladna beuna be gealkwea' nsatid beuna, le'a beuna uni'í
le'a ta wa ndun mas nxik beuna. [4] Le'a gor na nxik beuna ndo' be
gealkwea', we'e mas gak beuna lak nsak ladna Dios. No gor na
nsak ladna Dios lak nak beuna, we'e mas ini'í beuna le'a beuna
ika'a ta ndenkea' beuna. [5] Le'a beuna uni'í le'a ta na li ndenkea'
beuna wa ta ugeakapa yoo, geal le'a Dios msa'a Espíritu ten na
ndo' beuna, ta nluu le'a Dios uzhebpa nkwea' ladna beuna.
[6] Le'a zha na lá ndap beuna juers ito'o beuna ndo' be ke ten
beuna, le'a Cristo ngut sakndo' beuna, zha nsabndo' li gun xa.
[7] Uzhebpa uzhon bexa ini gat sakndo' stub xa wen nak. Natal ncho
xa sunka rages gat xa sakndo' stub xa uzhe'eb utsin nak. [8] Ná le'a
Dios mluu le'a xa nkwea'pa ladna beuna, msa'a xa Cristo ngut xa

---

[a] **4:17** Gn. 17:5 [b] **4:18** Gn. 15:5

sakndo' beuna maska ugap nak beuna. [9] Le'a beuna li wen mya'an
ndo' Dios ta na ngut Cristo, mtsi'i xa ten ten xa. Ta we'e uni'í beuna
le'a Cristo ko'o beuna ndo' ta utsaksi Dios be men. [10] Le'a zha na bi
sit nak beuna wats Dios, le'a Cristo ngut ndontsa myak utsin beuna
ndo' Dios. Le'a nat nak beuna amig ten Dios, mas segurka uni'í
beuna le'a beuna no gap gealnaban ndo' Dios lak nban Cristo. [11] No
ncho stub ta'a gáp na', le'a beuna ntenno ladna ta mbin Dios, geal
le'a Jesucristo Xwan beuna mbin myak utsin beuna ndo' Dios.

Adán no Cristo

[12] Le'a Adán ngok xa ndon le'a ned lá uxobgek ndo' Dios. Le'a ke
we'e ngut Adán, no liga ndat itea be men ke na lá nxobgek bexa ndo'
Dios. [13] Le'a zha bi na'an ley ten Dios, le'a be men yá ugapka ndun.
Ná le'a Dios na'anpa ndab le'a bexa ndap ke, le'a ley wa bi na'an
zha wa. [14] Parea idub zha uyo'o Adán no gast zha uyo'o Moisés, le'a
itea be men ngut. Parea le'a ta ugap mbin bexa wa na'anpa ltsa'a
ta mbin Adán, le'a Adán wa lá uxobgek dub ta unibe'e Dios. Le'a
ncho dub mod le'a Adán wa nak cuent Cristo xa ulen tso'o wa.
[15] Ná le'a ta wen nsa'a Dios ndo' beuna wa xa'aga nak ndo' ta
ugap mbin Adán wa. Le'a Adán mbin ta ugap, ta we'e le'a kwa'ad
be men ngut. Ná le'a Jesucristo mbin ta wen, ta we'e le'a Dios
uzhebpa wen ndanno be men, ntsu'u xa be ke ten bexa wa. [16] Le'a
ta wen nsa'a Dios wa na'anpa nak lak nak ta ugap mbin Adán wa:
le'a dubtsa men mbin dub ta ugap, cha ndab Dios le'a men wa
ndap ke; ná le'a Dios msa'a dub ta wen ndo' be men mbin sian
ta ugap, ta ndun wen ya'an bexa ndo' xa. [17] Le'a ke ten ta ugap
mbin Adán wa le'a itea be men ndat. ¡Parea uzhebpa mas si'il
nak ta na mbin Jesucristo! Le'a juers ten ta mbin Jesucristo wa,
le'a Dios mluu xte'e uzhe'eb nkwea' ladna xa be men, nsa'a xa
dub gealnaban kub, no ndun xa wen ya'an be men ndo' xa.
[18] Le'a Adán mbin ta ugap, ta we'e le'a itea be men nsabndo' gat.
Ná le'a Cristo mbin ta wen, ta we'e wen ya'an be men ndo' Dios, no
gap bexa gealnaban. [19] Le'a ta na lá uxobgek Adán ndo' Dios wa, ta
we'e le'a kwa'ad be men ndap ke ndo' Dios. Parea le'a ta na mxobgek
Cristo ndo' Dios wa, ta we'e le'a kwa'ad be men wen syak ndo' Dios.
[20] Le'a Dios msa'a ley ten na ndontsa ini'í be men le'a bexa
ndapka ke. Parea maska li sian ke ndap bexa, le'a Dios mas
uzhe'eb mluu le'a xa nkwea' ladna bexa. [21] Le'a ta na ndap
beuna ke ndo' Dios wa, ta we'e nsabndo' gat beuna. Ná le'a

juers ten ta mbin Jesucristo Xwan beuna wa, le'a beuna wen
mya'an ndo' Dios no ndap beuna gealnaban nunk lá idub.

Nban beuna ndontsa gun beuna ta nlad Dios

6 ¿Ta we'e xte'e gab beuna zhaga? ¿Gunta beuna ta ugap ndontsa
mas uluu le'a Dios nkwea' ladna beuna zha? [2] ¡Le'a na' gáp le'a
beuna lá nsabndo' li gun! Le'a cuent ten be ta ugap wa, le'a beuna
cuent dub xa ngut. ¿Cha xte'e ikeseata beuna ndo' be ta ugap wa zha?
[3] ¿Lá ini'í bega zha le'a beuna dubtsa myak no Cristo, cuent ngutno
beuna xa gor na utalea' beuna wa? [4] Le'a beuna cuent ngutno xa no
mga'achno beuna xa gor na utalea' beuna. No lak mxiste Dios Cristo
ndo' gealgut, no liga nsa'a Tad Dios dub gealnaban kub ndo' beuna.
[5] Tal le'a beuna li ngutno Cristo, no liga gal zha ibanno
beuna xa. [6] No uni'í beuna le'a ta ugap ngok beuna polta
wa ngut ndo' cruz gor na ngut Cristo. Ta we'e yá na'antapa
ndencho beuna ndo' be ta ugap. [7] Le'a gor na ndat dub men,
le'a be ta ugap wa yá lá ndapta juers tso'o xa wa.
[8] Tal le'a beuna ngutno Cristo, no liga ndangea ladna beuna le'a
beuna ibanno xa. [9] No uni'í beuna le'a Cristo mban ndo' gealgut,
yá na'antapa gat xa; le'a gealgut wa yá lá ndapta juers tso'o xa.
[10] Le'a gor na ngut Cristo, le'a xa dubtsa ne'e mbin gan ndo' be
ta ugap wa. Ná nat nban xa ndontsa gun xa ta nsak ladna Dios.
[11] No liga le'a bega nak cuent dub xa ngut, le'a ta ugap wa yá lá
ndapta juers tso'o bega. Ná le'a Cristo Jesús Xwan beuna msa'a dub
gealnaban kub ndo' bega, ndontsa gun bega ta nsak ladna Dios.
[12] Ta we'e lá ula'a bega le'a be ta ugap wa gunta gan ndo' bega;
yá lá gaila'ta bega ndo' be ta ugap nlad bega gun bega wa. [13] No lá
gunti'inta bega las bega gun bega dub ta ugap. Ndi bsa'a bega le'aka
le'a bega ndo' Dios cuent dub xa ngutla cha mbangal xa, ndontsa
gun bega sbe'en be ta wen ta nlad Dios. [14] Le'a be ta ugap wa yá lá
gunta gan go'o bega. Le'a bega yá na'antapa ndencho ndo' ley, le'a
bega ndi ndenchola ndo' ta na uzhe'eb nkwea' ladna Dios bega.

Le'a be xmen Cristo nsabndo' gun be ta wen

[15] ¿Nat xte'e gab beuna zhaga? Le'a beuna na'antapa ige' ladna
ley wa, ndi nge' ladna beuna ta nkwea' ladna Dios beuna, ¿ta we'e
mas gunta beuna be ta ugap zha? ¡Le'a na' gáp le'a beuna na'anpa li
nsabndo' gun! [16] ¿Lá ini'í bega zha le'a tal bega ndencho ndo' dub
men, le'a bega juerska uxobgek ndo' xa wa? No liga tal le'a bega

ndencho ndo' ta ugap, le'a bega sat. Ná tal le'a bega nxobgek ndo'
Dios, le'a bega wen ya'an ndo' Dios. 17 Polta ndencho bega ndo' be
ta ugap. Ná nat nsa na' xno ndo' Dios le'a bega idub ncho ladna
nxobgek ndo' be di'izh wen lak mluu be men bega-yá. 18 Le'a bega
uto'ola ndo' ta ugap wa, ndi myak bega dub xa ndun ta nsak ladna
Dios. 19 Le'a na' li ndadi'izh ta wa geal le'a bega ndido nyakbe'ena.
Le'a polta le'a bega ndencho ndo' be ta ugap, no sbe'en be ta bzhi'ik
no be ta ugap mbin bega. Ná nat byun bega cuent le'aka bega ndo'
ya'a Dios, we'e umbi'i gak bega gun bega sbe'en lak nsak ladna Dios.
20 Le'a polta zha na bi ndencho bega ndo' be ta ugap wa, le'a bega
na'anpa ukwa'an gun bega ta nlad Dios. 21 ¿Parea xti'in be ta ugap
mbin bega wa? Nat le'a bega ndi ndono ladna be ta wa, le'a bega uni'í
le'a bexa li ndun wa satka. 22 Nat le'a bega uto'ola ndo' ta ugap wa,
myak bega dub xa ndun ti'in ndo' Dios. Nat umbi'i nak lado'o bega
ndo' Dios, no gap bega dub gealnaban nunk lá idub. 23 Le'a tal ton
ndap ke ndo' Dios, le'a xa wa satka. Ná le'a tal ton ige' ladna Cristo
Jesús Xwan beuna, le'a Dios usa'a dub gealnaban kub ta nunk lá idub.

Le'a be xmen Cristo uto'o ndo' ley

7 Bego nak beuna xmen Cristo, bego na nchando' ley ten Dios,
¿lá ini'í bega zha le'a ley wa nibe'e ndo' be men zha na nbantsa
xa? 2 Ndab ley wa le'a dub xagots nak xa ten dub xabgi'i zha na
nbantsa xabgi'i wa. Ná tal le'a xabgi'i wa gat le'a xagots wa yá
na'antapa nak xa ten xa wa. 3 Tal le'a dub xagots ngal stub men
zha bi nban xabgi'i ten xa, le'a ta wa dub ke ndo' Dios. Ná tal
le'a xabgi'i ten xa wa ngutla, le'a ley wa ndab le'a xagots syo'o
gan ika'a stub xabgi'i, le'a ta wa na'anpa dub ke ndo' Dios.
4 No liga nak bega nak beuna xmen Cristo. Le'a gor na ngut Cristo,
le'a cuent ten ley le'a bega noga ngut. Nat le'a bega ndi nak xa ten
Cristo, xa na mban ndo' gealgut, ndontsa gun bega ta nsak ladna
Dios. 5 Le'a zha na bi ndesea beuna laktsa nlad beuna, le'a ley wa
ndun mas nlad beuna gun beuna ta ugap. We'e le'a ke ten be ta ugap
mbin beuna wa, le'a beuna nsabndo' gat. 6 Ná nat le'a beuna uto'o
ndo' ley wa, yá na'antapa nibe'e ta wa beuna. Na'anpa ndencho
beuna ndo' ley polta wa, ndi nxobgek beuna ndo' Espíritu ten Dios.

Be ta ugap ncho len lado'o be men

7 ¿Nat xte'e gab beuna zhaga? ¿Gab beuna zha le'a ley ten Dios
dub ta ugap? ¡Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak! Ná le'a ley wa

mluu ndo' na' ná xta'an be ta ugap. Tal le'a ley wa lá ngab: "Lá
isa'ab ladna lu ndo' ta ndap stubga men",[a] le'a na' ni lá iní ti le'a
ta wa dub ke ndo' Dios. 8 Le'a ta na ndab ley lá gun na' ta wa, ta
we'e mas nsa'ab lad na' ndo' be ta'a. Tal le'a ley na'anpa ngab lá
gun na' dub ta'a, le'a na' na'anpa nlad gun na' ta wa. 9 Le'a polta
zha na lá nchando' na' ley ten Dios le'a na' gust ncho'o. Ná le'a
gor na mgondo' na' ley wa cha we'e uní na' le'a na' ndapka ke
ndo' Dios. 10 No mgondo' na' le'a ley wa ndi'izh usa'a gealnaban
tal le'a na' uxobgek ndo'-yá, parea le'a ta na lá uxobgek na' ndo'
ley wa le'a na' nsabndo' gat. 11 Le'a be ta ugap ncho len lado'o na'
wa mkedino na'; ta we'e mbin na' ta ugap ta nsabndo' gat na'.
12 Le'a ley wa ta msa'a Dios, no uzhebpa ta umbi'i-yá no ga'al
nak-a no wen nak-a. 13 ¿Ndi'izh dub ta wen cha ndi le'a gun
gat na' zha? ¡Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak! Le'a na'
mbin ta ugap ta we'e nsabndo' gat na'. Le'a ley wa nluutsa le'a
be ta ndun na' wa uzhebpa dub ta ugap ndo' Dios.
14 Le'a beuna uni'íka le'a ley wa ta msa'a Dios, ná le'a na' nak dub
men nsobncho'o ndo' ta ugap. 15 Lá yakbe'ena na' xta'an lnde'e nak
na'. Ncho zha na'anpa ndun na' ta wen nlad na', le'a na' ndi ndun ta
ugap, ta nxee lad na' ndo' na. 16 Tal uní na' le'a ta ndun na' wa ta
ugap nak, le'a ta wa nluu le'a na' uní le'a ley ta wenka. 17 Le'a na' lá
nlad li gun na' ta ugap wa, ndi juers ten ta ugap ncho len lado'o na'
wa ta we'e li ndun na'. 18 Le'a na' uní le'a len lado'o na' na'anpa wen
nak, le'a na' nlad gun be ta wen, parea ncho zha lá gun na' gan.
19 Na'anpa ndun na' be ta wen nlad na', ndi ndun na' be ta ugap ta lá
nlad na'. 20 Tal le'a na' li ndun be ta ugap ta lá nlad na' wa, le'a ta wa
na'anpa le'a na' li ndun, le'a ta wa ndi ta ugap ncho len lado'o na'.
21 Lnde'e nak ta ndun na' wa: nlad na' gun na' dub ta wen,
parea ncho ta ugap len lado'o na'. 22 Ta ugeaka nlad na' uxobgek
na' ndo' ley ten Dios, 23 parea uní na' le'a len lado'o na' ncho be
ta ugap. Le'a ta wa lá nla'a gun na' be ta wen ndanbe'e na', geal
le'a na' nsobncho'o ndo' be ta ugap ncho len lado'o na' wa.
24 ¡Uzhebpa pro'ob na'! ¿Ton sun gan ko'o na' ndo' be ta
ugap nak na' zha, ta nsabndo' gat na' wa? 25 ¡Nsa na' xno
ndo' Dios, le'a Jesucristo Xwan beuna sun gan!
Le'a na' ta ugeaka nlad uxobgek ndo' ley ten Dios, parea le'a
na' lá ndun gan ke ten be ta ugap ncho len lado'o na' wa.

---

[a] **7:7** Ex. 20:17; Dt. 5:21

Bexa ncho lak nlad Espíritu ten Dios

8 Nat le'a Dios na'anpa utsaksi bexa nak xmen Cristo Jesús, bexa
na yá na'antapa ndesea laktsa nlad na, ndi ndesea bexa lak nlad
Espíritu ten Dios. [2] Le'a ta na nak na' xmen Cristo Jesús le'a Espíritu
ten Dios nsa'a dub gealnaban kub, yá lá gaigayo'ota na' ndo' be ta
ugap no ndo' gealgut. [3] Na'an ton gun gan gaisa'ab ndo' be ta ugap,
ta we'e le'a ley ten Dios wa lá yoo gan ko'o beuna ndo' ta wa. Parea
le'a Dios mtu'ub Xin xa ndo' gizhliyo ndee, myak xa dub men cuent
be men ndap ke, ná le'a xa ni dub ke lá ndap. Le'a xa ngut sakndo'
beuna, ndontsa na'antapa inibe'e ta ugap wa beuna. [4] We'e le'a
beuna sun gan gun lak nibe'e ley, le'a beuna yá na'antapa ndesea
laktsa nlad beuna, le'a beuna ndi ndesea lak nsa'a Espíritu ten Dios.
[5] Le'a bexa na ndesea laktsa nlad na wa, le'a bexa wa nkwa'an
ta nladtsa na. Ná le'a bexa na ndesea lak nsa'a Espíritu ten Dios
wa, le'a bexa wa nkwa'an gun ta nlad Espíritu wa. [6] Le'a tal
ton ukwa'an be ta nladtsa na, le'a xa wa satka. Ná le'a tal ton
ukwa'an be ta nlad Espíritu, le'a xa wa gap gealnaban no wen
yoo ladna xa. [7] Le'a bexa na nkwa'an ta nladtsa na, le'a bexa
wa ndun sbe'en be ta lá nsak ladna Dios, geal le'a bexa lá ka'ab
uxobgek ndo' ley ten Dios no ni lá isu'uka xa. [8] Le'a bexa na ndesea
laktsa nlad na wa lá yoo gan gun dub ta isak ladna Dios.
[9] Ná le'a bego yá na'antapa ndesea laktsa nlad na, ndi ndesea
bega lak nsa'a Espíritu wa, le'a xa wa ncho len lado'o bega. Le'a
tal ton na'anpa yoo Espíritu ten Cristo len lado'o na, le'a xa wa
na'anpa xmen Cristo. [10] Ná tal le'a Cristo ncho len lado'o bega,
le'a xbi bega ibanka le'a Dios mbin wen mya'an bega ndo' xa. Ná
le'a ke ten ta ugap mbin bega wa, le'a be'al las bega satka. [11] Le'a
Espíritu ten Dios mxiste Cristo Jesús ndo' gealgut, no liga ixiste xa
be'al las ngut bega wa, tal le'a len lado'o bega ncho Espíritu wa.
[12] Bega nak beuna xmen Cristo, nat le'a beuna nsabndo'
uxobgek ndo' Dios, lá gunta beuna laktsa nlad beuna. [13] Tal
le'a bega ndesea laktsa nlad na, le'a bega satka. Ná tal le'a
bega ula'a le'a Espíritu ten Dios unitndo' be ta nlad bega gun
bega wa, le'a bega gap dub gealnaban nunk lá idub.
[14] Le'a iteanak bexa na nla'a le'a Espíritu ten Dios go'o bexa ndo'
ta wen, le'a bexa wa nak xin Dios. [15] Le'a Espíritu ncho len lado'o
bega wa na'anpa gun izheb bega ndo' Dios, lak ncho bexa nzheb ndo'
stub men nibe'e xa. Le'a Espíritu wa ndi ndun myak bega xin Dios, ta
we'e syo'o gan kwezh beuna Dios, gab beuna: “¡Tad, Xus na'!” [16] Le'a
Espíritu wa le'a ncho len lado'o beuna, ta we'e nsa'a beuna cuent le'a

beuna xinka Dios. 17 Le'a ta na nak beuna xin Dios, we'e le'a beuna
no gal uso' be ta wen usa'a Dios ndo' Cristo. No tal uxik beuna ndo'
be gealkwea' lak utid Cristo, we'e yoono beuna Cristo wats Dios.

Bexa ndenkea' ta usa'a Dios gal uso' bexa

18 Le'a na' uníka le'a be gealkwea' nsatid beuna nat na'anpa nak
dub ta uzhe'eb ndo' lak ta uzhe'eb chul gal uso' beuna wa, dub ta
tlaw ini'í beuna. 19 Le'a iteanak be ta'a mbinde'e Dios ndenbeas
gal gor uluu Dios ná ton nak be xin xa. 20 Nat le'a iteanak ta
mbinde'e Dios na'anpa ndun ti'in lak nsabndo'-yá. Na'anpa ke ten
na li nak be ta wa, le'a Dios le'a nsensa'ab-a li nak-a. 21 Le'a gal
dub wizh le'a itea be ta'a mbinde'e Dios yá na'antapa gazha'a,
le'a-yá ndi yak kub lak yak kub beuna nak xin Dios. 22 Le'a beuna
uni'íka le'a nat le'a iteanak be ta'a mbinde'e Dios cuent nbixti, no
nsatid-a dub gealkwea' lak nsak dub xagots yamer gap me'ed.
23 No na'anpa nabtsa be ta mbinde'e Dios nbixti, le'a beuna no
nbixti len lado'o beuna ndalen ndenkea' beuna zha na isen Dios
beuna, usa'a xa dub las kub beuna. Le'a Dios le'a msa'ala Espíritu ten
na, ta nluu le'a xa sunka itea be ta ndab xa. 24 Le'a zha na mlat Dios
beuna ndo' be ta ugap, gast gor we'e ndenkea' beuna gal uso' beuna
ta usa'a xa wa. Le'a ta wa dub ta'a biseata ina' beuna, le'a dub ta na'
beuna wa na'anpa nak dub ta ti'i ndenkea' beuna. 25 Ná tal le'a beuna
ndenkea' dub ta'a bi lá na' beuna, le'a beuna nxik kwenkea' beuna-yá.
26 No liga le'a Espíritu ten Dios le'a ndakno beuna gun beuna ta lá
isu'u beuna. Le'a beuna lá ini'í xte'e nsabndo' inab beuna ndo' Dios,
ná le'a Espíritu ten Dios wa nab ndo' Dios sakndo' beuna dub mod na
ni lá yoo gan gudi'izh beuna-yá. 27 Le'a Dios xa na nchando' lado'o
beuna wa nyakbe'ena ta li ndab Espíritu wa, geal le'a Espíritu wa nab
ndo' Dios sakndo' beuna nak be xmen Dios lakka nlad Dios gun xa.

Na'an xta'an gun gan ndo' bexa nak xmen Cristo

28 Le'a beuna uni'íka le'a bexa na ndankea Dios le'a Dios le'a gun
wen ito'o itea be ta'a ncha'tid bexa wa, bexa na mti Dios gak be
xmen xa. 29 Le'a zha polta le'a Dios uni'í ná ton bexa gak xmen xa, no
mbinbe'e Dios yak bexa wa lak nak Xin Dios. Li le'a Xin Dios wa nak
cuent wit ned itea beuna nak xin Dios. 30 Le'a bexa na li mbinbe'e Dios
gak be xin xa wa, le'a Dios no bexa wa utezh. Le'a bexa na li utezh
Dios wa, le'a Dios no mbin wen nya'an bexa ndo' xa. Le'a bexa na li
wen nya'an ndo' Dios wa, le'a Dios le'a usa'a sa yoo bexa wats Dios.

31 Nat, ¿xte'eta gab beuna zha? Tal le'a Dios nso' wats beuna, ¿cha
ton gun gan ndo' beuna zha? 32 Le'a Dios le'a msa'a le'aka Xin xa
ngut ndontsa gap beuna gealnaban. ¿Lid usa'a Dios no itea be ta wen
gal uso' beuna nak xmen Cristo zha? 33 ¿Ton gun gan usake bexa na
mti Dios zha? Na'an ton, le'a Dios le'a mtsu'u be ke ten beuna wa.
34 ¿No ton gun gan gab le'a beuna ndap ke? Na'an ton, le'a Cristo
le'a ngut cha mban xa ndo' gealgut. Le'a nat le'a xa nsob wats Dios
lad ga'al, no nab xa ndo' Dios gakno Dios beuna. 35 ¿No xta'an gun
gan lá ikea ladna Cristo beuna zha? Na'an xta'an, ni gealkwea', no
ni ta juert ncho beuna, no ni ta ugap ndanno be men beuna, no ni
win, no ni ta lá ndap beuna xab na, no ni ta uzhe'eb ntid beuna,
no ni gealgut. 36 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Le'a ta na nak besa xmen go,
ta we'e le'a be men sbe'en nlad gut besa.
Ndanno bexa besa cuent dub borreg gut bexa.[a]

37 Ná le'a beuna uzhebpa ndun gan ndo' iteanak be ta wa,
juers ten Cristo xa na nkea ladna beuna. 38 Ta we'e le'a na' uní
ka na'an xta'an gun gan lá ikea ladna Dios beuna, tal le'a beuna
gat, no tal le'a beuna bi nban. No ni be angel ten Dios, no ni be
mbi bxin, no ni be espíritu nibe'e, no ni be ta ncho nat, no ni be
ta ti'i ilen, 39 no ni be ta'a ncho ga'ap, no ni be ta'a ncho xan,
no ni stubga ta'a mbinde'e Dios lá gun gan lá ikea ladna Dios
beuna, ta na nak beuna xmen Cristo Jesús Xwan beuna.

Dios mti bexa Israel

9 Le'a Cristo nsobwi'i le'a na' na'anpa nkwi'inno bega. Le'a na'
ngenna len lado'o na' le'a Espíritu ten Dios ndab ndo' na' le'a ta
nke'a na' ndee ta ugeaka: 2 le'a na' uzhebpa uban nyo'o ladna no
kwea' ncho lad na'. 3 Tant nkwea' lad na' be ltsa'a na' bexa judio,
gast sni na' utsaksi Dios na', sit yoo na' wats Cristo, tal le'a ta wa
sakno bexa wa gungea ladna bexa Cristo. 4 Le'a bexa wa nak xa Israel,
bexa na mti Dios gak xin Dios. Le'a Dios mlundo' ndo' bexa wa, no
mbinno xa bexa dub trat, no msa'a xa ley ten xa ndo' bexa wa. No
ndab Dios ndo' bexa wa xte'e yankea bexa xa, no xte'e wen gunno xa
bexa. 5 Le'a bexa judio ncho nat wa nak xin bexa nsak uyo'o polta

[a] **8:36** Sal. 44:22

wa, bexa ngok usan gox polta ten Cristo, xa nak Dios nibe'e ndo'
itea be ta'a. ¡Le'a itea be men yankea xa idub tiemp! ¡Lika gak-a!
6 Le'a na' na'anpa gáp le'a Dios lá ngun ta ndab xa ndo' bexa
Israel wa. Le'a na' ndi gáp le'a na'anpa itea bexa Israel wa nak
xin Dios. 7 No liga na'anpa itea be xin Abraham nak xin Dios,
lak ndab Dios ndo' Abraham: "Le'a cuent ten na', nabtsa bexa
nak ras ten Isaac xin lu gak ras ten lu."[a] 8 Le'a ta wa gab le'a
na'an ton gak xin Dios juers tentsa be usan ten xa. Le'a bexa
nak xin Dios wa li nak juers ten ta ndab Dios usa'a Dios ndo'
Abraham. 9 Le'a ta ndee di'izh ndab Dios ndo' Abraham: "Le'a
stub li'in gal na' le'a Sara xagots ten lu ndapla dub me'ed."[b]
10 Le'a ta wa Isaac usan gox ten beuna, xa na uka'a Rebec, cha ngop
bexa top me'ed kwach. 11 Le'a zha biseata gal itop me'ed wa, no gor na
biseata gun be me'ed ni dub ta wen no ni dub ta ugap, le'a Dios uní'i ndo'
Rebec cuent ten me'ed, ta na nluu le'a Dios nti be men nlad xa, na'anpa
nwi'i xa tal xta'an ndun bexa. 12 Ta ndee ta ndab Dios ndo' Rebec wa:
"Le'a xa gox gun ti'in ndo' xa tuzh."[c] 13 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh
ten Dios ndab Dios: "Le'a na' ndee nkwea' ladna Jacob ndo' Esaú."[d]
14 ¿Cha gab beuna zha le'a Dios ugap mbin ta na li mti xa dub bexa
wa? ¡Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak! 15 Lak ndab Dios ndo' Moisés:

Le'a na' ilats ladna xa na nlad na' ilats lad na',
no ikwea' lad na' xa na nlad xa ikwea' lad na'.[e]

16 Le'a gor na nti Dios dub men, le'a ta wa na'anpa ta le'a men wa
nlad no na'anpa ta nkwa'an xa-yá. Le'a Dios ndi le'a nlats ladna xa,
ta we'e nti Dios xa. 17 Lak nkeani'i di'izh ten Dios ndab Dios ndo'
faraón: "Le'a na' ulaxo'ob lu nak lu xa nibe'e, ndontsa ulu'u le'a na'
juert nak, no igondo' itea be men nde ndo' gizhliyo ton nak na'."[f]
18 Le'a ta wa gab le'a tal Dios nlad ilats ladna dub men, le'a xa lika
sun. No tal le'a Dios nlad yak ngud lado'o dub men, le'a xa likaga sun.
19 Parea ncho bega gab: "¿Xta'an ndab Dios le'a beuna ndap ke,
tal le'a beuna lá yoo gan utsaw ndo' ta nlad Dios gun Dios?" 20 Ná
le'a na' gáp, ¿ton nak lu zha gab lu le'a Dios na'anpa utsin ndun?
¿Syo'o gan gab dub gets ndo' xa mbinde'e-yá: "¿Xta'an ngi lnde'e
mbinde'e lu na' zha?" 21 ¿Lá ini'í bega zha le'a xa ndande'e be ta
btsi'in le'a nibe'e ndo' yosid, syo'o gan gunno xa dub ble'a yosid
guni'i xta'an nlad xa, tal dub vas mas nsak, natal dub vas uxee nsak?

---

[a] **9:7** Gn. 21:12 [b] **9:9** Gn. 19:10 [c] **9:12** Gn. 25:23 [d] **9:13** Mal. 1:2-3
[e] **9:15** Ex. 33:19 [f] **9:17** Ex. 9:16

22 No liga nak ta ndun Dios. Le'a xa nlad ini'í itea be men le'a
xa juert nak, no le'a xa ntsaksi bexa ugap nak. Parea ndi mxik xa
ndo' bexa na nsabndo' utsaksi xa, bexa ndi'izh gak perdid, 23 ndontsa
ini'í be men xte'e uzhe'eb utsin nak xa ndo' beuna. Le'a polta le'a
xa mlats ladna beuna no mti xa beuna yoo beuna wats xa. 24 Le'a
beuna nak bexa na mti Dios wa, bexa judio no bexa na'anpa xa
judio. 25 Le'a ta wa lak nkeani'i ndo' libr mke'a Oseas, ndab Dios:

Le'a bexa ndi'izh na'anpa nak gezh ten na' wa,
nat le'a na' gáp le'a bexa wa xmenka na'.
Le'a bexa ndi'izh na'anpa nkea lad na' wa,
nat le'a na' nke'aka ladna bexa.[a]
26 No sa na ndáp na': "Le'a bego na'anpa nak xmen na'",
bi le'aka sa we'e le'a na' gáp le'a bexa wa
nakka xin Dios nban.[b]

27 Le'a profet Isaías noga mbidi'izh cuent ten bexa Israel, ndab xa:

Le'a be xin Israel uzhebpa yak kwa'ad cuent yux
nde to'o nitsdo'o,
parea na'anpa kwa'ad bexa gap gealnaban ndo' Dios.
28 Le'a Dios Xa Nibe'e sken gun lak ndab di'izh ten xa,
utsaksi xa be men nde ndo' gizhliyo lak nsabndo'-yá.[c]

29 Lak ndab Isaías polta:

Tal le'a Dios xa ndon le'a nibe'e
lá ula'ach dub nde'ep beuna,
le'a beuna ndi'izh initndo'
lak unitndo' be men ndencho Sodoma no Gomorra. [d]

Bexa nge' ladna Cristo wa wen ya'an ndo' Dios

30 ¿Nat xte'e gab beuna zha? Le'a na' gáp le'a bexa na'anpa xa
Israel wa na'anpa ukwa'an xte'e wen ya'an bexa ndo' Dios, parea
le'a bexa wa mzhealka ta wa ta na nge' ladna bexa Cristo. 31 Ná le'a
bexa Israel mkwa'an xte'e wen ya'an bexa ndo' Dios ta na ndankea
bexa ley, parea le'a bexa lá izheal-a, 32 geal le'a bexa wa mkwa'an-a
juers ten ta na nxobgek bexa ndo' ley, na'anpa juers ten ta na nge'

---

[a] **9:25** Os. 2:23 [b] **9:26** Os. 1:10 [c] **9:27-28** Is. 10:22-23 [d] **9:29** Is. 1:9

ladna bexa Dios. Le'a cuent ten bexa Israel le'a Cristo nak cuent
dub ge' nkate'eb bexa, 33 lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Bla'ach bego le'a gezh Sion mso' na' dub xa nak cuent dub ge',
ta ikate'eb be men gast ilayat bexa.
Ná le'a tal ton ige' ladna xa wa,
le'a bexa wa nunk na'anpa ido ladna.[a]

10 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a len lado'o na' uzhebpa nlad
na' gap bexa Israel gealnaban ndo' Dios, no li na'ab na' ndo'
Dios. 2 Le'a na' uní le'a bexa wa uzhebpa nlad ukwa'an Dios, parea ni
lá ini'í bexa xte'e nsabndo' gun bexa ta wa. 3 Le'a bexa wa lá ini'í
xte'e wen ya'an bexa ndo' Dios, ndi nkwa'an bexa ta wa juers ten
le'atsa bexa. Lá ka'ab bexa gun bexa ta nlad Dios ndontsa wen ya'an
bexa ndo' xa. 4 Le'a Cristo le'a mbin cumplir itea be ley ten Dios,
ndontsa tal ton ige' ladna Cristo le'a xa wa wen ya'an ndo' Dios.

Itea be men syo'o gan gap gealnaban ndo' Dios

5 Le'a cuent ten bexa na nxobgek ndo' ley ndontsa wen ya'an
bexa ndo' Dios, le'a Moisés lnde'e mke'a: "Le'a tal ton uxobgek
ndo' itea be ley ndee, le'a xa wa gap gealnaban ndo' Dios."[b] 6 Ná
le'a cuent ten bexa na nge' ladna Cristo ndontsa wen ya'an bexa
ndo' Dios, le'a di'izh ten Dios ndab: "Lá gunbe'e lu: ¿Ton ya' gibe'a
ba'? —ndontsa ula' xa Cristo ndo' gizhliyo—; 7 no ni lá gab lu:
¿Ton ila' gast xan gizhliyo?" —ndontsa ixiste xa Cristo lat bexa
ngut. 8 ¿No xte'e ndab di'izh ten Dios zha? Nkeani'i-yá ndab-a:

Gax wats lu nso' di'izh ten Dios,
to'o lu nsea len lado'o lu.[c]

Le'a ta ndee ta ndadi'izh besa, ndab besa ige' ladna be men Cristo: 9 Tal
ton ga'al gab le'a Jesús le'a nak Xa Nibe'e ten xa, no gungea ladna xa len
lado'o xa le'a Dios mxiste Jesús ndo' gealgut, le'a xa wa gap gealnaban
ndo' Dios. 10 Le'a ta na li ndangea ladna beuna len lado'o beuna wa, ta
we'e wen ya'an beuna ndo' Dios. No ta na li ndab beuna wa, ta we'e
le'a Dios usa'a dub gealnaban kub ndo' beuna. 11 Lak nkeani'i di'izh ten
Dios, ndab-a le'a tal ton ige' ladna Dios, le'a bexa wa nunk na'anpa ido
ladna. 12 Guni'i tal xa xa judio natal na'anpa xa judio xa, le'a Dios dubtsa

---

[a] **9:33** Is. 28:16 [b] **10:5** Lv. 18:5 [c] **10:6-8** Dt. 30:12-14

nak Xa Nibe'e ten iteanak beuna. No uzhebpa wen nak Dios ndo' itea
be men na nkwa'an xa. 13 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: "Le'a tal
ton ukwa'an Dios Xa Nibe'e, le'a bexa wa gap gealnaban ndo' Dios."[a]
14 ¿Parea xte'e ukwa'an bexa Dios tal le'a bexa lá ndangea ladna
xa? ¿No xte'e gungea ladna bexa Dios tal le'a bexa lá ndo'ón
di'izh ten xa? ¿No xte'e go'ón bexa di'izh ten xa wa tal na'an ton
ndadi'izh-a ndo' bexa? 15 ¿No ton gudi'izh di'izh wa ndo' bexa
tal na'an ton utu'ub xa? Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:
"¡Uzhebpa chul gor ilansea' bexa ilenno di'izh wen ten Dios!"[b]
16 Ná le'a bexa wa na'anpa itea nxobgek ndo' di'izh wen ten Dios,
lak mke'a Isaías, ndab-a: "Dios Xa Nibe'e, ¿ncho ton ndangea ladna
ta ndadi'izh besa zha?"[c] 17 Le'a bexa na ndangea ladna Cristo, ned
mbi'ín bexa di'izh ten Cristo, ta ndadi'izh be men ndo' bexa.
18 ¿Ndáp na' le'a bexa Israel lá ngo'ón di'izh ten Dios zhaga? Le'a
na' gáp le'a bexa mbi'ínka ta wa, lak nkeani'i di'izh ten Dios:

Le'a ti bexa wa mgen idub ndo' gizhliyo,
gast sa ndon le'a mas sit ndo' gizhliyo mgen
be di'izh ten bexa.[d]

19 ¿Lid myakbe'ena bexa Israel ta mbi'ín bexa wa zha? Le'a Moisés
mke'a ta ndab Dios ndo' bexa Israel wa:

Le'a na' gakno bexa na'anpa nak xmen na',
ndontsa ixeeno ladna bego bexa.
No gakno na' bexa na lá nyakbe'ena,
ndontsa gakloo bego.[e]

20 Le'a Isaías mas ga'al mke'a-yá, ndab Dios:

Le'a bexa na'anpa ukwa'an na', ndi le'a mzheal na'.
No mlundo' na' ndo' bexa na na'anpa inabdi'izh ma na'.[f]

21 Ná le'a cuent ten bexa Israel le'a Dios ndab:

Idub wizh nlad na' ilen bexa wats na',
bexa ngud nak, no ni lá nxobgek bexa ndo' na'.[g]

---

[a] **10:13** Jl. 2:32 [b] **10:15** Is. 52:7 [c] **10:16** Is. 53:1 [d] **10:18** Sal. 19:4
[e] **10:19** Dt. 32:21 [f] **10:20** Is. 65:1 [g] **10:21** Is. 65:2

Ncho bexa Israel gap gealnaban ndo' Dios

11 No inabdi'izh na' ndo' bega: ¿Mxelad Dios bexa Israel, bexa
nak xmen xa zha? Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak,
le'a na' ndee no nak dub xa Israel, dub xa ras Abraham, no dub
xa ras Benjamín. [2] Le'a Dios na'anpa uxelad be xmen na, bexa na
polta mti Dios. ¿Lá ini'í bega zha xte'e ndab di'izh ten Dios cuent
ten Elías? Le'a Elías mbidi'izh ndo' Dios utixtino xa bexa Israel,
ndab xa: [3] "Dios Xa Nibe'e, le'a bexa wa mbit be profet ten go, no
mlate bexa be sa nsa'a besa xnab ndo' go. Le'a na' ndee nabtsa
nban, ná nat le'a bexa nlad gut na'."[a] [4] Ná le'a Dios cha uka'ab
ndab: "Bi ncho stub sga'ad mil xabgi'i nla'ach na', bexa na'anpa
nsaxib ndo' Baal."[b] [5] No liga nat bi ncho ste'ep bexa Israel nak
xmen Dios, le'a xa mti bexa wa ta na wen nak xa ndo' bexa. [6] Le'a
bexa wa nak xmen Dios ta na li wen nak Dios ndo' bexa, na'anpa
ta na wen ndun bexa. Tal le'a-yá ta na wen mbin bexa, le'a ta wa
gab le'a ta wen nak Dios wa na'anpa dub ta ga nsa'a Dios.
[7] ¿We'e xte'e gab beuna zha? Le'a bexa Israel wa mkwa'an ná
xte'e wen ya'an bexa ndo' Dios, ná le'a bexa lá ngun gan izheal ta
wa. Nabtsa bexa na mti Dios wa mbin gan, le'a iteata bexa wa myak
ngud lado'o na. [8] Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: "Le'a
Dios mbin le'a bexa wa cuent dub xa mla'bea. Ndap bexa ngusndo'
bexa, ná lá na' bexa. No ndap bexa ncha' bexa, ná lá ndo'ón bexa.
No bi le'a li mya'an bexa gast wizh nat."[c] [9] No ndab David:

Le'a be ujest ndankea bexa wa yak dub sa ya'iga'a bexa;
Le'a bexa wa ikate'eb, cha utsaksi Dios bexa.
[10] Le'a ngusndo' bexa wa yá lá yoota gan iwi'i,
no itek tso'o bexa idub tiemp.[d]

Bexa na'anpa xa Israel gap gealnaban ndo' Dios

[11] Le'a stub ta'a inabdi'izh na': ¿Ukate'ebla bexa Israel, no ulayat
bexa gast lá yoota gan yach bexa wats Dios zha? ¡Le'a na' gáp le'a
ta wa na'anpa li nak! Le'a ta na lá uxobgek bexa Israel ndo' Dios
wa, ta we'e le'a bexa na'anpa xa Israel syo'o gan gap gealnaban
ndo' Dios. We'e ini'í bexa Israel ta wa, cha no bexa ilad yach wats
Dios. [12] Le'a bexa Israel lá uxobgek ndo' Dios, ta we'e le'a Dios wen

---

[a] **11:3** 1 R. 19:10, 14 [b] **11:4** 1 R. 19:18 [c] **11:8** Dt. 29:4; Is. 29:10 [d] **11:9-10** Sal. 69:22-23

mbinno be men gizhliyo; le'a bexa Israel le'a mla'a Dios, ta we'e
wen mbinno Dios bexa na'anpa xa Israel. ¿Lid mas uzhebpa wen
yoo be men wa zha, gal zha na yach bexa Israel wa wats Dios?
13 Nat gáp na' ndo' bega na'anpa xa Israel, le'a Dios le'a mtu'ub
na' gudi'izh na' di'izh ten xa ndo' bega, no nsak na' le'a ti'in wa
uzhe'eb dub ta nsak. 14 Nlad na' le'a bexa ltsa'a na' bexa Israel
ini'í ta ndun bega, cha no bexa yach wats Dios. 15 Le'a Dios mla'a
bexa Israel wa, ndontsa le'a iteata be men yoo gan ibii wats Dios.
Le'a gal zha na yach bexa wa wats Dios, le'a ta wa gak cuent
ibangal bexa ndo' gealgut. 16 Tal ton usa'a dub pan ndon le'a ned
ndo' Dios, we'e le'a itea be pan nto'o ko'ob wa ta tenka Dios. No
tal le'a be lo dub ya ta ten Dios, we'e le'a itea be xos-a ta tenka
Dios. No liga le'a be usan gox ten bexa Israel wa ngok xmen Dios,
ta we'e noga bexa nak xin bexa wa gal gor gak xmen Dios.
17 Le'a bexa Israel nak cuent be xos dub ya olivo, be ná
myabto'og. Ná le'a bego nak cuent xos stubga ya olivo yo'o
ulen. Cha ndi le'a bega mge'al ndo' ya ned wa sakndo' be ná
myabto'og wa, ndontsa gunti'in bega be lo ya wa no nits ten ya
wa. 18 Parea lá izhinna bega ndo' bexa Israel bexa nak cuent ta
myabto'og wa, le'a be xos dub ya na'anpa le'a ndun nsobnge'a
xan ya wa. Le'a xan ya wa ndi le'a ndun ndi'ibnge'a xos-a.
19 Ncho bega gab le'a be xos ya wa myabto'og ndontsa ige'al bega
ndo' ya wa. 20 Le'a ta wa ta ugeaka. Le'a bexa wa myabto'og geal le'a
bexa lá ige' ladna Cristo. We'e le'a bego mge' ladna Cristo, cha mge'al
bega ndo' ya wa. Parea lá izhinna bega, ndi bla'ach bega le'aka bega.
21 Tal le'a Dios li ulobto'og bexa le'apa nak xos ya wa, no liga syo'o
gan gunno xa bega. 22 Binbe'e bega xte'e uzhe'eb utsin nak Dios
ndo' be men, no xte'e ntsaksi xa be men. Le'a xa ntsaksika bexa lá
nxobgek, parea uzhebpa utsin gunno xa bega tal le'a bega ige'ta ladna
xa. Ná tal le'a bega na'anpa li gun, le'a Dios no bega kabto'og. 23 No
tal le'a bexa Israel ige' ladna Cristo, le'a Dios uke'al bexa le'aka ndo'
ya wa, le'a Dios ndap juers gun xa ta wa. 24 Le'a bego ba' nak cuent
be xos ya olivo, ya yo'o ulen wa, cha mge'al bega ndo' ya olivo, ya
wen wa. Parea le'a bexa Israel cuent nak be xos le'aka ya wen wa, ta
we'e mas lid bid uke'al Dios bexa ndo' le'aka sa myabto'og bexa wa.

Dios ilats ladna bexa Israel

25 Le'a na' nlad ini'í bega dub ta uga'ach ten Dios, ndontsa
lá izhinna bega: le'a bexa Israel myak ngud lado'o na dub
nde'ep, gast gal zha na le'a bexa na'anpa xa Israel gungea ladna

Cristo, gast plo mti Dios bexa. [26] We'e le'a itea bexa Israel gap
gealnaban ndo' Dios, lak nkeani'i di'izh ten Dios ndab Dios:

Le'a gezh Sion ito'o dub xa uxa'ak be men,
xa na ko'o bexa Israel ndo' ta ugap.[a]
[27] Le'a ta wa trat gunno na' bexa,
gor na utsu'u na' be ke ten bexa.[b]

[28] Le'a kwa'ad bexa Israel mxelad di'izh wen ten Cristo, ta we'e
le'a bega na'anpa xa Israel syo'o gan ibii wats Dios. Ná le'a Dios
bi nkwea' ladna bexa wa le'a xa wa mti be usan gox polta ten
bexa. [29] Le'a dub ta'a ga nsa'a Dios, le'a xa lá ulat-a. No liga le'a
bexa na mti Dios, le'a Dios lá ula'alad bexa. [30] Polta le'a bega
lá nxobgek ndo' Dios. Ná nat le'a Dios mlats ladna bega geal
le'a bexa Israel wa lá uxobgek ndo' Dios. [31] Nat le'a bexa wa lá
nxobgek ndo' Dios, ná le'a Dios ilats ladna bexa wa lak mlats
ladna xa bego. [32] Le'a Dios le'a mluu le'a itea be men lá uxobgek
ndo' xa, ndontsa uluu xa le'a xa ilats ladna itea be men.
[33] ¡Uzhebpa nyakbe'ena Dios itea be ta'a, no nchando' xa itea
be ta'a! ¡Na'an ton yoo gan ini'í xte'e ndanbe'e Dios, no xta'an
ndun xa! [34] ¿Ti ncho ton nyakbe'ena ná xta'an ndanbe'e Dios
zha? ¿No ti ncho ton syo'o gan utenxe'a Dios zha? [35] ¿No ti ncho
ton ned msa'a ta'a uka'a Dios zha, ndontsa juerska kix Dios ika'a
xa wa? [36] Le'a iteanak be ta ncho, le'a Dios le'a mbinde'e-yá no
ndun xa le'a-yá ndun ti'in no nluu-yá le'a xa ndon le'a juert nak.
¡Le'a Dios le'a nak xa ndon le'a si'il idub tiemp! Lika nak-a.

Xte'e nsabndo' gun be xmen Cristo

12 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a ta na uzhe'eb nlats ladna
Dios beuna, ta we'e na'ab na' ndo' bega usa'a bega le'aka
le'a bega ndo' Dios, cuent dub xnab nban gak bega, ta umbi'i nak
ndo' xa, no ta nsak ladna xa. Le'a ta wa lak nsabndo' yankea beuna
Dios. [2] Lá gak bega lak nak be men ncho nat, ndi bla'a bega uche'a
Dios mod gunbe'e bega, ndontsa li igondo' bega xta'an nlad Dios
gun bega: le'a ta wa ta utsin nak, no ta wen nak, no ta ga'al nak.
[3] Le'a Dios utsin mbinno na', msa'a xa ti'in ten xa gun na'. Ta
we'e le'a na' gáp ndo' bega, le'a kadga bega lá gunbe'e le'a bega
mas nsak ndo' lakka nak bega. Ndi utsin binbe'e bega cuent ten

---

[a] **11:26** Is. 59:20 [b] **11:27** Jer. 31:33-34

le'aka le'a bega, laktsa msa'a Dios nge' ladna bega xa. [4] Le'a las
dub men ndap sian lea' na, parea na'anpa itea-yá dubtsa ti'in
ndun. [5] No liga le'a beuna kwa'ad nak xmen Cristo, le'a beuna
nak cuent las Cristo, no dubtsa xkwa'a be men nak beuna.
[6] Le'a Dios nsa'a sian be ta ndák beuna, laktsa nlad xa usa'a
xa-yá ndo' kadga dub beuna. Tal le'a Dios nsa'a gudi'izh dub xa
sakndo' Dios, le'a xa wa nsabndo' li gun lak plo nge' ladna xa
Dios. [7] No tal le'a stub xa ndák ndun ti'in ndo' be ltsa'a xa, le'a xa
wa nsabndo' li gun ti'in wa. No dub xa ndák nluu be men, le'a xa
wa nsabndo' li uluu bexa. [8] No dub xa ndák ntenxe'a be men, le'a
xa wa nsabndo' li gun. No dub xa ndák nsa'a ta nki'in stub men,
le'a xa wa nsabndo' usa'a-yá dub lak ndap xa-yá. No dub xa ndák
nchansu be men, le'a xa wa nsabndo' utsin gun ta wa. No dub xa
ndák nlats ladna be men, le'a xa wa nsabndo' iten ladna li gun xa.
[9] No bkwea' ladna bega be ltsa'a bega idub ncho ladna bega.
No bxee ladna bega ndo' ta ugap, ndi usankea bega tso'o ta
wen. [10] Utsin gok bega ndo' be ltsa'a bega lak nsabndo' gak dub
xa ndo' wit xa. No gop bega mod ndo' be ltsa'a bega.
[11] No lá icha'ab bega gun bega ti'in, ndi idub ncho
ladna bega bin bega ti'in ten Dios Xa Nibe'e.
[12] Bten ladna bega ndalen ndenkea' bega gal uso' bega ta usa'a Dios.
No bxik bega ndo' be gealkwea'. No gab ge'al bidi'izhno bega Dios.
[13] Gokno bega bexa no nak xmen Dios be ta nki'in bexa.
No utsin binno bega bexa ndi'id ina' bega.
[14] Le'a gor na ugap ndanno be men bega, unab bega
ndo' Dios gakno Dios bexa. Na'anpa inab bega ini'í bexa
gealkwea', ndi unab bega gakno Dios bexa.
[15] Bten ladna bega gor na ncho bexa nten ladna.
No bi'in bega gor na ncho bexa ndo'on.
[16] Utsin ute bega no be ltsa'a bega. Lá izhinna bega, ndi bchealtsa'a
bega bexa uban nak. No na'anpa izhinnona bega be ta ndák bega.
[17] Lá ukixke bega be ta ugap ndanno be men bega, ndi bte'a ladna
bega utsin gak bega ndo' itea be men. [18] Tal syo'o gan gast plo
yakea bega, wen kwe bega no itea be men. [19] Bego na nkwea' lad
na', lá ukixke bega ta ndanno dub men bega. Ndi bla'a bega le'a
Dios le'a utsaksi xa wa, lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab Dios:

Le'a na' ndee le'a utsaksi bexa,
no ukixke na' be ta ugap mbin bexa.[a]

---

[a] **12:19** Dt. 32:35

20 No ndab-a:

Le'a tal ton dub xa ndaklono bega,
tal le'a xa wa ndanna, bsa'a bega ta gaw xa.
No tal le'a xa ndak ladna, bsa'a bega ta goo xa.
We'e ido ladna xa no ta na ndun xa wa.[a]

21 Lá ula'a bega le'a ta ugap ndun stub men wa gun gan ndo' bega,
cha no bega gun ta ugap. Ndi wen binno bega bexa wa, cha li gun
bega gan ndo' ta ugap.

Nsabndo' uxobgek be men ndo' bexa nakti'in

13 No bxobgek itea bega ndo' bexa nakti'in, le'a bexa nakti'in
wa na'an, tal le'a Dios lá igo bexa. Le'a itea bexa wa le'a Dios
le'a mte xa. 2 Le'a tal ton nkabto'o ndo' bexa nakti'in, le'a xa wa
ntidnsa'ab ndo' lak nlad Dios, cha ini'í xa gealkwea' lak nsabndo'-yá.
3 Le'a bexa ndun ta wen na'anpa nzheb ndo' bexa nak ti'in, ndi le'a
bexa ndun ta ugap nzheb ndo' bexa wa. Tal le'a bega lá nlad izheb
ndo' bexa nakti'in, utsintsa gak bega. We'e le'a bexa wa gab le'a
bega utsin nak. 4 Le'a Dios le'a ulo bexa nakti'in wa ndontsa gakno
bexa bega. Ná tal le'a bega ugap gun, we'e bzheb bega ndo' bexa wa
le'a bexa na'anpa ga lba'atsa ndeno spad. Le'a bexa wa nso' ndo'
ti'in ten Dios, ndontsa utsaksi bexa be men ndun ta ugap. 5 Ta we'e
bxobgek bega ndo' bexa wa, na'anpa ta na utsaksitsa xa bega, ndi
ta na uni'íka bega le'a ta wa ta nsabndo' gun bega. 6 No utix bega
med ndo' gobier lak nsabndo'-yá, le'a Dios le'a ulo bexa gun bexa
ti'in wa. 7 Bsa'a bega ndo' kad dub xa lak nsabndo'-yá: ndo' bexa
nakti'in bsa'a bega med lak nsabndo'-yá. No gop bega mod ndo'
bexa wa, no utsin bidi'izh bega ndo' bexa wa lak nsabndo'-yá.

Nsabndo' ikwea' ladna bexa be ltsa'a xa

8 Na'anpa isa'ab bega ndo' ni dub men, ndi bkwea' ladna bega be
ltsa'a bega. Le'a tal ton ikwea' ladna be ltsa'a na, le'a xa wa ndunka
lak ndab ley ten Dios. 9 Ndab-a: "Lá ugal bega stub xa na'anpa xa
ten bega. Lá gut bega men. Lá gun bega gealwa'an. Lá gun bega
gealkwi'in. Lá isa'ab ladna bega ta ndap stub men."[b] Le'a ta gáp na'
ndee nak xan itea be ta wa no iteata be ta'a unibe'e Dios: "Bkwea'

---

[a] **12:20** Pr. 25:21-22 [b] **13:9** Ex. 20:13-17; Dt. 5:17-21

ladna lu be ltsa'a lu lakkata lu."[a] 10 Le'a tal ton nkwea' ladna be
ltsa'a na, le'a xa na'anpa ugap gunno bexa wa. Ta we'e tal le'a bega
nkwea' ladna be ltsa'a na, le'a bega ndunka lak nibe'e ley ten Dios.
11 Li nsabndo' gun bega ta wa, le'a beuna uni'í xte'e nak tiemp
nat. Lá gak beuna cuent dub xa naxyats, le'a nat le'a wizh ilen Cristo
mas gax nak ndo' zha ned mbingea ladna beuna xa. 12 Le'a nat
uzhebpa nchaseala te'al, yamer gat stub xe'a. Nat yá lá gunta beuna
be ta ugap nak, ta ndun be men sa ukaw. Ndi gun beuna be ta wen,
ta ndun be men ndo' xe'a. 13 Utsin ikesea beuna lak utsin nkesea dub
xa ndo' xe'a. Lá ikesea bega ndo' be gast ncho ta ugap. No lá gun
bega gealgu. No lá ugal bega stub men na'anpa xa ten bega. No lá
gun bega be ta ugap ltsa'a ta wa. No lá ukwa'an bega uyo. No lá
ixeeno ladna bega be men ta na ndap xa ta'a. 14 Ndi gok bega lak nak
Jesucristo Xa Nibe'e, yá lá ukwa'anta bega be ta nladtsa bega.

Lá inisi be xmen Cristo be ltsa'a na

14 Utsin gok bega ndo' bexa tilaw ndangea ladna Cristo, lá
kuyoto'ono bega xa. 2 Le'a ncho bexa ndab syo'o gan gaw
itea be ta'a, ná le'a ncho bexa tilaw ndangea ladna Cristo ndi
ndaw xa sbe'en ta uge'a. 3 Le'a bexa na ndaw itea be ta'a wa lá
nsabndo' inisi bexa na lá ndaw-a. No liga le'a bexa na lá ndaw
itea be ta'a lá nsabndo'ga inisi bexa na ndaw ta wa, le'a iteanak
bexa wa dubtsa nsak ndo' Dios. 4 ¿Ton nak bego nisi bega bexa
wa, bexa na no ndun ti'in ndo' Dios? Le'a Dios le'a nak xa nibe'e
bexa wa, gab xa tal le'a ta ndun bexa wa ta wen natal ta lid le'a
nak-a. Le'a Dios ndap juers ndakno xa bexa gun bexa ta wen.
5 Le'a ncho bexa ndab le'a dub wizh mas nsak ndo' stub wizh,
no ncho bexa ndab le'a itea be wizh parej nak. Le'a kadga dub
beuna nsabndo' ini'í xte'e ndanbe'e beuna cuent ten ta wa. 6 Le'a
xa na ndab le'a dub wizh mas nsak ndo' stub wizh wa, no xa na
ndab le'a itea be wizh parej nak wa, le'a itop bexa wa nsak le'a ta
ndun xa wa ta nsak ladna Dios. No liga le'a xa na ndaw itea be
ta'a wa no xa na lá ndaw-a, le'a itop bexa wa nsak le'a ta ndun
xa wa ta nsak ladna Dios, no nsa'a bexa xno ndo' Dios.
7 Le'a zha nban beuna no zha gat beuna le'a beuna na'anpa le'a
nibe'e beuna. 8 Le'a zha nban beuna le'a beuna nde ndo' ya'a Dios.
No zha gat beuna, le'a beuna nde ndo' ya'aka Dios. Tal nban beuna

---

[a] **13:9** Lv. 19:18

natal gat beuna, le'a beuna ndeka ndo' ya'a Dios. [9] Le'a Cristo ngut
no mban xa ndontsa gak xa Xa Nibe'e ten bexa ngut nsea bexa nban.
[10] ¿Parea xta'an nisi bega stub xa no nak xmen Cristo
zhaga? ¿No xta'an ndab bega zha le'a bega mas nsak ndo'
xa wa? Le'a gal dub wizh le'a beuna itea kwe ndo' Cristo.
[11] Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab Dios:

Le'a na' gáp le'a itea be men isaxib ndo' na'.
No igondo' iteanak be men le'a na' le'a nak Dios.[a]

[12] Le'a ta wa gab le'a kadga dub beuna iso' ndo' Dios, gab beuna
ndo' Dios ná xta'an mbin beuna.

Lá gun beuna dub ta utsabgix stub xa

[13] Ta we'e lá nsabndo' inisi beuna stub xa no nak xmen Cristo. Ndi
ula'ach beuna lá gun beuna dub ta'a utsabgix xa ndo' ta ugap. [14] Le'a
na' uní lak mluu Jesús ndo' na', le'a ni dub ta ndaw men na'anpa
gab Dios lá gaw beuna-yá. Ná le'a tal ton gunbe'e le'a Dios lá nlad
gaw xa dub ta'a, le'a xa wa lá nsabndo' gaw ta wa. [15] Ná le'a tal ta
ndaw bega wa gun lá utsin yoo ladna dub ltsa'a bega, le'a ta wa
nluu le'a bega na'anpa nkwea' ladna xa wa. Le'a Cristo no sakndo'
xa wa ngut, ta we'e le'a bega lá nsabndo' gaw dub ta'a tal le'a ta
wa utsabgix ltsa'a bega wa. [16] Tal le'a bexa no nak xmen Cristo gab
le'a ta ndun bega wa ta lid le'a nak, yá gunta bega ta wa. [17] Le'a
lak nibe'e Dios beuna, le'a ta ndaw beuna no ta ndo beuna na'anpa
ta nsak. Le'a ta nsak wa ndi ta ndun beuna ta utsin nak, no wen
nchono beuna be ltsa'a beuna, nsea nten ladna beuna, lak nsa'a
Espíritu ten Dios. [18] Le'a tal ton bexa li gun ti'in ndo' Cristo, le'a Dios
isak ladna lak nak bexa wa no gab be men le'a bexa wenka nak.
[19] Le'a beuna nsabndo' gunta ta gun wen yoono beuna be ltsa'a
beuna no ta gakno bexa wa. [20] Lá ula'a bega le'a ta ndaw bega wa
utsabgix stub xmen Cristo. Le'a itea be ta ndaw be men wa umbi'i
nak ndo' Dios, parea tal le'a ta ndaw beuna gun le'a stub xa gaila'
ndo' ta ugap, le'a beuna lá nsabndo' gaw ta wa. [21] Mas wen lá gaw
beuna be'al, no ni lá goo beuna ta nsudna men, no ni lá gun beuna ni
stub ta'a, tal le'a ta wa utsabgix stub xa, natal lá utsin yoo ladna xa,
natal gach ladna xa. [22] Le'a ta ndanbe'e bega cuent ten be ta ndee wa,
le'a ta wa le'atsa bega uni'í nsea Dios. Uzhe'eb wen yoo ladna bexa

---

[a] **14:11** Is. 45:23

na uni'í len lado'o na le'a utsin ndun ndo' Dios. 23 Ná le'a tal ton gaw
dub ta'a ndanbe'e xa lá nsabndo' gaw xa, le'a ta wa dub ke geal le'a xa
na'anpa ndun lak ndanbe'e xa len lado'o xa. Le'a itea be ta ndun bega
tal ndanbe'e bega le'a ta wa lid le'a nak, le'a ta wa dub ke ndo' Dios.
15 Ta we'e le'a beuna na mas nyakbe'ena di'izh ten Dios nsabndo'
mas gap beuna mod ndo' bexa tilaw ndangea ladna Cristo. Lá
ukwa'an beuna be ta isak ladna le'atsa beuna. 2 Le'a kadga beuna
nsabndo' gakno be ltsa'a na ndontsa mas ige' ladna bexa Dios. 3 Le'a
Cristo na'anpa ukwa'an ta nladtsa xa, le'a lak nkeani'i di'izh ten Dios
le'a xa ndab ndo' Dios: "Le'a gor na nisi bexa go, le'a na' no kwea'
nyo'o ladna."[a] 4 Le'a be di'izh ten Dios nkea polta, le'a ta wa nkeani'i
ndontsa uluu-yá beuna xte'e mas uxik beuna, no lá gach ladna beuna
ndenkea' beuna gal uso' beuna ta usa'a Dios. 5 Le'a Dios le'a ndun le'a
beuna nxik, no lá ndach ladna beuna. Nat na'ab na' ndo' xa wa gun xa
dubtsa gak bega lak nlad Cristo Jesús, 6 ndontsa dubtsa gab bega le'a
Dios uzhe'eb dub Dios si'il, xa na le'a nak Xus Jesucristo Xwan beuna.

Bexa na'anpa xa Israel wa no ige' ladna Cristo

7 Le'a lak utsin nak Cristo ndo' beuna, no liga utsin gok bega ndo'
be ltsa'a bega. We'e le'a be men gab le'a Dios uzhebpa wen nak.
8 Le'a na' ndáp le'a Cristo Jesús mbi'id ndo' gizhliyo ndontsa gakno
xa bexa Israel, mluu xa le'a Dios sbe'en gealngea ndadi'izh, ndunka
Dios ta ndab xa ndo' be usan gox polta ten bexa wa. 9 No mbi'id
Cristo ndontsa le'a bexa na'anpa xa Israel usa'a xno ndo' Dios ta
na nlats ladna Dios bexa, lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

> Le'a na' gáp ndo' bexa na'anpa xa Israel le'a go le'a nak Dios.
> No golto'o na' ndo' go.[b]

10 No nkeani'i di'izh ten Dios ndab-a:

> Le'a bego bexa na'anpa xa Israel,
> bten ladna bega lak nten ladna be xmen Dios.[c]

11 No nkeani'i-yá:

> Bsa'a bega xno ndo' Dios, itea bego xa na'anpa xa Israel.
> Bidi'izh bega xte'e si'il nak xa, bego xa itea be nacion.[d]

---

[a] **15:3** Sal. 69:9 [b] **15:9** 2 S. 22:50; Sal. 18:49 [c] **15:10** Dt. 32:43 [d] **15:11** Sal. 117:1

12 No stub ta'a mke'a Isaías ndab-a:

Gal zha ilen dub xa lat be xin Isaí,
gak xa xa nibe'e bexa na'anpa xa Israel.
We'e le'a bexa wa ige' ladna xa.[a]

13 Le'a Dios le'a nak xa na usa'a itea be ta wen ndenkea' beuna. Nat
na'ab na' ndo' xa gun xa uzhe'eb iten ladna bega no wen yoono bega be
ltsa'a bega, bego na ndangea ladna xa wa. Li ndontsa juers ten Espíritu
ten Dios le'a bega mas gungea ladna le'a Dios usa'aka ta ndab xa wa.

Ti'in ndun Pabl

14 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' uníka le'a bega uzhe'eb
wen nak, no uni'í bega sian ta'a gast gun bega gan utenxe'a bega
be ltsa'a bega. 15 Ná le'a na' ndee ngop valor mke'a na' ta ndee
wa, ndontsa lá yalad bega-yá. Le'a Dios uzhe'eb wen ndanno na',
16 mti xa na' gun na' ti'in ten Jesucristo lat bexa na'anpa xa Israel,
ndadi'izh na' di'izh wen ten Dios ndo' bexa, ndontsa gak bexa cuent
dub xnab isak ladna Dios, no utsambi'i Espíritu ten Dios lado'o bexa.
17 Le'a ta na nak na' xmen Cristo Jesús le'a na' nten ladna ndun na'
ti'in ndo' Dios. 18 Lá ndadi'izh na' be ta ndun na', le'a na' ndi ndadi'izh
ta mbinno Cristo na'. Le'a bexa na'anpa xa Israel mxobgek ndo' Dios
gor na mbi'ín bexa ta ndadi'izh na' no uni'í bexa be ta ndun na', 19 be
uyon mbin na' juers ten Espíritu ten Dios. Ta we'e le'a di'izh wen
ten Cristo mte'achso itea lad, gast Jerusalén nsea gast región Ilírico.
20 Le'a na' mbin juers mbidi'izh na' di'izh ten Cristo sa biseata go'ón
bexa-yá, cuent dub xa ndande'e ni'i na'anpa gunde'e xa-yá tso'o ta
mtexan xa'aga men. 21 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Le'a bexa ncho sa na na'anpa ngen cuent ten xa,
gal dub wizh le'a bexa igondo' xa wa.
No bexa na gol go'ón di'izh ten xa wa,
le'a bexa wa yakbe'ena-yá.[b]

Pabl nlad ya' gezh Roma

22 Le'a ta na li ndun na' ti'in wa, ta we'e gast nat bi lá yo'o gan
gal ina' na' bega. 23 Parea le'a nat le'a na' yá msando' ti'in ndun

---

[a] **15:12** Is. 11:10 [b] **15:21** Is. 52:15

na' sa ndee, no sianla li'in nlad na' gal ina' na' bega. [24] Ta we'e
le'a zha na gaa na' España, iti'id na' sa ncho bega, yono na' bega
dub nde'ep. We'e gakno bega na' nes gaa na' España. [25] Parea le'a
na' ned Jerusalén gaa, goo na' ta gakno be xmen Cristo sa wa.
[26] Le'a ta wa med myunjunt bexa Macedonia no bexa Acaya, ta
ika'a bexa uban nak ncho lat be xmen Cristo gezh Jerusalén. [27] Le'a
bexa wa mten ladna msa'a bexa ta wa. Le'a ta wa dub ta lika
nsabndo' gun bexa, geal le'a bexa Israel mluu di'izh ten Dios ndo'
bexa be gezh xa'aga wa. Ta we'e le'a bexa wa liga nsabndo' usa'a
ta nki'in bexa Israel wa. [28] Le'a tso'o na yun na' cuent med wa, gal
ina' na' bega nes gaa na' España. [29] Le'a na' uní le'a gor na ilayal
na' wats bega, le'a Cristo gun uzhebpa wen yoo ladna beuna.
[30] Le'a bego nak beuna xmen Cristo, le'a ta na nge' ladna beuna
Jesucristo Xwan beuna, no ta na nkwea' ladna beuna be ltsa'a
beuna lak nsa'a Espíritu ten Dios, ta we'e gáp na' ndo' bega inab
bega ndo' Dios gakno xa na', [31] ndontsa na'an xta'an gunno bexa
Judea na', bexa lá ndangea ladna Cristo. No unab bega ndo' Dios
iten ladna be xmen Dios ndencho Jerusalén gor na yun na' cuent
med wa. [32] We'e tal le'a Dios nlad, le'a na' ilayal wats bega, no
iten lad na' zha wa, no une na' lat bega. [33] Le'a Dios, xa ndun
wen nyo'o ladna beuna, ula'ach iteanak bego ba'. Lika gak-a.

Pabl nidi'izh ndo' pla bexa

16 No ndáp na' ndo' bega ta wen nak Febe, dub xagots no nak
xmen Cristo, le'a xa no ndakno be xmen Cristo gezh Cencrea.
[2] Utsin gok bega ndo' Febe wa gor ilansea' xa sa ba', lak nsabndo'
gak bega ndo' itea bexa nak xmen Cristo. Gokno bega xa guni'i
xta'an nki'in xa, le'a xa ndakno na' lak ndakno xa kwa'ad be men.
[3] Unidi'izh bega ndo' Priscila nsea ndo' Aquila sakndo' na', bexa
ndunno na' ti'in ten Cristo Jesús. [4] Le'a bexa wa ngokno na' dub
gor ngi rages ngat na', ni lá ndanbe'e bexa le'a bexa noga sat. Ta
we'e nsa na' xno ndo' bexa. No liga le'a bexa na'anpa xa Israel,
bexa no nak xmen Cristo, nsa'a xno ndo' bexa wa. [5] No unidi'izh
bega ndo' be xmen Cristo nzhealbe ta lid Priscila no Aquila wa.
Nsea unidi'izh bega ndo' Epeneto dub xa nkwea' lad na', xa
ned mge' ladna Cristo región Acaya. [6] No unidi'izh bega ndo'
Marí, xa uzhebpa ndun ti'in lat bega. [7] No unidi'izh bega ndo'
Andrónico no ndo' Junias, bexa no nak xa Israel. Le'a bexa
wa ukeano na' litgi'ib, no uzhe'eb wen ndun bexa ti'in ten
apostol. Le'a bexa wa ned mbingea ladna Cristo ndo' na'.

[8] No unidi'izh bega ndo' Amplias dub xa nkwea' lad na', xa no
nak xmen Cristo. [9] No unidi'izh bega ndo' Urbano, xa no ndun ltsa'a
ti'in ndun na' ndo' Cristo Jesús. No unidi'izh bega ndo' Estaquis xa
nkwea' lad na'. [10] No unidi'izh bega ndo' Apeles, xa wen ndun ti'in
ten Cristo. No unidi'izh bega ndo' bexa ncho ta lid Aristóbulo. [11] No
unidi'izh bega ndo' Herodión xa no nak xa Israel, no ndo' bexa ncho
ta lid Narciso, bexa ndangea ladna Cristo. [12] No unidi'izh bega ndo'
Trifena no ndo' Trifosa, be xagots ndun ti'in ten Cristo. No unidi'izh
bega ndo' Pérsida xa no nak amig ten na', dub xagots uzhebpa ndun
ti'in ten Cristo. [13] No unidi'izh bega ndo' Rufo, dub xa na mti Dios,
nsea ndo' xna'a xa, le'a na' nkwea' ladna xa cuentta xna'a na'. [14] No
unidi'izh bega ndo' Asíncrito nsea ndo' Flegonte nsea ndo' Hermas
nsea ndo' Patrobas nsea ndo' Hermes nsea ndo' bexa ncho wats bexa,
bexa no nak xmen Cristo. [15] No unidi'izh bega ndo' Filólogo nsea
ndo' Julia nsea ndo' Nereo nsea ndo' bsan xa no ndo' Olimpas nsea
ndo' itea bexa ncho wats bexa wa, bexa no nak xmen Cristo.

[16] Unidi'izh bega ndo' be ltsa'a bega wa lak ta na nluu
le'a bega nkwea' ladna bexa. Le'a itea be xmen Cristo
ndencho sa ndee no nlad inidi'izh ndo' bega.

[17] Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' na'ab ndo' bega gap
bega cuent ndo' bexa nlad uteltsa'a bega, le'a bexa wa nluu be
ta xa'aga ndo' lak mtsidla bega wa. Le'a na' gáp ndo' bega lá
uchealtsa'a bega bexa wa. [18] Le'a bexa li nak wa na'anpa ndun ti'in
ten Jesucristo Xwan beuna, ndi nkwa'an bexa sbe'en ta nladtsa
bexa, ndadi'izh bexa be di'izh chul no be di'izh ugu'ud nak, ndontsa
ukwi'inno bexa be men lá nyakbe'ena. [19] Le'a ta na nxobgek
bega ndo' Dios wa uzhebpa ngen itea lad, ta we'e ntenno lad na'
bega. Ná le'a na' nlad list gak bega gun bega ta wen, no umbi'i
gak bega ndo' be ta ugap. [20] Le'a Dios, xa ndun wen yoo ladna
beuna wa, sken usundats maxu'u xan ndats bega. Na'ab na' ndo'
Jesucristo Xwan beuna mas uzhe'eb utsin gunno xa bega.

[21] Le'a Timoteo, xa na no ndunno na' ti'in, no nlad inidi'izh
ndo' bega. No liga le'a Lucio no Jasón no Sosípater, bexa
Israel bexa ltsa'a na' noga nlad inidi'izh ndo' bega.

[22] Le'a na' Tercio, xa na le'a nsobuke'a git ndee sakndo'
Pabl, no nidi'izh na' ndo' bego nak beuna xmen Cristo.

[23] No Gayo nidi'izh ndo' bega. Le'a na' Pabl ncho'o ta
lid xa wa, no sa ndee nsa'a xa nzhealbe be xmen Cristo. No
Erast xa nchansu med ten gezh ndee nidi'izh ndo' bega. No
Cuarto xa no nak xmen Cristo nidi'izh ndo' bega.

24 Na'ab na' ndo' Jesucristo Xwan beuna mas uzhe'eb
utsin gunno xa iteanak bega. Lika gak-a.

Ta lult mke'a Pabl ndo' git

25 Le'a Dios le'a sun gan dubtsa kwe bega lak nak di'izh wen
ten Jesucristo ta ndadi'izh na'. Le'a di'izh wa ta uga'ach ten Dios
ta mluu xa ndo' beuna, dub ta idub polta na'anpa nchando' be
men. 26 Ná nat le'a beuna nchando' ta wa lak mke'a be profet
polta, bexa mbidi'izh sakndo' Dios. Le'a Dios, xa na nban idub
tiemp, unibe'e ndo' bexa wa li ukea bexa, ndontsa gungea
ladna itea be men Dios no uxobgek bexa ndo' Dios.
27 Nat le'a juers ten ta ndun Jesucristo le'a beuna gab le'a Dios
ndon le'a xa ndák, no le'akama xa nak Dios idub tiemp. Lika nak-a.

Git ned mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Corinto

Le'a Pabl nak xa ned mchealte be xmen Cristo ndencho gezh Corinto. Le'a bexa wa uzhe'eb ndák be ta nsa'a Espíritu ten Dios, parea ncho sian be ta lid le'a nak ndun bexa. Le'a bexa wa ndangeaka ladna Jesús, parea ndeyo bexa no mteltsa'a bexa. No lá ndun bexa lak nsabndo' gun bexa gor na nzhealbe bexa ndaw bexa xche'e ten Cristo. No ncho bexa ngal stub xa na'anpa xa ten xa. Le'a Pabl uteyo bexa be ta li ugap ndun bexa wa. No ndadi'izh libr ndee xte'e kix Dios be ta ndun be men ndo' gizhliyo, no xte'e nsabndo' ikwea' ladna bexa be ltsa'a xa, no xte'e iban bexa nak xmen Cristo. Le'a git ndee mke'a xa zha ncho xa gezh Éfeso, pa msaga'al bga'ay li'in tso'o na mkea Jesús gibe'a.

Pabl unidi'izh ndo' bexa gezh Corinto

1 Le'a na' ndee Pabl, xa mti Dios no mtu'ub xa na' gun na' ti'in ten
Jesucristo. Le'a na' nsea Sóstenes xa no nak xmen Cristo, [2] nke'a
besa git ndee ndo' bego nak xmen Dios nzhealbe gezh Corinto ba'.
Le'a Dios mtsambi'i lado'o bego nak xmen Cristo Jesús. No utezh
Dios bega umbi'i gak bega, lak umbi'i nak itea bexa nge' ladna
Jesucristo, guni'i pa ncho bexa. Le'a xa wa nak Xa Nibe'e ten bexa
wa no beuna. [3] Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xa Nibe'e
utsin gak bexa ndo' bega, no gun bexa wen yoo ladna bega.

Pabl nsa'a xno ndo' Dios

[4] Nsa tse'e na' xno ndo' Dios, le'a Dios uzhebpa wen ndanno
bega nak xmen Cristo Jesús. [5] Le'a ta na nak bega xmen Cristo
wa, le'a Dios uzhebpa nsa'a be ta nsak ndo' bega: le'a ta wa ta
ndadi'izh bega no ta ndák bega. [6] Le'a bega ndangeaka ladna di'izh
ten Cristo, [7] ta we'e le'a Dios msa'aga ta ndák kadga dub bega,
yá na'an xta'an ndun jwalt lat bega, ndalen ndenkea' beuna gal
zha ilengal Jesucristo Xa Nibe'e. [8] Le'a Dios gakno bega ga'al kwe
bega gast wizh lult, na'anpa gap bega ke ndo' Dios gal zha ilen
Jesucristo Xwan beuna. [9] Le'a Dios ndunka be ta ndab xa gun xa.
Le'a xa le'a mti bega yoo bega wats Xin xa, Jesucristo Xwan beuna.

Be xmen Cristo lá nsabndo' gak pla xkwa'a na

10 Bega nak beuna xmen Jesús, le'a ta na nak na' xmen Jesucristo,
le'a na' na'ab ndo' bega dubtsa gunbe'e bega no na'anpa yak bega top
partid. Utsin gok bega ndo' be ltsa'a bega no dubtsa gok bega. 11 Li
ndáp na' geal le'a be ltsa'a Cloé ndab ndo' na' le'a lat bega ncho bexa
nyoto'ono be ltsa'a na. 12 Le'a lat bego ba' ncho bexa ndab le'a xa nak
xmen Pabl; no nchoga bexa ndab le'a xa nak xmen Apolos; no ncho
xa ndabga le'a xa xmen Pedr; no stub xkwa'aga bexa ndab le'a xa nak
xmen Cristo. 13 ¡Le'a na' gáp ndo' bega le'a be xmen Cristo lá nsabndo'
gak pla xkwa'a na! ¡No na'anpa na' ndee ukea ndo' cruz sakndo'
bega! ¡No na'anpa italea' bega por na gak bega xmen na'! 14 Nsa na'
xno ndo' Dios le'a na' na'anpa igolea' ni dub bega, nabtsa Crispo
nsea Gayo ulalea' na'. 15 We'e na'an ton syo'o gan gab le'a utalea'
natsa gak xa xmen na'. 16 No ulalea' na' bexa ta lid Estéfanas, parea
nsak na' lá igolea'ta na' ni stub xa. 17 Le'a Cristo na'anpa mtu'ub na'
kolea' na' be men, le'a xa ndi mtu'ub na' gal yadi'izh na' di'izh wen
ten xa. Le'a na' na'anpa ndadi'izh ta gal ladna be men, le'a na' ndi
nlad ini'í bexa le'a ta na ngut Cristo ndo' cruz wa dub ta mas nsak.

Cristo nluu ta juert nak Dios

18 Le'a cuent ten bexa na lá gap gealnaban ndo' Dios, le'a
ta na ngut Cristo ndo' cruz wa dub ta tont. Ná le'a cuent ten
beuna, bexa na ndap gealnaban ndo' Dios wa, le'a ta wa nluu ta
juert nak Dios. 19 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab Dios:

Le'a na' unitndo' ta ndák bexa ndab le'a mas ndák,
no uxelad na' be ta nyakbe'ena bexa wa.[a]

20 ¿Xti'in bexa ndák, no bexa ntsid, no bexa ndadi'izh be ta ten
gizhliyo ndee zha? Le'a cuent ten Dios le'a ta ndák bexa wa ta
tont. 21 Le'a lak ndák Dios wa, le'a xa lá ula'a igondo' be men xa
laktsa ndák bexa. Le'a xa ndi nsa'a gealnaban ndo' bexa ndangea
ladna di'izh ten xa, dub ta na ndab be men le'a-yá ta tont.
22 Le'a bexa judio nlad ini'í dub uyon gun Dios, no bexa na'anpa xa
judio nlad go'ón dub di'izh wen. 23 Parea le'a besa ndee ndi ndadi'izh
le'a Cristo ngut ndo' cruz sakndo' beuna. Le'a bexa judio ndakloo
ndo' ta wa. No le'a bexa na'anpa xa judio wa nsak le'a ta wa ta tont.

---

[a] **1:19** Is. 29:14

24 Ná le'a cuent ten bexa na mti Dios, guni'i tal xa judio xa natal xa
na'anpa xa judio xa, le'a ta na li ngut Cristo wa le'a nluu ta juert nak
Dios nsea ta ndák Dios. 25 Le'a be men ndab le'a ta na li ngut Cristo
wa dub ta tont, parea le'a Dios mas ndák ndo' itea be men. Ndab bexa
le'a Dios ule'a nak, parea le'a Dios mas juert nak ndo' itea be men.
26 Bego nak beuna xmen Cristo, btse'a ladna bega le'a Dios mti
bega maska uxeema bega ndák lak ndák be men, nsea uxeema bega
nibe'e, nsea uxeema bega nsak. 27 Le'a Dios ndi mti bexa ndab be men
xa na'anpa ndák, ndontsa ido ladna be men ndák. Nsea mti Dios bexa
ndab be men ule'a nak, ndontsa ido ladna bexa juert nak. 28 Nsea mti
Dios bexa ndab be men xa na'an xti'in no bexa nxelad be men no bexa
na'anpa nsak, ndontsa uluu Dios le'a ta nsak ndo' gizhliyo ndee wa ta
na'anpa nsak cuent ten Dios. 29 Ta we'e na'an ton nsabndo' izhinna
ndo' Dios. 30 Le'a Dios myunno bega xmen Cristo Jesús, no msa'a xa
ta ndák beuna lak ndák Cristo. Le'a juers ten Cristo le'a beuna wen
nya'an ndo' Dios, no umbi'i nak lado'o beuna ndo' Dios, no ulo'o xa
beuna ndo' be ke ten beuna. 31 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios,
ndab-a le'a tal ton nlad izhinna, ndi izhinnona xa ta mbin Dios.

Pabl mbidi'izh le'a Cristo ngut ndo' cruz

2 Le'a bego nak beuna xmen Cristo, le'a zha na ngwalyadi'izh
na' di'izh ten Dios ndo' bega, le'a na' na'anpa ngudi'izh be
di'izh ugan no lá ngunti'in na' be di'izh nsak. 2 Ndi mbinbe na'
gudi'izh na' sbe'en cuent ten Jesucristo, no ta na ngut xa ndo'
cruz. 3 Le'a gor na uso' na' lat bega mbin na' cuent dub xa lá
nsak, no gast nxis na' tant nzheb na'. 4 Le'a gor na mbidi'izh na'
di'izh ten Cristo ndo' bega, na'anpa ngudi'izh na' di'izh ugu'ud lak
be ta'a ndák be men. Le'a Espíritu ten Dios ndi mluu ndo' bega
le'a ta mbidi'izh na' wa ta ugeaka, 5 ndontsa na'anpa ige' ladna
bega ta ndák be men, ndi mge' ladna bega juers ten Dios.

Dios nsa'a ta yakbe'ena be men ta ndák Dios

6 Parea le'a ndo' be men mas nge' ladna Dios, le'a besa ndadi'izhka
lak ndák Dios. Ná le'a ta wa na'anpa lak nak ta ndák be men nde
ndo' gizhliyo ndee, ni ta ndák bexa nibe'e, le'a ta ndák bexa wa
ta initndo'. 7 Le'a besa ndi ndadi'izh ta ndák Dios, dub ta tilaw
mluu Dios ndo' be men. Le'a zha biseata gaknde'e gizhliyo, le'a
Dios mbinbe'e usa'a xa ta wa ndo' beuna ndontsa no beuna yoo
wats xa. 8 Le'a ta wa dub ta na'anpa nchando' be men nibe'e ndo'

gizhliyo ndee. Le'a tal xa igondo'-yá le'a bexa na'anpa uke'a Cristo
ndo' cruz. 9 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Be ta'a na'an ton gol ini'í,
no ni na'an ton gol go'ón-a,
no ni na'an ton gol gunbe'e-yá,
le'a Dios le'a msaxkwa'a ta wa,
usa'a xa-yá ndo' bexa ndankea xa.[a]

10 Parea le'a Dios mluu be ta ndee wa ndo' beuna juers ten Espíritu
ten Dios, le'a Espíritu wa ngoxnes iteanak be ta'a gast be ta mas
ndák Dios.
11 Na'an ton ini'í xta'an ndanbe'e stubga xa; ndon le'akama xa
uni'í ta ndanbe'e xa wa. No liga le'a Espíritu ten Dios ndon le'akama
uni'í ta ndanbe'e Dios. 12 Le'a beuna na'anpa ndanbe'e lak ndanbe'e
be men gizhliyo, le'a beuna ndi ndap Espíritu msa'a Dios, ndontsa
yakbe'ena beuna ta wen nsa'a Dios ndo' beuna. 13 Le'a ta na li
ndadi'izh besa wa na'anpa be di'izh ndáktsa be men, le'a-yá ndi be
di'izh msa'a Espíritu ten Dios ndo' besa. Li ndadi'izh besa be di'izh
ten Espíritu ten Dios ndo' bexa na ncho Espíritu wa len lado'o na.
14 Le'a tal ton na'anpa nchando' Dios, le'a xa wa na'anpa
ndangea ladna di'izh ten Espíritu ten Dios, le'a cuent ten xa
le'a ta wa dub ta tont. No ni lá yoo gan yakbe'ena xa-yá, le'a
Espíritu ten Dios le'a nsa'a ta yakbe'ena bexa-yá. 15 Ná le'a bexa
ncho Espíritu ten Dios len lado'o na, le'a bexa wa nyakbe'ena
xta'an be ta wen no xta'an be ta ugap. Parea le'a be men
gizhliyo lá nyakbe'ena xte'e nak bexa ncho Espíritu ten Dios
len lado'o na wa. 16 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

¿Tonma gun gan igondo' ta ndanbe'e Dios zha?
¿Tonma isu'u ndi le'a utenxe'a Dios zha?[b]

Parea le'a beuna ndi ndanbe'e lak ndanbe'e Cristo.

Dubtsa ltsa'a itea bexa ndun ti'in ten Dios

3 Bego nak beuna xmen Cristo, uyo'o dub tiemp le'a na' ndee
lá yo'o gan ngudi'izh ndo' bega lak ndadi'izh na' ndo' be men
ncho Espíritu ten Dios. Ndi mbidi'izh na' ndo' bega lak ndadi'izh

---

[a] **2:9** Is. 64:4 [b] **2:16** Is. 40:13

na' ndo' be men gizhliyo, cuent dub xa ti'i mbingea ladna Cristo.
2 Le'a na' mbidi'izh dub ta ndon le'a mas uya'al nak ndo' bega,
geal le'a bega lá yo'o gan yakbe'ena be ta mas ugan, cuent dub
medo'o bi lá isu'u gaw. No gast nat bi lá gunka bega gan yakbe'ena
bega-yá. 3 Le'a bega bi nkwa'an be ta nladtsa bega, le'a ncho bega
nxee ladna ndo' stub men ke ten ta ndap xa, nsea nkwa'an bega
uyo, no nlad bega yak bega top partid. Le'a ta wa nluu le'a bega
ndun lakka ndun be men gizhliyo. 4 Le'a ncho bega ndab le'a bega
xmen na', no ncho bega ndab le'a bega xmen Apolos. Le'a ta na
li ndun bega wa nluu le'a bega nkwa'an ta nladtsa bega.

5 ¿Lá ini'í bega zha le'a Apolos wa nsea na' ndee, le'a kadga
dub besa ndun ti'in laktsa nlad Dios, ndontsa mbingea ladna bega
Dios? 6 Le'a na' ndee cuent dub xa ngos dub ta'a, le'a Apolos cha
mka'al-a, parea le'a Dios le'a mbin ngo'ol-a. 7 Le'a ta wa nluu le'a ni
men ndas-a wa no ni men nka'al-a wa na'anpa xa nsak, ndi Dios
xa na ndun ga'al-a wa, xa we'e xa nsakka. 8 Le'a bexa ndas di'izh
wa no bexa nka'al-a, le'a bexa wa dubtsa nakbe. Le'a Dios kix ta
ika'a bexa wa kadga ti'in ndun bexa. 9 Le'a itop besa ltsa'a na junt
ndun besa ti'in ten Dios. Le'a bega nak cuent dub ble'a yo ten
Dios sa ndun besa ti'in, nsea cuent dub ni'i ndande'e Dios.

10 Le'a lak mluu Dios na', mbidi'izh na' di'izh ten Dios ndo'
bega. Le'a na' cuent dub mech mtexan dub ni'i. Le'a stub
xa mbinde'e-yá tso'o ná li mtexan na' wa. Parea kadga dub
men ula'ach xte'e gunde'e xa ná ten xa. 11 Le'a na'an ton yoo
gan utexan stub-a ndo' lak ta na yá utexanla wa, le'a xan-a
wa nak Jesucristo. 12 Le'a tso'o ta li utexanla wa, syo'o gan
gunde'e xa-yá oro, natal plata, natal be ge' chul, natal ya,
natal gixgi, natal yalod. 13 Parea gal wizh ilengal Jesucristo,
le'a ti'in mbin kadga dub beuna wa uluu. Le'a xa ilen no gi',
le'a gi' wa le'a gun preb ti'in na mbin beuna wa. 14 Le'a tal
ta mbinde'e beuna wa lá yol' ndo' gi' wa, we'e le'a Dios kix
ika'a xa mbinde'e-yá wa. 15 Ná tal le'a ti'in mbin xa wa yol', le'a
ti'in wa initndo', parea le'a xa wa sapka gealnaban ndo' Dios.
Le'a xa wa gak cuent dub xa mxo'on sa nsayol' lid na.

16 ¿Cha lá ini'í bega le'a bega nak ni'i ten Dios zha, le'a Espíritu
ten Dios ncho len lado'o bega? 17 Tal ton utsabgix bexa nak ni'i ten
Dios, le'a Dios utsaksi men wa, le'a bega nak dub ni'i umbi'i ten Dios.

18 Na'anpa ukwi'inno bega le'aka bega. Lá gunbe'e bega le'a bega
nak be men ndák ndo' gizhliyo ndee. Ndi gok bega cuent dub xa
na'anpa ndák be ta gizhliyo, ndontsa gak bega dub xa ndákka ndo'

Dios. [19] Le'a ta na ndák be men ndo' gizhliyo ndee wa, le'a cuent
ten Dios le'a ta wa dub ta lá isu'u, lak nkeani'i di'izh ten Dios:

Le'a Dios gun ilayat be men ndo' le'aka ta ndák bexa.[a]

[20] No ndab-a:

Le'a Dios uni'í le'a ta ndanbe'e be men ndák wa,
le'a ta wa sbe'en be ta lá isu'u.[b]

[21] Ta we'e ni dub bega lá izhinnona ta nak bega partid ten
dub men, le'a itea be ta ndee ta ten bega: [22] le'a na' ndee no
Apolos no Pedr no gizhliyo no gealnaban no gealgut no iteata
be ta'a ncho nat no be ta ti'i ilen. Le'a itea be ta ndee wa ta
ten bega. [23] Le'a bega xa ten Cristo, le'a Cristo xa ten Dios.

Ti'in ndun be apostol

4 Ta we'e le'a bego ba' nsabndo' ini'í le'a besa naktsa dub xa
nduntsa ti'in ten Cristo, nluutsa besa di'izh ten xa, dub ta polta
na'anpa nchando' be men. [2] Le'a tal ton gun ti'in ten stubga men
nsabndo' utsin gun xa ti'in wa. [3] Le'a cuent ten na' na'an xti'in ta
ndab bega no stapla be men xte'e nak ta ndun na'. Ni na' na'anpa
gáp xte'e nak ta ndun le'aka na', tal utsin nak-a natal na'an. [4] Le'a
len lado'o na' nsak na' le'a na' na'an xá ke na' ndap, ná le'a ta wa
na'anpa gab le'a na' utsin nak cuent ten Dios. Le'a Dios le'a gab
xte'e nak ta ndun na'. [5] Ta we'e na'anpa gab bega ton xa utsin no
ton xa ugap. Ndi kweas bega gast zha ilen Cristo, le'a xa wa uluu
be ta uga'ach. Le'a xa uluu ná xta'an ndanbe'e kadga dub men len
lado'o na. We'e le'a Dios gab kadga be ta wen mbin beuna.
[6] Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' ndee nkwea' ladna
bega, ta we'e nke'a na' be ta ndee wa ndontsa iwi'i bega xte'e
ndun Apolos no xte'e ndun na'. Cha li gun bega lak ndun besa
laktsa ndab di'izh ten Dios, na'anpa gun bega stub ta xa'aga. No
na'anpa gab bega le'a bega mas nsak ndo' stubga xa. [7] ¿Ton ndab
le'a bega mas nsak ndo' be ltsa'a bega zha? ¿Lá ini'í bega zha
le'a Dios le'a nsa'a itea ta'a ndap bega? Ná tal xa le'a msa'a-yá,
¿cha xta'an nzhinna bega zha cuent dub ta'a begotsa ndák?

---

[a] **3:19** Job 5:13 [b] **3:20** Sal. 94:11

[8] Nat le'a bega nsak le'a bega ndap itea ta'a, yá na'an xta'an ndun
jwalt. Nsak bega le'a bega nibe'ela, yá na'anta xta'an gunno bega
besa. Nlad na' malay gak bega dub xa ta ugeaka nibe'e, ndontsa no
besa gak xa nibe'e wats bega. [9] Parea le'a na' nsak le'a Dios mbinno
besa nak apostol wa cuent dub xa na'anpa nsak, cuent dub xa ndap
ke nsabndo' gat xa. Le'a itea be men no be angel nlad iwi'i xta'an
yoo besa. [10] Le'a be men ndab le'a besa xa tont ta na ndun besa ti'in
ndo' Cristo; ná le'a bego ndanbe'e le'a bega nak be men ndák ten
Cristo. Le'a be men ndab le'a besa uzhebpa be men ule'a nak; ná le'a
bego ndanbe'e le'a bega uzhebpa xa juert nak. Le'a be men ndap
mod ndo' bego, parea nxelad bexa besa ndee. [11] Gast nat bi ntid
yanna besa, no ntid yak ladna besa, no lá ndap besa sian xab besa,
no ugap ndanno be men besa, no ni lá ndap besa sa yoo besa. [12] No
uzhebpa nzhanna besa tant ndun besa ti'in ya'a besa. Ncho bexa
kwea' ní'i ndo' besa, ná besa ndi nab ndo' Dios gakno Dios bexa.
No ncho bexa ugap ndanno besa, ná besa ndi nxikka. [13] No ncho
bexa nisi besa, ná besa ndi utsin nka'ab. Gast wizh nat ndanno
bexa besa cuent dub gix, dub ta na'an xti'in ndo' gizhliyo ndee.
[14] Nke'a na' be ta we'e na'anpa ndontsa ido ladna bega, ndi
ndontsa iwi'i bega xte'e gun bega, cuentta dub xi'ín na' nkwea' lad
na' bega. [15] Maska ncho dub ti'i mil men nluu bega di'izh ten Cristo,
parea na'anpa ncho kwa'ad xa cuent xus bega. Le'a gor na mbidi'izh
na' di'izh wen ten Cristo Jesús ndo' bega, le'a bega li myak cuent
dub xi'ín na'. [16] Nat na'ab na' ndo' bega bin bega laktsa ndun na' wa.
[17] Ta we'e mtu'ub na' Timoteo ndo' bega, xa na nkwea' lad na'
cuentta dub xi'ín na', no utsin ndun xa ti'in ten Cristo. Le'a xa wa
gun utse'a ladna bega be ta ndun na' ta na nak na' xmen Cristo, lak
nluu na' be men itea lad sa nzhealbe be xmen Cristo. [18] Ncho bega
nzhinna, ndanbe'e bega le'a na' na'ankapa gal ina' bega. [19] Parea
le'a na' skenka gal ina' bega tal le'a Dios nlad. We'e iní na' tal le'a
bexa zhin wa ndap juers ten Dios natal ta ndadi'izhtsa bexa-yá.
[20] Le'a tal ton ncho ndo' ya'a Dios, le'a xa wa ndun ta nlad Dios,
na'anpa sbe'en di'izhtsa ndadi'izh xa. [21] ¿Xte'e nlad bega gal na' zha?
¿Galteyo na' bega, ná ti ndi di'izh utsin gal yáp na' ndo' bega?

Ko'o bexa xa ndun ta ugap wa lat bexa

5 Le'a na' mbín le'a lat bega wa ncho dub xabgi'i ngal le'aka
xagots ten xus xa. Le'a ta wa uzhebpa dub ta ugap, le'a ni bexa lá
nchando' Dios na'anpa li ndun. [2] Ná le'a bega bi uzhebpa nzhinna.
¿Lá ini'í bega zha le'a bega nsabndo' ndi uban yoo ladna, no ko'o

bega xa li ndun wa lat bega? [3] Le'a na' na'anpa nso' sa ba', parea
le'a na' nsak cuent nso'ka na' wats bega sa ba'. No uníka na' xte'e
nsabndo' gunno bega xa li ndun wa. [4] Le'a ta na nak beuna xmen
Jesucristo Xwan beuna, le'a gor na yakjunt bega, le'a na' cuent noka
nso' lat bega, nsea utse'a ladna bega le'a Jesucristo Xwan beuna
msa'a juers ten xa ndo' bega. [5] Cha yun bega cuent xa li ndun wa
ndo' ya'a maxu'u. We'e ini'í xa gealkwea', ndontsa ula'a xa ta ugap li
ndun xa wa, cha gap xa gealnaban gal zha ilen Cristo Xwan beuna.
[6] Le'a bega na'anpa nsabndo' izhinnona ta ndun xa wa. ¿Lá
ini'í bega zha le'a dub tuzh levadur nsabich sian ko'ob arin?
[7] Ta we'e ulantu'ub bega xa ugap wa, ndontsa yak bega cuent
dub ko'ob kub na'anpa noch levadur. Le'a Cristo ngut ndontsa
myu'u be ke ten beuna, le'a xa cuent nak dub borreg ten ujest
Pascua. [8] Le'a ujest Pascua le'a bexa judio lá ndanti'in levadur.
No liga le'a beuna nsabndo' ula'a be ta ugap nak beuna. Cha ndi
umbi'i gak lado'o beuna nsea ga'al gak beuna ndo' Dios, lak ndaw
bexa judio be pan lá ndoch levadur tiemp ten Pascua wa.
[9] Le'a na' mtu'ubla dub git ndo' bega ndab ndo' git wa lá
uchealtsa'ata bega bexa ngal stub men na'anpa xa ten xa. [10] Le'a
na' na'anpa gáp iteltsa'a bega iteanak be men ndun ta ugap wa,
le'a idub ndo' gizhliyo ncho bexa ngal dub xa na'anpa xa ten xa,
no bexa nsa'ab ladna gap sian ta'a, no bexa ndun gealwa'an, no
bexa ndankea be dios gizhliyo. [11] Le'a ta mke'a na' wa ndi gab lá
uchealtsa'a bega ni dub be men na ndab le'a xa dub xmen Cristo,
tal le'a xa wa nkeseano stub xa na'anpa xa ten xa, natal xa nsa'ab
ladna gap sian ta'a, natal xa ndankea be dios gizhliyo, natal xa kwea'
ní'i ndo' be men, natal xa ndun gealgu, natal xa ndun gealwa'an.
Le'a dub men li nak wa, gast ni lá gawno bega. [12] Le'a na' lá
nsabndo' ulach xte'e nak bexa lá nchando' Cristo. Ná le'a bego
ba' nsabndo' ula'ach xte'e nak bexa ncho lat bega, bexa yá nak
bega xmen Cristo. [13] Le'a Dios le'a gab xte'e nak ta ndun bexa lá
nchando' Dios. Ta we'e ulo'o bega xa li ugap nak wa lat bega.

Be xmen Cristo gun regl be uyo ten le'aka bexa

6 Le'a zha na nyono bega stub ltsa'a bega, xa no nak xmen Cristo,
¿cha xta'an nda'yab bega-yá ndi ndo' dub juez lá nchando' Dios
gun regl ta wa zha? ¿Cha xta'an lá ndab bega-yá ndo' bexa nak xmen
Dios gun regl ta wa zha? [2] ¿Lá ini'í bega zha le'a gal dub wizh le'a be
xmen Dios le'a gun regl ta ten be men lá nchando' Dios zha? Le'a tal
bega li gun regl ta wa, ¿xte'e lá isu'u bega gun bega regl be ta byux

ndee zha? [3] ¿Lá ini'í bega le'a beuna le'a gun regl gast be ta ten be
angel wa zha? Ta we'e le'a beuna nsabndo' le'atsa gun regl be ta ncho
ndo' gizhliyo ndee. [4] We'e tal le'a bega ndap dub uyo ndo' gizhliyo
ndee, ¿cha xta'an nda'tso' bega ndo' dub xa lá nchando' Dios wa gun
regl ta ten bega zha? [5] Le'a na' gáp ta ndee wa ndontsa ido ladna
bega: ¿Cha na'an ni dub xa ndák lat bega zha, dub xa su'u gun regl
dub uyo lat bego nchando' Dios? [6] Ná le'a bega nyono ltsa'a na, no
gast nda'no bega uyo ten bega ndo' dub juez, dub xa lá nchando' Dios.
[7] Ta ugeaka le'a ta na li nyono bega le'aka ltsa'a bega wa
dub ta ugap ndun bega. ¿Xta'an na'anpa uxiktsa bega nsea
ta ndanno stub xa bega zha? Mas wen ula'a bega gowa'an
bexa be ta ndap bega. [8] Parea le'a bega ndi no ugap ndun, no
ndowa'an bega ta ndap le'aka ltsa'a bega nak xmen Cristo.
[9] ¿Lá ini'í bega zha le'a be men ndun be ta ugap wa lá yoo gan
yate sa nibe'e Dios? Lá ula'a bega ukwi'inno be men bega. Le'a ncho
bexa ngal xa ten stubga men, no ncho bexa ndankea be dios gizhliyo,
no ncho bexa ndapka xa ten na ná ngalga xa stub xa, no ncho be
xabgi'i ngal ltsa'a bgi'i na, [10] no ncho bexa ndun gealwa'an, no
ncho bexa nsa'ab ladna gap sian ta'a, no ncho bexa ndun gealgu,
no ncho bexa kwea' ní'i ndo' be men, no ncho bexa nkwi'inno be
men. Le'a itea bexa li nak wa lá yoo gan yate sa nibe'e Dios. [11] Le'a
polta le'a ncho bega no mbin be ta ndee wa, parea le'a nat le'a Dios
mtsu'u be ke ten bega, nsea mtsambi'i Dios lado'o bega, nsea mbin
Dios wen mya'an bega ndo' Dios ta na mbingea ladna bega Jesús
Xwan beuna, no ta na ncho Espíritu ten Dios len lado'o bega.

Le'a len lado'o beuna nak sa ncho Espíritu ten Dios

[12] Ncho be men ndab le'a bexa syo'o gan gun guni'i xta'an nlad
bexa. Ugeaka le'a-yá syo'o gan, parea na'anpa itea-yá ta nsabndo'.
Le'a na' syo'oka gan gun be ta nlad na', parea lá ula na' ni dub
ta'a wa gun gan ndo' na'. [13] Nsea ncho xa ndab: “Ta gaw beuna
ta por len beuna. No le'a len beuna por yoo ta gaw beuna.” Le'a
ta wa ta ugeaka, ná le'a gal gor le'a Dios unitndo' itop ta'a wa.
Le'a Dios na'anpa ngunde'e las beuna por na ugal beuna stub xa
na'anpa xa ten beuna. Le'a Dios ndi mbinde'e beuna ndontsa
gun beuna ti'in ten Cristo, le'a Cristo le'a nibe'e beuna. [14] No lak
mxiste Dios Jesús, no liga le'a juers ten Dios ixiste beuna.
[15] ¿Cha lá ini'í bega zha le'a idub las bega dubtsa nak no
Cristo? Le'a dub xa junt nak no Cristo lá nsabndo' yakjunt no dub
ngots ndun juis mgi'i. [16] ¿Lá ini'í bega zha le'a dub xa ugal dub

xagots li nak wa, le'a xa dubtsa nak no xagots wa? Lak nkeani'i
di'izh ten Dios, le'a itop xa wa yak dubtsa men. [17] Ná le'a dub
xa yakjunt no Cristo, le'a xa wa dubtsa nak no Cristo.
[18] Ta we'e bxo'on bega ndo' ta ugap wa, ta na ngal bexa dub xa
na'anpa xa ten xa. Guni'i xta'an stub ta ugap ndun dub men, le'a ta
wa na'an xta'an ugap ndanno las xa wa. Ná le'a xa na ngal dub xa
na'anpa xa ten xa, le'a xa wa ugap ndanno le'aka las na. [19] ¿Lá ini'í
bega zha le'a idub las beuna nak ni'i ten Espíritu ten Dios, xa na msa'a
Dios ndo' beuna? Le'a Espíritu ten Dios ncho len lado'o beuna, ta
we'e na'anpa le'aka beuna nibe'e beuna. [20] Le'a Dios usi'i beuna gak
beuna xa ten xa. Ta we'e le'a ta ndun beuna no ta ndanbe'e beuna,
le'a ta wa nsabndo' gak ta nsak ladna Dios, le'a beuna nak xmen Dios.

Xte'e nsabndo' gak bexa ndap ltsa'a na no bexa nab

7 Nat ikab na' ndo' ta li mke'a bega ndo' git mtu'ub bega wa, naga
nsabndo' ukwa'an dub xabgi'i xagots ika'a na. [2] Nat ncho kwa'ad
men ngal dub xa na'anpa xa ten xa. Ndi mas wen kadga dub xabgi'i
gapga dub xagots, no liga kadga dub xagots gapkaga dub xabgi'i.
[3] Le'a xabgi'i no xagots nsabndo' gun cumplir yankea xa xa tenka
xa. [4] Le'a xagots wa na'anpa le'a inibe'e le'aka le'a xa, le'a xabgi'i
wa le'a nibe'e xagots ten na. No liga le'a xabgi'i wa na'anpa le'a
inibe'e le'aka le'a xa, le'a xagots wa le'a nibe'e xabgi'i wa. [5] Ta we'e
lá igea'na bega ugal bega le'aka xa ten bega. Ná le'a tal bega gudi'izh
le'a dub nde'ep lá ugal bega ltsa'a bega ndontsa mas gudi'izhno bega
Dios, le'a ta wa utsinka nak. Le'a tso'o na li mkwa'an bega Dios dub
nde'ep wa nsabndo' yakjunt bega, ndontsa na'anpa gun maxu'u
gan utsabgix bega, ugal bega stub men na'anpa xa ten bega.
[6] Le'a ta ndee wa dub ta ntenxe'a na' bega, na'anpa nak-a dub
ta juerska gun bega. [7] Nlad na' gak bega lak nak na' lá ndap
na' xagots. Ná le'a Dios nsa'a xte'e gak kadga dub beuna; ncho
bexa nkwa'an ltsa'a na, no ncho bexa na'anpa li ndun.
[8] Le'a na' gáp ndo' bexa nab no ndo' be xagots ngut xabgi'i ten na,
mas utsin ya'an nab bexa lak nak na'. [9] Ná tal le'a xa lá uxik yoo
nab, ukwa'an xa ltsa'a xa. Mas utsin nak ukwa'anka xa ltsa'a xa,
ndo'ka uzhebpa nlad xa gap xa ltsa'a xa, ná cha lá ukwa'an xa xa.
[10] Le'a bexa yá ndap xa ten na wa, le'a na' gáp ndo' bexa wa
dub ta na'anpa ta nibe'e na', le'a ta wa ta nibe'e Cristo: Le'a
dub xagots na'anpa nsabndo' ula'a xabgi'i ten na. [11] Ndi tal le'a
dub xagots ula'a xabgi'i ten na, le'a xa wa na'anpa ika'a stubga

xabgi'i, parea syo'o gan ndi yach xa ndo' le'aka xabgi'i mla'a xa
wa. No liga dub xabgi'i na'anpa nsabndo' ula'a xagots ten na.
12 Le'a na' gáp ta ndee ndo' iteata be men, dub ta ndanbe'etsa na',
na'anpa dub ta ndab Cristo ndo' na': tal ton dub xabgi'i ndap dub
xagots lá ndangea ladna Cristo, ná xa nlad yoonoka xabgi'i wa, le'a
xabgi'i wa na'anpa nsabndo' ula'a xagots wa. 13 No liga tal ton dub
xagots ndap dub xabgi'i lá ndangea ladna Cristo, ná xa nlad yoonoka
xagots wa, le'a xagots wa lá nsabndo' ula'a xabgi'i wa. 14 Le'a juers
ten dub xagots nak xmen Cristo, le'a Dios gun wen yoo ladna xabgi'i
ten xa, maska dub xa na'anpa ndangea ladna Cristo. No liga juers ten
dub xabgi'i nak xmen Cristo le'a Dios gun wen yoo ladna xagots ten
xa, maska dub xa na'anpa ndangea ladna Cristo. No liga gun Dios wen
yoo ladna be xin bexa. Na'anpa gak be me'ed wa cuent dub me'ed lá
ndangea ladna Cristo. 15 Ná tal le'a dub xabgi'i natal xagots na'anpa
nchando' Cristo wa nlad ula'a xa ten na wa, sak ula'a xa xa. Le'a
xa nak xmen Cristo wa na'anpa juerska bi le'a ika'a xa lá nchando'
Cristo wa, geal le'a Dios nlad wen yoono beuna ltsa'a beuna. 16 Le'a
bego xagots ba' lá ini'í tal le'a xabgi'i ten bega gungea ladna Cristo
geal ta wen ndun bega. No liga le'a bego xabgi'i ba' lá ini'í tal le'a
xagots ten bega gungea ladna Cristo geal ta wen ndun bega.
17 Parea le'a kad dub bega bin laktsa msa'a Dios. Guni'i xte'e nak
bega zha na utezh Dios bega gak bega xmen xa, litsa gok bega.
Le'a ta wa ta ndáp na' ndo' bexa nak xmen Cristo itea sa ndaa
na'. 18 Tal ncho bega nchola be'e zha na utezh Dios bega wa, litsa
bla'a bega ncho be'e bega. No liga tal ncho bega na'anpa ncho be'e
zha utezh Dios bega wa, lá nsabndo' yoo be'e bega. 19 Guni'i tal
dub xa ncho be'e natal na'an be'e xa, le'a ta wa na'anpa le'a nsak.
Le'a ta na nxobgek beuna ndo' Dios, le'a ta wa le'a nsak. 20 Le'a
itea bega nsabndo' ya'an laktsa nak bega zha na utezh Dios bega
wa. 21 Le'a zha na utezh Dios bega wa tal ndencho bega ndo' ya'a
stub men, lá yu' ladna bega ta li nak bega. Ná tal le'a bega syo'o
gan ito'o ndo' ya'a men wa, bin bega juers ito'o bega. 22 Le'a dub
xa na li nyo'o ndo' ya'a dub men zha na utezh Dios xa, le'a cuent
ten Cristo le'a xa mya'akla. No liga dub xa na'anpa nyo'o ndo' ya'a
dub men zha utezh Dios xa, nat le'a xa wa ncho ndo' Cristo. 23 Le'a
Dios usi'i bega gak bega xmen xa, ta we'e lá ula'a bega inibe'e
stubga men ndo' bega. 24 Bega nak beuna xmen Cristo, laktsa nak
beuna zha utezh Dios beuna, litsa ya'an beuna ndo' Dios.
25 Le'a bego xa nab bi lá ndap ltsa'a na, le'a ta gáp na' ndee
na'anpa nak dub ta nibe'e Dios, le'a-yá ndi ta ndanbe'etsa na'. Parea
le'a bega nsabndo' isakyo'ón ta gáp na' ndee, le'a Dios uzhe'eb

utsin mbinno na' msa'a xa ta ndák na'. [26] Le'a ke ten be gealkwea'
ncho nat ndee, le'a na' nsak le'a bega wenka kwe laktsa ndebe
bega. [27] Tal bega ndap xagots, na'anpa ula'a bega xa. No tal bega lá
ndap xagots, na'anpa ukwa'an bega xa. [28] Parea tal bega ukwa'an
xagots, le'a ta wa na'anpa ta ugap. No tal dub xagots nab ukwa'an
xabgi'i, le'a ta wa na'anpa ta ugap. Parea le'a bexa na ukwa'an
ltsa'a na wa mas bid itid bexa, ná le'a na' nlad lá itid bega ta wa.
[29] Bego nak beuna xmen Cristo, ta ndee gáp na': Le'a beuna yá
stub nde'eptsa ndencho, ta we'e le'a bexa ndap xagots wa nsabndo'
gun xa ti'in ten Dios cuent dub xa nab. [30] Le'a bexa ndo'on wa
ndi gun cuent dub xa na'anpa ndo'on. Le'a bexa nten ladna wa
ndi gun cuent dub xa na'anpa nten ladna. Le'a bexa nsi'i be ta'a
wa, ndi gun xa cuent dub xa na'an xta'an ndap. [31] Le'a bexa ndal
ladna be ta gizhliyo ndee wa, ndi gun xa cuent dub xa lá ndal
ladna ta wa, le'a ta ncho ndo' gizhliyo ndee wa ta snitndo'.
[32] Le'a na' nlad lá yu'no ladna bega be ta gizhliyo ndee. Le'a dub
xa nab wa mas nla'ach ta nlad Dios, nkwa'an xa ná xte'e isak ladna
Dios. [33] Ná le'a dub xa ndap xagots wa mas nyu' ladna be ta ncho
ndo' gizhliyo ndee, nkwa'an xa ná xte'e isak ladna xagots ten xa.
[34] Liga le'a xagots na ndap xabgi'i na'anpa ndanbe'e lak ndanbe'e
xagots nab wa. Le'a xagots nab wa mas nyu' ladna gun ta nlad Dios,
ndontsa mas umbi'i gak be ta gun xa wa no be ta gunbe'e xa wa ndo'
Dios. Ná le'a xagots ndap xabgi'i wa mas nyu' ladna be ta ncho ndo'
gizhliyo ndee, nkwa'an xa ná xte'e isak ladna xabgi'i ten xa. [35] Le'a
ta ndee wa na'anpa ndáp na' por na mas bid itid bega. Ndi ndáp
na'-yá ndontsa gakno-yá bega, no utsin kwe bega no gun bega lak
nsabndo'-yá. We'e na'an xta'an uka gun bega ti'in ndo' Cristo.
[36] Parea tal ncho bega ndap dub me'ed gots nab, cha nlad bega
izheal me'ed wa xabgi'i geal le'a me'ed wa yá goxla, le'a ta wa utsinka
nak. Bin bega ta li nlad bega wa, le'a ta ukwa'an me'ed wa ltsa'a
me'ed wa, le'a ta wa na'anpa ta ugap. [37] Ná le'a ncho xa ndab na'anpa
li nsabndo' gun xingots xa, cha ndun xa lakka nlad xa. Le'a tal me'ed
wa lá ukwa'an xabgi'i, le'a ta wa no utsinka nak. [38] Ta we'e tal ton
ula'a ukwa'an xingots na xabgi'i wa, le'a xa wa utsinka ndun. No liga
tal ton lá ula'a ukwa'an xingots na xabgi'i, le'a xa wa mas wen ndun.
[39] Le'a ley ten Dios ndab le'a dub xagots ndap xabgi'i lá yoo gan
ukwa'an stub xabgi'i tal xabgi'i ten xa wa bi nban. Ná le'a tal xabgi'i
ten xa wa ngut, le'a xagots wa syo'o gan ukwa'an stubga xabgi'i tal
xabgi'i wa nak xmen Cristo. [40] Parea le'a na' nsak le'a xa mas wen
tal xa li nabtsa iso', no nsak na' le'a Espíritu ten Dios no li nlad.

Be xnab ten be dios gizhliyo

8 Le'a nat gudi'izh na' cuent ten be xnab nsa'a men ndo' be
dios gizhliyo. Le'a beuna uni'íka cuent ten ta wa, ná le'a
ncho bega ndanbe'e le'a bega mas uni'í ta wa, cha nzhinna
bega. Ndi nsabndo' ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna, ndontsa
mas ige' ladna bexa Cristo. 2 Le'a tal ton nsak le'a xa uzhebpa
ndák, le'a xa wa ni lá nchando' be ta'a nsabndo' ini'í xa. 3 Ná
le'a tal ton ndankeaka Dios, le'a Dios nchando'ka xa wa.
4 Nat le'a cuent ten be xnab nsa'a be men ndo' be dios gizhliyo
wa, le'a beuna uni'íka le'a be dios wa na'an xti'in, le'a Dios dubtsa
ncho. 5 Le'a ndo' gizhliyo nsea gibe'a ncho be ta'a ndab be men le'a
ta wa dios, ndab bexa ncho sian dios no sian espíritu nibe'e. 6 Ná
le'a beuna uni'í le'a ncho dubtsa Tad Dios, xa mbinde'e iteanak
be ta'a, no nsa'a xa gealnaban ndo' beuna ndontsa gun beuna
ti'in ndo' xa. No dubtsa xa nibe'e ncho, le'a xa wa Jesucristo,
xa na ulo iteanak be ta'a ndo' gizhliyo, no ulo xa beuna.
7 Parea na'anpa itea men nchando' ta wa. Nat ncho bega ngwankea
be dios gizhliyo wa, no gast nat gor na ndaw bega ta msa'a be men
ndo' be dios wa, nsak bega le'a ta wa dub ke ndo' Dios, le'a bega lá
ini'í xta'an ta wen no xta'an ta ugap. 8 Parea le'a ta na ndaw beuna
na'anpa gun gan mas isak ladna Dios nak beuna. Ni na'anpa mas
wen nak beuna no ni na'anpa mas ule'a nak beuna, tal beuna gaw-a
natal beuna lá gaw-a. 9 Le'a bega sak gaw guni'i xta'an, parea bla'ach
bega na'anpa isabgix dub xa pen mgondo' Dios ke ten ta ndaw bega.
10 Tal le'a bega nyakbe'ena ta ndee wa, cha isob bega gaw bega dub
sa nsob dub dios gizhliyo, cha ini'í dub men pen mgondo' Dios ta
wa, le'a xa wa rages no gaw ta nsa'a bexa ndo' dios gizhliyo wa.
11 Cha le'a ke ten ta na nyakbe'ena bega wa, sabgix dub men pen
mgondo' Dios, dub xa na no ngut Cristo sakndo' na. 12 Tal bega li
ugap gunno dub xmen Cristo, dub xa lá ini'í xta'an ta wen no xta'an
ta ugap, le'a bega wa gap ke ndo' Cristo. 13 Ta we'e tal ton dub
ltsa'a na' gaila' ndo' ta ugap ke ten ta ndaw na', le'a na' nunk yá
na'antapa gaw be'al wa, ndontsa na'anpa le'a na' gun ikate'eb xa.

Be ta syo'o gan gun be apostol

9 ¿Lá ini'í bega zha le'a na' nak dub apostol, no syo'o gan
gun na' lak ndun be apostol? ¿No ni lá ini'í bega zha le'a
na' uníndo' Jesucristo, no nak bega ti'in mbin na' ndo' Cristo?
2 Ncho men ndab le'a na' ndee na'anpa dub apostol, ná le'a

bego uni'íka le'a na' lika nak. Le'a ta na li nak bega xmen
Cristo, le'a ta wa nluu le'a na' ta ugeaka dub apostol.
3 Lnde'e ntsakndo na' ndo' be men li nisi na' wa: 4 Le'a besa
nak apostol syo'oka gan gaw, no goo besa be ta usa'a bega. 5 No
syo'o gan ika'a besa dub xagots nak xmen Cristo lak ndun ncho
be apostol wa, no be xin xna'a Jesús, no Cefas. 6 ¿Nsak bega zha
le'a na'tsa ndee no Bernabé juerska gun besa ti'in ndontsa iban
besa? 7 ¿Lá ini'í bega zha le'a ni dub soldad lá kix ta ndaw na?
No na'an ton ndas ya uv, cha lá ndaw xa uv nsa'a-yá. No na'an
ton dub xa nla'ach borreg, cha lá ndo xa lech ten ma.
8 Le'a ta ndáp na' wa na'anpa dub ta ndanbe'etsa na', le'a ley ten
Dios no li ndab. 9 Le'a ley msa'a Dios ndo' Moisés wa nkeani'i ndab-a:
"Lá ko bega gix xe'e ngon gor na ndun ma ti'in."[a] ¿Nsak bega zha
le'a ta ndee wa gab le'a Dios nyu'no ladna be ngontsa? 10 Le'a ta wa
ndi gab le'a Dios liga nyu'no ladna beuna. Le'a bexa na ndun ti'in
ndo' dub yo no bexa ngo'o xab trig wa, le'a bexa gal gor ika'a be ta
usa'a-yá. 11 No liga tal le'a besa ndas di'izh ten Dios lat bega, ¿xte'e
nsak bega zha le'a besa lá nsabndo' ika'a dub ta nki'in besa ndo' bega
zha? 12 Ncho stapla bexa ndadi'izh di'izh ten Dios, nka'a bexa ta nki'in
bexa ndo' bega. ¿Lá ini'í bega zha le'a besa mas nsabndo' ika'a-yá?
Parea le'a besa na'anpa li ndun. Ndi nxik besa ndo' itea ta'a,
ndontsa mas gungea ladna be men di'izh wen ten Cristo. 13 ¿Lá
ini'í bega zha le'a bexa ndun ti'in len ni'i ten Dios, le'a bexa wa
ndaw be ta ncho sa wa? No liga be ule'ay nsa'a be man xnab
ndo' Dios, le'a bexa wa ndaw dub tuzh be xnab wa. 14 No liga
ndab Cristo le'a bexa na ndadi'izh di'izh wen ten xa, le'a bexa wa
syo'o gan ika'a be ta na usa'a be men na ndo'ón di'izh wa.
15 Parea le'a na' ndee ni dub biaj na'anpa li ina'ab ta nki'in na'. No
ni na'anpa nke'a na' ta ndee ndontsa usa'a bega ta'a ndo' na'. Le'a
cuent ten na' mas wen gat na' ndo'ka ika na' ta usa'a bega, le'a na'
uzhe'eb nten lad na' le'a na' na'anpa li ngun. 16 Le'a ta ndadi'izh na'
di'izh wen ten Cristo wa, le'a ta wa na'anpa ta nzhinna na', geal le'a
ta wa ta nsabndo'ka gun na'. ¡Pro'ob na' tal na' lá gudi'izh ta wa!
17 Tal le'a na' gudi'izh di'izh wa galadtsa na', syo'oka gan gáp
na' kix bega ndo' na'. Parea le'a Dios ndi unibe'e gudi'izh na' ta
wa. 18 ¿Ta we'e xta'an gun na' gan zha? Le'a ta wa ta na nten lad
na' ndadi'izh na' di'izh wen ten Cristo no ni na'an xta'an ina'ab
na' ndo' bega. Le'a na' syo'oka gan ina'ab gakno bega na', parea
na'anpa li ngun na'. 19 Le'a na' ndee na'anpa ncho'o ndo' ni dub

---

[a] **9:9** Dt. 25:4

men nibe'e na', parea le'a na' ndun cuent dub xa ncho ndo' itea
be men, ndontsa gun na' gan kwa'ad xa gungea ladna Cristo.
[20] Le'a zha na ncho'o na' lat bexa judio, le'a na' ndun lak ndun
bexa judio, ndontsa gun na' gan gungea ladna bexa Cristo. Le'a ta
wa gab le'a zha na ncho'o na' lat bexa ndencho ndo' ley ten Moisés
wa, le'a na' no ndun lak ndab ley wa, ndontsa gun na' gan gungea
ladna bexa Cristo, maska le'a na' na'anpa no ncho'o ndo' ley wa.
[21] No zha na ncho'o na' lat bexa na'anpa ndencho ndo' ley wa,
le'a na' no ndun lak ndun bexa wa, ndontsa gun na' gan gungea
ladna bexa Cristo. Le'a ta wa na'anpa ndab le'a na' lá uxobgek
ndo' Dios, le'a na' ndi nxobgekka ndo' ta nibe'e Cristo. [22] No liga
zha na ncho'o na' lat bexa pen mgondo' Dios, le'a na' no ndun
lak ndun bexa wa, ndontsa gun na' gan mas gungea ladna bexa
Cristo. Le'a na' nyak lak nak itea be men, ndontsa gun na' gan ncho
bexa gap gealnaban ndo' Dios. [23] Li ndun na' ndontsa mas igen
di'izh wen ten Cristo, cha li gal uso' na' ta wen usa'a Dios.
[24] Le'a bega uni'íka le'a sa ngit bexa ndo' jueg, le'a itea bexa
ngit parea dubtsa xa ndun gan nka'a ta'a. Li bin bega juers gun
bega gan ika'a bega ta usa'a Dios. [25] Le'a bexa na ngit ndo' jueg
wa uzhe'eb ngo gan ndontsa lá yayo xa. Li ndun bexa ndontsa
gun bexa gan ika'a bexa dub coron xos gé'e, dub ta sazha'a. Ná
le'a beuna ndee wa ko gan, ndontsa ika'a beuna dub coron usa'a
Dios, dub ta na'anpa gazha'a. [26] Ta we'e le'a na' na'anpa ito'o
karrel cuent dub xa ni lá ini'í pa ilaya'. No ni lá gun na' cuent
dub xa ndun uyo nke'a payent sbe'en ndo' mbitsa. [27] Ndi nsensa'ab
na' le'aka na', ndontsa na'anpa gal gor gab Dios le'a na' na'anpa
utsin ngun, maska mbidi'izh na' di'izh ten Dios ndo' be men.

Lá nsabndo' yankea be men be dios gizhliyo

10 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' nlad lá yalad bega
xte'e ngok be usan gox polta ten beuna. Le'a bexa wa useabe
len ila' dub xkaw no utakea bexa tlaw Nitsdo'o Nane wa. [2] Le'a
gor na li usea bexa wa len ila' xkaw wa no tlaw nitsdo'o wa,
le'a ta wa cuent utalea' iteanak bexa, myak bexa xmen Moisés.
[3] Le'a itea bexa wa udaw ta msa'a Dios ge'e sa bid wa. [4] No ngu
itea bexa nits msa'a Dios, ta ulen ndo' ge'da'a wa. Le'a ge'da'a
wa cuent Cristo, xa ncha'ano bexa sa wa. [5] Ná le'a kwa'ad bexa
wa lá ngun ta nsak ladna Dios, cha ngut bexa ge'e wa.
[6] Le'a be ta ndee wa li ngok ndontsa na'anpa no beuna isa'ab ladna
be ta ugap, lak msa'ab ladna bexa ta wa. [7] No ni lá yankea beuna be

dios gizhliyo, lak mbin ncho bexa wa. Le'a di'izh ten Dios ndab le'a
bexa uteyawbe no ngu bexa, cha we'e mbilndats bexa ndo' be dios ten
bexa. 8 No lá ugal beuna dub xa na'anpa xa ten beuna, lak mbin ncho
bexa wa, cha ke we'e ngut dub ga'al bchon mil bexa dubtsa wizh.
9 No lá gun usaladno beuna Dios lak mbin ncho bexa wa, cha ke we'e
udawke'a be uzhib bexa, cha ngut bexa. 10 No lá ukeake beuna Dios
lak ncho bexa wa mkeake Dios, cha mbit dub angel kwa'adgal bexa.
11 Le'a ta ndee wa ta ngwasea be usan gox polta ten beuna. No
cha nkeani'i-yá ndontsa na'anpa no beuna gun be ta ugap wa,
beuna ndencho be wizh lult ndee. 12 Ta we'e le'a bego na nsak
ga'al nak bega ndo' Cristo, bla'ach bega na'anpa isabgix bega.
13 Le'a gor na ndanbe'e bega gun bega dub ta ugap, le'a ta wa
ltsa'a ta ntid iteanak be men. Ná le'a Dios wen nak, lá ula'a xa
itid bega ndo' ni dub ta'a lá uxik bega. Ndi gor na li ndanbe'e
bega gun bega ta ugap wa, le'a Dios no gakno bega gun bega gan
ndo' ta wa, ndontsa na'anpa gaila' bega ndo' ta ugap wa.
14 Le'a bego amig ten na', na'anpa yankea bega be dios gizhliyo
ndee wa. 15 Le'a na' uní le'a bega utsin ndanbe'e, no uní na' le'a bega
nsakyo'ónka ta ndáp na' ndee. 16 Le'a gor na ndo beuna nits ten uv
lak unibe'e Cristo, ¿lá ini'í bega zha le'a ta wa gab le'a beuna dubtsa
nak nsea Cristo, xa na mtsi'i ten ten na? No liga gor na junt ndaw
beuna pan wa, ¿lá ini'í bega zha le'a ta wa gab le'a beuna dubtsa nak
no Cristo, xa na ngut sakndo' beuna? 17 Le'a beuna kwa'adpa, ná le'a
gor na junt ndaw beuna dubtsa pan wa, le'a beuna dubtsa nak.
18 Bla'ach bega xte'e ndun bexa Israel wa. Le'a gor na ndaw bexa
xnab nsa'a ule'ay ndo' Dios, le'a ta wa gab le'a bexa no ndankea Dios.
19 Na'anpa gáp na' le'a be dios gizhliyo dub ta nsak. No ni lá gáp na'
le'a xnab nsa'a bexa ndo' be dios wa dub ta nsak. 20 Le'a na' ndi gáp
le'a zha na nsa'a bexa lá nchando' Dios wa xnab ndo' be dios ten
xa, le'a xa nsa'a be ta wa ndo' be mbi bxin, na'anpa ndo' Dios. Le'a
na' lá nlad no bega yankea be mbi bxin lak ndun bexa wa. 21 Le'a
bega lá nsabndo' goo vas ten Cristo, cha we'e googa bega vas ten
be mbi bxin. No ni lá nsabndo' gaw xche'eno bega Cristo, cha gaw
xche'enoga bega be mbi bxin. 22 ¿Nati li gun beuna ndontsa gakloo
Dios ndo' beuna zha? ¿Nsak bega zha le'a beuna mas juert ndo' Dios?

Ukwa'an beuna ta gakno beuna stubga men

23 Ncho bega ndab le'a bega syo'o gan gun itea ta nlad bega. Le'a
ta wa ta ugeaka, parea na'anpa itea-yá ta nsabndo'. Syo'oka gan gun
na' be ta nlad na', parea na'anpa itea-yá gakno mas ige' ladna beuna

Dios. [24] Na'anpa ukwa'an beuna ta gakno le'atsa beuna, ndi ukwa'an
beuna ta gakno beuna stubga men. [25] Le'a itea ta'a nado'o xa sa ndad
be'al syo'o gan gaw bega, ni lá inabdi'izh bega pa uto'o-yá. [26] Le'a
Dios le'a ten idub gizhliyo ndee nsea itea be ta ncho ndo' gizhliyo.
[27] Tal ton na'anpa nchando' Dios gab ya'daw bega ta lid xa no tal
bega nlad ya', udaw bega guni'i xta'an usa'a xa. Na'anpa inabdi'izh
bega pa uto'o-yá, ndontsa na'anpa yu' ladna bega gaw bega ta wa.
[28] Ná tal gab xa ndo' bega le'a be'al wa ta msa'a xa xnab ndo' be
dios gizhliyo, we'e cha na'anpa gaw bega-yá, ndontsa na'anpa gaila'
stub men ndo' ta ugap. Le'a Dios le'a nibe'e gizhliyo no itea be ta'a
ncho ndo' gizhliyo. [29] Na'anpa gáp na' le'a cuent ten bega le'a ta
wa ta lid le'a nak. Le'a na' ndi gáp le'a cuent ten stub xa wa le'a
ta wa ta lid le'a nak. ¿Parea xta'an nsabndo' ulach na' ta ndanbe'e
stubga men? [30] Tal le'a na' ndee nsa xno ndo' Dios no be ta ndaw na'
wa, ¿cha xta'an gab men le'a na' lá yoo gan gaw be ta wa zha?
[31] Tal le'a bega gaw, no goo bega, no gun bega stubga ta'a, bin
bega itea be ta wa dub mod na no be men gab xte'e wen nak Dios.
[32] Lá gun bega dub ta gun gaila' bexa ndo' ta ugap, lak bexa judio
no bexa na'anpa xa judio no bexa nak xmen Cristo. [33] Le'a na'
ndun juers iteanak be ta'a ndun na' isak ladna be men. Na'anpa
nkwan na' dub ta gakno na' nabtsa na', ndi nkwan na' dub ta
gakno kwa'ad men, ndontsa no bexa gap gealnaban ndo' Dios.
11 Bin bega lak ndun na' ndee, le'a na' ndun lak ndun Cristo.

Xte'e nsabndo' gak be xagots ndankea Dios

[2] Bega nak beuna xmen Cristo, le'a na' ndáp le'a bega wenka
ndun, geal le'a bega lá nyalad na' nsea ndun bega ta mluu na'.
[3] Parea nlad na' yakbe'ena bega le'a Cristo le'a nibe'e be xabgi'i, no
liga le'a be xabgi'i nibe'e xagots ten na, no le'a Dios le'a nibe'e Cristo.
[4] Le'a tal ton dub xabgi'i utsaw gek na gor ndadi'izhno xa Dios, nsea
gor ndadi'izh xa sakndo' Dios, le'a xa wa na'anpa ndap mod ndo'
Cristo lak nsabndo'-yá. [5] Ná le'a tal ton dub xagots lá utsaw gek na gor
ndadi'izhno xa Dios, nsea gor ndadi'izh xa sakndo' Dios, le'a xa wa lá
ndap mod ndo' xabgi'i ten xa. Le'a ta wa cuent dub xagots ulobto'og
iteanak gichgek na. [6] Le'a tal dub xagots lá ka'ab utsaw gek na, mas
wen yabto'og iteanak gichgek xa. Parea tal le'a xagots wa ndo ladna
kabto'og gichgek na, we'e nsabndo'ka utsaw xa gek xa. [7] Le'a be
xabgi'i wa na'anpa nsabndo' utsaw gek na sa nzhealbe bega, le'a Dios
mbinde'e xabgi'i lak nak Dios, no nluu xabgi'i ta wen nak Dios. Ná
le'a ta ndun be xagots wa nsabndo' uluu ta wen nak xabgi'i ten xa.

[8] Li nak-a geal le'a xabgi'i ned wa na'anpa le'a ngaknde'e dub
ble'a las xagots wa, le'a xagots wa ndi le'a ngoknde'e no dub ble'a
las xabgi'i. [9] Le'a xabgi'i wa na'anpa ngaknde'e por na gakno
xa xagots, le'a xagots ned wa ndi ngoknde'e ndontsa gakno xa
xabgi'i ten xa. [10] Ta we'e le'a dub xagots nsabndo' utsaw gek na
ndontsa ini'í be angel le'a xa nxobgek ndo' xabgi'i ten xa. [11] Ná
le'a beuna nak xmen Cristo, le'a be xabgi'i nsabndo' gakno be
xagots, no liga le'a be xagots gakno be xabgi'i. [12] Le'a xagots
ngoknde'e no dub ble'a las xabgi'i, no liga le'a be me'ed bgi'i
ndal len xagots. Parea le'a iteanak beuna Dioska mbinde'e.
[13] Le'aka bego binbe'e naga utsin nak tal le'a dub xagots lá utsaw
gek na gor na gudi'izhno xa Dios. [14] Le'a lak uni'í iteanak be men
le'a-yá udalad nak tal dub xabgi'i ula'a ga'al gichgek na. [15] Ná tal
le'a dub xagots ula'a ga'al gichgek na, le'a ta wa utsinka nak,
le'a Dios msa'a ko'ol gak gichgek xagots ndontsa utsaw-a gek xa.
[16] Le'a tal ton lá ndal ladna ta ndáp na' ndee wa, le'a na' gáp li
nak ta nluu besa no li nak ta ndun iteanak be xmen Dios.

Ugap mbin bexa no xche'e ten Jesús

[17] Le'a ta uke'a na' nat, lá yoo gan gáp na' le'a bega wen ndun,
geal le'a zha na nzhealbe bega le'a bega mas ugap ndun, ma bega
utsin gun. [18] Le'a ta ned gáp na', le'a ncho men ndab le'a gor nzhealbe
bega le'a bega na'anpa dubtsa nak. Le'a ncho-yá ndangea lad na'.
[19] Li nsabndo'ka itid bega, ndontsa uluu ná ton ta ugeaka nak xmen
Cristo lat bega. [20] Le'a zha na nzheal bega ndaw bega xche'e ten
Cristo, le'a bega lá ndun lak nsabndo'-yá. [21] Le'a gor na ndaw bega,
le'a kadga dub bega uxax ned nda'dob ta gaw na. We'e ncho bega
ndon ndeyanna geal mtea-yá, no ncho bega gast nsudna. [22] ¿Lá ndap
bega ta lid bega, sa ndaw bega no sa ndo bega zha? ¿Xta'an usalad
ndanno bega be xmen Dios zha? ¿No xta'an udalad ndanno bega
bexa na'an xta'an ndap? ¿Xte'e gáp na' ndo' bega zha? ¿Nsak bega
itenno lad na' bega zha? ¡Le'a ta ndun bega wa na'anpa nsak lad na'!

Xte'e unibe'e Jesús junt gaw be xmen xa

(Mt. 26:26-29; Mr. 14:22-26; Lc. 22:14-23)

[23] Le'a Jesucristo le'a mluu ta ndee ndo' na', ta mluu na' ndo'
bego: Le'a te'al na myak cuent Jesús Xwan beuna wa, usen xa dub
pan. [24] Cha msa'a xa xno ndo' Dios. Cha ule'a xa-yá, cha ndab xa:
“Usen bega pan ndee, cha udaw bega-yá, le'a ta ndee be'al las na'.

Nat isaxan gun bega ta ndee, ndontsa utse'a ladna bega le'a na' ngut
sakndo' bega." [25] No tso'o mtayaw xche'e bexa wa, cha liga usen
Jesús dub vas ncho vin, cha ndab xa: "Le'a ta ndee ten ten na'. Le'a
ta ndee nluu le'a nat le'a Dios mbinno be men dub trat kub ná
xte'e wen ya'an bexa ndo' Dios. Itea zha goo bega ta ndee, utse'a
ladna bega le'a na' ngut sakndo' bega." [26] We'e gast gal wizh ilen
Cristo, le'a itea biaj li ndaw bega pan wa no ndo bega nits uv wa,
le'a ta wa cuent gudi'izh bega ndo' be men xte'e ngut Jesús.

Xte'e gun beuna no ta unibe'e Jesús gaw beuna

[27] Ta we'e tal ton gaw pan wa no goo xa nits wa dub mod
lá nsabndo'-yá, le'a xa wa ndap ke ndo' Cristo no ndo' ten ten
xa. [28] Le'a kadga dub bega nsabndo' gunbe'e xte'e nak ta gun
bega, gor na biseata gaw bega pan no goo bega nits wa. [29] Ná tal
bega gaw-a no goo bega-yá ni lá gunbe'e bega le'a ta wa cuerp
ten Cristo, le'a Dios utsaksi bega. [30] Ta we'e kwa'ad bega nsén
gealgizh no ule'a nak bega no ncho bexa gast ngutla. [31] Parea tal
le'a beuna iwi'i ná xte'e gun beuna be ta wa, le'a Dios na'anpa
utsaksi beuna. [32] Le'a ta li ndi'izh utsaksi xa beuna, le'a xa
na'anpa utsaksi beuna lak utsaksi xa bexa lá nchando' Dios.
[33] Ta we'e zha na izhealbe bega gaw bega xche'e ten Cristo,
kweas bega itea bega dubtsa gaw. [34] No tal ncho bega ndanna
nsabndo' ned gaw bega ta lid bega, ndontsa na'anpa utsaksi Dios
bega ke ten ta na li junt ndaw bega. Le'a cuent ten be ta wa ncho
stapla be ta'a gáp na' ndo' bega zha na gal ina' na' bega.

Be ta ndák be men, ta nsa'a Espíritu ten Dios

12 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' nlad ini'í bega xte'e
nak be ta ndák beuna, ta nsa'a Espíritu ten Dios ndontsa
mas gun beuna ti'in ten xa. [2] Le'a bega uni'íka le'a zha na bi
lá ndangea ladna bega Cristo, ngwankea bega sbe'en be dios
gizhliyo, ta na ni lá ndadi'izh. [3] Parea nat nlad na' ini'í bega le'a
tal ton ncho Espíritu ten Dios len lado'o na, le'a xa wa na'anpa
iní'i kwea' ndo' Jesús. No na'an ton gab le'a Jesús le'a nak
Xwan xa, tal na'anpa ncho Espíritu ten Dios len lado'o xa.
[4] Ncho sian ta'a ndák beuna ta nsa'a Espíritu ten Dios ndo' beuna
ndontsa gun beuna ti'in ten xa, parea le'a Espíritu ten Dios wa dubtsa.
[5] Ncho sian mod ndun beuna ti'in ten Cristo, parea le'a Cristo Xwan

beuna dubtsa. [6] Nsea ncho sian ta'a ndun beuna ta na nak beuna
xmen Dios, parea le'a Dios dubtsa, xa na nsa'a be ta gun beuna wa.
[7] Le'a ndo' kadga dub beuna nsa'a Espíritu ten Dios dubga ta'a
ndák beuna, ndontsa gakno beuna be ltsa'a beuna. [8] Le'a ndo'
pla xa nsa'a Espíritu wa gudi'izh xa ta ndák Dios. No ndo' stapla
xa nsa'a le'aka Espíritu gudi'izh bexa be ta uga'ach ten Dios. [9] No
ndo' stapla xa nsa'a le'aka Espíritu uzhebpa ige' ladna bexa Cristo.
No ndo' stapla xa nsa'a le'aka Espíritu yunyakna bexa be men
gizh. [10] No le'aka Espíritu nsa'a ndo' stapla xa gun bexa uyon, no
ndo' stapla xa gudi'izh bexa sakndo' Dios, no ndo' stapla xa ini'í
bexa naga ta ndab stub men ta nsa'a Espíritu ten Dios natal ta
nsa'a maxu'u, no ndo' stapla xa gudi'izh bexa stubga di'izh lá
ndadi'izh be men, no ndo' stapla xa ta yakbe'ena bexa xta'an ndab
stub ndo' di'izh wa. [11] Le'a itea be ta ndee nsa'a le'aka Espíritu
ten Dios, nsa'a xa ndo' beuna lakka nlad xa gák beuna.
[12] Le'a dub men sian ndo' nsalea' be las xa, ná le'a idub xa wa
dubtsa men nak. No liga nak itea beuna nak xmen Cristo. [13] Le'a
dubtsa Espíritu ten Dios utalea' iteanak beuna, cha dubtsa myak
beuna, guni'i tal beuna xa judio natal xa na'anpa xa judio, guni'i
tal beuna nak dub xa ncho ndo' ya'a stubga men natal na'an.
Le'a dubtsa Espíritu msa'a Dios uyo'o len lado'o beuna.
[14] Le'a dub men na'anpa dubtsa nsalea' idub xa, ndi sian ndo'
nsalea' be las xa. [15] Tal le'a xo'o xa gab: “Le'a na' ndee na'anpa
ya'a xa, ta we'e na'anpa no na' nak las xa”, na'anpa ta we'etsa
gun le'a xo'o xa na'anlapa las xa. [16] No tal le'a ncha' xa gab: “Le'a
na' ndee na'anpa ngusndo' xa, ta we'e na'anpa no na' nak las xa”,
na'anpa ta we'etsa gun le'a ncha' xa na'anlapa las xa. [17] Tal le'a idub
las dub men nak ngusndo' xa, le'a xa wa lá yoo gan go'ón. No tal
le'a idub las xa nak ncha' xa, le'a xa wa lá yoo gan igenna dub
xla'a. [18] Le'a Dios msob kadga dub ta wa las dubga men sa nladka
Dios. [19] Tal le'a men idub nak dub ble'atsa las xa wa, ¿cha ma idub
xa zha? [20] Sian ndo' nsalea' xa, parea le'a idub xa wa dubtsa.
[21] Le'a ngusndo' xa lá yoo gan gab ndo' ya'a xa: “Le'a na' lá nki'in
lu.” No ni gek xa lá yoo gan gab ndo' be xo'o xa: “Le'a na' lá nki'in
bega.” [22] Ndi le'a be las beuna sa nsak beuna mas ule'a nak, le'a be
sa wa ndi le'a mas ndanti'in beuna. [23] No le'a be las beuna sa na
nsak beuna ndidotsa nsu'u wa, le'a be sa wa ndi le'a mas utsin ntsaw
beuna. No le'a be las beuna sa na lá nsabndo' uluu, le'a be sa wa no
liga mas ntsaw beuna. [24] Parea na'anpa li utsaw beuna be las beuna
sa mas nlu'u. Le'a Dios mbinde'e idub dub men, dub mod na mas
nla'ach beuna be las beuna sa na uxee nsak wa. [25] Li le'a be las

beuna wa na'anpa kuyo, ndi gakno-yá be ltsa'a-yá. [26] Tal le'a dub
ble'a las beuna ndakwea', le'a beuna idub nsén gealkwea' wa. No tal
le'a dub ble'a las beuna nten ladna, le'a beuna idub nten ladna.
[27] Liga le'a beuna itea nak cuent las Cristo, no kadga beuna dub
ble'aga las xa. [28] Le'a lat beuna nak xmen Cristo, le'a Dios mti bexa
ndun be ti'in ten xa. Ned ncho bexa nak apostol, we'e ncho bexa
ndadi'izh sakndo' Dios, we'e ncho bexa nak mech uluu di'izh ten
Dios, we'e ncho bexa ndun uyon. No ncho bexa nyunyakna xa gizh,
no bexa ndakno bexa uban nak, no bexa nchansu be xmen Cristo,
no bexa ndadi'izh stub di'izh xa'aga. [29] Na'anpa itea beuna nak
apostol. No na'anpa itea beuna ndadi'izh sakndo' Dios. No na'anpa
itea beuna nak mech. No na'anpa itea beuna ndun uyon. [30] No
na'anpa itea beuna nyunyakna men gizh. No na'anpa itea beuna
ndadi'izh stubga di'izh ten Espíritu. No na'anpa itea beuna sun gan
gab xte'e gab di'izh wa. [31] Bkwa'an bega be ta mas nsak lat be ta
nsa'a Dios wa. Parea nat uluu na' bega stub nes masga nsak.

Nsabndo' ikwea' ladna be men be ltsa'a na

13 Le'a tal na' gudi'izh be di'izh ten be men no be angel, ná
lá ikwea' lad na' be men, le'a ta ndadi'izh na' wa ngen
lak ngen dub ble'a gi'ib nsid natal dub plati ndun ruid. [2] No tal
gudi'izh na' sakndo' Dios, no yakbe'ena na' itea be ta uga'ach ten
Dios no iteata be ta'a, no ige' lad na' Dios gast sun na' gan itatsob
be ge'e ubi'i, parea tal le'a na' lá ikwea' ladna be men le'a na'
na'an xti'in. [3] No tal utsea na' iteanak be ta ndap na' gaw bexa
prob, no yun na' cuent le'aka na' gast yol' na', parea tal le'a na'
lá ikwea' ladna be men, le'a be ta ndun na' wa na'an xti'in.
[4] Le'a tal ton nkwea' ladna be ltsa'a na, le'a xa uxik ndo' itea
be ta'a gun bexa, no utsin gak xa, no na'anpa gaklono xa dub xa
ndap ta'a, no ni lá izhinna xa, no lá gunbe'e xa le'a xa le'atsa nsak.
[5] No na'anpa usalad gak xa, no na'anpa ukwa'an xa ta nladtsa xa,
no na'anpa uxax gakloo xa, no yalad xa be ta ugap ndanno be men
xa. [6] No na'anpa itenno ladna xa be ta ugap ndun be men, le'a xa
ndi itenno ladna gealngea. [7] Le'a tal ton nkwea'ka ladna be ltsa'a na
na'anpa ne'e ladna xa be ta ndun bexa, no ndangea ladna xa bexa,
no nge' ladna xa bexa, no nxik xa ndo' itea ta'a ndun bexa wa.
[8] Le'a ta na nkwea' ladna be men be ltsa'a na wa na'anpa nak
ta idub. Parea gal dub wizh yá na'antapa gudi'izh be men sakndo'
Dios, no na'antapa gudi'izh bexa stubga di'izh ta nsa'a Espíritu
ten Dios, no na'antapa gudi'izh bexa be ta uga'ach ten Dios. [9] Le'a

ta na nchando' beuna Dios no ta ndadi'izh beuna sakndo' Dios,
le'a be ta wa na'anpa itea nak lak nlad Dios. [10] Parea le'a gal zha
gak cumplir ta ndab Dios, le'a beuna yá lá gunta be ta wa.
[11] Le'a zha na ngok na' me'ed ndadi'izh na' lak ndadi'izh be
me'ed, no ndanbe'e na' lak ndanbe'e be me'ed, no nyakbe'ena na'
lak nyakbe'ena be me'ed. Parea le'a zha na ngok gox na', mla na'
ta ndun na' zha me'ed na' wa. [12] Le'a nat le'a beuna nchando' Dios
cuenttsa gor na nwi'i beuna ndo' dub wa'án lá nluu utsin. Parea le'a
gal gor le'a beuna ndon nde'e ini'í ga'al ndo' Dios. Le'a nat le'a na'
ndidotsa nchando' Dios, parea le'a gal zha wa le'a na' igondo' Dios
lak nchando' Dios na'. [13] Ncho chon ta'a na'anpa initndo': le'a ta wa
ta nge' ladna beuna Dios, no ta ndenkea' beuna gun Dios ta ndab xa,
no ta nkwea' ladna beuna be ltsa'a beuna. Parea le'a ta mas nsak ndo'
yon ta ndee wa, le'a ta wa ta ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna.

Bexa ndadi'izh dub di'izh ten Espíritu

14 Bin bega juers ikwea' ladna bega be ltsa'a bega, no bkwa'an
bega be ta gák bega gun bega ti'in ten Dios, lak nsa'a Espíritu
ten Dios. Parea le'a ndo' itea be ta wa, mas byu' ladna bega gudi'izh
bega sakndo' Dios. [2] Le'a xa na ndadi'izh stub ndo' di'izh nsa'a Dios,
le'a xa wa ndadi'izh ndo' Dios na'anpa ndo' men, le'a-yá na'an ton
nyakbe'ena. Le'a ta ndadi'izh xa wa ta msa'aka Espíritu ten Dios ndo'
xa, dub ta uga'ach nak-a. [3] Parea le'a bexa ndadi'izh sakndo' Dios
wa, le'a xa wa ndadi'izh ndo' be men, ndun xa mas nge' ladna be
men wa Dios, no ntenxe'a xa be men, no nlu'uzh xa be men. [4] Le'a
xa na ndadi'izh stubga di'izh nsa'a Dios wa, le'a ta wa le'atsa xa
ndakno. Ná le'a xa ndadi'izh sakndo' Dios wa, le'a ta wa ndakno
itea be xmen Cristo wa. [5] Le'a na' nlad le'a iteanak bego gudi'izh
stubga di'izh nsa'a Dios, parea mas nlad na' gudi'izh bega sakndo'
Dios. Le'a ta ndadi'izh bexa sakndo' Dios wa mas nsak ndo' ta
ndadi'izh bexa stubga di'izh. Parea tal ncho xa gab xte'e ndab stub
ndo' di'izh wa, le'a ta wa gakno bexa mas ige' ladna bexa Dios.
[6] Bego nak beuna xmen Cristo, tal le'a na' gal lat bega, cha gudi'izh
na' sbe'en stubga di'izh, le'a ta ndadi'izh na' wa na'an xti'in. Mas wen
gudi'izh na' dub ta mluu Dios ndo' na', natal dub ta uní na' cuent ten
Dios, natal dub ta gudi'izh na' sakndo' Dios, natal dub ta ndab di'izh
ten Dios. [7] Ta ugeakapa le'a iteanak be ta'a nsid lak dub bzhee natal
dub arpa, tal le'a itea-yá dubtsa nsid, ¿xte'e ini'í beuna xta'an ndo'ol
dub ná wa nsea stub ná wa zha? [8] No tal le'a dub trompet lá utsin
kwezh gor isaxan dub guerr, ¿cha ton gun list gun xa guerr zha? [9] No

liga bego, tal le'a bega gudi'izh dub di'izh ta lá yakbe'ena be men,
¿xte'e ini'í bexa xta'an ndab bega zha? Le'a ta ndab bega wa ta na'an
xti'in, cuent ndadi'izh bega-yá ndo' mbitsa. 10 Le'a ndo' gizhliyo ndee
ncho isando' di'izh, le'a itea be di'izh wa ndap xta'an gab. 11 Parea tal
le'a na' lá yakbe'ena ta ndab stubga xa, le'a xa gunbe'e le'a na' dub
xa uto'o sit. No liga gunbe na' ndee le'a xa wa dub xa uto'o sitga.
12 No liga le'a bego na nlad gak be ta nsa'a Espíritu ten Dios, bkwa'an
bega be ná mas gakno be xmen Cristo mas ige' ladna bexa Cristo.
13 Ta we'e le'a bego na ndák ndadi'izh stubga di'izh nsa'a Dios,
unab bega ndo' Dios ndontsa syo'o gan gudi'izh bega xte'e gab
ta ndab bega wa. 14 Tal le'a na' gudi'izhno Dios dub di'izh lá
nchando' men, le'a len lado'o na' ndadi'izhno na' Dios, parea le'a
na' lá nyakbe'ena ta ndáp na' wa. 15 ¿Ta we'e xte'e nsabndo' gun
na' zha? Le'a na' gudi'izhno Dios no golto'o na' ndo' Dios be di'izh
ncho len lado'o na' lak nsa'a Espíritu ten Dios. No gudi'izhno na'
Dios nsea golto'o na' ndo' Dios be di'izh nyakbe'ena na'. 16 Tal
le'a bega nabtsa di'izh nsa'a Espíritu ten Dios nsa'a bega xno ndo'
Dios, le'a dub xa ndo'ón-a lá yoo gan no usa'a xno ndo' Dios,
le'a xa lá nyakbe'ena ta ndab bega wa. 17 Le'a bego na li ndun
wa ta ugeaka wen nsa'a xno ndo' Dios, parea le'a-yá lá ndakno
stubga xa. 18 Nat nsa na' xno ndo' Dios le'a na' mas ndák ndadi'izh
stubga di'izh ndo' iteanak bego. 19 Parea le'a dub sa nzhealbe be
xmen Cristo, mas wen gudi'izh na' ga'ay di'izh nyakbe'ena bexa
ta uluu na' bexa, ndo' ti'i mil di'izh lá nyakbe'ena bexa.
20 Bega nak beuna xmen Cristo, lá gunbe'e bega lak ndanbe'e
dub me'ed. Gok bega cuent dub me'ed lá nchando' sian be
ta ugap, parea utsin binbe'e bega lak ndanbe'e dub xa gox.
21 Le'a lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab Dios:

> Le'a na' gunti'in be men xa'aga nacion
> gudi'izh bexa stubga di'izh ndo' bexa Israel,
> ná le'a bexa wa ni lika lá isakyo'ón ta ndáp na'.[a]

22 Ta we'e le'a ta ndadi'izh bexa stubga di'izh wa, le'a ta wa nluu
ndo' bexa lá ndangea ladna Dios le'a Dios ndapka juers. Parea le'a
ta ndadi'izh bexa sakndo' Dios wa, le'a ta wa nluu dub di'izh ten
Dios ndo' bexa ndangea ladna Dios, na'anpa ndo' bexa lá ndangea
ladna Dios. 23 Ta we'e le'a gor na nyakjunt itea bega nak xmen
Cristo, tal gudi'izh itea bega stubga di'izh nsa'a Dios, cha yate dub

---

[a] **14:21** Is. 28:11-12

men lá nchando' Dios natal dub men lá ndangea ladna Dios, le'a
men wa gab le'a bega xa tont. 24 Parea tal le'a itea bega gudi'izh
sakndo' Dios cha yate dub men lá nchando' Dios natal dub men
lá ndangea ladna Dios, le'a gor na ndo'ón xa ta ndadi'izh bega
wa, cha igondo' xa le'a xa noga ndap ke. 25 Cha ini'í xa le'a Dios
nchando' be ta uga'ach ncho lado'o xa, cha isaxib xa ndo' Dios
yankea xa Dios. Cha gab xa le'a Dios ta ugeaka ncho lat bega.

Ta nsabndo' gun be xmen Cristo sa nzhealbe bexa

26 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a zha na nzhealbe bega le'a pla
bega golto'o ndo' Dios, no pla bega uluu be ltsa'a bega, no pla bega
gudi'izh dub ta mluu Dios ndo' bega, no pla bega gudi'izh stubga
di'izh lá nchando' men, nsea pla bega gab xta'an gab be di'izh wa. Li
bin bega ndontsa gakno bega be ltsa'a bega nak xmen Cristo. 27 Le'a
gor na ndadi'izh bega stubga di'izh nsa'a Dios wa, toptsa bega natal
chon bega dub ga'ga bega bidi'izh. Le'a stub xa gab ná xta'an ndab
bega. 28 Tal le'a na'an ton gun gan gab xta'an ndab bega, na'anpa
gudi'izh bega-yá lat ltsa'a bega. Ndi nabtsa bega bidi'izh-a ndo' Dios.
29 No liga le'a bego na ndadi'izh sakndo' Dios iní'i toptsa bega natal
chon bega, le'a iteata bega bla'ach-a, gunbe'e bega naga le'a nak-a.
30 Ná tal le'a Dios uluu dub ta'a ndo' stubga xa nsob sa wa, le'a xa
nso'yadi'izh ned wa nsabndo' lá gudi'izhta, ndontsa gudi'izh stub xa
wa. 31 Tal li dub ga'ga bega gudi'izh sakndo' Dios, we'e le'a itea bega
gák, no itea bega ko gan. 32 Le'a bexa ndadi'izh sakndo' Dios syo'o
gan kweas gast gal gor nsabndo' gudi'izh xa. 33 Le'a Dios lá nlad dub
ta ruid ta lá yakbe'ena bexa. Le'a Dios ndi nlad utsintsa gudi'izh bexa.
Le'a lak nak costumbr itea sa ncho be xmen Cristo, 34 le'a
xagots ten bega xetsa gak gor nzhealbe bega. Le'a bexa wa lá
nsabndo' gudi'izh, le'a ley ten Dios ndab isakyo'ón bexa ta ndab
xabgi'i ten xa. 35 Tal ton xagots nlad ini'í xte'e nak dub ta'a,
inabdi'izh xa ndo' xabgi'i ten xa ta lidtsa bexa. Lá utsin nak-a
tal dub xagots gudi'izh sa nzhealbe bega nak xmen Cristo.
36 Btse'a ladna bega le'a di'izh ten Dios na'anpa lat bega
uto'o, no na'anpa lattsa bega ulansea-yá. 37 Tal ton nsak le'a
xa ndadi'izh sakndo' Dios, natal nsak xa le'a ta ndák xa wa ta
nsa'a Espíritu ten Dios, igondo' xa le'a be ta nke'a na' ndee
ta unibe'e Cristo Xwan beuna. 38 Tal le'a xa lá igondo' ta
wa, le'a bega lá nsabndo' isakyo'ón ta ndab xa wa.

39 Bego nak beuna xmen Cristo, bkwa'an bega xte'e gudi'izh
bega sakndo' Dios, no lá uka bega gudi'izh bexa stubga di'izh
nsa'a Dios. 40 Parea utsintsa bin bega itea-yá ndon xkwa'atsa.

Cristo mban ndo' gealgut

15 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' nlad utse'a ladna
bega di'izh wen ten Cristo, ta mbidi'izh na' ndo' bega.
Le'a di'izh wa ta mbingea ladna bega, no gast nat ndangea ladna
bega-yá. 2 Tal le'a bega lá ula'a be di'izh mbidi'izh na' wa, we'e
le'a bega gap gealnaban ndo' Dios. Ná tal le'a bega ula'a di'izh
wa, le'a ta na mbingea ladna bega ta wa ta na'an xti'in.
3 Le'a ta mas nsak mluu na' ndo' bega wa le'akaga ta mluu bexa
ndo' na' wa: le'a ta wa le'a Cristo ngut ndontsa yu'u be ke ten beuna,
lak nkeani'i di'izh ten Dios.[a] 4 Cha mga'ach xa, no mban xa zha
ngok myon wizh, lak nkeani'i di'izh ten Dios.[b] 5 Cha we'e mlundo'
xa ndo' Pedr, tso'o wa mlundo'ga xa ndo' be apostol ten xa. 6 Le'a
tso'oga wa mlundo' xa ndo' masla dub ga'ay gayo'o be xmen xa.
Ncho kwa'ad bexa wa bi nbanbe, no ncho xa ngutla. 7 Tso'o wa
mlundo' xa ndo' Jacob, no mlundo'gal xa ndo' be apostol wa.
8 Ndon lult mlundo' xa ndo' na', le'a na' cuent dub me'ed ngol
dub gor ni lá nsabndo' gal me'ed. 9 Le'a na' ndon le'a na'anpa
nsak ndo' itea be apostol ten Cristo gast ni lá nsabndo' isalea'
na' apostol, geal le'a na' ugap mbinno be xmen Cristo. 10 Ná le'a
Dios mkwea' ladna na', ta we'e msa'a xa ta nak na' apostol. Le'a
ta na li msa'a Dios ndo' na' wa uzhebpa ngokti'in, le'a na' mas
ndun ti'in ten Dios ndo' iteata bexa nak apostol. Parea na'anpa
na'tsa ndun ta wa, le'a na' juers ten Dios ndun ta wa. 11 Guni'i
ton ndadi'izh cuent ten Cristo, tal na'-yá natal bexa we'e-yá,
parea lika ndadi'izh besa-yá no lika mbingea ladna bega-yá.

Bexa ngut wa ibanbe

12 Le'a besa ndadi'izhka le'a Cristo mban ndo' gealgut. Ta
we'e, ¿xta'an ncho bega ndab le'a bexa ngut na'anpa ibantabe?
13 Tal le'a bexa ngut wa na'anpa iban, we'e le'a Cristo no lá iban.
14 No tal le'a Cristo lá iban, we'e le'a ta ndadi'izh besa wa no ta
ndangea ladna bega Cristo wa ta na'an xti'in. 15 Tal le'a be men
ngut na'anpa ibangal, we'e le'a ta ndadi'izh besa cuent ten Dios wa

---

[a] **15:3** Is. 53:5-12 [b] **15:4** Sal. 16:8-10; Os. 6:2

dub ta kwi'in, geal le'a besa ndadi'izh le'a Dios mxiste Cristo ndo'
gealgut. 16 Tal le'a bexa ngut wa na'anpa iban, we'e le'a Cristo noga
na'anpa iban. 17 Tal le'a Cristo na'anpa iban, we'e le'a ta ndangea
ladna bega Cristo wa ta na'an xti'in, no na'anpa yu'u be ke ten
bega. 18 No tal na'anpa iban Cristo, le'a ta wa gab le'a bexa na
mbingea ladna Cristo cha tso'o wa ngut bexa, le'a bexa wa ndi ngok
perdid. 19 Tal le'a beuna ndanbe'e le'a Cristo ndakno beuna ndo'
gizhliyo ndeetsa, le'a beuna mas pro'ob nak ndo' itea be men.
20 Parea ta ugeaka le'a Cristo mban ndo' gealgut, ta we'e uni'íka
beuna le'a bexa ngut wa ibanka, lak ned mban Cristo. 21 Le'a ke ten
dub men, le'a itea be men ndat. No liga le'a juers ten dub men, le'a
bexa ngut ibangal. 22 Le'a itea be men nak bexa ras Adán, ta we'e
itea be men gat. No liga le'a itea bexa nak xa ten Cristo wa ibankabe.
23 Parea kad dub xa iban gor na nsabndo'-yá: le'a Cristo nak xa ned
mban. We'e ibanga be xmen Cristo gor na ilen xa. 24 We'e gal zha
lult, zha na gun Cristo gan ndo' itea bexa nibe'e nsea bexa nsak, cha
yun xa cuent ta nibe'e xa ndo' Dios Xus beuna. 25 Le'a Cristo le'a
nibe'e gast gal zha inibe'e xa ndo' iteanak bexa ndaklono xa, kwe
bexa wa xan ndats xa. 26 Le'a ta na ndon le'a lult unitndo' Cristo
wa le'a ta wa gealgut. 27 Le'a Dios ute itea be ta'a xan ndats Cristo
inibe'e xa-yá, parea le'a ta wa na'anpa no Dios, le'a Dios le'a nak xa
na nte itea be ta'a sa wa. 28 Ná le'a gal zha na inibe'e Cristo itea be
ta'a, we'e le'a Cristo Xin Dios cha yun cuent be ta wa ndo' Dios xa na
msa'a ta wa inibe'e Cristo. We'e le'a Dios inibe'e iteanak be ta'a.
29 No stubga ta'a gáp na'. Le'a ncho bexa ntalea' sakndo' bexa
ngutla. Parea tal le'a bexa ndanbe'e le'a bexa ngut wa lá ibantabe,
¿xta'an ngi li ndun bexa ta wa? 30 ¿No xta'an ngi li rages nde besa itea
wizh zhaga, tal le'a bexa ngut wa lá ibantabe? 31 Lak segur ntenno lad
na' bega nak xmen Jesucristo, no liga segur gáp na' le'a na' itea wizh
ngi sat. 32 Le'a ncho bexa gezh Éfeso cuent man ugi'i ugap mbinno na'.
Parea tal ta ugeaka le'a bexa ngut wa lá ibantabe lak ncho bego ndab,
le'a be ta mbin na' sa wa dub ta na'an xti'in. Ndi mas wen gun beuna
lak ndab ncho bexa: gaw beuna no goo beuna, le'a ge'a le'a beuna gat.
33 Lá ula'a bega ukwi'inno be men bega. Le'a tal beuna nbeseano
bexa ugap, le'a beuna noga gun ltsa'a ta ugap ndun bexa wa.
34 Ta we'e list gok bega, no lá gunta bega be ta ugap. Li ndáp na'
ndontsa ido ladna bega, le'a ncho bega bi lá nchando' Dios.

Xte'e iban bexa ngut

35 Le'a ncho xa inabdi'izh: "¿Xte'e iban bexa ngut? ¿Xte'e nak
idub las bexa gal zha wa?" 36 Le'a xa li nabdi'izh wa lá ini'í xta'an
nabdi'izh. Le'a gor na ndas dub men dub bid le'a-yá juerska ned
gazha'a, we'eta ilen-a. 37 Le'a gor ndas xa dub bid tal trig-a natal
stubga bid-a, le'a ta wa na'anpa lak ta ilen wa, le'a-yá bidtsa. 38 Parea
le'a Dios nsa'a be ya ten-a lak nlad Dios, kadga dub bid xa'aga nak
ya ten-a. 39 No liga le'a itea be ta ncho ndo' gizhliyo na'anpa dubtsa
nak. Le'a be men nsea be man xa'aga nak. No be migin nsea be mbeal
xa'aga nak. 40 Ncho be ta'a gibe'a ba' no ncho be ta'a gizhliyo ndee.
Le'a ta chul ten be ta ncho gibe'a na'anpa nak lak nak ta chul ten be ta
ncho ndo' gizhliyo. 41 Le'a xe'a wizh xa'aga nak ndo' xe'a mbe'e, no be
xe'a mbeal xa'aga nak. No kadga be mbeal ndi'ib gibe'a xa'aga nluu.
42 No liga gak-a zha na iban bexa ngut. Le'a be'al las dub xa ngut
iga'ach no sazha'a, parea gal zha iban xa le'a xa yá na'antapa gat.
43 Le'a be'al las dub xa ngut ugap nluu no na'an xti'in-a, parea gal zha
iban xa le'a xa uzhe'eb chul uluu no gap xa juers. 44 Le'a be'al las dub
xa ngut dub ta gizhliyotsa, parea gal zha iban xa le'a las xa dub ta
gibe'a. Le'a lak ncho las be men ta gizhliyo, no ncho las bexa ta gibe'a.
45 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab-a le'a Dios ned mbinde'e
Adán ngok xa dub mgi'i ndap gealnaban. No ncho stub xa ní'i beuna
ndo' xa Adán lult. Le'a ta wa Cristo xa gibe'a, xa nsa'a gealnaban
nunk lá idub. 46 Le'a xa gibe'a wa na'anpa ned ulen. Le'a xa gizhliyo
ndi le'a ned ulen, cha we'e xa gibe'a wa. 47 Le'a xabgi'i ned wa le'a
ta wa Adán xa gizhliyo. Le'a xabgi'i itop wa le'a ta wa Cristo xa
gibe'a. 48 Le'a beuna xa gizhliyo ndap beuna dub las na lak ngok
las Adán xa gizhliyo. No liga le'a las bexa gibe'a nak lak nak las
Cristo xa gibe'a. 49 Le'a nat le'a beuna nak lak ngok xa gizhliyo
wa, parea gal zha wa le'a beuna yak lak nak Cristo xa gibe'a.
50 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' gáp ndo' bega le'a
beuna lnde'etsa ncho ndo' gizhliyo ndee lá yoo gan yate sa nibe'e
Dios. Le'a be'al las beuna ta ndat ndee wa lá yoo gan yoo idub
tiemp lak be ta ncho gibe'a. 51 Le'a na' gáp stub ta uga'ach ten
Dios: le'a beuna na'anpa itea gat, parea gal zha wa itea beuna
xa'aga yak. 52 Le'a ta wa ta uxax lak dub nsengichtsa men. Le'a gal
gor kwezh trompet lult le'a bexa ngut wa iban, cha yá na'antapa
gat bexa. Le'a beuna bi ndenban gal zha wa cha xa'aga yak.
53 Le'a be be'al las beuna dub ta sat no sazha'a-yá, parea le'a-yá
nsabndo' yak dub ta lá gazha'ata no ni lá gatta-yá. 54 Nat le'a
be'al las beuna dub ta sazha'a, parea gal zha wa yak-a dub ta lá

gazha'ata. Nat le'a be'al las beuna dub ta sat, parea yak-a dub ta
lá gatta. Le'a ta wa gak lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Le'a be men yá na'antapa gat,
geal le'a Dios mbin gan ndo' gealgut.[a]
55 Yá lá izhebta beuna ndo' gealgut,
le'a gealgut yá lá gunta gan ndo' beuna.[b]

56 Le'a ley ten Dios ndab le'a tal ton ndap ke ndo' Dios, le'a Dios
utsaksika xa wa. Ta we'e le'a be men nzheb ndo' gealgut, le'a bexa
uni'í le'a bexa ndapka ke ndo' Dios. 57 Nat usa'a beuna xno ndo' Dios
le'a juers ten ta mbin Jesucristo Xwan beuna wa le'a beuna ndun gan
ndo' gealgut.
58 Ta we'e dubtsa ute bega nak beuna xmen Cristo, no na'anpa ula'a
bega gealngea ten Cristo, no mas bin bega ti'in ten Dios idub tiemp.
Le'a bega uni'í le'a itea ti'in ndun bega ndo' Dios wa ta ndakti'inka.

Be med nsa'a bexa ndo' be xmen Cristo ndencho Jerusalén

16 Le'a cuent ten be med ta gakno bega be xmen Cristo ndencho
Jerusalén, bin bega lakka ndáp na' gun be xmen Cristo ncho
Galacia. 2 Le'a itea be wizh ned ten sman, le'a kadga dub bega
kocha'aw dub tuzhga med usa'a bega bi lak mbin bega gan, ndontsa
na'anpa ti'i utele'e bega-yá zha gal na'. 3 Le'a zha gal na' sa ba' le'a na'
utu'ub bexa na mti bega ya'ula'a med wa Jerusalén, med msa'a bega
wa. No go'o bexa dub git gab ná xta'an li ncha'ula'a bexa med wa. 4 No
tal le'a na' ndanbe'e le'a na' no nsabndo' gaa, le'a na' sanoka bexa wa.

Be ta ndanbe'e Pabl gun Pabl

5 Le'a zha gal ina' na' bega le'a na' nsabndo' ned iti'id Macedonia,
we'eta gal na' Corinto ba'. 6 Le'a na' bi lá iní tal dub nde'eptsa natal
idub tiemp kwal yo'ono na' bega. We'e le'a bega syo'o gan gakno
na' sa gaata na'. 7 Le'a na' lá nlad dub inítsa na' bega zha iti'id na'
sa ba'. Le'a na' ndi nlad yo'ono bega dub nde'ep tal Dios nlad.
8 Parea le'a na' kweas gezh Éfeso ndee gast itid ujest Pentecostés.
9 Le'a sa ndee ncho kwa'ad be men ndakloo ndo' na', parea no ncho
kwa'adpa bexa nlad go'ón di'izh ten Cristo ta ndadi'izh na'.

---

[a] **15:54** Is. 25:8 [b] **15:55** Os. 13:14

10 Tal le'a Timoteo ya' sa ba', utsin binno bega xa, le'a xa wa no
ndun ti'in ten Dios lakkaga ndun na'. 11 Gop bega mod ndo' xa no
bsa'a bega ta nki'in xa ndontsa syo'o gan gi'id ina' xa na'. Le'a na'
no stapla be xmen Cristo ndee, nkenkea' besa zha gi'id Timoteo.
12 Le'a sian biaj una'ab na' ndo' Apolos go'o xa stapla bexa nak
xmen Cristo ya'ina' bexa bega, ná le'a gast nat le'a xa lá ka'ab
ya'. Parea le'a xa sa'ina'ka bega zha na syo'o gan ya' xa.

Be ta lult mtenxe'a Pabl bexa

13 Bla'ach bega no dubtsa ute bega na'anpa ula'a bega ta
ndangea ladna bega Cristo. Bte'a ladna bega no gop bega valor.
14 Bkwea' ladna bega be ltsa'a bega guni'i xta'an gun bega.
15 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a bega uni'íka le'a bexa ncho
ta lid Estéfanas ndon ned mbingea ladna Cristo ndo' idub región
Acaya ba'. Le'a bexa wa ulo ladna sbe'en ndakno bexa be xmen
Dios. 16 Le'a na' gáp ndo' bega uxobgek bega ndo' bexa wa no
ndo' iteata bexa li ndun ti'in ten Dios wa. 17 Uzhebpa nten lad na'
ta na mbi'id Estéfanas no Fortunato no Acaico, le'a bexa ndakno
na', dub ta lá yoo gan gakno bega na' le'a bega sit ncho. 18 Le'a
bexa wa ndun wen nyo'o lad na' ndee lak ndanno bexa bega. Gop
bega mod ndo' itea bexa na ndun ltsa'a ta ndun bexa ndee.
19 Le'a be xmen Cristo ndencho be gezh región Asia ndee no
nidi'izh ndo' bega. No Aquila nsea Priscila nsea iteata be xmen Dios
nzhealbe ta lid itop bexa wa uzhebpa nidi'izh ndo' bega ta na nak bega
xmen Cristo. 20 Le'a iteata bexa nak xmen Cristo no nidi'izh ndo' bega.
Unidi'izh bega ndo' be ltsa'a bega ta nluu le'a bega nkwea' ladna bexa.
21 Le'a na' Pabl ya'a na' nke'a na' ta ndee ndo'
git, ta nidi'izh na' ndo' bega.
22 Le'a tal ncho bega lá ndankea Jesucristo Xwan
beuna, le'a Dios utsaksi bega.
¡Cristo Xa Nibe'e, uxax utsea ga!
23 Nat na'ab na' ndo' Jesucristo Xwan beuna mas
uzhe'eb utsin gunno xa bega. 24 Le'a na' nkwea' ladna itea
bega no nak xmen Cristo Jesús. Lika nak-a.

Git itop mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Corinto

Le'a Pabl uzhe'eb nyu'no ladna be xmen Cristo, bexa ndencho Corinto. Le'a xa mke'a git ndee platsa mbe'e tso'o na mke'a xa git ned wa. Le'a be xmen Cristo xa Corinto ndanbe'e le'a Pabl medtsa nkwa'an, no lá ndangea ladna bexa le'a Pabl ta ugeaka nak apostol ten Cristo. Le'a ndo' git ndee le'a Pabl ntsakndo', ndab xa le'a xa ta ugeaka nak apostol, no nluu xa xte'e nkwea' ladna xa bexa no nyu'no ladna xa bexa wa.

Pabl nidi'izh ndo' bexa gezh Corinto

1 Le'a na' ndee Pabl, xa na mtu'ub Dios gun na' ti'in ten Jesucristo. Le'a na' no Timoteo xa no nak xmen Cristo nke'a besa git ndee ndo' itea bego na nak xmen Dios, bego na nzhealbe gezh Corinto ba'; no ndo' iteata be xmen Cristo ndencho idub Acaya ba'. [2] Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xwan beuna mas utsin gak bexa ndo' bega, no gun bexa wen yoo ladna bega.

Dios ndakno bexa nsatid gealkwea'

[3] Uzhebpa usa'a beuna xno ndo' Dios Xus Jesucristo Xwan beuna, le'a xa nkwea' ladna beuna no nlu'uzh xa beuna ndo' sian ta'a. [4] Le'a xa wa nlu'uzh besa ndo' itea be gealkwea' ntid besa, ndontsa no besa isu'u ulu'uzhga bexa nsatid ndo' isando' be gealkwea', lak nlu'uzh Dios besa. [5] Dub lak ni'í besa sian gealkwea' lak uni'í Cristo be gealkwea', no liga ndák besa nlu'uzh besa stubga men lak nlu'uzh Cristo besa. [6] Le'a besa nsatid be gealkwea' ndontsa noga besa su'u ulu'uzh bega no gap bega gealnaban ndo' Dios. No liga le'a Dios nlu'uzh besa ndontsa noga besa ulu'uzh bega, cha uxik bega ndo' be gealkwea' nsatid bega, ltsa'a be gealkwea' nsatid besa ndee. [7] Le'a besa nge' ladna le'a bego sxikka, le'a lak dubtsa nsatid beuna be gealkwea', no liga dubtsa ulu'uzh Dios beuna.

[8] Bego nak beuna xmen Cristo, nlad besa ini'í bega xte'e juert uyo'o besa Asia. Uzhebpa dub gealkwea' si'il uni'í besa gast yá lá uxikta besa ndo'-yá, ni besa lá ibanta besa. [9] Le'a besa ni le'a besa gatka, parea le'a ta we'e msu'u le'a besa na'anpa ige' ladna le'aka le'a besa, ndi mas mge' ladna besa Dios, xa na nxiste be

men ngutla. [10] Le'a xa cha ngokno besa lá ngat besa no bi ndakno
xa besa nat, ta we'e nge' ladna besa le'a xa su'uka gaknota besa.
[11] Le'a bega no nsabndo' inab ndo' Dios gaknota xa besa. Tal
le'a kwa'ad bega li nab ndo' Dios, we'e le'a kwa'ad be men no
usa'a xno ndo' Dios gor ini'í bexa xte'e ndakno Dios besa.

Xta'an na'anpa nga Pabl gezh Corinto

[12] Le'a besa nten ladna le'a besa uni'í len lado'o besa le'a besa
sbe'en utsin ndanno bega no iteata be men lak nsa'a Dios gun besa.
Le'a ta ndun besa wa na'anpa nak ta ndanbe'e le'atsa besa. Le'a-yá ndi
nak ta nsa'a Dios ndo' besa. [13] Le'a ta nke'a besa ndo' git ndee na'anpa
dub ta ugan lá yakbe'ena bega. Le'a na' nlad idub-a yakbe'ena bega.
[14] Nat le'a bega ndido nyakbe'ena le'a gal wizh ilengal Jesús Xwan
beuna le'a bega itenno ladna besa, lak itenno ladna besa bega ba'.
[15] Ta we'e le'a na' nlad ned bega gal ina'gal na' ndontsa gak
top biaj yo'ono na' bega. [16] Mbinbe na' gal ina' na' bega gor gaa
na' Macedonia, we'e stub biaj gal ina'gal na' bega gor ilen na', cha
gakno bega na' ilaya na' Judea. [17] Le'a ta na li ndáp na' ta wa, le'a na'
juerska li gun. ¿Nate nsak bega le'a na' ndun lak ndun ncho be men,
ndab xa gun xa dub ta'a cha lá ndun xa lak ndab xa wa? [18] Le'a Dios
nsobwi'i le'a gor na ndáp na' gun na' dub ta'a, le'a na' sunka ta wa.
[19] Le'a na' ndee nsea Silvano nsea Timoteo mbidi'izh besa di'izh ten
Jesucristo Xin Dios ndo' bega. Le'a xa wa na'anpa ndab dub ta'a ned,
cha tga' xa'aga ta'a gun xa. Ndi ndunka xa lak ndadi'izh xa. [20] Le'a
be ta ndab Dios yoo wa, le'a Jesucristo le'a ndunka itea be ta wa.
Ta we'e le'a beuna ndab le'a ta ndab Dios wa gealngeaka, no nsa'a
beuna xno ndo' Dios. [21] Le'a Dios ndun le'a besa ndee no bego dubtsa
nak nsea Cristo, le'a Dios le'a mti beuna gak beuna xmen xa. [22] No
msa'a Dios Espíritu ten na ncho len lado'o beuna. Le'a ta wa cuent
dub se gab le'a beuna ika'aka be ta ndab xa usa'a xa ndo' beuna wa.
[23] Nat nsobwi'i Dios gáp na' le'a na' biseata gal ina'gal
bega Corinto ba', geal le'a na' lá nlad kwea' yoo ladna bega.
[24] Le'a besa na'anpa nibe'e xte'e nsabndo' gungea ladna
bega, le'a bega yá wenka ndangea ladna Cristo. Le'a besa
ndi nlad gakno bega, ndontsa mas iten ladna bega.

2 Ta we'e mbinbe na' na'anpa gal ina' na' bega stub biaj, tal
le'a ta wa gun mas uban yoo ladna bega. [2] Tal le'a na' gun
uban yoo ladna bega, ¿cha tonma gun gan iten ladna na' zha?
Le'a ta wa le'aka bego ba'. [3] Ta we'e li ned mke'a na' git wa ndo'
bega, ndontsa gor ilayal na' sa ba' na'anpa uban yo'o lad na', ndi

itenno lad na' bega. Le'a na' nge' ladna le'a tal le'a na' iten ladna,
le'a bega no iten ladna. [4] Le'a gor na mke'a na' git wa le'a na'
uzhebpa uban ncho ladna no kwea' ncho lad na' gast ndon na'.
Na'anpa uke'a na' git wa ndontsa uban yoo ladna bega, ndi mke'a
na'-yá ndontsa ini'í bega xte'e uzhe'eb nkwea' lad na' bega.

Pabl mbinge' ladna ndo' dub xa ugap mbin

[5] Parea le'a lat bega ncho dub xa mbin uzhebpa uban myo'o lad
na', no gast kwa'ad bega uban myo'o ladna. [6] Le'a bega yá kwa'ad
uteyo xa wa, nat yá unika ta wa. [7] Le'a nat le'a bega nsabndo' gunge'
ladna ndo' xa wa no utsin gunno bega xa, ndontsa na'anpa uzhe'eb
uban yoo ladna xa, cha gach ladna xa. [8] Ta we'e na'ab na' ndo' bega
gun bega ta nluu le'a bega nkwea' ladna xa. [9] Le'a cuent ten ta ndee
wa mke'ala na' ndo' bega, ndontsa iní na' naga sxobgek bega ndo'
na' nate na'an. [10] Le'a xa na li ndange' ladna bega ndo' na wa, le'a
na' no ndange' ladna ndo' xa wa, tal ncho xta'an nsabndo' gunge'
lad na'. Le'a Cristo nsobwi'i le'a na' li ndange' ladna ndo' xa wa
ndontsa wen kwe bega. [11] We'e na'anpa gun maxu'u gan ukedino
beuna, le'a beuna uni'íka le'a maxu'u li nlad gunno beuna.

Pabl myu' ladna zha ncho xa gezh Troas

[12] Le'a gor na ulaya na' gezh Troas gudi'izh na' di'izh wen ten
Cristo, le'a Dios Xa Nibe'e mbin wen mto'o ta wa. [13] Ná le'a na' myu'
ladna ta na na'anpa izheal na' Tito, xa no nak beuna xmen Cristo.
Ta we'e cha mka'an na' sa wa, ulayal na' Macedonia ndee.

Pabl nsa'a xno ndo' Dios

[14] Nsa na' xno ndo' Dios, le'a Cristo Jesús ndun gan, no ndanti'in
xa besa ndontsa ute'achso di'izh ten xa itea lad, lak nte'achso
dub xla'a uxe'e. [15] Le'a cuent ten Dios le'a ta na li ndun besa ti'in
ten Cristo wa cuent dub xla'a uxe'e, ta nte'achso ndo' bexa ndap
gealnaban ndo' Dios no ndo' bexa gak perdid. [16] Le'a cuent ten bexa
gak perdid wa, le'a ta wa cuent dub xla'a ugap nla'a, dub ta ndut
men. Ná le'a cuent ten bexa ndap gealnaban wa, le'a ta wa cuent
dub xla'a uzhebpa uxe'e nla'a, dub ta nsa'a gealnaban. ¿Ton sun gan
gun ta wa zha? [17] Le'a besa na'anpa ndun lak ndun kwa'ad bexa,
bexa ndadi'izh di'izh ten Dios ndontsa gun xa gan med. Le'a Dios

nsobwi'i le'a besa ndi idub ncho ladna ndadi'izh di'izh ten Dios,
geal le'a Dios le'a mtu'ub besa no dubtsa nak no besa Cristo.

Trat kub mbinno Dios be men

3 ¿Nsak bega zha nzhinnona besa be ta li ndun besa wa? ¿Nsak
bega zha nki'in usa'a besa dub git ndo' bega gudi'izh-a xte'e
wen nak besa zha? ¿Nate nki'in besa uke'a bega dub git li gab,
usa'a besa-yá ndo' stub men? Ncho bexa nki'inka-yá, parea le'a
besa na'anpa nki'in-a. [2] Le'a bega nak cuent dub git no'o besa
len lado'o besa. Le'a gor na ini'í be men ta wen nak bega, we'e
ini'í bexa le'a ta ndun besa utsinka nak. [3] Le'a bega cuent dub
git mke'a Cristo ta nyun besa cuent. Parea na'anpa nkea-yá no
tint, le'a-yá ndi nkea no Espíritu ten Dios nban. No na'anpa
nkea-yá ndo' tabl ge', le'a-yá ndi nkea len lado'o bega.

[4] Li mbidi'izh besa ta wa geal le'a besa nge' ladna Dios ta na nak
besa xmen Cristo. [5] Le'a besa lá yoo gan gun ni dub ta'a le'aka
le'atsa besa, le'a ta ndun besa wa le'a Dios le'a msa'a ta wa. [6] Le'a
xa wa le'a msa'a ta ndák besa ndadi'izh besa ná xte'e nak trat
kub mbinno Dios be men. Le'a trat wa na'anpa nak lak ndab ley,
le'a-yá ndi dub ta msa'a Espíritu ten Dios. Le'a bexa ndencho
ndo' ley wa satka, ná le'a Espíritu wa ndun nban beuna.

[7] Le'a ley polta wa ta ukea ndo' tabl ge' uzhe'eb dub ta chul, gast lá
yo'o gan iwi'i bexa Israel ndo' Moisés, tant ndon ndu'u na' xa. Parea
unitndo'ka ta na li ndu'u na' Moisés wa. Le'a ley wa ndab le'a tal ton
lá uxobgek ndo'-yá nsabndo' gat. [8] Ná le'a trat kub ndanno Espíritu
ten Dios beuna mas uzhebpa nluu ta juert nak Dios. [9] Le'a ley wa dub
ta juert maska ndab-a le'a be men nsabndo' gat. ¡Parea mas uzhe'eb
dub ta juert ta na ndun Dios wen ya'an beuna ndo' xa! [10] Le'a ta juert
ten ley polta wa, le'a ta wa na'anpa juert nak lak uzhe'eb juert ta
ncho nat. [11] Le'a ta juert ten ley wa ta nitndo', ná le'a ta kub ndanno
Dios beuna mas uzhebpa dub ta juert le'a-yá na'anpa initndo'.

[12] Le'a ta na li uni'í beuna ta wa, ta we'e le'a besa na'anpa izheb
gudi'izh besa di'izh ten Dios ndo' ga'al be men. [13] Na'anpa ukachko
besa di'izh wa lak mtsaw Moisés ndo' na no dub ble'a lad, ndontsa
na'anpa ini'í bexa Israel le'a ta na ndu'u na' ndo' xa wa nsanitndo'.
[14] Parea le'a bexa wa lá ka'ab yakbe'ena ta wa. No gast nat le'a gor na
ndo'ol bexa ley polta ten Dios wa, bi ncho cuent dub ta ntsaw ndo' ta
ndanbe'e bexa, ndontsa lá yakbe'ena bexa di'izh ten Dios. Le'a nabtsa
Cristo gun gan yakbe'ena bexa-yá. [15] Le'a gor na ndo'ol bexa ley ten
Moisés wa, le'a bexa lá nyakbe'ena-yá, cuent ncho dub ble'a lad

ntsaw gek bexa wa. [16] Ná le'a gor na ndangea ladna bexa Jesús Xwan
beuna, we'e le'a ta ntsaw wa cha nitndo'. [17] Le'a Cristo nak Espíritu,
le'a tal Espíritu ten Dios ncho len lado'o beuna, le'a beuna yá uto'o
ndo' ley polta wa. [18] Ta we'e nat le'a beuna na'anpa nsa'nyaw ndo'
na, le'a beuna nak cuent dub wa'án nlu'u be ta chul no ta juert nak
Dios. Le'a Espíritu ten Dios ndun le'a beuna nsayak lak nak xa.

Pabl ndadi'izh di'izh ten Jesucristo

4 Le'a Dios utsin mbinno besa msa'a xa ti'in ndee ndun besa,
ta we'e le'a besa na'anpa ndach ladna. [2] Le'a besa na'anpa gun
dub ta xga'ach no ni dub ta idono ladna besa. Na'anpa ukwi'inno
besa be men, no na'anpa nche'a besa di'izh ten Dios. Le'a Dios
nsobwi'i le'a besa ndadi'izh sbe'en gealngea ndo' be men, ndontsa
ini'í bexa le'a ta ndadi'izh besa le'aka nak. [3] Parea tal ncho bexa lá
nyakbe'ena di'izh wen ten Cristo ta ndadi'izh besa, le'a ta wa bexa
na lá ndap gealnaban ndo' Dios. [4] Le'a maxu'u ntsawuso gek be men
ndo' gizhliyo ndee, bexa lá ndangea ladna Dios, ndontsa na'anpa
ini'í bexa xe'a chul ten Cristo. Le'a ta wa di'izh wen ten Cristo, xa na
nak lakka nak Dios. [5] Le'a besa na'anpa ndadi'izh cuent tentsa besa,
le'a besa ndi ndadi'izh le'a Jesucristo nak Xa Nibe'e. No ndab besa
le'a besa ndakno bega geal nak beuna xmen Jesucristo. [6] Le'a Dios
xa na unibe'e msu xe'a sa ukaw, no liga nsu xe'a len lado'o beuna,
ndontsa igondo' beuna xe'a chul ten Dios, ta nsu ndo' Jesucristo.

Pabl nge' ladna Dios ndo' be gealkwea'

[7] Le'a di'izh ten Dios dub ta uzhebpa nsak, ná le'a besa na
ndadi'izh-a wa nak cuent dub gets btsi'in, dub ta lá nsak. Li ndontsa
ini'í be men le'a juers ten di'izh wa ta nsa'a Dios, na'anpa ta ndák
besa-yá. [8] Le'a besa nsatid sian gealkwea', parea na'anpa kwea'
ncho ladna besa. No ncho zha lá ini'í besa xte'e gun besa, parea
na'anpa ndach ladna besa. [9] No ugap ndanno be men besa, parea
na'anpa ula'a Dios besa. No ncho zha ngabi bexa besa, parea
na'anpa initndo' besa. [10] Le'a lak uni'í Jesús gealkwea' gast ngut
xa, le'a besa no ni'íka gealkwea' guni'i pa ndesea besa, ta we'e
no besa ndap gealnaban wats Jesús. [11] Le'a idub ndenban besa
le'a be men nlad gut besa, geal nak besa xmen Jesús. Parea le'a
bexa uni'í le'a besa ndap gealnaban ta nsa'a Jesús. [12] Le'a ta na li
ngi sat besa, ta we'e le'a bega no ndap gealnaban ndo' Dios.

13 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab-a: “Le'a na' mge' ladna
Dios, ta we'e mbidi'izh na'”;[a] no liga le'a besa nge' ladna Dios, ta
we'e no besa ndadi'izh di'izh ten Dios. 14 Le'a besa uni'í le'a Dios
mxiste Jesús Xwan beuna ndo' gealgut; no liga ixiste xa besa, cha
yo'o xa besa wats xa no bego ba'. 15 Le'a besa li nsatid ndo' itea be
gealkwea' wa, geal le'a besa nkwea' ladna bega. We'e mas kwa'adta
be men ini'í xte'e nkwea' ladna Dios bexa, cha mas uzhe'eb usa'a
be men xno ndo' Dios, gab bexa le'a Dios uzhebpa si'il nak.
16 Ta we'e na'anpa ndach ladna besa; le'a kad wizh le'a besa
nsayak gox, ná le'a len lado'o besa itea wizh nsayak juert. 17 Le'a
be gealkwea' nsatid besa nat, le'a ta wa dub ta ndidotsa no dub
ta uxaxtsa nsatid. Parea le'a ta wa le'a ndun gal uso' besa wen
yoo besa wats Dios idub tiemp. 18 Na'anpa ndanbe'e besa be ta na'
besa, ndi ndanbe'e besa be ta lá na' besa. Le'a be ta na' besa wa
na'anpa kwen ncho, ná le'a be ta lá na' besa wa idub tiemp ncho.
5 Le'a be'al las beuna cuent nak dub ni'ilad ndo' gizhliyo ndee.
Le'a gor na gat beuna le'a Dios usa'a stub sa yoo beuna gibe'a.
Le'a ta wa na'anpa nak dub ta ndande'e men, le'a-yá dub ta ncho
gibe'a dub ta nunk lá idub. 2 Nat nga'a ladna beuna tant nsa'ab ladna
beuna yoo beuna sa gibe'a wa. 3 Le'a sa wa na'anpa ya'an beuna
cuent dub men lá ndap xab na, le'a beuna ndi gap xab kub na. 4 Le'a
nat ndencho beuna ndo' gizhliyo ndee, le'a beuna nga'a ladna tant
kwea' ncho ladna beuna, geal le'a beuna lá nlad gak cuent dub xa lá
ndap xab na, le'a beuna ndi nlad gap xab kub na. Le'a be'al las beuna
dub ta snitndo', parea le'a Dios syunno-yá dub ta nban idub tiemp.
5 Le'a Dios le'a mbinde'e beuna ndontsa li gak beuna, no msa'a xa
Espíritu ten xa ndo' beuna, ta na nluu le'a xa usa'aka itea ta ndab xa.
6 Ta we'e le'a besa idub tiemp nge' ladna Dios, le'a besa uni'í le'a
idub zha ncho besa ndo' gizhliyo ndee le'a besa na'anpa yoo wats
Cristo. 7 Na'anpa na' besa xa, parea le'a besa nge'ka ladna xa. 8 No
ndangea ladna besa le'a besa ya' wats Cristo zha ula'a besa be'al las
besa ndee, no li nlad besa gun besa. 9 Ta we'e ndun besa juers gun
besa lak nsak ladna Cristo, tal ncho besa ndo' gizhliyo ndee natal nsea'
besa wats Cristo. 10 Le'a gal dub wizh le'a beuna iteanak ilansea' ndo'
Cristo, we'e usa'a xa ta nsabndo' ika'a kadga dub beuna, lakka mbin
beuna ndo' gizhliyo, tal wen mbin beuna natal ugap mbin beuna.

---

[a] **4:13** Sal. 116:10

Xte'e wen ya'an beuna ndo' Dios

11 Le'a besa uni'í le'a ta li gun Cristo wa ta nzheb be men ndo'
na. Ta we'e ntenxe'a besa be men gungea ladna bexa Cristo. Le'a
Dios le'a nchando' xte'e nak besa, no nlad na' ini'í bega xte'e nak
besa. 12 Na'anpa izhinnona besa ta ndun besa, le'a besa ndi nladtsa
itenno ladna bega besa. We'e gap bega xta'an ika'ab bega ndo' bexa
nzhinnona be ta nak bexa, parea le'a lado'o bexa wa na'anpa ga'al
nak ndo' Dios. 13 Tal ncho bega nsak le'a besa loc nak, le'a ta wa
geal ndun besa ti'in ten Dios. Ná tal ncho bega nsak le'a besa utsin
ndanbe'e, le'a ta wa geal ndakno besa bega. 14 Le'a ta na nkwea'
ladna Cristo besa, ta we'e sbe'en ta nsak ladna xa ndun besa. Le'a
besa uni'í le'a Cristo ngut sakndo' itea beuna, ta we'e le'a itea
beuna nak cuent dub xa ngut. 15 Le'a Cristo ngut sakndo' beuna, ta
we'e yá lá gunta beuna ta nladtsa beuna, ndi gun beuna ta nlad
Cristo, xa na ngut no mban xa ndontsa gap beuna gealnaban.
16 Ta we'e le'a nat idub ndo' ndee yá lá iwi'ita besa ndo' stub
men lak ndanbe'etsa be men. Le'a polta le'a besa li mwi'i ndo'
Cristo, ná nat le'a besa yá lá gunta ta wa. 17 Le'a tal ton bexa nak
xmen Cristo le'a bexa mzhe'a. Le'a be ta ngok xa polta yá utidla,
nat le'a-yá myak dub ta kub. 18 Le'a itea be ta ndee wa ta ndun
Dios, xa mbin wen mya'an besa ndo' xa juers ten ta mbin Cristo.
No msa'a xa ti'in ndun besa, ndadi'izh besa ná xte'e wen ya'an
be men ndo' Dios. 19 Le'a ta wa gab le'a juers ten Cristo le'a Dios
utsu'u be ke ten be men, no mbin Dios le'a be men syo'o gan wen
ya'an ndo' xa. No ndab xa gudi'izh besa xte'e yak utsin be men
ndo' xa. 20 Le'a Cristo le'a mtu'ub besa gudi'izh besa di'izh ten xa
sakndo' xa. Le'a ta wa gab le'a Dios ndadi'izh ndo' bega juers ten
ta ndadi'izh besa. Ta we'e le'a besa ndab ndo' bega yak utsin bega
ndo' Dios, le'a ta wa ta ndab Cristo ndo' bega. 21 Le'a Cristo ni dub
ke lá ndap, parea le'a Dios mbinno xa cuent dub xa ndap ke. Nat
le'a ta li mbin Cristo wa, le'a beuna na'antapa ndap ke ndo' Dios.
6 Ta we'e le'a besa na nak xa ndun ti'in ten Dios wa, ntenxe'a
besa bega na'anpa utsa'al bega ta na nkwea' ladna Dios
bega. 2 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab Dios:

Le'a gor na nsabndo'-yá, le'a na' mbín ta ndab lu.
No wizh na mki'in lu na', le'a na' ngokno lu.[a]

---

[a] **6:2** Is. 49:8

Le'a na' gáp ndo' bega le'a gor nsabndo'-yá wa no wizh nki'in bega
xa wa, nat le'a zha wa ngol.
3 Le'a besa ndun juers ni dub ta ugap lá gak besa, ndontsa
na'anpa inisi be men be ti'in ndun besa. 4 Ndi ndun besa ta nlu'u le'a
besa ti'in tenka Dios ndun. Le'a besa nxik ndo' sian be gealkwea'.
Ncho zha na'an xta'an ndap besa, no ugap ndanno be men besa,
5 no ngin bexa besa, no nke'a bexa besa litgi'ib. No ncho zha
le'a kwa'ad be men ndaklono besa, no kwen ndun besa ti'in, no
gast lá ndadgats utsin besa, no lá ndap besa ta gaw besa. 6 Parea
umbi'i nak lado'o besa ndo' Dios, no ndák besa di'izh ten Dios,
no ndap besa mod ndo' be men, no utsin nak besa ndo' bexa,
no le'a Espíritu ten Dios ndakno besa, no nkwea' ladna besa be
men. 7 No sbe'en gealngea ndadi'izh besa, no ndap besa juers
ten Dios. No ndanti'in besa be ta nsa'a Dios ndontsa utsaw besa
ndo' ta ndun bexa ugap no utsakndo' besa ndo' bexa wa.
8 Ncho be men ndap mod ndo' besa, no ncho xa ugap ndanno
besa. Ncho xa utsin ndadi'izh ndo' besa, no ncho xa nisi besa.
Ncho xa ndab le'a besa ndun gealkwi'in, parea le'a besa sbe'en
gealngea ndadi'izh. 9 No ncho xa ndab le'a lá nchando' besa,
maska nchando'ka bexa besa. No ncho zha ngi sat besa, ná bi
nban besa. No ncho zha ntsaksi be men besa, ná na'anpa ndut
bexa besa. 10 Ncho zha ndi'izh uban yoo ladna besa, ná le'a
besa ndi nten ladna. No ncho zha uban nak besa, ná le'a ta
ndadi'izh besa nyak rik be men ndo' Dios. No ncho gor na'an
xta'an ndap besa, ná le'a ndo' Dios le'a besa itea ta'a ndap.
11 Le'a bego xa Corinto ba', le'a besa ga'al ndadi'izh ndo'
bega idub ncho ladna besa. 12 Le'a besa uzhe'eb nkwea' ladna
bega, ná le'a bega na'anpa uzhe'eb nkwea' ladna besa. 13 Ta
we'e gáp na' ndo' bega lak ndab dub men ndo' xme'ed na:
bkwea' ladna bega besa lak nkwea' ladna besa bega.

Le'a beuna cuent nak ni'i ten Dios

14 Le'a bega lá nsabndo' uchealtsa'a bexa lá ndangea ladna
Cristo, le'a be ta wen na'anpa nak lak nak be ta ugap. Le'a dub sa
ndo' xe'a nsea dub sa ukaw uzhebpa xa'aga nak-a. 15 Le'a Cristo
nsea maxu'u na'anpa dubtsa nak. No liga le'a dub xa ndangea
ladna Cristo na'anpa dubtsa nak nsea dub xa lá ndangea ladna
Cristo. 16 Lá nsabndo' yoo be dios gizhliyo len ni'i ten Dios. Le'a
beuna nak lak nak dub ni'i ten Dios xa nban, lak ndab Dios:

Le'a na' yo'ono bexa ndee, no ikesea na' lat bexa.
Le'a na' gak Dios ten bexa, le'a bexa gak xmen na'.[a]

17 Ta we'e no ndab Dios:

Uto'o bega lat bexa lá nchando' na',
yá lá gakta bega lak nak bexa.
Lá gun bega be ta bzhi'ik ndun bexa,
we'e cha yoo bega wats na'.[b]
18 Le'a na' gak Xus bega, le'a bega gak xi'ín na'.[c]
Li ndab Dios xa ndon le'a juert.

7 Le'a bego nak amig ten na', le'a ta na li ndab Dios gun xa wa, ta we'e isambi'i beuna ndo' itea be ta bzhi'ik, lak be ta ndun beuna no be ta ndanbe'e beuna. We'e izheb beuna ndo' Dios, gun beuna juers umbi'i gak beuna ndo' xa.

Pabl mten ladna le'a bexa Corinto utsin ndun

2 Le'a na' nlad ikwea' ladna bega besa, le'a besa na'anpa ugap ndanno bega, no ni lá ndun besa ta gaila' bega ndo' ta ugap, no ni lá nkwi'inno besa bega. 3 Na'anpa ndáp na' ta wa por na inisi na' bega, le'a na' yá ndápka ndo' bega le'a besa nkwea' ladna bega. Ta we'e na'anpa iteltsa'a beuna idub nban beuna no gast zha gat beuna. 4 Le'a na' ga'al ndadi'izh ndo' bega no uzhebpa ntenno lad na' bega. Maska ntid besa sian gealkwea', le'a na' ntenka ladna.
5 Ta ugeaka le'a zha na ulanseata besa Macedonia ndee, le'a besa na'anpa wen yo'obe, le'a besa ndi uzhebpa juert utid. Itea lad ndakloo be men ndo' besa no ngi nzheb besa. 6 Parea le'a Dios xa na nlu'uzh bexa nsayach ladna, mlu'uzh xa besa gor ulen Tito. 7 Na'anpa nabtsa ta ulen xa wa mten ladna besa. Le'a besa no mten ladna ta na ndab xa le'a xa ntenno ladna bega. Ndab xa le'a bega nlad ini'í besa, no ndo'onno bega besa no be gealkwea' nsatid besa, no nyu'no ladna bega na'. Ta we'e mas mten lad na'.
8 Le'a gor na mbi'il bega git mtu'ub na' ndo' bega wa, le'a bega uban myo'o ladna. Le'a gor mbin na' ta wa, cha mbinbe na' le'a na' lá nsabndo' utu'ub ta wa. Ná nat le'a na' na'anpa li ndunbe'e. 9 Nat na'anpa nten lad na' uban myo'o ladna bega, parea nten lad na' le'a ta na li uban myo'o ladna bega wa, ta we'e myach bega ndo' Dios.

---

[a] **6:16** Lv. 26:12 [b] **6:17** Is. 52:11 [c] **6:18** 2 S. 7:14

Le'a bega uban myo'o ladna lak nlad Dios gun bega, ta we'e nsak
na' le'a git mtu'ub na' wa ngoknoka bega. [10] Le'a ta na uban nyo'o
ladna dub men lak nsak ladna Dios, le'a ta wa le'a gun igondo' xa
be ke ten xa, cha gap xa gealnaban ndo' Dios. Ná le'a ta na uban
nyo'o ladna dub men ndo' be ta gizhliyo ndee, le'a ta wa lá yoo gan
gun gap xa gealnaban ndo' Dios. [11] Bla'ach bega ná xte'e wen mbin
bega, ta na li uban myo'o ladna bega lak nsak ladna Dios. Ta we'e
mbinbe'e bega gun bega ta nsabndo', no mtsakndo' bega, no ngokloo
bega, no mzheb bega, no nlad bega ini'í bega na', no myu'no ladna
bega na', no mtsaksi bega xa ugap mbin wa. Ta we'e uní na' le'a
bega na'anpa no ngun ta ugap wa. [12] Le'a gor na mtu'ub na' git wa
ndo' bega, le'a na' na'anpa li ngun ke tentsa xa li ugap mbin wa no
ni ke ten xa na li ugap mbinno xa wa. Le'a na' ndi mtu'ub git wa
ndontsa igondo' bega ná xte'e nkwea' ladna bega besa ndo' Dios.
[13] Ta we'e le'a besa ntenno ladna be ta li mbin bega wa. No uzhe'eb
mtenno ladna besa ta na li mtenno ladna Tito bega. [14] Le'a na' ndápla
ndo' Tito le'a bega utsinka ndun, cha tso'o wa le'a xa no uni'í le'a ta
wa ta ugeaka. Le'a lak sbe'en gealngea ndadi'izh besa ndo' bega, no
liga le'a ta na li ndab besa ndo' Tito wa ta ugeaka. [15] Nat le'a xa wa
mas uzhe'eb nkwea' ladna bega, gor ntse'a ladna xa xte'e nxobgek
bega ndo' xa, no xte'e ngop bega mod ndo' xa gor na mla'ncha' xa sa
ba'. [16] Le'a na' ndee nten ladna, le'a na' uní le'a bega utsinka ndun.

Bexa Corinto nsabndo' gakno bexa na nki'in-a

8 Le'a bego nak beuna xmen Cristo, le'a nat le'a besa nlad ini'í
bega ná xte'e uzhebpa wen ndanno Dios be xmen Cristo ndencho
Macedonia ndee. [2] Maska nsatid bexa ndo' sian gealkwea', le'a bexa
ndi uzhebpa nten ladna. No maska uban nak bexa, le'a bexa ndi
uzhebpa nsa'a med ndo' bexa nki'in-a. [3] Le'a na' gáp ndo' bega,
le'a bexa nten ladna nsa'a bexa dub lak syo'o gan usa'a bexa, no
gast ndi mas sian-a nsa'a bexa. [4] No unabpa bexa Macedonia wa
ula'a besa usa'a bexa med ta gakno bexa wa bexa no nak xmen
Cristo. [5] No mbin bexa dub ta'a ni lá ndanbe'e besa ti li gun bexa.
Le'a bexa mbinbe'e le'a bexa idub ncho ladna ndun ti'in ndo' Dios
no ndo' besa, lak nlad Dios gun bexa. [6] Le'a Tito usaxan nyunjunt
be med na li nsa'a bega wa. Ta we'e ndab besa gi'idgal xa sa ba'
ndontsa li yunjuntgal xa med wa. [7] Le'a bega uzhebpa utsin ndun
itea be ta'a, lak nge' ladna bega Cristo, no ndadi'izh bega di'izh ten
Dios, no nyakbe'ena bega sian ta'a, no ndakno bega be men, no
nkwea' ladna bega besa. Ta we'e nsabndo' usa'a bega med wa.

8 Le'a na' na'anpa inibe'e li gun bega, le'a na' ndi nlad ini'í
bega xte'e utsin mbin bexa xa'aga wa, we'e cha no bega ulu'u
xte'e nkwea' ladna bega be ltsa'a bega. 9 Le'a bega uni'íka le'a
Jesucristo Xwan beuna uzhebpa wen ndanno beuna. Le'a xa uzhe'eb
nkwea' ladna bega, ta we'e mla'a xa itea be ta ndap xa, myak xa
dub xa prob, ndontsa le'a bega myak rik ndo' Dios. 10 Nat ndee
gáp na' le'a bega nsabndo' gun ta wen wa. Le'a udub li'in le'a
bega ndon ned msa'a med wa, cha mten ladna bega li mbin bega.
11 Nat nsabndo' usando' bega ta li usaxan bega wa. Le'a lak uxax
ndab bega gakno bega bexa wa, no liga uxax usando' bega ta wa,
usa'a bega tal plo-yá syo'o gan usa'a bega. 12 Tal le'a bega nladka
gakno bexa, le'a Dios itenno ladna tal plo-yá syo'o gan usa'a bega.
Na'anpa gab Dios juerska usa'a bega dub ta lá ndap bega.
13 Na'anpa li ndáp na' ta wa por na nabtsa bexa wa wen yoobe, cha
yá lá gapta bega ta nki'in bega. 14 Le'a na' ndi nlad parej gap bega
ta'a. Le'a nat le'a bega ndakno bexa nsa'a bega be ta nki'in bexa. Le'a
gal zha le'a bexa wa gaknoga bega usa'a bexa ta iki'in bega. Cha li
parej gap bega ta'a. 15 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

> Le'a bexa mtele'e sian-a na'anpa ya'an sobr na ten na,
> geal le'a bexa wa ngokno bexa mtele'e dub tuzh-a,
> ndontsa na'anpa ngun jwalt na ten bexa wa.[a]

Pabl mtu'ub Tito gezh Corinto

16 Nat nsa na' xno ndo' Dios le'a Tito no nlad gakno bega lakka
nlad na' ndee. 17 Una'ab na' ndo' Tito ya'ina' xa bega, cha mten
ladna xa ndab xa le'a xa sa'ka, le'a xa no nlad ini'í bega. 18 No
utu'ub besa stub xmen Cristo ya'no Tito. Le'a be xmen Cristo
bexa ndencho itea lad ndab le'a xa wa uzhe'eb ndadi'izh di'izh
wen ten Cristo. 19 No mti bexa wa xa, ya'no xa besa zha ya'ula'a
besa med wa Jerusalén, ndontsa usa'a bexa Jerusalén wa xno ndo'
Dios nsea ini'í bexa le'a besa no nlad gakno bexa. 20 Le'a besa lá
nlad gab be men le'a besa lá isu'u yansu be med wa. 21 Le'a besa
ndi nlad utsin gun besa, dub ta isak ladna Dios no be men.
22 No utu'ub besa stub xmen Cristo ya'no itop bexa wa, le'a besa
sianla biaj uni'í le'a xa wenka ndun. No nat mas li gun xa ta wa,
le'a xa nge' ladna le'a bega gun lak nsabndo' gun bega. 23 Le'a Tito
nak xa ndunno na' ti'in ten Dios, ndakno besa bega. Le'a cuent ten

---

[a] **8:15** Ex. 16:18

stop bexa wa, le'a be xmen Cristo mtu'ub bexa ya'no bexa Tito, le'a
itop bexa wa ndun ta nsak ladna Cristo. 24 Ta we'e utsin binno bega
bexa wa, ndontsa ini'í itea be xmen Cristo le'a bega nkwea'ka ladna
itop xa wa, no ini'í bexa ná xta'an ntenno ladna besa bega.
9 Le'a na' yá lá nki'inta uke'a cuent ten med usa'a bega wa, ta gakno
bega be xmen Cristo wa. 2 Le'a na' uníka le'a bega nlad gakno
bexa, lak ndápka na' ndo' bexa ndencho Macedonia ndee. Ndáp na'
le'a bega xa Acaya ba' udub li'inta nlad usa'a med wa. Ta we'e le'a
kwa'ad bexa ncho sa ndee no nlad usa'a med wa. 3 Nat ntu'ub na' Tito
nsea stop bexa wa ndo' bega, ndontsa ini'í be men ndee le'a ta ndáp
na' cuent ten bega wa ta ugeaka, le'a bega listka nde usa'a med wa.
4 Le'a zha gal ina'gal na' bega, le'a na' goo pla bexa Macedonia ndee.
Parea le'a na' lá nlad ini'í bexa le'a bega na'anpa listla nde usa'a med
wa. Le'a ta wa gun ido ladna besa, geal le'a besa nge' ladna le'a bega
usa'aka med wa. ¡Parea le'a cuent ten bega le'a ta wa mas ta udalad!
5 Ta we'e mbinbe na' nsabndo' utu'ub na' yon bexa ndee ndo' bega,
gakno bexa iganle'e be med ndab bega usa'a bega wa. We'e gal zha
ilen na' sa ba' le'a med usa'a bega wa listla nak, dub ta idub ncho
ladna bega usa'a bega, na'anpa dub ta lajuerska usa'a bega.
6 Parea le'a na' gáp le'a dub xa ndidotsa ndas be ta'a, le'a xa wa
ndidotsaga ta'a utele'e. Ná le'a dub xa sian ta'a ndas, le'a xa wa sian
ta'a utele'e. 7 Le'a kadga dub bega nsabndo' usa'a dub lak ta ndanbe'e
bega. Na'anpa uban yoo ladna bega gor na usa'a bega-yá, no ni lá
gunbe'e bega le'a bega juerska usa'a-yá. Le'a Dios mas nkwea' ladna
dub xa nten ladna nsa'a ta'a. 8 Le'a Dios usa'a iteanak be ta wen ndo'
bega, gap bega mas sian ta'a ndo' dub lak-a nki'in bega, ndontsa
gakno bega itea bexa nki'in-a. 9 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Le'a xa mtse'a be ta'a, msa'a xa-yá ndo' bexa uban nak.
Le'a be ta wen ndun xa wa na'anpa initndo'.[a]

10 Le'a Dios ntse'a bid ndo' bexa gas-a, no ntse'a xa pan ndo' bexa
gaw-a. No liga le'a Dios le'a usa'a ta nki'in bega, cha gun xa gap
bega sian be ta'a, ndontsa sian be ta wen gun bega. 11 We'e na'an
xta'an gun jwalt cuent ten bega, no usa'a bega ta nki'in bexa wa.
We'e le'a bexa kwa'ad wa usa'a xno ndo' Dios. 12 Le'a ta na li wen
gun bega wa, ta we'e le'a be xmen Cristo ndencho sa wa na'anta
xta'an gun jwalt, no uzhebpa usa'a bexa wa xno ndo' Dios. 13 Le'a ta
na ndakno bega bexa wa nluu le'a bega nxobgekka ndo' di'izh wen

[a] **9:9** Sal. 112:9

ten Cristo, ta ndab bega ndangea ladna bega wa. Cha uzhebpa usa'a
bexa xno ndo' Dios, le'a bega sian med nsa'a ndo' bexa wa no ndo'
itea be men. [14] Cha inab bexa ndo' Dios gakno xa bega no ikwea'
ladna bexa bega, geal le'a bexa wa ini'í le'a Dios uzhebpa ndakno
bega. [15] ¡Usa'a beuna xno ndo' Dios le'a xa msa'a dub ta uzhe'eb wen
ndo' beuna, dub ta gast ni lá ini'í min xte'e gab min ndo' ta wa!

Pabl ndab le'a ndun ti'in ten Dios

10 Le'a na' Pabl ina'ab na' dub ta'a ndo' bega, parea utsintsa
ina'ab na'-yá lak utsin nak Cristo. Le'a ncho bexa ndab le'a
zha na ncho'ono na' bega le'a na' utsin nak ndo' bega. Parea ndab
bexa le'a na' nbeyo bega ndo' git nke'a na' zha na sit ncho'o na'.
[2] Nat na'ab na' ndo' bega utsintsa gak bega, ndontsa gal zha gal ina'
na' bega na'an xta'an kuyo na' bega. Parea ncho bega ndab le'a besa
ndun lakka ndun be men gizhliyo. Le'a na' kuyoka bexa wa. [3] Le'a
besa ndee men ndenchoka ndo' gizhliyo ndee, parea na'anpa ndun
besa lak ndun be men gizhliyo. [4] Le'a ta ndun besa wa na'anpa
nak lak nak ta ndun be men lá nchando' Dios. Le'a besa ndi nge'
ladna juers ten Dios, ndontsa gun besa gan ndo' be ta ugap. [5] Li
ndun besa gan ndo' bexa nyoto'ono besa, no ndo' bexa zhin nak,
bexa ndaklono di'izh ten Dios. No ndun besa gan ndo' itea be ta'a
ndanbe'e bexa, ndontsa li uxobgek bexa ndo' Cristo. [6] Le'a zha na
ini'í besa le'a bega nxobgekka, le'a besa kuyo bexa lá nxobgek wa.
[7] Le'a bego nla'ach be ta na'tsa bega. Le'a tal ton bega nsak le'a
bega nak xmen Cristo, nsabndo' yakbe'ena bega le'a besa no nak
xmen Cristo. [8] Ta ugeaka le'a na' nzhinna ta na mso' Cristo besa,
ndun besa ti'in ten xa. Le'a na' na'anpa ndono ladna ta wa, geal le'a
Cristo msa'a ti'in wa ndo' besa, ndontsa gakno besa bega, na'anpa
ndi ugap gunno besa bega. [9] Le'a na' lá nlad izheb bega ndo' na' ta
nke'a na' ndo' be git ndee, [10] le'a ncho bega ndab le'a gor nke'a na'
dub git le'a na' uzhebpa ugi'i nak ndo' bega, ná le'a zha ncho'ono
na' bega, bcha'an nak na' no lá isu na' gudi'izh na'. [11] Le'a bego
na li ndab wa nsabndo' yakbe'ena le'a lak nke'a na' ndo' git ndee
gor sit nso' na', likaga gudi'izh na' gal zha yo'o na' lat bega.
[12] Le'a besa na'anpa gab le'a besa ndák, lak ncho bexa li nzhinna
le'a bexa ndák. Le'a bexa wa na'anpa wen ndanbe'e, le'a bexa le'aka
nwi'i xte'e nak bexa. [13] Ná le'a besa na'anpa izhinnona dub ta'a lá
nsabndo'. Le'a besa ndi nzhinnona ti'in msa'a Dios gun besa, ta mbin
besa lat bego ba' wa. [14] Tal le'a besa lá ngi'id wats bega, le'a bega
syo'o gan gab le'a ta ndab besa wa dub ta lá nsabndo', parea le'a bega

uni'íka le'a besa ngok xa ned mbidi'izh di'izh wen ten Cristo ndo'
bega. [15] No na'anpa nzhinnona besa ta ndun stubga men. Le'a besa
ndi nlad mas gungea ladna bega Cristo, ndontsa mas gakti'in ta ndun
besa lat bego ba'. Le'a laktsa msa'a Dios ti'in gun besa, litsa nlad
besa gun besa. [16] No nlad besa gudi'izh besa di'izh wen ten Cristo
ndo' be men ncho mas sit ndo' bego ba', sa na ni dub xa gol gun ti'in
wa. We'e na'an ton gab le'a besa nzhinnona ti'in mbin stubga men.
[17] Le'a tal ton nlad izhinna, izhinnona xa ta ndun Dios
Xa Nibe'e. [18] Le'a bexa na le'a ndab le'a ta ndun xa wa
ta wen, le'a ta ndab xa wa na'anpa ta nsak. Le'a ta nsak
wa, le'a ta wa ta gab Dios naga wen ndun bexa.

Bexa nkwi'in ndab le'a nak apostol ten Cristo

11 Nat bxik bega ndo' stub ta'a gáp na' ndo' bega, maska gab
bega le'a-yá ta tont. [2] Le'a na' nyu'no ladna bega lak nyu'no
ladna Dios bega. Nlad na' umbi'i gak lado'o bega ndo' Cristo, lak nso'
dub xagots umbi'i nak ndo' xabgi'i ika'a xa. [3] Parea le'a na' nzheb le'a
lak mkwi'inno dub mbe'al Eva, no liga skwi'inno dub men bega, cha
ula'a bega ta na ndangea ladna bega Cristo. [4] Le'a ncho bexa ndab
nlu'u di'izh ten Jesús, parea xa'aga nak-a ndo' ta mluu besa wa. Ná
le'a bega cha ndangea ladna ta ndab xa wa. Le'a ta nlu'u bexa wa
cuent ten dub espíritu xa'aga nak ndo' Espíritu ten Dios. No ndab
xa le'a ta ndadi'izh xa wa di'izh wen ten Cristo, parea xa'aga nak-a
ndo' ta mbingea ladna bega zha ned wa. [5] Ndab bexa le'a bexa nak
apostol ndon le'a nsak, parea le'a bexa na'anpa mas nsak ndo' na'.
[6] Maska na'anpa chul ndadi'izh na' lak ndadi'izh bexa wa, parea le'a
na' mas ndák ndo' bexa wa, lak uni'íka bega zha uyo'o na' lat bega.
[7] Le'a na' ndee lá isen med gor mbidi'izh na' di'izh wen ten Dios
ndo' bega. Le'a na' ndi mbin cuent dub xa na'anpa nsak lat bega,
ndontsa mge' ladna bega Dios. ¿Nsak bega zha le'a ta li mbin na'
wa dub ta ugap? [8] Ndi usen na' med msa'a stapla xkwa'a be xmen
Cristo, ndontsa gakno na' bega. [9] Le'a zha uyo'ono na' bega ba'
ncho zha nki'in na' ta'a. Parea na'anpa ina'ab na'-yá ndo' bega,
le'a be xmen Cristo bexa Macedonia ndi le'a mbi'idno ta nki'in na'
wa. Ta we'e na'an xta'an ina'ab na' ndo' bega zha wa, no na'anpa
li gun na'. [10] Le'a lak segurkapa nak gealngea ten Cristo, no liga
segurkapa ta gáp na' ndee: Na'an ton ko'o ta nten lad na', le'a idub
Acaya ba' le'a na' na'anpa ina'ab med ndo' be men. [11] ¿Uni'í bega
xta'an li ndáp na' zha? ¿Nsak bega zha le'a na' na'anpa nkwea'
ladna bega? Le'a Dios uni'í le'a na' nkwea'ka ladna bega.

12 Le'a na' gun sig na'anpa isen na' med ten bega, ndontsa le'a
bexa nlu'u be ta ugap wa lá yoo gan gab le'a bexa wa ndun lakta
ndun na'. 13 Le'a bexa wa nkwi'in ndab le'a nak apostol ten Cristo,
no ndab bexa le'a bexa le'a ndun ti'in ten Cristo. Nlu'utsa bexa
cuent dub apostol, parea na'anpa apostol bexa. 14 Le'a ta wa lá
nsabndo' yanseana bega, geal le'a maxu'u le'a nche'a mod nak xa,
ndontsa ulu'u xa cuent dub angel ten Dios. 15 Ta we'e lá yanseana
beuna le'a be xmen maxu'u wa nluu cuent dub xa uzhe'eb wen
nak. Parea le'a Dios utsaksi bexa wa lak nsabndo'-yá.

Pabl utid sian be gealkwea' geal ndun xa ti'in ten Cristo

16 Le'a na' stub biaj gáp na'anpa gunbe'e bega le'a na' xa loc. Ná
tal le'a bega li ndanbe'e, bxik bega izhinna na' dub tuzhtsa cuent
dub xa loc. 17 Le'a ta gáp na' ndee na'anpa dub ta ndab Dios ndo'
na', le'a na' ndi izhinna cuent dub xa loc. 18 Le'a lak ncho kwa'ad
bexa nzhinnona be ta ndun bexa, no liga izhinnona na' be ta ndun
na'. 19 Le'a bego ba' nsak list nak bega, ta we'e ndal ladna bega
ndo'ón bega ta ndadi'izh bexa loc wa. 20 Le'a bega nxik ndo' bexa
uzhebpa nibe'e ndo' bega, bexa nlat med ten bega, no nkwi'inno
bexa bega, no ga'ap ndun bexa ndo' bega, gast ngichya'a bexa dub-a
ndo' bega. 21 Le'a na' ngi ndo ladna ndáp na' ndo' bega, le'a besa
na'anpa li ngunno bega, geal le'a besa ule'a nak ndo' bexa wa.
Parea tal le'a bexa nzhinna, le'a na' no izhinna maska uní na'
le'a-yá ta tont. 22 ¿Nak bexa xa hebreo zha? Le'a na' noga xa wa.
¿Nak xa xa Israel zha? Le'a na' noga xa wa. ¿Nak xa xa ras Abraham
zha? Le'a na' noga nak xa wa. 23 ¿Ndun bexa ti'in ten Cristo zha? Le'a
na' mas ndun ti'in ten Cristo ndo' bexa wa, maska ndadi'izh na' cuent
dub xa loc ta na ndáp na' ta wa. Le'a mas sian biaj udin be men na'.
No mas sian biaj mke'a bexa na' litgi'ib. No sian biaj ndi'izh gut bexa
na'. 24 Le'a bexa nibe'e ten bexa judio dub ga'ay biaj udin na' nsea
gib, mla' xa dub galnti'i bge'a ya'a gib las na'. 25 No chon biaj udin
bexa na' nsea bar. No dub biaj mla'ge' bexa na'. No chon biaj zha na
nsea na' len dub barco si'il, cha ula'yo'o be barco wa len nitsdo'o. No
dub biaj ngwa'ixo'ob na' ndo' nitsdo'o dub te'al nsea dub wizh.
26 Le'a itea sa nkesea na' le'a na' uzhebpa rages nkesea. Ncho
zha ngi sla'aw na' len yowbe'e. No ngi sut be wa'an na'. No bexa
Israel nsea bexa na'anpa xa Israel ngi sut na'. Uzhebpa rages
ukesea na' len be gezh no be ge'e no ndo' nitsdo'o, no ndo' bexa
nkwi'in ndab le'a nak xmen Cristo. 27 Le'a na' ndun ti'in gast
nzhanna na', no ncho te'al lá ndadgats na'. No ncho zha uzhebpa

ndanna na' no ndak lad na'. No ncho zha na'an xta'an ndap na' gaw
na'. No ncho zha uzhebpa kwal nsak na' nki'in na' xab na'.
[28] No ndo' iteanak be ta wa ncho stub ta'a ndun mas kwea' nyo'o
lad na' itea wizh. Le'a ta wa ta nyu'no lad na' itea xkwa'a be xmen
Cristo. [29] Le'a tal dub xa wa isen gizh, le'a na' no kwea' yoo ladna.
Natal le'a dub xa utsabgix stub men, le'a na' sakloo. [30] Tal le'a na'
nsabndo' izhinna, le'a na' izhinnona ta ule'a nak na'. [31] Le'a Dios
Xus Jesucristo Xwan beuna uni'í le'a na' na'anpa ndun gealkwi'in.
Idub tiemp gab beuna le'a xa wa uzhe'eb dub Dios si'il. [32] Le'a
zha uyo'o na' gezh Damasco, le'a xa nibe'e sa wa dub xmen rey
Aretas unibe'e ula'ach bexa to'o gezh wa ndontsa isen bexa na'.
[33] Parea le'a pla bexa gezh wa mla' na' to'o ventan ten muro wa
len dub zhum. Cha li mxon na' ndo' bexa nlad isen na' wa.

Ta mna' Pabl cuent ta mche'a ladna xa

12 Le'a na' na'anpa nlad izhinna, parea nsabndo' gudi'izh na'
be ta uní na', be ta mluu Cristo ndo' na'. [2] Le'a na' nchando'
dub xmen Cristo, ncha'ala dub tida' li'in le'a Dios mbi'i xa wa
gast gibe'a yon ba'. Le'a na' lá iní tal idub xa mbi'i Dios natal
xbitsa xa-yá. Ndon le'akama Dios uni'í. [3] Le'a Dios le'atsa uni'í tal
idub xa ngwa' natal xbitsa xa. Parea le'a na' uní le'a xabgi'i wa
[4] ukeaka gibe'a, sa na mbi'ín xa be di'izh uga'ach, be ta lá nsabndo'
gudi'izh be men. [5] Le'a na' izhinnona ta mbin xa wa, parea na'anpa
izhinnona na' ta ndun na'. Ndi izhinnona na' ta na ule'a nak na'.
[6] Ná tal le'a na' nlad izhinna na', le'a ta wa na'anpa dub ta tont le'a
na' sbe'en gealngea ndadi'izh. Parea le'a na' na'anpa izhinna, ndi
ini'ítsa be men be ta ndun na' no go'óntsa bexa ta ndadi'izh na'.
[7] Le'a Dios lá nlad izhinnona na' ta uní na' sa wa. Ta we'e mla'a
Dios usen dub gealkwea' si'il na', cuent dub gich nka'as maxu'u
las na', ndontsa na'anpa izhinna na'. [8] Le'a na' chon biaj una'ab ndo'
Dios ko'o Dios ta wa. [9] Parea le'a Dios uka'ab, ndab xa ndo' na': "Le'a
na' nkwea' ladna lu, ta we'etsa nki'in lu. Le'a ta na ule'a nak lu wa,
le'a ta wa mas nluu le'a na' juertka nak." Ta we'e le'a nat le'a na'
nzhinnona ta na ule'a nak na', ndontsa mas usa'a Cristo juers ndo'
na'. [10] No nten lad na' gor nsati'id na' ndo' be gealkwea' geal nak
na' xmen Cristo, gor ule'a nak na', no gor nisi be men na', no gor
nki'in na' ta'a, no gor ntsaksi be men na', no gor kwea' nsak na'.
Le'a gor na ule'a nak na', le'a Dios ndun le'a na' ndi juert nyak.

Pabl nyu'no ladna bexa gezh Corinto

11 Le'a ta na li nzhinna na' wa dub ta tont, parea le'a ta wa ke
ten bega li mbin na'. Le'a bego nak bexa nsabndo' gab xte'e wen
ndun na', geal le'a bexa ndab le'a nak apostol nsak ten Cristo
wa na'anpa mas nsak ndo' na', maska na'anpa nsak na'. 12 Le'a
zha uyo'ono na' bega, le'a na' kwen mxik ndo' be gealkwea' wa,
no mbin na' sian be ta'a ngwanseana be men no sian be uyon ten
Dios. Le'a be ta li mbin na' wa nluu le'a na' le'aka nak apostol
ten Cristo. 13 Ncho dubtsa ta'a mbinno na' stapla xkwa'a be xmen
Cristo na'anpa ngunno na' bega. Le'a ta wa na'anpa ina'ab na' usa'a
bega med. ¡Le'a na' na'ab ndo' bega binge' ladna bega ta wa!
14 Bla'ach bega le'a nat le'a na' listla nso', gal ina'gal na' bega
biaj yon, no na'anpa ina'ab na' ta'a ndo' bega. Le'a na' na'anpa
nlad usa'a bega med, le'a na' ndi nlad ikwea' ladna bega na', le'a
bega cuent nak xi'ín na'. Le'a dub me'ed na'anpa kocha'aw med
gunti'in xus na, ndi xus me'ed kocha'aw med gunti'in me'ed. 15 Ta
we'e le'a na' nten ladna usa na' itea be ta ndap na' no gast nsa
na' gealnaban ten na', tant nkwea' lad na' bega. Le'a na' uzhe'eb
nkwea' ladna bega, ná le'a bego ndidotsa nkwea' ladna na'.
16 Le'a bega uni'íka le'a na' na'anpa ina'ab ta'a ndo' bega, parea
ncho bega ndab le'a ta ndák na' wa le'a na' mkedino bega. 17 ¿Nate
nsak bega zha le'a dub xa mtu'ub na' ndo' bega wa mkedino bega?
18 Le'a na' una'ab ndo' Tito gi'id ina' xa bega no mtu'ub na' stub
xa ngwa'no Tito. ¿Nsak bega zha mkedino Tito bega? ¿Lá ini'í
bega zha le'a na' nsea Tito dubtsa utsin ndanno besa bega?
19 ¿Nsak bega zha le'a besa nlad gunge' ladna bega ndo' besa?
Na'anpa li nak-a, le'a Dios nsea Cristo ndewi'i le'a besa nkwea'ka
ladna bega, no itea be ta ndun besa le'a besa ndun ta wa ndontsa
mas ukwa'an bega Dios. 20 Le'a na' nzheb le'a zha na ilayal na' sa
ba', le'a na' na'anpa isak ladna lak nak bega, no na'anpa isak ladna
bega lak nak na'. Nzheb na' le'a bega ndeyoto'o, no ndaklono bega
bexa ndap ta'a, no ugi'i bega, no ndun bega ta nladtsa bega, no
ndadi'izh bega cuent gix, no nisi bega be ltsa'a bega, no nzhinna
bega, no ndeyo bega. 21 No nzheb na' le'a zha na gal ina'gal na' bega
le'a Dios gun ido lad na', no gón na' ke na bi lá nla'a bega be ta
ugap nak bega. Le'a bega bi ndun be ta bzhi'ik, ngal bega stub
xa na'anpa xa ten bega, no sianta be ta ugap ndun bega.

Be ta lult mtenxe'a Pabl bexa Corinto

13 Le'a stub zha gal ina' na' bega, le'a ta wa gak biaj yon. Btse'a
ladna bega le'a tal top natal chon xa usake stub men, le'a
be men nsabndo' ula'ach ta ndab bexa wa. [2] Le'a zha na ngwalina'
na' bega wa, le'a na' ndáp ndo' bego na bi ndun be ta ugap wa
no ndo' iteata bega le'a na' kuyoka bega li ndun ta ugap wa. Le'a
nat ncho'o na' sit ndo' bega, le'a na' gáp stub biaj le'a gal zha
ilayal na' sa ba', le'a na' uzhebpa kuyo bego na bi ndun ta ugap
wa. [3] Le'a bega nkwa'an ná xte'e ini'í bega naga ta ugea sakndo'
Cristo ndadi'izh na'. Le'a Cristo na'anpa ule'a nak ndo' bega le'a
xa ndi nluu ta juert nak xa ndo' bega. [4] Ta ugeaka ukea xa ndo'
cruz cuent dub xa ule'a nak, parea le'a nat le'a xa nban juers ten
Dios. No liga le'a besa ule'a nak lak ngok Cristo, parea le'a besa no
iban juers ten Dios lak nban Cristo ndontsa gakno besa bega.
[5] Binbe'e bega naga ta ugeaka nge' ladna bega Cristo natal na'an.
Bin bega preb le'aka le'a bega. ¿Lá ini'í bega zha le'a Jesucristo
ncho len lado'o bega tal bega ta ugea nge' ladna xa? [6] Le'a na'
nlad ini'í bega le'a besa ta ugeaka nge' ladna Cristo. [7] Ta we'e le'a
besa nab ndo' Dios gakno Dios bega na'anpa gun bega ta ugap.
Parea le'a besa na'anpa li ngun ndontsa gab be men le'a besa utsin
ndun. Le'a besa ndi nlad gun bega ta wen, guni'i xte'e gab be men
cuent ten besa. [8] Tal le'a bega gun lak nak gealngea ten Dios, le'a
besa na'anpa kuyo bega, le'a besa ndi gakno bega. [9] Ta we'e nten
ladna besa ta na ule'a nak besa no juert nak bego. No nabta besa
ndo' Dios gak bega lak nlad Dios. [10] Nat nke'a na' git ndee zha
bi sit nso' na' wats bega, ndontsa gal zha na yo'ono na' bega le'a
na' na'anpa kuyo bega. Le'a Cristo le'a mso' na' gun na' ti'in ndee
ndontsa gakno na' bega, na'anpa ndi gun na' ta gach ladna bega.

Be ta lult unidi'izh Pabl ndo' bexa

[11] Le'a bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' gáp ndo' bega bten
ladna bega, no bin bega juers utsin gak bega, no btenxe'a bega be
ltsa'a bega, no dubtsa binbe'e bega, no lá kuyo bega. We'e gakno
Dios bega, le'a xa ndun wen yoo ladna beuna no nkwea' ladna xa
beuna. [12] Unidi'izh bega ndo' be ltsa'a bega ta nluu le'a bega nkwea'
ladna xa. [13] Le'a itea be xmen Jesucristo ncho sa ndee no nidi'izh
ndo' bega. [14] Na'ab na' ndo' Dios le'a Jesucristo Xwan beuna mas
uzhe'eb utsin gunno xa bega, no mas uzhe'eb ikwea' ladna Dios bega,
no mas uzhe'eb gun Espíritu ten Dios dubtsa gak bega. Lika nak-a.

Git mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Galacia

Le'a libr Gálatas mke'a Pabl ndontsa yakcha'aw top ta'a lid le'a nak ndadi'izh pla be mech ndo' be xmen Jesús ndencho Galacia. Le'a Galacia wa dub sa nibe'e Roma, sa nat nibe'e nacion Turquía. Ndab be mech wa le'a be men nsabndo' yankea be ley mke'a Moisés ndontsa gap bexa gealnaban ndo' Dios, no ga'al iso' bexa ndo' Dios. Le'a ndo' git ndee le'a Pabl mke'a xte'e utsaksi Dios be men ndadi'izh dub ta xa'aga ndo' lak nak di'izh ten Cristo. Ga'al ndab xa le'a be xmen Cristo na'anpa ncho ndo' ley wa. Le'a be men lá yoo gan gun ni dub ta'a ndontsa gap bexa gealnaban ndo' Dios no ndontsa wen ya'an xa ndo' Dios. Le'a ta wa ndi dub ta ga nsa'a Dios. Le'a git ndee mke'a Pabl zha ncho xa Macedonia, pa msaga'al bga'ay li'in tso'o na mkea Jesús gibe'a.

Pabl nidi'izh ndo' be xmen Cristo bexa gezh Galacia

1 Le'a na' ndee Pabl dub xa mtu'ub Jesucristo gun na' ti'in ten xa.
Le'a na' na'anpa men utu'ub gak na' ta wa, le'a na' ndi Jesucristo
no Tad Dios mtu'ub, xa na mxiste Jesús ndo' gealgut. [2] Le'a na' ndee
no itea be xmen Cristo ndencho sa ndee nidi'izh ndo' bega nak xmen
Cristo ndencho be gezh nde Galacia ba'. [3] Na'ab na' ndo' Dios Xus
beuna no ndo' Jesucristo Xa Nibe'e utsin gak bexa ndo' bega no gun
bexa wen yoo ladna bega. [4] Le'a Jesucristo mbin lak nlad Dios Xus
beuna gun xa, msa'a xa le'aka le'a xa ngut xa ndontsa yu'u be ke ten
beuna, cha ito'o beuna ndo' be ta ugap ncho ndo' gizhliyo ndee.
[5] ¡Idub tiemp gab beuna le'a Dios xa ndon le'a si'il! Lika nak-a.

Na'anpa ncho stub di'izh wen ten Cristo

[6] Le'a na' uzhebpa ndanseana xte'e uxax nsaula'a bega Dios. Le'a
Cristo mti bega no nkwea' ladna xa bega, parea le'a bega ndi ndankea
stub di'izh xa'aga. [7] Le'a di'izh wa na'anpa di'izh wen ten Cristo,
parea ncho be men nkwi'inno bega, nlad bexa uche'a bexa ta na ta
ugeaka nak di'izh ten Cristo. [8] Ná le'a tal ton gab ndadi'izh xa di'izh
wen ten Cristo, parea ta nluu xa na'anpa di'izh mbidi'izhla besa ndo'
bega, le'a Dios uzhebpa utsaksi xa wa. Guni'i tal le'a dub besa li
gudi'izh, natal dub angel nto'o gibe'a li gudi'izh, le'a Dios utsaksika
xa. [9] Lakka ndabka besa ndo' bega, le'a na' gáp-a stub biaj: le'a tal ton

gudi'izh stub di'izh xa'aga cuent ten Cristo, dub ta na'anpa nak lak
nak ta mbingea ladna bega, le'a Dios utsaksika xa wa ta nunk lá idub.
[10] ¿Nsak bega zha le'a na' nkwan xte'e wen ya'an na' ndo'
be men? ¿Nati ndi nkwan na' xte'e wen ya'an na' ndo' Dios?
¿Ndanbe'e bega zha le'a na' nkwan xte'e isak ladna be men ta
ndadi'izh na'? Le'a tal na' li nlad isak ladna be men di'izh ten
na' wa, le'a na' na'anpa gak xa ndun ti'in ten Cristo.

Xte'e myak Pabl apostol ten Cristo

[11] Bega nak beuna xmen Cristo, le'a na' nlad yakbe'ena bega
le'a di'izh wen ten Cristo, ta ndadi'izh na' wa, na'anpa ta ulabe'e
dub men. [12] Le'a na'an ton ngudi'izh-a ndo' na', no na'anpa uluu
dub men-a ndo' na'. Le'a-yá ndi Jesucristo mluu ndo' na'.
[13] Le'a bega mbi'ínla xte'e ngok na' polta, zha na ndankea na'
Dios lak ndun besa xa judio. No uni'íla bega xte'e uzhebpa mtsaksi
na' be xmen Cristo, gast nlad na' unitndo' na' bexa. [14] Le'a lat itea be
ltsa'a na' xa judio, le'a na' mas utsin ndun lak ndankea besa Dios wa
ndo' kwa'adpa bexa, le'a na' ndankea iteanak be costumbr mla'a be
usan gox polta ten besa. [15] Ná le'a Dios mti na' zha na biseata gal na'.
No uzhebpa utsin mbinno xa na', utezh xa na' gun na' ti'in ten xa.
We'e ngol gor msak ladna Dios, [16] le'a xa cha mluu ndo' na' le'a Jesús
nak Xin xa, ndontsa gudi'izh na' di'izh ten xa ndo' bexa na'anpa xa
judio. Le'a zha wa le'a na' ni lá ngakwan stub men ngab ná xte'e gun
na'. [17] Ni lá ngaina' na' bexa nakla apostol ndencho Jerusalén. Le'a na'
ndi ngwaa nacion Arabia, cha ngol tso'o wa myach na' gezh Damasco.
[18] Ngol schon li'in cha ngwaa na' Jerusalén, ndontsa igondo'
na' Pedr, cha uyo'ono na' xa sa wa dub ti'in wizh. [19] Ná le'a zha
we'e lá iní na' stapla be apostol, nabtsa Jacob wit Jesús uní na'.
[20] Le'a Dios nsobwi'i le'a be ta nke'a na' ndee ta ugeaka.
[21] Le'a tso'o wa ngwaa na' Siria no Cilicia. [22] Le'a zha wa le'a be
xmen Cristo ndencho Judea bi lá igondo' na'. [23] Nabtsa mbi'ín bexa
le'a na', xa mtsaksi be xmen Cristo no mlad na' initndo' di'izh ten
Cristo, nat ndadi'izh na' le'aka di'izh wa ndo' be men. [24] Cha ndab
bexa le'a Dios uzhe'eb dub Dios si'il, ta na li mbinno Dios na'.

Be apostol ndencho Jerusalén ndab ltsa'a na Pabl

2 Ngol stida' li'in cha ngwaa na' Jerusalén stub biaj, no Bernabé
nsea Tito. [2] Li ngwaa na' sa wa geal le'a Dios ndab le'a na'
nsabndo'ka gaa. Cha nabtsa ndo' bexa nsak ten be xmen Cristo

mbidi'izh na' xte'e nak di'izh ten Cristo, ta ndadi'izh na' ndo'
bexa na'anpa xa judio. Li mbin na' ndontsa na'anpa gab be men
le'a ta mbin na' no ta ndunta na' dub ta na'an xti'in. 3 Le'a Tito
xa mbi'i na' sa wa na'anpa xa judio, parea le'a bexa wa na'anpa
ngun juers yo'o be'e xa. 4 Le'a sa wa ncho pla bexa nkwi'in ndab
le'a bexa no nak xmen Cristo. Le'a bexa wa uyo'o lat besa, nlad
bexa yoo be'e Tito. Mla'ach bexa ná xte'e lá ndankeata besa be ley
ten bexa judio ta na nak besa xmen Cristo Jesús. Le'a bexa ndi
nlad yankea besa ley wa. 5 Parea ni dub tuzh lá ngun besa ta nlad
bexa wa, ndontsa na'anpa ula'a bega di'izh gealngea ten Cristo.
6 Ná le'a bexa nsak wa na'anpa ngab le'a na' xa'aga uluu.
(Le'a cuent ten na' le'a bexa wa na'anpa bexa nsak, geal le'a
Dios na'anpa nti be men.) 7 Ndi myakbe'ena bexa wa le'a Dios
mso' na' gudi'izh na' di'izh wen ten Cristo ndo' bexa na'anpa
xa judio, lak mso' Dios Pedr gudi'izh xa le'aka di'izh wa ndo'
bexa judio. 8 Le'a Dios xa na li mtu'ub Pedr ndo' bexa judio
wa, no liga mtu'ub xa na' ndo' bexa na'anpa xa judio.
9 Ta we'e le'a Jacob no Pedr no Juan, bexa mas nsak wa,
mgondo' le'a Dios le'a msa'a ti'in gun na' wa. Cha ndab bexa
ndo' na' no ndo' Bernabé le'a itea besa ltsa'a na. No ndab bexa
le'a na' no Bernabé ya' ndo' bexa na'anpa xa judio, le'a bexa wa
ndi ya' ndo' bexa judio. 10 Unabtsa bexa gakno besa bexa uban
nak lat be xmen Cristo, ta na uzhe'eb ndun na' juers.

Pabl uteyo Pedr gezh Antioquía

11 Ná le'a ngol tso'o wa zha na ncho'o na' gezh Antioquía, le'a
Pedr no ulaya' sa wa. Cha uteyo na' xa le'a xa ndun dub ta lid
le'a nak. 12 Le'a zha ulaya' xa sa wa, le'a xa ndawno bexa na'anpa
xa judio. Ná le'a zha ulaya' pla be men judio mtu'ub Jacob, we'e
cha yá na'antapa ngawno xa bexa wa, geal le'a xa mzheb ndo'
bexa judio wa. 13 No stapla bexa judio no gast Bernabé mbin ta
lid le'a nak wa lak ndun Pedr, mla'a bexa lá ngawnota bexa wa
bexa na'anpa xa judio. 14 Ná le'a gor uní na' le'a bexa wa na'anpa
ndun lak ndab di'izh gealngea ten Cristo, we'e uteyo na' Pedr ndo'
ga'al iteata bexa wa, ndáp na' ndo' Pedr: “Lu dub xa judio, ná lu
mbin cuent dub xa na'anpa xa judio. ¿Xte'ema nlad lu le'a bexa
na'anpa xa judio yankea be costumbr ten bexa judio zha?”

Xte'e wen ya'an be men ndo' Dios

[15] Le'a besa nak xa judio gast zha ngolkata besa, na'anpa nak besa
lak nak bexa na'anpa xa judio, bexa lá nxobgek ndo' Dios. [16] Ná le'a
besa uni'í le'a na'an ton wen ya'an ndo' Dios tal xa guntsa lak ndab
ley mke'a Moisés. Le'a xa ndi wen ya'an ndo' Dios tal le'a xa ige' ladna
Jesucristo. Ta we'e le'a besa nge' ladna Cristo, ndontsa gun Dios wen
ya'an besa ndo' xa. Le'a ta wa na'anpa juers ten ta na ndankea besa
ley wa, le'a na'an ton wen ya'an ndo' Dios tal xa leytsa wa yankea.
[17] Le'a besa nge' ladna Cristo ndontsa wen ya'an besa ndo' Dios.
Ncho bexa ndab le'a ta na na'anpa yankea besa ley wa, ta we'e
le'a besa ndap ke ndo' Dios. ¿Nsak bega zha le'a Cristo le'a mbin
ndap besa ke zha? ¡Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak! [18] Le'a
na' ndee lá nge'ta ladna ley wa, parea tal le'a na' cha le'akaga ige'
ladna-yá stub biaj, le'a na' gapka ke. [19] Le'a cuent ten ley wa le'a
na' cuent dub xa ngut, le'a na' ndi nban ndontsa gun na' ta nlad
Dios. [20] Le'a ta na ngut Cristo ndo' cruz, le'a ta wa cuent no na' li
ngut. Ta we'e yá lá gun na' laktsa ndanbe'e na', le'a na' ndi ndun
ta nlad Cristo, xa ncho lado'o na'. Le'a ndo' itea ta'a ndun na' wa
le'a na' nge' ladna Xin Dios, xa nkwea' ladna na' no msa'a xa le'aka
le'a xa ngut xa sakndo' na'. [21] Le'a na' na'anpa uxelad ta na li msa'a
Dios ndo' beuna wa. Tal le'a beuna wen ya'an ndo' Dios juers ten
ley wa, le'a ta wa gab le'a ta ngut Cristo wa dub ta na'an xti'in.

Dios nsa'a Espíritu ten na ndo' bexa nge' ladna xa

3 ¡Bego xa Galacia, uzhebpa ngud nak lado'o bega! ¿Ton nki'il
bega ndontsa lá uxobgek bega ndo' gealngea zha? Le'a na' ndon
lnde'e mbidi'izh ndo' bega le'a Jesucristo ngut ndo' cruz sakndo'
bega. [2] Nladtsa na' ika'ab bega ndo' dub ta'a inabdi'izh na': ¿Msa'a
Dios Espíritu ten na ndo' bega ta na ngwankea bega ley zha, nati
ta na mbi'ín bega di'izh ten Cristo cha mbingea ladna bega-yá?
[3] ¡Uzhebpa ndidotsa nyakbe'ena bega! Le'a bega mge' ladna Espíritu
ten Dios, parea nat ndi nge' ladna bega be ta na nduntsa bega.
[4] Sian ndo' be ta juert utid bega, ná le'a bega ndanno ta wa cuent
dub ta na'an xti'in. Parea le'a na' ndee lá ndangea ladna le'a ta
wa ta na'an xti'in. [5] Le'a Dios le'a msa'a Espíritu ten na ndo' bega
nsea ndun xa be uyon lat bega. ¿Nsak bega zha le'a xa li ndun
ta wa geal le'a bega nge' ladna ley wa, nati li ndun xa geal le'a
bega mbi'ín di'izh ten Cristo cha mbingea ladna bega-yá?

Abraham wen mya'an ndo' Dios

6 Le'a Abraham mge' ladna Dios, ta we'e mbin Dios wen mya'an
xa ndo' xa. 7 Le'a bega nsabndo'ka ini'í le'a bexa na nge' ladna
Dios, le'a cuent ten Dios le'a bexa wa nak xin Abraham. 8 Lak
nkeani'i di'izh ten Dios, le'a be men na'anpa xa judio wa no
wen ya'an ndo' Dios tal le'a bexa ige' ladna Dios, lak ndab Dios
di'izh wen ndee ndo' Abraham: "Le'a na' gunti'in lu, ndontsa
wen yoo be men itea be nacion nde ndo' gizhliyo."[a] 9 Ta we'e
le'a be men na nge' ladna Dios wa le'a Dios gun wen yoo ladna
bexa lak mbinno xa Abraham, xa na no mge' ladna Dios.
10 Le'a itea be men na nge' ladna ley mke'a Moisés wa, le'a Dios
utsaksi bexa wa lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: "Le'a Dios utsaksi
iteanak be men na lá ngun iteanak be ta'a nkeani'i ndo' libr ten ley."[b]
11 Na'an ton wen ya'an ndo' Dios juers ten ley wa, lak nkeani'i di'izh
ten Dios, ndab Dios: "Le'a bexa wen nak ndo' na', le'a ta na nge' ladna
bexa na', ta we'e gap bexa gealnaban."[c] 12 Le'a ley wa na'anpa ndab
ige' ladna bexa Dios ndontsa gap xa gealnaban. Ndi ndab-a: "Le'a tal
ton uxobgek ndo' idub ley le'a xa gap gealnaban juers ten ta wa."[d]
13 Le'a Cristo ulo'o beuna ndo' ta nibe'e ley utsaksi Dios beuna
wa, zha na mla'a xa mbit be men xa ndo' dub ya. Le'a di'izh ten
Dios nkeani'i ndab-a: "Le'a tal ton gat ikea ndo' dub ya, le'a ta wa
ta ntsaksi Dios xa."[e] 14 Le'a ta na li ngut Cristo Jesús wa, ta we'e
no bexa na'anpa xa judio wa wen kwe ndo' Dios, lak ta ndab Dios
ndo' Abraham gunka Dios. We'e tal le'a beuna ige' ladna Cristo, le'a
Dios usa'a Espíritu ten na ndo' beuna, lak ndab xa usa'aka xa.
15 Bego nak beuna xmen Cristo, uke'a na' ta ndee dub mod
yakbe'ena bega-yá: Le'a zha na nke'a dub men dub git ndab-a le'a xa
gunka dub ta'a, cha nke'a xa firma ndo'-yá, we'e yá na'an ton gun
gan le'a git wa lá isu'u, no na'an ton lá yoota gan koo ni stub di'izh
ndo'-yá. 16 Le'a polta le'a Dios ndab usa'a dub ta'a ndo' Abraham
no ndo' dub xa ras ten Abraham. Le'a di'izh ten Dios na'anpa ndab
usa'a Dios ta'a ndo' bexa ras ten Abraham lak ncho kwa'ad xa.
Le'a-yá ndi ndab dubtsa xa, le'a xa wa Cristo. 17 Le'a ta ndáp na'
wa lnde'e gab: Le'a Dios ndab ta ugeakapa usa'a xa dub ta'a ndo'
Abraham. We'e le'a dub dap gayo'o ncho galnti'i li'in tso'o wa le'a
Dios msa'a ley ndo' Moisés. Ta we'e le'a ley wa lá yoo gan gun le'a
ta na ndab Dios ndo' Abraham wa lá isu'u. 18 Tal le'a Dios usa'a ta
ndab xa ndo' bexa na nxobgektsa ndo' ley wa, le'a ta wa gab le'a

---

[a] **3:8** Gn. 12:3 [b] **3:10** Dt. 27:26 [c] **3:11** Hab. 2:4 [d] **3:12** Lv. 18:5 [e] **3:13** Dt. 21:23

xa na'anpa ga usa'a-yá lak ndab xa ndo' Abraham. Ná le'a ta ndab
Dios ndo' Abraham usa'a xa wa, le'a ta wa dub ta ga nsa'a xa.

¿Xti'in ley mke'a Moisés?

19 ¿Nat zha xti'in ley mke'a Moisés wa? Le'a ley wa msa'a
Dios natsa uluu-yá xta'an be ta lá nsabndo' gun be men, gast
zha ilen xa ras ten Abraham, xa na lika ndab Dios ilen wa.
Le'a be angel ten Dios msa'a ley wa ndo' Moisés, cha utid xa
di'izh wa ndo' be men. 20 Parea le'a gor na mbidi'izhno Dios
Abraham, le'a xa na'anpa ngunti'in dub men utid di'izh.
21 ¿Gab beuna zha le'a ke ten ley wa le'a ta ndab Dios ndo'
Abraham wa ta na'an xti'in? ¡Le'a na' gáp le'a ta wa na'anpa li nak! Tal
le'a ley wa syo'o gan usa'a gealnaban, le'a beuna wen ya'an ndo' Dios
tal le'a beuna uxobgek ndo' ley wa. 22 Parea lak nkeani'i di'izh ten
Dios, le'a itea be men ndencho ndo' be ta ugap ndun bexa. Le'a nabtsa
bexa nge' ladna Jesucristo ika'a gealnaban na li ndab Dios usa'aka xa.
23 Le'a besa xa judio zha biseata ige' ladna besa Cristo, le'a
besa ndencho ndo' ley cuent dub xa nkea litgi'ib, gast zha ulen
Cristo cha mbingea ladna besa xa. 24 Le'a ley wa mla'ach besa no
mluu-yá besa gast zha ulen Cristo, ndontsa ige' ladna besa Cristo
cha li wen ya'an besa ndo' Dios. 25 Parea le'a besa yá na'antapa
nki'in ley uluu besa, le'a nat le'a besa nge' ladna Cristo.
26 Nat le'a bego no nak xin Dios, ta na nge' ladna bega Cristo
Jesús. 27 Le'a gor na mbingea ladna bega Cristo cha utalea' bega, le'a
bega myak lak nak Cristo, cuent ngok bega dub lad kub. 28 Nat le'a ta
na nak beuna xmen Cristo Jesús, le'a itea bega dubtsa nak, guni'i tal
bega xa judio natal bega na'anpa xa judio, guni'i tal bega ncho ndo'
ya'a stubga xa natal na'anpa li nak bega, guni'i tal bega xabgi'i natal
xagots. 29 Le'a tal bega nak xmen Cristo, we'e le'a bega nakka xin
Abraham, no ika'a bega ta ndab Dios usa'aka xa ndo' Abraham.
4 No gáp na' le'a zha na nsa'a xus dub me'ed ta ika'a me'ed wa,
le'a zha tuzhta me'ed le'a me'ed cuent dub xa ncho ndo' stubga
men, ná le'a me'ed wa ta ugeaka le'ala nak xwan itea be ta wa.
2 Ncho be men nla'ach me'ed wa no nchansu xa cuent ten me'ed,
gast zha na ula'a xus me'ed gunti'in me'ed ta wa. 3 No liga nak ta
utid beuna. Le'a zha bi lá nchando' beuna Cristo le'a beuna utencho
ndo' be ta ncho ndo' gizhliyo ndee, lak ncho dub me'ed ndo' bexa
nibe'e me'ed. 4 Ná le'a ngol zha nsabndo'-yá, le'a Dios mtu'ub
Xin na, ngok xa medo'o ten dub xagots, no uyo'o xa ndo' ley wa. 5 Li
ndontsa ko'o xa beuna ndencho ndo' ley, cha yak beuna xin Dios.

[6] Nat le'a bega nak xin Dios, ta we'e le'a Dios mtu'ub Espíritu ten
Xin na len lado'o kadga dub bega. Ta we'e le'a beuna syo'o gan gab
ndo' Dios: “¡Tad, Xus na'!” [7] Le'a bega yá na'antapa ndencho ndo' ley
wa, nat nak bega xin Dios. Le'a ta na nak bega xin Dios wa, ta we'e
ika'aka bega ta ndab Dios usa'aka xa, geal le'a bega xmen Cristo.

Pabl nyu'no ladna bexa Galacia

[8] Le'a polta zha bi lá nchando' bega Dios le'a bega utencho ndo'
be dios gizhliyo, ta na'anpa ta ugea nak Dios. [9] Ná nat le'a bega
nchando' Dios, natal mas wen gáp na' le'a Dios le'a nchando' bega.
Ta we'e, ¿xte'e nyach bega ndo' be ta na'an xti'in wa, ta na na'anpa
ndakno bega, cha le'a-yá inibe'egal ndo' bega zha? [10] Le'a bega bi
ndankea pla be wizh no be mbe'e no be tiemp no be li'in. [11] Le'a na'
nyu' ladna ncha'a be ti'in mbin na' lat bega gak dub ta na'an xti'in.
[12] Bega nak beuna xmen Cristo, na'ab na' ndo' bega gak bega lak
nak na', na'anpa ige' ladna bega ley ten bexa judio. Maska nak na' xa
judio le'a na' yá na'antapa ncho'o ndo' ley wa, lak polta na'anpa
ncho bega ndo'-yá. Le'a bega sbe'en utsin nak ndo' na'. [13] Le'a bega
uni'íka le'a na' kwea' usak zha ned mbidi'izh na' di'izh wen ten
Cristo ndo' bega. [14] Parea le'a bega na'anpa uxelad na' geal ta na
li kwea' usak na' wa. Ndi utsin ngok bega ndo' na' lak utsin gak
bega tal ilen dub angel ten Dios natal ilen Cristo Jesús. [15] Malay
yo'o gan gast igo'o bega ngusndo' bega cha usa'a bega-yá ndo' na'.
¿Parea le'a nat ma ta na li mten ladna bega wa zha? [16] Nat le'a bega
ndakloo ndo' na', geal le'a na' ndadi'izh ta ugea ndo' bega.
[17] Le'a bexa na nlad yankea bega be costumbr ten bexa judio wa,
utsin nak bexa ndo' bega, parea le'a bexa na'anpa ta ugea nlad
gakno bega. Ndi nladtsa bexa iteltsa'a beuna, cha isankea bega
tso'o bexa. [18] Utsinka nak-a ukwa'an dub men be ta wen, parea
le'a bega nsabndo' li gun idub tiemp, na'anpa nabtsa zha ncho'o
na' lat bega. [19] Bego nak cuent xi'ín na', le'a na' kwea' ncho ladna
ke ten bega idub gast zha yak bega lak nak Cristo. [20] Malayka na'
nso' lat bega sa ba', ndontsa gudi'izh na' ndo' bega stubga mod,
le'a na' ni lá iní xte'e gunbe na' nsea ta ndun bega wa.

Agar no Sara

[21] Le'a bego na nlad yankea ley ten Moisés wa, ¿lá ini'í bega xta'an
ndab le'aka ley wa zha? [22] Ndab-a le'a Abraham ngop top xin na. Le'a
xna'a dub me'ed wa Agar, dub xa ndun ti'in ndo' Sara. Le'a xna'a

stub me'ed wa Sara, xagots tenka Abraham. 23 Le'a xin xa ndun ti'in
wa ngol laktsa ndal iteanak be men. Ná le'a xin xagots ten Abraham
wa ngol geal le'a Dios ndab usa'a dub me'ed ndo' Abraham. 24 Le'a
ta ndee wa nluu dub ta'a: le'a itop xagots wa cuent nak top mod
ndankea be men Dios. Le'a Agar wa nak cuent ley msa'a Dios ndo'
bexa Israel ge'e Sinaí. Le'a bexa na ndankea ley wa cuent nak dub xa
ndencho ndo' ya'a stubga men. 25 Le'a nat le'a bexa gezh Jerusalén
cuent nak Agar, geal le'a bexa ndencho ndo' ley msa'a Dios ge'e Sinaí
nde Arabia wa. 26 Parea ncho stub Jerusalén nde gibe'a, le'a ta wa
cuent nak xna'a iteanak beuna nak xmen Cristo. Le'a beuna na'antapa
ndencho ndo' ley wa, 27 lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Bten ladna lu, xagots lá yo'o gan ngap xin na.
Utezhat tant nten ladna lu, xa lá igondo' gealkwea',
ta nsak bexa zha ndap bexa xin xa.
Le'a lu lá yo'o gan ngap xin lu nat,
parea mas sian xin lu gap lu ndo' xagots ndap xabgi'i wa nat.[a]

28 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a beuna nak cuent Isaac xin
Sara, lak ndab Dios usa'a xa kwa'adpa xa ras Abraham. 29 Le'a
zha we'e le'a xin Agar xa na li ngol laktsa ndal be men wa ugap
mbinno xin Sara, xa na li ngol juers ten Espíritu ten Dios. No liga
nak-a nat. 30 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i, ndab Dios ndo' Abraham:
"Ulantu'ub xagots ndun ti'in wa nsea xin xa, geal le'a xin xa wa
lá ika'a ta nsabndo' ika'a xin xagots tenka lu ba'."[b] 31 Bego nak
beuna xmen Cristo, le'a beuna na'anpa nak cuent xin xa ndun ti'in
wa. Le'a beuna ndi nak cuent xin xagots tenka Abraham wa.

Be xmen Cristo na'anpa ndencho ndo' ley

5 Le'a Cristo yá ulo'o beuna ndo' ley wa, ta we'e ga'altsa ute bega
yá na'antapa yateta bega ndo' ley wa. 2 Bla'ach bega ta ndee, le'a
na' Pabl ndáp le'a tal bega koo be'e bega ndontsa wen ya'an bega ndo'
Dios, le'a cuent ten bega le'a ta na mbin Cristo wa dub ta na'an xti'in.
3 Gáp na'-yá stub biaj, le'a itea bego xabgi'i na li yoo be'e wa, le'a
bega wa juerska gun itea ta ndab ley ten Moisés wa. 4 Bego na nlad
wen ya'an ndo' Dios ta na ndankea bega ley wa, le'a bega nteltsa'a no
Cristo, no nxelad bega ta na nkwea' ladna Dios bega. 5 Parea le'a juers
ten Espíritu ten Dios le'a besa uni'í le'a besa wen ya'an ndo' Dios

[a] **4:27** Is. 54:1 [b] **4:30** Gn. 21:10

geal nge' ladna besa Cristo. 6 Le'a tal ton nak xmen Cristo Jesús, le'a
tal xa ncho be'e natal na'an, le'a ta wa na'anpa le'a nsak. Le'a ta nsak
wa ta na nge' ladna beuna Cristo no nkwea' ladna beuna be men.
7 Le'a bega yá utsinka ncha'be len nes ten Cristo. ¿Cha ton
mka uxobgekta bega ndo' gealngea zha? 8 Le'a Dios xa mti bega
na'anpa li ngab gun bega. 9 Le'a lak dub tuzh levadur ndun
nsabich sian ko'ob arin, no liga le'a dub tuzh ta lid le'a nak
wa utsabgix kwa'ad be men. 10 Le'a na' nge' ladna Cristo le'a
bega na'anpa gunbe'e stub ta'a xa'aga ndo' lak nke'a na' ndee.
Ná le'a Dios utsaksi xa na li ntsabgix bega, guni'i ton-a.
11 Bega nak beuna xmen Cristo, tal le'a na' bi uluu le'a be xabgi'i
nsabndo' yoo be'e, we'e le'a bexa judio na'anpa ugap gunno na'.
Le'a na' ndi ndadi'izh ige' ladna bexa wa Cristo xa ngut ndo' cruz,
ta we'e ndakloo bexa judio ndo' na'. 12 Parea le'a bexa na lba'ata
nlad utsabgix bega wa, ¡malay yabto'og idub sa nyo'o be'e bexa!
13 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a Dios le'a utezh bega ndontsa
na'anpa kwencho bega ndo' ley wa. Parea lá nsabndo' gun bega
ta nladtsa bega, ndi bkwea' ladna bega be ltsa'a bega, no gokno
bega bexa. 14 Le'a ta ndee nak xan idub ley ten Dios wa: “Bkwea'
ladna lu be ltsa'a lu lakkata lu.”[a] 15 Bla'ach bega, tal le'a bega inisi
no kuyono bega le'aka be ltsa'a bega, le'a bega iteltsa'abe.

Bexa ndun lak nlad na no bexa ndun ta nlad Espíritu ten Dios

16 Ta we'e gáp na' usea bega lak nlad Espíritu ten Dios, cha li
na'anpa ukwa'an bega be ta nladtsa bega. 17 Le'a be ta nlad be men
wa na'anpa nak ta nlad Espíritu, le'a ta na nlad Espíritu wa na'anpa
nak lak ta nlad be men. Le'a itop ná wa xa'aga nak, ta we'e lá isu'u
bega gun bega be ta wen nlad bega. 18 Parea tal le'a bega nxobgek
ndo' Espíritu ten Dios, le'a bega yá na'antapa ndencho ndo' ley wa.
19 Uni'íka beuna xte'e nak bexa ndun ta nladtsa na: le'a bexa ngal
dub xa na'anpa xa ten xa, no bexa nab ngal stubga men, no ndun xa
be ta bzhi'ik, no ugap ndanbe'e xa ndo' stub xa, 20 no ndankea xa be
dios gizhliyo, no ndun xa ta bruj, no nxee ladna xa ndo' be men, no
nkwa'an xa uyo, no nsa'ab ladna xa ta ndap stubga xa, no ugi'i xa, no
nlad xa gak xa dub xa nsak ndo' be men, no lá nlad xa gun xa be ta'a
lak ndun be ltsa'a xa, no nlad xa le'atsa xa inibe'e dub xkwa'a men.
21 No ndaklono xa be men ndap ta'a, no ndut xa men, no ndun xa
gealgu, no ndal ladna xa be gast ndo' gizhliyo ndee, no ndun xa sianta

[a] **5:14** Lv. 19:18

be ta ugap ltsa'a be ta ndee wa. Le'a na' gáp ndo' bega lakka ndápka
na' wa, le'a bexa ndun be ta li nak wa na'anpa ilaya' sa nibe'e Dios.
22 Parea tal ton uxobgek ndo' Espíritu ten Dios, le'a xa wa nkwea'
ladna be men, no nten ladna xa, no wen ncho xa lat be men, no nxik
xa tal be men xela ndanno xa, no ndakno xa stubga men, no wen
ndun xa ndo' be men, no na'anpa ukwi'in nak xa, 23 no bcha'an nak
xa, no nsensa'ab xa xa ndo' ta ugap. Le'a ndo' itea be ta ndee wa
na'anpa nibe'e ni dub ley. 24 Ná le'a beuna nak xmen Cristo yá mla'a
beuna be ta ugap ngok beuna nsea be ta mlad beuna. Le'a ta wa
cuent mke'a beuna be ta ugap wa ndo' cruz. 25 Le'a Espíritu ten Dios
msa'a gealnaban ndo' beuna, ta we'e le'a beuna nsabndo' ikesea lak
nlad Espíritu wa. 26 Lá gak beuna zhin, no lá gun beuna dub ta'a
gakloo stub xa, no na'anpa gaklono beuna stub xa ndap ta'a.

Nsabndo' gakno beuna be ltsa'a beuna

6 Bega nak beuna xmen Cristo, tal ncho dub bega nda'iga'a
ndun dub ta ugap, le'a bego na nxobgek ndo' Espíritu wa
nsabndo' gakno xa yach xa wats Dios, parea utsintsa gokno
bega xa. No bla'ach bega le'aka bega ndontsa na'anpa no
bega gaila' ndo' ta ugap wa. 2 Gokno bega be ltsa'a bega zha
na kwea' nsatid bexa, le'a ta wa ta nibe'e Cristo.
3 Le'a tal ton ndanbe'e le'a mas nsak, ná xa na'anpa xa nsak, le'a
xa nkwi'inno le'aka le'a na. 4 Le'a kadga dub bega nsabndo' iwi'i ná
xte'e nak ta ndunka bega, we'e itenno ladna bega be ta wen ndun
bega, na'anpa iwi'i bega ndo' ta ndun be ltsa'a bega cha izhinna
bega. 5 Le'a kadga dub men nsabndo' ula'ach le'aka ta ndun xa.
6 Le'a tal ton ntsid di'izh ten Dios nsabndo' gakno bexa na nluu-yá.
7 Utsin binbe'e bega le'a na'an ton gun gan ukwi'inno Dios.
Le'a ta na ndas dub men ta we'ekaga ntele'e xa. 8 Le'a bexa na
ndun be ta ugap ta nladtsa xa, le'a xa wa ini'í dub gealkwea'
nunk lá idub. Ná le'a bexa na nxobgek ndo' Espíritu ten Dios,
le'a Espíritu wa usa'a dub gealnaban nunk lá idub ndo' bexa wa.
9 Lá izhanna bega gun bega ta wen, le'a tal beuna lá gach ladna
le'a gal zha le'a beuna ika'a dub ta usa'a Dios, lak nkanle'e dub
men ta ngos le'aka xa. 10 Ta we'e le'a itea be ta utsin syo'o gan
gunno beuna stub men, le'a beuna li nsabndo' gun; parea mas
nsabndo' gakno beuna be ltsa'a na nak beuna xmen Cristo.

Pabl nten ladna ndadi'izh cuent ten Cristo

[11] Bwi'i bega xte'eta be letr ubi'i ndee nke'a na'-yá ya'a na' ndo'
git ndee. [12] Le'a bexa na nlad wen ya'an ndo' be men wa ndab
le'a bega nsabndo' yoo be'e. Le'a bexa uni'í le'a tal ulu'u bexa le'a
Cristo ngut ndo' cruz ndontsa yu'u ke ten be men, le'a bexa judio
ugap gunno bexa. [13] Le'aka bexa li nyo'o be'e wa na'anpa ndun
itea ta ndab ley ten Moisés. Parea nlad bexa no bega yoo be'e,
ndontsa izhinna bexa ndo' men le'a bega noka uyo'o be'e. [14] Ná le'a
na' ndee na'anpa izhinnona ta ndun na'. Dubtsa ta'a nzhinnona
na', le'a ta wa ta ngut Jesucristo Xa Nibe'e wa ndo' cruz sakndo'
beuna. Le'a cuent ten na' le'a be ta gizhliyo yá na'anta xti'in, no
cuent ten be men gizhliyo le'a ta ndun na' ndee wa ta na'an xti'in.
[15] Le'a beuna nak xmen Cristo Jesús, tal le'a beuna yoo be'e natal
na'an, le'a ta wa na'anpa le'a nsakbe. Le'a ta nsak wa ta na ndap
beuna dub gealnaban kub ndo' Dios. [16] Le'a itea bexa na ndun lak
nke'a na' ndo' git ndee, le'a xa wa ta ugeaka nak xmen Dios. Le'a
Dios ndun wen yoo ladna bexa nsea nkwea' ladna Dios bexa.
[17] Le'a nat idub ndo' ndee, yá na'antapa gun bega ta
lá isak lad na', geal le'a na' no'o be ngip las na', ta na
nluu le'a na' ndun ti'in ten Jesús Xa Nibe'e.

Ta lult mke'a Pabl ndo' bexa

[18] Bego nak beuna xmen Cristo, na'ab na' ndo' Jesucristo Xa
Nibe'e wa le'a xa mas uzhe'eb utsin gunno bega. Lika gak-a.

Git mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Éfeso

Le'a Éfeso dub gezh nde to'o nitsdo'o, sa nat nibe'e nacion Turquía. Le'a Hechos 18 nsea 19 ndab le'a Pabl ngwa'yadi'izh di'izh ten Jesús ndo' be men sa wa. Le'a Pabl mke'a git ndee ndo' bexa gezh Éfeso zha na nkeanyaw xa nit len gezh Roma. No schon git mke'a xa zha wa, le'a ta wa Filipenses, Colosenses nsea Filemón. Le'a git Efesios nkeani'i be gealngea mas uzhe'eb nak cuent ten bexa nak xmen Cristo no xte'e uzhe'eb ta wen ndanno Dios bexa wa. Le'a tol git ndee nluu ta wen nya'an be xmen Cristo ndo' Dios. Le'a ta na li nak bexa wa dub ta lá yoo gan izhe'a, tal le'a xa uzhe'eb nge' ladna Dios natal ndidotsa. Le'a stol git ndee nluu le'a ta na li nak ta uzhe'eb wen wa, le'a be xmen Cristo nsabndo' gun ta nsak ladna Dios. Le'a capítulo 6 nkeani'i xte'e utsakndo' be xmen Cristo ndo' be juers ten ta ugap.

Pabl nidi'izh ndo' be xmen Cristo bexa gezh Éfeso

1 Le'a na' ndee Pabl, xa mtu'ub Dios gun na' ti'in ten Jesucristo.
Nke'a na' git ndee ndo' bego ndencho Éfeso ba', bego umbi'i
nak lado'o na ndo' Dios, no nge'ka ladna bega Cristo Jesús.
[2] Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xwan beuna utsin
gak bexa ndo' bega no gun bexa wen yoo ladna bega.

Ta wen nsa'a Dios ndo' be xmen Cristo

[3] Usa'a beuna xno ndo' Dios Xus Jesucristo Xwan beuna, le'a xa
uzhebpa ndakno beuna, nsa'a xa be ta wen ten xa ta ncho gibe'a,
ta na nak beuna xmen Cristo. [4] Le'a zha biseata gaknde'e gizhliyo
le'a Dios mti beuna, ndontsa umbi'i gak beuna ndo' Dios, ni dub
ke lá gap beuna. [5] Le'a ta na nkwea' ladna Dios beuna, ta we'e
mbinbe'e xa mtu'ub xa Jesucristo ndontsa yak beuna xin xa. Le'a
ta wa ta mbin Dios tiemp polta lak nsak ladna xa-yá. [6] Ta we'e
gab beuna le'a Dios uzhe'eb dub xa wen, le'a xa uzhe'eb wen
ndanno beuna nak xmen Cristo, xa na le'a Dios nkwea' ladna.
[7] Le'a Jesucristo ulo'o beuna ndo' ta ugap, cha mtsu'u xa be
ke ten beuna juers ten ta mtsi'i xa ten, gor na ngut xa ndo' cruz.
¡Le'a ta wa dub ta uzhebpa wen mbinno Dios beuna! [8] No uzhebpa
msa'a Dios ta ndák beuna no ta nyakbe'ena beuna lak nak xa. [9] No

msa'a xa ta ngondo' beuna dub ta uga'ach, ta mbinbe'e xa gun
xa juers ten Jesucristo. [10] Le'a ta wa ta gun Dios zha nsabndo'ka
li gun xa. Gal zha wa le'a Dios yunjunt itea be ta'a ndo' ya'a
Cristo, lak be ta ncho gibe'a no be ta ncho ndo' gizhliyo.
[11] Le'a ta na nak beuna xmen Cristo, le'a Dios mti beuna ika'a
beuna ta ndab xa usa'a xa. Le'a ta wa ta mbinbe'e Dios, xa na ndun
itea ta na na' xa wenka nak. [12] We'e le'a besa xa nak xa judio ngok
besa xa ned mge' ladna Cristo, ndontsa gab besa le'a xa uzhebpa
xa juert. [13] No liga le'a bego mbi'ín di'izh gealngea ten Cristo,
di'izh wen nsa'a gealnaban kub wa, cha mbingea ladna bega Cristo.
We'e le'a Dios cha msa'a Espíritu ten xa ndo' bega, lakka ndab xa
gun xa. [14] Le'a Espíritu wa dub sein, ta nluu le'a Dios sa'aka ta
ika'a beuna, gal gor na mxa'akla Dios beuna ndo' be ta ugap. Ta
we'e nsabndo' gab beuna le'a Dios uzhe'eb dub xa wen nak.

Pabl unab gakno Dios be xmen Cristo

[15] Le'a na' ndee mbín xte'e nge' ladna bega Jesús Xwan beuna
no xte'e nkwea' ladna bega itea be xmen Dios. Le'a ta na li wen
ndun bega wa, [16] le'a na' gab ge'al nsa xno ndo' Dios cuent ten
bega, no na'ab na' ndo' Dios gakno Dios bega. [17] Le'a Dios xa
ndon le'a si'il nak, no nak xa Xus Jesucristo Xwan beuna. Ta we'e
na'ab na' ndo' xa gak bega dub xa ndák nsea dub xa nyakbe'ena
xte'e nak Dios. [18] No gun Dios yakbe'ena bega ta na mti Dios
bega ndontsa gal uso' bega ta usa'a xa. We'e cha ini'í bega be
ta uzhebpa chul usa'a Dios gal uso' beuna nak xmen xa.
[19] No nlad na' ini'í bega xte'e uzhe'eb si'il nak juers ten Dios,
ta na ndakno xa beuna ndangea ladna Cristo. Le'a ta wa le'aka
juers ten Dios, [20] ta mxiste Cristo ndo' gealgut, cha myatsob xa
gibe'a wats Dios lad ga'al. [21] Mbin Dios le'a Cristo mas juert ndo'
iteanak bexa ndap juers tal espíritu-yá natal men-a, tal nibe'e
bexa nat natal tlaw inibe'e bexa. [22] Le'a Dios le'a mte itea be
ta'a xan ndats Cristo inibe'e xa-yá. No mso' xa Cristo nibe'e xa
ndo' beuna nak xmen xa. [23] Le'a beuna nak xmen Cristo nak
cuent ya'a xa nsea xo'o xa. Le'a lak uzhe'eb nsa'a xa juers ndo'
beuna, le'a juers ten xa ncho itea lad ndo' gizhliyo no gibe'a.

Dios nsa'a gealnaban ndo' bexa nge' ladna Cristo

2 No ndo' bego msa'a Dios gealnaban, zha bi nak bega cuent
dub xa ngut, zha ndun bega ta ugap no ndap bega ke ndo'

Dios. [2] Le'a tiemp we'e le'a bega utesea ndo' ta ugap lak ndesea be
men ndo' gizhliyo. Mbin bega lak nlad maxu'u, xa nibe'e ndo' be
mbi bxin no nki'il xa be men lá uxobgek bexa ndo' Dios. [3] Le'a
polta le'a itea beuna li utesea, mbin beuna ta nladtsa beuna laktsa
mbinbe'e beuna no laktsa ngol ladna beuna. Ta we'e le'a Dios ndi'izh
utsaksi beuna lak ntsaksi xa itea be men ugap nak. [4] Ná le'a Dios
uzhebpa mlats ladna beuna, no uzhe'eb mkwea' ladna xa beuna.
[5] Ta we'e lak msa'a xa gealnaban ndo' Cristo, le'a xa no ndo'
beuna msa'a-yá, zha na bi nak beuna cuent dub xa ngut ndo' Dios, ke
ten be ta ugap ndun beuna. Le'a Dios nkwea' ladna beuna, ta we'etsa
li msa'a xa gealnaban ndo' beuna. [6] No lak mxiste Dios Cristo, le'a
xa no beuna mxiste, no msa'a xa sa isob beuna wats Cristo gibe'a.
[7] We'e uluu Dios gal tiemp ilen wa xte'e ta uzhe'eb nkwea' ladna xa
beuna no xte'e ta wen nak xa ndo' beuna nak xmen Cristo Jesús.
[8] Le'a Dios uzhe'eb nkwea' ladna bega, ta we'e msa'a Dios gealnaban
kub ndo' bega gor na mge' ladna bega Cristo. Le'a ta wa na'anpa
juers ten bega, le'a ta wa ndi ta ga msa'a Dios ndo' bega. [9] Ta we'e
na'anpa izhinnona bega ta wa, le'a-yá na'anpa dub ta wen mbin
bega. [10] Le'a Dios mbinde'e beuna no msa'a xa gealnaban kub ndo'
beuna nak xmen Cristo Jesús, ndontsa ikesea beuna ndo' sbe'en
be ta wen, lakka mbinbe'e Dios tiemp polta li gun beuna nat.

Dubtsa nak itea bexa nak xmen Cristo

[11] Le'a bego bexa na'anpa xa Israel, lá yalad bega le'a tiemp polta
le'a bexa Israel mzhinna le'a bexa ncho be'e las bexa, ndab bexa le'a
bega bexa na'anpa ncho be'e. [12] Le'a zha we'e le'a bega lá nchando'
Cristo, no na'anpa nak bega xmen Dios lak nak bexa Israel. Ta we'e
na'anpa ndi'izh ika'a bega ta ndab Dios usa'a xa ndo' be xmen xa.
Le'a bega ncho ndo' gizhliyo ndee, ná ni lá nkenkea' bega gakno Dios
bega ni dub ta wen, no ni lá nchando' bega Dios. [13] Le'a polta le'a
bega sit nak wats Dios, ná nat le'a bega dubtsa nak nsea Cristo Jesús
no ubiila bega wats Dios ta na ngut Cristo ndo' cruz, mtsi'i xa ten wa.
[14] Le'a Cristo mbin gan le'a besa xa judio wen nchono bego
xa na'anpa xa judio. Mbin xa gan le'a itea beuna dubtsa nak,
cuent mlate xa dub muro ncho tlaw itop xkwa'a beuna wa. [15] Le'a
xa mnitndo' be ley ten bexa judio, be ta unibe'e Dios gun bexa
wa, ndontsa dubtsa yak beuna nak be xmen xa, yá na'antapa
gak beuna top xkwa'a men. [16] Le'a ta na ngut Cristo ndo' cruz,
le'a itea beuna dubtsa nak, no wen nya'an beuna ndo' Dios. Yá
na'antapa gakloo dub xkwa'a men ndo' stub xkwa'aga bexa.

17 Le'a Cristo mbi'id yadi'izh di'izh wen ná xte'e wen ya'an
be men ndo' Dios, le'a bego bexa sit nak wats Dios, no besa xa
judio bexa gax nak wats Dios. 18 Le'a juers ten ta mbin Cristo wa
le'a besa xa judio no bexa na'anpa xa judio ndap beuna dubtsa
Espíritu ten Dios, no syo'o gan ibii beuna wats Tad Dios.
19 Nat le'a bega yá na'antapa sit nak wats Dios, no na'antapa nak
bega dub xkwa'a men xa'aga. Nat le'a bega no nak xmen Dios, no
xin Dios nak bega. 20 Le'a beuna nak be xmen Dios nak cuent dub
ni'i mbinde'e Dios. Le'a ta nak xan ni'i wa, le'a ta wa bexa mtu'ub
Dios gun bexa ti'in ten xa no bexa mbidi'izh sakndo' Dios. Le'a
Jesucristo le'a nak ge' ned nbexan xan ni'i wa. 21 Lak le'a dub ge'
ned wa ndun masis nak idub ni'i, no liga le'a Jesucristo ndun le'a
be xmen xa dubtsa nak no nsayak kwa'ad bexa, gak bexa cuent
dub ni'i umbi'i ten Dios. 22 Nat le'a bega no dubtsa nak nsea itea
be xmen xa, nak beuna cuent dub ni'i sa ncho Espíritu ten Dios.

Pabl ngwa' ndo' bexa na'anpa xa judio

3 Ta we'e le'a na' Pabl nkea litgi'ib ndee ta na ndadi'izh na' di'izh
wen ten Cristo Jesús ndo' bego, bexa na'anpa xa judio. 2 Le'a
na' uní le'a bega mbi'ínla xte'e msa'a Dios ti'in ndun na' ndee ta
gakno na' bega. 3 Le'a Dios mluu ndo' na' dub ta uga'ach ten xa, lak
mke'ala na' ndido ta wa ndo' bega. 4 Le'a tal bega go'ol ta wa, we'e
yakbe'ena bega plo nchando' na' ta uga'ach ten Cristo wa. 5 Le'a
polta le'a Dios na'anpa uluu ta uga'ach wa ndo' ni dub men, ná le'a
nat le'a Espíritu ten Dios nluu-yá ndo' be apostol no ndo' be profet.
6 Le'a ta ndee ta uga'ach wa: le'a bexa na'anpa xa judio no gal uso'
be ta wen ndab Dios gal uso'ka bexa judio, no dubtsa yak bexa nsea
bexa judio, tal le'a bexa gungea ladna di'izh wen ten Cristo Jesús.
7 Le'a Dios utsin mbinno na', msa'a xa ta ndadi'izh na' di'izh wen
ten xa wa, no nsa'a xa juers li ndun na'. 8 Le'a na' ndee ndon le'a lá
nsak lat itea be xmen Dios. Ná le'a Dios mti na' gaa na' ndo' bexa
na'anpa xa judio wa, gudi'izh na' di'izh wen ná xte'e usa'a Cristo
uzhe'eb be ta wen ndo' bexa, dub ta lá yoo gan yakbe'ena beuna.
9 No ndab Dios gudi'izh na' ndo' itea be men xte'e ndun Dios ta
uga'ach mbinbe'e xa wa. Le'a Dios xa mbinde'e iteanak be ta'a,
mbinbe'e ta wa gast zha utexanta gizhliyo. 10 Le'a Dios li mchealte
iteanak be xmen xa, ndontsa ini'í be angel no be espíritu nibe'e wa
le'a Dios uzhebpa ndák itea be ta'a. 11 Li mbin Dios lak ulo ladna xa
polta, ta na nat mbin Cristo Jesús Xwan beuna cumplir. 12 Le'a ta
na nge' ladna beuna Cristo wa le'a beuna na'anpa izheb ibii beuna

wats Dios, no uni'íka beuna le'a xa so'ónka ta inab beuna ndo' xa.
13 Ta we'e na'ab na' ndo' bega lá gach ladna bega maska nsati'id na'
be gealkwea' ndee ke na ndadi'izh na' di'izh ten Cristo ndo' bega.
Ndi bten ladna bega le'a ta na nsati'id na' wa ta gaknoka bega.

Uzhebpa nkwea' ladna Cristo be men

14 Le'a ke ten iteanak be ta wen nsa'a Dios wa, le'a na' nsaxib ndo'
Dios Xus Jesucristo Xwan beuna, 15 xa le'a nak Xus iteanak xkwa'a
be men, bexa ncho gibe'a no bexa ncho ndo' gizhliyo ndee. 16 Na'ab
na' ndo' Dios le'a Espíritu ten xa gun juert gak lado'o bega, lak nsa'a
xa sian be ta uzhebpa wen ndo' be xmen xa. 17 We'e le'a Cristo yoo
len lado'o bego na nge' ladna xa, no ndo' itea be ta ndun bega ikwea'
ladna bega be ltsa'a bega nsea yankea bega Dios. 18 No yakbe'ena itea
bega nak beuna xmen Cristo ba' ná plo uxen no ko'ol no wat no ga'ap
nak ta uzhe'eb nkwea' ladna Cristo beuna. 19 Le'a na'an ton yoo gan
yakbe'ena idub ta na nkwea' ladna Cristo beuna. Ná le'a na' na'ab
ndo' Dios le'a bega mas igondo' ta wa ndontsa gak bega lak nak Dios.
20 Le'a Dios ndap juers gun xa itea be ta'a mas uzhe'eb ndo' lak inab
beuna ndo' xa no lak yakbe'ena beuna. Le'a juers ten Dios wa le'aka
juers ncho len lado'o beuna. 21 ¡Idub tiemp gab beuna le'a Dios uzhe'eb
dub Dios si'il, geal ta wen ndun be xmen xa no Cristo Jesús! Lika nak-a.

Dubtsa Espíritu ten Dios no'o be xmen Cristo

4 Le'a na' nkea litgi'ib ndee ke na ndun na' ti'in ten Cristo. Nat ndáp
na' ndo' bega utsin bin bega lak nsabndo'-yá, le'a Dios le'a mti
bega. 2 Bcha'an gok bega no lá gunbe'e bega le'a bega mas nsak ndo'
be ltsa'a bega. Bxik bega ndo' bexa, ta na nkwea' ladna bega bexa.
3 Le'a Espíritu ten Dios myunno bega dubtsa xkwa'a be men. Ta we'e
utsin gak bega ndo' be ltsa'a bega, ndontsa na'anpa iteltsa'a bega.
4 Le'a beuna nak xmen Cristo dubtsa nak beuna, no dubtsa Espíritu
ncho lado'o beuna, no dubtsa mti Dios beuna nkenkea' beuna gal uso'
beuna ta usa'a Dios. 5 No dubtsa xa nak Xwan beuna, nsea dubtsa xa
nge' ladna beuna, nsea dubtsa ntalea' beuna ta na nak beuna xmen
Cristo. 6 No dubtsa Dios Xus itea beuna, xa na le'a nibe'e itea beuna,
no nso' xa wats itea beuna, no ncho xa len lado'o itea beuna.
7 Ná le'a lak nlad Cristo le'a xa msa'a juers ndo' kadga dub beuna
gun beuna dub ti'in ten xa. 8 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab:

Le'a gor na mkea xa ga'ap,

le'a xa mbi'i bexa na mbin xa gan ndo' na.
No msa'a xa be ta wen ndo' be men.[a]

9 Le'a ta na ndab "mkea xa ga'ap" wa, ¿lid gab ta wa zha le'a
xa ned ula' sa mas wat ndo' gizhliyo? 10 Le'a Cristo xa na ula' ndo'
gizhliyo wa le'aka xa mkea sa mas ga'ap ndo' gibe'a ba', ndontsa yoo
xa itea lad guni'i pa-yá. 11 Le'a Cristo le'aka msa'a juers ndo' pla
bexa gak apostol gun ti'in ten xa, no pla bexa gudi'izh sakndo' Dios,
no pla bexa gudi'izh di'izh wen ten Cristo, no pla bexa gak pastor
yansu be xmen xa, no stapla bexa gak mech uluu di'izh ten xa. 12 Ta
we'e nsu'u beuna gun beuna ti'in ten xa, ta ndakno beuna be ltsa'a
beuna nak xmen Cristo, 13 gast gal zha na dubtsa ige' ladna beuna
Cristo no dubtsa igondo' beuna Xin Dios. Le'a zha wa le'a beuna
ga'al gak ndo' Dios, lakta nak Cristo. 14 Le'a beuna yá lá gakta lak
nak dub me'ed ndanbe'e dub ta'a cha tso'o wa stubga ta'a. Na'anpa
ula'a beuna ukwi'inno be men beuna, bexa ndadi'izh cuent uzhe'eb
ta wen, parea le'a ta wa na'anpa le'a nak. 15 Ndi sbe'en gealngea
gudi'izh beuna no ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna, ndontsa
mas isayak beuna lak nak Cristo, xa nibe'e ten iteanak beuna nak
xmen xa. 16 Le'a Cristo ndun le'a iteanak be xmen xa dubtsa nak,
no ndakno xa gun beuna ti'in lak nsabndo' gun kadga dub beuna,
ndontsa juert gak beuna no mas ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna.

Xte'e nsabndo' yoo bexa nak xmen Cristo

17 Le'a ta ndee ndáp na' no nibe'e na' ndo' bega sakndo'
Cristo: yá lá gakta bega lak nak be men lá nchando' Dios, le'a
bexa ndesea ndo' be ta na'an xti'in laktsa ndanbe'e bexa. 18 Lá
nyakbe'ena bexa xte'e nak Dios no ngud nak lado'o bexa. Ta
we'e sit nak bexa wats Dios, le'a bexa lá ini'í ti ndencho bexa
ndo' be ta ugap. 19 Le'a bexa wa yá lá ndonota ladna be ta ugap
ndun xa. Ndi ndun bexa sbe'en ta ugap ta ndaltsa ladna bexa,
no nkwa'an bexa mas sianta be ta bzhi'ik li gun bexa.
20 Ná le'a bexa na mluu di'izh ten Cristo ndo' bega wa na'anpa
ngab li gak bega. 21 Le'a na' uní le'a bega mbi'ínla di'izh ten
Cristo no nchando'la bega gealngea ten Jesús. 22 Ta we'e lá gakta
bega be ta ngok bega polta, zha biseata yak bega xmen Cristo.
Yá lá gunta bega laktsa nlad bega, ta nsak bega ta wen ná le'a
ta wa ndi ta ugap. 23 Ndi bla'a bega uche'a Espíritu ten Dios ta

[a] **4:8** Sal. 68:18

ncho lado'o bega no ta ndanbe'e bega. [24] Cha gok bega cuent
dub men kub lak nlad Dios gak bega: umbi'i gak lado'o bega
no ga'al gak bega ndo' Dios lak ndab gealngea ten Dios.
[25] Ta we'e bla'a bega be gealkwi'in, ndi bidi'izh bega sbe'en ta
ugea ndo' be ltsa'a bega, geal le'a itea beuna dubtsa xkwa'a men nak.
[26] Tal le'a bega gakloo ndo' dub men, na'anpa gunno bega xa
dub ta lid le'a nak. Ndi byalad bega ta ndakloo bega wa bi le'a
wizh wa, [27] ndontsa lá ula'a bega utsabgix maxu'u bega.
[28] Tal ncho bega ndun gealwa'an, yá lá gunta bega
ta wa. Ndi utsin bin bega ti'in lak nsabndo'-yá, natsa
gap bega ta usa'a bega ndo' bexa nki'in-a.
[29] Ni dub ta usalad lá gudi'izh bega. Ndi sbe'en ta utsin bidi'izh
bega, ta na sakno xa na go'ón-a. [30] Lá gun bega ta ndun uban yoo
ladna Espíritu ten Dios. Le'a Espíritu wa cuent dub sein, ta nluu le'a
beuna xinka Dios, no gal wizh ko'o xa beuna ndo' be ta ugap.
[31] Bla'a bega ta nxee ladna bega, no ta ndakloo bega, no ta
ugi'ige'a bega, no ta ugi'i ní'i bega, no ta nisi bega be men, nsea
iteata be ta ugap. [32] Ndi utsin gok bega ndo' be ltsa'a bega,
no bkwea' ladna bega bexa, no binge' ladna bega ndo' bexa,
lak ndange' ladna Dios ndo' bego nak xmen Cristo.

Xte'e nsabndo' ikesea be xin Dios

5 Le'a bega xin Dios no nkwea' ladna xa bega. Ta we'e bin bega
juers gak bega lak nak Dios. [2] Ndo' itea be ta ndun bega bkwea'
ladna bega be men, lak nkwea' ladna Cristo beuna no msa'a xa le'aka
le'a xa ngut sakndo' beuna, cuent dub xnab uzhebpa nsak ladna Dios.
[3] Le'a bega nak be men umbi'i ten Dios, ta we'e ni dub be ta ndee
lá nsabndo' yoo lat bega: lá ugal bega dub xagots na'anpa xagots ten
bega, no lá gun bega be ta ugap ltsa'a ta wa, no lá isa'ab ladna bega
be ta ndap stubga men. [4] No lá gudi'izh bega be ta ugap nak no be ta
na'an xti'in no be ta bzhi'ik, le'a be ta wa na'anpa nsabndo'. Mas
utsin ndi bsa'a bega xno ndo' Dios be ta ndun Dios. [5] Le'a bega uni'íka
le'a bexa ngal dub xagots na'anpa xagots ten xa no bexa ndun be ta
bzhi'ik ltsa'a ta wa, le'a bexa wa na'anpa yate sa nibe'e Cristo no Dios.
No bexa sbe'en nlad mas sian ta'a gap lá yate sa nibe'e Dios, le'a xa
wa lá ndankea Dios le'a xa ndi ndankea be ta ndap xa wa. [6] Lá ula'a
bega uki'il stubga men bega gun bega be ta ugap wa, le'a Dios utsaksi
bexa na lá nxobgek ndo' xa. [7] Lá uchealtsa'a bega bexa li nak wa.
[8] Le'a polta le'a bega ngok bexa ndesea cuent sa ukaw. Ná nat le'a
bega ndi ndesea ndo' xe'a ten Dios, ta na nak bega xin Dios. Ta we'e

gok bega lak nak dub xa nkesea ndo' xe'a. [9] Le'a tal ton nkesea ndo'
xe'a ten Dios, le'a xa wa nkwea' ladna be men, no utsin nak xa, no
gealngea ndadi'izh xa. [10] Bin bega juers gun bega be ta isak ladna
Dios. [11] No lá gun bega be ta na'an xti'in lak ndun bexa nde sa ukaw.
Ndi gud bega ndo' bexa le'a ta ndun bexa wa na'anpa le'a nak, [12] le'a
be ta xga'ach ndun bexa wa dub ta udalad gudi'izh beuna. [13] Ná le'a
sa ncho xe'a le'a itea be ta ugap ndun bexa wa cha nluu, le'a ndo'
xe'a ten Dios nluu iteanak be ta'a. [14] Ta we'e lnde'e ndab be men:

Utsin binbe'e, lu nak cuent dub xa naxyats.
No lá gakta lu cuent dub xa ngut,
le'a Cristo usa'a xe'a ten na ndo' lu.

[15] Ta we'e uzhebpa bla'ach bega xte'e gak bega. Lá gak bega lak
dub xa lá nsakyo'ón di'izh, ndi gok bega dub xa utsin ndanbe'e.
[16] Itea gor sbe'en ta wen gun bega, le'a tiemp ndee uzhebpa ugap
nak be men. [17] No lá gak bega dub xa lá nsakyo'ón, ndi bkwa'an
bega xte'e nlad Dios gun bega. [18] No lá gun bega gealgu, le'a ta wa
go'o bega ndo' sian ta lá nsabndo'. Ndi bla'a bega le'a Espíritu ten
Dios go'o bega ndo' ta wen. [19] Le'a gor na nyakjunt bega no be ltsa'a
bega, idub ncho ladna bega bilto'o bega be salmo no be himno no
be cant ndo' Dios. [20] No bsa'a bega xno ndo' Tad Dios guni'i xta'an
nsatid bega, ta na nak beuna xmen Jesucristo Xwan beuna.

Xte'e nsabndo' gak be xagots ndo' xabgi'i ten na

[21] Lak ndap bega mod ndo' Dios, liga gop bega mod ndo' be ltsa'a
bega. [22] Le'a bego be xagots nsabndo' uxobgek ndo' xabgi'i ten bega,
lak nxobgek bega ndo' Cristo. [23] Le'a be xabgi'i nak xa nibe'e ndo'
xagots ten na lak nibe'e Cristo ndo' be xmen na, no ngo'o Cristo bexa
ndo' be ke ten bexa. [24] Ta we'e lak nxobgek be xmen Cristo ndo'
xa, no liga nsabndo' uxobgek be xagots ndo' xabgi'i ten xa.

Xte'e nsabndo' gak be xabgi'i ndo' xagots ten na

[25] Le'a bego be xabgi'i, nsabndo' ikwea' ladna bega xagots
ten bega, lak uzhe'eb nkwea' ladna Cristo beuna nak xmen xa,
gast msa'a xa le'aka le'a xa ngut xa sakndo' beuna. [26] Li mbin
Cristo ndontsa utsambi'i xa lado'o beuna nsea di'izh ten xa,
lak nsat men dub ta'a no nits. [27] We'e gal gor kwe beuna ndo'
Cristo, le'a beuna uzhebpa chul no umbi'i nak ndo' Dios, ni lá

ndap beuna ni dub ke no ni dub ta'a lá utsin nak, cuent dub
lad umbi'i ndon lan nak, no ni dub mek na'an las-a.
[28] No liga le'a bego xabgi'i, lak nkwea' ladna bega le'aka le'a
bega, no liga bkwea' ladna bega xagots ten bega. Le'a tal ton ikwea'
ladna xagots ten na wa, le'a xa wa noga ikwea' ladna le'aka le'a
xa. [29] Le'a na'an ton nxeeno ladna le'aka le'a na. Le'a xa ndi wen
nla'ach le'aka le'a xa no nkeno xa le'aka xa, lak nla'ach Cristo be
xmen xa, [30] geal le'a itea beuna dubtsa nak nsea Cristo, cuent nak
be'al las xa no tit ten xa. [31] Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: "Ta
we'e ula'a xabgi'i xus na nsea xna'a xa, cha ika'a xa xagots ten xa.
Le'a cuent ten Dios le'a itop xa wa yak dubtsa men."[a] [32] Le'a ta
nkeani'i wa bid nyakbe'ena beuna, parea le'a na' ndáp ta ndee
cuent ten Cristo nsea iteanak beuna nak xmen xa. [33] Ná le'a ta wa
no gab le'a be xabgi'i nsabndo' ikwea' ladna xagots ten na lakkata
le'aka xa, no be xagots nsabndo' gap mod ndo' xabgi'i ten na.

Xte'e uxobgek be me'ed no xte'e gun xus be me'ed

6 Nat le'a bego be me'ed no bexa ben, bxobgek bega ndo' xus bega
nsea ndo' xna'a bega ta na nak bega xmen Cristo. [2] Le'a lat itea
be ta'a unibe'e Dios, le'a ta ndee ta ned ndab Dios wen gunno xa
bexa na li gun wa, ndab-a wankea bega xus bega nsea xna'a bega,
[3] ndontsa wen yoo bega no sian li'in iban bega ndo' gizhliyo ndee.
[4] Le'a bego ndap xin na, lá gun bega ta gakloo bexa ndo'
bega. Ndi utsin binga'al bega bexa, no bluu bega bexa, no
btenxe'a bega bexa lak nlad Cristo Xwan beuna gak bexa.

Bexa ndun ti'in ten stubga men

[5] Le'a bego na ndun ti'in ten stubga men, bxobgek bega ndo'
xwan ti'in wa, lak nxobgek bega ndo' Cristo. No gop bega mod
ndo' bexa idub ncho ladna bega. [6] Utsin bin bega ti'in ten xa idub
tiemp, na'anpa nabtsa gor nso'wi'i xa lak ndun bexa nlad wen ya'an
xa ndo' be mentsa. Ndi bin bega ti'in ndo' xa idub juers ten bega
lak nlad Dios, cuent dub gor ndun bega ti'in ndo' Cristo. [7] Bin bega
ti'in ndo' bexa wa idub ncho ladna bega, cuent ndo' Cristo na'anpa
ndo' men wa-yá. [8] Le'a bega uni'í le'a Cristo kix ta wen ndun itea
be men, guni'i tal xa ndun ti'in ten stubga men natal na'an.

---

[a] **5:31** Gn. 2:24

9 Le'a bego na ndap xa ndun ti'in ten bega, no liga utsin gok
bega ndo' bexa wa. Lá gun bega ta izheb bexa ndo' bega, geal le'a
bega uni'íka le'a dubtsa xa nibe'e ndo' bego no ndo' bexa wa, le'a
ta wa Cristo xa nsob gibe'a. Le'a xa wa na'anpa nti be men.

Be ta nsa'a Dios utsakndo' be xmen na

10 Bego nak beuna xmen Cristo, nat bkwa'an bega ta gun juert
gak lado'o bega, ta usa'a Dios ika'a beuna nak xmen xa. 11 Binti'in
bega itea be ta nsa'a Dios utsakndo' bega, ndontsa ga'al kwe bega
ndo' be ta nlad maxu'u ukwi'inno bega. 12 Le'a beuna na'anpa
ndeyono be men, le'a beuna ndi ndeyono be mbi bxin nibe'e. Le'a
ta wa be mbi bxin nibe'e ndo' gizhliyo ukaw ndee, no be mbi bxin
ndesea ndo' mbi. 13 Ta we'e binti'in bega itea be ta nsa'a Dios
utsakndo' bega, ndontsa gun bega gan zha na ilen be ta ugap.
We'e gor utidla itea be ta ugap wa, le'a bega dubtsa nso'.
14 ¡Ta we'e dubtsa ute bega! Sbe'en gealngea bidi'izh bega, le'a ta
wa cuent dub sinch ndanti'in dub soldad. No sbe'en utsin bin bega,
le'a ta wa cuent dub ble'a gi'ib ntsaw dub soldad lado'o na. 15 No
bidi'izh bega di'izh wen ten Cristo ta ndun wen ya'an be men ndo'
Dios, le'a ta wa cuent nke'a dub soldad ndab na. 16 No mas bge'
ladna bega Cristo, ndontsa lá ukedino maxu'u bega, lak dub ble'a
gi'ib nsén dub soldad ntsaw ndo' be flech nsob beal'. 17 No btse'a
ladna bega le'a Dios msa'a dub gealnaban kub ika'a beuna, le'a ta wa
cuent dub xo gi'ib ncho gek soldad. No binti'in bega di'izh ten Dios,
ta na msa'a Espíritu ten Dios, le'a ta wa cuent spad ten soldad.
18 Bidi'izhno tse'e bega Dios. No unab bega ndo' Dios lak nluu
Espíritu ten Dios bega. No list ute bega, no ni lá gach ladna bega, no
unab bega gakno Dios itea bexa nak xmen Cristo. 19 No unab bega
ndo' Dios usa'a Dios be di'izh gudi'izh na', ndontsa na'anpa izheb na'
gudi'izh na' be ta uga'ach ten Dios, le'a ta wa di'izh wen ten Cristo.
20 Le'a Dios mtu'ub na' gudi'izh na' ta wa, no ke we'e nkea na' litgi'ib
ndee. Unab bega ndo' Dios gakno xa na' gudi'izh na' di'izh ten Dios
lak nsabndo' gudi'izh na'-yá, na'anpa izheb na' ndo' be men.

Be ta lult mke'a Pabl

21 Le'a Tíquico amig ten na', xa no nak xmen Cristo no utsin
ndun xa ti'in ten Dios, le'a xa wa gab ndo' bega xte'e ncho'o na' no
xta'an ndun na'. 22 Le'a na' ntu'ub xa ndo' bega, gudi'izh xa ná xte'e
ncho besa no utenxe'a xa bega ndontsa na'anpa yu' ladna bega.

[23] Nat na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xwan beuna,
gun bexa wen yoo ladna bega nak xmen Cristo. No usa'a xa juers
mas ikwea' ladna bega be ltsa'a bega, no mas ige' ladna bega
Cristo. [24] No mas uzhe'eb utsin gunno Dios itea bexa na lá nla'a
ta na ndankea bexa Jesucristo Xwan beuna. Lika gak-a.

Git mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Filipos

Le'a Pabl nkea litgi'ib zha na mke'a xa git ndee ndo' be xmen Cristo ndencho gezh Filipos. Le'a be men nla'ach tso'o bexa wa ta na nak bexa xmen Cristo. Ta we'e le'a Pabl mke'a git ndee ndontsa lá gach ladna bexa. Mtenxe'a xa bexa Filipos wa yá lá yu'ta ladna bexa, ndi iten ladna bexa, no gudi'izhno bexa Dios nsea itenno ladna bexa ta nsa'a Dios guni'i xta'an yasea bexa. No msa'a Pabl xno ndo' bexa ta na mtu'ub bexa be ta nki'in Pabl. Mke'a xa git ndee pa msaga'al li'in no gast msagalnti'i li'in tso'o na mkea Jesús gibe'a.

Pabl nidi'izh ndo' bexa nak xmen Cristo gezh Filipos

1 Le'a na' ndee Pabl no ltsa'a na' Timoteo besa ndun ti'in
ndo' Jesucristo, nke'a besa git ndee ndo' bego na nchansu
be xmen Cristo no ndo' bego ndakno be xmen Cristo no ndo'
iteata bego nak xmen Cristo Jesús ndencho gezh Filipos ba'.
[2]Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xwan beuna utsin
gak bexa ndo' bega, no gun bexa wen yoo ladna bega.

Pabl unab ndo' Dios gakno bexa Filipos

[3]Itea gor na ntse'a lad na' bega, nsa na' xno ndo' Dios ten beuna
por bega. [4]No gor na ndadi'izhno na' Dios, le'a na' nten ladna na'ab
na' gakno Dios itea bega, [5]geal le'a bega no ndakno mas ngen di'izh
wen ten Cristo, gast wizh ned mbingea ladna bega-yá no gast nat.
[6]No uníka na' le'a Dios, xa na usaxan ndun ta wen len lado'o
bega, le'a xa wa mas ndunta ta wa gast wizh ilen Jesucristo.
[7]Wenka li ndunbe'e na' cuent ten bega, geal le'a na'
nkwea' ladna bega. Le'a zha na nkea na' litgi'ib no zha na
ndadi'izh na' di'izh wen ten Cristo ndo' be men, le'a bega
dubtsa nak no na'. [8]Le'a Dios uni'í le'a na' uzhe'eb nkwea'
ladna iteanak bega, lak nkwea' ladna Jesucristo beuna.
[9]Na'ab na' ndo' Dios le'a Dios gun mas ikwea' ladna bega be ltsa'a
bega, no mas igondo' bega Dios, no mas yakbe'ena bega lak nak Dios.
[10]We'e ini'í bega xte'e uti bega be ta nlad Dios gun bega, no umbi'i
gak lado'o bega ndo' Dios, no ni dub ke lá gap bega zha ilen Cristo.

11 No le'a Jesucristo gun wen gak bega, ndontsa utsin gudi'izh be
men cuent ten Dios, gab bexa le'a Dios uzhe'eb dub Dios wen.

Nlad Pabl gun Pabl laktsa nlad Cristo

12 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a na' nlad ini'í bega le'a be
gealkwea' nti'id na', le'a ta wa ndun mas ngen di'izh wen ten Cristo,
13 gast itea bexa nla'ach sa ncho xa nibe'e wa no be men xa'aga
uni'íka le'a na' nkea litgi'ib ndee ke na ndun na' ti'in ten Cristo. 14 No
ta na nkea na' litgi'ib le'a kwa'adpa be xmen Cristo ndencho sa ndee
na'anpa nzheb ga'al ndadi'izh bexa gealngea ten Cristo ndo' be men.
15 Ta ugeaka le'a ncho bexa zhin nak, nlad bexa isankea be
men tso'o bexa, ta we'e ndadi'izh bexa di'izh ten Cristo. Parea no
ncho bexa idub nchoka ladna ndadi'izh-a. 16 Le'a bexa na nlad
mas isankea be men tso'o bexa wa, nladtsa bexa mas kwea' yo'o
lad na' ke ten ta li ndun bexa. Na'anpa ta ugea nlad bexa gungea
ladna be men Cristo. 17 Ná le'a ncho bexa nkwea' ladna na', ta we'e
ndadi'izh bexa di'izh ten Cristo. Le'a bexa wa uni'í le'a Dios mso'
na' gudi'izh na' di'izh wen ten Cristo. 18 Guni'i xte'e ndadi'izh be
men di'izh ten Cristo, tal idub ncho ladna bexa natal na'an, le'a
di'izh wa igenka. Ta we'e nten lad na' no mas iten lad na'.
19 Le'a na' uní le'a na' ito'o ndo' be gealkwea' ndee, geal le'a bega
li nab ndo' Dios no ndakno Espíritu ten Jesucristo na'. 20 No uníka
na' le'a na' na'anpa idono lad na' ta ndun na', ta we'e na'anpa
nzheb na' gun na' lak nlad Dios, ndontsa guni'i tal nban na' natal
gat na' le'a ta ndun na' uluu le'a Jesucristo xa uzhe'eb juert nak.
21 Le'a zha nban na' le'a na' ndun laktsa nlad Cristo. Ná tal na'
gat le'a na' mas wen yoo ladna. 22 Parea ndalen ncho'o na' ndo'
gizhliyo ndee, le'a na' mas gun ti'in ten Cristo. Ta we'e le'a na'
lá iní xta'an mas nlad na'. 23 Uzhebpa ngan lad na' ndo' itop ta
ndee: ncho zha nlad na' gat na' cha yo'o na' wats Cristo, le'a ta wa
mas uzhebpa wen cuent ten na'. 24 Ná le'a cuent ten bego mas wen
ncho'ota na' ndo' gizhliyo ndee. 25 Le'a na' uní le'a ta wa lika nak,
ta we'e uní na' le'a na' bi yo'ono bega, ndontsa gakno na' bega
mas iten ladna bega no mas ige' ladna bega Cristo, 26 no mas usa'a
bega xno ndo' Cristo Jesús, zha na gal ina' na' bega stub biaj.

Nsabndo' ige' ladna beuna Cristo

27 Guni'i xta'an itid na', le'a bega nsabndo' gun lak ndab di'izh
wen ten Cristo. We'e cha tal le'a na' gal ina' bega natal na'anpa

gal na', le'a na' iníka le'a bega dubtsa nak, ndun bega juers go'ón
be men di'izh ten Cristo. [28] No na'anpa izheb bega ndo' be men
ndakloo ndo' bega ta na nak bega xmen Cristo. Le'a ta ndun
bega wa uluu ndo' bexa le'a bexa gak perdid, ná le'a bega gap
gealnaban, lak nlad Dios gak-a. [29] Le'a lak nla'a Dios nge' ladna
bega Cristo, no liga nla'a xa ntid bega ndo' be gealkwea' ta na nak
bega xmen Cristo. [30] Le'a bega ncha'tid gealkwea' wa lak uni'í bega
uti'id na'-yá polta, no lak ndo'ón bega ndalti'id na'-yá nat.

Gak beuna lak nak Cristo

2 Le'a bego uni'íka le'a Cristo ndun juert nak lado'o beuna, no
nkwea' ladna xa beuna ta nlu'uzh xa beuna, no dubtsa Espíritu
ten Dios ncho len lado'o beuna, no nlats ladna Cristo beuna. [2] Ta
we'e bin bega be ta gáp na' ndee, ndontsa mas iten lad na': lá kuyono
bega be ltsa'a bega, no bkwea' ladna bega bexa, no dubtsa gok bega,
no dubtsa binbe'e bega. [3] Na'anpa izhinna bega, no ni lá ukwa'an
bega ta gab men le'a bega dub xa nsak. Ndi xetsa gok bega ndo' be
ltsa'a bega, no binno bega bexa cuent dub xa mas nsak. [4] Lá ukwa'an
bega be ta nladtsa bega, ndi no bkwa'an bega xte'e gakno bega be
ltsa'a bega. [5] Lnde'e binbe'e bega lak ndanbe'e Cristo Jesús:

[6] Le'a Cristo le'a nak Dios,
parea le'a xa ndi mla'a ta juert nak xa, lak juert nak Dios.
[7] Mla'a xa itea ta ndap xa cha ngok xa dub men
cuent dub xa ndun ti'in ndo' stubga xa.
[8] Le'a zha na ngok xa men, le'a xa na'anpa ngunta xa nsak,
ndi mxobgek xa ndo' Dios gast ngut xa, mbit
be men xa ndo' cruz.
[9] We'e le'a Dios msa'a sa nsob Cristo sa ndon le'a nsak.
No mbinno Dios xa wa xa nibe'e ndo' iteanak be men,
[10] ndontsa le'a iteanak be men isaxib ndo' Jesús,
bexa ncho gibe'a,
no bexa ncho ndo' gizhliyo ndee,
no bexa ncho len gizhliyo.
[11] Le'a itea be men igondo'
le'a Jesucristo nakka xa nibe'e ndo' itea be ta'a.
Gab bexa le'a Tad Dios uzhebpa dub Dios si'il.

Be xmen Cristo nak cuent xe'a ndo' gizhliyo

12 Bega nak amig ten na', lak mxobgek bega ndo' na' zha na
bi ncho'o na' lat bega, no nxobgek bega nat na'antapa ncho'o
na' sa ba', no liga bin bega ta wen, ta uluu le'a Dios ulo'ola
bega ndo' be ke ten bega, no uzhebpa gop bega mod ndo'
Dios. 13 Le'a juers ten Dios le'a bega nlad gun bega lak nsak
ladna xa, no liga ndakno xa bega gun bega ta wa.
14 Ndo' itea be ta ndun bega, na'anpa inisi bega be ltsa'a bega,
no na'anpa kuyoto'o bega, 15 ndontsa na'an ton gab le'a bega ndap
ke. Le'a bega ncho ndo' gizhliyo ndee lat be men ugap, ná le'a
bega nak xin Dios wa nsabndo' umbi'i gak ndo' Dios no gak bega
cuent dub xe'a ndo' gizhliyo ndee. 16 Ga'altsa ute bega no di'izh ten
Cristo ta nsa'a gealnaban, ndontsa gal zha ilen Cristo le'a na' iten
ladna, le'a ti'in mbin na' lat bega wa ngokti'inka. 17 Le'a ta na nge'
ladna bega Dios no ndun bega ti'in ten Dios nak cuent dub xnab
nsa'a bega ndo' Dios. Tal le'a na' gat le'a na' no gak cuent dub xnab
usa na' ndo' Dios, parea le'a na' nten ladna lak nten ladna bega
nat. 18 No liga le'a bego nsabndo' iten ladna lak nten lad na'.

Pabl utu'ub Timoteo no Epafrodito

19 Tal le'a Jesús Xwan beuna ula'a, le'a na' sken utu'ub Timoteo
ndo' bega, ndontsa mas iten lad na' gor ilen xa gab xa xte'e nde bega.
20 Le'a nabtsa Timoteo ndanbe'e lakkata na', le'a xa idub ncho ladna
nyu'no ladna bega. 21 Le'a iteata be men nkwa'an xte'e wen yoo le'aka
le'a xa, na'anpa nkwa'an bexa ta nsak ladna Cristo Jesús. 22 Ná le'a
bega yá uni'íka xte'e wen ndun Timoteo le'a xa nak cuent dub xi'ín na',
dubtsa ndadi'izh besa di'izh wen ten Cristo. 23 Ta we'e nlad na'
utu'ub na' xa ndo' bega, zha na inítsa na' ná xte'e iti'id na' ndo' be ta
ndee. 24 No ndangea lad na' le'a Dios ula'a le'a na' sken gal ina' bega.
25 No nsak na' nsabndo' utu'ub na' no Epafrodito ndo' bega, le'aka
xa mtu'ub bego gakno na' wa. Le'a xa wa no nak beuna xmen Cristo
no ndunno xa na' ti'in ten Cristo, lak ndun dub soldad ti'in ndo'
xa nibe'e xa. 26 Le'a xa wa uzhebpa nlad ya'ina' iteanak bega, no
uzhe'eb nyu' ladna xa geal le'a bega mbi'ín le'a xa kwea' usak. 27 Ta
ugeaka le'a xa kwea' usak gast yamer ngat xa, ná le'a Dios ngokno xa
lá ula'a Dios ngat xa. No li ngokno Dios na' ndontsa na'anpa mas
uban yolad na' tal le'a xa ngat. 28 Ta we'e le'a na' sken utu'ub xa ndo'
bega, ndontsa zha ini'ígal bega xa le'a bega iten ladna no na'antapa
yu'no lad na' bega. 29 Le'a gor ilansea' xa, bten ladna bega no utsin

binno bega xa, le'a xa no nak beuna xmen Dios. Le'a bega nsabndo'
gap mod ndo' bexa na ndun lak ndun xa wa. [30] Le'a xa uzhe'eb ndun
ti'in ten Cristo gast yamer ngat xa. Msa'a xa xa guni'i mas gat xa,
ndontsa gakno xa na' itea be ta lá yoo gan gakno bega na' wa.

Cristotsa nsabndo' ige' ladna beuna

3 Nat le'a bega nak beuna xmen Cristo wa, bten ladna bega ta na
nak bega xmen xa. Le'a na' na'anpa ne'e ladna nke'a be ta ndee
wa stub biaj, le'a-yá dub ta gakno bega. [2] Gop bega cuent ndo'
bexa ndeseayun be ta ugap. Le'a bexa ndab le'a be xabgi'i nsabndo'
yoo be'e ndontsa uluu le'a bexa xmen Dios. [3] Ná le'a ta nluu le'a
beuna xmen Dios, le'a ta wa ta na ndankea beuna Dios lak ndakno
Espíritu ten Dios beuna, no nten ladna beuna nak beuna xmen Cristo
Jesús, na'anpa nge' ladna beuna ta ndun beuna ndontsa wen ya'an
beuna ndo' Dios. [4] Parea ncho be ta ndun na' ndee syo'oka gan
ige' lad na'. Tal ncho ton nge' ladna be ta ndun xa, le'a na' mas
syo'o gan li gun. [5] Ulo bexa be'e na' zha na ncho'o na' xo'on wizh.
No le'a na' xa ras Israel. Le'a usan gox polta ten na' Benjamín.
Le'a na' xa hebreo, xin bexa hebreo. No ngok na' xa fariseo, bexa
na mas ndankea be ley ten bexa judio. [6] Uzhe'eb ngwankea na'
ley ten besa xa judio, gast uzhe'eb mtsaksi na' be xmen Jesús. No
na'an ton gab le'a na' lá uxobgek ndo' ley ten besa xa judio wa.
[7] Parea le'a be ta na lita mbinbe'e na' uzhebpa ta nsak wa, nat uní
na' le'a be ta wa sbe'en ta na'an xti'in nat le'a na' ndangea ladna
Cristo. [8] Le'a itea be ta wa, nat uní na' le'a be ta wa ta na'anpa nsak.
Le'a ta mas nsak wa, le'a ta wa ta nchando' na' Cristo Jesús, xa nibe'e
na'. Nat mla na' itea be ta cuent nak gix ngabi beuna wa, ndontsa
igondo' na' Cristo, [9] no yo'ono na' xa. Yá na'antapa ndanbe'e na' le'a
na' wen ya'an ndo' Dios ke ten ta ngwankea na' ley wa. Ndi uní na'
le'a na' wen ya'an ndo' Dios ta na nge' lad na' Cristo, lak tal ton ige'
ladna Cristo wen ya'an xa ndo' Dios. [10] Le'a na' nlad igondo' Cristo
no gap na' juers ten Dios ta na mxiste Cristo ndo' gealgut, no uxik
na' ndo' be gealkwea' lak mxik xa ndo' gealkwea', no gast gat na' lak
ngut xa. [11] No ndangea lad na' le'a Dios ixiste na' ndo' gealgut.

Beuna biseata gal uso' ta nlad Dios

[12] Na'anpa gáp na' le'a na' ndapla itea be ta wa, le'a na' na'anpa
nakla lakkata nlad Dios. Ná le'a na' ndun juers gast li gak na' geal
le'a Cristo Jesús mti na' ndontsa li gun na'. [13] Bego nak beuna xmen

Cristo, na'anpa gáp na' le'a na' ndee ngol uso'la-yá. Parea mla na' be
ta mbin na' polta wa, cha ndi ndun na' juers gal uso' na' ta ncho mas
ndo' ndee, [14] ndontsa gak na' lakta nlad Dios gak na' wa. We'e le'a
na' cha gun gan ta usa'a Dios wa, ta na gal uso' be men mti Dios,
bexa nak xmen Cristo Jesús wa. [15] Le'a itea beuna na nge'ka ladna
Dios, lba'a nsabndo' gunbe'e beuna. Tal ncho dub bega ndanbe'e ndi
stubga mod, le'a Dios sluuka ta wa ndo' bega. [16] Parea le'a iteanak
beuna nsabndo' gun ta uni'íla beuna le'a Dios nlad gun beuna.

Beuna nak men gibe'a

[17] Bega nak beuna xmen Cristo, bin bega lakka ndun na', no bwi'i
bega le'a ncho bexa yá likaga ndun lak ndun besa. [18] Le'a na' sianla
biaj ndáp ta ndee, nat gast ndon na' gáp na'-yá stub biaj, le'a kwa'ad
be men ndi nxee ladna ta ngut Cristo ndo' cruz. [19] Le'a bexa li ndun
wa gak perdid, le'a bexa wa ndanno be ta ndal ladna xa cuent dub
dios ten xa. Le'a bexa wa nsabndo' idono ladna ta ndun bexa wa, ná
le'a bexa ndi nzhinnona ta wa. Ndanbe'e bexa sbe'en be ta gizhliyo
ndee. [20] Ná le'a beuna nak men gibe'a, sa ilen Jesucristo Xwan beuna,
xa nsa'a dub gealnaban kub ndo' beuna. [21] Le'a xa wa ndap juers
nibe'e xa ndo' iteanak be ta ncho. Le'a juers we'e uche'a xa cuerp
ule'a nak ten beuna, yak-a lak nak cuerp uzhe'eb wen ten Jesús.

Dios ndun nten ladna beuna

4 Bego nak beuna xmen Cristo, ga'altsa kwe bega ndo' Dios Xa
Nibe'e, bego nak amig ten na'. Le'a na' nkwea' ladna bega no
uzhebpa nlad na' gal ina' na' bega. No ntenno lad na' bega, le'a ta
na nge' ladna bega Dios wa nluu le'a na' wen mbin ndo' Dios.
[2] Le'a na' na'ab ndo' Evodia no ndo' Síntique dubtsa gak bexa
lak nsabndo' gak beuna nak xmen Cristo. [3] No na'ab na' ndo' lu
xa wen ndunno na' ti'in, gakno lu itop be xagots wa, le'a bexa
wa ngokno na' mbidi'izhbe di'izh wen ten Cristo, no Clemente
nsea stapla bexa mbinno na' ti'in. Le'a bexa wa nak puntla ndo'
libr ncho gibe'a sa nkea lea' bexa ndap gealnaban ndo' Dios.
[4] Sbe'en bten ladna bega le'a bega xmen Cristo Jesús. Stub biaj
ndáp na'-yá: ¡Bten ladna bega! [5] Utsin gok bega ndo' be men,
ndontsa ini'í be men xte'e nak bega. Le'a Cristo yamer ilengal.
[6] Na'anpa yu' ladna bega ni dub ta'a yasea bega. Ndi bidi'izhno
bega Dios no unab bega ndo' Dios ta nki'in bega, no bsa'a bega
xno ndo' xa. [7] Le'a Dios gun wen yoo ladna bega, dub ta mas

si'il ndo' lak nyakbe'ena beuna. We'e le'a bega na'anpa izheb,
no ni lá yu' ladna bega, ta na nak bega xmen Cristo Jesús.

Gunbe'e beuna be ta wen

8 Bego nak beuna xmen Cristo, lulttsa stub ta'a gáp na' ndo' bega:
Binbe'e bega itea ta ugea, no itea be ta'a le'a nak, no itea ta ga'al
nak, no itea ta umbi'i nak ndo' Dios, no itea ta nsak ladna Dios, no
itea ta ncho'ob di'izh wen nak. Binbe'e bega be ta mas utsin nak wa,
ta na mas ndab be men wen nak. 9 No binta bega be ta mluu na' no
be ta mbidi'izh na', be ta mbi'ín bega, no be ta uni'í bega ndun na'.
We'e le'a Dios xa na ndun wen nyo'o ladna beuna iso' wats bega.

Ngokno bexa Pabl nsea ta nki'in Pabl

10 Le'a na' uzhebpa nten ladna no nsa na' xno ndo' Cristo, geal
le'a bega ndaknogal na' nat. Le'a na' uní le'a bega nlad ngakno
na' zha wa, ná le'a bega lá yo'o gan ngun ta wa. 11 Na'anpa li
ngáp na' geal le'a na' nki'inka be ta'a, le'a na' ngók ntenno lad
na' guni'i xta'an ndap na'. 12 Ncho zha na'an xta'an ndap na'
no ncho zha sian ta'a ndap na'. Na' ngók nten lad na' guni'itsa
xte'e ncho'o na', tal mzhea na' natal ndanna na', no tal gap na'
sian ta'a natal ni dub ta'a lá gap na'. 13 Le'a na' gun gan ndo'
guni'i xta'an iti'id na', le'a Cristo le'a nsa'a juers ndo' na'.
14 Ná le'a bega wen mbin ngokno bega na' zha na uti'id na' ndo'
be gealkwea' wa. 15 Le'a bego xa gezh Filipos ba' uni'íka le'a zha
ned mbidi'izh na' di'izh wen ten Cristo ndo' bega, cha mka'an na'
región Macedonia ba', ni stub xkwa'a be xmen Cristo lá ngakno na'.
Ndon nabtsa bego ba' ngokno na', msa'a bega be ta nki'in na'. 16 No
zha na ncho'ota na' gezh Tesalónica, le'a bega mtu'ub ta nki'in na'
plata biaj. 17 Na'anpa gáp na' mas usa'a bega ta'a ndo' na', ndi
nlad na' le'a Dios kix ta ngokno bega na' wa. 18 Le'a Epafrodito wa
myun cuent itea be ta mtu'ub bega wa. Le'a ta wa mas sian ngok
ndo' lak nki'in na'-yá. Le'a ta na li mtu'ub bega wa nak cuent dub
xnab msa'a bega ndo' Dios, dub ta uxe'e msak ladna Dios. 19 Le'a
Dios ten beuna sa'aka iteanak be ta'a nki'in bega, lakta ndap xa sian
be ta wen nsa'a xa ndo' be xmen Cristo Jesús. 20 ¡Idub tiemp gab
beuna le'a Dios Xus beuna ndon le'a juert nak! Lika nak-a.

Be ta lult unidi'izh Pabl

[21] Unidi'izh bega sakndo' na' ndo' itea be xmen Cristo Jesús
ndencho sa ba'. Le'a bexa nak xmen Cristo nchono na' no nidi'izh
ndo' bega. [22] Le'a bexa ndun ti'in ndo' César xa nibe'e Roma no
iteata bexa nak xmen Cristo gezh ndee no nidi'izh ndo' bega.
[23] Na'ab na' ndo' Jesucristo Xwan beuna mas uzhe'eb
utsin gunno xa iteanak bega. Lika gak-a.

Git mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Colosas

Le'a Pabl mke'a git ndee ndo' bexa gezh Colosas zha na nkeanyaw xa nit len gezh Roma. Le'a ncho be xmen Cristo gezh Colosas usaxan ndankea be angel, no ncho bexa ndab le'a ncho sian be ley nsabndo' yankea be men. Ná le'a Pabl nlad yakbe'ena bexa xte'e si'il nak Cristo no xte'e uzhe'eb wen nak gealnaban kub nsa'a Cristo. Le'a be ta ndee pla be ta mas nsak mke'a Pabl: le'a Cristo le'a nibe'e ndo' itea be xmen xa; no ncho Cristo len lado'o iteanak bexa nge' ladna xa, guni'i ton bexa; no le'a cuent ten Dios le'a iteanak bexa na nak xmen Cristo ni dub ke lá ndap. Le'a Pabl mtenxe'a bexa wa utsin gak bexa, ta uluu le'a bexa dubtsa nak no Cristo.

Pabl nidi'izh ndo' bexa gezh Colosas

1 Le'a na' ndee Pabl, xa mtu'ub Dios gun na' ti'in ten Jesucristo. Le'a
na' no Timoteo xa no nak xmen Cristo, [2] nke'a besa git ndee ndo'
bego nak xmen Dios ndencho gezh Colosas ba', bego na no ndangea
ladna Cristo. Nab besa ndo' Tad Dios nsea ndo' Jesucristo Xwan
beuna utsin gak bexa ndo' bega no gun bexa wen yoo ladna bega.

Pabl nsa'a xno ndo' Dios

[3] Le'a itea gor nab besa ndo' Dios gakno bega, le'a besa no nsa'a
xno ndo' Dios Xus Jesucristo Xwan beuna, [4] ta na mbi'ín besa xte'e
nge' ladna bega Cristo Jesús nsea xte'e nkwea' ladna bega itea bexa
nak xmen Dios. [5] Li nak bega geal le'a bega ndenkea' ika'a ta usa'a
Dios ta ndap xa gibe'a, ta na li mbi'ín bega ndab di'izh gealngea
ten Cristo. [6] Le'a di'izh wa ulanseala ndo' bega lak mte'achso-yá
idub ndo' gizhliyo. No kwa'ad bexa nsayungea ladna-yá no mas
ndun bexa ta nsak ladna Dios. No liga bega mas nsayák ndo' lak
zha ned mbi'ín bega ná xte'e nkwea' ladna Dios bega, no mgondo'
bega le'a ta wa gealngea. [7] Le'a di'izh wa ta mluu Epafras ndo'
bega. Le'a xa wa dub amig ten besa xa ndunno besa ti'in, no wen
ndun xa ti'in ten Cristo lat bega. [8] No mbidi'izh xa ndo' besa xte'e
nsa'a Espíritu ten Dios ta nkwea' ladna bega be ltsa'a bega.

Pabl unab ndo' Dios gakno bexa Colosas

[9] Ta we'e gast wizh mbi'ín besa ta wa no gast nat, nab tse'e
besa ndo' Dios gakno bega. No nab besa ndo' Dios le'a Espíritu ten
Dios uxa'al gek bega, ndontsa mas igondo' bega xta'an nlad Dios
gun bega no mas yakbe'ena bega-yá. [10] We'e gak bega lak nsabndo'
gak dub xmen Cristo, gun bega be ta nsak ladna xa, no utsin gak
bega ndo' be men, no mas yakbe'ena bega ná xte'e nak Dios. [11] No
nab besa ndo' Dios le'a juers si'il ten Dios gun juert gak lado'o bega,
ndontsa uxik bega ndo' itea be ta'a, ni lá izhanna bega no ni lá
gach ladna bega. [12] Ndi iten ladna bega usa'a bega xno ndo' Dios
Xus beuna, xa na mche'a lado'o beuna ndontsa syo'o gan ika'a
beuna ta wen usa'a xa ndo' be xmen xa, bexa nde ndo' xe'a ten
xa. [13] Le'a Dios ulo'o beuna ndo' sa ukaw, cha mbi'i xa beuna sa
nibe'e Xin xa, xa ndon le'a nkwea' ladna xa. [14] Le'a xa wa utix be
ke ten beuna no ten ten xa, cha mtsu'u xa be ke ten beuna.

Cristo ndon ned ncho ndo' iteanak be ta'a

[15] Le'a Cristo dubtsa nak no Dios,
xa na lá yoo gan ini'í beuna.
Le'a zha na mtexan Dios iteanak be ta'a,
le'a Xin Dios yá nchoka, no le'a xa nibe'e itea be ta'a.
[16] Le'a xa wa le'a mtexan iteanak be ta'a,
be ta ncho gibe'a no be ta ncho ndo' gizhliyo,
be ta na' beuna no be ta lá yoo gan ina' beuna,
be angel no iteata be espíritu nibe'e.
Le'a itea be ta ncho wa le'a Xin Dios le'a mtexan-a,
cha le'a xa nibe'e ta wa.
[17] Le'a xa wa ndon ned ncho ndo' iteanak be ta'a,
no juers ten xa itea be ta'a ndakti'in.
[18] No nibe'e xa ndo' iteanak beuna nak xmen xa,
lak nibe'e gek dub men idub las xa.
Le'a xa ndon le'a ned ncho ndo' itea be ta'a,
no ndon ned xa mban ndo' gealgut.
Ta we'e le'a xa le'a nak xa nibe'e itea be ta'a.
[19] Ta we'e le'a Dios msak ladna
le'a Xin Dios nak idub lak nak Dios.
[20] No mbinbe'e Dios le'a juers ten Xin xa le'a itea
be ta'a yakcha'aw,
be ta ncho ndo' gizhliyo no be ta ncho gibe'a.

Le'a Xin Dios wa ngut ndo' cruz mtsi'i xa ten ten xa,
ndontsa wen ya'an be men ndo' Dios.

21 Le'a polta le'a bega lá nchando' Dios, no lá ndun bega ta nsak
ladna Dios, le'a ta ndanbe'e bega no ta ndun bega ta ugap nak. Parea
nat le'a Dios mbin wen mya'an bega ndo' xa, 22 juers ten ta mbin
Cristo. Le'a xa wa myak men no ngut xa, ndontsa gal zha uso' xa bega
ndo' Dios le'a bega umbi'i gak, no ni dub ke lá gap bega. 23 Li gunno xa
bega tal le'a bega ta ugeaka nge' ladna Cristo, no ndenkea' bega ika'a
bega ta usa'a Dios lak ndab di'izh wen ten Dios ta mbi'ín bega wa.
Le'a di'izh wa ngenka idub ndo' gizhliyo, ta na li no na' ndadi'izh wa.

Ti'in mbin Pabl lat bexa na'anpa xa judio

24 Nat le'a na' nten ladna nti'id na' be gealkwea' ndee ndontsa
gakno na' bega. Le'a be gealkwea' wa ta nsabndo'ka iti'id na' lak
utid Cristo gealkwea' ndontsa ngokno xa be xmen xa. 25 Le'a Dios
mso' na' gun na' ti'in ten xa lat be xmen xa wa, mtu'ub xa na'
gudi'izh na' idub di'izh ten xa ndo' bega. 26 Le'a ta ndadi'izh na' wa
le'a polta le'a-yá uga'ach nak, parea le'a nat le'a Dios mluu-yá ndo'
bexa nak xmen xa, 27 ndontsa le'a bexa na'anpa xa judio ini'í xte'e
si'il no wen nak ta uga'ach wa. Le'a ta wa Cristo xa ncho len lado'o
bega nat, ta we'e nge' ladna bega ya' bega wats Dios gibe'a.
28 Le'a besa ndadi'izh di'izh ten Cristo ndo' be men, ntenxe'a
besa bexa, no nluu besa bexa iteanak be ta ndák besa, ndontsa
gak bexa idub lakka nlad Cristo Jesús. 29 Ta we'e uzhebpa ngo'o
na' gan ndun na' ti'in ten Cristo, lak nsa'a xa juers ndo' na'.
2 Le'a na' nlad ini'í bega le'a na' uzhebpa ngo'o gan ndakno na'
bega, nsea bexa gezh Laodicea, no iteata bexa nak xmen Cristo,
bexa gol ni'í na'. 2 Li ndontsa mas juert gak lado'o bega, nsea dubtsa
ikwea' ladna bega be ltsa'a bega, no uzhe'eb yakbe'ena bega be ta
wen ten Dios. We'e igondo' bega ta uga'ach mbinbe'e Tad Dios wa,
le'a ta wa le'aka Cristo, 3 xa na ndun nyakbe'ena beuna itea be ta
nsak ten Dios. 4 Ta ndee wa ndáp na' ndo' bega, ndontsa na'an ton
ukwi'inno bega no be di'izh chul ndadi'izh xa. 5 Le'a na' ndee na'anpa
ncho'o wats bega, parea le'a na' nyu'no ladna bega. No nten lad na'
ndón na' xte'e utsin ndun bega no xte'e dubtsa nge' ladna bega Cristo.
6 Le'a lak mbingea ladna bega Jesucristo Xwan beuna, no
liga bin bega be ta nsak ladna xa. 7 Gok bega cuent dub ya
wat ncho lo' na, natal cuent dub ni'i nsob ndo' dub ge'da'a.

Dubtsa ute bega, lá ula'a bega ta nge' ladna bega Cristo lak
mlu'u bexa bega, no bsa'a tse'e bega xno ndo' Dios.
8 Bla'ach bega na'an ton ukwi'inno bega be ta na'an xti'in
ndadi'izh bexa. Le'a ta wa laktsa ndanbe'e be men ndencho ndo'
gizhliyo, na'anpa lak nak di'izh ten Cristo. 9 Le'a idub lak nak
Dios, li nak Cristo. 10 Le'a cuent ten Dios le'a bega na'an xta'an
ndun jwalt ta na nak bega xmen Cristo, xa juert nak ndo' itea be
espíritu nibe'e. 11 Le'a ta na nak bega xmen Cristo, ta we'e le'a
bega ncho be'e. Parea le'a be'e wa na'anpa men igo, le'a Dios le'a
ulo-yá gor na myak bega xmen Cristo, cha mla'a bega ta ugap nak
bega. 12 Le'a gor na utalea' bega le'a ta wa cuent mga'achno bega
Cristo no mbanno bega Cristo, geal le'a bega nge' ladna juers ten
Dios ta na mxiste Cristo ndo' gealgut. 13 Le'a zha na bi ndun bega be
ta ugap no biseata ula'a bega be ta ugap nak bega, le'a bega cuent
dub xa ngut. Parea le'a Dios msa'a gealnaban ndo' bega lak msa'a
xa-yá ndo' Cristo, no mtsu'u xa itea be ke ten bega. 14 Le'a ta wa
cuent mnitndo' xa dub git nkea itea be ke ten beuna ndo' na, git na
li nsake beuna wa, cha mke'a xa git wa ndo' cruz. 15 No mlat Dios
juers ten be espíritu nibe'e zha na ngut Cristo ndo' cruz, ta mluu
ndo' ga'al be men le'a Cristo mbinla gan ndo' be espíritu wa.
16 Le'a ncho be men ndab le'a bega ugap nak gor na ndaw
bega dub ta'a no ndo bega stub ta'a. No ndab bexa yankea bega
ujest ten mbe'e kub, no be wizh ne'e bexa, no iteata be ujest ten
bexa. Parea na'anpa ula'ach bega ta ndab bexa wa. 17 Le'a itea be
ta nibe'e bexa wa nak cuent dub xi'ín ta ndi'izh ilen tso'o wa,
le'a ta wa Cristo. 18 No lá ula'ach bega ta ndadi'izh bexa migab
uzhebpa bexa bcha'an nak, ndankea bexa be angel no ndab bexa
uni'í bexa ta mlu'u Dios cuent dub ta mche'a ladna bexa. Le'a bexa
wa uzhebpa nzhinna, ná le'a ta ndanbe'e bexa wa ta na'an xti'in.
19 Le'a bexa wa na'anpa ige' ladna Cristo. Le'a Cristo le'a nak xa
nibe'e ndo' itea be xmen xa, no ndakno xa bexa, nsea nyunjunt
xa bexa, ndontsa mas nsayakbe'ena bexa lak nsa'a Dios.
20 Le'a ta na ngut Cristo, le'a beuna no ngut cuent ten be ta
gizhliyo. ¿Cha xta'an bi ndun bega lak ndun be men gizhliyo, no lak
nibe'e bexa wa zha? 21 Ndab bexa: “Lá ugal lu ta ndee, no lá gaw
lu ta ba', no lá isen lu be ta ndee.” 22 Le'a itea be ta li ndab bexa
wa ndadi'izh cuent ten be ta initndo'. Le'a ta wa mentsa nibe'e no
mentsa nlu'u-yá. 23 Le'a ta nibe'e bexa wa nluu cuent dub ta wen, le'a
bexa ndab le'a beuna nsabndo' yankea Dios, no lá izhinna beuna, no
gaisa'ab beuna ndo' be ta nlad beuna. Parea le'a be ta nibe'e bexa wa
lá isu'u gakno beuna gaisa'ab beuna ndo' be ta ugap nlad beuna.

3 Le'a lak mban Cristo ndo' gealgut liga ndap bega dub gealnaban
kub. Ta we'e bkwa'an bega be ta gibe'a, sa nsob Cristo wats
Dios lad ga'al. [2] Binbe'e bega be ta ncho gibe'a, lá gunbe'eta bega
be ta ugap ncho ndo' gizhliyo. [3] Le'a lak ngok bega polta wa le'a
nat le'a ta wa cuent dub ta ngut. Nat ndap bega dub gealnaban
kub ndo' Dios wats Cristo, dub gealnaban na'anpa ini'í be men.
[4] Le'a zha na ulundo' Cristo xa nsa'a gealnaban ten beuna wa,
we'e le'a bega no ulundo' wats xa ndo' xe'a si'il ten xa.

Ta mbin bexa polta no ta ndun bexa nat

[5] Bnitndo' bega be ta ugap nak bega: lá ugal bega dub xa na'anpa
xa ten bega, no lá gun bega be ta bzhi'ik, no lá isankea bega tso'o
be ta ugap nlad bega. No lá isa'ab ladna bega gap bega sian ta'a,
le'a ta wa cuentka gor ndankea bega dub dios gizhliyo. [6] Le'a Dios
utsaksika bexa na li ndun be ta ugap wa, bexa lá nxobgek ndo' Dios.
[7] Le'a polta le'a bega no li ngok, zha bi ndencho bega ndo' be ta
ugap wa. [8] Parea le'a nat yá nsabndo' ula'a bega itea be ta ndee:
lá gakloo bega, no ni lá ukwa'an bega uyo, no lá ixee ladna bega
ndo' stub men, no lá inisi bega be men, no lá iní'i bega di'izh ugap.
[9] No lá gun bega gealkwi'in, le'a bega yá mla'ala ta ugap ngok bega
no be ta ugap mbin bega. [10] Le'a nat le'a bega mzhe'a xa'aga nak
bega, geal le'a bega mas nsayak lak nak Dios, no mas nsagondo'
bega Dios xa na le'a mbinde'e bega. [11] Ta we'e na'anpa nsak-a tal
bega xa judio natal bega na'anpa xa judio, no tal ncho be'e bega
natal na'an be'e bega, no tal xa sit bega natal na'anpa xa ntsid
bega, no tal xa ncha'ndo'o bega natal xa libr bega. Le'a ta nsak
wa ta na nak beuna xmen Cristo, xa ncho len lado'o beuna.
[12] Le'a Dios nkwea' ladna bega no mti xa bega gak bega xmen xa
bexa umbi'i. Ta we'e gok bega lak nsabndo' gak dub xmen Dios:
blats ladna bega be men, no utsin gok bega ndo' bexa, no na'anpa
zhin gak bega, no bcha'an gok bega, no na'anpa uxax gakloo bega.
[13] No bxik bega ndo' be ltsa'a bega, no binge' ladna bega ndo' tal
ton ugap ndanno bega lak mbinge' ladna Cristo ndo' bega. [14] Ndo'
itea be ta ndee wa nsabndo' ikwea' ladna bega be ltsa'a bega,
ndontsa dubtsa gak bega. [15] Bla'a bega inibe'e Dios len lado'o bega
ndontsa utsin kwe bega, le'a Dios ta we'e mti bega gak bega dub
xkwa'a xmen xa. No gab ge'al bsa'a bega xno ndo' Dios.
[16] Idub tiemp lá yalad bega be di'izh ten Cristo, no gok bega idub
lak ndab ta wa. Bluu bega no btenxe'a bega be ltsa'a bega idub lak
ndák bega. Bsa'a bega xno ndo' Dios gor ndalto'o bega be salmo no

be himno no be cant ndo' Dios. [17] Le'a itea be ta gudi'izh bega no
be ta gun bega, bin bega sbe'en ta nsak ladna Jesús Xwan beuna.
No bsa'a bega xno ndo' Tad Dios no be ta wen ndun Jesús.

Xte'e nsabndo' gak bexa ndo' be ltsa'a bexa

[18] Le'a bego xagots, bxobgek bega ndo' xabgi'i ten bega lak
nsabndo'-yá le'a bega nak xmen Cristo. [19] Le'a bego xabgi'i, bkwea'
ladna bega xagots ten bega na'anpa ugi'i gak bega ndo' xa.
[20] Le'a bego be me'ed no bexa ben, sbe'en bxobgek bega
ndo' xus bega no ndo' xna'a bega, le'a ta wa ta nsak ladna
Cristo Xwan beuna. [21] No bego na ndap be xin na, lá gunno
bega bexa ta gakloo bexa ndo' bega cha gach ladna bexa.
[22] Le'a bego na nak dub xa ncha'ndo'o ndo' ya'a dub men,
bxobgek bega ndo' xa nak xwan bega ndo' gizhliyo ndee na'anpa
gor nsowi'itsa xa lak ndun bexa nlad wen ya'an ndo' xwan na.
Ndi idub ncho ladna bega bin bega ti'in ndo' xa wa geal le'a bega
xmen Dios. [23] Itea ti'in gun bega, bin bega-yá idub ncho ladna
bega, cuent dub zha ndun bega ti'in wa ndo' Cristo na'anpa ndo'
men-a. [24] Le'a bega uni'í le'a Dios kix be ta wen ndun bega wa
lak ndab Dios gunka xa, le'a bega ndo' Cristo ndun ti'in. [25] Parea
le'a tal ton gun be ta ugap, le'a Dios utsaksi xa tal plo be ta ugap
mbin xa wa. Le'a Dios kix kadga ndo' be men lak nsabndo'-yá.
4 Le'a bego nak xwan bexa ndun ti'in ndo' na, utsintsa binno bega
bexa wa. Lá yalad bega le'a bega no ndap dub Xwan na ncho gibe'a.
[2] Le'a iteanak bega bidi'izhno tse'e bega Dios, no bsa'a bega
xno ndo' Dios. [3] No unab bega ndo' Dios uxa'al Dios nes ndontsa
yoo gan gudi'izhta besa di'izh ten Cristo ndo' be men, ta na lá
nchando' bexa polta wa. Le'a ke na ndadi'izh na' di'izh wa, ta
we'e nkea na' litgi'ib ndee. [4] Unab bega ndo' Dios gakno Dios
na', ndontsa uya'al gudi'izh na' di'izh wa lak nsabndo'-yá.
[5] Binbe'e bega xte'e gak bega ndo' bexa lá nchando' Cristo,
no list ute bega gudi'izh bega di'izh ten Dios ndo' bexa. [6] Le'a
gor ndadi'izhno bega bexa wa nsabndo' utsin gudi'izh bega
dub mod isak ladna bexa-yá. No binbe'e bega xte'e ika'ab
bega tal ncho xta'an inabdi'izh bexa ndo' bega.

Ta lult mke'a Pabl ndo' bexa

[7] Le'a Tíquico dub xa no nak xmen Cristo gab ndo' bega xte'e
nsati'id na'. Le'a xa wa dub amig ten na' no ndakno xa na' ndun

besa ti'in ten Cristo. [8] Le'a na' ntu'ub xa ndo' bega ndontsa ini'í xa
ná xte'e nde bega, no gun xa mas iten ladna bega. [9] Le'a xa wa
go'o no Onésimo dub xa ltsa'a bega, no nak xa dub amig ten na'.
Le'a bexa wa gudi'izh ndo' bega itea ta'a nsatid besa sa ndee.
[10] Le'a Aristarco dub xa no nkeano na' litgi'ib ndee nidi'izh ndo'
bega. No Marc sobrin ten Bernabé nidi'izh ndo' bega. Le'a na' ndápka
ndo' bega xte'e nsabndo' utsin gak bega ndo' Marc tal le'a xa ya'ina'
bega. [11] No nidi'izh Jesús xa no nsalea' Justo. Lat bexa ndunno na'
ti'in ten Dios sa ndee, le'a yontsa bexa ndee nak xa judio, no ndun
bexa mas nten lad na'. [12] No nidi'izh Epafras dub xa ltsa'a bega, dub
xa no ndun ti'in ten Cristo. Uzhebpa nab xa ndo' Dios gakno Dios
bega, ndontsa dubtsa ige' ladna bega Dios no gun bega iteanak be ta
nlad Dios. [13] Le'a na' uní le'a Epafras nyu'no ladna bega no bexa
ndencho gezh Laodicea nsea gezh Hierápolis. [14] Le'a Luc xa nak doctor
no amig ten besa nidi'izh ndo' bega, no Demas nidi'izh ndo' bega.
[15] Unidi'izh bega sakndo' na' ndo' bexa ndencho Laodicea, bexa
no nak xmen Cristo. No unidi'izh bega ndo' Ninfas no ndo' be xmen
Cristo nzhealbe ta lid xa. [16] Le'a gor na mtayo'ol bega git ndee, cha
btu'ub bega-yá ndo' bexa nak xmen Cristo gezh Laodicea, ndontsa no
bexa go'ol-a. Cha no bega go'ol git mtu'ub na' ndo' bexa Laodicea
wa. [17] Gud bega ndo' Arquipo utsin gun xa ti'in msa'a Cristo gun xa.
[18] Le'a na' ndee Pabl nke'a na' be letr ndee ya'a na', ta nidi'izh
na' ndo' bega. Lá yalad bega le'a na' nkea litgi'ib. Nat na'ab
na' ndo' Dios uzhebpa utsin gunno xa bega. Lika gak-a.

Git ned mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Tesalónica

Le'a git ndee mke'a Pabl ndo' be xmen Cristo ndencho gezh Tesalónica zha ncho xa gezh Corinto. Le'a-yá git ned mke'a Pabl. Le'a xa nlad ya'ina' xa bexa, parea le'a-yá lá yoo gan, ta we'e mke'a xa git ndee ndo' bexa. Mke'a xa ndo' bexa wa xte'e nak be ta yoo zha na ilen Cristo stub biaj, no xte'e yasea bexa ngut zha ilen Cristo, bexa na mgondo' Cristo zha bi nban bexa.

Pabl nidi'izh ndo' bexa Tesalónica

1 Le'a na' ndee Pabl no be ltsa'a na' Silvano nsea Timoteo nke'a besa git ndee ndo' bego nzhealbe gezh Tesalónica ba', le'a bega xmen Tad Dios no Jesucristo Xwan beuna. Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xwan beuna utsin gak bexa ndo' bega, no gun bexa wen yoo ladna bega.

Bexa ndencho Tesalónica utsinpa nak

[2] Le'a besa nsa'a tse'e xno ndo' Dios por itea bega, no nab besa ndo' Dios gakno Dios bega. [3] Le'a gor na ndadi'izhno besa Dios Xus beuna, ntse'a ladna besa be ta wen ndun bega geal nge' ladna bega Cristo, no xte'e utsin nak bega ndo' be ltsa'a bega geal nkwea' ladna bega bexa, no xte'e nkenkea' bega zha ilen Jesucristo Xwan beuna stub biaj. [4] Bego nak beuna xmen Cristo, le'a Dios nkwea' ladna bega, no uni'í besa le'a xa le'a mti bega gak bega xmen xa. [5] Le'a zha mbidi'izh besa di'izh wen ten Cristo ndo' bega, le'a ta wa na'anpa sbe'en di'izhtsa. Le'a besa no mbin sian be ta'a juers ten Espíritu ten Dios, ta mluu le'a Dios le'aka mtu'ub besa. Le'a bega uni'íka xte'e utsin ngok besa lat bega geal le'a besa nkwea' ladna bega.

[6] Le'a gor na mbingea ladna bega di'izh ten Dios, le'a bega myak lak nak besa no lak ngok Jesús Xwan beuna. Le'a zha wa le'a bega uni'í sian gealkwea', parea le'a Espíritu ten Dios mbin mten ladna bega. [7] We'e le'a be xmen Jesús ndencho Macedonia no Acaya uni'í xte'e utsin nak bega, ta we'e cha no bexa nlad li gak. [8] We'e le'a di'izh ten Jesús mte'achso idub Macedonia no Acaya. No gast itea lad mbi'ín be men xte'e ndangea ladna bega Dios,

gast ni lá nki'inta besa gudi'izh xte'e nak bega. [9] Le'a bexa wa
ndadi'izhbe ná xte'e utsin ngok bega ndo' besa gor ulaya' besa sa
ba', no xte'e mla'a bega be dios gizhliyo, cha mbingea ladna bega
Dios nban, xa ta ugeaka le'a nak Dios, [10] no xte'e ndenkea' bega
zha ilen Xin Dios gibe'a, xa mxiste Dios ndo' gealgut. Le'a ta wa
Jesús, xa na ko'o beuna ndo' ta uzhe'eb utsaksi Dios be men.

Ti'in mbin Pabl gezh Tesalónica

2 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a bega uni'íka le'a zha na
uyo'o besa lat bega wa, le'a ta wa uzhe'eb ngokno bega. [2] Lak
uni'í bega le'a bexa gezh Filipos ugap mbinno besa no unisi bexa
besa. Ná le'a Dios ngokno besa ndontsa lá izheb besa mbidi'izh
besa di'izh wen ten Dios ndo' bega, maska uzhe'eb ngoklono be
men besa. [3] Le'a ta li mbidi'izh besa wa ta ugeaka, na'anpa nlad
besa ugap gunno besa bega no na'anpa ukwi'inno besa bega.
[4] Le'a besa ndi ndadi'izh di'izh wen ten Cristo lak msa'a Dios gun
besa. Le'a besa na'anpa ndun ta isak ladna be men, le'a besa
ndi ndun ta isak ladna Dios, xa nchando' lado'o beuna.

[5] Le'a bega uni'íka le'a besa nunk lá ngudi'izh di'izh ugu'ud
ndontsa isak ladna bega ta nluu besa. Le'a Dios nsobwi'i le'a besa
na'anpa ngudi'izh ta wa ndontsa gun besa gan med. [6] Le'a besa ni
lid nkwa'an xte'e utsin gak be men ndo' besa, ni bego no ni bexa
xa'aga. Le'a ta na nak besa apostol ten Cristo, le'a besa syo'o gan
inibe'e ndo' bega. [7] Parea le'a besa ndi bcha'an ngok ndo' bega, lakta
utsin nla'ach dub xagots be xme'ed na. [8] Uzhebpa nkwea' ladna
besa bega. Ta we'e na'anpa nabtsa di'izh wen ten Dios mbidi'izh
besa, gast no usa'a besa le'aka le'a besa geal le'a besa nkwea' ladna
bega. [9] Bego nak beuna xmen Cristo, ntse'aka ladna bega xte'e mbin
besa ti'in te'al tezhea, ndontsa na'anpa sbe'en bega usa'a be ta
nki'in besa, zha mbidi'izh besa di'izh wen ten Dios ndo' bega.

[10] Le'a bega uni'íka no nsobwi'i Dios le'a besa utsin ngok lat
bega ndangea ladna Jesús, no mbin besa lak nsak ladna Dios, no
na'an xte'e yo'o gan ngab be men le'a besa ugap mbin. [11] No
uni'íka bega le'a besa mbinno bega lak ndanno dub xabgi'i be
xin na: mlu'u besa ná xte'e gak kadga dub bega, no mlu'uzh
besa bega, [12] no unibe'e besa gun bega lak nsak ladna Dios,
xa mti bega yoo bega sa uzhebpa chul sa nibe'e Dios.

Pabl nsa'a xno ndo' Dios por bexa Tesalónica

[13] Ta we'e le'a besa nsa'a tse'e xno ndo' Dios, le'a zha na mbi'ín
bega di'izh ten Dios ta na mbidi'izh besa, le'a bega na'anpa ngab
le'a-yá di'izh ten mentsa. Ndi mbingea ladna bega le'a-yá di'izh ten
Dioska. Ta we'e mas ndun bega ta nsak ladna Dios, bega ndangea
ladna Cristo. [14] Bego nak beuna xmen Cristo, le'a bexa lazh bega
xela mbinno bega, lakta utid be xmen Dios ndencho Judea, bexa
ndangea ladna Cristo Jesús. Le'a bexa judio le'aka bexa lazh xa xela
mbinno bexa ndencho Judea wa. [15] Le'a bexa judio wa xa na mbit
Jesús lak mbit be usan gox polta ten bexa wa be profet, no liga
ulantu'ub bexa besa lat bexa wa. Le'a ta ndun bexa wa ta lá nsak
ladna Dios, le'a bexa ndi ndakloo ndo' itea be men. [16] Le'a zha na
nlad besa gudi'izh besa ndo' bexa na'anpa xa judio ndontsa no bexa
gak xmen Dios, we'e le'a bexa judio wa nka li gun besa. Le'a bexa wa
ndi mas sian ke nsayap ndo' Dios, no mas utsaksi Dios bexa wa.

Pabl nlad ya'ina' bexa Tesalónica

[17] Bega nak beuna xmen Cristo, le'a nat le'a besa sit ndencho
ndo' bega dub nde'ep, parea le'a besa lá nyalad bega, no uzhebpa
nlad besa ina' besa bega. [18] Nladka besa gi'id ina' besa bega, ta
we'e le'a na' Pabl ndi'izh plala biaj gal ina'ka na' bega, ná le'a
maxu'u uyontsaw. [19] Le'a ta nlad besa wa, ta na le'a gun iten ladna
besa, ta ulu'u le'a ta mbin besa le'aka nak, le'a ta wa bego gor na
kwe bega ndo' Jesucristo Xwan beuna zha ilen xa stub biaj. [20] Ta
ugeaka le'a besa nzhinnona bega no ntenno ladna besa bega.

Pabl mtu'ub Timoteo gezh Tesalónica

3 Ngol zha le'a besa yá lá uxikta nkwa'an besa bega, ta we'e
mya'an nab besa gezh Atenas, [2] cha mtu'ub besa Timoteo ndo'
bega. Le'a xa wa cuent wit beuna, no ndun xa ti'in ndo' Dios
ndadi'izh xa di'izh wen ten Cristo lak ndun besa ndee. Li mtu'ub besa
xa ndo' bega ndontsa utenxe'a xa bega mas ige' ladna bega Cristo,
[3] ndontsa ni dub bega lá gach ladna ndo' be gealkwea' nsatid bega.
Le'a bega uni'íka le'a beuna sian gealkwea' nsabndo' itid. [4] Le'a
zha na bi ncho besa lat bega, le'a besa mbidi'izhka le'a beuna sian
gealkwea' ini'í. Cha likaga ngok-a lak uni'í bega wa. [5] Ta we'e ta
na yá lá uxikta na' wa mtu'ub na' Timoteo mbi'id ina' bega, naga

bi nge' ladna bega Jesús. Le'a na' nzheb ncha'a maxu'u ukwi'inno
bega, no ncha'a itea ta mbin besa lat bega wa na'an xti'in.

Timoteo ndab xte'e wen nak bexa Tesalónica

6 Ná le'a gor na mla'ncha' Timoteo ngwa' xa sa ba', le'a xa
mbidi'izh ndo' besa ná xte'e bi nge'ka ladna bega Cristo, no xte'e
nkwea' ladna bega be ltsa'a bega. No mbidi'izh xa ná xte'e nten ladna
bega gor ntse'a ladna bega besa, no nkwa'an bega besa lak nkwa'an
besa bego ba'. 7 Bega nak beuna xmen Cristo, uzhe'eb bid ndesea
besa no nsatid besa be gealkwea'. Parea ta na li nchoka bega len nes
ten Dios wa le'a ndun nten ladna besa. 8 Le'a nat uzhe'eb nka'a besa
juers ta na uni'í besa le'a bega nge'ka ladna Jesús. 9 Ni lá ini'íta besa
xte'e usa'a besa xno ndo' Dios por bega lak nsabndo'-yá. Le'a be ta
li ndun bega wa le'a ndun uzhe'eb nten ladna besa ndo' Dios ten
beuna. 10 Le'a besa te'al tezhea nab ndo' Dios ula'a Dios gi'id ina'
besa bega, ulu'u besa bega ná xte'e mas uzhe'eb ige' ladna bega Dios.
11 Le'a Dios Xus beuna no Jesucristo Xwan beuna gakno besa
nes gi'id ina' besa bega. 12 Le'a Jesús gun mas ikwea' ladna bega
be ltsa'a bega no itea be men, lak uzhe'eb nkwea' ladna besa
bega. 13 We'e le'a Dios gun mas ige' ladna bega xa, no umbi'i
gak lado'o bega ndo' Tad Dios, gor ilen Jesucristo Xwan beuna
nsea itea be xmen xa, bexa umbi'i nak lado'o na ndo' Dios.

Xte'e nsak ladna Dios gak be men

4 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a besa mluu ndo' bega
xte'e gun bega ta nsak ladna Dios lakka nchasea ndun
bega nat. Le'a ta na nak beuna xmen Cristo wa, uzhebpa
nab besa ndo' bega gun bega juers mas li gak bega.
2 Le'a bega uni'íka xte'e ndab besa gak bega, lak nlad Jesús gab
besa ndo' bega. 3 Le'a Dios nlad umbi'i gak bega ndo' xa; na'anpa
ugal bega dub xa na'anpa xa ten bega. 4 No utsin gunno bega xagots
ten bega lak nsak ladna Dios. 5 Na'anpa gun bega be ta nladtsa bega
wa, lak ndun be men lá nchando' Dios. 6 Le'a cuent ten be ta ndee
wa na'anpa ugap gunno bega stub xa, no na'anpa ukwi'inno bega
xa, le'a lakka ndab besa ndo' bega le'a Dios utsaksi bexa na li gun
wa. 7 Le'a Dios na'anpa mti beuna bzhi'ik gak beuna, le'a xa ndi
mti beuna umbi'i gak beuna ndo' xa. 8 Ta we'e le'a tal ton nxelad
ta ndáp na' ndee wa, le'a xa wa na'anpa dub mentsa nxelad, le'a
xa wa ndi Dios nxelad, xa na nsa'a Espíritu ten na ndo' beuna.

9 Le'a besa lá nki'inta gab ndo' bega ikwea' ladna bega be ltsa'a
bega, le'a Dios yá mlu'u ndo' bega le'a bega nsabndo' li gun. 10 Le'a
bega nkwea'ka ladna itea bexa ndangea ladna Cristo, bexa ndencho
idub Macedonia ba'. Ná le'a besa nab ndo' bega mas ikwea' ladna bega
bexa, 11 no bcha'an gok bega, no bla'ach bega ti'in tentsa bega, no bin
bega ti'in ten bega lak unibe'e besa. 12 We'e le'a be men lá ndangea
ladna Jesús gap mod ndo' bega, no gap bega be ta'a nki'in bega.

Xte'e ilen Jesús stub biaj

13 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a besa nlad ini'í bega xte'e gak
be men ngut, ndontsa lá yoo uban ladna bega lak ndun bexa lá
nchando' Dios. 14 Le'a lak ndangea ladna beuna le'a Jesús ngut no
mbangal xa, no liga ndangea ladna beuna le'a Dios utu'ub Jesús ilenno
xa bexa ngut, bexa mbingea ladna Jesús zha na bi nban bexa wa.
15 Ta we'e ndab besa ndo' bega lak mlu'u Jesús besa: Le'a wizh ilen
Jesús le'a beuna bi ndenban ndee na'anpa ned ya' ndo' bexa ngut wa.
16 Le'a le'aka Jesús uge' iní'i, cha igen dub ti angel ndon le'a nibe'e, no
kwezh trompet ten Dios, cha ila' Jesús gibe'a. We'e le'a bexa ngut wa
ned ibanbe, bexa na mbingea ladna Cristo zha bi nban bexa. 17 We'e
le'a beuna bi ndenban ndee cha ikeano bexa wa, cha izheal beuna
Cristo ndo' xkaw ndo' mbi ba'. Cha litsa yoono beuna Cristo idub
tiemp. 18 Ta we'e btenxe'a bega be ltsa'a bega no ta ndáp na' ndee wa.
5 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a cuent ten bega le'a na' lá nki'in
uke'a ná pol yoo be ta ndee wa. 2 Le'a bega uni'íka le'a gal wizh
ilen Jesús wa, le'a xa wa ilen dub gor ni lá ndanbe'e bega, cuent nla'
dub wa'an ta lid dub men gor te'al. 3 Le'a zha na gab be men: “Itea
ta'a xe nak no na'an xta'an yasea beuna”, le'a gor we'e uxax ilen
dub gealkwea' si'il tso'o bexa wa, lakta uxax nlen dub gealkwea' gor
yamer gap dub xagots xin na. Le'a be men wa lá yoo gan uxo'on ndo'
gealkwea' wa. 4 Ná le'a bega nak beuna xmen Cristo na'anpa nde sa
ukaw ndontsa na'anpa yanseana bega gal zha wa, lak ndanseana dub
men gor nlen dub wa'an ta lid na. 5 Le'a itea bego nde tezhea ndo' xe'a
ten Dios. Le'a beuna na'anpa nde sa ukaw. 6 Ta we'e le'a beuna lá gak
lak nak dub men lá ini'í xta'an ncho. Le'a beuna ndi nsabndo' kwena'
no list kwe beuna. 7 Le'a bexa na ndadgats wa, gor te'al ndadgats. No
bexa na ndun gealgu wa, gor te'al ndun gealgu. 8 Ná le'a beuna nde
ndo' xe'a ten Dios, ta we'e list kwe beuna. Le'a beuna nge' ladna
Dios no ndankea beuna xa. Le'a ta wa gakno beuna lak ndakno dub
gi'ib ntsaw lado'o soldad. No nge' ladna beuna usa'a Dios gealnaban
ndo' beuna, lakta nge' ladna dub soldad xo gi'ib nsob gek na.

9 Le'a Dios na'anpa mti beuna ta na utsaksi Dios beuna, le'a xa
ndi mti beuna ndontsa gap beuna gealnaban, ta nsa'a Jesucristo
Xwan beuna. 10 Le'a Jesús ngut sakndo' beuna ndontsa junt yoono
beuna xa wa, guni'i tal ngut beuna natal bi ndenban beuna zha ilen
xa. 11 Ta we'e btenxe'a bega be ltsa'a bega lakka nchasea ndun
bega, ndontsa lá gach ladna bexa, ndi mas yankea bexa Dios.

Pabl mtenxe'a be xmen Jesús

12 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a besa nab ndo' bega
utsin gok bega ndo' bexa ndun ti'in ten Dios lat bega, bexa le'a
nchansu bega nak xmen Cristo no ntenxe'a bexa bega. 13 Gop
bega mod ndo' bexa wa, no bkwea' ladna bega bexa, le'a bexa
wa bexa ndun ti'in ten Dios. No ni lá kuyo bega.
14 No ndab besa ndo' bega utenxe'a bega bexa lá ka'ab gun
ti'in, no blu'uzh bega bexa nzheb, no gokno bega bexa ngi bi
lá ndangea ladna Dios, no bxik bega ndo' itea be men.
15 No bla'ach bega na'anpa no bega ugap gunno tal ton ugap ndanno
bega. Ndi sbe'en utsin bin bega ndo' be ltsa'a bega no ndo' itea be men.
16 Bten ladna bega idub tiemp. 17 No gab ge'al bidi'izhno
bega Dios. 18 No ndo' itea be ta'a itid bega bsa'a bega xno ndo'
Dios, lak nlad Dios gun bega nak xmen Cristo Jesús.
19 Lá uka bega gun Espíritu ten Dios ta nlad na. 20 Na'anpa
uxelad bega ta ndab bexa ndadi'izh sakndo' Dios. 21 Ndi bla'ach
bega naga le'a nak ta ndab bexa wa. Le'a itea ta na le'a nak wa,
bla'ach bega ta wa. 22 Parea lá ula'ach bega be ta lid le'a nak.
23 Le'a Dios xa ndun wen ncho ladna be men wa le'aka utsambi'i
lado'o bega. No utsambi'i xa idub bega ndo' iteanak be ta ugap,
gal zha ilen Jesucristo Xwan beuna. 24 Le'a Dios sunka be ta
ndee, le'a xa le'a mti bega no ndunka xa ta ndab xa.
25 Bego nak beuna xmen Cristo, unab bega ndo' Dios gakno xa besa.
26 Unidi'izh bega ndo' itea be xmen Jesús sa ba' sakndo'
besa, ta na nluu le'a bega nkwea' ladna bexa.
27 Le'a na' gáp ndo' bega go'ol bega git ndee ndo' iteanak
be xmen Jesús sa ba', le'a ta wa ta nlad Dios gun bega.
28 Nat na'ab na' ndo' Jesucristo Xwan beuna mas
uzhe'eb utsin gunno xa bega. Lika gak-a.

Git itop mtu'ub Pabl ndo' bexa gezh Tesalónica

Maska ti mke'a Pabl git ned wa ndo' bexa Tesalónica, parea uxax nki'in xa stub git utu'ub xa. Le'a be xmen Cristo ncho Tesalónica wa mzheb le'a Cristo yá mbi'idla biaj itop. Ncho bexa wa ndab le'a Pabl mke'a dub git ndab le'a Cristo mbi'idla biaj itop, parea na'anpa ta ugea uke'a xa ta wa. Le'a Pabl mluu xta'an yoo wizh ilen Cristo. Mtenxe'a xa bexa dubtsa kwe bexa ndo' Dios, na'anpa ula'a bexa ta na nge' ladna bexa Dios. No mtenxe'a xa bexa na lá nlad gun ti'in ndi nla'achtsa bexa xte'e ndun be ltsa'a xa ti'in, ndab xa ndo' bexa ndi utsin gun bexa ti'in.

Pabl no be ltsa'a xa nidi'izh ndo' bexa Tesalónica

1 Le'a na' ndee Pabl no be ltsa'a na' Silvano nsea Timoteo
nke'a besa git ndee ndo' bego nzhealbe gezh Tesalónica
ba', bega nak be xmen Tad Dios no Jesucristo Xwan beuna.
[2] Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xwan beuna utsin
gak bexa ndo' bega no gun bexa wen yoo ladna bega.

Dios utsaksi be men gal zha ilen Cristo

[3] Bega nak beuna xmen Cristo, le'a besa gab ge'al nsa'a xno ndo'
Dios por bega lak nsabndo' gun besa, geal le'a bega mas nsayungea
ladna Jesús no mas nsayunkwea' ladna bega be ltsa'a bega. [4] Ta
we'e nten ladna besa ndadi'izh besa ndo' be xmen Dios ndencho
stapla be gezh, ná xte'e bi nxik bega no nge' ladna bega Jesús,
maska xela ndanno be men bega no sian gealkwea' nsatid bega.
[5] Le'a ta wa nluuka le'a Dios ndun lakka nsabndo'-yá. Le'a
ta na li nxik bega ndo' be gealkwea' wa, ta we'e le'a Dios gab
le'a bega syo'oka gan yate sa nibe'e xa. [6] Ná le'a Dios utsaksi
be men lba'ata ntsaksi bego ba', lak nsabndo' gun Dios.
[7] Le'a gal zha ilengal Jesús Xwan beuna wa, le'a Dios gun le'a
bego ba' no besa ndee yá lá ini'íta gealkwea' wa lak ta nsatid
beuna nat. Le'a xa wa ito'o gibe'a nsea be angel juert ten xa.
[8] Le'a xa wa ilen lat beal', ndontsa utsaksi xa bexa lá nchando'
Dios, bexa lá uxobgek ndo' di'izh wen ten Jesucristo Xwan beuna.
[9] We'e le'a bexa wa ini'í dub gealkwea' nunk lá idub, na'anpa yoo

bexa wats Jesús no na'anpa ini'í bexa juers si'il ten Jesús. [10] Le'a
wizh ilen xa wa, le'a itea be xmen xa gab le'a xa uzhe'eb dub xa
wen, no uzhe'eb dub xa juert xa. Le'a lat bexa wa no bega kwe,
geal le'a bega mbingea ladna ta mbidi'izh besa ndo' bega.
[11] Ta we'e le'a besa nab tse'e ndo' Dios ten beuna gak bega
lak nsabndo' gak dub xa mti Dios, no usa'a xa juers ten xa gun
bega itea be ta wen nlad bega no itea be ti'in ndun bega geal nge'
ladna bega xa. [12] We'e le'a be ta wen ndun bega wa uluu ndo'
men le'a Jesucristo Xwan beuna wa uzhebpa xa wen nak. No gab
Jesús le'a bega wenka ndun. Le'a be ta wa li gak, geal le'a Dios
no Jesucristo Xwan beuna uzhe'eb utsin nak ndo' beuna.

Xte'e gun xa ndun ti'in ten maxu'u

2 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a cuent ten zha ilen Jesucristo
Xwan beuna no izhe'al beuna xa, gab besa ndo' bega [2] le'a gor na
gab men le'a Jesús wa mlenla, lá gungea ladna bega ta wa no ni lá
yu' ladna bega. Ncho xa gab le'a Espíritu ten Dios li ndab ndo' xa.
No ncho bexa gab le'a besa li mke'a ndo' dub git natal li mbidi'izh
besa-yá. [3] Parea bla'ach bega na'an ton ukwi'inno bega, le'a Jesús wa
na'anpa cha ilen gast nedka gakloo kwa'ad be men ndo' Dios, no gast
ilen dub xabgi'i ugap ndap ke wa. Le'a Dios uzhe'eb utsaksi xa wa.
[4] Le'a xa ugap wa uka yankea be men Dios no iteata be ta'a ndankea
be men. No isob xa len ni'i ten Dios, gab xa le'a xa le'a nak Dios.
[5] ¿Lá ntse'a ladna bega zha, le'a na' mbidi'izhka ta ndee, zha
ncho'o na' lat bega ba'? [6] Le'a bega uni'íka xta'an nkentsaw lid cha
ilen xabgi'i ugap wa, ndi gast galka zha ilen xa wa. [7] Le'a maxu'u wa
xga'ach ndeyunla ti'in, parea le'a be ta ugap yoo wa na'anpa cha
yoo gastka lid itatso' xa nso'ntsaw wa. [8] We'e cha ilen xa ugap wa.
Ná le'a gor ilen Jesús le'a xe'a si'il ten Jesús unitndo' xa ugap wa.
Le'a Jesús ulabitsa ndo' xabgi'i wa, we'e le'a juers ten Jesús unitndo'
xa wa. [9] Parea le'a xa ugap wa ilenno juers ten maxu'u, no gun xa
sianpa be ta yanseana be men, ndontsa ukwi'inno xa be men. [10] No
gun xa sian be ta ugap ukedino xa be men lá ndap gealnaban ndo'
Dios, bexa lá nlad yankea gealngea ten Dios, ta nsa'a gealnaban. [11] Ta
we'e le'a Dios ula'a ukwi'inno xa ugap wa bexa, cha gungea ladna
bexa gealkwi'in wa. [12] Le'a Dios utsaksi itea bexa na li lá gungea
ladna gealngea ten Dios, bexa na ndi mas ndal ladna be ta ugap.

Bexa mti Dios ito'o ndo' be ke ten bexa

13 Bega nak beuna xa nkwea' ladna Jesús, le'a besa nsabndo'ka
nsa'a xno ndo' Dios por bega, geal le'a Dios le'a mti bega gast
zha utexanta gizhliyo, ndontsa ko'o Dios bega ndo' be ke ten
bega. Le'a Espíritu ten Dios mtsambi'i lado'o bega, no mbingea
ladna bega gealngea ten Dios. 14 Le'a juers ten di'izh wen ten
Cristo ta mbidi'izh besa wa le'a Dios utezh bega, ndontsa
no bega yoo sa chul wats Jesucristo Xwan beuna.
15 Le'a bego nak beuna xmen Cristo, dubtsa ute bega ndo' Dios, no
lá yalad bega be ta mluu besa, ta mbidi'izh besa no ta mke'a besa ndo'
git. 16 Le'a Tad Dios nkwea' ladna beuna no ndun xa nten ladna beuna
idub tiemp, no nsa'a xa ta na ndenkea' beuna. Le'a na' ndee na'ab ndo'
xa wa no ndo' Jesucristo Xwan beuna, 17 gun bexa lá yu' ladna bega,
no gakno bexa bega ndontsa sbe'en ta wen gudi'izh bega no gun bega.

Pabl ndab inab bexa ndo' Dios gakno Dios Pabl

3 Bega nak beuna xmen Cristo, le'a stub ta gáp na' ndo' bega.
Unab bega ndo' Dios gakno xa besa, ndontsa uxax ite'achso
di'izh ten Jesús no gungea ladna be men-a lak mbingea ladna
bego-yá. 2 No unab bega ndo' Dios lá ula'a xa xela gunno be men
ugap besa, le'a ncho kwa'ad bexa na'anpa ndangea ladna Jesús.
3 Ná le'a Jesús ndunka ta ndab xa: Usa'a xa juers ndo' bega no
ula'ach xa bega ndo' be ta ugap. 4 Le'a ta na nak bega xmen
Cristo, ta we'e uni'íka besa le'a bega ndeyunka be ta unibe'e besa,
no gunkata bega be ta wa. 5 Na'ab na' ndo' Dios gakno xa bega
ikwea' ladna bega be men lak nkwea' ladna Dios bega, no uxik
bega ndo' be gealkwea' lak mxik Jesús ndo' be gealkwea'.

Nsabndo' gun be men ti'in

6 Bego nak beuna xmen Cristo, inibe'e besa ta ndee ndo' bega lak
nlad Jesucristo gun besa: lá uchealtsa'ata bega bexa ndangea ladna
Jesús tal le'a bexa lá nlad gun ti'in, no lá ka'ab bexa gun bexa lak
mluu besa bega. 7 Le'a bega uni'íka xte'e mbin besa ti'in lat bega, le'a
bega noga li nsabndo' gun. 8 Le'a besa utixka be ta msa'a bega udaw
besa wa. Le'a besa juert mbin ti'in te'al tezhea, ndontsa na'anpa bega
kix ta udaw besa. 9 Le'a besa yo'o gan ngab ndo' bega usa'a bega ta
wa, parea le'a besa ndi mbin ti'in ndontsa uni'í bega xte'e nsabndo'

gun bega. [10] Le'a zha na ndencho besa lat bega, le'a besa ndab
ndo' bega le'a tal ton lá nlad gun ti'in, le'a xa wa liga lá gaw.
[11] Ná nat le'a besa ndo'ón le'a ncho bega ndesea ni lá ndun
ti'in, ndi sbe'en ndeseawi'itsa bega xti'in ndun ltsa'a bega. [12] Le'a
Jesucristo Xwan beuna nlad gáp na' ndo' bego na li lá nlad gun
ti'in wa: utsintsa bin bega ti'in ndontsa gap bega ta gaw bega.
[13] Bega nak beuna xmen Cristo, lá izhanna bega gun bega be ta
wen. [14] Tal ton lá nxobgek ndo' be ta nke'a besa ndo' git ndee,
lá uchealtsa'ata bega xa wa, ndontsa ido ladna xa li ndun wa.
[15] Parea na'anpa gunno bega xa cuent dub xa nyono bega, ndi
utsintsa btenxe'a bega xa, geal le'a xa no nak xmen Cristo.

Be ta lult mke'a Pabl ndo' bexa

[16] Nat na'ab na' ndo' Dios xa ndun wen nyo'o ladna
beuna wa, gun xa wenta yoo ladna bega idub tiemp ndo'
itea be ta'a ntid bega, no gakno xa iteanak bega.
[17] Le'a na' Pabl ya'a na' nke'a na' letr ndee ndo' git, ta
nidi'izh na' ndo' bega. Lnde'e nke'a na'-yá ndo' itea be git
ntu'ub na'. [18] Na'ab na' ndo' Jesucristo Xwan beuna mas
uzhe'eb utsin gunno xa iteanak bega. Lika nak-a.

Git ned mtu'ub Pabl ndo' Timoteo

Le'a git ndee git ned mke'a Pabl nabtsa ndo' xa nsalea' Timoteo. Le'a ta ndee no 2 Timoteo nsea Tito nak be git mtu'ub Pabl ndo' bexa nak pastor, bexa nchansu be xmen Cristo. Ndo' git ndee le'a Pabl mtenxe'a Timoteo xte'e ndon xkwa'a gun bexa sa nzhealbe bexa nak xmen Cristo.

Pabl nidi'izh ndo' Timoteo

1 Le'a na' ndee Pabl, xa na ndun ti'in ten Jesucristo lak
unibe'e Dios, xa na ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna, no
lak unibe'e Jesucristo Xwan beuna, xa na nge' ladna beuna.
2 Nke'a na' git ndee ndo' lu Timoteo, le'a lu nak cuent xi'ín na'
ta na nge' ladna lu Cristo wa. Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo'
Jesucristo Xwan beuna mas uzhe'eb utsin gak bexa ndo' lu, no
mas ikwea' ladna bexa lu, no gun bexa wen yoo ladna lu.

Bexa na nluu be ta na'anpa gealngea

3 Lak una'ab na' ndo' lu zha na yamer gaa na' Macedonia, bya'an
gezh Éfeso ba' ndontsa inibe'e lu ndo' be men na'anpa ulu'u bexa
be ta na'anpa gealngea. 4 No ni lá ukencha' bexa be cuent na'an
xti'in, cuent ten kwa'adpa be usan gox polta. Le'a be ta wa ndun
nbeyoto'otsa bexa, na'anpa gakno-yá mas ige' ladna bexa Dios.
5 Li nibe'e na' ndo' lu ndontsa ta ugeaka ikwea' ladna bexa be ltsa'a
bexa. Li syo'o gan gun bexa tal le'a lado'o bexa umbi'i nak, no tal le'a
bexa lá ndap ke ndo' Dios, no tal ige'ka ladna bexa Jesús. 6 Parea ncho
bexa mla'a be ta wa, cha ndi ndeyoto'o bexa be ta na'an xti'in. 7 Le'a
bexa wa nlad gak mech ten ley ten Dios, ndab bexa le'a ta nluu bexa
ta ugeaka, parea le'a bexa ni lá nyakbe'ena xta'an ndadi'izh bexa.

Ley ten Dios dub ta wen

8 Le'a beuna uni'íka le'a ley ten Dios ta wenka, tal le'a beuna
gunti'in-a lak nsabndo'-yá. 9 Le'a ley wa na'anpa nibe'e ndo' bexa
ndun ta wen. Le'a-yá ndi nibe'e ndo' bexa ugap nak, bexa na lá
nxobgek ndo' Dios, bexa ugap ndun, bexa ndap ke ndo' Dios,
bexa lá ndap mod ndo' Dios, bexa nisi Dios, bexa ndut le'aka

xus na no le'aka xna'a na, bexa ndut stubga men, [10] no bexa ngal
stub xa na'anpa xa ten xa, no be xabgi'i ndal ladna le'aka ltsa'a
bgi'i na, no bexa ndowa'an men, no bexa ukwi'in, no bexa ndun
gealkwi'in ndo' juez, no bexa ndun stub ta'a na'anpa nak lak
nak gealngea ten Dios. [11] Le'a gealngea wa di'izh wen ten Dios
xa ndon le'a wen, ta msa'a Dios ndadi'izh na' ndo' be men.

Pabl ndun ti'in ten Jesucristo

[12] Nsa na' xno ndo' Jesucristo Xwan beuna xa ndakno na', le'a
xa mna' le'a na' sun lakka nlad xa, ta we'e mso' xa na' gun na'
ti'in ten xa. [13] Le'a polta ndi unisi na' Jesucristo, no ukesankea
na' tso'o be xmen Jesús, no mtsaksi na' bexa. Parea le'a Dios
mkwea' ladna na', geal le'a na' galka lá iní ti ugap nak ta li
mbin na' wa, zha na bi lá ndangea lad na' Jesús. [14] Le'a Dios
uzhebpa utsin mbinno na', no ndun xa mas nge' lad na' xa no
mas nkwea' lad na' be men, ta na nak na' xmen Cristo Jesús.
[15] Le'a ta gáp na' ndee ta ugeaka, nsabndo' itea be men gungea
ladna le'a Jesucristo mbi'id ndo' gizhliyo ndontsa ko'o xa bexa
ugap nak ndo' be ke ten bexa. Le'a lat itea bexa ugap wa le'a na'
ndee ndon le'a mas ugap ngok. [16] Ná le'a Dios mkwea' ladna na',
ndontsa ini'í be men xte'e mbinge' ladna Jesucristo ndo' na', cha
no bexa gungea ladna Jesús. Cha li gap bexa gealnaban ndo' Dios,
ta nunk lá idub. [17] Le'a Dios le'a nak xa ndon le'a nibe'e idub
tiemp, na'anpa gat xa no na'anpa na' beuna xa. Le'a xa nabkama
nak Dios xa ndon le'a ndák. Idub tiemp gap beuna mod ndo' xa,
no gab beuna le'a xa uzhebpa dub xa juert. Lika nak-a.
[18] Le'a ta ndee ndáp na' ndo' lu Timoteo le'a lu cuent nak xi'ín na':
bin ti'in ten Dios idub ncho ladna lu, lak ndabka bexa gun lu, bexa
ndadi'izh sakndo' Dios. [19] Dubtsa bge' ladna lu Jesucristo no bin
laktsa nsabndo'-yá. Lá gun lu lak ndun ncho bexa mla'a nes ten Dios,
[20] lak mbin Himeneo no Alejandro. Le'a nat mla na' bexa gunno
maxu'u bexa lak nlad maxu'u, ndontsa yá lá inisita bexa Dios.

Xte'e nsabndo' gudi'izhno be men Dios

2 Ndon ned ta ndee gáp na' ndo' lu: unab ta nki'in lu ndo' Dios,
no bidi'izhno Dios, no unab ndo' Dios gakno Dios itea be men, no
bsa'a xno ndo' Dios. [2] No unab ndo' Dios gakno Dios bexa nakti'in no
itea bexa nibe'e. We'e gust yoo beuna no wen yoo beuna, no idub
tiemp uxobgek beuna ndo' Dios no utsin gak beuna ndo' be men.

[3] Le'a Dios xa na ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna isak ladna tal li
gudi'izhno beuna xa. [4] Le'a xa nlad itea be men ito'obe ndo' be ke
ten na, cha igondo' bexa gealngea ten Dios. [5] Le'a Dios dubkama
ncho, no ncho dubtsa xa sun gan wen ya'an beuna ndo' Dios, le'a ta
wa Jesucristo, [6] xa na msa'a le'aka le'a xa ngut sakndo' itea be men,
gor na nsabndo'ka li gun xa wa. [7] Ta we'e le'a Dios mso' na' gudi'izh
na' be ta ndee, no mtu'ub xa na' gauluu na'-yá ndo' bexa na'anpa
xa Israel ndontsa gungea ladna bexa gealngea ndee. Le'a Cristo
nsobwi'i le'a ta ndáp na' ndee ta ugeaka, na'anpa gealkwi'in-a.

Xte'e nsabndo' gak be xabgi'i no be xagots

[8] Le'a na' nlad le'a guni'i pa nyakjunt be xmen Jesús, gudi'izhno
be xabgi'i Dios no ixits bexa ya'a bexa ndo' Dios, no umbi'i gak lado'o
bexa, no na'anpa igi'i bexa, no na'anpa kuyo bexa. [9] No nladga na'
gak be xagots be xab na dub mod na na'anpa ugap iwi'i be xabgi'i
ndo' xa, no na'anpa izhinnona bexa be lad ndap bexa. No na'anpa
uzhe'eb usaxkwa'a bexa gek bexa. No na'anpa uzhe'eb gunti'in bexa
be ta oro no perla no be lad ndon le'a uyap. [10] Ndi gun be xagots
sbe'en be ta wen, lak nsabndo' gun be xagots ndankea Dios. [11] Le'a be
xagots wa nsabndo' xetsa ula'ach ta ndab xa nlu'u di'izh ten Dios, ni
na'an xte'e gab bexa. [12] Le'a na' ndáp le'a be xagots lá nsabndo' ulu'u,
no na'anpa ndi le'a be xagots inibe'e be xabgi'i sa nda'utsid bexa
di'izh ten Dios. Le'a be xagots wa nsabndo' xetsa kwe, [13] geal le'a Dios
ned Adán mbinde'e, we'eta mbinde'e xa Eva. [14] Le'a maxu'u na'anpa
ukwi'inno Adán, le'a xa ndi Eva mkwi'inno, cha mbin Eva dub ta lid
le'a nak ndo' Dios. [15] Parea le'a ta na ndap be xagots me'ed, le'a Dios
sgo'o bexa ndo' be ke ten bexa tal le'a bexa lá ula'a nes ten Dios, no
ikwea' ladna bexa be ltsa'a bexa, no umbi'i gak lado'o bexa ndo' Dios.

Xte'e nsabndo' gak bexa yansu be xmen Cristo

3 Le'a ta gáp na' ndee ta ugeaka: Tal ton dub xa nlad yansu be
xmen Cristo, le'a ta nlad xa wa ta wenka. [2] Parea le'a dub xa
nchansu be xmen Cristo nsabndo' utsin gak gast na'an ton gab le'a
xa ugap nak. No dubtsa xagots nsabndo' gap xa, no wen gunbe'e
xa, no list gak xa, no utsin gun xa ndontsa gap be men mod ndo'
xa, no utsin gak xa ndo' itea be men ncha'a ta lid xa, no isu'u xa
ulu'u xa be men. [3] No lá gun xa gealgu, no na'anpa ukwa'an xa
uyo, no na'anpa ukwi'inno xa be men natsa gun xa gan med. Ndi
nsabndo' utsin gak xa, no bcha'an gak xa, no lá ukwa'an xa sian

med. [4] No nsabndo' utsin ula'ach xa bexa ta lid xa. Le'a be xin xa
wa nsabndo' uxobgek ndo' xa, no gap be xin xa mod ndo' xa. [5] Le'a
tal ton lá isu'u ula'ach ta lid na, le'a xa liga lá isu'u yansu gezh ten
Dios. [6] No le'a dub xa ti'i mbingea ladna Cristo lá nsabndo' gak
xa yansu be xmen Cristo, ndontsa lá izhinna xa, cha utsaksi Dios
xa lak utsaksi Dios maxu'u. [7] No nsabndo' utsin gak xa, ndontsa
gap be men mod ndo' xa, bexa na'anpa nak xmen Cristo. We'e le'a
xa wa na'anpa ido ladna, no lá gaila' xa ndo' ya'a maxu'u.

Xte'e nsabndo' gak bexa gakno be xmen Cristo

[8] No liga le'a bexa ndakno be xmen Cristo nsabndo' gak dub xa
gap be men mod ndo' na. Lá nsabndo' gun xa gealkwi'in. No na'anpa
gun bexa gealgu. No na'anpa ukwi'inno bexa be men ndontsa li
gun xa gan med. [9] No uxobgek bexa ndo' di'izh wen ten Dios idub
ncho ladna bexa. [10] Le'a bexa gakno wa nsabndo' ned gak preb
naga ndun xa itea be ta ndee. We'eta gak xa ti'in wa, tal xa utsinka
ndun. [11] No liga le'a be xagots nsabndo' utsin gak. No na'anpa
gudi'izh bexa be cuent gix, no wen gunbe'e bexa, no utsin gun xa
itea be ta'a ndontsa ige' ladna be men xa. [12] Le'a be xabgi'i gakno
wa nsabndo' gap dubtsa xagots. No utsin ula'ach bexa be xin xa
no iteata bexa ta lid xa. [13] Le'a bexa na wen ndun ti'in ndakno
be xmen Cristo wa, liga ndun gan ndap be men mod ndo' na, no
na'anpa izheb bexa gudi'izh bexa ta nge' ladna bexa Cristo Jesús.

Be xmen Cristo ndeno gealngea mluu Dios

[14] Ndanbe'e na' le'a na' sken gal ina' lu. Le'a na' nke'a be ta ndee
ndo' lu, [15] ndontsa tal na' na'anpa cha gal, yá uni'í lu xte'e nsabndo'
gak lu no itea bexa nak xmen Dios, le'a beuna nak xmen Dios
nban, no lá ula'a beuna initndo' gealngea ten Cristo. [16] Ta ugeaka
le'a ta uga'ach mlu'u Dios ndo' beuna dub ta uzhe'eb si'il nak:

Le'a Dios mbi'id ndo' gizhliyo, myak xa men.
Le'a Espíritu ten Dios cha mluu le'a xa Xinka Dios.
Le'a be angel ten Dios cha uni'í xa.
Le'a di'izh ten xa mgen itea be nacion.
We'e le'a be men mbingea ladna xa.
Cha nsea' xa gibe'a.

Bexa ukwi'inno be xmen Cristo

4 Parea le'a Espíritu ten Dios uya'al ndab le'a be wizh lult wa
ncho bexa ula'a ta na nge' ladna bexa Dios. Ndi ula'ach bexa
ta gudi'izh be mbi bxin ukwi'in, cha isankea bexa tso'o be ta wa.
2 Le'a bexa wa gungea ladna ta nluu bexa ukwi'in, bexa na ndab nluu
gealngea parea gealkwi'in-a, gast ni lá ndo ladna bexa no be ta ugap
ndun bexa wa. 3 Le'a bexa ukwi'in wa uka uchilya'a be men, no gab
bexa ncho be ta'a lá nsabndo' gaw be men. Parea le'a Dios mbinde'e
be ta wa ndontsa usa'a beuna xno ndo' Dios, cha gaw beuna-yá,
beuna nak be xmen xa, no nchando' beuna gealngea ten xa. 4 Le'a
itea be ta'a mbinde'e Dios sbe'en ta wen, syo'o gan gaw beuna-yá tal
le'a beuna usa'a xno ndo' Dios. 5 Le'a beuna syo'oka gan gaw-a, ta
na li ndab di'izh ten Dios no ta na nsa'a beuna xno ndo' Dios.

Xte'e gak bexa ndun ti'in ten Jesucristo

6 Tal le'a lu nluu be ta ndee ndo' be xmen Cristo sa ba', le'aka
ndun lu ti'in ten Jesucristo. Le'a be di'izh ten Dios ta ndangea
ladna beuna wa, no gealngea ten Dios ta nxobgek lu ndo' na wa
ndun gan mas juert gak lu. 7 Lá ula'ach lu be cuent gizhliyo, be ta
na'an xti'in, ndi mas ulo gan gun lu ta nsak ladna Dios. 8 Le'a bexa
ndun ejercicio, le'a ta wa ndaknoka bexa. Parea le'a ta na ndun
beuna ta nsak ladna Dios, le'a ta wa ndun wen yoo beuna tiemp
nat no tiemp ti'i ilen. 9 Le'a ta ndee wa ta ugeaka, nsabndo' itea
be men gungea ladna-yá. 10 Ta we'e ngo beuna gan ndun beuna
ti'in ten Dios, geal le'a beuna nge' ladna Dios nban, xa na ngo'o
be men ndo' be ke ten bexa, bexa na ndangea ladna Dios.
11 Le'a be ta ndee wa nsabndo' uluu lu no inibe'e lu ndo' bexa.
12 Maska ben lu le'a bexa nsabndo' gap mod ndo' lu. Ta we'e nsabndo'
utsin gudi'izh lu, no utsin gak lu, no ikwea' ladna lu bexa, no gun
lu lak nlad Espíritu ten Dios, no ige' ladna lu Cristo, no umbi'i
gak lado'o lu. Tal le'a lu li gun, le'a bexa ini'í xte'e nsabndo' gun
bexa. 13 Nat zha biseata gal na' sa ba', bi'ilta di'izh ten Dios ndo'
bexa, no btenxe'ata bexa, no bluuta bexa. 14 No mas binti'in ta ndák
lu, ta msa'a Dios ndo' lu gor na mxo'ob bexa nchansu be men wa
ya'a na gek lu, cha mbidi'izh bexa sakndo' Dios cuent ten lu.
15 Bin be ta ndee no dub ndo'tsa li bin, ndontsa ini'í be men
le'a lu mas nsayák ndun lak nlad Dios. 16 Uzhebpa bla'ach xta'an
ndun lu no xta'an nlu'u lu bexa. Tal lu dubtsa li gun, le'a lu gap
gealnaban ndo' Dios no bexa na isakyo'ón ta ndadi'izh lu ba' wa.

Xte'e nsabndo' gak Timoteo ndo' be xmen Cristo

5 No lá kuyo lu be xabgi'i gox, ndi btenxe'a bexa cuentta
xus lu; no btenxe'a be xabgi'i ben cuentta wit lu. [2] Btenxe'a
be xagots gox cuentta xna'a lu; no btenxe'a be xagots ben
cuentta bsan lu, ni na'anpa ugap gunbe'e lu.
[3] Gokno be xagots ngut xabgi'i ten na, bexa lá ndapta ton ula'ach
na. [4] Parea le'a tal ncho dub xagots ngut xabgi'i ten na wa ndap xa
xin xa no xinxots xa, le'a bexa wa nsabndo' utsid xte'e gun bexa ta
nlad Dios, ula'ach bexa ltsa'a xa wa, lak mla'ach xagots wa bexa. Le'a
ta ndee ta wen nsak ladna Dios. [5] Parea le'a bexa na ngut xabgi'i ten
na wa, bexa yá lá ndapta ton ula'ach, le'a bexa wa nsabndo' ige' ladna
Dios no gudi'izhno xa Dios te'al tezhea. [6] Ná tal le'a bexa ndi ndun
sbe'en ta nsak ladna bexa, le'a ndo' Dios le'a xa nak cuent dub xa
ngutla maska bi nban xa. [7] Unibe'e be ta ndee ndo' bexa ba', ndontsa
na'an ton xte'e iní'i ndo' bexa. [8] Le'a tal ton lá ula'ach bexa nchono
xa no iteata be ltsa'a xa, le'a xa wa lá ndun lak nsabndo' gun be
xmen Cristo, no mas ugap nak xa ndo' bexa lá ndangea ladna Cristo.
[9] Le'a bexa na ngut xabgi'i ten na, bexa na ncho masla chon
ga'al li'in, le'a bega nsabndo' gakno bexa wa, tal xa dubtsa xabgi'i
wa ngwankea, [10] no tal ndab be men le'a xa wenka ndun, no
utsin mla'ach xa be xin xa, no utsin mbin xa ndo' be men usea
ta lid xa, no mbin xa ti'in ndo' be xmen Cristo, no ngokno xa
bexa na kwea' uyo'obe, no sbe'en be ta wen mbin xa.
[11] Parea le'a be xagots ben bexa ngut xabgi'i ten na, na'anpa
nsabndo' gakno bega xa, le'a gal gor le'a bexa nladgal uchilya'a,
we'e le'a bexa yá lá gunta ti'in ndo' Cristo. [12] Le'a tal bexa li gun
le'a bexa ndap ke ndo' Dios, le'a bexa lá ngun lak ndab bexa gor
ned wa. [13] No le'a be xagots ben wa syak zha'ab, sbe'en ikesea
xa be ta lid men. No sadi'izh bexa cuent gix, no sla'ach xa xta'an
ndun be men, no sadi'izh xa be ta lá nsabndo' gudi'izh xa. [14] Ta
we'e le'a na' nlad le'a be xagots ben ngut xabgi'i ten na wa ndi
uchilya'a bexa, no gap bexa xin bexa, no ula'ach bexa ta lid bexa.
We'e le'a be men na'anpa inisi bexa wa. [15] Li ndáp na' geal le'a
ncho be xagots wa myach, cha ndi usankea bexa tso'o maxu'u.
[16] Le'a tal ton dub xabgi'i natal dub xagots nak xmen
Cristo, no ndap xa dub ltsa'a xa dub xagots ngut xabgi'i ten
na, le'a xa wa nsabndo' ula'ach xagots wa, ndontsa na'anpa
sbe'en gezh ten Dios gakno xa. We'e le'a bexa syo'o gan mas
gakno be xagots na ta ugeaka lá ndap ton gakno xa.

Stapla ta'a ndab Pabl gun bexa

17 Le'a bexa na utsin nchansu be xmen Dios, le'a bega nsabndo'
gap mod ndo' bexa no kix bega ika'a bexa. No mas li binno
bega bexa na nluu di'izh ten Cristo. 18 Lak nkeani'i di'izh ten
Dios, ndab-a: "Lá ko bega gix xe'e ngon gor na ndun ma ti'in."
No ndab-a: "Le'a xa ndun ti'in nsabndo' yax ten na."[a]
19 Na'anpa ula'ach lu tal ton usake dub xa nchansu be xmen
Cristo tal xa na'anpa top natal chon xa. 20 Le'a tal xa gunta ta
ugap wa, uteyo xa wa ndo' ga'al itea bexa, ndontsa izheb bexa
na'anpa no bexa li gun. 21 Le'a Dios no Jesucristo Xwan beuna no
be angel ten Dios ndewi'i gáp na' ta ndee ndo' lu: gun lu lak ndab
ta nke'a na' ndee, ni na'anpa uti lu bexa nladtsa lu. 22 No gor na
koxo'ob lu dub xa yansu gezh ten Dios, nsabndo' ned gunbe'e
lu naga utsin nak xa. Le'a tal xa ndun dub ta ugap le'a be men
gab le'a lu no ndap ke. Ndi umbi'itsa gok ndo' Dios.
23 Le'a ta na sian biaj li ndakwea' len lu wa, lá goo lu
nabtsa nits. Ndi goo lu nits yoo dub tuzh vin ndo'-yá.
24 Le'a ncho bexa ndun dub ta ugap, cha uxax ini'í be
men-a mas biseata usake dub xa-yá. No nchoga bexa cha'aw
nlu'u be ta ugap ndun na. 25 No liga ncho bexa ndun ta wen
cha uxax ini'í be men-a. No ncho bexa ndun ta wen cha
na'anpa nlu'u-yá, parea gal dub wizh le'a-yá ulu'uka.
6 Le'a bexa ncha'ndo'o ndo' ya'a dub men, le'a bexa wa nsabndo'
gap mod ndo' xa nak xwan bexa wa, ndontsa na'anpa inisi be
men Dios no di'izh ten Dios. 2 No tal ncho xwan xa no ndangea
ladna Cristo, na'anpa ni lá gap bexa mod ndo' xa geal ta na no
xa nak xmen Cristo. Ndi nsabndo' mas wen gun bexa ti'in ndo'
xa wa, le'a xwan ti'in wa no nak xmen Cristo no nkwea' ladna
Dios xa wa. Be ta ndee wa blu'u lu bexa no btenxe'a lu bexa.

Bexa nsankea tso'o med

3 Le'a tal ton nluu dub ta xa'aga, dub ta na'anpa nak lak nak
gealngea ten Jesucristo Xwan beuna, ni na'anpa lak nlad Dios
gak beuna, 4 le'a xa wa dub xa zhinpa, ná xa na'an xta'an ndák.
Uzhebpa ndal ladna xa nyoto'o xa cuent ten xte'e gab be di'izh.
Ta we'e ndaklono xa dub xa ndap ta'a, no nyo bexa, no kwea'
ní'i bexa ndo' ltsa'a xa, no na'anpa nge' ladna bexa ltsa'a xa.

---

[a] **5:18** Dt. 25:4; Lc. 10:7

5 No sbe'en li nyoto'o bexa geal le'a xa na'anpa le'a ndanbe'e no
lá nchando' xa gealngea. Ni xa tal xa uchealtsa'a bexa ndankea
Dios le'a xa sian med gun gan. Lá uchealtsa'a lu bexa li nak wa.
6 Le'a ta na ndun beuna ta nsak ladna Dios wa uzhebpa ndun wen
yoo beuna, tal le'a beuna ntenno ladna be ta ndap beuna. 7 Lak
ulansea beuna ndo' gizhliyo ndee na'an xta'an nseano beuna, no
liga na'an xta'an yo'o beuna. 8 Ta we'e tal beuna ndap ta gawtsa
beuna no xabtsa beuna, nsabndo' itenno ladna beuna ta wa.
9 Parea le'a bexa na nsankea tso'o med wa uxax ndaila' ndo'
ya'a maxu'u. No uzhe'eb nsa'ab ladna bexa be ta na'an xti'in,
ta na le'a gun kwea' yoo xa no sian gealkwea' ini'í xa. 10 Le'a
ta na nsankea be men tso'o med wa, le'a ta wa nak xan itea be
ta ugap. Le'a ncho bexa nsa'ab ladna sian med, ta we'e mla'a
bexa nes ten Dios, cha sianpa gealkwea' uni'í bexa.

Ndab Pabl uzhebpa gun Timoteo juers

11 Parea le'a lu Timoteo xmen Dios, bxo'on ndo' be ta ugap wa. Ndi
ulo gan gun lu sbe'en ta wen, lak nsak ladna Dios. No mas bge' ladna
lu Cristo, no bkwea' ladna lu be ltsa'a lu. No ulo gan uxik lu ndo' itea
be ta'a, no bcha'an gok. 12 Uzhebpa bin juers gun lu lak nsabndo' gun
dub xa nge' ladna Cristo, we'e gap lu gealnaban nunk lá idub. Le'a
Dios le'a mti lu gap lu gealnaban wa, no mbidi'izh lu ndo' kwa'ad
men le'a lu nge' ladna Cristo. 13 Le'a nat nsobwi'i Dios, xa na nsa'a
gealnaban ndo' itea be ta ncho, no nsobwi'i Jesucristo, xa na utsin
mbidi'izh ndo' ga'al Poncio Pilat, le'a na' gáp ndo' lu, 14 uxobgek lu
ndo' iteanak be ta nlad Dios gun lu, we'e ni dub ke lá gap lu ndo'
Dios. Li bin gast gal zha ilen Jesucristo Xwan beuna. 15 Le'a gal zha
na nlad Dios, le'a Jesús ilenka. Le'a Dios dubkama nak Dios, nak xa
Xwan iteanak be ta'a no Xa Nibe'e ndo' itea bexa nibe'e. 16 Le'a Dios
dubkama nak xa na'anpa gat, xa ncho ndo' xe'a na'an ton ibii, xa ni
dub men gol ni'í, no ni lá yoo gan ina' be men xa. ¡Idub tiemp gab
beuna le'a Dios xa ndon le'a wen no idub tiemp nibe'e xa! Lika nak-a.
17 Le'a bexa na ndap sian be ta'a ndo' gizhliyo ndee, gud ndo'
bexa lá izhinnona bexa-yá, no ni lá ige' ladna bexa ta wa, le'a ta
wa uxax initndo'. Nsabndo' ndi ige' ladna bexa Dios nban, xa na
le'a nsa'a itea be ta'a ndontsa wen yoo beuna. 18 Gud ndo' bexa wa
utsin gak bexa no sian be ta wen gun bexa, no na'anpa uxin gak
bexa. 19 Le'a ta wa cuent kocha'aw bexa sian be ta wen gibe'a, ta
ika'a bexa tiemp ilen, no gap bexa gealnaban nunk lá idub.

Stapla be ta'a mtenxe'a Pabl Timoteo

[20] Timoteo, uzhebpa bla'ach ti'in msa'a Dios gun lu. Lá
ula'ach lu be di'izh ugap ndadi'izh be men, le'a ta wa na'an
xti'in. No lá ula'ach lu be gealkwi'in ndadi'izh be men,
maska ndab bexa le'a-yá ta ugeaka. [21] Le'a ncho bexa usankea
tso'o be ta wa, cha ndi mla'a bexa nes ten Dios.

Le'a Dios gun wen yoo ladna lu. Lika gak-a.

Git itop mtu'ub Pabl ndo' Timoteo

Le'a git ndee git itop mtu'ub Pabl ndo' dub xa nsalea' Timoteo. Le'a ta ndee no 1 Timoteo nsea Tito nak be git mtu'ub Pabl ndo' bexa nak pastor, bexa nchansu be xmen Cristo. Le'a Pabl mtenxe'a Timoteo dubtsa iso' xa ndo' Cristo maska kwa'ad be men nsaula'a nes ten Cristo.

Pabl nidi'izh ndo' Timoteo

1 Le'a na' ndee Pabl, xa mtu'ub Dios gun na' ti'in ten Jesucristo,
gudi'izh na' di'izh ten Dios, ta nsa'a gealnaban ndo' bexa nak
xmen Cristo Jesús. [2] Nke'a na' git ndee ndo' lu Timoteo, le'a na'
nkwea' ladna lu cuent dub xi'ín na'. Na'ab na' ndo' Tad Dios no
ndo' Jesucristo Xwan beuna mas uzhe'eb utsin gak bexa ndo' lu,
no mas ikwea' ladna bexa lu, no gun bexa wen yoo ladna lu.

Timoteo nsabndo' gudi'izh di'izh ten Cristo

[3] Le'a gor na ndadi'izhno na' Dios te'al tezhea ntse'a lad na'
lu no nsa na' xno ndo' Dios, xa na idub ncho lad na' ndun na'
ti'in ndo' na, lak mbin be usan gox ten na'. [4] Le'a gor na ntse'a
lad na' xte'e uban myo'o ladna lu, ta we'e nlad na' gal ina' na'
lu ndontsa iten lad na'. [5] No ntse'a lad na' xte'e nge'ka ladna lu
Cristo, lak ned xnaxots lu Loida no xna'a lu Eunice mge' ladna
Cristo. Le'a na' uní le'a lu likaga nge' ladna Cristo.
[6] Ta we'e ndáp na' ndo' lu bin juers gunti'in lu ta ndák lu, ta msa'a
Dios ndo' lu gor mxo'ob na' ya'a na' gek lu. [7] Le'a ta na nsa'a Dios ndo'
beuna na'anpa ta izheb beuna. Le'a Dios ndi nsa'a juers ndo' beuna,
ndontsa ikwea' ladna beuna be men, no gaisa'ab beuna ndo' be ta ugap.
[8] Ta we'e lá ido ladna lu gudi'izh lu cuent ten Cristo Xwan beuna.
No na'anpa idono ladna lu na', ta nkea na' litgi'ib ndee. Ndi lá
izheb lu itid lu gealkwea' geal ndadi'izh lu di'izh wen ten Cristo,
le'a Dios usa'a juers uxik lu ndo' ta wa. [9] Le'a Dios ulo'o beuna
ndo' be ke ten beuna, no utezh xa beuna, umbi'i gak lado'o beuna
ndo' xa. Parea na'anpa li ngun xa ke na ndun beuna ta wen. Ndi
le'a zha biseata gaknde'e gizhliyo le'a Dios mbinbe'e li utsin gunno
xa beuna juers ten Cristo Jesús. [10] Nat le'a Dios mluu tant nkwea'
ladna xa beuna ta na ulen Jesucristo, xa ngo'o beuna ndo' be ke ten

beuna. Le'a xa wa mbin gan ndo' juers ten gealgut, no nsa'a xa
gealnaban nunk lá idub ndo' bexa ndangea ladna di'izh wen ten xa.
11 Le'a Dios le'a mti na' gudi'izh na' di'izh wa. No mso' xa na'
uluu na'-yá ndo' bexa na'anpa xa Israel. 12 Ta we'e nat lnde'e
nti'id na' be gealkwea' ndee. Ná na' ni lá ndo ladna, le'a na'
nchando' Cristo xa na nge' lad na'. No uní na' le'a xa ndapka
juers ula'ach xa gealnaban ten na', gast gal wizh ilengal xa.
13 Nat bin laktsa ndab be di'izh wen mbidi'izh na' ndo' lu, ná xte'e
nge' ladna beuna Dios no xte'e nkwea' ladna beuna be men, ta na nak
beuna xmen Cristo Jesús. 14 Le'a Espíritu ten Dios, xa na ncho len
lado'o beuna, gakno lu utsin gudi'izh lu be di'izh msa'a Dios ndo' lu.
15 Le'a lu yá uni'íka le'a Figelo no Hermógenes no iteata
bexa ndencho Asia yá na'antapa ndakno na'. 16 Na'ab na' ndo'
Dios gakno Dios bexa ncho ta lid Onesíforo, geal le'a xa sianpa
biaj ndakno na', no na'anpa idono ladna xa na', maska nkea
na' litgi'ib. 17 Ndi patsa ulansea xa Roma ndee, cha uzhebpa
mkwa'an xa na' gast plo mzheal xa na'. 18 Le'a na' na'ab ndo'
Dios ikwea' ladna Dios xa, gal wizh iso' xa ndo' Dios. Le'a lu
uni'íka xte'e ngokno xa besa zha ndencho besa gezh Éfeso.

Pabl ndab uxik Timoteo ndo' be gealkwea'

2 Lu Timoteo nak cuent xi'ín na', nat ulo gan gak juert lado'o lu
ta na nkwea' ladna Cristo Jesús lu. 2 Le'a ta na mbin lu
ndadi'izh na' ndo' kwa'ad be men, nat bluu ta wa ndo' bexa mas
nge' ladna lu, bexa na su'u uluu-yá ndo' stapla be men.
3 No bxik ndo' be gealkwea' ini'í lu ta na nak lu xmen Jesucristo,
lak nxik dub soldad wen ndo' be gealkwea' ni'í xa. 4 Ni dub soldad
na'anpa nsabyo'o ndo' be ti'in ndun be men, le'a xa ndi ndun laktsa
nlad xa nibe'e xa. 5 No liga le'a bexa nke'a karrel lá gun gan tal le'a
xa lá uxobgek lak nsabndo'-yá. 6 No liga le'a bexa ndun ti'in ge'e
nsabndo' koo gan ndontsa ika'a xa be ta usa'a-yá. 7 Binbe'e be ta na
nke'a na' ndee, le'a Cristo Xwan beuna usa'a ta yakbe'ena lu itea ta'a.
8 Btse'a ladna lu ta utid Jesucristo xa ras David. Le'a xa mban ndo'
gealgut, lak ndab di'izh wen ndadi'izh na' ndo' be men. 9 Le'a ke na
li ndadi'izh na' ta wa, ta we'e sian be gealkwea' nsati'id na', gast
nkea na' litgi'ib cuent dub xa ugap. Parea le'a di'izh ten Dios na'anpa
no nkea litgi'ib. 10 Ta we'e nxik na' ndo' itea be gealkwea' ndee,
geal nkwea' lad na' bexa mti Dios, ndontsa no bexa gap gealnaban
ndo' Dios, no wenpa yoo bexa wats Cristo Jesús idub tiemp.
11 Ta ugeaka ta gáp na' ndee:

Le'a tal beuna ngutno Cristo,
le'a beuna nokaga sbanno xa.
12 Le'a tal beuna uxik ndo' be gealkwea',
le'a beuna nokaga inibe'eno xa.
Le'a tal beuna gab le'a beuna lá nchando' xa,
le'a xa noga li gab le'a xa lá nchando' beuna.
13 Ncho zha lá ndun beuna lakka ndab beuna,
parea le'a xa ndi ndunka ta ndab xa wa,
le'a lak nak xa wa nunk lá izhe'a.

Ta nsabndo' gun dub xa ndun ti'in ndo' Dios

14 Lá ula'a lu yalad bexa wa be ta nke'a na' ndee. Ndi gud ndo'
bexa le'a Dios nsobwi'i yá lá kuyoto'ota bexa ke ten xte'e gab be
di'izh. Le'a ta li nyoto'o bexa wa le'a ta wa dub ta na'an xti'in,
le'a-yá ndi ntsabgix bexa na ndo'ón ta wa. 15 Uzhebpa bin juers
ga'al iso' lu ndo' Dios, utsin bluu gealngea ten Dios, le'a dub xa
wen ndun ti'in na'anpa ido ladna. 16 Lá gudi'izh lu be di'izh lá
nsak ladna Dios, be di'izh na'an xti'in, le'a bexa li ndadi'izh ta
wa mas ugap nsayak. 17 Le'a be di'izh wa cuent dub gealgizh ugi'i
nsasen idub xa. Li nak Himeneo no Fileto. 18 Le'a bexa wa mla'a
gealngea ten Dios, cha ndi nluu bexa le'a Dios yá mxistela bexa
ngut. Ta we'e ncho bexa yá lá nge'ta ladna Cristo. 19 Parea le'a
gealngea ten Dios nak cuent dub xan ni'i, dub ta na'anpa iwi'in,
no nkeani'i sa wa: "Le'a Dios nchando' bexa nak xmen na."[a] No
ndab-a: "Bla'a bega be ta ugap wa, bego na nak xmen Cristo."[b]
20 Le'a lak be ta'a ndanti'in bexa len dub ni'i si'il, ncho be ta'a
naknde'e oro no plata, ta ndanti'in bexa zha mas nsaktsa. No ncho
be ta'a naknde'e ya no yosid, ta ndanti'in bexa iteanak be wizh.
21 No liga le'a tal ton ula'a itea be ta ugap nak xa, le'a xa wa su'u
gun dub ti'in mas nsak. We'e umbi'i gak lado'o xa ndo' Dios, no
isu'u xa gunti'in Dios xa, no sun xa guni'i xti'in be ta wen.
22 Ta we'e bxo'on ndo' be ta lid le'a nak, be ta nlad bexa ben gun
bexa. Ndi mas bin lak nsak ladna Dios, no mas bge' ladna Cristo, no
mas bkwea' ladna lu be men, no bin ta gun wen yoono lu bexa. Le'a be
ta wa ta ndun itea bexa na nkwa'an Dios, bexa umbi'i nak lado'o na.
23 Na'anpa ula'ach lu be di'izh na'an xti'in, le'a lu uni'íka le'a
be ta wa le'a ndun nyoto'o be men. 24 Le'a dub xa ndun ti'in
ndo' Dios lá nsabndo' kuyoto'ono be men. Ndi uzhebpa utsin

---

[a] **2:19** Nm. 16:5 [b] **2:19** Is. 52:11

gak xa ndo' itea bexa, no wen uluu xa bexa, no kwen uxik xa
ndo' bexa. [25] No di'izh cha'aw utenxe'a xa bexa na ndaklono
xa. We'e naga lid sgo Dios gek bexa yach bexa wats Dios, cha
igondo' bexa gealngea ten Dios. [26] Cha li ito'o bexa ndo' ya'a
maxu'u na li nchoya'a bexa, ndun bexa ta nlad maxu'u wa.

Ugap gak be men gal be wizh lult

3 No nsabndo' yakbe'ena lu le'a gal be wizh lult le'a be men
uzhebpa juert itid. [2] Le'a gal zha wa yoo bexa ikwea' ladna
le'atsa xa, no isa'ab ladna bexa gap xa sian med, no izhinnona bexa
be ta ndáktsa xa, no gunbe'e bexa le'a xa mas nsak ndo' itea men, no
inisi bexa be men, no lá uxobgek bexa ndo' xus xa, no nunk bexa
lá iten ladna dub ta'a, no lá gun bexa lak nlad Dios. [3] No lá ikwea'
ladna bexa be ltsa'a xa, no ni lá gunge' ladna bexa ndo' be men,
no gudi'izh bexa cuent gix, no gun bexa sbe'en be ta nladtsa xa, no
xela gunno bexa be men, no ixee ladna bexa ndo' be ta wen nak.
[4] No yun bexa cuent le'aka ltsa'a xa, no ni lid ned gunbe'e bexa gun
bexa dub ta'a, no gunbe'e bexa le'a xa uzhebpa dub xa wen, no mas
ukwa'an bexa ta nladtsa bexa, cha ni lá ukwa'an bexa Dios. [5] No
gunta bexa ndankea Dios bexa, no lá ula'a bexa gun juers ten Dios
ti'in len lado'o bexa. Na'anpa uchealtsa'a lu bexa li nak wa.
[6] Le'a ncho bexa wa nda' ta lid be men, cha nkwi'inno xa be
xagots ndidotsa ndák. Le'a be xagots wa bexa ndap ke, ndun
bexa guni'i xta'an be ta ugap ndo'ón bexa. [7] Nsakyo'ón bexa be ta
ndadi'izh be men, parea lá gun bexa gan igondo' bexa gealngea.
[8] Lak lá nsak ladna Janes no Jambres ta mbin Moisés, no liga le'a
be xabgi'i ugap wa lá nsak ladna gealngea. Le'a bexa wa sbe'en ta
ugap ndanbe'e, no na'anpa ndangea ladna bexa Dios. [9] Parea le'a
bexa wa na'anpa kwen ukwi'inno be men, le'a itea be men sni'í le'a
ta ndun bexa wa lid le'a nak, lak ngwasea Janes nsea Jambres.

Be ta lult ndab Pabl gun Timoteo

[10] Parea le'a lu uni'íka xte'e nluu na' be men, no xte'e nak na', no
xte'e ndun na' juers gun na' dub ti'in, no xte'e nge' lad na' Cristo,
no xte'e nxik na' ndo' be men, no xte'e nkwea' lad na' be men, no
xte'e ndun na' ti'in ten Dios maska bid-a. [11] No uni'íka lu xte'e xela
mbinno bexa na', no xte'e sian gealkwea' uti'id na' gezh Antioquía
no gezh Iconio no gezh Listra. Uzhebpa xela mbinno bexa na', parea
le'a Dios Xa Nibe'e ulo'o na' ndo' ta wa. [12] No liga xela gunno be

men itea bexa na nlad gun ta wen, bexa nge' ladna Cristo Jesús.
13 Parea le'a bexa ugap wa no bexa ukwi'in wa ndi mas ugap yakbe.
Le'a bexa wa ukwi'inno be men, no liga ukwi'inno be men bexa.
14 Parea lá ula'a lu be ta mtsid lu, be ta mbingea ladna lu, le'a
lu nchando'ka besa na mluu ta wa ndo' lu. 15 Le'a zha tuzhta lu
mtsid lu lak nkeani'i di'izh ten Dios. Le'a di'izh wa sun gan mas
gák lu, ndontsa gap lu gealnaban ndo' Dios, no mas ige' ladna lu
Cristo Jesús. 16 Le'a itea be ta'a nkeani'i di'izh ten Dios wa, le'a
Dios msa'a-yá ndo' bexa na mke'a-yá. Le'a ta wa su'u uluu beuna,
no ndab-a xte'e nsabndo' gun beuna, no xte'e yoo beuna nes ten
Dios, no xte'e wen gak beuna, 17 ndontsa gak be xmen Dios idub
lak nlad Dios, no isu'u beuna gun beuna itea be ta wen.

Timoteo gudi'izh di'izh ten Cristo

4 Le'a gal zha ilen Jesucristo inibe'e xa ndo' gizhliyo, le'a xa
gab ndo' bexa nban no ndo' bexa ngutla ná ton ndap ke. Ta
we'e le'a nat nsobwi'i Dios no Jesucristo Xwan beuna le'a na'
gáp ndo' lu, 2 bidi'izh di'izh ten Dios ndo' be men, no uloo gan li
gun lu guni'i tal le'a bexa nlad go'ón-a natal na'an. No btenxe'a
bexa no gud ndo' bexa xte'e yoo bexa nes ten Dios. No cha'awtsa
blu'u bexa di'izh ten Dios. 3 Le'a gal dub wizh le'a be men lá
isakyo'ónta gealngea. Ndi ukwa'an bexa kwa'ad be mech gudi'izh
ta na ndaltsa ladna bexa go'ón bexa. 4 Cha lá isakyo'ónta bexa
gealngea, ndi go'ón bexa be cuent na'an xti'in. 5 Ná le'a lu nsabndo'
bcha'an gak, no uxik lu ndo' itea be gealkwea', no gudi'izh lu
di'izh wen ten Cristo, no utsin gun lu ti'in msa'a Dios ndo' lu.
6 Le'a na' ndee sken gat, le'a wizh ikan na' ndo' gizhliyo ndee
yá gaxla nak. 7 Le'a na' uzhebpa ngo'o gan ndun ti'in ten Dios,
mbin na' iteanak ta ndab xa, no sbe'en le'a xa mge' lad na'.
8 Le'a na' nkenkea' gal dub wizh usa'a Dios dub coron ika na', ta
uluu le'a na' mxobgek ndo' xa wa. Na'anpa nabtsa ndo' na' usa'a
xa-yá, no ndo' itea bexa na ndenkea' gal wizh ilen xa wa.

Timoteo nsabndo' gakno Pabl

9 Bin juers uxax gi'id ina' lu na', 10 le'a Demas mla'a na' ncha'a xa
gezh Tesalónica, geal le'a xa nkwa'an be ta'a ndo' gizhliyo ndee. Le'a
Crescente ncha'a Galacia. Le'a Tito ncha'a Dalmacia. 11 Nabtsa Luc
ncho wats na', ta we'e bi'i Marc sa ndee, le'a xa no su'u gunno na' ti'in.
12 Le'a Tíquico mtu'ubla na' gezh Éfeso. 13 Le'a gor na gi'id lu, go'o lu

xab ko'ol na', ta na mchan na' ta lid Carpo gezh Troas. No go'o lu be
libr ten na', parea mas nki'in na' be libr nakcha'aw gid las man wa.
14 Le'a Alejandro xa ndande'e be ta gi'ib uzhe'eb ugap mbinno na'.
Le'a Dios Xa Nibe'e wa ukixke ta li mbinno xa na'. 15 Gap lu cuent ndo'
xa wa, le'a xa uzhebpa lá nsak ladna ndadi'izh besa di'izh ten Dios.
16 Le'a zha ndon ned mtsakndo' na' ndo' bexa nakti'in sa ndee,
na'an ton iso' wats na', le'a itea bexa cha ndi mla'a na'. Na'ab na'
ndo' Dios lá utsaksi Dios bexa ta na li mbin bexa wa. 17 Parea le'a
Dios Xa Nibe'e nso'ka wats na', msa'a xa juers ndo' na', ndontsa
mbidi'izh na' di'izh ten Dios ndo' itea bexa na'anpa xa Israel nde
sa wa. Cha ulo'o Dios na' ndo' ya'a bexa, cuent uto'o na' to'o dub
mbi'izh ndi'izh gaw ma na'. 18 Le'a Dios ndaknota na' ndo' itea be ta
ugap, no ula'ach xa na' gast yaa na' gibe'a sa nibe'e xa. ¡Le'a nat no
idub tiemp gab beuna le'a Dios uzhebpa dub Dios si'il! Lika nak-a.

Pabl unidi'izh ndo' pla bexa

19 Unidi'izh ndo' Prisca nsea Aquila no ndo' bexa ncho ta lid
Onesíforo wa sakndo' na'. 20 Le'a Erast mya'an gezh Corinto. Le'a
Trófimo kwea' nsak mchan na' gezh Mileto. 21 Bin juers gi'id lu
nattsa biseata gal tiemp kwal. Le'a Eubulo no Pudente no Lino no
Claudia no iteata be xmen Cristo ncho sa ndee nidi'izh ndo' lu.
22 Le'a na' na'ab ndo' Jesucristo Xwan beuna iso' wats lu,
no mas uzhe'eb utsin gunno Dios bega. Lika nak-a.

Git mtu'ub Pabl ndo' Tito

Le'a git ndee mke'a Pabl nabtsa ndo' dub xa nsalea' Tito. Le'a ta ndee no 1 Timoteo nsea 2 Timoteo nak be git mtu'ub Pabl ndo' bexa nak pastor, bexa nchansu be xmen Cristo. Le'a Pabl mtenxe'a Tito xte'e ndon xkwa'a gun bexa sa nzhealbe bexa nak xmen Cristo.

Pabl nidi'izh ndo' Tito

1 Le'a na' ndee Pabl, xa ndun ti'in ndo' Dios no mtu'ub Jesucristo
na' ndo' bexa na mti Dios, ndontsa mas ige' ladna bexa Dios
no mas igondo' bexa gealngea, ta ndun mas nsayak bexa lak nlad
Dios. [2] Ta we'e ndenkea' bexa gal zha gap bexa gealnaban ta nunk
lá idub, ta na uzhe'eb polta ndab Dios usa'a Dios, xa nunk lá ndun
gealkwi'in. [3] We'e le'a Dios mluu di'izh ten xa ndo' be men zha
nsabndo'-yá. Le'a ta wa ta ndadi'izh na' ndo' be men lak unibe'e
Dios, xa na ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna. [4] Le'a git ndee nke'a
na' ndo' lu, Tito, geal le'a lu cuent xi'ín na' ta na no lu nge' ladna
Cristo. Na'ab na' ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xwan beuna xa
na ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna, uzhe'eb utsin gak bexa ndo'
lu, no ikwea' ladna bexa lu, no gun bexa wen yoo ladna lu.

Xte'e nsabndo' gak bexa nchansu be xmen Cristo

[5] Le'a na' mchan lu isla Creta ba', ndontsa utenxe'a lu be xmen
Cristo be ta'a ndun jwalt wa, no koxo'ob lu pla bexa yansu be xmen
Cristo kadga be gezh ba', lak unibe'e na' ndo' lu. [6] Le'a bexa yansu
wa nsabndo' uzhebpa utsin gak gast na'an ton gab le'a xa ndap ke.
No nsabndo' dubtsa xagots gap xa. Le'a be xin xa nsabndo' gungea
ladna Jesús, no utsin gak bexa, no uxobgek bexa ndo' xus xa. [7] Le'a
dub xa nchansu wa nla'ach bexa nak xmen Dios, ta we'e nsabndo'
utsin gak xa, gast na'an ton gab le'a xa ugap ndun. No lá gunbe'e
xa le'a xa mas nsak, no na'anpa uxax gakloo xa, no na'anpa gun xa
gealgu, no na'anpa ukwa'an xa uyo, no na'anpa ukwi'inno xa be
men ndontsa gun xa gan med. [8] Ndi utsin gak xa ndo' itea be men
ncha'a ta lid xa, no sbe'en be ta wen ukwa'an xa, no wen gunbe'e
xa, no utsin gak xa, no umbi'i gak xa ndo' Dios, no gun xa gan
isensa'ab xa xa ndo' be ta ugap. [9] No nsabndo' uluu bexa gealngea

ten Dios lak mluu beuna-yá, ndontsa wen utenxe'a xa be xmen
Cristo, no utsin ika'ab xa ndo' be men lá nsak ladna ta nluu xa.
[10] Le'a sa ba' ncho kwa'adpa bexa lá nxobgek ndo' Dios, ndadi'izh
bexa be ta na'an xti'in no nkwi'inno bexa be men. Le'a kwa'ad bexa
li nak wa ndab le'a itea be xmen Cristo nsabndo' yoo be'e lak ndun
bexa judio. [11] Le'a lu nsabndo' lá ula'ata li gudi'izh bexa, le'a ke ten
bexa wa le'a ncho be idub famil nsaula'a nes ten Dios. Nluu bexa
be men wa dub ta lid le'a nak, ndontsa gun bexa gan med.
[12] Le'a dub xa ndák ncho le'aka isla Creta ba' ndab: "Le'a bexa Creta
sbe'en bexa ukwi'in, no ugap nak bexa cuent nak be man, no uzhebpa
ndaw bexa, no zha'ab bexa." [13] Le'a ta li ndab xa wa ta ugeaka. Ta
we'e nsabndo' uzhebpa kuyo lu bexa wa, ndontsa ige'ka ladna bexa
Dios, [14] no yá lá isakyonta bexa be cuent na'an xti'in ten bexa judio,
no ni lá ula'achta bexa be ta nibe'e be men mxelad gealngea ten Dios.
[15] Le'a cuent ten be men umbi'i nak lado'o na ndo' Dios, le'a
itea be ta'a umbi'ika. Parea le'a cuent ten bexa ugap nak, bexa lá
ndangea ladna Jesús, le'a ni dub ta'a na'anpa umbi'i. Le'a bexa wa
gast itea ta ndanbe'e bexa no itea be ta ncho lado'o bexa bzhi'ik nak.
[16] Ndab bexa le'a bexa nchando' Dios, parea le'a be ta ndun bexa
nluu le'a bexa lá nchando' Dios. Le'a bexa uzhebpa ugap nak, no lá
nxobgek bexa ndo' Dios, no lá isu'u bexa gun bexa ni dub ta wen.

Ta nsabndo' uluu Tito ndo' bexa Creta

2 Parea le'a lu nsabndo' gudi'izh sbe'en lak nak gealngea ten
Dios. [2] Gud ndo' be xabgi'i mas gox ba' isensa'ab bexa xa
ndo' ta ugap, no gak bexa dub xa gap men mod ndo' na, no wen
gunbe'e bexa, no gungea ladna bexa gealngea ten Jesús, no ikwea'
ladna bexa be ltsa'a bexa, no uxik bexa ndo' itea be ta'a.
[3] Gud ndo' be xagots mas gox ba' gun bexa sbe'en ta wen, ta
nluu le'a bexa ndankea Dios. Na'anpa gudi'izh bexa cuent gix, no
na'anpa gun xa gealgu. Nsabndo' ndi uluu bexa sbe'en be ta wen.
[4] No uluu bexa be xagots ben ikwea' ladna bexa xabgi'i ten bexa
no be xin xa, [5] no list gak bexa, no yankea bexa dubtsa xabgi'i ten
bexa, no ula'ach bexa ta lid bexa, no utsin gak bexa ndo' be men,
no uxobgek bexa ndo' xabgi'i ten bexa. Itea be ta ndee nsabndo'
gun be xagots ben ndontsa lá inisi be men di'izh ten Dios.
[6] No liga gud ndo' be xabgi'i ben isensa'ab bexa xa ndo' be ta
ugap. [7] Sbe'en be ta wen bin ndontsa ini'í bexa xte'e nsabndo'
gun bexa. Le'a gor nluu lu bexa wa, utsin bluu bexa lak nsak
ladna Dios. [8] Bidi'izh sbe'en gealngea, ndontsa na'anpa xela iní'i

be men ndo' lu. We'e le'a bexa na lá nsak ladna ta nluu lu wa,
le'a bexa wa sdoka ladna no na'an xte'e gab bexa ndo' bega.
9 No gud ndo' bexa ndun ti'in ndo' stubga men, uxobgek bexa
ndo' xa nibe'e ten xa, no utsin gun bexa ta nsak ladna xa wa, na'anpa
ndi ikabto'o bexa ndo' xa wa. 10 No lá gun bexa gealwa'an, ndi gun
bexa ta nluu le'a bexa men wen nak, ndontsa ini'í be men ta wen
nak di'izh ten Dios, xa ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna wa.

Dios nlad le'a itea be men gap gealnaban

11 Le'a Dios mlu'u xte'e nkwea' ladna xa be men, ta gun gan gap
itea be men gealnaban. 12 Le'a xa wa nluu le'a beuna nsabndo'
ula'a itea be ta'a lá nsak ladna Dios no itea be ta ugap nlad beuna
gun beuna. Ndi sbe'en be ta wen gunbe'e beuna, no umbi'i gak
lado'o beuna ndo' Dios, no gun beuna ndo' gizhliyo ndee lak nsak
ladna Dios. 13 Li nsabndo' gun beuna ndalen kwenkea' beuna
gal wizh uzhe'eb wen, zha na ilen Jesucristo, xa nak Dios si'il
ten beuna, xa nsa'a gealnaban ndo' beuna. 14 Le'a xa wa msa'a
le'aka le'a xa sakndo' beuna, ndontsa ko'o xa beuna ndo' itea
be ke ten beuna. No mtsambi'i xa lado'o beuna, ndontsa gak
beuna xmen xa, bexa na uzhebpa nlad gun be ta wen.
15 Le'a be ta ndee bidi'izh ndo' bexa, no utenxe'a lu bexa no kuyo
lu bexa lakkata dub xa nibe'e. Lá ula'a lu uxelad bexa ta ndab lu.

Xte'e nsabndo' gak bexa nak xmen Jesucristo

3 No gud ndo' bexa ba' lá yalad bexa uxobgek bexa ndo' bexa
nakti'in no ndo' itea bexa nibe'e. No list kwe bexa gakno bexa
be men. 2 No na'anpa inisi bexa stubga men, no na'anpa kuyoto'o
bexa. Ndi utsin gak bexa no bcha'an gak bexa ndo' itea be men.
3 Le'a tiemp polta le'a beuna no na'anpa utsin ndanbe'e, no lá
nxobgek beuna ndo' Dios, no usankea beuna tso'o bexa ugap nak,
no ndencho beuna ndo' ta ugap ncho lado'o beuna no be ta ndal
ladna beuna, no ugap nak beuna, no ndaklono beuna bexa ndap ta'a.
Le'a be men nxee ladna ndo' beuna, no liga le'a beuna nxee ladna
ndo' be men. 4 Parea le'a Dios xa ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna,
mluu xa le'a xa ta ugeaka dub xa wen, no nkwea' ladna xa be men,
5 le'a xa ulo'o beuna ndo' be ke ten beuna. Parea na'anpa li ngun
xa ke na ndun beuna ta wen, ndi ta na uzhebpa nkwea' ladna Dios
beuna ulo'o xa beuna. No msa'a xa Espíritu ten xa uyo'o len lado'o
beuna, ndontsa umbi'i gak lado'o beuna ndo' xa, no gap beuna dub

gealnaban kub. [6] No uzhebpa msa'a xa Espíritu ten xa ndo' beuna, ta
na nge' ladna beuna Jesucristo xa ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna.
[7] Le'a ta na wen nya'an beuna ndo' Dios wa dub ta ga nsa'a xa. Ta
we'e le'a beuna ndenkea' gal uso' beuna dub gealnaban nunk lá idub.
[8] Le'a ta ndáp na' ndee wa ta ugeaka. Le'a na' nlad inibe'e lu ta
wa ndo' bexa na ndangea ladna Dios sa ba', ndontsa sbe'en be ta
wen gun bexa. Le'a be ta ndee wa be ta wen no sakno-yá itea be
men. [9] Parea lá gasyo'o lu ndo' be ta na'an xti'in ndadi'izh bexa, be
cuent ten bexa uyo'o polta, no nyoto'o bexa, no nyo bexa ke ten
ley mke'a Moisés. Le'a be ta li ndun bexa wa ta na'an xti'in.
[10] Le'a tal ton uchealuyo be xmen Cristo, gud ndo' xa wa dub biaj
natal top biaj yá lá gunta xa ta wa. Ná tal le'a xa lá nsakyo'ón ta
ndab lu wa, yá lá gudi'izhnota lu xa. [11] Le'a lu uni'íka le'a xa wa dub
xa ugap nak. Le'a be ta ndun xa wa le'a nluu le'a xa ndap ke.

Be ta lult mke'a Pabl ndo' Tito

[12] Le'a nat utu'ub na' Artemas natal Tíquico ndo' lu. Le'a zha na
ilansea' dub xa sa ba', uxax gi'id ina' lu na' gezh Nicópolis, le'a na'
ndee mbinbe'e yo'o na' sa wa idub tiemp kwal. [13] No gokno Zenas xa
ntsid ley no Apolos ndontsa gor na ika'an bexa sa ba' na'an xta'an
gun jwalt nes ya'be bexa. [14] Le'a bexa na no nak beuna xmen Cristo
ndencho sa ba' nsabndo' utsid bexa gun bexa be ta wen, usa'a bexa
be ta'a nki'in be men, ndontsa isu'u bexa gakno bexa men.
[15] Le'a itea bexa na ndeno na' nidi'izh ndo' lu. Unidi'izh sakndo'
na' ndo' itea bexa nak xmen Jesús sa ba', le'a bexa nak amig ten besa.
Le'a na' na'ab ndo' Dios mas uzhe'eb utsin gunno xa bega. Lika gak-a.

Git mtu'ub Pabl ndo' Filemón

Le'a Pabl mke'a git ndee ndo' Filemón, dub xa no nak xmen Cristo ncho gezh Colosas. Le'a xa wa uzhe'eb dub xa rik. Le'a dub xa nsalea' Onésimo dub esclavo ten Filemón mxo'on xa ndo' xa, cha tso'o wa mgondo' xa di'izh ten Cristo, ta mbidi'izh Pabl ndo' xa zha na nkeanyaw xa Roma. Le'a git ndee mtu'ub Pabl go'o Onésimo ndo' Filemón gezh Colosas. Unab Pabl ndo' Filemón gunge' ladna xa ndo' Onésimo, utsin gunno xa xa ta na no xa nak xmen Cristo. No ndab Pabl le'a tal ncho xta'an mbinno Onésimo Filemón natal xta'an nsa'ab xa le'a Pabl skixka ta wa. Ndab Pabl le'a bexa nak xmen Cristo dubtsa nak, guni'i tal xa xa rik natal na'an.

Pabl nidi'izh ndo' Filemón

1 Le'a na' ndee Pabl xa nkea litgi'ib ke na ndun na' ti'in
ten Jesucristo. Le'a na' no Timoteo xa nak cuent dub
wit na', nke'a besa git ndee ndo' lu Filemón, lu no ndun ti'in
ten Cristo. [2] No nidi'izh besa ndo' Apia xa nak cuent bsan
beuna, no ndo' Arquipo xa no ndakno beuna ndun beuna ti'in
ten Dios, no ndo' itea bexa nzhealbe ta lid lu ba'.
[3] Na'ab na' ndo' Dios Xus beuna no ndo' Jesucristo Xwan beuna
utsin gak bexa ndo' bega, no gun bexa wen yoo ladna bega.

Filemón nkwea' ladna be ltsa'a na

[4] Le'a gor na ndadi'izhno na' Dios, na'ab na' ndo' Dios gakno Dios
lu, no nsa na' xno ndo' Dios, [5] geal le'a na' ndón xte'e ndankea
lu Jesús Xwan beuna, no nge' ladna lu xa, no nkwea' ladna lu
itea bexa nak xmen Jesús. [6] Na'ab na' ndo' Dios le'a ta na dubtsa
nge' ladna beuna Cristo, ta we'e le'a lu mas igondo' ta wen nsa'a
Dios ndo' beuna nak xmen Cristo. [7] Uzhebpa nten ladna besa
no mas nsen besa juers, gor ndo'ón besa xte'e nkwea' ladna lu
be xmen Cristo, le'a lu ndun mas utsin nyo'o ladna bexa.

Pabl ndab ndo' Filemón utsin gak ndo' Onésimo

[8] Le'a ta na nak beuna xmen Cristo, ta we'e syo'o gan inibe'e
na' ndo' lu ta nsabndo' gun lu. [9] Ná le'a na' ndi na'ab ndo' lu,

geal le'a na' uní le'a lu nkwea' ladna na'. Le'a na' Pabl yá xa gox
na', no nkea na' litgi'ib ke na ndun na' ti'in ten Jesucristo. [10] Nat
na'ab na' ndo' lu utsin gak lu ndo' Onésimo, le'a xa nak cuent
dub xi'ín na', ta na mbingea ladna xa Jesús len litgi'ib ndee.
[11] Polta le'a Onésimo na'anpa utsin ngun ti'in ten lu. Ná
nat le'a xa su'u gun ti'in ndo' lu, lak nsu'u xa ndakno xa
na'. [12] Le'a nat le'a na' utu'ubgal xa ndo' lu. Cha utsin gunno
lu xa gor ilansea' xa, lakta utsin ndanno lu na'.
[13] Le'a na' nlad yanyo'o Onésimo wats na' sa ndee, ndontsa gakno
xa na' sakndo' lu, ndalen nkea na' litgi'ib ndee ke na ndadi'izh na'
di'izh ten Cristo. [14] Ná le'a na' na'anpa gáp yanyo'o xa sa ndee tal
le'a lu lá nlad. Le'a na' nlad gun lu ta na'ab na', parea na'anpa ta
na juerska li gun lu, ndi ta na nlad lu li gun lu. [15] Natal ga ta we'e
mla'a Onésimo lu dub nde'eptsa, natsa bi le'a itancha' xa ndo' lu
idub tiemp. [16] Nat le'a Onésimo na'anpa yak xa nduntsa ti'in ndo' lu.
Nat le'a xa no nak dub xmen Dios, cuent dub wit beuna xa. Le'a na'
uzhe'eb nkwea' ladna xa, ná le'a lu nsabndo' mas ikwea' ladna xa,
le'a xa no nak xmen Jesús, no nak xa dub xa ndun ti'in ndo' lu.
[17] Tal lu nsak le'a na' no nak ltsa'a lu, utsin binno Onésimo
lakta utsin nak lu ndo' na'. [18] Ná tal xa xta'an mbinno lu polta wa
natal xa nsa'ab ndo' lu, le'a na' skixka ta wa. [19] Le'a na' ndee Pabl
ya'a na' nke'a na' letr ndee ndo' git: le'a na' skixka be ta nsa'ab
Onésimo ndo' lu, maska uni'í lu le'a lu no nsa'ab ndo' na'.
[20] Le'a ta na dubtsa nak beuna xmen Cristo, na'ab na'
ndo' lu gun lu ta wa, ndontsa wen yo'o lad na'.
[21] Nke'a na' be ta ndee ndo' lu, le'a na' uní le'a lu sunka ta na'ab na'
wa, no gast mas sian be ta wen gun lu. [22] Bsaxkwa'a dub sa yo'o na',
le'a na' nsak le'a Dios ula'a gal ina' na' bega lak nab bega ndo' Dios.

Be ta lult mke'a Pabl ndo' Filemón

[23] Le'a Epafras nidi'izh ndo' lu, le'a xa nkeano na' litgi'ib ndee ke na
ndun xa ti'in ten Cristo Jesús. [24] Nsea Marc no Aristarco no Demas no
Luc bexa ndakno na' ndun besa ti'in, le'a bexa wa no nidi'izh ndo' lu.
[25] Na'ab na' ndo' Jesucristo Xwan beuna mas uzhe'eb
utsin gunno xa bega. Lika gak-a.

Git ukea ndo' be xmen Jesucristo, be men Hebreo

Le'a git ndee mke'a dub xa ndo' be xmen Cristo bexa judio uyo'o tiemp polta wa. Ndab-a le'a bexa judio bexa nak xmen Cristo yá lá nsabndo'ta usa'a xnab ndontsa yu'u be ke ten bexa, le'a be xnab ten man wa lá yoo gan utsu'u be ke ten be men. No sian biaj ndab xa ndo' bexa na'anpa gun ngud bexa no na'anpa icha'ab bexa, ndontsa yá lá yachta bexa ndo' be ta ugap mbin bexa polta. Le'a Hebreos capítulo 11 nse'at kwa'ad bexa uzhe'eb mge' ladna Dios, ta mbin wen mya'an bexa ndo' Dios.

Dios mbinti'in Xin na gudi'izh ndo' be men

1 Le'a polta le'a Dios sian biaj nsea sian mod mbidi'izh ndo' be
usan gox ten beuna, mbinti'in xa be profet gudi'izh sakndo' xa.
[2] Parea nat le'a be wizh lult ndee, le'a Dios mbinti'in le'aka Xin na
mbidi'izh xa ndo' beuna. Le'a Dios le'a mti xa wa mbinde'e xa gibe'a
no gizhliyo, no mso' Dios xa nak xa Xwan itea be ta'a. [3] Le'a Xin
Dios nluu xte'e uzhe'eb si'il nak Dios, no nak xa lakkata nak Dios
Xus xa. Le'a juers ten ta ndab xa, le'a xa ndun le'a gizhliyo no gibe'a
ndakti'in. Le'a tso'o na mbin xa ta mtsambi'i xa beuna ndo' be ke ten
beuna, cha mkea xa gibe'a, usob xa wats lad ga'al sa nibe'e Dios.

Xin Dios uzhebpa mas nsak ndo' be angel

[4] Le'a nat le'a Xin Dios uzhebpa mas nsak ndo' be angel, lak
lea' xa uzhebpa mas nsak ndo' lak nsalea' be angel. [5] Le'a Dios
na'anpa ngab ndo' ni dub angel lak ndab xa ndo' Xin xa, ndab xa:

> Le'a lu nak Xi'ín na', nat le'a na' nak Xus lu.[a]

No ndab Dios:

> Le'a na' gak Xus xa, le'a xa gak Xi'ín na'.[b]

[6] Le'a gor na mtu'ub Dios Xin na ndo' gizhliyo, le'a xa ndab:

---

[a] **1:5** Sal. 2:7 [b] **1:5** 1 Cr. 17:13

Le'a itea be angel ten na' yankea xa.[a]

7 Le'a cuent ten be angel le'a di'izh ten Dios ndab:

Le'a Dios ndun le'a be angel ten xa nyak cuent mbi,
le'a bexa ndun ti'in ndo' xa wa nyak cuent beal' gi'.[b]

8 Ná le'a cuent ten Xin Dios ndab Dios:

Le'a lu Dios nibe'e idub tiemp.
Lu ndon le'a utsin nibe'e ndo' be men.
9 Le'a lu nsak ladna be ta wen ndun be men,
no nxee ladna lu ndo' ta ugap ndun bexa.
Ta we'e le'a na' Dios ten lu mti na' lu inibe'e lu,
ndontsa mas uzhebpa iten ladna lu ndo' be ltsa'a lu.[c]

10 No ndab Di'izh ten Dios:

Le'a go xa nibe'e, zha ndon ned mtexan ga gizhliyo nsea gibe'a.
11 Le'a gal dub wizh le'a be ta wa initndo',
ná le'a go idub tiemp nchoka.
Le'a be ta wa gak gox lak ndak gox dub lad.
12 Cha udu'ud ga-yá cuent dub ble'a lad,
cha izhe'a-yá lak nche'a dub men xab na.
Ná le'a go dubtsa nak,
no idub tiemp ncho ga.[d]

13 Le'a Dios na'anpa ngab ndo' ni dub angel lak ndab xa ndo' Xin xa:

Usob wats na' lad ga'al ndee, gast gal gor ute na'
bexa ndaklono lu xan ndats lu, inibe'e lu bexa.[e]

14 Le'a itea be angel naktsa espíritu ndun ti'in ndo' Dios, ntu'ub Dios bexa gakno xa be men, bexa gap gealnaban ndo' Dios.

---

[a] **1:6** Dt. 32:43 [b] **1:7** Sal. 104:4 [c] **1:8-9** Sal. 45:6-7 [d] **1:10-12** Sal. 102:25-27
[e] **1:13** Sal. 110:1

Na'anpa nsabndo' yach be xmen Cristo

2 Ta we'e le'a beuna mas nsabndo' ula'ach gealngea ten Dios ta
mbi'ín beuna, na'anpa ula'a beuna-yá. [2] Le'a di'izh ten Dios ta
mbidi'izh be angel ndo' be men polta wa dub ta ta ugeaka. Le'a itea
be men na lá uxobgek ndo' di'izh wa, le'a Dios mtsaksi bexa lak
nsabndo'-yá. [3] No liga mas segur utsaksika Dios beuna, tal le'a beuna
lá igondo' xte'e wen nak ta nsa'a Dios, ngo'o xa beuna ndo' be ke ten
beuna. Le'a Jesús ngok xa ned mbidi'izh di'izh wa ndo' be men; we'e
le'a bexa na mbi'ín ta wa cha mbidi'izh ndo' beuna le'a-yá ta ugeaka.
[4] Le'a Dios le'a mluu le'a di'izh mbidi'izh bexa wa ta ugeaka, msa'a
Dios sian ndo' be uyon ndun bexa, nsea sian be ta'a ndanseana be
men, nsea msa'a Dios Espíritu ten na ndo' bexa lakka nlad Dios.

Jesucristo myak men

[5] Le'a Dios na'anpa ngab ndo' be angel le'a bexa wa inibe'e sa yoo
beuna ndo' gizhliyo kub ilen wa, ta na li ndadi'izh besa wa. [6] Ndi
ncho dub sa nkeani'i di'izh ten Dios, ndab dub men ndo' Dios:

¿Ton nak besa zha nkwea' ladna go besa?
¿No ton nak besa ndakno go besa zha?
[7] Le'a go mbin le'a be men stidotsa uxee nsak ndo' be angel.
No msa'a go dub ta'a no besa nsak,
nsea msa'a go juers no besa inibe'e ndo' be ta'a mbinde'e go.
[8] No mte go itea be ta'a xan ndats be men inibe'e bexa-yá.[a]

Le'a ta na li mte Dios itea be ta'a xan ndats be men, ta we'e inibe'e
beuna ndo' itea be ta'a guni'i xta'an-a. Parea le'a ta wa biseata
gal zha gak cumplir. [9] Ná nat le'a beuna uni'í le'a Dios mbin le'a
Jesús stidotsa uxee nsak ndo' be angel dub nde'ep. Le'a Jesús uni'í
gealkwea' gast ngut xa sakndo' beuna. Ná nat le'a Dios myunno Jesús
uzhebpa dub xa nsak no dub xa nibe'e. Le'a ta na mkwea' ladna Dios
be men, ta we'e le'a Jesús ngut sakndo' itea be men.
[10] Le'a iteanak be ta ncho ta mbinde'eka Dios, no juers ten xa
ndakti'in iteanak be ta'a. Le'a Dios nlad le'a kwa'ad be men yak
xin xa, cha yo'o xa bexa gibe'a sa ncho xa. Ta we'e mla'a Dios
utid Jesucristo be gealkwea' ndontsa ngok cumplir ta na nsabndo'
gun Jesús, xa na ngo'o be men ndo' be ke ten bexa. [11] Le'a Jesús

---

[a] **2:6-8** Sal. 8:4-6

mtsambi'i beuna ndo' be ke ten beuna, no nak Dios Xus beuna
na li msambi'ila wa. Ta we'e le'a Jesús na'anpa ndo ladna ndab
xa le'a beuna wit na nsea bsan xa. [12] Ndab Jesús ndo' Dios:

Gudi'izh na' cuent ten go ndo' be wit na'
nsea ndo' be bsan na'.
No ganke'a na' go lat bexa ndankea ga.[a]

[13] No ndab xa:

Le'a na' ndee Diostsa ige' ladna.

Nsea ndab xa:

Le'a na' nso'no be men msa'a Dios ulach na',
bexa nak xin xa.[b]

[14] Le'a beuna nak xin Dios wa, le'a beuna menka. Ta we'e le'a Xin
Dios no ngok men, myak xa lak nak beuna. Cha ngut xa ndontsa gun
xa gan ndo' maxu'u, xa ndap juers gut be men. [15] Litsa mbin Jesús
gan uto'o be men ndo' ya'a maxu'u, bexa nzheb ndo' gealgut idub
nban xa. [16] Le'a beuna uni'íka le'a Jesús na'anpa mbi'id gakno xa be
angel, le'a xa ndi mbi'id ndontsa gakno xa beuna nak xin Abraham.
[17] Ta we'e li myak xa lakka nak beuna nak wit xa, ndontsa ikwea'
ladna xa beuna no wen gun xa ti'in ten ule'ay, iso' xa ndo' Dios
sakndo' beuna ndontsa utsu'u Dios be ke ten beuna. [18] Le'a Jesús
utid ndo' gealkwea' no mlad maxu'u utsabgix Jesús, ta we'e nat le'a
Jesús su'u gakno beuna gor na nlad maxu'u utsabgix beuna.

Jesús mas nsak ndo' Moisés

3 Bego nak beuna xmen Dios, bexa mtsambi'i Dios lado'o na,
le'a Dios le'a mti bega gak bega xmen xa. Ta we'e nat binbe'e
bega xte'e nak Cristo Jesús. Le'a xa le'aka Dios mtu'ub, no nak
xa ule'ay ndon le'a nsak cuent ten ta nchankea beuna Dios. [2] Le'a
Dios le'a ulaxo'ob Jesús gak xa ta wa. Le'a Jesús cha uzhe'eb
utsin mbin ti'in wa, lak utsin mbin Moisés ti'in ten Dios lat bexa
nak xmen Dios. [3] Ná le'a Jesús mas nsak ndo' Moisés, lak dub xa
mbinde'e dub ni'i mas nsak ndo' ni'i wa. [4] Le'a itea be ni'i menka

---

[a] **2:12** Sal. 22:22 [b] **2:13** Is. 8:17-18

ndande'e, parea le'a Dios le'a ndande'e iteanak be ta ncho. [5] Le'a
Moisés ngokno be xmen Dios, utsin mbin xa ti'in ten Dios cuent
dub mos. Mbidi'izh xa be di'izh na ndi'izh gab Dios ndo' bexa wa.
[6] Ná le'a Cristo le'a nak Xin Dios, utsin ndakno xa be xmen Dios.
Le'a beuna no nak xmen Dios, tal le'a beuna lá ula'a ta nge' ladna
beuna Dios, no ta ndenkea' beuna ta usa'a Dios ndo' beuna.

Sa une'e be xmen Dios wats Dios

[7] Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab Espíritu ten Dios ndo' be men:

Tal le'a bego go'ón ta ndab Dios wizh nat,
[8] lá gun ngud bega lado'o bega,
lak mbin bexa zha utencho bexa ge'e sa bid,
mbin bexa preb Dios ná xte'e gunno Dios bexa.

[9] Ta we'e ndab Dios:

Le'a sa wa le'a be usan gox ten bega mbin preb na',
maska dub top ga'al li'in uni'í bexa be ta wen
mbinno na' bexa.
[10] Ta we'e ngokloo na' ndo' bexa ncho zha wa,
ndáp na' uzhebpa ndun bexa ta ugap,
no na'anpa nxobgek bexa ndo' na'.
[11] Ta we'e ngokloo na' ndo' bexa wa,
ndáp na' le'a bexa ni dub mod
lá yoo gan yate sa ndi'izh une'e bexa wats na'.[a]

[12] Bego nak beuna xmen Cristo, bla'ach bega na'anpa yoo dub ta
ugap len lado'o bega, cha ula'a bega ta ndangea ladna bega Dios, no
isasit bega wats Dios nban. [13] Ndi btenxe'a bega be ltsa'a bega itea
wizh, nattsa bi nchasea wizh nat. We'e na'anpa ukedino maxu'u ni
dub bega gun bega ta ugap, cha yak ngud lado'o bega. [14] Le'a beuna
dubtsa nak no Cristo, tal le'a beuna idub tiemp ige' ladna xa, lak mge'
ladna beuna xa zha ned wa. [15] Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Tal le'a bega go'ón ta ndab Dios wizh nat,
lá gun ngud bega lado'o bega, lak zha mbin
bexa Israel preb Dios.[b]

---

[a] **3:7-11** Sal. 95:7-11 [b] **3:15** Sal. 95:7-8

16 ¿Ton bexa na li mbi'ín ta ndab Dios wa zha, ná cha mbin
bexa preb xa wa? Le'a ta wa bexa Israel, bexa ulo'o Moisés nacion
Egipto. 17 ¿No ton ndo' ná ngokloo Dios dub top ga'al li'in zha? Le'a
ta wa ndo' bexa na li ugap mbin, cha ngut bexa ge'e sa bid wa.
18 ¿No ton ndo' ná ndab Dios ni dub mod lá yoo gan yate bexa
sa ndi'izh une'e bexa wats Dios zha? Le'a ta wa ndo' bexa na li
lá uxobgek ndo' Dios. 19 Le'a beuna uni'íka le'a bexa wa lá yoo
gan yate sa wa, ta na lá ngungea ladna bexa ta ndab Dios wa.
4 Le'a nat le'a Dios bi ndab le'a beuna syo'o gan yate sa une'e
beuna wats xa. Ta we'e nsabndo' ula'ach beuna le'aka beuna,
ndontsa na'anpa ncho bega gal gor lá yoo gan yate sa wa. 2 Le'a
beuna mbi'ínka di'izh wen ten Dios, lak mbi'ín bexa uyo'o polta-yá.
Parea le'a ta na mbi'ín bexa di'izh wa na'anpa ngakno bexa, le'a
bexa lá ngungea ladna-yá. 3 Ná le'a beuna ndangea ladna di'izh
wa, ta we'e syoteka beuna sa une'e beuna, lak ndab Dios:

Ta we'e ngokloo na' ndo' bexa wa,
ndáp na' le'a bexa ni dub mod lá yoo gan yate
sa ndi'izh une'e bexa wats na'.[a]

Le'a be ti'in ten Dios myando'la zha utexanta gizhliyo, 4 lak nkeani'i
di'izh ten Dios, ndab-a:

Wizh isaga'ad le'a Dios mne'e ndo' itea be ti'in ten xa.[b]

5 No ncho sa nkeani'i-yá ndab Dios:

Le'a bexa wa na'anpa yate sa ndi'izh une'e bexa wats na'.[c]

6 Le'a be men bi syo'o gan yate wats Dios, ná le'a bexa na ned mbi'ín
di'izh wen ten Dios wa na'anpa yate, geal le'a bexa lá uxobgek ndo'
Dios. 7 Le'a Dios ndab le'a wizh nat bi ncho tiemp, lak ndab xa ndo'
David sian li'in tso'o na uyo'o Moisés wa, lak nkeani'i di'izh ten Dios:

Tal le'a bega go'ón ta ndab Dios wizh nat,
lá gun ngud bega lado'o bega.[d]

8 Tal le'a Josué ngun gan une'e bexa Israel polta wa, we'e le'a Dios
na'anpa ngab ncho stubga wizh une'e be men wats Dios. 9 Ta we'e

---

[a] **4:3** Sal. 95:11 [b] **4:4** Gn. 2:2 [c] **4:5** Sal. 95:11 [d] **4:7** Sal. 95:7-8

le'a beuna uni'í bi ncho dub sa une'e beuna nak xmen Dios. [10] Le'a
tal ton yate sa une'e xa wats Dios wa, le'a xa wa une'e ndo' ti'in ten
na, lak mne'e Dios ndo' ti'in ten na.
[11] Ta we'e uzhebpa gun beuna juers yate beuna sa une'e beuna
wa, ndontsa na'anpa yasea ni dub beuna lak ngwasea bexa lá
uxobgek ndo' Dios tiemp polta. [12] Le'a itea be di'izh ndab Dios
ta nban, no ndap-a juers. No mas wach-a ndo' dub spad top to'o
na wach, sun-a gan usaxe'a-yá be ta uga'ach, gast nluu-yá xte'e
nak ta ndanbe'e beuna nsea ta ncho len lado'o beuna. [13] Le'a
ni dub ta'a wa lá yoo gan ukachko beuna ndo' Dios, le'a cuent
ten Dios le'a iteanak be ta'a ndon usaxe'a nak. Le'a gal dub wizh
ilaya' beuna ndo' Dios, gab beuna itea be ta'a mbin beuna.

Jesús nak ule'ay ndon le'a nsak

[14] Nat le'a ncho dub xa nak ule'ay ndon le'a nsak ten beuna.
Le'a ta wa Jesús Xin Dios, xa nsea' gibe'a ba' no nso' xa ndo' Dios
sakndo' beuna. Ta we'e lá ula'a beuna ta na ndangea ladna beuna
xa. [15] Le'a xa na nak ule'ay ndon le'a nsak ten beuna no uni'í le'a
beuna lá ndun gan nxobgek ndo' Dios ncho zha. Le'a lak nlad
maxu'u utsabgix beuna, no likaga mlad maxu'u utsabgix Jesús,
parea le'a Jesús ni dub ta ugap lá ngun. [16] Ta we'e lá izheb beuna
ibii beuna wats Dios Xa Nibe'e, gor na iki'in beuna gakno xa beuna,
le'a xa nkwea'pa ladna beuna, no utsin ndanno xa beuna.
5 Le'a itea be ule'ay ndon le'a nsak ten bexa Israel, le'a Dios
le'a nti bexa lat be men. Ngoxo'ob Dios bexa gun bexa ti'in
ndo' Dios sakndo' be men, nsa'a bexa be ta'a no be man xnab
ndo' Dios, ndontsa yu'u be ke ten be men. [2] Le'a dub ule'ay
nlats ladna bexa na lá ini'í xte'e gun, no bexa na ndun ta lid
le'a nak, geal le'a ule'ay wa ncho gor lá ndun gan uxobgek ndo'
Dios. [3] Ta we'e le'a xa wa nsabndo' usa'a man xnab ndo' Dios,
ndontsa yu'u be ke ten le'aka le'a xa, no be ke ten be men.
[4] Na'an ton yoo gan gab le'a gun ti'in ten ule'ay ndon
le'a nsak, le'a Dios ndi le'a uti xa wa lak mti Dios Aarón.
[5] No liga le'a Cristo na'anpa ngab le'aka xa gak ule'ay ndon
le'a nsak. Le'a Dios le'a mti xa, ndab Dios ndo' xa:

> Le'a lu nak Xi'ín na',
> nat le'a na' nak Xus lu.[a]

---

[a] **5:5** Sal. 2:7

[6] Nsea stub sa nkeani'i ndab Dios:

Le'a lu le'a nak ule'ay idub tiemp,
lakta ngok Melquisedec ule'ay.[a]

[7] Le'a zha uyo'o Cristo ndo' gizhliyo ndee, le'a xa uge' uní'i
no mbi'in xa gor ndadi'izhno xa Dios, unab xa ndo' Dios gakno
Dios xa, le'a Dios ndap juers lá gat xa. Le'a Dios mbi'ínka ta li
unab xa wa, geal le'a xa uzhebpa nxobgek ndo' Dios. [8] Le'a Cristo
le'a nak Xin Dios, ná le'a xa utidka gealkwea' wa ndontsa ngók
xa uxobgek xa ndo' ta nlad Dios. [9] No ta na li mbin Cristo lakka
nlad Dios wa, ta we'e le'a tal ton uxobgek ndo' Cristo, le'a Dios
usa'a dub gealnaban kub ta nunk lá idub. [10] No ulaxo'ob Dios Jesús
gak xa ule'ay ndon le'a nsak, lak ngok ule'ay Melquisedec.

Lá ula'a be men ta na nge' ladna xa Jesús

[11] Bi ncho sianta be ta'a nlad na' uke'a na' cuent ten ta wa,
parea uzhebpa bid uke'a na'-yá dub mod na yakbe'ena bega-yá,
le'a bega uzhebpa cha'aw nyakbe'ena. [12] Le'a nat le'a bega yá
kwen ndangea ladna Cristo, nsabndo' gakla bega mech nluu be
men. Parea le'a bega bi nki'in uluugal dub xa bega stub biaj
be ta nak xan di'izh ten Dios. Le'a bega nak cuent medo'o ndo
chizh, dub me'ed bi lá isu'u gaw. [13] Le'a tal ton lá nyakbe'ena
xte'e nsabndo' gun xa, le'a xa wa nak cuent dub medo'o. [14] Ná
le'a bexa na uni'í xta'an nsabndo' gun xa, no xta'an lá nsabndo'
gun xa, le'a xa wa nak cuent dub men gox ndákka ndaw.

6 Nat yá lá utsidta beuna be ta ned mtsid beuna cuent ten Cristo.
Le'a beuna ndi utsid be ta nsabndo' utsid dub xa mas ndákla.
Yá lá gudi'izhta na' ndo' bega stub biaj be ta ned wa, xte'e ula'a
beuna be ta ugap ndun beuna, no xte'e ige' ladna beuna Dios, [2] no
xte'e nsabndo' italea' beuna, no xte'e uxo'ob beuna ya'a beuna
tso'o stub xa, no xte'e ixiste Dios bexa ngut, no xte'e utsaksi
Dios bexa ta nunk lá idub, bexa ndap ke ndo' Dios. [3] Tal le'a
Dios ula'a, le'a na' ndi uluu dub ta'a xa'aga ndo' bega.

[4] Le'a ncho bexa nchando'la xe'a ten Dios, no ndákla xa ta
msa'a Dios ndo' xa, no nchola Espíritu ten Dios len lado'o xa, [5] no
nchando'la bexa di'izh wen ten Dios, no uni'íla bexa le'a Cristo
inibe'e tiemp ilen. [6] Parea tal le'a bexa wa ula'a Cristo, le'a bexa

---

[a] **5:6** Sal. 110:4

lá yoota gan ula'agal ta ugap nak bexa, no isengal bexa nes ten
Dios. Le'a ta ugap ndun bexa wa cuent nke'agal bexa Xin Dios ndo'
cruz, usalad ndanno bexa Jesús ndo' ga'al be men. 7 Le'a bexa na
ndangeaka ladna Cristo, le'a bexa wa nak cuent dub ble'a yo sian
biaj nla' gi ndo'-yá, cha nzhe'alyazh-a, wen nsa'a-yá be ta gaw bexa
ndun ti'in sa wa. 8 Ná le'a bexa na nla'a ta ndangea ladna bexa
Cristo, le'a xa wa nak cuent dub ble'a yo nsa'a yagich nsea be gix
nso' gich. Le'a yo wa na'an xti'in, cha gal dub wizh yol' ta wa.
9 Bego amig ten na', maska li mke'a na' be ta ndee, le'a besa
uni'í le'a bega wenka nak, no ndapka bega gealnaban ndo' Dios.
10 Le'a Dios ndun sbe'en ta nsabndo'ka, le'a xa lá yalad xte'e ndun
bega ti'in ten xa, ta nluu le'a bega ndankeaka Dios. Le'a ta wa
ta na ndakno bega be ltsa'a bega, bexa no nak xmen Cristo, no
bi le'aka ta wa ndun bega. 11 Parea le'a besa nlad le'a kadga dub
bega li gun idub tiemp, ndontsa gal uso' bega ta na ndenkea' bega
usa'a Dios ndo' bega. 12 We'e na'anpa icha'ab bega gun bega ta
wen, ndi gun bega lak ndun bexa na nge' ladna Dios, nxik bexa
ndo' itea be ta'a, gast gal uso' xa be ta ndab Dios usa'a Dios.

Be ta ndab Dios ta ugeakapa nak

13 Na'an stub xa mas nsak ndo' Dios, ta we'e le'a gor na
ndab Dios le'a Dios ta ugeakapa usa'a dub ta ika'a Abraham,
le'a xa mbinti'in le'aka lea' xa, 14 ndab xa:

> Le'a na' ta ugeaka mas gakno lu no sian be ta'a,
> no gun na' uzhebpa yak kwa'ad be men gak ras ten lu.[a]

15 Le'a Abraham wa cha kwen ukenkea' ni lá ngach ladna xa. We'e
cha ngol uso' xa ta li ndab Dios usa'a Dios ndo' xa wa. 16 Le'a gor na
ndab dub men le'a xa ta ugeakapa gun dub ta'a, le'a xa nse'at lea'
stub xa mas nsak. Le'a ta wa nluu le'a xa ta ugeakapa gun ta wa. 17 Ta
we'e le'a gor na nlad Dios gab Dios le'a xa ta ugeakapa usa'a ta ndab
xa, na'anpa uche'a xa ta ndab xa, le'a xa ndanti'in le'aka lea' xa.
18 Le'a gor na ndab Dios gun Dios dub ta'a, no ndanti'in xa le'aka
lea' xa, le'a itop ta wa gab le'a xa ta ugeakapa gun ta wa, geal le'a
Dios na'anpa ndun gealkwi'in. Ta we'e nbii beuna wats Dios ndontsa
gakno xa beuna. No ndenkea' beuna usa'a xa ta wen gal uso' beuna,
lak ndab xa ndo' beuna. 19 Le'a ta ndenkea' beuna wa ta ugeakapa

---

[a] **6:14** Gn. 22:16-17

gak, cuent dub gi'ib kwe'a nsensa'ab dub barco ndo' nitsdo'o. No
uni'í beuna le'a beuna syo'o gan yate wats Dios. [20] Le'a Jesús ned
uyote sa wa ndontsa no beuna syo'o gan yate wats Dios. No nak xa
ule'ay ndon le'a nsak idub tiemp, lak ngok Melquisedec ule'ay.

Jesucristo dub ule'ay lak ngok Melquisedec

7 Le'a Melquisedec wa ngok rey nibe'e gezh Salem, no ngok xa
ule'ay ndo' Dios xa ndon le'a nsak. Le'a dub zha le'a Abraham
uteyono pla be rey, cha mbin xa gan ndo' bexa wa. We'e le'a gor
na nchala'ncha' xa, le'a Melquisedec uto'o ngwa'ikanes Abraham,
ndab xa xte'e uzhe'eb wen gakno Dios Abraham. [2] Le'a Abraham
cha myun cuent diezmo ten itea be ta'a mlat xa ndo' be rey wa ndo'
Melquisedec. Le'a di'izh Melquisedec wa gab: dub men utsin nibe'e.
No nak xa rey ten Salem, dub di'izh gab: xa ndun wen kwe be men.
[3] Le'a di'izh ten Dios ni lá ngab ná ton nak xus xa no xna'a xa no
be usan gox ten xa. No ni lá ngab-a pol ngol xa no pol ngut xa. Ta
we'e le'a xa ngok lak nak Xin Dios, nak xa ule'ay idub tiemp.

[4] Nat binbe'e bega ná xte'e uzhebpa nsak Melquisedec wa, le'a
Abraham usan gox ten bexa Israel myun cuent be diezmo ten be
ta mlat xa ndo' be rey wa. [5] Le'a bexa nak ule'ay ten bexa Israel
nak ras ten Leví no ras ten Abraham. Le'a ley ten Dios nkeani'i
le'a be ule'ay wa ika'a be diezmo, ta nsa'a iteata bexa Israel, bexa
no nak ras ten Abraham. [6] Le'a Melquisedec wa na'anpa dub xa
ras Leví, parea le'a xa uka'a be diezmo msa'a Abraham. Cha le'a
Melquisedec ndab ndo' Abraham le'a Dios uzhe'eb gakno Abraham,
xa na ndabla Dios usa'a Dios be ta wen ndo' na. [7] Le'a beuna
uni'íka le'a tal dub xa ndab ndo' stubga men ná xte'e wen gunno
Dios xa wa, le'a xa li ndab wa mas nsak ndo' stub xa wa.

[8] Le'a be ule'ay na li nsen diezmo, le'a gal dub wizh le'a bexa satka.
Parea le'a Melquisedec nak cuent dub xa bi nban, le'a di'izh ten Dios
na'anpa ndab le'a xa wa ngut. [9] Le'a bexa ras ten Leví nak bexa nsen
diezmo ndo' be men. Parea le'a gor na myun Abraham cuent diezmo
wa ndo' Melquisedec, le'a ta wa cuent no bexa ras ten Leví msa'a. [10] Li
syo'o gan gab beuna geal le'a Leví wa dub xa ras ten Abraham, parea
le'a gor na li ngwa'ikanes Melquisedec Abraham le'a Leví biseata gal.

[11] Le'a ley msa'a Dios ndo' bexa Israel wa ndab le'a bexa ras
ten Leví gak be ule'ay, ná le'a be ule'ay wa lá gun gan wen ya'an
be men ndo' Dios. Ta we'e nsabndo' ncho stub ule'ay xa'aga, dub
xa na'anpa nak lak ngok ule'ay Aarón. Ndi nak xa dub ule'ay lak
ngok ule'ay Melquisedec. [12] Le'a nat le'a ta na ncho stub ule'ay

xa'aga mod nak wa, ta we'e nsabndo' yoo stub di'izh xa'aga
nak ndo' ley ten Moisés wa. 13 Le'a xa nak ule'ay wa, le'a xa
wa uto'o stubga ras ten bexa Israel, bexa na'anpa ndi'izh ngak
be ule'ay. 14 Le'a xa wa Jesucristo Xwan beuna, xa ulen ras
ten Judá, dub ras na'anpa ngab Moisés ito'o be ule'ay.
15 Le'a ta ndee wa mas lid bid yakbe'ena beuna, tal le'a beuna
gungea ladna le'a Jesús le'a nak stub ule'ay lak ngok Melquisedec,
xa'aga nak xa ndo' iteata be ule'ay. 16 Le'a Jesús na'anpa nak dub ule'ay
lak nak bexa nto'o lat dub ras be men lak nibe'e ley, ndi nak xa ule'ay
geal ndap xa juers nban xa idub tiemp. 17 Lak nkeani'i di'izh ten Dios:

Le'a lu le'a nak ule'ay idub tiemp,
lak ngok Melquisedec ule'ay.[a]

18 We'e le'a ley mke'a Moisés wa yá na'anta xti'in, uzhebpa ule'a
nak-a no lá isu'u-yá. 19 Le'a ley wa ni dub tuzh lá ndakno beuna wen
ya'an beuna ndo' Dios. Nat ndi ncho stub ta'a mas wen ndenkea'
beuna usa'a Dios, ta ula'a Dios ibii beuna wats xa.
20 Le'a Dios mbinti'in le'aka lea' xa gor na ndab xa le'a
Jesucristo nak ule'ay wa. 21 Le'a gor na ngok be men ule'ay,
le'a Dios na'anpa li ngab. Parea le'a cuent ten Jesús le'a Dios
mbinti'in le'aka lea' xa, lak nkeani'i di'izh ten Dios:

Le'a ta ndee ta ndab Dios,
le'a xa na'anpa nche'a ta ndab xa:
"Le'a lu le'a nak ule'ay idub tiemp,
lak ngok Melquisedec ule'ay."[b]

22 Le'a ta li ndab Dios wa gab le'a ta wen ya'an beuna ndo' Dios juers
ten Jesús wa mas uzhe'eb wen ndo' ta polta wa. 23 Le'a be ule'ay
mbin ti'in wa dub tiemptsa, cha ngut bexa, ta we'e uyo'o kwa'ad
bexa. 24 Ná le'a Jesús idub tiemp nban, nak xa dub ule'ay idub tiemp.
25 Ta we'e le'a xa le'a nsu'u dubtsa ne'eka ngo'o be men ndo' be ke
ten bexa, bexa na ndangea ladna Jesús, cha nbii bexa wats Dios. Le'a
Jesús idub tiemp nban, nso' xa wats beuna ndo' Dios.
26 Le'a Jesús nak ule'ay ndon le'a nsak lak nki'in beuna xa: le'a
xa umbi'i nak ndo' Dios, ni dub ke lá ndap xa. Le'a Dios ulo'o xa
lat bexa ndap ke, cha myo'o xa xa gibe'a sa mas nsak. 27 Itea wizh
le'a be ule'ay ndon le'a nsak wa ned nsa'a xnab ndo' Dios, ta nab

---

[a] **7:17** Sal. 110:4 [b] **7:21** Sal. 110:4

bexa ndo' Dios yu'u be ke ten le'aka bexa. We'e nsa'a bexa stub
xnab ndo' Dios, ta nab bexa ndo' Dios yu'u be ke ten iteata bexa
Israel. Ná le'a Jesús le'aka ngok xnab dubtsa biaj, ndontsa utsu'u
xa be ke ten beuna idub tiemp. [28] Le'a ley ten Moisés ndab ná ton
gak ule'ay ndon le'a nsak, parea le'a be ule'ay wa no ncho gor
lá ndun gan uxobgek ndo' Dios. Ná le'a tso'o na msa'a Dios ley
wa, le'a Dios le'aka ndab usa'a le'aka Xin na gak ule'ay ndon le'a
nsak, xa ndon le'akama nak xa umbi'i ten Dios idub tiemp.

Dios ndanno be men dub trat kub

8 Le'a ta ndee ta mas nsak lat itea be ta li ndáp na' wa: le'a Jesús
nak ule'ay ndon le'a nsak ten beuna, nsob xa gibe'a wats lad
ga'al sa nsob Dios, xa ndon le'a nibe'e. [2] No ndun xa ti'in ten ule'ay
len ta na ta ugeaka nak ni'i ten Dios gibe'a, dub ta mbinde'e Dios
na'anpa dub ta mbinde'e be men. [3] Le'a itea be ule'ay ndon le'a nsak
wa ulaxo'ob Dios, ndontsa usa'a bexa be ta'a no be man xnab ndo'
Dios. Ta we'e le'a Jesucristo no nsabndo' usa'a ta'a ndo' Dios. [4] Tal
le'a xa ncho ndo' gizhliyo, le'a xa na'anpa gak ule'ay, geal ncho
ule'ay nsa'a xnab ndo' Dios lak nibe'e ley. [5] Le'a ti'in ndun bexa wa
ndo' gizhliyo nak cuent xi'íntsa ta ncho gibe'a. Le'a ta wa lak ta ndab
Dios ndo' Moisés gor gunde'e Moisés ni'ilad ten Dios, ndab Dios:
"Bla'ach gunde'e lu itea be ta wa lak nak ta mluu na' ndo' lu gek ge'e
ba'."[a] [6] Le'a ti'in ndun Jesús wa uzhebpa mas nsak ndo' ta ndun be
ule'ay ndo' gizhliyo, le'a juers ten ta ndun Jesús, le'a Dios mbinno be
men stubga trat kub. Le'a trat kub wa mas wen ndo' trat ned wa, le'a
ta ndab Dios gunno xa beuna nat wa mas uzhebpa wen nak ndo' ta
ndab xa polta. [7] Tal le'a trat ned wa ngun gan wen ya'an be men
ndo' Dios, we'e na'anpa iki'in gun Dios trat itop wa. [8] Le'a gor na
uni'í Dios le'a be men lá nxobgek ndo' xa, we'e ndab Dios:

Bla'ach bego le'a gal be wizh gunno na' bexa Israel
no bexa Judá stub trat kub.
[9] Le'a ta wa lá gak lak nak trat mbinno na' bexa polta,
zha na ulo na' bexa Egipto.
Le'a bexa wa lá uxobgek ndo' trat wa,
ta we'e mla na' bexa.
[10] Le'a gal be wizh wa le'a trat kub gunno na' bexa
Israel wa lnde'e gak:

---

[a] **8:5** Ex. 25:4; 26:30

Le'a na' gun le'a bexa yakbe'ena be di'izh nibe'e na',
no uke'a na'-yá len lado'o bexa.
Le'a na' gak Dios ten bexa,
no gak bexa xmen na'.
11 Yá lá uluuta bexa be ltsa'a xa ná ton nak na',
geal le'a itea bexa igondo' na',
bexa ndon le'a ben no gast bexa ndon le'a gox.
12 No sunge' lad na' be ta ugap mbin bexa,
no lá utse'ata lad na' be ke ten bexa.[a]

13 Le'a ta na li ndab Dios yoo dub trat kub wa, le'a ta wa gab le'a trat ned wa ta polta. Le'a dub ta polta, le'a ta wa nsayak gox no initndo'-yá.

Ti'in ten be ule'ay ndo' gizhliyo

9 Le'a trat ned wa unibe'e ná xte'e yankea bexa Israel Dios, no xte'e gaknde'e ni'ilad sa ngwankea bexa Dios ndo' gizhliyo. 2 Le'a ni'ilad wa lnde'e ngoknde'e: ned uyo'o cuart sa nsalea' sa umbi'i ndo' Dios. Le'a len wa ncho ta ndi'ib sian xe'a aceit ndo' na, no dub mes ndi'ib be pan umbi'i nak ndo' Dios. 3 We'e ncho dub lad nak bse'a. Le'a stub tso'o lad wa nde stub cuart, sa mas umbi'i ten Dios. 4 Le'a len wa ncho dub ta nakcha'aw oro sa nyol' ta uxe'e, no caj ten Dios ta nbixyo'o oro itea lad. Le'a len caj wa ncho dub tas si'il ta oro ncho maná len-a, no ya bar ten Aarón ta mxich, no be tabl ge' nkea be ta unibe'e Dios ndo' na. 5 No tso'o caj wa nde top ta oro cuent angel nsalea' kerubin, ndi'ib xkwag-a tso'o sa ntsu'u Dios ke ten be men wa. Le'a be kerubin wa nluu le'a sa wa sa ncho Dios. Parea nat le'a na' na'antapa uke'a cuent ten be ta wa.

6 Le'a zha na listla nde be ta'a wa, le'a be ule'ay itea wizh nyote len cuart ned ten ni'ilad wa, gun bexa ti'in ten ule'ay. 7 Ná le'a len cuart itop wa nabtsa ule'ay ndon le'a nsak nyote dubtsa biaj kadga li'in. No juerska go'o xa ten ten man xnab ta na usa'a xa ndo' Dios ndontsa yu'u be ke ten le'aka xa no be ke ten be men, dub ta lá ini'í bexa. 8 Li nluu Espíritu ten Dios le'a zha na bi li nde ni'ilad ten Dios wa, le'a be men lá yo'o gan yate len sa mas umbi'i ibii beuna wats Dios. 9 Le'a be ta wa nluu le'a be ta nsa'a be ule'ay ndo' Dios no be man xnab ndut bexa ndo' Dios, le'a ta wa lá isu'u utsambi'i len lado'o bexa na li nsa'a be ta wa. 10 Le'a ley polta wa

[a] **8:8-12** Jer. 31:31-34

nibe'etsa ná xta'an gaw bexa, no xta'an goo bexa, no xte'e isambi'i las bexa ndo' Dios, no sianta be ta'a gun bexa. Le'a be ta wa ta ndab Dios gun bexa gast ngol zha mbinno Dios be men dub trat kub.

Ti'in ten Cristo, ule'ay ndon le'a nsak ten beuna

11 Ná le'a nat yá ulen Cristo xa nak ule'ay ndon le'a nsak, xa
nsobno be ta wen ika'a beuna, be ta ti'i ilen. Le'a xa ndun ti'in len
ta na ta ugeaka nak ni'ilad ten Dios nde gibe'a ta uzhe'eb wen
nak, le'a sa wa na'anpa ta gizhliyo ndee. 12 Le'a xa dubtsa biaj
uyo'o len sa mas umbi'i wa wats Dios, parea na'anpa ngo'o xa ten
ten chiv no ni ten ten bser. Le'a xa ndi msa'a ten ten le'aka xa,
utix xa be ke ten beuna idub tiemp. 13 Le'a ten ten ngon no ten
ten chiv no di' ten bser myol' ndo' Dios, ntob be ule'ay ta wa las
be men bzhi'ik nak ndo' Dios, we'e nsambi'i las bexa ndo' Dios.
14 ¡Ná le'a nat uzhebpa mas nsak ten ten Cristo! Le'a Cristo ngok
dub xnab ndon le'a umbi'i ndo' Dios, juers ten Espíritu ten Dios xa
na nban idub tiemp. Le'a ten ten xa ntsambi'i be ta ugap ncho
len lado'o beuna, ndontsa gun beuna ti'in ndo' Dios nban.

Trat kub mbinno Dios be men

15 Le'a ta na li mbin Jesucristo ndun le'a trat kub wa ndakti'in.
Le'a xa ngut ndontsa yu'u be ta ugap mbin beuna zha bi ncho trat ned
wa. Le'a ta na ngut xa wa, ta we'e le'a beuna nak xa na mti Dios gal
uso' ta ndab Dios usa'a Dios, dub ta nunk lá idub. 16 Le'a tal ton nke'a
dub git gab-a ná ton bexa ya'anno be ta ula'a xa, le'a zha biseata gat
xa le'a git wa na'anpa gakti'in. 17 Le'a zha na ngut men wa le'a git
wa ndakti'inka, parea tal le'a xa bi nban le'a-yá lá isu'u. 18 No li nak
trat ned wa, le'a bexa mbinti'in ten ten man ngut ndontsa gakti'in ta
wa. 19 Le'a Moisés ned mbidi'izh itea be ta unibe'e Dios ndo' be men.
Cha usen xa dub ble'a gich borreg ta nane no dub xos ya hisopo. Cha
mtob xa ndido ten ten bser no ten ten chiv noch nits ndo' libr nkea
ley ten Dios. No mtob xa ta wa gek itea be men. 20 Cha ndab Moisés
ndo' bexa: "Le'a ten ten man ndee ndun le'a trat ndanno Dios bego
ndakti'inka."[a] 21 Cha mtob xa ten wa xta'a ni'ilad ten Dios no tso'o
itea be ta'a ndanti'in bexa gor ndankea bexa Dios sa wa. 22 Le'a ley
ten Dios nkeani'i ndab-a, le'a ten wa ntsambi'i yamer itea be ta'a ndo'
Dios. Tal na'anpa itsi'i ten, le'a Dios na'anpa utsu'u be ke ten be men.

---

[a] **9:19-20** Ex. 24:6-8

Le'a Cristo nak xnab ntsu'u be ke ten be men

[23] Li nsabndo' mtsambi'i bexa be ta wa, be ta cuent xi'íntsa ta
ncho gibe'a. Parea le'a be ta nchoka gibe'a nki'in dub xnab mas nsak.
[24] Le'a Cristo na'anpa yate len sa umbi'i ndo' Dios sa mbinde'e men,
le'a sa wa cuent xi'íntsa ta ncho gibe'a. Le'a xa ndi uyote le'aka
gibe'a ba', sa nat nso' xa ndo' Dios cuent ten beuna. [25] No na'anpa
nyote xa gibe'a wa sian biaj, lak nyote ule'ay ndon le'a nsak itea li'in
sa mas umbi'i ten Dios, no'o xa ten ten man. [26] Tal le'a Cristo li ngun
itea li'in le'a xa sianpa biaj ngat gast zha utexan gizhliyo no gast nat.
Parea le'a nat le'a be wizh lult ndee, le'a xa dubtsa biaj msa'a xa
ngut xa, ndontsa yu'u be ke ten be men idub tiemp. [27] Lak dubtsa
biaj nsabndo' gat be men, cha kwe beuna ndo' Dios gab Dios ná xte'e
nak ta mbin beuna, [28] no liga dubtsa biaj ngut Cristo ndontsa utsu'u
xa be ke ten be men. No ilen xa stub biaj na'anpa ndontsa utsu'u xa
be ke ten be men, ndi gidyo'o xa bexa na ndenkea' zha ilen xa.

Le'a ley lá gun gan utsu'u be ke ten be men

10 Le'a ley mke'a Moisés nak cuent dub xi'íntsa be ta wen ilen
tso'o wa, ná le'a-yá na'anpa ta ugea ta wen wa. Le'a be men
nsa'a be man xnab ndo' Dios itea li'in lak nibe'e ley wa, parea
le'a ta wa lá yoo gan utsambi'i len lado'o be men na li nkwa'an
Dios. [2] Tal le'a ley wa su'u utsambi'i bexa ndo' Dios, le'a bexa
yá lá usa'ata be xnab wa ndo' Dios, le'a bexa na'antapa ndap ke
ndo' Dios. [3] Ná le'a ta na li nsa'a bexa xnab wa, ta we'e itea li'in
ntse'a ladna bexa le'a bexa ndap ke. [4] Le'a ten ten ngon no ten
ten chiv lá yoo gan utsu'u be ke ten be men. [5] Ta we'e le'a zha
ulen Cristo ndo' gizhliyo ndee, le'a xa lnde'e ndab ndo' Dios:

Le'a go lá nlad usa'a be men be man xnab ndo' ga,
ta we'e mbin ga le'a na' myak men.
[6] Le'a bexa wa nsa'a be man xnab idub ma nyol'
no be xnab ta yu'u be ke ten bexa,
parea le'a go na'anpa nsak ladna ta wa.
[7] Ta we'e ndáp na' le'a nat le'a na' ndalyun ta
nsak ladna go, Dios,
lak ndab di'izh ten ga cuent ten na' ndo' git wa.[a]

---

[a] **10:5-7** Sal. 40:6-8

8 Ned ndab Cristo le'a Dios lá nlad no lá nsak ladna xa be man xnab
idub nyol', no be xnab ta yu'u be ke ten bexa, maska li nibe'e ley gun
bexa. 9 We'e cha ndab Cristo le'a xa mbidyun ta nsak ladna Dios.
Le'a ta wa gab le'a be men yá lá usa'ata be man xnab wa, le'a nat ndi
ncho stubga xnab xa'aga. 10 Le'a ta na li mbin Jesucristo lak nlad
Dios, msa'a xa le'aka le'a xa ngut xa dub biaj, ta we'e le'a beuna
umbi'i nak lado'o na ndo' Dios idub tiemp.

Cristo ntsu'u be ke ten be men

11 Ta ugeaka le'a itea be wizh ndun be ule'ay ti'in ndo' Dios, nsa'a
bexa be man xnab ndo' Dios sian biaj, dub ta lá isu'u utsu'u be ke
ten bexa. 12 Ná le'a Jesucristo dubtsa biaj msa'a le'aka xa, ngok xa
dub xnab utsu'u be ke ten be men idub tiemp, cha nsea'tsob xa
wats Dios lad ga'al. 13 Sa we'e nkenkea' xa gast gal zha inibe'e xa
ndo' bexa na ndaklono xa, kwe bexa wa xan ndats xa. 14 Le'a xa
dubtsa biaj ngok xnab, ta we'e le'a bexa na mti Dios, le'a bexa
idub tiemp nak xmen Dios. 15 Le'a Espíritu ten Dios noga li ndab
xte'e nak ta wa, lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab Dios:

> 16 Lnde'e gak trat gunno na' bexa Israel gal be wizh tso'o wa:
> Le'a na' gun le'a bexa yakbe'ena be di'izh ten na',
> no uke'a na'-yá len lado'o bexa.

17 Cha we'e ndab xa:

> No ni lá utse'ata lad na' be ke ten bexa,
> no be ta ugap mbin bexa.[a]

18 Le'a ta na myu'ula be ke ten beuna, ta we'e yá lá nki'inta beuna
stubga xnab utsu'u be ke wa.
19 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a ta na ngut Jesucristo mtsi'i
xa ten ten xa, ta we'e le'a beuna syo'o gan ga'al yate len sa mas
umbi'i wats Dios. 20 Le'a gor na ngut Cristo le'a ta wa cuent mxa'al
xa sa ncho bse'a, ta nkentsaw sa nsob Dios. Mxa'al xa dub nes kub
ta nsa'a gealnaban. 21 Le'a Jesucristo le'a nak dub ule'ay nsak ten
beuna, xa nchonsu ni'i ten Dios gibe'a. 22 Ta we'e ibii beuna wats
Dios, idub ncho ladna beuna gungea ladna beuna xa. No umbi'i
nak lado'o beuna, cuent nak dub zha ngos beuna nits umbi'i.

---

[a] **10:16-17** Jer. 31:33-34

23 Nsabndo' dubtsa kwe beuna lakka ndenkea' beuna ta ndab
beuna usa'a Dios, le'a Dios sunka lak ndab xa. 24 No ukwa'an beuna
xte'e gakno beuna be ltsa'a beuna, dub mod mas ikwea' ladna
beuna bexa, no mas utsin gak beuna. 25 No lá ula'a beuna ta na
nzhealbe beuna, lak ncho bexa li ndun. Ndi utenxe'a beuna be ltsa'a
beuna, ndontsa mas ibiiso' beuna ndo' Dios. No mas nsabndo' li gun
beuna, le'a beuna uni'í le'a wizh ilen Cristo mas nsayal gax.
26 Le'a tal le'a beuna ndangea ladna gealngea ten Dios, cha
bi ndunta beuna ta uni'í beuna na'anpa ta nsak ladna Dios,
yá na'anpa ncho stub xnab utsu'u ke wa. 27 Yá na'antapa yu'u
ke ten bexa na li gun wa, le'a Dios ndi uzhe'eb utsaksi bexa,
le'a ndo' gi' initndo' bexa ndakloo ndo' Dios. 28 Le'a ley polta
ndab le'a dub xa lá nxobgek ndo' ley mke'a Moisés nsabndo'
gatka, tal top chon men usake xa gab le'a xa ugapka mbin.
29 Nat binbe'e bega xte'e mas uzhe'eb utsaksi Dios bexa nxeeno
ladna Xin Dios, ndab bexa le'a ta ngut Cristo wa dub ta
na'an xti'in, no kwea' ní'i bexa ndo' Espíritu ten Dios xa na
nkwea' ladna bexa. Le'a ten ten Cristo ndun le'a trat mbinno
Dios be men ndakti'in. Le'a ta wa ntsambi'i beuna ndo' be
ke ten beuna. 30 Le'a beuna uni'íka le'a Dios ndab:

Le'a na' ndee le'a utsaksi bexa,
no ukixke na' be ta ugap mbin bexa.

No nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: "Le'a Dios gab ndo' be xmen xa
ná ton ndap ke."[a] 31 ¡Uzhe'eb gealkwea' ini'í bexa na gaila' ndo' ya'a
Dios nban!
32 Parea btse'a ladna bega ná xte'eta mxik bega ndo' be gealkwea'
si'il utid bega zha ned mgondo' bega xe'a ten Dios. 33 Ncho zha
usalad mbinno be men bega, no mtsaksi xa bega ndo' ga'al be
men. No ncho zha le'a bega no uso' wats bexa na li utid gealkwea'
wa. 34 Le'a bega mbinkwea' ladna bexa nkea litgi'ib. No gor na
mlat be men be ta'a ten bega, le'a bega na'anpa yu' ladna, geal
le'a bega uni'í le'a bega ndap dub ta mas nsak gibe'a, dub ta
na'anpa initndo'. 35 Ta we'e lá gach ladna bega, le'a bega gal uso' ta
uzhebpa nsak usa'a Dios. 36 Nsabndo' uxik bega ndo' be gealkwea'
no gun bega ta nlad Dios, ndontsa gal uso' bega ta ndab Dios
usa'a xa ika'a bega. 37 Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab Dios:

---

[a] **10:30** Dt. 32:35-36

Le'a xa ndi'izh ilen wa sken ilen,
le'a xa na'anpa kwen kweas.
38 Parea le'a bexa wen nak ndo' na', bexa nge' ladna na',
le'a bexa wa gap gealnaban.
Parea tal le'a bexa ula'a ta nge' ladna bexa na',
le'a na' lá isak ladna lak nak bexa.[a]

39 Parea le'a beuna na'anpa nak lak nak bexa nla'a ta nge' ladna bexa Dios, cha utsaksi Dios bexa. Le'a beuna ndi nge' ladna Dios, no ndap beuna gealnaban ndo' Dios.

Ta na nge' ladna be men Dios

11 Le'a ta na nge' ladna beuna Dios, ta we'e uni'í beuna le'a Dios sa'aka ta na ndenkea' beuna wa, no ndangeaka ladna beuna le'a dub ta'a nchoka maska lá nluu-yá. 2 Le'a be men polta mge' ladna Dios, ta we'e msak ladna Dios lak nak bexa. 3 Le'a ta na nge' ladna beuna Dios, ta we'e nyakbe'ena beuna le'a Dios sbe'en di'izhtsa mbinde'e gibe'a no gizhliyo. Le'a nat iteanak be ta na' beuna ncho, le'a-yá dub ta na'an ton ini'í xte'e ngokndе'e.

4 Le'a Abel mge' ladna Dios, ta we'e msa'a xa dub man xnab ndo' Dios, dub ta mas uzhe'eb msak ladna Dios ndo' ta msa'a Caín. Ta we'e wen msaya' Abel ndo' Dios, ta na nluu le'a Dios nsak ladna ta msa'a xa wa. Nat ngutla Abel, parea le'a ta mbin xa wa bi nluu le'a xa mge'ka ladna Dios.

5 Le'a Enoc mge' ladna Dios, ta we'e lá ngat xa. Le'a Dios ndi myo'o xa gibe'a, cha na'anta ton ini'í xa. Le'a di'izh ten Dios ndab le'a zha na biseata yo'o Dios xa, le'a Dios msak ladna ta nak xa. 6 Le'a tal ton lá nge' ladna Dios, le'a Dios lá nsak ladna lak nak xa wa. Tal ton nlad ibii wats Dios, le'a xa wa nsabndo' gungea ladna le'a Dios nchoka, no gungea ladna xa le'a Dios nsa'a be ta wen ndo' bexa nkwa'an Dios.

7 Le'a Noé mge' ladna Dios, ta we'e mxobgek xa ndo' Dios gor uní'i Dios ndo' xa cuent ten dub ta biseata ilen. Ta we'e mbinde'e xa dub barco si'il, ndontsa na'anpa gat xa no bexa ncho ta lid xa. Le'a ta na li mge' ladna Noé Dios, le'a ta wa mluu le'a be men ndap ke ndo' Dios. No wen mya'an Noé ndo' Dios, geal le'a xa mge' ladna Dios.

8 Le'a Abraham mge' ladna Dios, ta we'e mxobgek xa ndo' Dios gor utezh Dios xa, ndab Dios ya' xa sa sit usa'a Dios ika'a xa. Ná le'a gor na uto'o xa ncha'a xa sa wa, le'a xa bi lá ini'í pa ncha'a.

---

[a] **10:37-38** Hab. 2:3

9 No ta na mge' ladna xa Dios, ta we'e ngwa'yo'o xa dub sa na'anpa
lazh xa, sa ndab Dios usa'a Dios ika'a xa. Le'a sa wa uyo'o xa len
ni'ilad no Isaac no Jacob, bexa no ndab Dios ndo' na ika'a sa wa.
10 Li mbin Abraham geal le'a xa nkenkea' gal zha yoo xa dub gezh
mbinde'e Dios lak mbinbe'e Dios, dub sa nde idub tiemp.
11 Le'a Sara dub xagots ndi'izh lá yo'o gan gap me'ed, parea
mge' ladna xa Dios, cha msa'a Dios dub me'ed ndo' Sara. Cha
ngop xa dub me'ed zha goxlapa xa, geal le'a xa mbingea ladna
le'a Dios sunka ta ndab na. 12 Le'a Abraham uzhebpa goxla zha na
ngol me'ed wa, parea le'a bexa ras ten Abraham uzhebpa myak
kwa'ad bexa, dub ta galka na'an ton gun gan ula'ab, lakta sian be
mbeal ndi'ib gibe'a ba', no lakta sian be yux nde to'o nitsdo'o.
13 Le'a idub zha nban bexa wa, le'a itea bexa nge'ka ladna
Dios. Le'a zha ngut bexa le'a bexa biseata ika'a ta ndab Dios
usa'a Dios wa. Parea mbingea ladna bexa ta ndab Dios, no uni'íka
bexa le'a Dios sa'aka ta wa. Le'a bexa myakbe'ena le'a bexa wa
nde ndo' gizhliyo cuent dub xa sit uto'o dub nseatsa xa. 14 Le'a
ta na li myakbe'ena bexa ta wa nluu le'a bexa nkwa'an stub sa
yoo na. 15 Tal le'a bexa mbinbe'e le'a bexa ilansea' le'aka sa uto'o
bexa wa, le'a bexa syo'oka gan yach sa wa. 16 Parea le'a bexa
mkwa'an stub sa mas wen yoo bexa wats Dios, le'a ta wa gibe'a.
Ta we'e le'a Dios na'anpa ndo ladna gab xa le'a xa le'a nak Dios
ten bexa wa, le'a xa msaxkwa'ala dub gezh yoo bexa gibe'a.
17 Le'a Abraham mge' ladna Dios, ta we'e ndi'izh gut xa
xin xa Isaac cuent dub xnab ndo' Dios gor na mbin Dios preb
Abraham. Ndi'izh usa'a Abraham dubkama xin xa, me'ed ndab
Dios usa'a Dios ndo' xa. 18 Ndab Dios ndo' Abraham: "Le'a Isaac
le'a gap bexa gak ras ten lu."[a] 19 Le'a Abraham uni'íka le'a Dios
ndap juers ixiste Isaac ndo' gealgut. Le'a ta na na'anpa ngat
Isaac wa, le'a ta wa cuent myaste Isaac ndo' gealgut.
20 Le'a Isaac mge' ladna Dios, ta we'e ndab xa ndo' be xin xa
Jacob nsea Esaú gal zha le'a Dios gakno bexa. 21 Le'a Jacob no
mge' ladna Dios, ta we'e le'a zha na yamer gat xa le'a xa ndab ndo'
be xin Kosé ná xte'e gakno Dios bexa. Cha ndankea xa Dios nak
juers ten xa bordón nsob ya'a xa. 22 Le'a Kosé mge' ladna Dios, ta
we'e le'a zha na yamer gat xa le'a xa ndab le'a bexa Israel ito'oka
Egipto. No ndab xa yo'o bexa tit ten xa zha ito'o bexa sa wa.
23 Le'a be usan ten Moisés mge' ladna Dios, ta we'e le'a zha
ngol Moisés le'a bexa mkachko Moisés pa chon mbe'e. Le'a bexa

---

[a] **11:18** Gn. 21:12

uni'í le'a me'ed wa uzhebpa me'ed chul, no ni lá izheb bexa ndo'
ta unibe'e faraón gat be me'ed Israel wa. 24 Le'a Moisés mge' ladna
Dios, ta we'e le'a zha na ngok gox Moisés le'a xa yá lá nladta gak xa
cuent xme'ed xingots faraón. 25 Mbinbe'e xa mas utsin no xa ini'í
gealkwea' lat be xmen Dios bexa Israel, ni ka no xa gal ladna be
ta ugap ndun bexa Egipto. 26 Mbinbe'e xa mas nsak itid xa ndo'
gealkwea' lak itid Cristo, ni ka gap xa be ta nsak ten bexa Egipto.
Le'a xa uni'í le'a Dios usa'a dub ta uzhebpa nsak ika'a xa. 27 Le'a
Moisés mge' ladna Dios, ta we'e uto'o xa Egipto ni lá izheb xa ndo'
ta ndakloo faraón. Le'a xa na'anpa na' Dios, parea le'a xa dubtsa
uso' lak dub gor na na'ka xa Dios. 28 No ta na mge' ladna xa Dios, ta
we'e ulo xa ujest Pascua, no mtob xa byach ten ten borreg to'o lid
bexa Israel, ndontsa na'anpa gut angel be xin ned bexa Israel.
29 Le'a bexa Israel wa mge' ladna Dios, ta we'e utakea bexa
tlaw Nitsdo'o Nane ndo' yo bid. Ná le'a gor na no bexa Egipto
nlad itakea sa wa, le'a bexa ngwaigayo'o len nits wa. 30 No ta
na mge' ladna bexa Israel Dios, ta we'e utesea bexa gangeak
gezh Jericó dub ga'ad wizh, cha ulate muro nchonyaw gezh
wa. 31 Le'a Rahab ngok dub xagots mbin juis mgi'i, parea mge'
ladna xa Dios ta we'e msa'a xa ta lid xa mkachndo' bexa Israel,
bexa xga'ach ngwa'igondo' gezh Jericó. Ta we'e na'anpa no xa
ngat zha ngut bexa Jericó, bexa lá uxobgek ndo' Dios.
32 ¿Xte'eta gáp na' nat zha? Na'anpa igen gudi'izh na' cuent ten
Gedeón nsea Barac nsea Sansón nsea Jefté nsea David nsea Samuel
no iteata be profet. 33 Le'a bexa wa mge' ladna Dios, ta we'e mbin
bexa gan ndo' bexa nibe'e stubga nacion, no utsin unibe'e bexa ndo'
bexa Israel, no ngokno Dios bexa lak ndab Dios gun xa. Le'a ncho
bexa wa mtsaw to'o be mbi'izh, 34 no ncho bexa mtsu'u be gi' ubi'i,
no ncho bexa mbin gan ndo' bexa nsén spad, no ncho bexa mka'a
juers gor na yá lá uxikta xa, no ncho bexa mbin gan ndo' uyo, no
ncho bexa ulantu'ub be soldad nyono bexa Israel. 35 No ncho be
xagots mge' ladna Dios, ta we'e mxiste Dios be xin bexa ndo' gealgut.
No ncho bexa na'anpa uxo'on gor nseayut be men bexa. Ndi mla'a
bexa uzhe'eb mtsaksi be men bexa gast ngut bexa, le'a bexa uni'í
le'a gal gor ibangal bexa le'a bexa mas wen yoo. 36 No liga le'a ncho
bexa kwea' uní'i be men ndo' xa, no udin be men xa, no gast mxi
be men xa nsea caden, no gast mke'a be men bexa litgi'ib. 37 No
ncho bexa mla'ge' be men bexa gast ngut bexa, no ncho xa uxen
be men xa ngok top ble'a xa, no ncho bexa mbit be men xa nsea
machet. No ncho bexa mbin be men preb xa gun xa ta ugap. No ncho
bexa ngok xab bexa gid xab borreg no gid xab chiv. Sbe'en utesea

uxo'on bexa, no uban ngok bexa, no sian gealkwea' utid bexa, no
ugap mbinno be men bexa. 38 Le'a be men ncho ndo' gizhliyo ndee
na'anpa isaya' yoo wats bexa na nge' ladna Dios wa, bexa na utesea
be ge'e sa bid no be ge'e ubi'i, no be ge'lo'o no be ge'ed wat.
39 Le'a iteanak bexa li uyo'o wa wen mya'an ndo' Dios ta na mge'
ladna bexa Dios. Parea le'a ndo' gizhliyo ndee le'a bexa ni dub lá
ngal uso' ika'a ta ndab Dios usa'aka Dios ndo' bexa, 40 geal le'a
Dios mbinbe'e dub ta mas wen, ta gunno xa beuna, le'a bexa polta
wa no beuna ncho nat junt ika'a ta uzhe'eb nsak usa'a Dios.

Iwi'itsa beuna ndo' Jesucristo

12 Le'a itea bexa na nse'at na' wa nde gangeak beuna nwi'i bexa
ná xte'e gun beuna. Ta we'e nsabndo' ula'a beuna iteanak be
ta'a le'a nka beuna no itea be ta ugap ndun beuna, ndontsa idub
ndo' ndee isea beuna lak nlad Dios, uxik beuna ndo' itea be ta'a.
2 No iwi'itsa beuna ndo' Jesús, xa na nsa'a ta na li nge' ladna beuna
Dios, no ndun xa mas ige' ladna beuna xa. Le'a Jesús mxik ndo' be
gealkwea' gast ngut xa ndo' cruz. Ná le'a xa na'anpa ido ladna ta na
li ngut xa cuent dub xa ugap, geal le'a xa uni'í gal dub wizh le'a
xa iten ladna. Le'a nat le'a xa nsob wats lad ga'al sa nsob Dios.
3 Binbe'e bega xte'e mxik xa ndo' be gealkwea', ta mbinno be men
ugap xa. Ta we'e na'anpa izhanna bega, no ni li lá gach ladna bega,
gor nseatid dub gealkwea' tso'o bega. 4 Le'a bega ndeuxik ndo' bexa
ugap nak, parea gast nat le'a bexa wa lá ngut bega. 5 Yá myalad bega
xte'e ntenxe'a Dios be xin na, lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Chuu, lá ixee ladna lu ta na ngo Dios lu nes.
No ni lá gach ladna lu gor na nbeyo Dios lu.
6 Le'a Dios li ngo bexa nes, bexa na nkwea' ladna Dios.
No ntsaksi Dios itea bexa nak xin Dios.[a]

7 Li bxik bega gor igo Dios bega nes, geal le'a xa li ndanno bega cuent
dub xin xa, lak ngo be men be xme'ed na nes. 8 Parea tal le'a Dios
na'anpa li igo bega nes lak ndanno xa itea be xin xa, le'a ta wa gab
le'a bega na'anpa no nak xin xa, le'a bega ndi nak cuent dub men lá
ndap xus na. 9 Le'a zha byux beuna le'a be xus gizhliyo beuna ncho
zha mgo beuna nes, no ngwankea beuna xa. Ta we'e le'a nat le'a
beuna mas nsabndo' ula'a le'a Dios igo beuna nes, xa nak Xus beuna

[a] **12:5-6** Pr. 3:11-12

xa nsob gibe'a, li ndontsa gap beuna gealnaban. [10] Le'a be xus beuna
mgo beuna nes dub nde'ep laktsa mbinbe'e bexa. Ná le'a Dios ngo
beuna nes ndontsa gakno xa beuna, utsin gak beuna lak nak xa. [11] Ta
ugeaka le'a tal ton ngo beuna nes, le'a mer gor wa na'anpa nsak
ladna beuna ta wa, le'a beuna ndi kwea' nyo'o ladna. Parea le'a tso'o
wa le'a ta wa ndaknoka beuna, ndun-a wen yoo ladna beuna no mas
utsin gak beuna.

Bexa nxelad ta na nkwea' ladna Dios bexa

[12] Ta we'e bin bega juers uxits bega ya'a bega, no yaste bega.
[13] Ga'al usea bega len nes ten Dios, ndontsa na'anpa gaila' bega ndo'
ta ugap, ndi mas ga'al gak bega ndo' Dios. [14] Bin bega juers na'anpa
kuyono bega be men, no umbi'i gak lado'o bega ndo' Dios. Le'a bexa
na'anpa umbi'i nak ndo' Dios nunk lá ina' Dios. [15] Bla'ach bega
le'aka le'a bega na'anpa uxelad bega ta na nkwea' ladna Dios bega.
Lá ula'a bega gach dub ta uxelad bega len lado'o bega, le'a ta wa
gun isabgix kwa'ad bexa. [16] No na'anpa gun bega dub ta bzhi'ik nak,
no na'anpa uxelad bega dub ta usa'a Dios, lak mxelad Esaú ta wen
ndi'izh ika'a xa ta na nak xa xin ned xus xa. Cha ndi mche'a xa ta wa
nsea dub plattsa ta gaw xa. [17] Le'a bego uni'íka le'a tso'o wa le'a
Esaú le'aka nlad ika'a ta wa ndo' xus xa, ná le'a xus xa yá lá usa'ata
ta wa. Maska mbi'in Esaú parea le'a xa yá lá yo'ota gan ika'a ta wa.
[18] Le'a bega na'anpa ngun lak mbin bexa Israel polta. Le'a bexa
wa ubii xan dub ge'e nsayol', no uzhebpa ute te'al sa wa, no nde
xkaw nsea nso' mbi si'il. [19] No mbi'ín bexa ti trompet no ta ndab
Dios ndo' bexa, cha unab bexa ndo' Dios yá lá iní'ita Dios ndo' bexa,
[20] geal le'a bexa lá nsak ladna ta unibe'e Dios. Ndab Dios le'a tal
dub men yatso' xan ge'e wa, le'a bexa nsabndo' ula'ge' men wa gast
gat xa natal gut bexa xa nsea dub ya wach. No liga nsabndo' gut
bexa dub man tal ma li gun. [21] Le'a tant mzheb bexa ndo' ta uni'í
bexa sa wa, le'a Moisés no ndab le'a xa nxis tant mzheb xa.
[22] Parea le'a bego ba' ndi ubii wats dub sa xa'aga, le'a ta wa ge'e
Sion, gezh ten Dios nban. Le'a ta wa gezh Jerusalén nde gibe'a, sa
nyakjunt sian mil be angel ten Dios, [23] no nyakjunt be xin Dios, bexa
ncho lea' na gibe'a. Le'a sa wa sa ncho Dios ten beuna, xa gab ná xte'e
nak itea be men, no ncho bexa ngut polta, bexa msambi'i ndo' Dios.
[24] Le'a Jesús no nso' sa wa, xa na mbinno beuna dub trat kub. Le'a
ten ten Jesús ta mtsu'u be ke ten beuna mas nsak ndo' ten ten Abel.
[25] Ta we'e bla'ach bega na'anpa uxelad bega ta ndab Dios. Le'a
polta le'a bexa Israel lá isakyo'ón di'izh mbi'ín bexa ndo' gizhliyo,

cha mtsaksi Dios bexa. No liga utsaksika Dios beuna, tal le'a beuna
lá isakyo'ón di'izh nto'o gibe'a. 26 Le'a polta le'a ti Dios mkwi'in
gizhliyo, parea nat ndabgal Dios: "Le'a stub biaj le'a na' na'anpa
nabtsa gizhliyo ukwin, le'a na' no gibe'a ukwin."[a] 27 Le'a ta na ndab
xa "stub biaj", le'a ta wa gab le'a gal zha initndo' be ta mbinde'e
Dios, be ta sak iwi'in, ndontsa ya'an be ta lá yoo gan iwi'in. 28 Le'a sa
nibe'e Dios sa yate beuna wa dub sa nunk lá iwi'in. Ta we'e idub
ncho ladna beuna usa'a beuna xno ndo' Dios, no yankea beuna xa
lakka nlad xa, no izheb beuna ndo' xa, no gap beuna mod ndo' xa,
29 geal le'a Dios ten beuna nak cuent dub gi' uzhe'eb stso'ol be ta'a.

Xte'e nsabndo' gak be xmen Cristo

13 Idub tiemp bkwea' ladna bega be ltsa'a bega, bexa no
nak xmen Cristo. 2 No lá yalad bega utsin gunno bega
be men nseabe ta lid bega, le'a ncho bexa li utsin ndanno
dub men, ni lá ini'í bexa ti dub angel ta wa.
3 No lá yalad bega bexa nkea litgi'ib, no gokno bega bexa lak dub
zha le'a bega nkea litgi'ib malay dub men gakno bega. No lá yalad
bega bexa nsatid ndo' be gealkwea', no gokno bega bexa lak nlad
bega gakno be men bega, gor na ncho bega ndo' be gealkwea'.
4 Uzhebpa utsin binno bega xa nak che'al bega.
Na'anpa ugal bega dub xa na'anpa xa ten bega, le'a
Dios utsaksi bexa na li ndun ta bzhi'ik wa.
5 Lá isa'ab ladna bega xte'e gap bega sian med. Ndi btenno
ladna bega dub laktsa-yá ndap bega, lak ndab Dios:

Le'a na' na'anpa ulalad bega,
no ni lá yalad na' bega.[b]

6 Ta we'e lá izheb beuna gab beuna:

Le'a Dios Xa Nibe'e le'a ndakno na'.
Lá nzheb na' ndo' ni dub ta'a nlad be men gunno na'.[c]

7 No lá yalad bega bexa uyo'onsu bega, bexa mbidi'izh
di'izh ten Dios ndo' bega sa nzhealbe bega. Binbe'e bega
xte'e mto'o be ta mbin bexa wa, no bge' ladna bega Dios
lak uni'í bega xte'e mge' ladna bexa wa Dios.

---

[a] **12:26** Hag. 2:6 [b] **13:5** Dt. 31:6, 8 [c] **13:6** Sal. 118:6

[8] Le'a Jesucristo le'aka polta no le'aka xa nat no le'aka xa
idub tiemp ilen. [9] Lá gungea ladna bega be ta xa'aga nluu
be men, ndab bexa ncho be ta lá nsabndo' gaw beuna. Le'a
ta na nkwea' ladna Dios beuna ndun mas juert gak lado'o
beuna, ná le'a ta nluu bexa wa dub ta na'an xti'in.
[10] Le'a beuna ndap dub xnab nsa'a beuna ndo' Dios, parea le'a
xnab wa na'anpa nak ta ndaw be ule'ay ndun ti'in len ni'i ten Dios.
[11] Le'a ule'ay ndon le'a nsak nyo'ono ten ten be man len sa mas
umbi'i ten Dios, cha nsa'a xa ta wa ndo' Dios ndontsa yu'u be ke
ten be men. Parea le'a be man xnab wa nyol' dub lad to'o gezh ten
bexa wa. [12] Le'a Jesús liga ngut dub lad to'o gezh, mtsi'i xa ten
ten xa, ndontsa utsambi'i xa be ke ten beuna, umbi'i gak lado'o
beuna ndo' Dios. [13] Ta we'e mas ibii beuna wats Jesús, guni'i tal
usalad gunno be men beuna lak usalad mbinno bexa Jesús. [14] Le'a
ndo' gizhliyo ndee le'a beuna na'anpa ndap dub gezh ncho beuna
idub tiemp. Le'a beuna ndi ndenkea' ilaya' beuna dub gezh usa'a
Dios, dub sa ti yoo. [15] Ta we'e nsabndo' idub tiemp usa'a beuna
xno ndo' Dios ta na mbin Jesucristo, gab beuna le'a Dios uzhe'eb
dub Dios wen. Le'a ta wa dub xnab nsa'a beuna ndo' Dios. [16] No
lá ula'a bega ta na utsin nak bega ndo' be men no ta ndakno bega
bexa, le'a be ta li ndun bega wa cuent dub xnab nsak ladna Dios.
[17] Bxobgek bega ndo' bexa na nchonla'ach bega nak xmen Cristo,
no gop bega mod ndo' bexa. Le'a bexa wa uzhebpa nyu'no ladna
bega, geal le'a Dios nsobwi'i xte'e ndun bexa ti'in ten Dios. Li utsin
gok bega ndo' bexa wa, ndontsa mas iten ladna bexa gun bexa ti'in
wa no na'anpa ukeake bexa Dios, le'a ta wa na'anpa gakno bega.
[18] Unab bega ndo' Dios gakno Dios besa. Le'a besa nsak
len lado'o besa le'a besa umbi'i nak ndo' Dios, nlad besa
utsin gun besa itea be ta'a. [19] No mas nlad na' inab bega
ndo' Dios, ndontsa sken na' gal ina' na' bega.

Be ta lult mke'a xa

[20] Le'a Dios nak xa ndun wen yoo ladna beuna, no mxiste xa
Jesucristo ndo' gealgut, xa na nla'ach beuna lak nla'ach dub
men be xborreg na, no mtsi'i xa ten ten xa, ta mbinno Dios be
men dub trat kub, ta nunk lá idub. [21] Na'ab na' ndo' Dios gakno
bega, ndontsa isu'u bega itea be ta wen, be ta nlad xa. No gakno
Jesucristo bega gun bega be ta nsak ladna Dios. ¡Idub tiemp
gab beuna le'a Dios ndon le'a xa juert nak! Lika nak-a.

22 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a na' ina'ab ndo' bega uxik
bega go'ol bega be di'izh mke'a na' ndee, ta na ntenxe'a na'
bega, le'a-yá na'anpa dub ta uzhe'eb ko'ol nak. 23 No nlad na'
ini'í bega le'a Timoteo xa no nak xmen Cristo yá mto'o litgi'ib.
Tal le'a xa sken ilen, le'a xa no goo na' gor gal ina' na' bega.
24 Unidi'izh bega ndo' bexa nla'ach bega sa ba' sakndo' na',
no ndo' itea be xmen Cristo ndencho sa ba'. Le'a be xmen
Cristo bexa nacion Italia no nidi'izh ndo' bega. 25 Na'ab na' ndo'
Dios mas uzhe'eb wen gunno xa itea bega. Lika gak-a.

Git mke'a Santiaw

Le'a git mke'a Santiaw nluu le'a tal dub men nge' ladna Cristo le'a xa xa'aga ndun. Le'a be ta ndun bexa uluu naga nge' ladna bexa Cristo nate na'an. Le'a ndo' libr ndee nke'a be ta ndee: be ta juert itid bexa nak xmen Cristo; no ta na isensa'ab bexa luzh bexa; no utsin gun bexa ndo' be ltsa'a bexa.

Santiaw mke'a dub git

1 Le'a na' ndee Santiaw, ndun na' ti'in ndo' Dios no ndo'
Jesucristo Xa Nibe'e. Nke'a na' git ndee ndo' bego, bexa nak
isatibtop xkwa'a be xin Israel mte'achso ndo' gizhliyo.

Dios nlu'u ta na lá nyakbe'ena be men

2 Bego nak beuna xmen Cristo, uzhe'eb bten ladna bega zha na
nsatid bega isando' be gealkwea', 3 le'a bego uni'íka le'a gor na nxik
bega ndo' dub ta juert nyo'o bega, le'a ta wa ndakno mas dubtsa nge'
ladna bega Dios. 4 Bin bega juers uxik bega ndo' be gealkwea', ndontsa
gak bega lak nsabndo'-yá, no isu'u bega gak bega lak nlad Dios.
5 Le'a tal ncho bega lá nyakbe'ena xta'an gun bega, unab bega-yá
ndo' Dios, le'a Dios slu'uka ta wa. Le'a xa uzhebpa ndakno itea be
men, na'anpa gakloo xa tal le'a bega inab ta wa. 6 Bingea ladna bega
le'a Dios sa'aka ta inab bega wa. Le'a gor na nab bega dub ta'a ndo'
Dios, tal le'a bega igan ladna, le'a bega nak cuent dub golp ten
nitsdo'o ndo'o mbi itea lad. 7 Le'a xa li nak wa lá gal uso' ta unab xa
ndo' Dios, 8 le'a xa na li top ndanbe'e wa uzhebpa nzhe'a ta ndun na.

Bexa rik nsea bexa uban nak

9 Le'a dub xmen Dios, dub xa uban nak, nsabndo' iten ladna xa,
le'a cuent ten Dios le'a xa nsakka. 10 No liga le'a bexa rik nsabndo'
iten ladna le'a be ta ndap xa na'anpa nsak ndo' Dios. Le'a gal gor le'a
be ta wa initndo' lak be gé'e ten be gix. 11 Le'a gor nlen wizh gor utii,
le'a gix wa sgo'ol ndo' bea, cha ilate be gé'e ten-a, cha li initndo' ta
chul nlu'u-yá. No liga snitndo' bexa rik no itea be ta ndap bexa.

Bexa uxik ndo' be ta juert

12 Uzhebpa wen yoo ladna bexa na uxik ndo' be ta juert itid
xa. Le'a zha na mxik bexa ndo' ta wa, le'a Dios usa'a gealnaban
ndo' xa, lak ndab Dios usa'a Dios ndo' be men ndankea xa. 13 Le'a
gor na ndanbe'e dub men gun xa dub ta ugap, lá gab xa ti le'a
Dios le'a nki'il xa li gun xa. Le'a na'an ton yoo gan uki'il Dios
gun Dios dub ta ugap, no ni Dios na'anpa nki'il men. 14 Le'a tal
ton gunbe'e gun xa dub ta ugap, le'a ta wa le'aka ta ugap ncho
len lado'o xa nki'il xa. 15 We'e le'a ke ten ta na li nlad xa gun xa
ta ugap wa, le'a gal gor gunka xa ta wa. Cha gal gor ikesea xa
ndo' ta ugap wa, le'a ta wa gun gan gak perdid xa ndo' Dios.
16 Bego amig ten na', lá gunbe'e bego dub ta lid le'a nak. 17 Le'a
itea be ta wen no be ta utsin nak, le'a ta wa ta nsa'a Tad Dios,
xa mbinde'e be xe'a ndi'ib gibe'a ba', be ta nzhe'a lak nluu-yá.
Parea le'a Dios na'anpa nzhe'a lak nak xa. 18 Le'a lak nlad Dios le'a
Dios msa'a di'izh gealngea ten na, ta nsa'a dub gealnaban kub,
ndontsa gak beuna ta mas nsak lat itea be ta'a mbinde'e Dios.

Bexa nxobgek ndo' di'izh ten Dios

19 Bego nak beuna xmen Cristo, le'a bego nsabndo' utsin isakyo'ón
ta ndab stub men. Na'anpa cha uxax itaka'ab bega, no na'anpa cha
gakloo bega. 20 Le'a be men ugi'i wa lá yoo gan gun ta isak ladna Dios.
21 Ta we'e bla'a bega itea be ta lá utsin nak no itea ndo' be ta ugap. Ndi
utsin gok bega, bxobgek bega ndo' di'izh ten Dios, ta na yá mbingea
ladna bega. Le'a di'izh wa su'u ko'o beuna ndo' be ke ten beuna.
22 Gok bega lak ndab di'izh ten Dios, na'anpa sbe'en go'óntsa
bega-yá. Tal le'a bega sbe'en go'óntsa-yá, cha lá gak bega lak ndab
di'izh wa, le'a bega ukwi'inno le'aka le'a na. 23 Le'a tal ton sbe'en
ndo'óntsa di'izh ten Dios, ná lá gun xa lak ndab-a, le'a xa wa cuent
nak dub men mwi'i xte'e nak ndo' na ndo' wa'án. 24 Mwi'i xa le'aka
ndo' xa cha ncha'a xa, cha uxax myalad xa xte'e nak xa. 25 Ná le'a tal
ton isakyo'ón ta ndab di'izh ten Dios, no gun xa lak ndab-a idub
tiemp, no na'anpa yalad xa-yá, le'a xa wa uzhebpa wen yoo ladna
ndo' itea be ta ndun xa. Le'a di'izh ten Dios uzhe'eb wen nak, na'an
xta'an ndun jwalt-a, no sun-a gan ko'o-yá beuna ndo' be ke ten beuna.
26 Tal ncho dub xa lat bega, nsak xa uzhe'eb wen ndun xa ta
nlad Dios, ná lá ndaisa'ab xa ndo' be di'izh ugap ndadi'izh xa, le'a
xa wa nkwi'inno le'aka le'a xa. Le'a ta li nsak xa wen ndun xa
wa ta na'an xti'in. 27 Le'a Tad Dios ndab le'a tal ton nlad gun ta

isak ladna Dios, nsabndo' gakno xa be me'ed usa'ab no be xagots nab ngut xabgi'i ten na ndo' be ta juert ncho xa. No na'anpa gun xa be ta ugap nak, lak be ta ndun bexa lá nchando' Dios.

Be xmen Cristo lá nsabndo' uti men

2 Bego nak beuna xmen Cristo, bexa nge' ladna Jesucristo xa ndon le'a nibe'e ten beuna, le'a bega lá nsabndo' uti men. [2] Le'a lak sa nyakjunt bega ntsid bega, tal ilansea' dub men ncho sian ganil oro ya'a xa no nak xa be lad uyap, no tal dub xa nak lad myox uban nak xa noga ilansea' sa wa, ¿xte'e gun bega zha? [3] Le'a tal bega mas utsin gak ndo' xa nak lad uyap wa no gab bega ndo' xa: "Utsea go isob ga ndo' yaxil ndee", ná le'a ndo' xa uban nak wa cha gab bega: "Ba'atsa uso' natal usob ndo' yo ba'," [4] ¿lá ini'í bega zha le'a tal bega li ndun le'a bega nti men no ndanbe'e bega ta ugap?

[5] Bego amig ten na', bla'ach bega ta gáp na' ndee: ¿Lá ini'í bega zha le'a Dios le'a mti bexa uban nak ndo' gizhliyo ndee, yak bexa xa rik ndo' Dios ta na nge' ladna bexa Cristo? No usa'a Dios sa yoo bexa wats Dios, lakka ndab Dios usa'a Dios ndo' bexa ndankea xa. [6] Ná le'a bego na'anpa utsin li ndanno bexa uban nak wa. ¿Lá ini'í bega zha le'a bexa rik wa mas ugap ndanno bega zha? No ndo'o juers xa bega ndo' bexa nakti'in. [7] No uzhe'eb kwea' ní'i bexa ndo' Jesucristo xa nak Xwan beuna.

[8] Uzhe'eb utsin ndun bega tal nxobgekka bega ndo' ley ten Dios, lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a: "Bkwea' ladna lu be ltsa'a lu lakkata lu."[a] [9] Ná tal le'a bega nti men, le'a bega ndap ke ndo' Dios, le'a bega na'anpa nxobgek ndo' ley wa. [10] Le'a tal ton ndun itea be ta nibe'e Dios, ná lá nxobgek xa ndo' stubtsa ta'a nibe'e Dios, le'a xa wa ndap ke ndo' Dios cuentka dub men ni dub ta'a lá nxobgek ndo' Dios. [11] Le'a Dios ndab: "Lá ugal bega stub xa na'anpa xa ten bega." No ndab Dios: "Lá gut bega men."[b] Ta we'e tal le'a bega na'anpa ngal stub men, parea ndut bega men, le'a bega ndapka ke ndo' ley ten Dios.

[12] Ta we'e utsin bidi'izh bega no utsin bin bega, le'a gal dub wizh le'a Dios gab naga mxobgek beuna ndo' di'izh ten Cristo, ta ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna. [13] Le'a tal ton lá nkwea' ladna be ltsa'a na, le'a gal wizh wa le'a Dios liga na'anpa ikwea' ladna xa wa. Ná le'a bexa nkwea' ladna be ltsa'a na, le'a gal gor ilansea' xa ndo' Dios le'a xa wa wen ya'an.

---

[a] **2:8** Lv. 19:18 [b] **2:11** Ex. 20:13; Dt. 5:17

Bexa nge' ladna Dios no bexa ndun ta nsak ladna Dios

14 Bego nak beuna xmen Cristo, ¿xti'in ta ndab dub men nge'
ladna xa Dios, tal le'a xa lá ndun ta nsak ladna Dios zha? ¿Xte'ema
syo'o gan gap xa gealnaban ndo' Dios zha? 15 No tal ncho dub xmen
Jesús, cha lá ndap xa sian xab xa no ni lá ndap xa ta gaw xa, 16 cha
gab bega ndo' xa: "Byo' wen ladna lu, no ubix xab lu no wen
udaw", le'a ta li ndab bego ndo' xa wa na'an xti'in, tal le'a bego
lá usa'a ta nki'in xa. 17 No liga tal ton ndab nge' ladna Dios, ná lá
ndun xa ta nsak ladna Dios, le'a ta ndab xa wa na'an xti'in.
18 Ná le'a ncho bego gab ndo' na' "le'a ncho bexa nge' ladna
Dios, no nchoga bexa ndun be ta nsak ladna Dios." Le'a na' gáp
ndo' bego bluu bega ná xte'e nge' ladna bega Dios sin lá gun bego
dub ta nsak ladna xa. We'e le'a na' uluu be ta wen ndun na', ta
nluu le'a na' nge'ka ladna xa. 19 Le'aka nak ta ndangea ladna bega
le'a Dios dubtsa, parea le'a gast be mbi bxin no ndangea ladna ta
wa, no nxis mbi bxin wa nzheb ta wa ndo' Dios. 20 Lá gak bega
dub xa tont. ¿Ni lá nyakbe'ena bega zha le'a ta na nge' ladna bega
Dios wa na'an xti'in, tal le'a bega lá ndun ta nsak ladna xa?
21 ¿Lá ini'í bega zha le'a Abraham usan gox polta ten beuna wa mbin
ta nsak ladna Dios, zha na ndi'izh ngut xa Isaac xme'ed xa cuent dub
xnab ndo' Dios? 22 ¿No lá nyakbe'ena bega zha le'a Abraham mge' ladna
Dios no mbin xa ta msak ladna Dios? Le'a ta na li mbin xa ta nlad Dios,
ta we'e mluu le'a xa mge' ladna Dios. 23 Le'a ta wa lak nkeani'i di'izh ten
Dios, ndab-a: "Le'a Abraham mge' ladna Dios, ta we'e myak Abraham
dub xa wen nak ndo' Dios."[a] Cha li myak Abraham amig ten Dios.
24 Le'a ta ndee nluu le'a beuna wen ya'an ndo' Dios ta na ndun beuna
ta nsak ladna xa, na'anpa nabtsa ta na nge' ladna beuna xa. 25 Le'a ta wa
lak mbin Rahab dub xagots mbin juis mgi'i. Ngol dub wizh le'a xa mbin
dub ta nsak ladna Dios, mkachko xa bexa ngwa'bewi'i gezh Jericó no
msanes xa bexa wa stubga nes ya'be bexa. Ta we'e wen mya'an xa ndo'
Dios. 26 Le'a lak dub men yá ngut wa na'an xti'in, no liga le'a tal ton dub
xa gab nge' ladna Cristo, ná lá ndun xa ta nsak ladna Dios, le'a ta na li
ndab xa nge' ladna xa Cristo wa cuent nak dub ta ngut, dub ta na'an xti'in.

Nsabndo' isensa'ab be men luzh na

3 Bego nak beuna xmen Cristo, na'anpa kwa'ad bega ukwa'an xte'e
gak bega mech nluu di'izh ten Dios. Le'a bego uni'íka le'a tal ton

[a] **2:23** Gn. 15:6

na'anpa utsin nluu di'izh ten Dios, le'a xa wa mas ndap ke ndo' Dios.
2 Le'a iteanak beuna ncho sian biaj ndun beuna ta ugap. Ná tal dub xa
nxik na'anpa cha kwea' ní'i xa ndo' dub men, le'a xa we'e ga'al nso'
ndo' Dios, le'a xa wa sun gan isensa'ab xa xa ndo' itea be ta ugap.
3 Uni'í bego le'a beuna ngo fren to'o dub way natsa gun ma
ta nlad beuna, go'o beuna idub ma guni'i pa nlad beuna. 4 No
binbe'e bega ná xte'e nak dub barco nsea ndo' nitsdo'o. Le'a ta
wa dub ta si'il, no uzhe'eb dub mbi juert nsi'i-yá, parea le'a dub
ble'a ya tuzhtsa ntse'a bexa-yá guni'i pa nlad xa. 5 No liga nak
luzh men. Mas dub ta tuzhtsa-yá, parea le'a-yá syo'o gan gun
sian be ta uzhe'eb, lak dub gi' tuzhtsa stso'ol idub ge'e si'il.
6 Le'a luzh dub men ndun sian ta ugap, cuent dub gi' ndazha'a
sian be ta'a. Le'a be ta ugap ndadi'izh dub men utsabgix idub xa,
ndazha'a-yá idub gealnaban ten xa, cuent dub beal' nto'o infierno.
7 Le'a be men ndun gan ndo' itea ndo' be man ndap dap
xo'o na, no be man nsa'ab, no be mbe'al, no itea be man ncho
len nits. 8 Ná le'a ni dub men lá gun gan isensa'ab luzh na, le'a-yá
uzhe'eb dub ta ugap nak, cuent dub venen ugi'i ndut men.
9 Le'a luzh beuna le'a ndab beuna ta juert nak Dios Xus beuna. Ná
le'aga-yá nisi beuna be ltsa'a beuna, bexa le'aka Dios mbinde'e lak nak
Dios. 10 Le'aka to'o be men nto'o be di'izh utsin no di'izh kwea'. Bego nak
beuna xmen Cristo, lá nsabndo' li gun beuna ta wa. 11 ¿Ti ncho pa uni'í
bega nsoblen nits wen no nits ula' dub se'etsa? 12 ¿Na ti ncho pa uni'í
bega le'a ya la'aw nsa'a ngus olivo natal dub ya uv nsa'a ngus la'aw?
No liga le'a dub sa nsoblen nits lá yoo gan ilen nits utix no nits wen.

Xa na ta ugeaka ndák

13 ¿Ton bega nsak le'a mas ndák no nyakbe'ena xte'e nak Dios zha?
Le'a bego wa nsabndo' gun sbe'en be ta wen no bcha'an gak bega, ta
uluu le'a bega ndákka. 14 Ná le'a tal ton ixee ladna ndo' be ltsa'a na ta
na ndap xa ta'a, no nlad xa sbe'en le'atsa xa gun gan, lá nsabndo' gab
xa le'a xa mas ndák. Le'a ta wa gealkwi'in, le'a xa wa na'anpa ta ugea
ndák. 15 Le'a ta ndák xa wa na'anpa ta nsa'a Dios, le'a ta wa ndi ta
gizhliyo lak ndanbe'etsa be men, no ta nsa'a maxu'u-yá. 16 Le'a sa na
ncho bexa nxeeno ladna be ltsa'a na, no nlad bexa sbe'en le'atsa xa gun
gan, le'a sa wa sbe'en ndeyo bexa no ndun bexa itea ndo' be ta ugap.
17 Ná le'a bexa ndák lak nsa'a Dios, le'a xa wa umbi'i nak
lado'o na ndo' Dios: bcha'an nak xa, no utsin nak xa ndo' be
ltsa'a xa, no na'anpa kwea' nak xa ndo' be men, no uzhe'eb nlats
ladna xa be men, no itea ta'a ndun xa wa utsin nak, no lá nti xa

men, no idub ncho ladna xa ndun xa ti'in ndo' Dios. [18] Tal le'a
bega ukwa'an dub mod lá kuyono bega be ltsa'a bega, le'a ta wa
gun gan wen yoo ladna bega, no gun bega ta nsak ladna Dios.

Bexa nkwa'an be ta gizhliyo ndee

4 Binbe'e bega ná pa nsea ta na ndeyo bega, no pa nsea ta nyoto'o
bega. Le'a na' gáp le'a len lado'o bega le'a ncho be ta ugap nlad
bega gun bega, ta we'e ndeyo bega. [2] Le'a bega nsa'ab ladna gap bega
ta ndap stubga men, ná le'a bega lá ndun gan gap bega ta wa. Ta we'e
ncho bega ndut men, no ndaklono bega bexa ndap ta'a, no nyo bega.
Ná le'a bega lá ndapka be ta nlad bega wa, geal le'a bega lá inab-a ndo'
Dios. [3] Ná tal inab bega dub ta'a ndo' Dios, le'a xa na'anpa usa'a-yá, geal
le'a bega nab dub ta lá nsabndo', dub ta gunti'in bega laktsa nlad bega.
[4] ¡Bego ba' na'anpa nab Dios ndankea! ¿Lá ini'í bega zha le'a tal
ton ukwa'an be ta ugap ncho ndo' gizhliyo ndee, le'a xa wa yak
dub xa nyono Dios? Ta we'e tal le'a bega nkwa'an be ta gizhliyo
ndee, le'a bega nak xa nyono Dios. [5] ¿Nsak bega zha na'an xti'in be
di'izh ten Dios? Ndab-a le'a Dios ulo Espíritu ten na len lado'o
beuna, uzhebpa nlad Espíritu wa Diostsa yankea beuna. [6] Ta ugeaka
le'a Dios uzhebpa ndakno beuna, lak ndab di'izh ten Dios:

> Le'a Dios lá ndakno bexa zhin nak,
> le'a xa ndi ndakno bexa bcha'an nak.[a]

[7] Ta we'e bxobgek bega ndo' Dios. Lá ula'a bega gak ta nlad
maxu'u, we'e le'a maxu'u sxo'onka wats bega. [8] Ubii bega wats Dios,
le'a Dios ibiiga wats bega. Bego na ndun ta ugap, bla'a bega be
ta ugap wa. Bego na nlad yankea Dios no bi nlad bega gun bega
ta ugap, btsambi'i bega len lado'o bega, cha ndi bkwa'an bega
Dios. [9] Kwea' byo' ladna bega, no uban byo' ladna bega, no bi'in
bega. Yá lá uxi'idta bega, ndi bi'in bega. No na'anpa iten ladna
bega, ndi uban byo' ladna bega. [10] Byak byux bega ndo' Dios Xa
Nibe'e, we'e le'a xa gunno bega dub xa nsak cuent ten Dios.

Bexa nisi be ltsa'a na

[11] Bego nak beuna xmen Cristo, lá inisi bega be ltsa'a bega. Tal ton
inisi ltsa'a na, no gab xa le'a ltsa'a xa lid le'a ndun, le'a ta wa cuent

---

[a] **4:6** Pr. 3:34

nisi xa ley ten Dios, no ndab xa le'a ley wa lid le'a nak. Mas wen
uxobgek bega ndo' ley ten Dios, cha na'anpa gab bega le'a-yá lid
le'a nak. [12] Ndon Diostsa nak xa msa'a ley wa, no ndon nabtsa Dios
syo'o gan gab tal dub men ya' wats Dios natal ya' xa infierno. Parea
bego zha, ¿ton nak bego gab bego le'a ltsa'a bega lid le'a ndun?

Bexa zhin ndadi'izh ta guntsa bexa

[13] Bla'ach bego nat, bego lnde'e ndab: "Wizh nat natal ge'a ncha'a
besa stub gezh. Le'a sa wa yoo besa dub li'in, gun besa ti'in, no gun
besa gan sian med." [14] Parea le'a bego ni lá ini'í xta'an yoo ge'a.
Le'a gealnaban ten bega cuent nak mbe nla' ndo' yo dub xla'altsa,
cha uxax nitndo'-yá. [15] Ndi nsabndo' gab bega: "Tal le'a Dios nlad,
we'e gun besa ta ndee natal stubga ta'a." [16] Ná nat le'a bego ndi
nzhinnona be ta gun bega. Le'a itea be ta li nzhinna be men wa, le'a
ta wa ta lá nsak ladna Dios. [17] Le'a tal ton nchando' xta'an dub ta
wen gun xa, ná cha lá gun xa ta wa, le'a ta wa dub ke ndo' Dios.

Dios utsaksi bexa rik bexa ugap ndun

5 ¡Le'a bego xa rik, bla'ach bego ta gáp na' ndee! Utezhat bega
bi'in bega, le'a bega ini'í sian gealkwea'. [2] Le'a be ta sian ndap
bega wa ta ndazha'a, no be xab bega nsayak gu'ud, ndaw mbes-a.
[3] No le'a ta oro nsea ta plata ten bega wa sach mbe. Le'a gal dub
wizh le'a mbe wa uluu le'a bega ugap mbin, cha yol' bega ndo' gi'.
Sian be ta'a ndegocha'aw bega, ná nat be wizh lult. [4] Le'a be men
ndun ti'in ge'e ten bega wa nsake ndo' Dios ta na lá nkix bega
med ten bexa. Le'a Dios xa ndon le'a juert nak ndo'ón ta ndab
bexa li ndun ti'in wa. [5] Le'a bego xa rik ba' ndun itea be ta nlad
na, be ta ncho ndo' gizhliyo ndee, no ndap bega itea be ta ndal
ladna bega. Le'a bega nak cuent dub man nya'al ni lá ini'í ma ti gal
wizh gat ma. [6] Le'a bego nkwi'in nsake bega be men utsin ndun,
ndab bega gat bexa. Ná le'a bexa wa lá yoo gan utsakndo'.

Be xmen Jesús ndenkea' zha ilen Jesús

[7] Bego nak beuna xmen Cristo, lá gach ladna bega uxik bega gast
zha ilen Jesús Xwan beuna. Binbe'e bega xte'e nak dub xa ndun ti'in
ge'e, xte'e ni lá ndach ladna xa nkenkea' xa gast zha nla' gi ned,
nsea gast zha myats gi ntele'e xa be ta nsa'a-yá. [8] No liga bego
ba' dubtsa ute bega lá gach ladna bega, le'a Jesús Xwan beuna

sken ilen. [9] Bego nak beuna xmen Cristo, lá iní'i kwea' bega ndo'
be ltsa'a bega, cha na'anpa gab Dios le'a bega ndap ke. Bla'ach
bega le'a Dios yamer gi'id ina' ná xte'e gak ta ndun be men.
[10] Bega nak beuna xmen Cristo, bin bega lak mbin bexa mbidi'izh
sakndo' Dios tiemp polta. Le'a bexa wa sian gealkwea' uni'í, ná nunk
bexa lá ngach ladna. [11] Le'a beuna uni'í le'a bexa na nxik ndo' be
gealkwea' wa wen yoo ladna. Ndo'ónla bega lak mxik Job ndo' be
gealkwea' uni'í xa. Cha ngol zha le'a Dios mbin uzhe'eb wen mya'an xa,
le'a Dios uzhe'eb dub xa nlats ladna beuna no nkwea' ladna xa beuna.
[12] Ná le'a bego nak beuna xmen Cristo, le'a ta gáp na' ndee ta
mas nsabndo': le'a gor ndadi'izh bega gun bega dub ta'a, lá use'at
bega gibe'a ni gizhliyo no ni stubga ta'a. Tal le'a bega gun dub ta'a,
litsa gud bega. Ná tal le'a bega lá gun ta wa, na'antsa gud bega.
Sbe'en gealngea bidi'izh bega ndontsa na'anpa utsaksi Dios bega.

Dios sa'aka ta inab bexa nxobgek ndo' Dios

[13] Tal ncho bega kwea' ncho ladna, bidi'izhno bega Dios. No tal
ncho bega nten ladna, bilto'o bega ndo' Dios. [14] No tal ncho bega
kwea' nsak, utezh bega bexa nchansu be xmen Cristo, ka'ab bexa
aceit gek bego gizh wa, no inab bexa ndo' Cristo yakna bega. [15] Tal
le'a bexa idub ncho ladna ige' ladna Dios gor na li nab xa ndo' Dios,
le'a Dios syunyakkana bega yaste bega. No tal le'a bega ndap ke ndo'
Dios, le'a Dios utsu'uka ke ten bega. [16] Bgondo' bega tal ncho zha
ntidnsa'ab bega ndo' be ltsa'a bega. No unab bega ndo' Dios yunyakna
Dios be ltsa'a bega. Le'a tal ton dub xa ga'al nak ndo' Dios, le'a gor na
idub ncho ladna xa inab xa ndo' Dios, le'a Dios so'ónka ta ndab xa wa.
[17] Le'a Elí dub profet mbidi'izh sakndo' Dios tiemp polta, dub men
lakka le'a beuna. Le'a zha na idub ncho ladna xa unab xa ndo' Dios lá
ila'ta gi, cha yá lá ila'kata gi chon li'in itol. [18] We'e cha unabgal xa ndo'
Dios ila'gal gi. Le'a gi wa cha ula'kagal, cha ngokgal be ta'a ndo' yo.
[19] Bego nak beuna xmen Cristo, tal ncho dub xa uto'o len nes ten Dios,
ná le'a stub xa gun gan yach xa wa wats Dios, [20] nlad na' ini'í bega le'a
xa na li gun gan yach men wa wats Dios, le'a xa wa ulat gealnaban ten
xa wa ndo' gealgut no gun xa gan le'a Dios utsu'u itea be ke ten xa wa.

Git ned mke'a Pedr

Le'a Pedr mke'a git ned ndee ndo' be xmen Cristo, zha na ugap ndanno be men bexa ta na nak bexa xmen Cristo. Le'a git ndee ntenxe'a be men wa uxik bexa ndo' be ta kwea' nseatid bexa, no iten ladna bexa ta na nkenkea' bexa usa'a Dios ndo' bexa, no yoo bexa lak nsabndo' gun dub xmen Cristo, xa na ilengal stub biaj.

Pedr nidi'izh ndo' bexa ncho pla región

1 Le'a na' ndee Pedr, xa mtu'ub Jesucristo gun na' ti'in ten xa. Nke'a na' git ndee ndo' bego na na'anpa lazh na ndencho, bego na lba'a ndencho Ponto no Galacia no Capadocia no Asia no Bitinia. [2] Le'a Tad Dios polkata mti bega, no mtsambi'i Espíritu ten Dios gealnaban ten bega, ndontsa uxobgek bega ndo' Dios no utsu'u ten ten Jesucristo be ke ten bega. Na'ab na' ndo' Dios uzhe'eb utsin gak xa ndo' bega no gun xa uzhe'eb wen yoo ladna bega.

Le'a beuna ndenkea' ika'a ta usa'a Dios

[3] Le'a Dios Xus Jesucristo Xwan beuna uzhe'eb dub xa wen. Tant nkwea' ladna xa beuna, le'a xa mxiste Jesucristo ndo' gealgut no msa'a xa dub gealnaban kub ndo' beuna. Ta we'e ndenkea' beuna gal uso' beuna ta usa'aka Dios. [4] Le'a ta wa ta lá initndo', no ni lá gak bzhi'ik-a, no ni lá gazha'a-yá; ndi nchocha'aw-a gibe'a gast gal zha ika'a beuna-yá. [5] Le'a bega nge' ladna Dios, ta we'e le'a Dios nla'ach bega nsea juers ten xa, ndontsa gapka bega gealnaban kub wa, ta ika'aka bega tiemp ilen ndee.

[6] Ta we'e uzhebpa nten ladna bega nat, maska nsatid bega sian gealkwea' dub nde'ep. [7] Le'a ta na nge' ladna bega Dios wa li gak preb ndo' be gealkwea' wa, lak ndak preb oro ndo' gi'. Ná le'a ta na nge' ladna bega Dios wa uzhebpa mas nsak ndo' oro, le'a oro wa ta nitndo'. Tal le'a bega ta ugeaka nge' ladna Dios, le'a gal wizh ulundo' Jesucristo le'a bega wenka kwe ndo' Dios no gab xa le'a bega wenka li mbin. [8] Le'a bega ndankea Jesucristo maska gol ni'í bega xa. No ndangea ladna bega xa maska lá na' bega xa nat. No uzhebpa nten ladna bega gast ni lá

ini'í bega xte'e gudi'izh bega-yá. 9 Le'a ta na li ndangea ladna
bega Cristo, le'a Dios usa'a dub gealnaban kub ndo' bega.
10 Le'a be profet polta mbidi'izh xte'e uzhe'eb utsin gunno Dios
bega, mtsid bexa no uloxnes bexa ná xte'e nak gealnaban usa'a
xa wa. 11 Le'a zha biseata ilen Cristo ndo' gizhliyo, le'a Espíritu
mlu'u ndo' bexa wa ná xte'e nsabndo' ini'í Cristo be gealkwea', no
xte'eta uzhe'eb ta chul yoo tso'o wa. Ta we'e mkwa'an bexa ná ton
gak Cristo, no pol ilen xa ndo' gizhliyo. 12 Le'a Dios mluu ndo'
bexa wa le'a ta ndadi'izh bexa wa na'anpa yoo zha bi ncho bexa
wa, le'a ta wa ndi yoo zha na ncho beuna ndee. Le'a ta wa di'izh
wen mbidi'izh be men ndo' bega ta msa'a Espíritu ten Dios uto'o
gibe'a ba'. No gast be angel ten Dios nlad yakbe'ena be ta wa.

Dios nlad uzhe'eb umbi'i gak gealnaban ten beuna

13 Ta we'e list ute bega, no utsin binbe'e bega, no bge' ladna
bega le'a Dios uzhe'eb utsin gunno bega zha ilen Jesucristo.
14 Gok bega cuent dub me'ed nxobgek ndo' xus na. Yá lá gunta
bega be ta ugap mbin bega zha na lá nchando' bega Dios. 15 Ndi
umbi'i gok bega ndo' Dios guni'i xta'an ndun bega, lak umbi'i
nak Dios xa na le'a mti bega wa. 16 Lak nkeani'i di'izh ten Dios
ndab xa: "Umbi'i gok bega ndo' na', lak umbi'i nak na'."[a]
17 Le'a Dios na'anpa nti men, le'a xa ndi utsin gab ndo' itea be
men xte'e nak ta ndun bexa. Le'a bega ndab le'a xa wa Xus bega,
ta we'e ndo' itea be ta ndun bega nsabndo' gap bega mod ndo' xa
idub tiemp nban bega ndo' gizhliyo ndee. 18 Le'a Dios ulo'o bega
ndo' be ta na'an xti'in mbin bega lak mbin be usan gox ten bega.
Ná le'a bego uni'íka le'a gealnaban ten bega na'anpa isi'i Dios no
oro nsea plata, be ta initndo'. 19 Le'a Dios ndi usi'i gealnaban ten
bega wa no ten ten Cristo. Le'a xa wa ngut sakndo' beuna, cuent
dub borreg ndon umbi'i nak. 20 Le'a ta wa ta mbinbe'e Dios zha
biseata gaknde'e gizhliyo, ná le'a gast tiemp ndee ulen Cristo, xa
na nkwea' ladna bega. 21 Le'a juers ten ta li mbin Cristo wa le'a
bega ndangea ladna Dios, xa na le'a mxiste Cristo ndo' gealgut, no
msa'a xa sa ndon le'a nsak nsob Cristo. Ta we'e nge' ladna bega
Dios no ndenkea' bega gal wizh gal uso' bega ta ndab xa wa.
22 Nat le'a Espíritu ten Dios ndakno nxobgek bega ndo' gealngea
ten Dios. Le'a gealnaban ten bega li msambi'ila ndo' Dios, ndontsa
ikwea' ladna bega be ltsa'a bega, bexa no nak xmen Dios. Nat li bin

---

[a] **1:16** Lv. 11:44-45

bega idub ncho ladna bega no ni dub ta ugap lá gunbe'e bega. [23] Le'a
bega nak cuent dub men ti ngol stub biaj. Ná le'a gealnaban kub ten
bega wa na'anpa ta initndo'. Le'a gealnaban wa ta nsa'a di'izh ten
Dios, dub ta nban, dub ta nunk lá initndo'. [24] Lak ndab di'izh ten Dios:

Le'a itea be men nak cuent dub ya gé'e.
Le'a itea be ta wen ndun bexa nak cuent gé'e ten ya wa.
Le'a ya wa ta nbid, no gé'e ten na ta nyab,
[25] ná le'a di'izh ten Dios ta lá initndo'.[a]

Le'a di'izh wa di'izh wen ten Cristo, ta mbidi'izh bexa ndo' bega.
2 Nat bla'a bega iteanak be ta ugap nak bega, no itea be gealkwi'in
ndun bega, no dub ta na'anpa ugea nak bega. No lá gaklono
bega be men ndap ta'a, no lá gudi'izhta bega be cuent gix. [2] Le'a
lak dub medo'o nkwa'an chizh goo na, no liga bkwa'an bega
di'izh ten Dios, ndontsa li mas igondo' bega Dios, no gap bega
gealnaban. [3] Le'a bega yá uni'íka le'a Dios wen nak ndo' bega.

Cristo nak cuent dub ge' ndon le'a nsak

[4] Ubii bega wats Cristo, xa nak cuent dub ge' nban. Le'a be
men mxelad xa wa, ná le'a Dios mti xa cuent dub ge' ndon le'a
nsak. [5] Le'a bego no nak cuent be ge' nban. Ta we'e bla'a bega
le'a Dios gunti'in bega gak bega lid Dios. No gak bega cuent
dub ule'ay mti Dios, cha juers ten Jesucristo gun bega be ta
nsak ladna Dios, le'a ta wa cuent dub xnab usa'a bega ndo' Dios.
[6] Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab Dios cuent ten Cristo:

Bwi'i bego le'a gezh Sion uxo'ob na' dub ge' ned nbexan ni'i.
Le'a ta wa dub ge' mti na', ta ndon le'a nsak.
Le'a tal ton ige' ladna xa nak ge' wa,
le'a bexa wa nunk na'anpa ido ladna.[b]

[7] Le'a cuent ten bego na li nge' ladna Cristo wa, le'a xa wa uzhe'eb
dub xa nsak. Parea le'a cuent ten bexa na'anpa nge' ladna xa, le'a
di'izh ten Dios lnde'e ndab:

Le'a ge' na mxelad bexa ndande'e ni'i,
nat le'a ta wa le'a nak ge' ndon le'a nsak nbexan ni'i.[c]

---

[a] **1:24-25** Is. 40:6-8 [b] **2:6** Is. 28:16 [c] **2:7** Sal. 118:22

8 No ndab-a:

Le'a ge' wa ta nkate'eb be men gast nlayat bexa.[a]

Le'a bexa wa li nkate'eb geal le'a bexa lá nxobgek ndo' di'izh ten Dios, lak uni'í Dios gun bexa.

Gezh ten Dios

9 Ná le'a bega nak xmen Dios, le'a Dios mti bega gak bega cuent ule'ay gun ti'in ndo' Dios, xa ndon le'a nibe'e. Le'a bega nak cuent dub nacion umbi'i nak ndo' Dios, dub gezh ten Dios, ndontsa gudi'izh bega be ta wen ndun Dios, xa na le'a ulo'o bega ndo' sa ukaw ndontsa kwe bega ndo' xe'a chul ten xa. 10 Le'a polta le'a bega na'anpa nak gezh ten Dios, ná nat le'a bega myakla gezh ten xa wa. Le'a polta le'a bega lá ini'í ti nkwea' ladna Dios bega, ná nat le'a bega uni'íka ta wa.

Xte'e nsabndo' gak be xmen Dios

11 Bego amig ten na', le'a ndo' gizhliyo ndee na'anpa lazh beuna, le'a beuna ga dub nseatid ndo'-yá. Ta we'e na'ab na' ndo' bega gun bega juers lá gun bega be ta ugap nlad bega, le'a be ta wa uka gun bega be ta nlad Dios. 12 Uzhebpa wen gok bega ndo' bexa lá nchando' Dios, bexa nisi bega, ndab bexa le'a bega xa ugap. Le'a gal gor ini'í bexa be ta wen ndun bega, we'e yankea bexa Dios gal wizh ilen Cristo.

Nsabndo' uxobgek bexa ndo' bexa nakti'in

13 Le'a ta na nak bega xmen Cristo, ta we'e bxobgek bega ndo' itea bexa nakti'in. Ndo' xa nibe'e Roma bxobgek bega, le'a xa wa ndon le'a nibe'e. 14 No ndo' be xmen xa wa bxobgek bega, le'a xa ntu'ub bexa utsaksi bexa be men ndun ta ugap, no utsin gak bexa ndo' be men ndun ta wen. 15 Le'a Dios nlad li wen gak bega, ndontsa yá na'antapa inisi be men bega, bexa lá nchando' Dios no na'anpa nsakyo'ón bexa.
16 Le'a Dios ulo'o bega ndo' be ke ten bega, ndontsa gun bega ti'in ndo' Dios, na'anpa gun bega be ta ugap. 17 Gop bega mod ndo' iteanak be men. No bkwea' ladna bega bexa no nak xmen Cristo. No bxobgek bega ndo' Dios, nsea gop bega mod ndo' xa nibe'e Roma.

---

[a] **2:8** Is. 8:14-15

Ta nsabndo' gun bexa ncho ndo' ya'a stubga men

18 Bego na ncho ndo' ya'a stubga men, gop bega mod ndo' xa nak
xwan bega, no bxobgek bega ndo' xa. Li bin bega ndo' bexa utsin nak
no ndo' bexa uxax nak. 19 Le'a Dios nten ladna gor na nxik bega ndo'
dub gealkwea' ni lá nsabndo' itid bega, ta na ndun bega lakta nlad
Dios gak bega. 20 Tal le'a dub men ntsaksi bega ta na ndun bega dub
ta ugap, cha uxik bega ndo' gealkwea' wa, na'anpa nsabndo' itenno
ladna bega ta wa. Ná tal le'a bega ntid dub gealkwea' ta na ndun bega
ta wen, no nxik bega ndo' gealkwea' wa, le'a ta wa ta nsak ladna Dios.
21 Le'a Dios mti bega li gun bega ta wa, le'a lak mxik Cristo ndo'
be gealkwea' sakndo' beuna, no liga nsabndo' uxik beuna. 22 Le'a
Cristo nunk lá ngun dub ta ugap, no ni dub gealkwi'in lá ngun xa.
23 Le'a gor na unisi bexa xa wa, le'a xa wa ni dub di'izh xela lá ika'ab
ndo' bexa wa. No gor na mtsaksi bexa xa, le'a xa ni dub ta ugap lá
ngab ndo' bexa wa. Ndi mla'a xa ta wa cuent ten Dios, xa na utsin
gab ndo' itea be men ná ton ndap ke. 24 Le'a Cristo wa le'a mbi'i be
ke ten beuna ngut xa ndo' cruz, natsa ula'a beuna be ta ugap nak
beuna nsea iban beuna gun beuna ta wen. Le'a ta na utid Cristo ndo'
be gealkwea' wa, ta we'e le'a bego myakna. 25 Le'a polta utesea bega
cuent be borreg, ma ukegix. Ná nat myach bega wats Cristo, xa
nla'ach gealnaban ten bega lak bexa nla'ach be borreg ten na.

Ta nsabndo' gak be xagots no be xabgi'i

3 No liga le'a bego xagots, bxobgek bega ndo' xabgi'i ten bega. Tal
le'a bexa lá ndangea ladna di'izh ten Dios, le'a ncho xa gungeaka
ladna-yá gor na na' xa xte'e nak bega, lá nki'in uzhe'eb gudi'izh
bega-yá ndo' xa. 2 Le'a xa ina' xte'e utsin nak bega no xte'e umbi'i
nak bega ndo' Dios. 3 Le'a ta ndun chul nak bega wa na'anpa ta
nsaxkwa'a bega gek bega no be ta oro no be lad uyap ndanti'in bega.
4 Le'a ta na chul nak bega wa, le'a ta wa ta ncho len lado'o bega, dub
ta lá initndo'. Le'a ta wa ta na utsin nak bega no bcha'an nak bega,
le'a be ta we'e uzhebpa ta nsak ndo' Dios. 5 Li ngok be xagots polta,
bexa wen ngok ndo' Dios. Le'a bexa wa mge' ladna Dios, no mxobgek
bexa ndo' xabgi'i ten bexa. 6 Lak mxobgek Sara ndo' Abraham, ndab
xa le'a Abraham le'a nak xa nibe'e xa. Le'a bega slaya' gak lak ngok
Sara wa, tal le'a bega gun be ta wen no ni na'an xta'an izheb bega.
7 No liga bego xabgi'i, uzhebpa bla'ach bega xagots ten bega no utsin
gok bega ndo' xa. Le'a xa wa cuentta dub vas lid bid ile'a, ná le'a Dios

dubtsa gealnaban kub msa'a ndo' bega no ndo' be xagots wa. Li gak
bega ndontsa na'an xta'an gun gan lá go'ón Dios ta inab bega ndo' xa.

Ta nsabndo' gun itea be xmen Cristo

8 Nat itea bego ba', na'anpa kuyo bega, no blats ladna bega
be ltsa'a bega, no bkwea' ladna bega bexa, no utsin gok bega
ndo' bexa, no lá izhinna bega. 9 Ná tal ncho xa ugap gunno bega,
na'anpa cha noga bega li ugap gunno xa wa. No tal ton inisi bega,
na'anpa cha noga bega li inisi xa wa. Ndi unab bega ndo' Dios
utsin gunno Dios xa, le'a Dios le'a mti bega li gun bega, ndontsa
utsin gunno Dios bega. 10 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Le'a tal ton nlad wen yoo, no ini'í xa be wizh wen,
lá gudi'izh xa ta ugap no ni lá gun xa gealkwi'in.
11 No ula'a xa be ta ugap,
cha ndi utsin gak xa.
No ukwa'an xa wen yo'ono xa be men,
no idub tiemp li nsabndo' gun xa.
12 Le'a Dios nla'ach be men wen,
no ndo'ón xa xta'an ndab bexa.
Ná le'a Dios ndakloo ndo' be men ndun ta ugap.[a]

Bexa ndangea ladna Cristo ntid be gealkwea'

13 ¿Tonma dub xa xela gunno bega, tal le'a bega sbe'en ta
utsin ndun? 14 Ná tal le'a bega ini'í dub gealkwea' ta na utsin
nak bega, le'a Dios gun wen yoo ladna bega. Ta we'e na'an ton
ndo' ná izheb bega, no ni lá yu' ladna bega. 15 Ndi len lado'o
bega wankea bega Cristo Xwan beuna. No list gok bega ndontsa
isu'u bega ika'ab bega guni'i ton inabdi'izh ndo' bega cuent ten
ta nge' ladna bega Cristo. No utsin ika'ab bega gap bega mod
ndo' xa. 16 We'e le'a bexa na xela ní'i ndo' bega ndi ido ladnabe,
gor ini'í bexa be ta wen ndun bega nak xmen Cristo.
17 Tal le'a Dios nlad, mas wen ini'í bega dub gealkwea' ta na
ndun bega dub ta wen, ni ka ini'í bega dub gealkwea' ke na gun
bega dub ta ugap. 18 Le'a Cristo uni'í gealkwea' gast ngut xa, ndontsa
myu'u be ke ten beuna. Le'a xa wa ni dub ke lá ndap, ná le'a xa
ngut sakndo' iteanak be men ndun be ta ugap, natsa yo'o xa beuna

---

[a] **3:10-12** Sal. 34:12-16

wats Dios. Le'a be'al las xa ngutka, ná le'a bi ten xa nbanka. [19] Cha li
ngwa'yadi'izh bi ten xa ndo' xbi be men ndenchonyaw. [20] Le'a ta
wa bexa lá uxobgek ndo' Dios tiemp xapta, zha na ukenkea' Dios
naga syach be men wats xa, zha na mbinde'e Noé dub barco si'il.
Le'a ta wa uyo'o dub xo'ontsa men len na, bexa lá ngat ndo' gilog
wa. [21] Le'a ta utid bexa wa nak cuent ta ntalea' beuna len nits,
ta ndun ndap beuna gealnaban ndo' Dios. Na'anpa ntalea' beuna
ndontsa ilate mek beuna, ndi ntalea' beuna ndontsa umbi'i gak
lado'o beuna ndo' Dios, juers ten ta na mban Jesucristo ndo' gealgut.
[22] Le'a Cristo mkea gibe'a, cha nat nsob xa wats Dios lad ga'al.
Le'a iteanak be angel nxobgek ndo' xa, no be espíritu nibe'e.

Nsabndo' gun bexa ta nsak ladna Dios

4 No lak uni'í Cristo be gealkwea' zha uyo'o xa ndo' gizhliyo, ta
we'e na'anpa izheb bega ini'í bega be gealkwea'. Le'a tal ton
itid ndo' be gealkwea', le'a xa wa gun gan ndo' ta ugap, [2] ndontsa
idub nban xa na'anpa ukwa'an xa be ta nladtsa xa, ndi gun xa ta
nsak ladna Dios. [3] Yá utid zha na mbin bega ta na ndal ladna bexa lá
nchando' Dios, bexa ndun be ta bzhi'ik, no nak bexa sian ta ugap, no
ndun bexa gealgu, no ndesea bexa sa nyo'o gast ndun be men ta
ugap, no ndun bexa itea be ta ndal ladna bexa ncho ndo' gizhliyo,
no ndankea bexa be ta na'anpa nak Dios, dub ta uzhebpa lá nsak
ladna Dios. [4] Le'a nat le'a bexa lá nchando' Dios wa ndanseanabe
xte'e lá ndunta bega ltsa'a be ta ugap ndun bexa wa. Ta we'e usalad
ndanno bexa bega. [5] Parea gal dub wizh le'a bexa wa usa'a cuent
ndo' Dios itea be ta mbin bexa, gab Dios ná xte'e nak ta mbin kadga
dub men, bexa ndenban no bexa ngutla. [6] Le'a bexa ngut wa mbi'ínla
di'izh ten Dios zha bi nban bexa, ndontsa ibangal bexa gap bexa
gealnaban ndo' Dios, mas ngutla bexa ndo' gizhliyo ndee.

Nsabndo' gakno bexa be ltsa'a xa

[7] Le'a gizhliyo ndee yamer idub. Ta we'e list ute bega, bidi'izhno
tse'e bega Dios. [8] Le'a ndo' itea be ta'a, le'a ta ndee ta mas nsak:
Uzhebpa bkwea' ladna bega be ltsa'a bega. Le'a tal beuna li gun,
le'a beuna sunge' ladna sian ta'a ndanno bexa beuna. [9] No utsin gok
bega ndo' itea bexa nsea ta lid bega, na'anpa ine'e ladna bega xa.
[10] Utsin binti'in bega be ta ndák bega, ta msa'a Dios ndo' kadga dub
bega, ndontsa li gakno bega be ltsa'a bega, lak msa'a Dios gun bega.
[11] Le'a bego na ndadi'izh di'izh ten Dios, bidi'izh bega-yá lakkata

nak-a. No bego na ndakno be men, bin bega ta wa idub lak juers nsa'a Dios ndo' bega. We'e le'a be men ini'í ta ndun bega wa, cha gab bexa le'a Dios uzhe'eb dub xa wen juers ten Jesucristo, xa ndon le'a wen no ndon le'a juert ndo' itea be ta'a idub tiemp. Lika nak-a.

Be xmen Cristo itid ndo' be gealkwea'

12 Bego amig ten na', lá yanseana bega gor na uzhebpa kwea'
ncha'tid bega, le'a ta wa ga lika gak. 13 Ndi bten ladna bega geal no
bega nsatid ltsa'a be gealkwea' utid Cristo, ndontsa liga uzhebpa
iten ladna bega wizh ilengal xa. 14 Tal le'a be men xela ní'i ndo'
bega ke na nak bega xmen Cristo, uzhebpa wen yoo ladna bega,
le'a ta ndun bexa wa nluu le'a Espíritu ten Dios ncho lado'o bega.
Le'a bexa wa kwea' ní'i ndo' Cristo, ná le'a bega ndi ndun ta nsak
ladna Cristo. 15 Le'a bexa na ndut men nsabndo'ka ini'í gealkwea',
no liga bexa ndun gealwa'an, no bexa ndun ta ugap, no bexa nyote
ndo' ta ten stubga men. Parea le'a bega na'anpa li nak. 16 Ná tal
le'a bega ini'í gealkwea' ta na nak bega xmen Cristo, lá ido ladna
bega; ndi bsa'a bega xno ndo' Dios le'a bega nak xmen xa.
17 Le'a nat yamer isaxan tiemp ini'í be men be gealkwea'.
Le'a beuna nak xmen xa ned ini'í gealkwea' wa, we'e
mas juert yoo be men lá nxobgek ndo' di'izh wen ten
Dios. 18 Lak nkeani'i di'izh ten Dios, ndab-a:

Le'a be men wen sian be gealkwea' itid ndontsa
gap xa gealnaban,
¿mata gal bexa ugap nak, bexa ndap ke ndo' Dios?[a]

19 Tal le'a bega itid ndo' be gealkwea' lak nlad Dios, byun bega cuent
gealnaban ten bega ndo' Dios xa mbinde'e bega, no bin bega be ta
wen ndo' Dios, le'a xa wa na'anpa ula'a bega.

Ti'in ten bexa nchansu be xmen Cristo

5 Le'a na' ndee nak dub xa nchansu be xmen Cristo, no uní na' xte'e
utid Cristo be gealkwea', no gal uso' na' dub sa iso'ob na' wats Cristo
zha ilen xa. Ta we'e na'ab na' ndo' bego na nchansu be xmen Cristo,
2 utsin bla'ach bega bexa wa, le'a Dios msa'a bexa ula'ach bega. Bin bega
ta wa idub ncho ladna bega, na'anpa cuent dub ta lajuerska gun bega. No

[a] **4:18** Pr. 11:31

na'anpa ukwa'an bega med, ndi gaknotsa bega bexa lak nlad Dios. 3 No
na'anpa gak bega cuent dub xa le'a nibe'e bexa wa, ndi utsin gok bega
ndontsa ini'í bexa xte'e nsabndo' gak bexa. 4 We'e gor na ilen Cristo xa na
nchansu beuna, le'a bega gal uso' dub ta uzhebpa nsak, ta nunk lá idub.

Ta nsabndo' gun itea be xmen Cristo

5 No liga bego bexa ben nsabndo' uxobgek bega ndo' bexa
nchansu bega. Iteanak bega utsin gok ndo' be ltsa'a bega, na'anpa
izhinna bega. Le'a di'izh ten Dios nkeani'i ndab-a:

Le'a Dios lá ndakno bexa zhin,
le'a xa ndi ndakno bexa bcha'an nak.[a]

6 Byak byux bega ndo' ya'a Dios xa ndon le'a juert, we'e uxapso Dios
bega gal zha li nsabndo' gun xa. 7 Bla'a bega itea be ta nyu' ladna
bega ndo' ya'a Dios, le'a Dios nla'achka bega.
8 List ute bega no bla'ach bega, le'a maxu'u ndakloo ndo' bega
nlad utsabgix bega. Le'a maxu'u nkesea cuent dub mbi'izh nbezh,
nkeseakwa'an ma ta gaw ma. 9 Lá ula'a bega gak ta nlad maxu'u, ndi
mas bge' ladna bega Dios. Le'a bego uni'íka le'a be gealkwea' ntid
bega wa, le'a idub ndo' gizhliyo ndee ndencho ltsa'a bega nokaga lba'a
ncha'tid ndo' gealkwea'. 10 Le'a zha na yá utidla bega ndo' ta wa dub
nde'ep, le'a Dios gun ga'al gak bega, no gakno xa bega, no gun xa juert
gak lado'o bega, no mas ige' ladna bega xa. Le'a Dios le'a nkwea'pa
ladna beuna, no mti xa beuna yoo beuna wats Jesucristo gibe'a idub
tiemp. 11 ¡Le'a Dios ndon le'a nsak no nibe'e xa idub tiemp! Lika nak-a.

Be ta lult unidi'izh Pedr

12 Le'a Silvano ngokno na' mke'a besa git tuzh ndee. Le'a
na' gáp le'a xa ndee dub xa ugeaka nak xmen Cristo. Mke'a
besa git ndee ndontsa utenxe'a na' bega, no ini'í bega le'a Dios
ta ugeaka nkwea' ladna bega. ¡Lá yalad bega ta wa!
13 Le'a iteanak bexa nak xmen Cristo ndencho Babilonia ndee, bexa
na mti Dios lak mti Dios bega, le'a bexa wa nidi'izh ndo' bega. No
Marc xa nak cuent xi'ín na' no nidi'izh ndo' bega. 14 Unidi'izh bega
ndo' be ltsa'a bega sakndo' na', ta na nluu le'a bega nkwea' ladna bexa.
Le'a Dios gun wen yoo ladna bega nak xmen Jesucristo. Lika gak-a.

---

[a] **5:5** Pr. 3:34

Git itop mke'a Pedr

Le'a zha na mke'a Pedr git ndee le'a xa uni'í le'a xa sken gat. Ndab xa ndo' bexa nak xmen Cristo le'a be mech ukwi'in no bexa ndun usaladno be men ilen, ukwa'an bexa ná xte'e isabgix be xmen Cristo. Parea le'a bexa wa nsabndo' ga'al kwe ndo' Cristo no lá isakyo'ón bexa be ta ndadi'izh bexa ukwi'in wa. Le'a Pedr mtenxe'a bexa umbi'i gak bexa ndo' Dios, ndontsa ga'al kwe bexa gal zha ilengal Cristo.

Pedr nidi'izh ndo' bexa ndangea ladna Jesucristo

1 Le'a na' ndee Simón Pedr, dub xa ndun ti'in ndo' Jesucristo,
xa mtu'ub na' gun na' ti'in ten xa. Nke'a na' git ndee ndo'
bego na ndangea ladna Jesucristo lak ndangea ladna besa xa.
Le'a ta wa ta msa'a Jesucristo, xa na le'a nak Dios ten beuna,
xa na nsa'a gealnaban ndo' beuna. [2] Na'ab na' ndo' Dios mas
utsin gak xa ndo' bega, no gun xa mas wen yoo ladna bega,
no mas igondo' bega Dios no Jesús Xwan beuna.

Nsabndo' gak bexa lak nsak ladna Dios

[3] Le'a iteanak be ta nki'in beuna ndontsa gak beuna lak nsak ladna
Dios, le'a juers si'il ten Dios nsa'a xa ta wa, geal nchando' beuna xa.
No mti xa beuna ta na uzhebpa wen xa no juert nak xa. [4] Li nsa'a Dios
uzhebpa be ta wen ndo' beuna lak ndabka xa usa'a xa-yá, ndontsa
utsin gak bega lak nak Dios, no ula'a bega be ta bzhi'ik nde ndo'
gizhliyo, be ta ugap nkwa'an be men. [5] Ta we'e gáp na' ndo' bega,
idub ncho ladna bega bge' ladna bega Cristo, no bin bega ta nsak
ladna Dios, no mas bgondo' bega xa, [6] no lá gun bega be ta nladtsa
bega, no bxik bega ndo' itea be ta'a, no wankea bega Dios, [7] no utsin
gok bega ndo' be ltsa'a bega, no bkwea' ladna bega be men.
[8] Tal le'a bega ndunka be ta ndee no mas gunta bega ta wa,
le'a bega mas igondo' Jesucristo Xwan beuna, no wenka gun bega
ti'in ndo' Dios. [9] Ná le'a bexa na na'anpa ndun be ta ndee, le'a
bexa wa cuent dub xa lá na'. Le'a bexa wa myalad ta mtsambi'i
Dios lado'o bexa ndo' be ta ugap mbin bexa. [10] Bega nak beuna
xmen Cristo, le'a Dios utezh bega, no mti xa bega. Ta we'e bin
bega itea be ta ndee wa, ndontsa na'anpa gaila' bega ndo' be ta

ugap. [11] Le'a Dios ndi uxa'al sa yate bega, sa inibe'e Jesucristo
Xwan beuna idub tiemp, xa na nsa'a gealnaban ndo' beuna.
[12] Le'a na' ndee lá kweasyáp be ta ndee ndo' bega, maska yá
uni'íka bega-yá, no ndangea ladna bega gealngea. [13] Le'a nat bi
nban na' le'a na' nsabndo' gáp be ta ndee ndo' bega ndontsa
lá yalad bega-yá. [14] Le'a Jesucristo le'a mluu ndo' na' le'a na'
na'antapa kwen nban. [15] Le'a na' gun iteatsa be ta'a syo'o gan gun
na', ndontsa na'anpa yalad bega be ta ndee gal zha gat na'.

Pedr uni'índo' ton nak Jesús

[16] Le'a gor na mlu'u besa bega xte'e juert nak Jesucristo Xwan
beuna, no xte'e ilen xa stub biaj, le'a ta wa na'anpa dub ta ulogektsa
besa. Le'a besa galka ndi uni'índo' xte'e juert nak xa. [17] Le'a Tad Dios
le'a mluu ton nak Jesús no xte'e juert nak xa, zha na ulen ti Dios
gibe'a ndab Dios: "Le'a ta ndee Xi'ín na'. Na' nkwea' ladna xa no
ntenno lad na' xa." [18] Le'a besa le'a mbi'ín ti Dios ta li ulen gibe'a
wa, gor ndeno besa Jesús bet wa, dub sa umbi'i ndo' Dios.
[19] Ta we'e mas nge' ladna beuna be ta mke'a be profet polta.
Le'a bega nsabndo' isakyo'ón be di'izh wa, le'a ta wa cuent dub
xe'a nsu len dub sa ukaw. No li bsakyo'ón bega ta wa, gast gal
gor na ilen Cristo cuent dub gor ndat xe'a, zha usu xa xe'a len
lado'o bega. [20] Parea nsabndo' ned yakbe'ena bega le'a ni dub
di'izh mke'a be profet wa, lá yoo gan lba'atsa yakbe'ena be
men-a. [21] Le'a iteanak be di'izh mbidi'izh bexa sakndo' Dios tiemp
polta wa, le'a ta wa na'anpa ta ulogektsa bexa. Le'a bexa ndi
mbidi'izh ta wa laktsa mluu Espíritu ten Dios gudi'izh bexa.

Be mech ukwi'in nluu be ta ugap

(Jud. 3-13)

2 Le'a polta le'a lat bexa Israel uyo'o bexa nkwi'in ndab le'a
ndadi'izh sakndo' Dios. No liga yoo be mech lat bega, bexa
nlad ukwi'inno bega, gudi'izh bexa dub ta na'anpa ta ugea, ta
utsabgix ncho bega. Le'a ta wa uluu le'a bexa na'anpa ta ugea
ndangea ladna Cristo xa ngut sakndo' beuna. Ta we'e gal dub
wizh uxax initndo' bexa. [2] Le'a kwa'ad be men isankea tso'o be
ta ugap ndun bexa wa. No le'a ke ten ta nluu bexa, le'a be men
iní'i kwea' ndo' gealngea ten Dios. [3] Le'a bexa wa ukwi'inno bega
ndontsa gun bexa gan med. Le'a Dios polkata mbinbe'e utsaksi
bexa li gun. Ta we'e le'a xa ta ugeakapa li gunno bexa wa.

4 Le'a Dios lá ngunge' ladna ndo' be angel mbin ta ugap, le'a xa
ndi mtsa'ab bexa wa infierno, dub sa ukaw, sa nchonyaw bexa gast
gal wizh utsaksi Dios bexa. 5 No liga lá ngunge' ladna Dios ndo'
be men uyo'o tiemp xapta, zha uyo'o Noé, xa na mbidi'izh xte'e
nsabndo' gak be men. Le'a Dios ndi mtu'ub gilog si'il ndo' gizhliyo
ndontsa mnitndo' nits be men ugap wa. Ná le'a Dios lá ula'a ngat
Noé ndo' gilog wa nsea stub sga'adga bexa. 6 No liga mtsaksi Dios
bexa gezh Sodoma no gezh Gomorra, mtso'ol Dios be gezh wa gast
ndon di' mya'an-a, ndontsa ini'í be men xte'e yasea bexa ndun ta
ugap. 7 Na' le'a Dios lá ula'a yol' Lot, le'a xa dub xa wen, uzhe'eb
kwea' nyo'o ladna xa tant ta ugap nak be men sa wa. 8 Le'a Lot wa
dub xa wen ngok uyo'o lat bexa ugap wa. Le'a xa uzhebpa kwea'
nyo'o ladna itea wizh gor na na' xa no ndo'ón xa ta ndun be men wa.
9 Le'a be ta ndee nluu le'a Dios sun gan ko'o bexa utsin nak
ndo' be gealkwea'. No sun Dios gan utsaksi bexa ugap, gal wizh
na gab Dios ná ton ndap ke. 10 No mas utsaksi Dios bexa na ndun
be ta bzhi'ik nlad bexa, no lá nxobgek bexa ndo' Dios.
Le'a bexa ukwi'in wa uzhebpa zhin nak no ngud nak lado'o bexa.
No ni lá nzheb bexa xela ní'i bexa ndo' be espíritu nibe'e. 11 Le'a
be angel ten Dios uzhebpa mas juert nak ndo' bexa ukwi'in wa,
parea ni lá gun be angel rages usake be espíritu wa ndo' Dios.
12 Ná le'a be men wa xela ní'i ndo' be ta na ni lá nyakbe'ena
bexa. Na'anpa utsin ndanbe'e bexa, no ndun bexa sbe'en ta
nladtsa bexa. Le'a ta na li nak bexa wa, ta we'e li gat bexa. Nak
bexa cuent be man, bema ndal por na isen be men ma gat ma.
13 Le'a lak xela ndanno bexa be men, no liga ini'í bexa gealkwea'.
Le'a bexa wa ndal ladna ndun be ta ugap tezhea ndo' ga'al be
men. Le'a gor ndawno bexa bega, na'anpa ndo ladna bexa ndun
bexa be ta bzhi'ik, ndi nten ladna bexa ndun bexa ta wa.
14 Le'a bexa wa nsa'ab ladna ndo' itea be xagots ni'í bexa. No
nunk lá nzhanna bexa ndun bexa ta ugap. No nkwi'inno bexa be men
ndidotsa ndangea ladna Dios. No nlad bexa uzhebpa ta sian gap bexa.
Ná le'a Dios uzhe'eb utsaksi bexa. 15 Mla'a bexa nes ten Dios, cha
usabgix bexa. Ndun bexa lak mbin profet Balaam xin Beor. Le'a Balaam
ndal ladna ndun be ta ugap ndontsa gun xa gan med. 16 Ná le'a ngol
gor le'a xburr xa uní'i ndo' xa cuent dub men, uteyo ma xa. Na'anpa
ula'a ma gun Balaam ta li mbinbe'e xa gun xa wa, ta na'an xti'in.
17 Le'a be mech ukwi'in wa xa na'an xti'in, cuent dub so ni
nits na'an, no cuent dub xkaw itea lad ndo'o mbi. Le'a Dios yá
mbinbe'ela le'a bexa wa ya'be sa ndon le'a ukaw idub tiemp. 18 Chul
ndadi'izh bexa, ná le'a ta ndab bexa ta na'an xti'in. No nki'il bexa be

men gun bexa ta ugap lak ndun bexa, nkedino xa be men penkama
mla'a be ta ugap nak na. 19 No ndab be mech wa le'a be men syo'o
gan gun itea be ta nlad na, ná le'a bexa wa ni le'a lá yoo gan
ula'a be ta ugap nak bexa, le'a be ta ugap wa nibe'e bexa. Le'a
itea be ta'a ndun gan ndo' dub men, le'a ta wa le'a nibe'e ndo'
xa. 20 Ta ugeaka le'a bexa wa mgondo' Jesucristo Xwan beuna, xa
na le'a nsa'a gealnaban, cha uto'o bexa ndo' be ta bzhi'ik ncho
ndo' gizhliyo ndee. Ná nat le'a bexa myach le'akagal ndo' be ta
bzhi'ik, le'a ta wa ndi le'a ndun gan ndo' bexa. Ta we'e ndi mas
pro'ob nak bexa ndo' lak ngok bexa zha ned wa. 21 Ndi mas wen
lá igondo' bexa nes wen ten Dios, ndo' li mgondo' bexa-yá cha
mla'a bexa ta unibe'e Dios gun bexa. 22 Le'a ta ndun bexa wa nak
lakkata ní'i be men: "Le'a mbek nyach ndaw le'aka ta ngu'udna ma.
No dub kuch ti'i ngos nyach ndatbixte ndo' yalan stub biaj."[a]

Jesús ilen stub biaj

3 Bego amig ten na', le'a ta ndee git itop nke'a na' ndo' bega.
Le'a ndo' itop be git ntenxe'a na' bega, ndontsa sbe'en be ta wen
gunbe'e bega. 2 Le'a na' nlad lá yalad bega ta mke'a be profet ten
Dios tiemp polta. No lá yalad bega ta mluu be apostol bega, be ta
unibe'e Jesucristo xa nsa'a gealnaban, xa na le'a nak Xwan beuna.
3 Le'a na' nlad ini'í bega le'a tiemp ilen ndee yoo be men gun
laktsa nlad na. No inisi bexa bega, 4 gab bexa: "¿Lid ndab Jesús
le'a xa ilen stub biaj zha? Le'a be usan gox polta ten beuna yá
ngutla, ná le'a itea be ta'a nak lakka nak-a zha na ngoknde'eta
gizhliyo." 5 Le'a be men wa lá nlad igondo' le'a tiemp xapta le'a
Dios uní'i, cha li ngoknde'e gibe'a no gizhliyo. No le'a di'izh ten
xa myunjunt nits, cha mlu'u yo bid tlaw nits wa. 6 No le'aka nits
wa mnitndo' Dios be ta ncho ndo' gizhliyo zha ula' gilog. 7 Parea
le'aka di'izh ten Dios utso'ol gibe'a no gizhliyo ncho nat, gal wizh
gab Dios ná ton ndap ke, zha na unitndo' Dios be men ugap nak.
8 Bego amig ten na', lá yalad bega ti le'a cuent ten Cristo le'a dub
wizh cuent dub mil li'in, no liga dub mil li'in cuenttsa dub wizh. 9 Le'a
Cristo ilenka zha nsabndo'-yá lakka ndab xa, na'anpa lak ndanbe'e be
men le'a xa cha'aw ilen. Le'a xa ndi nkenkea' le'a xa lá nlad gak perdid
ni dub men. Le'a xa ndi nlad le'a itea be men ula'a be ta ugap nak bexa.
10 Le'a wizh ilen Cristo, le'a ta wa cuent dub zha nla' dub wa'an ta lid
be men gor te'al, ni lá ini'í bexa ti ilen xa. Le'a gal wizh wa le'a gibe'a

[a] **2:22** Pr. 26:11

ba' initndo' no uzhe'eb dub ruid si'il igen. Le'a itea be ta ndi'ib gibe'a
ba' yol'be. Cha yol' gizhliyo ndee no itea be ta ncho ndo' gizhliyo.
11 Le'a ta na li initndo' itea be ta wa, ta we'e le'a bega nsabndo'
umbi'i gak ndo' Dios, no gun bega sbe'en ta nsak ladna Dios.
12 Utenkea' bega gast gal zha ilen xa, no bin bega itea be ta na syo'o
gan gun bega ndontsa mas uxax ilen xa. Le'a gal wizh wa le'a gibe'a
ba' yol' cha initndo'-yá. No be ta ndi'ib gibe'a ba' yol' no izhu'unbe.
13 Ná le'a beuna ndenbeas yoo dub gibe'a kub no dub gizhliyo kub lak
ndab Dios yoo-yá. Le'a sa wa sbe'en be ta nsak ladna Dios gun be men.
14 Bego amig ten na', bego na ndenbeas yoo be ta wa, uzhebpa bin
bega juers wen ya'an bega ndo' Dios, ni dub ke lá gap bega ndo'
Dios. 15 Lá yalad bega le'a Cristo li nkenkea' ilen ndontsa mas kwa'ad
be men gap gealnaban ndo' Dios. Le'a Pabl xa cuent nak wit beuna
no mke'a ltsa'a be ta ndee ndo' git mtu'ub xa ndo' bega, lak msa'a
Dios nyakbe'ena xa be ta wa. 16 Le'a sian be git nke'a Pabl, le'a xa
nke'aka cuent ten be ta ndee, maska ncho ta nke'a xa uzhebpa bid
nyakbe'ena beuna. Le'a ncho bexa ngud nak, bexa ndidotsa nge'
ladna Cristo, na'anpa utsin nluu bexa be ta nke'a Pabl wa. No liga
ndanno bexa iteata be di'izh ten Dios, ta we'e le'a Dios utsaksi bexa.
17 Bego amig ten na', le'a nat le'a bega uni'íka be ta ndee
gor na biseata yoo-yá. Ta we'e uzhebpa bla'ach bega na'anpa
ukwi'inno bexa ugap wa bega, cha ula'a bega ta nge' ladna
bega Dios. 18 Ndi mas byakbe'ena bega xte'e nkwea' ladna Dios
bega, no mas igondo' bega Jesucristo Xwan beuna, xa nsa'a
gealnaban ndo' beuna. ¡Le'a nat no idub ndo' ndee gab beuna
le'a Dios uzhebpa dub xa juert no dub xa nsak! Lika nak-a.

Git ned mke'a Juan

Le'a git ndee git ned mke'a Juan, ndab-a dubtsa gak be xmen Dios. No ndab-a ta wen gun be men nak xin Dios. Le'a be xmen Cristo nsabndo' utsa'al itea be ta ugap, cha ndi ikwea' ladna bexa be ltsa'a xa. No lá ula'ach bexa be ta na'anpa ta ugea, be ta nluu be mech ukwi'in.

Jesús nak Di'izh nsa'a gealnaban

1 Le'a zha utexanta gizhliyo le'a Jesucristo nchola. Le'a besa
mbi'ín ta mbidi'izh xa, no uni'índo' besa xa, no uni'í besa
ta mbin xa, no usen besa xa. Le'a xa wa le'a nak Di'izh nsa'a
gealnaban, ta nunk lá idub. [2] Le'a xa wa ulen wats besa. Le'a besa
uni'í xa no ndadi'izh besa cuent ten xa. Nat le'a besa ndadi'izh
ndo' bega le'a xa wa xa nsa'a gealnaban nunk lá idub, uto'o xa
wats Tad Dios, cha mlundo' xa ndo' besa. [3] Le'a besa ndadi'izh ta
uni'í besa nsea ta mbi'ín besa, ndontsa no bega dubtsa gak beuna,
lak dubtsa nak besa no Tad Dios nsea Xin xa Jesucristo. [4] Nke'a
besa be ta ndee ndo' bega ndontsa mas iten ladna beuna.

Dios nak xe'a

[5] Le'a ta ndee ta mluu Jesucristo ndo' besa, no ndadi'izh besa-yá
ndo' bega: le'a Dios le'a nak xe'a, le'a wats Dios na'an sa ukaw. [6] Tal
le'a beuna ndab dubtsa nak beuna nsea Dios, ná cha ndesea beuna sa
ukaw, le'a beuna ndun gealkwi'in, no na'anpa ndun beuna lak nak
gealngea. [7] Ná tal le'a beuna ndesea ndo' xe'a ten Dios lak ncho Dios
ndo' xe'a, we'e le'a beuna dubtsa nak nsea be ltsa'a beuna. No le'a
ten ten Jesucristo Xin Dios ntsambi'i beuna ndo' itea be ke ten beuna.
[8] Tal le'a beuna gab le'a beuna na'anpa ndap ke, le'a beuna
nkwi'inno le'aka le'a na, no lá nchando' beuna gealngea. [9] Ná tal
le'a beuna igondo' be ke ten na ndo' Dios, le'a xa sunge' ladna ndo'
beuna no utsambi'i xa beuna ndo' itea be ta ugap. Li gun Dios le'a xa
uzhe'eb dub xa utsin nak, no ndun xa lakka ndab xa. [10] Ná tal le'a
beuna gab le'a beuna lá ndap ke, le'a beuna ndanno Dios cuent dub
xa ukwi'in, no na'anpa ta ugea ndangea ladna beuna di'izh ten xa.

Jesucristo nak xa iso' wats beuna ndo' Dios

2 Bega nak cuent xi'ín na', nke'a na' be ta ndee ndo' bega,
ndontsa yá lá gunta bega be ta ugap nak. Tal le'a beuna mbin
dub ta ugap nak, le'a beuna ndap dub xa iso' wats beuna ndo'
Dios Xus beuna. Le'a ta wa Jesucristo xa ndon le'a wen. [2] Le'a
xa wa msa'a le'aka le'a xa ngut xa, ndontsa utsu'u Dios be ke
ten beuna, nsea be ke ten be men ncho idub ndo' gizhliyo.
[3] Tal le'a beuna nxobgek be ta unibe'e Dios, le'a ta wa nluu le'a
beuna ta ugeaka nchando' xa. [4] Le'a tal ton gab le'a xa nchando' Dios,
ná lá nxobgek xa be ta unibe'e Dios, le'a xa wa dub xa ukwi'in, no lá
nchando' xa gealngea. [5] Ná le'a tal ton nxobgek ndo' di'izh ten Dios,
le'a xa wa ta ugeakapa nchankea Dios. Li ini'í beuna tal le'a beuna
dubtsa nak nsea Dios natal na'an. [6] Le'a tal ton gab dubtsa nak nsea
Dios, le'a xa wa nsabndo' gun lak be ta mbin Jesucristo ndo' gizhliyo.

Dub ta tilaw unibe'e Dios

[7] Bega nak beuna xmen Cristo, le'a ta na li nibe'e na' ndo' bega wa
na'anpa dub ta gol go'ón bega. Le'a-yá ndi dub ta nchando' bega gast
zha ned mbingea ladna bega Cristo, le'a-yá di'izh ten Dios mbi'ín
bega zha wa. [8] Parea le'a na' nke'a dub ta kub nibe'e na' ndo' bega,
dub ta nchando' bega lakka nchando' Cristo-yá. Le'a tiemp ten ta
ukaw nsatid, le'a xa na ta ugeaka le'a nak xe'a ten Dios nsula.
[9] Le'a tal ton gab le'a xa ncho ndo' xe'a ten Dios, ná cha nxee
ladna xa ndo' ltsa'a xa, le'a xa wa bi nkesea sa ukaw. [10] Le'a tal ton
ikwea' ladna be ltsa'a na, le'a xa wa nchoka ndo' xe'a ten Dios,
no na'an xta'an gun gan gaila' xa ndo' ta ugap. [11] Ná le'a tal ton
ixee ladna ndo' ltsa'a na, le'a xa wa nkesea sa ukaw, ni lá ini'í
xa pa ncha'a xa, le'a ta ukaw wa le'a mbin gan lá ina'ta xa.
[12] Bego nak cuent xi'ín na', nke'a na' git ndee ndo' bega, geal le'a
Jesucristo mtsu'ula be ke ten bega. [13] Bego bexa gox, nke'a na' ta ndee
ndo' bega le'a bega nchando' Cristo, xa na ncho zha utexanta gizhliyo.
Bego bexa ben, nke'a na' ta ndee ndo' bega le'a bega mbin gan ndo'
maxu'u. No ndo' bego na ti'i mbingea ladna Cristo, nke'a na' ta ndee
le'a bego nchando' Dios Xus beuna. [14] Le'a ndo' bego bexa gox, nke'a
na' ta ndee le'a bego nchando' Cristo, xa ncho zha utexanta gizhliyo.
No ndo' bego xa ben, nke'a na' ta ndee le'a bego juert nak, no ncho
di'izh ten Dios len lado'o bega, no mbin bega gan ndo' maxu'u.
[15] Lá yankea bega gizhliyo ndee, ni be ta'a ncho ndo' gizhliyo. Tal
ton ndankea gizhliyo, le'a xa wa na'anpa ndankea Tad Dios. [16] Le'a

itea be ta ugap ncho ndo' gizhliyo ndee na'anpa ta nsa'a Dios. Le'a
bexa gizhliyo nkwa'an be ta ugap ndanbe'e bexa, no nsa'ab ladna
bexa be ta na' bexa, nsea nzhinnona bexa be ta ndap bexa. Le'a be
ta li ndun bexa wa na'anpa ta nsa'a Tad Dios, le'a ta wa ndi ta
gizhliyotsa. 17 Le'a gizhliyo ndee initndo' nsea itea be ta ugap nlad
bexa; ná le'a tal ton gun lak nlad Dios, le'a xa wa iban idub tiemp.

Bexa nka gun be men ta nlad Cristo

18 Bega nak cuent xi'ín na', le'a tiemp ndee be wizh lult. Le'a lak
ndo'ón bega le'a gal dub wizh ilen dub xa gak anticristo, xa na uka
gun be men ta nlad Cristo. Ná le'a nat ncho kwa'ad bexa li nak. Ta
we'e uni'í beuna le'a tiemp ndee be wizh lult. 19 Le'a bexa wa uto'o
lat beuna, parea na'anpa ta ugea nak bexa ltsa'a beuna. Tal le'a bexa
nak ltsa'a beuna, nal no bexa ndi ncho lat beuna. Ná le'a ta na uto'o
bexa wa nluu le'a xa na'anpa nak ltsa'a beuna nak xmen Cristo.
20 Le'a Cristo msa'a Espíritu ten Dios ndo' bega, no nchando'
bega gealngea. 21 Nke'a na' ta ndee ndo' bega, le'a na' uní le'a
bega nchando'ka gealngea, no uni'íka beuna le'a ni dub gealkwi'in
lá ilen lat gealngea. 22 ¿Ton bexa na ndun gealkwi'in? Le'a ta wa
xa na ndab le'a Jesús na'anpa le'a nak Cristo. Le'a xa li ndab wa
xa nka gun be men ta nlad Cristo, le'a xa nxelad Dios Xus beuna
no Xin Dios. 23 Le'a tal ton gab le'a Jesús na'anpa nak Xin Dios,
le'a xa wa lá nchando' Dios Xus beuna. Ná le'a tal ton gab le'a
Jesús Xinka Dios, le'a xa wa nchando'ka Dios Xus beuna.
24 Ta we'e lá ula'a bega ta mbi'ín bega zha ned mbingea ladna
bega Cristo. Tal le'a bega ndunka be ta mbi'ín bega zha ned wa,
le'a bega dubtsa nak no Xin Dios no Dios Xus beuna. 25 Le'a Cristo
ndab le'a usa'a dub gealnaban kub ndo' beuna, ta nunk lá idub.
26 Nke'a na' be ta ndee ndo' bega, ndontsa gap bega cuent ndo'
bexa nlad ukwi'inno bega. 27 Le'a bego no'o Espíritu ten Dios ta
na msa'a Cristo ndo' bega. Ta we'e na'anpa nki'in bega ni dub
men uluu bega, le'a Espíritu wa le'a nluu xte'e nak itea be ta'a.
Le'a ta nluu Espíritu wa ta ugeaka na'anpa gealkwi'in-a. Ta we'e
dubtsa gok bega no Cristo, lak mluu Espíritu ten Dios bega.
28 Bega nak cuent xi'ín na', nat na'anpa ula'a beuna Cristo, ndontsa
na'anpa izheb beuna zha ulundo' xa, no na'anpa ido ladna beuna ndo'
xa zha ilen xa. 29 Le'a bega uni'íka le'a Jesucristo sbe'en ta wen ndun,
ta we'e nsabndo' ini'í bega le'a itea bexa na ndun ta wen wa xinka Dios.

Bexa nak xin Dios

3 Binbe'e bego xte'e uzhe'eb nkwea' ladna Tad Dios beuna, ndab
xa le'a beuna nak xin xa. Le'a be men gizhliyo lá nchando' xa,
ta we'e lá ini'í bexa le'a beuna xin Dios. [2] Bego amig ten na', nat
le'a beuna nak xin Dios, parea biseata ini'í beuna xte'e gak beuna.
Le'a gal zha na ilen Cristo le'a beuna yak lak nak xa, geal le'a beuna
ini'í xte'e mer nak xa. [3] Tal ton ndangea ladna li yoo ta wa, le'a xa
wa ntsambi'i le'aka le'a xa ndo' ta ugap, lak umbi'i nak Cristo.
[4] Le'a itea bexa na ndun be ta ugap, le'a bexa wa ndap ke ndo'
Dios, le'a Dios nibe'e na'anpa gun bexa be ta ugap wa. [5] Ná le'a bego
yá uni'íka le'a Jesucristo mbi'id ndo' gizhliyo ndontsa yu'u be ke ten
beuna, le'a xa wa ni dub ke lá ndap. [6] Le'a iteanak bexa na dubtsa nak
no Cristo na'anpa ndunta be ta ugap. Ná le'a itea bexa na ndunta be
ta ugap, le'a bexa wa lá ini'í ton nak Cristo, no ni lá nchando' bexa xa.
[7] Bega nak cuent xi'ín na', lá ula'a bega ukwi'inno be men
bega: le'a tal ton ndun be ta wen, le'a xa wa xa wenka lak wen
nak Cristo. [8] Ná le'a tal ton ndunta be ta ugap, le'a xa wa xmen
maxu'u, le'a maxu'u li ndun be ta ugap zha utexanta gizhliyo.
Ta we'e ulen Xin Dios mbizha'a xa be ti'in ten maxu'u.
[9] Le'a bexa nak xin Dios, le'a xa wa yá lá ndunta be ta ugap, geal
le'a xa ndap gealnaban kub msa'a Dios len lado'o xa. Lá yoota gan
gun bexa be ta ugap, le'a bexa myak dub xin Dios. [10] Le'a ta ndee nluu
ton nak xin Dios no ton nak xin maxu'u: le'a itea bexa na lá ndun be
ta wen no lá nkwea' ladna xa be ltsa'a xa, le'a xa wa na'anpa xin Dios.

Ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna

[11] Le'a di'izh ndee ta mbi'ín bega zha nedta: ikwea' ladna beuna
be ltsa'a beuna. [12] Lá gak beuna lak ngok Caín xin maxu'u, xa
mbit wit na. ¿Xta'an li mbin xa zha? Li mbin Caín geal ugap
nak ta mbin xa, ná le'a wit xa wa utsin nak ta mbin na.
[13] Bego nak beuna xmen Cristo, lá yanseana bega tal le'a be
men ncho ndo' gizhliyo ndee nxeeno ladna bega. [14] Le'a ta na
nkwea' ladna beuna be ltsa'a nak beuna xmen Cristo, ta we'e nluu
le'a beuna nban ndo' gealgut. Ná le'a tal ton lá ikwea' ladna be
ltsa'a na, le'a xa wa bi ncho ndo' gealgut. [15] Le'a tal ton ixee ladna
ndo' ltsa'a na, le'a xa wa cuent nak dub xa ndut men. No uni'í
bego le'a ni dub xa ndut men lá yoo gan gap gealnaban ndo' Dios
ta nunk lá idub. [16] Le'a beuna yá nchando' xte'e nsabndo' ikwea'
ladna beuna be ltsa'a beuna: le'a Jesucristo msa'a gealnaban ten na

sakndo' beuna. Ta we'e liga nsabndo' usa'a beuna gealnaban ten
beuna sakndo' be ltsa'a nak beuna xmen Cristo. 17 Le'a tal ton ndap
ta'a ndo' gizhliyo ndee, cha na' xa le'a dub ltsa'a xa uban nak, ná
lá gakno xa xa, le'a xa wa na'anpa nkwea' ladna ltsa'a na wa lak
nlad Dios gun xa. 18 Le'a bego nak cuent xi'ín na', lá yoo gan ikwea'
ladna beuna be ltsa'a beuna sbe'en di'izhtsa. Ndi gakno beuna be
ltsa'a beuna, ta na nluu le'a beuna nkwea'ka ladna bexa.
19 Tal le'a beuna li ndun, le'a beuna uni'í le'a beuna ndun lak
nak gealngea ten Dios, no uni'í beuna le'a beuna ga'al nak ndo'
Dios. 20 Tal le'a beuna nsak le'a beuna na'anpa ga'al nak ndo' Dios,
ná le'a Dios le'a uni'í xte'e nak beuna, le'a xa nchando' itea be
ta'a. 21 Bego amig ten na', tal le'a beuna uni'í len lado'o beuna
le'a beuna ga'al nak ndo' Dios, le'a beuna na'anpa izheb ibii wats
Dios. 22 Le'a Dios usa'a guni'i xta'an inab beuna, tal le'a beuna
nxobgek ta nibe'e Dios, no ndun beuna be ta nsak ladna xa. 23 Le'a
ta ndee ta nibe'e Dios wa: gungea ladna beuna Jesucristo Xin xa,
nsea ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna lak ndab xa. 24 Le'a tal
ton uxobgek ndo' be ta nibe'e Dios, le'a xa wa dubtsa nak nsea
Dios, le'a Dios ncho len lado'o xa. Le'a bega uni'í le'a beuna dubtsa
nak nsea Dios, ta na msa'a xa Espíritu ten xa ndo' beuna.

Bexa na ta ugeaka nak xmen Cristo

4 Bego amig ten na', lá gungea ladna bega iteanak be ta nluu
be men, ndi bla'ach bega naga no'o bexa Espíritu ten Dios nate
na'an, le'a ncho kwa'ad bexa nkwi'in ndab le'a ndadi'izh sakndo'
Dios. 2 Lnde'e ini'í bega ná ton no'o Espíritu ten Dios: le'a itea
bexa na gab le'a Jesucristo mbi'id ndo' gizhliyo lak nak dub men,
le'a xa wa no'o Espíritu ten Dios. 3 Ná le'a itea bexa na gab le'a
Jesucristo na'anpa ngi'id lak nak dub men, le'a xa wa na'anpa no'o
Espíritu ten Dios, ndi nak xa xmen anticristo. Le'a bega yá ndo'ón
le'a xa wa ilen, le'a juers ten xa wa yá ncho ndo' gizhliyo.
4 Bega nak cuent xi'ín na', le'a bega yá nak xmen Dios, no
mbin bega gan ndo' bexa ukwi'in wa, le'a Espíritu ten Dios ncho
len lado'o bega mas juert ndo' espíritu ncho ndo' gizhliyo ndee.
5 Le'a bexa wa xa gizhliyo, ta we'e ndadi'izh bexa be ta gizhliyo.
Le'a be men gizhliyo cha nla'achka ta ndab xa. 6 Parea le'a beuna
xmen Dios. Le'a tal ton nchando' Dios, le'a xa wa nsakyo'ón
ta ndab beuna. Ná le'a tal ton na'anpa nchando' Dios, le'a xa
wa lá isakyo'ón ta ndab beuna. Li igondo' beuna ná ton no'o
Espíritu ndadi'izh gealngea, no ton no'o espíritu ukwi'in.

Nkwea' ladna Dios be men

7 Bego amig ten na', nsabndo' ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna,
le'a ta wa dub ta nsa'a Dios gun beuna. Le'a tal ton ikwea' ladna
ltsa'a na, le'a xa wa xin Dios no nchando' xa Dios. 8 Le'a tal ton lá
ikwea' ladna be ltsa'a na, le'a xa wa lá nchando' Dios, le'a Dios sbe'en
nkwea' ladna be men. 9 Lnde'e mluu Dios le'a xa nkwea'ka ladna
beuna: le'a xa mtu'ub dubkama Xin xa ndo' gizhliyo, ndontsa gap
beuna gealnaban ta nunk lá idub. 10 Le'a Dios uzhebpa nkwea' ladna
be men, na'anpa lak nak ta ndankea beuna xa, ndi tant nkwea' ladna
xa beuna msa'a xa Xin xa ngut xa, ndontsa utsu'u xa be ke ten beuna.
11 Bego nak amig ten na', le'a ta na li nkwea' ladna Dios beuna, le'a
beuna no nsabndo' ikwea' ladna be ltsa'a na. 12 Na'an ton gol ni'í Dios.
Ná tal le'a beuna nkwea' ladna be ltsa'a na, le'a Dios ncho len lado'o
beuna, no liga nkwea' ladna beuna bexa lak nkwea' ladna Dios beuna.
13 Lnde'e ini'í beuna le'a beuna dubtsa nak nsea Dios, no ncho Dios
len lado'o beuna: le'a xa msa'a Espíritu ten na ndo' beuna. 14 Le'a
beuna le'a uni'í no ndadi'izh beuna le'a Tad Dios mtu'ub Xin na,
utix xa be ke ten be men ncho ndo' gizhliyo ndee. 15 Le'a tal ton gab
le'a Jesús le'a nak Xin Dios, le'a xa wa ncho Dios len lado'o na, no
dubtsa nak xa nsea Dios. 16 Le'a beuna mgondo' no ndangea ladna
beuna le'a Dios nkwea' ladna beuna. Le'a Dios sbe'en nkwea' ladna
be men. Ta we'e le'a bexa na nkwea' ladna be ltsa'a na, le'a bexa wa
dubtsa nak nsea Dios, no ncho Espíritu ten Dios len lado'o xa.
17 Le'a ta na li nkwea' ladna beuna be ltsa'a beuna wa, le'a
gal wizh gab Dios ná ton ndap ke, le'a beuna na'anpa izheb, le'a
ndo' gizhliyo ndee le'a beuna nak lak nak Jesucristo. 18 Le'a Dios
nkwea'ka ladna beuna, ta we'e lá nzheb beuna ndo' xa. Le'a
tal ton igondo' le'a Dios nkwea' ladna xa, le'a xa wa na'anpa
nzheb ndo' Dios. Le'a bexa na nzheb ndo' xa wa, le'a bexa wa
uni'í le'a Dios utsaksi bexa. Ta we'e tal ton nzheb ndo' Dios,
le'a xa wa biseata igondo' ta na nkwea' ladna Dios xa.
19 Le'a beuna ndankea Dios, geal le'a Dios ned mkwea' ladna beuna.
20 Tal ton gab le'a ndankea Dios, ná nxee ladna xa ndo' be ltsa'a xa, le'a
xa wa ndun gealkwi'in. Ná le'a bexa na lá nkwea' ladna be ltsa'a na,
bexa na na' xa wa, ¿xte'ema yoo gan yankea bexa Dios, dub xa lá na'
bexa zha? 21 Le'a Jesucristo unibe'e ta ndee ndo' beuna: tal le'a beuna
ndankea Dios, le'a beuna no nsabndo' ikwea' ladna be ltsa'a na.

Xa nge' ladna Dios ndun gan ndo' gizhliyo

5 Le'a tal ton ndangea ladna le'a Jesús le'a nak Cristo, le'a xa
wa myak xin Dios. Le'a tal ton ndankea Dios Xus beuna, le'a xa
wa no nkwea' ladna bexa nak xin Dios. [2] Tal le'a beuna ndankea
Dios no ndun beuna lak ndab Dios, we'e uni'í beuna le'a beuna
nkwea' ladna be xin Dios. [3] Tal le'a beuna ndankeaka Dios, le'a
beuna nxobgek ndo' ta nibe'e xa, le'a ta nibe'e xa wa na'anpa
dub ta bid. [4] Le'a itea bexa nak xin Dios ndun gan ndo' be ta
gizhliyo. Le'a ta na nge' ladna beuna Cristo, ta we'e ndun beuna
gan ndo' gizhliyo. [5] ¿Tonma ndun gan ndo' be ta gizhliyo zha?
Le'a ta wa bexa na ndangea ladna le'a Jesús nak Xin Dios.

Ta mbidi'izh Espíritu ten Dios cuent ten Jesús

[6] Le'a zha na mbi'id Jesucristo, le'a xa utalea' no ngut xa, mtsi'i xa
ten ten xa. Na'anpa nabtsa utalea' xa, le'a xa no ngut mtsi'i xa ten.
Le'a Espíritu ten Dios nluu le'a Cristo Xinka Dios, le'a Espíritu wa
sbe'en gealngea ndadi'izh. [7] Le'a chon bexa ncho gibe'a nluu le'a
Jesús nak Xin Dios: le'a ta wa Tad Dios, no Xin Dios xa nak Di'izh,
no Espíritu ten Dios. Le'a yon bexa ndee dubtsa ndab. [8] Nsea ncho
chon ta'a ndo' gizhliyo nsa'a cuent le'a Jesús nak Xin Dios: le'a ta
wa ta ndab Espíritu ten Dios, no ta na utalea' Jesús len nits, no ten
ten Jesucristo mtsi'i xa ndo' cruz. Le'a yon ta ndee wa dubtsa ndab.
[9] Le'a beuna ndangea ladna be ta ndadi'izh be men, parea le'a ta
ndab Dios wa mas ta nsak, ta ndadi'izh xa cuent ten Xin xa. [10] Le'a
tal ton ige' ladna Xin Dios, le'a xa wa uni'í len lado'o na le'a ta ndab
Dios wa ta ugeaka. Ná le'a tal ton lá gungea ladna ta ndab Dios, le'a
xa wa ndanno Dios cuent dub xa ukwi'in, le'a xa lá ngungea ladna ta
mbidi'izh Dios lak nak Xin Dios. [11] Le'a ta ndee ta mbidi'izh Dios: le'a
Dios nsa'a dub gealnaban nunk lá idub tal le'a beuna nge' ladna Xin
Dios. [12] Le'a tal ton ige' ladna Xin Dios, le'a xa wa ndap gealnaban wa.
Ná le'a tal ton lá ige' ladna xa, le'a xa na'anpa ndap gealnaban wa.

Be ta lult mke'a Juan

[13] Le'a be ta ndee nke'a na' ndo' bego na nge' ladna Xin Dios,
ndontsa ini'í bega le'a bega ndap gealnaban nunk lá idub, no mas ige'
ladna bego Xin Dios. [14] Le'a beuna uni'íka tal le'a beuna inab dub ta'a
ndo' Dios lak nlad Dios, le'a xa so'ónka-yá. [15] Lak uni'í beuna le'a
Dios ndo'ón ta nab beuna, no liga uni'í beuna le'a xa usa'aka ta wa.

16 Tal le'a dub bega na' le'a dub ltsa'a bega ndun dub ta ugap nak,
dub ta sunge' ladna Dios, we'e unab bega ndo' Dios gunge' ladna ndo'
xa wa. Le'a Dios li gun tal ta mbin xa wa na'anpa dub ta uzhebpa
ugap nak. Le'a ncho be ta ugap ndun be men yá lá gunge'ta ladna
Dios. Le'a bexa li ndun ke wa na'anpa gáp na' inab bega ndo' Dios
gunge' ladna ndo' xa wa. 17 Itea be ta ugap ndun be men, le'a ta wa
dub ke ndo' Dios. Parea le'a ncho be ke wa le'a Dios sunge'ka ladna.
18 No uni'í beuna le'a bexa nakla xin Dios yá na'antapa
nsankea tso'o be ta ugap. Le'a Xin Dios nla'ach bexa wa,
ndontsa na'an xta'an gunno maxu'u bexa.
19 No uni'í beuna le'a beuna nak xin Dios, maska
idub gizhliyo ncho ndo' ya'a maxu'u.
20 No uni'í beuna le'a Xin Dios mbi'id, no msa'a xa ta nyakbe'ena
beuna, ndontsa igondo' beuna xa na ta ugeaka le'a nak Dios. Le'a ta
wa Jesucristo Xin Dios, xa na dubtsa nak no beuna. Le'a xa wa ta
ugeaka le'a nak Dios, xa nsa'a gealnaban nunk lá idub. 21 Bego nak
cuent xi'ín na', lá yankea bega be ta na'anpa le'a nak Dios. Lika nak-a.

Git itop mke'a Juan

Le'a ta ndadi'izh git itop mke'a Juan ndee ta unibe'e Dios gun be men. Ndab Juan le'a xa mke'a git ndee ndo' dub xagots wen no ndo' be xin xa, le'a ta wa gab dub xkwa'a be xmen Cristo, na tal gab-a le'a ta lid xagots wa nzhealbe bexa wa. Unab xa ndo' bexa nak xmen Cristo dubtsa kwe bexa ndo' gealngea maska kwa'ad be men nsaula'a nes ten Dios, le'a ndo' gizhliyo ndee uzhebpa kwa'ad bexa ukwi'in ncho.

Juan mtu'ub dub git ndo' be xmen Jesús

1 Le'a na' ndee xa gox nke'a git ndee ndo' lu, dub xagots mti
Dios, no ndo' bexa nak xin la. Le'a na' ta ugeaka nkwea'
ladna itea bego. No iteanak bexa na nchando' gealngea ten Dios
nkwea' ladna bega. [2] Le'a na' li nkwea' ladna bega, geal le'a beuna
nchando' gealngea ten Dios, no idub tiemp nchando'ka beuna-yá.
[3] Le'a na' na'ab ndo' Tad Dios no ndo' Jesucristo Xin Dios Xa
Nibe'e, mas utsin gak bexa ndo' bega, no mas ikwea' ladna bexa
bega, no gun bexa wen yoo ladna bega. No mas ige' ladna bega
gealngea ten Dios, no mas ikwea' ladna bega be ltsa'a bega.

Nsabndo' ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna

[4] Uzhebpa mten lad na' gor na mbín na' le'a ncho be xin lu ndunka
lak ndab gealngea ten Dios, lak unibe'e Dios Xus beuna gun beuna.
[5] Nat ndáp na' ndo' bego, ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna. Le'a
ta ndee na'anpa dub ta tilaw ndo'ón beuna, le'a-yá dub ta polkata
uni'í beuna. [6] Le'a tal beuna nkwea' ladna be ltsa'a beuna, le'a ta
wa gab le'a beuna nxobgek ndo' Dios. Le'a ta wa lakka mbi'ín
bega polta unibe'e Dios: ikwea' ladna beuna be ltsa'a beuna.

Bexa nluu ta na'anpa gealngea ten Cristo

[7] Uzhebpa ncho be men ndun gealkwi'in ndo' gizhliyo, ndab bexa
le'a Jesucristo na'anpa ngi'id ndo' gizhliyo cuent dub men. Le'a
bexa na li ndadi'izh wa xa ukwi'in, no nka bexa ta nlad Cristo.
[8] Bla'ach bega lá gak perdid be ti'in na li mbin besa lat bega wa,
ndi ika'a bega itea be ta nlad Dios usa'a Dios ndo' bega.

[9] Le'a tal ton ito'o len ta ndab di'izh ten Jesucristo, cha gungea
ladna xa stub ta xa'aga, le'a xa wa na'anpa xmen Dios. Ná le'a tal
ton ndangea ladna lak mluu Jesucristo, le'a xa wa xmenka Dios Xus
beuna no xmenka Xin Dios. [10] Tal le'a ncho bexa ilaya' lat bega,
cha uluu xa dub ta xa'aga nak, lá ula'a bega yoo xa wa len lid
bega, no ni lá inidi'izh bega ndo' bexa wa. [11] Tal le'a ncho bega
inidi'izh ndo' bexa wa, le'a bega no ndunno bexa ta ugap wa.

Juan nlad ya'ina' bexa

[12] Ncho sianta be ta'a nlad na' gáp na' ndo' bega, parea lá
nlad na' uke'a na'-yá ndo' git. Le'a na' ndi nlad gal ina' bega no
gudi'izhno na' bega, ndontsa mas uzhe'eb iten ladna beuna.
[13] Le'a be xin beal lu stub xagots mti Dios wa
no nidi'izh ndo' lu. Lika nak-a.

Git yon mke'a Juan

Le'a git yon mke'a Juan ndee ndadi'izh xte'e ga'al kwe bexa ndo' gealngea ten Dios. Le'a Juan mke'a-yá ndo' dub xabgi'i nsalea' Gayo, ndab Juan le'a Gayo wa uzhe'eb wen nak ndo' be men. No ndo' git ndee uteyo Juan dub xabgi'i nsalea' Diótrefes, le'a xa wa nlad le'a inibe'e ndo' be xmen Cristo.

Juan mtu'ub dub git ndo' xa nsalea' Gayo

1 Le'a na' ndee xa gox ntu'ub git ndee ndo' lu Gayo, le'a na' ta
ugeaka nkwea' ladna lu. [2] Amig ten na', na'ab na' ndo' Dios wen
ito'o itea ta'a gun lu, no wen yoo lu, lak wen nak lado'o lu ndo' Dios.
[3] Le'a gor na mla'ncha' pla be xmen Jesús sa ndee, mbidi'izh bexa ndo'
na' xte'eta ga'al nso' lu ndo' gealngea ten Dios. Cha uzhebpa mten lad
na' gor na mbín na' ta wa. [4] Na'an stub ta mas nten lad na' ndo' gor na
ndón na' le'a bexa nak cuent xi'ín na' ga'al nde ndo' gealngea ten Dios.

Wen nak ta mbin Gayo

[5] Amig ten na', uzhebpa wen ndun lu gor na ndakno lu be xmen
Jesús, maska lá nchando' lu bexa. [6] Le'a bexa wa mbidi'izh ndo' be
xmen Jesús xte'e nkwea' ladna lu bexa. Nat bin ta nsak ladna Dios,
gakno lu bexa be ta nki'in bexa nes ya'be bexa. [7] Le'a bexa wa uto'o
ndun bexa ti'in ten Jesús, ni lá inab bexa ta nki'in bexa ndo' bexa
lá nchando' Dios. [8] Ta we'e le'a beuna nsabndo' usa'a be ta nki'in
bexa, ndontsa li gakno beuna gudi'izh bexa gealngea ten Dios.

Ugap nak ta mbin Diótrefes

[9] Le'a na' mtu'ubla dub git ndo' be xmen Jesús nyakjunt sa ba',
ná le'a Diótrefes lá nla'ach ta nibe'e besa, ndi le'a xa nlad inibe'e.
[10] Ta we'e le'a zha na gal na' lat bega, le'a na' gáp ndo' xa wa itea ta
ugap ndun xa, le'a xa uzhebpa nisi besa. Na'anpa nabtsa ta ndee
wa ndun xa, no ni lá nsa'a xa ta lid xa yoo be xmen Jesús, no ni
lá nla'a xa tal le'a ncho bego nlad usa'a ta lid na yoo bexa wa.
No ngontu'ub xa bego na li utsin ndun wa sa nzhealbe bega.

Mbidi'izh bexa le'a Demetrio dub xa utsinpa ngok

11 Amig ten na', lá gun lu lak ndun bexa ugap, ndi bin lak ndun
bexa wen. Le'a tal ton gun be ta wen, le'a xa wa xmenka Dios. Ná
le'a tal ton gun be ta ugap, le'a xa wa lá nchando' Dios. 12 Le'a itea
men ndab le'a Demetrio dub xa wen nak ndo' Dios, ndun xa ta wen
lak ndab gealngea ten Jesús. Le'a besa ndee no ndab le'a xa wa xa
utsinka nak. No uni'í bega le'a besa sbe'en gealngeaka ndadi'izh.

Juan ndab ya'ina' Gayo

13 Ncho sianta be ta'a nlad na' gáp na' ndo' lu, parea le'a na' lá nlad
uke'a-yá ndo' git. 14 Le'a na' ndi nlad ini'í xan lu, we'e gudi'izh wa.
15 Le'a na' na'ab ndo' Dios gun wen yoo ladna lu. Le'a be
amig ten lu ndencho sa ndee nidi'izh ndo' lu. Unidi'izh sakndo'
besa ndo' kadga dub be amig ten beuna ndencho sa ba'.

Git mke'a Judas wit Jesucristo

Le'a Judas mtenxe'a bexa nak xmen Cristo gap bexa cuent ndo' bexa ndun ta lid le'a nak, bexa nlad uche'a di'izh ten Dios. Le'a bexa wa ndab le'a ta na mtsu'u Dios be ke ten be men, ta we'e syo'o gan gun bexa guni'i xta'an nlad bexa. Le'a Judas mtenxe'a be xmen Dios ula'ach bexa lá gaila' bexa ndo' be ta nluu bexa wa. No ndab xa ulat bexa be men ngwaila' ndo' ta lid le'a nak nluu be men ugap wa.

Judas nidi'izh ndo' bexa na mti Dios

1 Le'a na' ndee Judas wit Jacob, ndun na' ti'in ndo' Jesucristo.
Nke'a na' git ndee ndo' bego nak xmen Dios. Le'a Tad Dios
le'a mti bega li gak bega xmen xa, no nla'ach Jesucristo bega.
[2] Na'ab na' ndo' Dios le'a xa mas gunkwea' ladna bega, no
mas wen yoo ladna bega, no mas ikea ladna Dios bega.

Bexa nluu ta na'anpa gealngea

(2 P. 2:1-17)

[3] Bego amig ten na', le'a na' uzhebpa nlad uke'a dub git ndo' bega,
cuent ten ta na ngo'o Dios beuna ndo' be ke ten beuna. Nsak na' le'a
na' nsabndo' uke'a ta ndee ndo' bega, ndontsa na'anpa ula'a bega
uche'a be men di'izh ten Dios. Le'a di'izh wa ta ndangea ladna beuna,
ta na msa'a Dios dubtsa biaj ndo' beuna nak xmen xa. [4] Li ndáp na'
geal le'a lat bega ba' uyote pla bexa ndab le'a nak xmen Dios, ná le'a
bexa na'anpa ta ugea nak ta wa. Le'a bexa wa nkwi'in ndab geal ta
na nkwea' ladna Dios bexa wa, ta we'e syo'o gan gun bexa guni'i
xta'an nlad bexa. No ndab bexa le'a Dios na'anpa dubkama nibe'e
beuna, no na'anpa nak Jesucristo Xwan beuna. Parea polkata nkeani'i
di'izh ten Dios le'a Dios utsaksika bexa na li ugap ndadi'izh wa.
[5] Le'a na' nlad utse'a ladna bega stub biaj xte'e ulo'o Dios bexa
Israel, bexa nak xmen xa ndo' ya'a bexa Egipto. Cha tso'o wa
mnitndo' Dios bexa na mla'a ta na nge' ladna bexa Dios. [6] Le'a ta
wa lak ngwasea be angel tiemp polta, le'a bexa mla'a sa msa'a Dios
unibe'e bexa. Le'a Dios cha mtsa'ab bexa wa sa uzhebpa ukaw, sa
nchonyaw bexa idub tiemp, gast gal wizh utsaksi Dios itea bexa ugap
nak. [7] No btse'a ladna bega xte'e mbin bexa uyo'o gezh Sodoma no

Gomorra no be gezh nde gax sa wa. Le'a be men wa uzhebpa ugap
ngok, mgal bexa be men na'anpa xa ten bexa, no mbin bexa sianta
be ta ugap ltsa'a ta wa. We'e le'a Dios mtsaksi bexa ndo' gi' ta nunk
lá yu'u, ndontsa ini'í be men le'a Dios ntsaksika be men ugap.
8 No liga nak bexa ugap ncho lat bego ba'. Le'a bexa wa ndun
be ta'a nche'atsa ladna bexa, no ndun bexa be ta nladtsa bexa,
be ta bzhi'ik. No ngobi bexa be ta unibe'e Dios, no kwea' ní'i
bexa ndo' be angel. 9 Le'a zha na ngut Moisés le'a angel Miguel
uteyono maxu'u ná ton go'o Moisés. Le'a Miguel wa le'a xa nibe'e
lat be angel, parea ni lá ngun xa rages kwea' iní'i xa ndo' maxu'u.
Le'a Miguel ndi ndabtsa ndo' maxu'u: "¡Le'a Dios utsaksi lu!"
10 Ná le'a bexa ugap wa nisi be ta'a lá nyakbe'ena bexa. Le'a
bexa wa nak cuent be man, nchando' bexa be ta'a, ná le'a bexa
ni lá nyakbe'ena-yá. Le'a ta na li ndun bexa wa le'a gun initndo'
bexa. 11 Pro'ob bexa wa, le'a bexa ugap nak lak ngok Caín. No
ndun bexa ta ugap, ndontsa gun bexa gan med lak mbin Balaam.
No gat bexa lak ngut Coré xa ngokloo ndo' Moisés.
12 No ugap ndun bexa gor nzhealbe bega ndaw bega. Nten ladna
bexa ndaw bexa no ndo bexa, parea na'anpa ndap bexa mod ndo'
be ltsa'a bexa, ndi ndun bexa ta nladtsa bexa. Le'a bexa wa xa
na'an xti'in cuent be xkaw ndo'o mbi ta lá no'o gi. No nak bexa
cuent dub ya bid ta mgi'ibla, ta lá yoota gan usa'a ngus. 13 Le'a
bexa wa ugi'i nak cuent golp ten nitsdo'o, cuent bchi'in ntsa'ab
golp ten nits wa li udalad nak ta ndun bexa. Le'a bexa wa nak
cuent be mbeal usabgix ni lá ini'í pa isob gibe'a ba'. Ta we'e le'a
Dios utsaksi bexa, ya' bexa sa ndon le'a ukaw idub tiemp.
14 Le'a cuent ten bexa wa le'a Enoc xa ngok isaga'ad xkwa'a
be men uyo'o tso'o na uyo'o Adán wa mbidi'izh xa sakndo' Dios,
ndab xa: "Bla'ach bego, le'a Dios Xa Nibe'e nseano uzhebpa
kwa'ad luzh be angel ten na, 15 gab xa ndo' kadga be men xte'e
nak ta ndun bexa. Cha utsaksi xa itea bexa ugap nak, le'a bexa
uzhe'eb be ta ugap ndun, no uzhe'eb nisi bexa Dios."
16 Le'a bexa wa xela ní'i ndo' Dios, no nisi bexa itea be ta'a, no
ndeseakwa'an bexa be ta nladtsa bexa. No zhin ndadi'izh bexa, no
utsin ní'i bexa ndo' be men, natsa gun bexa gan be ta nlad bexa.

Judas mtenxe'a be men

17 Ná le'a bego be amig ten na', btse'a ladna bego be ta mbidi'izh
be apostol ten Jesucristo Xwan beuna. 18 Ndab bexa ndo' bega:
"Le'a be wizh lult ndee yoo bexa gun usalad no sian be ta'a, no

gun bexa be ta ugap laktsa nlad bexa.” [19] Le'a ta wa bexa na nlad
uteltsa'a be xmen Cristo. Sbe'en ndun bexa laktsa nsak ladna
bexa, no na'anpa ncho Espíritu ten Dios len lado'o bexa.
[20] Ná le'a bego amig ten na' nsabndo' mas ige' ladna bega Cristo,
no bidi'izhno bega Dios lak ndakno Espíritu ten Dios bega. [21] Lá
yalad bego ta na uzhe'eb nkwea' ladna Dios beuna. No list ute
bega gast gal zha usa'a Jesucristo gealnaban nunk lá idub ndo'
beuna, le'a xa uzhebpa utsin ndanno beuna. [22] Btenxe'a bego
bexa na lá ini'í ná xta'an nsabndo' gungea ladna bexa. [23] Gokno
bego bexa na ndaila' ndo' ta ugap, lak ngo'o be men dub xa len
dub ni'i nsayol'. Bkwea' ladna bego bexa ndun ta ugap, parea
bla'ach bega le'aka bega ndontsa na'anpa no bega gaila' ndo'
ta wa, cuent dub ta'a gast no xab bexa wa ta bzhi'ik.

Ta lult mke'a Judas

[24] Le'a Dios sun gan lá gaila' bega ndo' be ta ugap, no sun
xa gan iso' bega ndo' xa iten ladna bega no umbi'i gak lado'o
bega. [25] Le'a xa wa dubkama nak Dios, xa ndon le'a ndák, xa
ulo'o beuna ndo' be ke ten beuna. Le'a nat no idub tiemp gab
beuna le'a Dios nak xa ndon le'a si'il, no xa ndon le'a juert,
no xa ndon le'a nibe'e, no xa ndon le'a nsak. Lika nak-a.

Be ta mluu Jesucristo ndo' Juan, be ta tilaw yoo

Le'a dub angel ten Dios mluu ndo' Juan be ta tlaw yoo zha na yamer initndo' gizhliyo ncho nat, no xte'e gak tiemp inibe'e Dios. No ndab Dios ná xta'an uke'a Juan ndo' isaga'ad xkwa'a be xmen Cristo ndencho sa si'il nsalea' Asia, ndab Dios be ta wen ndun bexa no be ta lid le'a nak ndun bexa. Le'a gal be wizh lult le'a Dios utsaksi itea bexa na mbin be ta ugap, no yuncha'aw Dios itea be ta'a. Le'a Apocalipsis ndadi'izh le'a Jesucristo uzhe'eb ndap juers no uzhe'eb si'il nak xa idub tiemp. No ndab-a xte'e ilen Cristo unitndo' xa itea be ta ugap nak, no le'a xa inibe'e.

Jesucristo mluu ndo' Juan be ta tilaw yoo

1 Le'a sa ndee nkeani'i be ta mluu Dios ndo' Jesucristo, ndontsa
uluu xa ndo' bexa ndun ti'in ndo' xa be ta sken yoo. Le'a
Jesucristo cha mtu'ub dub angel mbid uluu-yá ndo' na' xa nsalea'
Juan, dub xa ndun ti'in ndo' Cristo. [2] Ta ugeaka gáp na' le'a be ta
uní na' wa ta tenka Dios, no le'aka Jesucristo mluu ta wa ndo'
na'. [3] Uzhebpa wen yoo ladna bexa na go'ol be di'izh ten Dios
ndee no isakyo'ón bexa-yá, le'a tiemp yoo be ta wa sken ilen.

Juan nidi'izh ndo' be xmen Dios ndencho isaga'ad gezh

[4] Le'a na' ndee Juan nidi'izh ndo' bego nak isaga'ad xkwa'a be
xmen Jesucristo ndencho Asia. Le'a Dios xa na le'aka nak Dios
nat no polta no idub tiemp ilen ndee, no isaga'ad espíritu nde
ndo' sa nsob Dios, le'a bexa wa utsin gak ndo' bega no gun bexa
wen yoo ladna bega. [5] No Jesucristo li gun, le'a xa wa ga'al mluu
xte'e wen nak Dios, no ndon ned xa mbin gan ndo' gealgut, no
le'a xa nak xa nibe'e ndo' itea bexa nibe'e ndo' gizhliyo. Le'a
xa wa nkwea' ladna beuna no mtsambi'i xa lado'o beuna ndo'
be ke ten beuna no ten ten xa. [6] No myunno xa beuna dub xa
nibe'e no dub ule'ay ndun ti'in ndo' Dios Xus xa. Idub tiemp
yankea beuna Cristo xa ndon le'a nibe'e. Lika nak-a.

[7] Bla'ach bega le'a xa ilen ndo' xkaw,
nsea itea be men ini'í xa,

gast no bexa ndap ke mbit xa wa.
Nsea itea be ras men nde ndo' gizhliyo
uzhe'eb go'onno xa.
Ta ugeaka lika gak-a.

8 Le'a Cristo Xa Nibe'e wa xa ndon le'a juert nak ndab: “Le'a na'
ndee nak Alfa nsea Omega. Nak na' xa ned nsea xa lult ndo' itea be
ta'a.” Le'a xa wa le'aka nak Dios nat no polta no idub tiemp ilen ndee.

Cristo mlundo' ndo' Juan

9 Le'a na' ndee Juan nak beuna xmen Jesucristo. Le'a na' nsatid
gealkwea' lak nsatid bega-yá. No nak beuna bexa nibe'e Dios, no
ndakno Jesucristo beuna ncha'uxik beuna ndo' be gealkwea'. Le'a
ke na ndadi'izh na' di'izh ten Dios, no ndadi'izh na' xte'e nak ta
ndun Jesucristo, ta we'e mtsa'ab be men na' isla nsalea' Patmos
cuent dub xa nkea litgi'ib. 10 Le'a ngol dub wizh doming le'a
Espíritu ten Dios usen na'. Cha we'e le'a lad tso'o na' mbín na'
dub ti men uzhebpa uge' cuent ti dub trompet, 11 ndab xa:
—Le'a na' ndee nak Alfa nsea Omega, xa ned no xa lult ndo' itea
be ta'a. Bke'a ndo' git be ta ina' lu, cha btu'ub-a ndo' isaga'ad be gezh
nde be xmen na' sa nsalea' Asia. Le'a be gezh wa nsalea' Éfeso no
Esmirna no Pérgamo no Tiatira no Sardis no Filadelfia nsea Laodicea.
12 Cha mgeakso' na' lad tso'o na', ná ton ta na li uní'i ndo' na' wa.
Cha we'e uní na' dub ga'ad candeler ta oro. 13 Le'a tlaw be candeler
wa uní na' nso' dub xa cuent nluu dub men, nak xa dub lad ko'ol
gast gendats xa ndakea-yá. No nde dub sinch oro ta lado'o xa. 14 Le'a
gek xa no gichgek xa ndon nagud na', cuent na' gich borreg ndon
mbe xi'il na'-yá. Le'a be ngusndo' xa cuent beal' gi' na'. 15 Le'a
xo'o xa ndu'u lak ndu'u dub gi'ib guch ta bronce, dub ta ti'i uto'o
len gor. Le'a ti xa ngen cuent sa nsala' kwa'al nits ndo' dub ge'da'a.
16 Le'a ndo' ya'a lad ga'al xa ndi'ib dub ga'ad ta cuent mbeal ndi'ib
gibe'a. Le'a to'o xa nto'o dub spad top to'o na wach. Le'a idub
ndo' xa nluu cuent nluu wizh gor na uzhebpa ugi'i na' bea.
17 Le'a gor uní na' xa, cuent dub xa ngut ulayat na' xan ndats xa.
Le'a xa cha mxo'ob ya'a lad ga'al xa tso'o na', cha ndab xa:
—Lá izheb lu. Na' le'a nak xa ned no xa lult ndo' itea be ta'a,
18 xa na nban. Le'a na' ngut, parea le'a nat le'a na' nban idub tiemp.
No le'a na' mas juert ndo' gealgut no mas juert na' ndo' sa ndencho
bexa ngut. 19 Bke'a be ta uni'í lu wa no be ta ncho nat no be ta tilaw
yoo. 20 Nat gáp na' dub ta gol go'ón lu, xte'e nak isaga'ad mbeal

ndi'ib ya'a lad ga'al na' ndee nsea isaga'ad be candeler ndee wa:
le'a isaga'ad mbeal ndee nak isaga'ad be angel nla'ach be xmen na'
ndencho isaga'ad gezh wa; le'a isaga'ad be candeler ta oro ta na'
lu ndee nak isaga'ad xkwa'a be xmen na ndencho be gezh wa.

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Éfeso

2 ’Bke'a ta ndee ndo' angel nla'ach be xmen na' ndencho Éfeso:
“Lnde'e ndab xa nsén dub ga'ad mbeal ndi'ib ga'ap ya'a lad
ga'al na, xa na nkesea lat isaga'ad candeler ta oro. Ndab xa:

> [2] Na' nchando' be ta ndun bega, xte'e juert ndun bega
> ti'in ten na' no uzhebpa nxik bega. Le'a na' uní le'a bega
> na'anpa nchealtsa'a bexa ugap nak; nsea mbin bega preb
> bexa nkwi'in ndab nak apostol ten na'. Cha uni'í bega
> le'a bexa wa ndun gealkwi'in. [3] No nxik bega ndo' be
> gealkwea' nsatid bega. No juert ndun bega ti'in ten na' ta
> na ndankea bega na', ni lá ndach ladna bega.
> [4] Parea ncho stub ta'a lá nsak lad na' ndun bega: le'a
> bega yá lá ndankeata na' lakta zha ned wa. [5] Btse'a ladna
> bega xte'e wen ngok bega, cha byach bega ndo' na', cha
> bin bega lak mbin bega zha ned wa. Tal le'a bega lá gun
> li, le'a na' sken ilen, cha ulat na' candeler ten bega tal
> le'a bega lá ula'a ta ugap ndun bega. [6] Parea ncho stub ta
> wen ndun bega, le'a bega lá nsak ladna ta ndun bexa
> nicolaíta, lak lá nsak lad na' ta ndun bexa wa.
> [7] Le'a bego na ndap ncha' na, bsakyo'ón bega ta ndab
> Espíritu ten Dios ndo' be xmen na'. Le'a bexa na gun gan
> ndo' be ta ugap, le'a na' usa ngus ten ya nsa'a gealnaban
> gaw bexa wa, ya nsob tlaw be ya xge'a ten Dios.”

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Esmirna

[8] ’Bke'a ta ndee ndo' angel nla'ach be xmen na' ndencho
Esmirna: “Lnde'e ndab xa nak xa ned no xa lult ndo' itea
be ta'a, xa na ngut no mbangal. Ndab xa:

> [9] Le'a na' nchando' be ta ndun bega, no be gealkwea'
> nsatid bega, nsea ta uban nak bega, parea le'a bega xa
> rik ndo' Dios. No nchando' na' xte'e kwea' ní'i be men
> ndo' bega, bexa nkwi'in ndab le'a xa xa judio, parea

na'anpa nak bexa xmen Dios, le'a bexa ndi nde ndo' ya'a
maxu'u. [10] Lá izheb bega ndo' be gealkwea' itid bega.
Bla'ach bego, le'a maxu'u uke'a pla bega litgi'ib, gun xa
preb bega naga ugeaka xmen Dios bega, kwea' yoo bega
dub ti'i wizh. Dubtsa ulo ladna bega ige' ladna bega na'
maska gut bexa bega. We'e le'a na' usa dub gealnaban
nunk lá idub ndo' bega.
[11] Le'a bego na ndap ncha' na, bsakyo'ón bega ta ndab
Espíritu ten Dios ndo' be xmen na': Le'a bexa na gun gan
ndo' be ta ugap, le'a bexa wa na'anpa itid ndo' gealgut
itop wa."

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Pérgamo

[12] 'Bke'a ta ndee ndo' angel nla'ach be xmen na' ndencho
Pérgamo: "Lnde'e ndab xa ndap spad top to'o na wach. Ndab xa:

[13] Le'a na' nchando' be ta ndun bega, no uní na' le'a
bega ncho dub gezh sa nibe'e maxu'u. Parea dubtsa
ndankea bega na', no lá ukachko bega ta na nge' ladna
bega na' zha na mbit be men Antipas. Le'a xa wa utsin
mbidi'izh di'izh ten na', ta we'e mbit be men xa sa ncho
bega ba', dub gezh sa nibe'e maxu'u.
[14] Parea ncho platsa ta'a lá nsak lad na' nak bega: le'a
ncho bega bi ndun ltsa'a ta mbin Balaam, xa na mluu
Balac xte'e gun xa ndontsa isabgix bexa Israel. Mki'il xa
bexa wa gaw bexa be xnab ten be dios gizhliyo, no ugal
bexa dub xa na'anpa xagots ten xa. [15] No ncho bega bi
ndankea be ta nluu bexa nicolaíta wa, ta na uzhebpa lá
nsak lad na'. [16] Ta we'e bla'a bega be ta ugap nak bega
wa. Tal le'a bega na'anpa li gun, le'a na' sken ilen, no
kuyono na' bega na li nak wa nsea spad nto'o to'o na'.
[17] Le'a bego na ndap ncha' na, bsakyo'ón bega ta ndab
Espíritu ten Dios ndo' be xmen na': Le'a bexa na gun
gan ndo' be ta ugap, le'a na' usa maná gaw bexa ta lá
nchando' bexa. Nsea usa na' dub ge' tuzh ta nagud. Le'a
las ge' wa ikea stub lea' bexa dub ta kub, ta ni dub men
lá nchando', nabtsa xa na ika'a ge' wa ini'í-yá."

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Tiatira

18 ’Bke'a ta ndee ndo' angel nla'ach be xmen na' ndencho
Tiatira: “Lnde'e ndab Xin Dios xa ndap ngusndo' na cuent beal'
gi' wa, nsea xo'o xa cuent be gi'ib bronce ta ndu'u. Ndab xa:

19 Le'a na' nchando' be ta ndun bega, xte'e utsin nak
bega ndo' be ltsa'a bega, no xte'e nge' ladna bega na', no
xte'e ndun bega be ti'in ten na', nsea uzhebpa nxik bega.
No uní na' le'a bega mas utsin ndun nat ndo' lak zha ned
wa.
20 Parea ncho platsa ta'a lá nsak lad na' nak bega:
le'a bega nla'a le'a xagots nsalea' Jezabel nkwi'inno be
xmen na'. Le'a xa wa ndab le'a ndadi'izh sakndo' Dios,
parea nki'il xa bexa ugal bexa dub xa na'anpa xa ten
bexa, no gaw bexa be xnab ten be dios gizhliyo. 21 Le'a
na' msa dub tiemp ula'a xa be ta bzhi'ik ndun xa wa,
parea le'a xa lá ka'ab ula'a be ta wa.
22 Le'a nat le'a na' ula isen dub gealgizh xa, no dub
gealkwea' si'il ini'í bexa na mgal xagots wa, tal le'a bexa
lá ula'a be ta ugap ndanno bexa xa wa. 23 Le'a na' gut be
xin xagots wa, we'e ini'í bega nak xmen na' le'a na' nak
xa nchando' gek bega nsea lado'o bega. Le'a na' kix ndo'
bega no be ta mbin bega.
24 Parea le'a ncho bega ncho Tiatira ba' na'anpa no
ndankea ta mluu xagots wa, no lá igondo' bega be ta
nsalea' bexa ta uga'ach ten maxu'u. Le'a na' gáp ndo'
bega le'a na' na'anpa inibe'e gun bega stubga ta'a.
25 Parea le'a be ta wen nak bega, litsa gok bega gast gal
zha ilen na'.
26 Le'a bexa na gun gan ndo' be ta ugap no gun xa lak
ndáp na' gast wizh lult, le'a na' ula inibe'e bexa gast ndo'
be nacion. 27 Usa na' juers ndo' bexa lak msa'a Xus na'
juers ndo' na', ndontsa uzhe'eb inibe'e bexa ndo' be
nacion, lak nle'a men dub gets btsi'in no dub bar gi'ib.
28 No usa na' mbeal si'il nlen gor tempran ndo' bexa wa.
29 Le'a bego na ndap ncha' na, bsakyo'ón bega ta ndab
Espíritu ten Dios ndo' be xmen na'.”

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Sardis

3 ’Bke'a ta ndee ndo' angel nla'ach be xmen na' ndencho Sardis:
“Lnde'e ndab xa nibe'e isaga'ad espíritu ndun ti'in ndo' Dios,
xa na nso'nsén isaga'ad mbeal wa, ta ndi'ib gibe'a. Ndab xa:

Le'a na' nchando' be ta ndun bega. Le'a ncho men
ndab le'a bega ndap gealnaban ndo' Dios, parea le'a
cuent ten Dios le'a bega ngut. [2] Bsuxe'a ladna bega, bxiste
bega ta nge' ladna bega na', lá ula'a bega initndo'-yá.
Le'a na' uní le'a ta ndun bega na'anpa utsin nak ndo'
Dios. [3] Lá yalad bega be ta mbi'ín bega, no bxobgek bega,
nsea bla'a bega be ta ugap nak bega. Tal le'a bega lá
isuxe'a ladna, le'a na' ilen dub gor ni lá ndanbe'e bega
lak nlen dub wa'an.
[4] Parea ncho stapla bega ndencho Sardis ba' umbi'i
nak ndo' Dios. Le'a bega wa iseano na', gak bega lad
nagud le'a bega yá nsabndo' li gak. [5] Le'a bexa na gun
gan ndo' be ta ugap, le'a bexa wa gak be lad nagud, no
lá utsu'u na' lea' bexa ndo' libr ten gealnaban, no gáp
na' ndo' Xus na' nsea ndo' be angel ten xa le'a bexa wa
xmen na'. [6] Le'a bego na ndap ncha' na, bsakyo'ón bega
ta ndab Espíritu ten Dios ndo' be xmen na'.”

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Filadelfia

[7] ’Bke'a ta ndee ndo' angel nla'ach be xmen na' ndencho Filadelfia:
“Lnde'e ndab xa ta ugeaka nak xa umbi'i ten Dios, xa nibe'e lak
unibe'e David. Le'a sa na nxa'al xa, na'an ton gun gan utsaw. No
liga le'a sa ntsaw xa wa, na'an ton gun gan uxa'al. Ndab xa:

[8] Le'a na' nchando' be ta ndun bega. Nat le'a na'
mxa'al dub puert ndo' bega, dub ta na'an ton gun gan
utsaw. Maska ndido juers ncho bega, le'a bega nxobgek
ndo' di'izh ndáp na', no lá ukachko bega le'a bega
xmen na'. [9] Le'a nat ini'í bega xte'e gunno na' bexa
nde ndo' ya'a maxu'u, bexa ndab le'a nak xmen Dios
parea le'a xa na'anpa nak xmen Dios, le'a bexa ndi ndun
gealkwi'in. Le'a nat le'a na' gun ilen bexa ndo' bega
isaxib bexa ndo' bega. We'e igondo' bexa le'a na' nkwea'
ladna bega.

[10] Le'a na' ndápka ndo' bega uxik bega, cha lika mbin
bega. Ta we'e le'a na' ulach bega gor na nsea stub
gealkwea' ndo' idub gizhliyo, ta na gun preb itea be men
nde ndo' gizhliyo. [11] Nat le'a na' sken ilen. Lá ula'a bega
be ta wen nak bega, ndontsa na'an ton ulat ta uzhe'eb
wen usa'a Dios ika'a bega. [12] Le'a bexa na gun gan ndo'
be ta ugap, le'a na' gunno xa wa cuent dub yatso' ten lid
Dios, dub ta nunk lá itatso' sa nso' na. No uke'a na' lea'
Dios ten na' las xa no lea' gezh si'il ten Dios. Le'a ta wa
Jerusalén kub ten Dios ta ito'o gibe'a. No uke'a na' lea'
kub na' las xa.
[13] Le'a bego na ndap ncha' na, bsakyo'ón bega ta ndab
Espíritu ten Dios ndo' be xmen na'."

Ta mbidi'izh Jesucristo ndo' be xmen xa ndencho Laodicea

[14] 'Bke'a ta ndee ndo' angel nla'ach be xmen na' ndencho
Laodicea: "Lnde'e ndab xa lika nak wa, xa na ga'al nluu xte'e nak
Dios, xa na le'a usaned zha mbinde'e Dios itea be ta'a. Ndab xa:

[15] Le'a na' nchando' be ta ndun bega. Ni lid myal'
bega no ni lid utii bega. Mas wen myal'tsa bega natal utii
bega. [16] Parea le'a ta na uzhe'atsa bega, ni na'anpa myal'
bega no ni na'anpa utii bega, le'a na' sabna bega. [17] Le'a
bega ndab le'a bega xa rik no sian ta'a ndap bega, na'an
xta'an ndun jwalt bega. Ná le'a bega lá ini'í le'a bega
cuent dub xa uban nak, dub xa pro'ob ni lá na' ni lá ndap
xab na. [18] Ta we'e ntenxe'a na' bega isi'i bega be ta oro
ndo' na' ta msambi'i ndo' gi', ndontsa ta ugeaka gak rik
bega. No isi'i bega lad nagud ta gak bega, ndontsa lá
uluu gealudalad ten bega ta lá ndap bega xab bega. No
yoo colirio ta ramed ndo' bega, ndontsa utsin ina' bega.
[19] Le'a na' nbeyo itea bexa nkwea' lad na' no ntsaksi na'
bexa. Ta we'e idub ncho ladna bega byach bega ndo' na'.
[20] Bla'ach bego le'a na' nso' to'o puert nsea nbe'ezh
na'. Le'a tal ton go'ón ta ndáp na', no uxa'al xa to'o
puert, we'e yo'o na' len lid xa no junt gaw xche'e besa.
[21] Le'a bexa na gun gan ndo' be ta ugap, le'a na' usa dub
sa isob bexa wats na' sa inibe'e na', lak mbin na' gan ndo'
ta ugap, cha nso'ob na' wats Dios Xus na' sa nibe'e xa.

22 Le'a bego na ndap ncha' na, bsakyo'ón bega ta ndab
Espíritu ten Dios ndo' be xmen na'."

Bexa ncho gibe'a ndankea Dios

4 Tso'o wa le'a na' uní le'a gibe'a mya'al dub ta cuent puert. Le'a ti ned
xa mbín na' cuent dub trompet wa cha uní'igal ndo' na', ndab xa:
—Ukea sa ndee, le'a na' uluu ndo' lu be ta tilaw yoo ndo' ta ncho nat.
2 Cha bi le'a gor wa le'a Espíritu ten Dios usen na'. Cha li uní na'
le'a dub xa nibe'e nsob ndo' dub yaxil si'il gibe'a. 3 Le'a xa nsob sa wa
ndon nla'beal' cuent be ge' jaspe nsea cornalina. Le'a gangeak sa nso'
yaxil wa nkea dub mbe'alzhin nla'beal' cuent ge' esmeralda. 4 Le'a
gangeak sa nso' yaxil wa no nde stub ga'al bdap yaxil. Cha uní na' le'a
ndo' be yaxil wa ndi'ib dub ga'al bdap bexa gox xa nsak, bexa nak be
lad nagud, ndi'ib coron ta oro gek bexa. 5 Le'a ndo' yaxil nso' tlaw wa
nto'o beal' usi'i no ní'i usi'i nsea ngen ruid si'il. Le'a lad ndo' yaxil
wa ndibyol' dub ga'ad xe'a, le'a ta wa isaga'ad be espíritu ten Dios.
6 Le'a lad ndo' yaxil wa nax dub ta cuent nitsdo'o gandid xe'a lakta
na' dub vidr. Le'a wats yaxil wa nsea gangeak wats yaxil wa uní na'
dap ta nban, idub las-a nso' be ngusndo'-yá lad ndo'-yá no lad tso'o-yá.
7 Le'a ta nban ta ned wa cuent nak dub mbi'izh. Le'a ta itop wa cuent
nak dub bser. Le'a ta yon wa ndap ndo' na cuent ndo' men. Le'a ta
idap wa cuent nak dub mtsi ncha'nsa'ab. 8 Le'a idap be ta nban wa le'a
kadga dub-a ndap dub xo'op xkwag na. Le'a gangeak tso'o xkwag-a no
len xkwag-a ndi'ib ngusndo'-yá. No te'al tezhea lá nbeasyab be ta wa:

Ndon go, ndon go, ndon go dubkama nak Dios Xa Nibe'e,
xa ndon le'a juert ndo' itea be ta'a.
Le'a go le'a nak Dios tiemp polta, no Dioska go nat,
no Dioska go idub tiemp ilen.

9 Le'a kad biaj li ndab be ta nban wa ndo' Dios xa nsob ndo' yaxil
xa nban idub tiemp, ndankea be ta wa xa, no nsa'a be ta wa xno ndo'
xa. 10 We'e le'a isaga'al bdap bexa gox wa nsaxib ndo' xa nsob ndo'
yaxil, xa nban idub tiemp, gast ndo' yo ndal xtuzh bexa, ndankea
bexa wa xa, no nte bexa coron ten bexa lad ndo' yaxil, ndab bexa:

11 Go Dios Xa Nibe'e, le'a besa nsabndo' yankea go,
no gab besa le'a go nak dub Dios uzhebpa xa juert.
Le'a go mtexan iteanak be ta'a;
ngoknde'e-yá lak nlad go yoo-yá, no liga ncho-yá nat.

Libr nyu'ud nsea Borreg Ben

5 Cha uní na' le'a ya'a lad ga'al xa na nsob ndo' yaxil wa ncho'ob
dub libr nyu'ud nkea letr ndo'-yá, le'a tso'o-yá nsénkea dub ga'ad
se. [2] Cha uní na' dub angel juert ten Dios, uge' unabdi'izh xa, ndab xa:
—¿Ton dub xa su'u guzha'a be se nsénkea libr ba', cha uxa'al xa-yá?
[3] Parea ni dub xa ncho gibe'a, no ni dub xa ncho ndo' gizhliyo, no
ni dub xa ncho xan gizhliyo lá isu'u uxa'al-a ni iwi'i xa ndo'-yá. [4] Cha
uzhebpa ndon na' geal lá izheal ni dub xa uxa'al libr wa, no go'ol xa-yá
no ni iwi'i xa ndo'-yá. [5] Parea le'a dub xa gox xa nsak wa ndab ndo' na':
—Yá lá go'onta lu. Una' le'a xa nsalea' Mbi'izh ten Judá, xa ulen
ras ten David, le'a xa wa mbin gan ndo' maxu'u. Le'a nat le'a xa wa
sun gan guzha'a isaga'ad se nsénkea libr ba' wa, cha uxa'al xa-yá.
[6] Cha we'e uní na' le'a wats yaxil wa, tlaw be idap ta nban wa
no tlaw bexa gox xa nsak wa, nso' dub Borreg Ben cuent nak dub
man mbit be men. Ndap ma dub ga'ad xkach ma nsea dub ga'ad
ngusndo' ma, le'a ta wa isaga'ad espíritu mtu'ub Dios ndo' idub
gizhliyo. [7] We'e le'a Borreg wa cha ulen usen libr ncho'ob ndo'
ya'a lad ga'al xa nsob ndo' yaxil wa. [8] Le'a gor usen Borreg libr
wa, le'a idap be ta nban wa nsea be isaga'al bdap bexa gox xa
nsak wa cha usaxib ndo' Borreg wa, gast ndo' yo ngol xtuzh bexa.
Le'a itea bexa wa ndap be arpa no be vas oro ncho ta uxe'e len
na, le'a ta wa ta ndadi'izhno be men Dios, bexa umbi'i nak ndo'
Dios. [9] Cha mbilto'o bexa dub cant kub, ndab bexa ndo' Borreg:

Le'a go nsabndo' isen libr ba', no guzha'a ga be se nsénkea-yá,
geal le'a go ngut, mtsi'i ga ten ten ga,
ta we'e myak besa xin Dios ndo' itea be ras be men,
no itea be di'izh ndadi'izh xa, no itea be gezh,
no itea be nacion.
[10] No mbinno ga besa bexa nibe'e nsea be ule'ay ndun ti'in
ndo' Dios, inibe'e besa ndo' gizhliyo.

[11] We'e cha mwi'i na', cha mbín na' sian ti be angel idub
gangeak sa nso' yaxil wa, nsea ti be ta nban wa, no ti bexa
gox xa nsak wa. Le'a bexa wa uzhebpa bexa kwa'ad luzh, gast
lá gun na' gan gáp na' plo bexa. [12] Uge' ndab bexa:

Le'a Borreg Ben xa na le'a be men mbit wa,
nsabndo' gab beuna le'a xa wa xa nibe'e,
no uzhe'eb sian be ta'a ndap xa,

no uzhe'eb ndák xa,
no uzhe'eb xa juert nak xa,
no yankea beuna xa le'a xa uzhebpa xa nsak.

13 Cha mbín na' le'a itea be ta'a mbinde'e Dios, be ta ncho gibe'a
no ndo' gizhliyo no xan gizhliyo no len nitsdo'o, le'a be ta wa ndab:

Le'a xa nsob ndo' yaxil ba' nsea Borreg Ben ba',
le'a beuna idub tiemp nsabndo' yankea bexa ba',
no yankea beuna bexa ta na uzhe'eb wen nak bexa,
no ta na uzhe'eb juert nak bexa.

14 Le'a idap be ta nban wa cha ndab:
—¡Lika nak-a!
Le'a isaga'al bdap bexa gox xa nsak wa cha usaxib gast ndo' yo
ngol xtuzh bexa, cha ngwankea bexa wa Dios, xa nban idub tiemp.

Dap se ned nsénkea libr nyu'ud

6 We'e cha uní na' le'a Borreg Ben wa mbizha'a se
ned nsénkea libr nyu'ud wa, nsea mbín na' le'a dub
ta nban wa uní'i cuent usi'i, ndab ta wa:
—¡Utseawi'i!
2 Cha uní na' dub way nagud. Le'a xa nsob tso'o ma wa
nsén dub ya btangin. Cha we'e msa'a Dios dub coron ndo' xa
wa, cha uto'o xa gun xa gan lakka ndun xa gan wa.
3 Cha mbizha'a Borreg wa se itop nsénkea git wa,
cha mbín na' le'a ta nban ta itop wa ndab:
—¡Utseawi'i!
4 Cha we'e uto'o dub way nane. Le'a Dios msa'a juers ndo' xa
nsob tso'o way wa, ndontsa gun xa na'antapa wen kwe be men
ndo' gizhliyo. Cha we'e isaxan bexa kuyo bexa, cha gut bexa
le'aka ltsa'a bexa. No msa'a Dios dub spad si'il ndo' xa wa.
5 Cha mbizha'a Borreg wa se yon nsénkea git wa, cha
mbín na' le'a ta nban ta yon wa ndab:
—¡Utseawi'i!
Cha mwi'i na' cha uní na' dub way nagats. Le'a xa nsob
tso'o ma wa nsén dub ta nben be ta'a. 6 Le'a lat idap be
ta nban wa mbín na' cuent ti dub men ndab:
—Le'a dub kil trig natal chon kil cebad izhe'a dub med
denario. Parea lá guzha'a lu aceit nsea vin.

7 Cha mbizha'a Borreg wa se idap nsénkea git wa,
cha mbín na' le'a ta nban ta idap wa ndab:
—¡Utseawi'i!
8 Cha uní na' dub way lasan. Le'a xa nsob tso'o ma wa
nsalea' Gealgut. Le'a tso'o xa wa nsankea xa nsalea' Hades,
sa ndencho bexa ngut. Le'a bexa wa usen juers gut bexa
dub cuart be men nde ndo' gizhliyo, gut bexa be men nsea
spad, nsea win, nsea gealgizh, nsea be man ugi'i.

Se isaga'ay nsénkea libr nyu'ud

9 We'e le'a Borreg wa cha mbizha'a se isaga'ay wa, cha uní
na' xbi be men xan dub altar, bexa na ngut ke na mbidi'izh
bexa di'izh ten Dios. 10 Cha uge' ndab bexa:
—Dios Xa Nibe'e, le'a go dubkama nak Dios, no ndunka
go ta ndab ga. ¿Polxá utsaksi ga be men ncho ndo'
gizhliyo, no ukixke ga ta mbit bexa besa zha?
11 We'e le'a dub angel ten Dios cha msa'a lad nagud
gak bexa, cha ndab angel ndo' bexa:
—Bne'e bega ste'ep ndalen gatta be ltsa'a bega, bexa na
ndun ltsa'a ti'in mbin bega, bexa no gat lak ngut bega.

Se isaxo'op nsénkea libr nyu'ud

12 Cha uní na' mbizha'a Borreg wa se isaxo'op nsénkea libr wa,
cha we'e ngok dub xo'o si'il. Le'a ndo' wizh cha mkaw cuent dub
ble'a lad nagats. Le'a ndo' mbe'e cha mna' nane cuent ten. 13 Le'a
be mbeal ndi'ib gibe'a cha ulate ndo' gizhliyo, lak nlate be ngus
la'aw gor na nkwi'in dub mbi si'il ya wa. 14 Le'a gibe'a cha unitndo'
cuent dub gor nyu'ud dub ble'a git. Le'a itea be ge'e no be isla gast
mzhe'a be sa nde na. 15 Le'a iteanak be men cha mkachndo' len be
ge'lo'o no lat be ge' las be ge'e ubi'i. Le'a ta wa bexa mas nibe'e ndo'
gizhliyo, no bexa nsak, no bexa rik, no bexa nakti'in, no bexa juert
nak, no iteanak bexa ncha'ndo'o ndo' stub men, no bexa na'anpa
li nak. 16 Ndab bexa ndo' be ge'e ubi'i nsea ndo' be ge' wa:
—¡Ulate bega tso'o besa! Bkachko bega besa ndo' Xa
Nibe'e nsob ndo' yaxil ba', no ndo' ta ndakloo Borreg Ben
ndo' besa, 17 le'a nat ngol dub wizh uzhe'eb utsaksi Borreg
wa be men. ¿Tonma gun gan uxik ndo' ta wa?

Bexa nkea se ten Dios xtuzh na

7 Tso'o wa uní na' dap be angel nde idap skin gizhliyo. Le'a bexa
wa nsénsa'ab idap mbi ncho ndo' gizhliyo, natsa lá uxo'on mbi
ndo' gizhliyo ni ndo' nitsdo'o no ni dub ndo' ya. [2] No uní na' stub
angel ncha'kea lad sa nlen wizh, le'a xa wa nsén dub se ten Dios
xa nban. Cha uge' uní'i xa ndo' idap angel wa, bexa na msa'a Dios
juers ndo' na guzha'a bexa gizhliyo no nitsdo'o. [3] Ndab angel wa:
—Lá guzha'a bega gizhliyo ni nitsdo'o no ni be ya ba', gast gor
na uke'a besa se xtuzh be men ndun ti'in ndo' Dios ten beuna.
[4] Cha we'e mbín na' plo bexa nkea se wa xtuzh na: dub gayo'o
ncho top ga'al ncho dap mil bexa nkea se lat itea be ras bexa Israel.

[5] Le'a ta wa dub tibtop mil bexa ras ten Judá.
Nsea stibtop milga bexa ras ten Rubén.
Nsea stibtop milga bexa ras ten Gad.
[6] Nsea stibtop milga bexa ras ten Aser.
Nsea stibtop milga bexa ras ten Neftalí.
Nsea stibtop milga bexa ras ten Manasés.
[7] Nsea stibtop milga bexa ras ten Simeón.
Nsea stibtop milga bexa ras ten Leví.
Nsea stibtop milga bexa ras ten Isacar.
[8] Nsea stibtop milga bexa ras ten Zabulón.
Nsea stibtop milga bexa ras ten Kosé.
No stibtop milga bexa ras ten Benjamín.

Bexa kwa'ad luzh nak be lad nagud

[9] Tso'o wa uní na' uzhebpa kwa'ad luzh be men, gast na'an ton gun
gan ula'ab bexa. Le'a bexa wa bexa itea be nacion, nsea itea be ras,
nsea itea be gezh, no itea be di'izh ndadi'izh bexa. Nde bexa lad ndo'
yaxil ten Xa Nibe'e no ndo' Borreg Ben. Le'a bexa wa nak be lad nagud,
nsea dubga xos yagin nsén bexa. [10] Cha uzhebpa uge' ndab bexa:

Le'a Dios ten beuna xa nsob ndo' yaxil ba' nsea Borreg Ben ba',
le'a bexa wa le'a ngo'o beuna ndo' be ke ten beuna.

[11] Le'a itea be angel wa nde idub gangeak wats yaxil wa, no wats
bexa gox nsak wa, no wats idap be ta nban wa. Cha usaxib be angel
wa ndo' xa nsob ndo' yaxil wa, gast ndo' yo ngol xtuzh bexa. Cha
ngwankea bexa Dios, [12] ndab bexa:

¡Lika nak-a!
Idub tiemp gab beuna le'a Dios ten beuna dub Dios si'il,
no ndon le'a xa juert nak,
no ndon le'a xa nibe'e,
no ndon le'a xa ndák.
Yankea beuna xa, no uzhe'eb usa'a beuna xno
ndo' xa idub tiemp.
¡Lika nak-a!

13 We'e le'a dub xa gox nsak wa unabdi'izh ndo' na', ndab xa:
—¿Nchando' lu bexa nak lad nagud ba' zha?
¿Uni'í lu pa uto'o bexa ba' zha?
14 Le'a na' ndáp ndo' xa:
—Señor, go le'a uni'í.
Le'a xa wa cha ndab ndo' na':
—Le'a bexa ba' bexa mxik ndo' gealkwea' si'il; msat bexa be xab bexa, no msambi'i bexa, no mgud xab bexa no ten ten Borreg Ben ba'.

15 Ta we'e nde bexa ba' wats yaxil nsob Dios,
te'al tezhea ndun bexa ti'in ndo' Dios sa ncho Dios.
Le'a xa nsob ndo' yaxil ba' le'a nsobula'ach bexa.
16 Yá lá gantana bexa, no lá gakta ladna bexa.
No ni lá uchuta bea bexa, no ni stub xtii lá ini'íta bexa.
17 Le'a Borreg nso' tlaw sa nso' yaxil ba' le'a ula'ach bexa,
no go'o xa bexa sa ndiblen nits nsa'a gealnaban.
Le'a Dios utsambi'i itea nitsndo' bexa ba'.

Se isaga'ad nsénkea libr nyu'ud

8 Le'a Borreg wa cha mbizha'a se isaga'ad nsénkea libr wa, cha mso' ti gibe'a pa dub tol gor. 2 We'e cha uní na' isaga'ad angel nde ndo' Dios wa, cha usen bexa wa dub ga' trompet. 3 We'e ulen stub angel no'o dub tas oro, cha uyatso' xa lad ndo' altar. Cha usen xa sian be ta uxe'e, cha mtso'ol xa-yá len tas ndo' altar ta oro nde sa nsob Dios, ndontsa gast ndo' Dios ilaya' xla'a uxe'e wa, no be ta unab bexa nak xmen Dios. 4 Le'a ta nsén angel wa uto'o zhen ten be ta uxe'e wa, ulaya'-yá ndo' Dios nsea be ta unab be xmen Dios wa. 5 Le'a angel wa cha ulo'o bku'u ncho ndo' altar wa, cha ulo xa-yá len tas wa, cha mtsa'ab xa ta wa ndo' gizhliyo. Cha we'e uní'i usi'i, no mgen dub ruid si'il, no nla' beal' usi'i, nsea ngok dub xo'o si'il.

Idap be trompet ned

[6] Le'a isaga'ad be angel li nsén dub ga'ga trompet
wa listla ndebe ukwe'ezh-a.
[7] Le'a angel ned wa cha mkwe'ezh trompet wa, cha ula'
gige' no gi' noch ten. Ula'-yá ndo' gizhliyo, cha mtso'ol-a gax
itol be ya ncho ndo' gizhliyo nsea itea be gix uge'a.
[8] Le'a angel itop wa cha mkwe'ezh trompet ten na, we'e le'a
dub ta cuent ge'e si'il nsayol' ulayat ndo' nitsdo'o. Cha myak ten
gax itol nitsdo'o wa. [9] Cha ngut gax itol be man ncho len nitsdo'o.
Nsea gax itol be barco ndesea ndo' nitsdo'o wa ngwazha'a.
[10] Le'a angel yon wa cha mkwe'ezh trompet ten na, cha ulayat
dub mbeal si'il nsob gibe'a, nsayol'-a cuent gor nso'beal' dub ble'a
ged. Ulayat-a ndo' nits, pa gax itol be yowbe'e no be sa ndiblen nits.
[11] Le'a mbeal wa nsalea' Ta Ula'. Le'a gax itol be nits wa cha myak
ula'. We'e uzhebpa kwa'ad be men ngut ta na lita myak ula' nits wa.
[12] Le'a angel idap wa cha mkwe'ezh trompet ten na,
cha ngwazha'a gax itol wizh no mbe'e no be mbeal ndi'ib
gibe'a. Cha mkaw ta ni'i dap gor ten be wizh, no liga be
te'al dap gor na'anpa isu xe'a mbe'e ni mbeal.
[13] Cha mwi'i na' no uní na' dub angel ncha'nsa'ab ga'ap, uge' ndab xa:
—¡Ay, ay, ay! ¡Pro'ob bexa na ncho ndo' gizhliyo gor
na ukwe'ezh schon angel be trompet ten na!

Trompet isaga'ay

9 Le'a angel isaga'ay wa cha mkwe'ezh trompet ten na, cha uní na'
dub mbeal uto'o gibe'a ulayat ndo' gizhliyo. Le'a mbeal wa le'a
usen liab ten ge'ed do'o. [2] Cha mxa'al mbeal wa ge'ed wa. Le'a sa wa
uto'o zhen cuent zhen ten dub gor si'il. Le'a zhen wa mtsaw ndo' xe'a
wizh, cha mkaw ndo' gizhliyo. [3] Le'a lat zhen wa cha uto'o mbit, cha
mte'achso bema ndo' gizhliyo. Le'a ma wa ndap juers god ma lak
ndod dub nix. [4] Le'a angel wa cha ndab ndo' bema wa, lá gaw ma be
gix uge'a ncho ndo' gizhliyo nsea ni dub ya uge'a nsea ni dub ya ubi'i.
Nabtsa be men na'anpa no'o se ten Dios xtuzh na god ma. [5] Le'a angel
wa ndab na'anpa gut bema bexa wa, ndi utsaksitsa ma bexa dub ga'ay
mbe'e. Le'a gealkwea' ten ma wa lak gealkwea' ndod be nix. [6] Le'a
gal be wizh wa le'a be men ukwa'an ná xte'e gat bexa, ná le'a bexa lá
yoo gan gat. Nlad xa gat xa, ná le'a gealgut ndi uxo'on ndo' bexa.
[7] Le'a be mbit wa cuent nak way list ndebe ya' ndo' guerr. Le'a
gek ma nsob dub ta cuent nak coron ta oro. Le'a ndo' ma nak

cuent ndo' be men. [8] Le'a gichgek ma nak cuent gichgek xagots.
Le'a ndeay ma nak cuent ndeay mbi'izh. [9] Le'a las ma ntsaw be xo
cuent xo gi'ib. Le'a be xkwag ma nbezh lak nbezh sianpa carret
ten way karrel ncha'be ndo' guerr. [10] Le'a ndo' xne ma nsob dub
xgu'uch ma, ta cuent nak xgu'uch nix. Le'a ta wa ndap juers utsaksi
ma be men dub ga'ay mbe'e. [11] Le'a xa nibe'e ten be mbit wa, le'a ta
wa dub mbi bxin nibe'e ge'ed do'o wa. Le'a di'izh hebreo le'a mbi
bxin wa nsalea' Abadón, le'a di'izh griego le'a ta wa Apolión.
[12] Li utid gealkwea' ned wa, parea ndun jwalt ilen stop gealkwea'.

Trompet isaxo'op

[13] Le'a angel isaxo'op wa cha mkwe'ezh trompet ten na,
cha mbín na' cuent ti dub men uto'o lat idap be xkach
altar ta oro wa, ta nde lad ndo' sa nsob Dios. [14] Cha ndab ti
men wa ndo' angel isaxo'op wa, xa nsén trompet:
—Bxa'ak idap be angel ndenchii sa nax yowbe'e si'il nsalea' Eufrates.
[15] Cha we'e mya'ak idap be angel wa, bexa ndenkea' gut gax itol
be men nde ndo' gizhliyo. Le'a Dios le'a ndab ná xá gor-a no xá wizh
na-yá no xá mbe'e na-yá no xá li'in na li gun bexa. [16] Cha mbín
na' ndab xa plo kwa'ad be soldad ndi'ib tso'o way. Le'a ta wa top
gayo'o millón bexa. [17] Cha uní na' ta mluu Dios ndo' na', le'a be way
nsea bexa ndi'ib tso'o ma. Le'a ta ntsaw lado'o bexa wa nane na'
cuent gi', no azul na'-yá cuent na' zafiro, no guch na'-yá cuent na'
azufre. Le'a gek be way wa cuent nak gek mbi'izh nak, le'a to'o ma
nto'o gi' no zhen no azufre. [18] Cha ngut gax itol be men nde ndo'
gizhliyo, ta na li nto'o gi' nsea zhen nsea azufre to'o way wa. [19] Le'a
ta juert nak be way wa, le'a ta wa xne ma nsea to'o ma. Le'a xne ma
cuent nak mbe'al nak, ndap-a gek-a ta we'e ndawke'a ma men.
[20] Le'a iteata be men lá ngat ndo' be gealkwea' wa, ni lika ná lá
ka'ab bexa ula'a bexa be ta ugap ndun bexa, ta ndankea bexa be mbi
bxin no be dios gizhliyo, be ta oro, nsea plata, nsea bronce, nsea ge',
nsea ya, be ta'a ni lá na', no ni lá ndo'ón, no ni lá nsea. [21] No ni lá
nla'a bexa ta ndut bexa men, no ta bruj ndun bexa, no ta na ngal
bexa dub men na'anpa xa ten bexa, no ta ndun bexa gealwa'an.

Dub angel nsea dub libr tuzh

10 Cha uní na' stub angel juert uto'o gibe'a, nsea xa lat dub
xkaw, no dub mbe'alzhin nkea gek xa. Le'a ndo' xa wa uzhe'eb
nla'beal' cuent ndo' wizh. Le'a idub xo'o xa uzhebpa nso' beal' nsayol'.

[2] Le'a ya'a xa nsob dub libr tuzh nsa'nya'al ndo' na. Le'a xo'o xa ná
lad ga'al cha ulatso' ndo' nitsdo'o, le'a ná raves ulatso' ndo' yo. [3] Cha
uge' utezhat xa cuent gor ngi'i dub mbi'izh, cha uge' uní'i usi'i dub
ga'ad biaj. [4] Le'a gor mtaní'i usi'i wa, le'a na' ndi'izh uke'a ta ndab
usi'i wa, parea le'a na' mbín dub di'izh uto'o gibe'a, ndab-a ndo' na':
—Na'anpa uke'a lu be ta ndab isaga'ad usi'i
wa, ndi nabtsa lu uni'í xta'an-a.
[5] Le'a angel na li uní na' ulatso' ndo' nitsdo'o no ndo' yo
wa, cha uxits xa dub ya'a xa ga'ap. [6] Cha ndab xa:
—Lak ta ugeakapa ncho Dios nban idub tiemp, xa mtexan
gibe'a no gizhliyo no nitsdo'o no iteata be ta ncho, no liga
ta ugeakapa nak le'a tiemp gun Dios ta mbinbe'e xa wa yá
ngol. [7] Le'a gor na ukwe'ezh angel isaga'ad wa trompet wa, le'a
Dios gun itea be ta uga'ach mbinbe'e xa gun xa, lak mbidi'izh
bexa polta sakndo' Dios, bexa mbin ti'in ndo' xa.
[8] Le'a ti men na li mbín na' uto'o gibe'a wa uní'igal ndo' na', ndab xa:
—Wa', cha usen libr nsa'nya'al ndo' na ba', ta lba'a nsén
angel ba' wa, xa nso' ndo' nitsdo'o nsea ndo' yo.
[9] Cha ngwaa na' ndo' angel, cha ndáp na' usa'a xa
libr wa ndo' na'. Le'a xa cha ndab ndo' na':
—Usen-a, cha udaw-a. Le'a gor na ncho-yá to'o lu le'a-yá uti'i
cuent mzhin, ná le'a gor na kab lu-yá le'a-yá yak ula' len lu.
[10] Cha we'e usen na' libr tuzh nsob ya'a angel wa, cha
udaw na'-yá. Le'a-yá uti'ika gor na ncho-yá to'o na' lak
uti'i mzhin, ná le'a gor na udab na'-yá, le'a-yá cha myak
ula' len na'. [11] Le'a angel wa cha ndab ndo' na':
—Le'a lu nsabndo' gudi'izh sakndo' Dios stub biaj xte'e
gunno Dios be gezh, nsea be nacion, nsea bexa ndadi'izh
isando' di'izh, nsea bexa nibe'e ndo' gizhliyo.

Itop bexa ndadi'izh di'izh ten Dios

11 We'e cha usen na' dub lod cuent bar nke'a medid,
cha mbín na' dub ta cuent ti men ndab:
—Wa', cha bke'a medid ni'i ten Dios nsea ndo' altar, no bla'ab
bexa ndankea Dios sa wa. [2] Parea na'anpa uke'a medid lu no
tale ten ni'i wa, le'a sa wa myak cuent ndo' bexa lá nchando'
Dios. Le'a bexa wa le'a inibe'e gezh ten Dios dub top ga'al
ncho top mbe'e. [3] Le'a na' utu'ub top men gudi'izh sakndo' Dios
dub mil ncho top gayo'o ncho chon ga'al wizh. Le'a bexa wa
gak lad nagats, ta na nluu le'a bexa uban ncho ladna.

4 Le'a itop bexa ndadi'izh wa nak cuent top ya olivo nsea top
candeler, ta nde ndo' Dios xa nibe'e ndo' gizhliyo. 5 Tal ton dub men
nlad ugap gunno bexa wa, le'a bexa wa ito'o beal' to'o na, ta utso'ol
be men gakloo ndo' bexa wa. Li gat itea be men nlad ugap gunno
bexa. 6 Le'a itop bexa wa gap juers utsaw bexa gibe'a, ndontsa lá
ila' gi idub zha na gudi'izh bexa sakndo' Dios. No gap bexa juers
yunno bexa nits wa ten, no sian be gealkwea' gast plo nlad bexa
utsaksi bexa be men nde ndo' gizhliyo. 7 Le'a zha mtayadi'izh bexa
wa, le'a dub man uzhe'eb ito'o len ge'ed do'o. Cha kuyono ma itop
xa wa, cha gun ma gan gat bexa. 8 Le'a bexa ngut wa kwesa'al ndo'
xge'e ten gezh wa, sa ngut Cristo ndo' cruz. Le'a bexa gezh wa ugap
nak cuent bexa Sodoma nsea bexa Egipto. 9 Le'a bexa itea be gezh,
no bexa itea be ras be men, no bexa ndadi'izh itea be di'izh, nsea
bexa itea be nacion ini'í ndesa'al bexa wa chon wizh itol. No ni lá
ula'a bexa iga'ach bexa ngut wa. 10 Le'a be men gizhliyo uzhebpa
iten ladna geal ngut bexa wa, gast usa'a bexa be regal ika'a be ltsa'a
bexa, le'a itop bexa wa mbin uzhebpa gealkwea' utid be men.
11 Le'a zha na ngwa'a chon wizh itol wa, le'a Dios cha
msa'a gealnaban ten bexa, mban bexa ndo' gealgut. Cha
uzhebpa mzheb be men uni'í bexa wa. 12 Cha mbi'ín itop
bexa wa dub di'izh uge' uto'o gibe'a, ndab-a:
—Ukea bega sa ndee.
We'e cha mkea bexa gibe'a ndo' dub xkaw, ndewi'i bexa
ndaklono bexa wa. 13 Cha bi le'a gor wa ngok dub xo'o si'il.
Le'a dub ble'a tuzh gezh wa myubyo'o, cha ngut dub ga'ad
mil men. Le'a bexa na'anpa ngat wa uzhebpa mzheb, ndab
bexa le'a Dios nsob gibe'a uzhe'eb dub Dios juert nak.
14 Li utidla top gealkwea' wa, parea le'a ta yon wa sken ilen.

Trompet isaga'ad

15 Le'a angel isaga'ad wa cha mkwe'ezh trompet ten na.
Cha mgen cuent ti be men gibe'a uge' ndab xa:

Le'a sa nibe'e be men ndo' gizhliyo
myak sa nibe'e Dios ten beuna nsea Cristo.
Le'a xa wa le'a inibe'e idub tiemp.

16 Le'a isaga'al bdap bexa gox xa nsak nde ndo' be yaxil
lad ndo' Dios, cha msaxib bexa gast ndo' yo ngol xtuzh
bexa, ngwankea bexa Dios, 17 cha ndab bexa:

Nsa'a besa xno ndo' go Dios Xa Nibe'e,
xa ndon le'a juert ndo' itea be ta'a.
Le'a go le'a nak Dios nat no polta
no idub tiemp ilen ndee.
Le'a go nsobno juers si'il ten ga,
nat le'a go le'a nibe'e.
18 Le'a be men gizhliyo ngoklobe ndo' go,
ná le'a nat ngol wizh utsaksi ga bexa.
No gab go ndo' bexa ngutla
ná xte'e nak be ta'a mbin bexa.
No usa'a ga ta wen ika'a bexa ndadi'izh sakndo' ga,
bexa ndun ti'in ten ga, no bexa umbi'i ten ga,
no itea bexa nxobgek ndo' ga,
lak bexa nsak no bexa na'anpa xa nsak.
No unitndo' ga bexa ndut be men ndo' gizhliyo.

19 Cha mya'al ni'i ten Dios gibe'a. Le'a len ni'i wa mluu caj ten Dios. Cha ula' beal' usi'i, no uzhe'eb nso' ruid, no uní'i usi'i. No ngok dub xo'o si'il, no uzhe'eb ula' gige' ubi'i.

Dub xagots no dub dragón

12 Cha mluu dub ta uzhe'eb gibe'a. Le'a ta wa dub xagots cuent wizh na' xab xa, nsea xo'o xa ndi'ib tso'o mbe'e, nsea nsob dub coron gek xa. Le'a gek coron wa ndi'ib dub tibtop ta cuent mbeal ndi'ib gibe'a. 2 Le'a xagots wa dub xa nchoxinna, ta we'e nbezhat xa nsea gealkwea' gal xin xa. 3 Cha no mluu stub ta'a gibe'a. Le'a ta wa dub dragón nane, dub ma cuent nak wach si'il. Ndap ma ga'ad gek ma, no dub ti'i xkach ma, nsea dub coron nsob kadga dub gek ma. 4 Le'a xne dragón wa udobxazh gax itol be mbeal ndi'ib gibe'a, cha ulate-yá ndo' gizhliyo. Cha ngwa'iso' ma lad ndo' xagots li gal xin na wa, ndontsa gaw ma xin xagots wa gor gal me'ed. 5 Le'a xagots wa cha ngop xin na dub me'ed bgi'i, dub xa uzhebpa juert gak inibe'e ndo' itea be nacion. Parea le'a dub angel cha myo'o me'ed wa gast ndo' yaxil sa nsob Dios. 6 Le'a xagots wa cha mxo'on ge'e sa bid, dub sa yá list nak msaxkwa'a Dios, ndontsa sa we'e ula'ach Dios xa dub mil ncho top gayo'o ncho chon ga'al wizh.

7 Tso'o wa uyo'o dub uyo si'il gibe'a. Le'a Miguel dub angel nibe'e nsea be ltsa'a xa uteyono dragón wa nsea be ltsa'a dragón. 8 We'e le'a dragón no be ltsa'a na wa lá ngun gan. Cha yá na'anta sa yoo dragón no be ltsa'a na gibe'a. 9 We'e le'a Miguel wa cha

mtsa'ab dragón tso'o juer. Le'a ma wa mbe'al polta nsalea' maxu'u
nsea Satanás, ma na li nkedino be men ncho idub nax ndo'
gizhliyo. Cha ulayat dragón no be ltsa'a na ndo' gizhliyo.
10 Cha we'e mbín na' dub di'izh uto'o gibe'a uge' ndab:

Nat ngol wizh le'a Dios ten beuna myun libr be xmen na,
no mluu xa juers ten xa, no nibe'e xa,
no mso' xa Cristo inibe'e xa ndo' gizhliyo.
Nat le'a xa wa ulantu'ub maxu'u
na li nsake be ltsa'a beuna ndo' Dios te'al tezhea.
11 Le'a bexa wa mbin gan ndo' maxu'u,
ta na li mtsi'i Borreg ten ten na.
No ta na li mbidi'izh bexa di'izh ten Dios,
na'anpa izheb bexa gast mbit be men bexa.
12 ¡Nat bten ladna lu gibe'a
no bego ncho sa ba'!
Parea pro'ob bego na ncho ndo' gizhliyo nsea ndo' nitsdo'o,
le'a maxu'u uzhebpa ndakloo ulayat ndo' gizhliyo.
Le'a maxu'u uni'í le'a na'antapa kwen nkesea.

13 Le'a gor na uni'í dragón wa le'a ma ulayat ndo' gizhliyo, cha
usankea ma tso'o xagots na li ngop me'ed bgi'i wa. 14 Cha msa'a Dios
top xkwag xagots wa cuent xkwag mtsi si'il, ndontsa isa'ab xa sit
uxo'on xa ndo' dragón wa sa bid. Ncha'a xa sa ten xa, sa na ula'ach
Dios xa chon li'in itol. 15 Le'a to'o dragón wa cha uto'o nits mtsa'ab
ma tso'o xagots wa cuent dub yowbe'e, ndi'izh go'o-yá xagots wa.
16 Parea le'a gizhliyo ngokno xagots wa, ubi'il ndo' yo, cha ngu-yá nits
na uto'o to'o dragón wa. 17 We'e le'a dragón uzhebpa mxee ladna ndo'
xa wa. Cha ngwateyono ma itea be xin xagots wa, bexa na nxobgek
ndo' ta nibe'e Dios, no ndadi'izh bexa gealngea ten Jesucristo.

Dub man uzhe'eb uto'o len nitsdo'o

13 Le'a na' nso' ndo' yux to'o nitsdo'o, cha uní na' uto'o dub
man uzhe'eb ndo' nitsdo'o, ndap ma ga'ad gek ma nsea ti'i
xkach ma. Le'a kadga dub xkach ma wa nsob dub coron. Le'a kadga
gek ma wa nkea dub lea' Dios, dub ta nisi ma Dios. 2 Le'a na' uní le'a
las ma na' cuent na' las mbi'izh leopardo. Le'a be xo'o ma cuent nak
xo'o os. Le'a to'o ma cuent nak to'o mbi'izh león. Le'a dragón msa'a sa
nibe'e na no juers ten na ndo' man uzhe'eb wa. 3 Cha uní na' le'a dub
gek ma wa mwi'i cuent ta ngutla, parea le'a sa mwi'i wa myaklana.

Ta we'e le'a itea be men ncho ndo' gizhliyo ngwanseana, no usankea
bexa tso'o ma. 4 No ngwankea bexa dragón ma na li msa'a juers ten na
ndo' man uzhe'eb wa. No ngwankea bexa man uzhe'eb wa, ndab bexa:
—¿Tonma dub xa juert lakta ma ba'? ¿No ton
dub xa gun gan kuyono ma ba'?
5 Le'a Dios mla'a izhinna ma be ta ndák ma, no kwea' iní'i ma
ndo' Dios. No mla'a Dios inibe'e ma lak nlad ma dub top ga'al ncho
top mbe'e. 6 Cha unisi ma Dios no lea' Dios no sa nsob Dios nsea
bexa ncho wats Dios gibe'a. 7 No mla'a Dios kuyono ma be xmen
Dios, no gun ma gan ndo' bexa. No msa'a xa inibe'e ma ndo' itea
ras be men, no bexa ncho itea be gezh, no bexa ndadi'izh isando'
di'izh, no bexa itea be nacion. 8 Le'a itea bexa ncho ndo' gizhliyo
ngwankea ma, bexa na'anpa nkea lea' na ndo' libr ten Borreg
Ben, xa na li ngut sakndo' be men. Gast zha utexanta gizhliyo,
le'a ndo' libr wa nkeala lea' bexa gap gealnaban nunk lá idub.

9 Tal le'a bega ndap ncha' na,
bsakyo'ón bega ta ndáp na' ndee.
10 Tal ncho bego nsabndo' ya' litgi'ib,
le'a bega ya'ka litgi'ib.
No tal le'a ncho bega nsabndo' gat ndo' spad,
le'a bega gatka ndo' spad.

Le'a ta wa gab le'a be xmen Dios nsabndo' uxik ndo' be gealkwea',
no ige' ladna bexa Dios.

Stub man uzhe'eb wa uto'o ndo' gizhliyo

11 Tso'o wa uní na' stub man uzhe'eb uto'o len yo. Le'a ma wa
ndap top xkach na lak nak xkach borreg, parea ndadi'izh ma lak
ndadi'izh dub dragón. 12 Le'a ma wa ndap juers msa'a ma ned wa,
ndontsa no ma inibe'e wats ma wa. Le'a ma nibe'e ndo' itea be men
ncho ndo' gizhliyo yankea bexa ma ned wa, ma na li mwi'i cha
myakna wa. 13 No mbin ma be ta uzhe'eb ndanseana be men, gast
uto'o gi' gibe'a gast ndo' yo ndo' ga'al be men. 14 No mkwi'inno ma
be men ta na mbin ma be ta uzhe'eb wa juers ten man ned wa. Cha
unibe'e ma ndo' be men nde ndo' gizhliyo, gunde'e xa dub ta'a lak
nak ma ned wa, ma li mwi'i ngwa spad gek na wa, cha mban ma.
15 Cha msa'a man itop wa gealnaban ndo' ta cuent nak ma ned wa,
ndontsa iní'i-yá no inibe'e-yá gat itea bexa na lá yankea-yá. 16 Le'a
man itop wa cha unibe'e ndo' iteanak be men ikea se ya'a lad ga'al

xa natal xtuzh xa, bexa nsak nsea bexa na'anpa nsak, bexa rik nsea
bexa uban nak, bexa libr no bexa ncha'ndo'o ndo' ya'a stubga men.
17 Ni dub be men lá yoo gan isi'i ta'a no ni udo'o xa ta'a, tal le'a xa
na'anpa no'o se wa, natal xa na'anpa no'o lea' man ned wa, natal xa
na'anpa no'o numr ten lea' ma wa. 18 Ta ndee nlad dub xa list nak
yakbe'ena, ula'ab xa numr ten man wa, le'a ta wa numr ten dub
mgi'i. Le'a numr wa xo'op gayo'o ncho chon ga'al ncho xo'op.

Dub cant kub mbilto'o bexa

14 Le'a tso'o wa uní na' le'a Borreg Ben wa nso' gek ge'e Sion,
nsea dub gayo'o ncho top ga'al ncho dap mil bexa, bexa
nkea lea' xa nak Borreg xtuzh na nsea lea' Xus xa wa. 2 Cha mbín
na' nbezh dub ta ulen gibe'a, cuent dub sa nsala' kwa'al nits, nsea
cuent ní'i usi'i, nsea cuent ti sianpa arpa ndo'ol bexa. 3 Nsea ndalto'o
bexa dub cant kub lad ndo' yaxil, sa ndi'ib idap be ta nban wa
nsea bexa gox xa nsak wa. Na'an ton gun gan utsid golto'o cant
wa, nabtsa dub gayo'o ncho top ga'al ncho dap mil bexa, bexa na
ulo'o Dios lat be men ncho ndo' gizhliyo. 4 Le'a xa wa bexa na
na'anpa ugal ni dub xagots, le'a bexa xa umbi'i nak ndo' Dios. No
nsankea bexa tso'o Borreg Ben guni'i pa ncha'a xa. Le'a bexa wa
bexa mti Dios lat be men, nak bexa cuent dub ta ned gak xnab
ndo' Dios nsea ndo' Borreg. 5 Le'a bexa wa ni dub gealkwi'in
lá ngun, no umbi'i nak bexa kwe bexa ndo' sa nsob Dios.

Ta mbidi'izh chon angel

6 Cha uní na' stub angel ncha'nsa'ab gibe'a, no'o di'izh
wen ten Dios ta nunk lá idub, ta gudi'izh angel ndo' be men
ncho ndo' gizhliyo itea be nacion, nsea be ras, nsea be di'izh,
nsea itea be gezh. 7 No uzhebpa uge' ndab angel wa:

—Bzheb bega ndo' Dios, no gud bega le'a xa ndon le'a xa nsak.
Le'a nat yá ngol gor na utsaksi xa be men. Wankea bega xa na
mbinde'e gibe'a no gizhliyo no nitsdo'o no be sa ndiblen nits.

8 Le'a stub angel cha utankea ndab:

—Yá ulayat, yá ulayat gezh si'il Babilonia. Le'a bexa
gezh wa mki'il be men itea be nacion ndun bexa ta
bzhi'ik, ngwankea bexa be dios gizhliyo.

9 Le'a angel yon wa utankea no uge' ndab xa:

—Tal ton yankea man uzhe'eb wa, nsea ta cuent nak man wa, no
isob se ten ma xtuzh bexa natal ya'a bexa, 10 le'a bexa wa no ini'í be

gealkwea' si'il utsa'ab Dios tso'o bexa wa, le'a Dios uzhe'eb ndaklono
bexa. Ini'í bexa gealkwea' ndo' gi' nsea ndo' azufre nsayol' ndo' ga'al
be angel ten Dios nsea ndo' Borreg Ben wa. [11] Le'a zhen sa utsaksi Dios
bexa wa lá kweaskea idub tiemp. Te'al tezhea lá une'e bexa, bexa na
ngwankea man uzhe'eb wa no ta cuent nak man wa, bexa nkea se ten
lea' ma. [12] Le'a bexa umbi'i ten Dios nsabndo' uxik ndo' itea be ta'a,
no uxobgek bexa ndo' be ta nibe'e Dios, nsea ige' ladna bexa Jesús.
[13] Cha mbín na' dub di'izh uto'o gibe'a, ndab ndo' na':
—Bke'a ta ndee: le'a nat idub ndo' ndee uzhebpa wen yoo
ladna bexa nakla xmen Jesús zha ngut bexa. Le'a Espíritu
ten Dios ndab: "Ugeaka le'a bexa ba' une'e ndo' be ti'in
mbin bexa, le'a Dios kix be ta wen mbin bexa."

Mtele'e be angel ta'a ndo' gizhliyo

[14] Cha mwi'i na' no uní na' dub xkaw nagud. Le'a ndo' xkaw
wa nsob dub xa cuent dub men nsob dub coron ta oro gek xa,
nsea dub os wach nsob ya'a xa. [15] Le'a len ni'i ten Dios cha
uto'o stub angel uge' ndab ndo' xa nsob ndo' xkaw wa:
—¡Binti'in os ten lu, uxen be ta'a ndo' yo! Le'a nat yá ngol
gor ibele'e be ta'a ndo' gizhliyo, le'a-yá yá nguga'al-la.
[16] We'e le'a xa nsob ndo' xkaw wa mbinti'in os ten
na ndo' gizhliyo, mtele'e xa be ta'a.
[17] We'e uto'o stub angel len ni'i ten Dios nde gibe'a. Le'a xa
no nsob dub os wach ya'a na. [18] Le'a sa nde altar wa uto'o stub
angel nibe'e ndo' gi'. Cha uge' ndab xa ndo' angel nsén os wa:
—¡Binti'in os ten lu! ¡Uxen be bex uv nde ndo'
gizhliyo ba', le'a-yá yá ngugeala!
[19] Le'a angel wa cha mbinti'in os ten na ndo' gizhliyo, uxen
xa be bex uv, cha ulo xa uv wa sa gachke'e-yá. Le'a ta wa gab
ta uzhe'eb utsaksi Dios be men ugap. [20] Cha ngochke'e be uv
wa dub lad to'o gezh wa. Le'a len sa ngochke'e uv wa ulen ten.
Le'a ten wa ngwapyo'o dub lak sa ndakea fren ten dub way. Cha
li mxo'on ten wa pa dub chon gayo'o mil metr ko'ol sa.

Be angel nsea stub sga'ad be gealkwea'

15 Cha uní na' dub ta uzhe'eb gibe'a, dub ta ngwanseana na'.
Le'a ta wa dub ga'ad angel no'o stub sga'ad gealkwea',
be ta lult ilen. Cha li yando' ta ntsaksi Dios be men.

[2]No uní na' dub ta cuent nitsdo'o wa'án, cuent na' vidr
noch gi'. Le'a ndo' nitsdo'o wa ndebe bexa mbin gan ndo' man
uzhe'eb wa, no ndo' ta cuent nak man wa, no ndo' se ten ma, no
ndo' numr ten lea' ma wa. Le'a bexa wa nsén be arpa ten Dios.
[3]Ndalto'o bexa dub cant, ta mbilto'o Moisés xa mbin ti'in ndo'
Dios, no ndalto'o bexa cant ten Borreg Ben wa, ndab bexa:

Go Dios Xa Nibe'e, xa ndon le'a juert ndo' itea be ta'a.
Uzhe'eb ndanseana besa ndo' be ta uzhebpa si'il ndun go.
Itea be ta'a ndun go utsinka nak no gealngea nak-a,
le'a go nibe'e itea be men umbi'i ten ga.
[4]¿Ton lá izheb ndo' go Dios?
¿No ton lá gab le'a go dub Dios uzhe'eb juert?
Le'a go nabkama nak Dios umbi'i.
Le'a be men itea be nacion ilen ndo' go,
yankea bexa go,
le'a bexa uni'í le'a itea be ta'a ndanno ga bexa
uzhe'eb ta nsak no ta nsabndo'.

[5]Le'a tso'o wa cha mwi'i na', cha uní na' mya'al ni'i ten Dios nde
gibe'a, sa ncho caj ten Dios. [6]Le'a len sa wa cha uto'o isaga'ad be
angel no'o isaga'ad gealkwea', bexa nak be lad lino ta umbi'i ndon
nla'beal'. Nsea ncho dub sinch oro ta lado'o bexa. [7]Le'a dub be ta
nban wa msa'a dubga vas oro ndo' isaga'ad be angel wa, ncho be
ta'a ndakloo Dios len na, Dios xa nban idub tiemp. [8]Le'a len ni'i
ten Dios wa mzhea ncho zhen, ta nluu le'a Dios xa juert no si'il
nak Dios. No na'an ton gun gan yate len ni'i ten Dios gast yooka
isaga'ad be gealkwea', ta ncho len be vas nsén be angel wa.

Isaga'ad be vas ncho be ta'a utsaksi Dios be men

16 Cha mbín na' cuent dub ti men uto'o len ni'i ten
Dios, uge' ndab-a ndo' isaga'ad be angel wa:
—Wa' bega, cha blatsob bega ta ncho len isaga'ad vas ba'
ndo' gizhliyo, le'a ta wa ta utsaksi Dios be men.
[2]Le'a angel ned wa uto'o, ngwa' ulatsob ta ncho len vas ten
na ndo' gizhliyo. Cha ulen ge'ezh ugi'i las bexa nsob se ten
man uzhe'eb wa, bexa na ndankea ta cuent nak man wa.
[3]Le'a angel itop wa ngwa' ulatsob ta ncho len vas ten
na ndo' nitsdo'o. Cha myak-a cuent ten ten dub xa ngut.
Cha ngut iteanak be man ndencho len nitsdo'o wa.

4 Le'a angel yon wa ngwa' ulatsob ta ncho len vas ten na ndo'
be nits yowbe'e no be sa ndiblen nits. Le'a be nits wa cha myak
ten. 5 No mbín na' uní'i angel nibe'e nits wa, ndab xa:

Go Dios, xa nak Dios nat no idub tiemp utid wa,
le'a go uzhebpa umbi'i nak,
no utsin ndun ga ntsaksi ga be men lak nsabndo'-yá.
6 Le'a bexa wa mtsi'i ten ten be men umbi'i ten go
no bexa mbidi'izh sakndo' go,
ta we'e mtsaksi go bexa ngu bexa ten lak nsabndo'-yá.

7 No mbín na' stub ti men uto'o sa nde altar wa, ndab xa:

Go Dios Xa Nibe'e, xa ndon le'a juert ndo' itea be ta'a.
Le'a ta mtsaksi go be men ba' utsinka nak, no
nsabndo'ka li mbin ga.

8 Le'a angel idap wa ngwa' ulatsob ta ncho len vas ten na
ndo' wizh, ndontsa uchu gi' ten wizh wa be men. 9 Cha ulen
dub xtii si'il mchu be men. We'e le'a bexa wa unisi Dios, xa
le'a nibe'e ndo' be gealkwea' wa. Ná le'a bexa wa na'anpa
ula'a ta ugap nak bexa, no lá ngankea bexa Dios.
10 Le'a angel isaga'ay wa ngwa' ulatsob ta ncho len vas ten na
sa nsob man uzhe'eb. Le'a sa nibe'e man wa cha mkaw. Le'a be
men gast ndawke'a be luzh na tant kwea' ndencho bexa. 11 Le'a
bexa wa cha unisi Dios xa nsob gibe'a, ke ten be gealkwea' no
be ge'ezh wa. Ná na'anpa ula'a bexa ta ugap nak bexa.
12 Le'a angel isaxo'op wa ngwa' ulatsob ta ncho len vas ten na
ndo' nits yowbe'e si'il nsalea' Eufrates. Le'a nits wa cha ubid ndontsa
syo'o gan itakea bexa nibe'e wa, bexa nto'o lad nlen wizh.
13 Cha uní na' le'a to'o dragón wa, nsea to'o man uzhe'eb wa, nsea
to'o profet ukwi'in wa uto'o dub ga'ga mbi bxin cuent nak mbid.
14 Le'a ta wa mbi bxin ten maxu'u, be na ndun be ta ndanseana
be men. Ncha'be be na wa ndo' bexa nibe'e idub ndo' gizhliyo,
izhealbe bexa gal wizh uzhe'eb ten Dios, ndontsa kuyono bexa Dios,
xa ndon le'a juert nak. 15 Cha ndab Jesús: “Bla'ach bego le'a na' ilen
dub gor ni lá ndanbe'e bega cuent nla' dub wa'an. Uzhebpa wen
bexa ndena', no list ndenak bexa xab xa, ndontsa na'anpa xinte'e
bexa, no ni lá ido ladna bexa gal zha wa.” 16 Cha mchealte be mbi
bxin bexa nibe'e wa dub sa nsalea' Armagedón di'izh hebreo.

17 Le'a angel isaga'ad wa ngwa' ulatsob ta ncho len
vas ten na ndo' mbi. Le'a len ni'i ten Dios sa nsob Dios
gibe'a wa, cha ulen cuent ti men uge' ndab:
—¡Le'a ta wa myando'la!
18 We'e cha ula' beal' usi'i no uzhe'eb uso' ruid no uní'i usi'i. No
ngok dub xo'o si'il mas uzhe'eb mwi'in ndo' iteanak be xo'o ngok idub
zha ndencho be men ndo' gizhliyo. 19 Le'a gezh si'il Babilonia myak
chon ble'a, no ulate be gezh ubi'i nde ndo' gizhliyo. Le'a Dios lá yalad
gezh Babilonia wa, le'a xa ndi uzhe'eb mtsaksi-yá idub lak ta ndakloo
xa. 20 Le'a iteanak be isla ndesa'al ndo' nitsdo'o cha unitndo', nsea itea
be ge'e ubi'i. 21 Cha ula' sian gige' ubi'i tso'o be men. Le'a be gige' wa
uzhebpa ta kwe'a, pa top ga'al kil kadga dub-a. Le'a be men cha unisi
Dios ta li ula' gige' wa, geal utid bexa dub gealkwea' uzhebpa ta si'il.

Dub xagots nsob tso'o man uzhe'eb

17 Le'a lat isaga'ad angel nsén be vas wa, uto'o
dub angel cha ndab xa ndo' na':
—Utsea, le'a na' ulu'u plo utsaksi Dios ngots ndun juis
mgi'i wa, ngots nsob ndo' nits kwa'al ba'. 2 Le'a bexa nibe'e
ndo' gizhliyo no be men ncho ndo' gizhliyo mche'al xagots
wa, cuent usudna bexa no be ta bzhi'ik ndun xa wa.
3 Le'a ndo' ta li mluu Espíritu ten Dios ndo' na' wa, le'a angel wa
cha mbi'i na' dub sa bid. Cha uní na' le'a xagots wa nsob tso'o dub
man uzhe'eb, dub man nane. Idub las ma nkeani'i be lea' Dios ta unisi
ma Dios. Le'a ma ndap dub ga'ad gek ma nsea dub ti'i xkach ma. 4 Le'a
xagots wa nak dub lad konch ugats no lad nane. Le'a las xa uzhebpa
nso' be ta oro no be ge' chul no be perla. Le'a ya'a xa nsob dub vas
oro. Le'a len vas wa ncho be ta uzhebpa ta ugap no ta bzhi'ik ndun
xa. 5 Le'a xtuzh xa wa nkea stub lea' xa, dub ta uga'ach nak, ndab-a:
"Babilonia si'il, xa nak xna'a itea be xagots ndun juis mgi'i, nsea itea
be ta bzhi'ik ncho ndo' gizhliyo." 6 We'e uní na' le'a xagots wa nsudna
nsea ten ten be xmen Dios. Le'a bexa wa ndankea Jesús, ta we'e mbit
be men bexa. Le'a gor uní na' xagots wa, le'a na' uzhebpa ngwanseana.
7 We'e le'a angel wa cha ndab ndo' na':
—¿Xta'an lba'a ndanseana lu? Le'a na' gáp ndo' lu xte'e gab ta
uga'ach ten xagots wa, no man uzhe'eb nsob xa tso'o na, man ndap
dub ga'ad gek na nsea ti'i xkach na. 8 Le'a man uzhe'eb uni'í lu wa,
dub man uyo'o parea na'anpa ncho ma nat. Le'a nat le'a ma ito'ogal
len ge'ed do'o, cha gal zha initndo' ma. Le'a itea bexa gizhliyo bexa
na'anpa nkea lea' na ndo' libr ten gealnaban gast zha utexanta

gizhliyo, le'a bexa wa yanseana gor ini'í bexa man uzhe'eb wa. Le'a ma
wa uyo'o polta no na'anpa ncho ma nat, parea le'a ma ilen stub biaj.
9 'Le'a ta ndee yakbe'ena bexa list gek na: le'a isaga'ad gek man
wa, le'a ta wa isaga'ad bet sa nsob xagots wa, 10 nsea dub ga'ad xa
nibe'e. Le'a dub ga'ay bexa wa yá na'antapa inibe'e. Dub xa wa
nibe'e nat, le'a stub xa biseata inibe'e. Le'a gor na ilen xa isaga'ad
wa le'a xa na'anpa kwen inibe'e. 11 Le'a man uzhe'eb wa le'a uyo'o,
no na'anpa ncho ma nat, le'a ma wa dub xa ito'o lat bexa isaga'ad
wa, cha gak xa wa xa isaxo'on inibe'e. Cha gal zha utsaksi Dios xa.
12 'Le'a isati'i kach uni'í lu wa, le'a ta wa dub ti'i xa nibe'e, parea
nat biseata inibe'e bexa. Le'a bexa junt inibe'e dubtsa gor no man
uzhe'eb wa. 13 Le'a bexa wa dubtsa ndanbe'e usa'a bexa juers,
ndontsa no man uzhe'eb wa inibe'e. 14 Le'a bexa wa kuyono Borreg
Ben wa, parea le'a Borreg wa no be xmen Borreg wa gun gan ndo'
bexa wa. Le'a xa nak Borreg Ben wa nak Xwan iteanak be ta'a no
Xa Nibe'e ndo' iteanak bexa nibe'e. Le'a be xmen Borreg wa nak
bexa utezh Dios, no mti Dios bexa, no nxobgek bexa ndo' Dios.
15 No ndab angel ndo' na':
—Le'a be nits uni'í lu sa nsob ngots ndun juis mgi'i wa, le'a ta
wa be men sian be gezh no sian ras no sian nacion nsea sian di'izh
ndadi'izh bexa. 16 Le'a isati'i be kach ten man uzhe'eb li uni'í lu wa,
le'a ta wa le'a be men nxee ladna ndo' ngots wa. Le'a bexa wa ulat
be ta ndap xa, no gast xab xa ulat bexa. No gaw bexa be'al las xa,
cha utso'ol bexa xa ndo' gi'. 17 Le'a Dios ulogek bexa gun bexa lak
nlad Dios. Le'a ta wa dubtsa gudi'izh bexa usa'a bexa juers inibe'e
man uzhe'eb wa, gast gak cumplir be ta ndab Dios. 18 Le'a ngots uni'í
lu wa, le'a ta wa gezh si'il nibe'e ndo' bexa nibe'e idub ndo' gizhliyo.

Zha initndo' Babilonia

18 Tso'o na uyo'o be ta ndee wa, le'a na' uní stub
angel uzhe'eb juert uto'o gibe'a gast ndo' gizhliyo
nsu xe'a ten xa. 2 No uge'pa uní'i xa ndab xa:

¡Yá ulayat, yá ulayat gezh si'il Babilonia!
Le'a sa wa myak dub sa ncho be mbi bxin,
no iteanak be bi bzhi'ik,
nsea sa ncho be man du'ub man bxin,
be man nxee ladna be men ndo' na.
3 Le'a gezh wa cuent dub xagots ndun juis mgi'i.
Le'a be men ncho idub ndo' gizhliyo

mbinno bexa gezh wa sian ta ugap,
ngok bexa cuent dub xa gu.
Le'a bexa nibe'e ndo' gizhliyo
no mbinno bexa ta bzhi'ik wa.
Le'a bexa nsi'i uti'ix be ta'a ndo' gizhliyo
ngok rik no be ta ugap ndal ladna bexa gezh wa.

4 Cha we'e mbín na' ti Dios uto'o gibe'a uge' ndab:

Bxo'on bego gezh Babilonia ba', bego na nak xmen na',
ndontsa na'anpa no bega gun be ta ugap ndun bexa wa,
no ni lá ini'í bega be gealkwea' itid bexa.
5 Le'a bexa wa uzhebpa sian ke ndap ndo' na',
gast gibe'a nlaya' be ta wa.
Ta we'e le'a na' Dios utsaksika na' bexa.
6 Binno bega bexa lak ugap mbinno bexa stubga men.
Utix bega top lak mbinno bexa be men.
Bgoch bega ta goo bexa wa top lak juert nak
ndo' ta mgo bexa be men.
7 Lak uzhe'eb mzhinnona bexa no be ta ugap mbin bexa,
no liga utsaksi bega bexa kwea' itid bexa,
geal le'a bexa ndanbe'e len lado'o na:
"Le'a besa ndee nde cuent dub xa nibe'e.
Na'anpa nak besa cuent dub xagots ngut xabgi'i ten na,
no nunk besa lá ini'í gealkwea'."
8 Ta we'e le'a nat dubtsa wizh ilansea'
sian gealkwea' tso'o bexa wa.
Le'a ta wa gealgut, no go'on bexa,
no yoo win, no yol' bexa ndo' gi'.
Le'a na' ndee le'a Dios Xa Nibe'e uzhebpa xa juert,
na' utsaksi bexa wa.

9 Le'a bexa nibe'e ndo' gizhliyo mbin ta ugap ndun bexa gezh wa, no ngol ladna bexa be ta sian ndap bexa wa. Parea nat le'a bexa go'onno bexa gezh wa, no uzhebpa uban yoo ladna bexa, gor ini'í bexa zhen sa nsayol' gezh wa. 10 Nsea sittsa kwe bexa tant nzheb bexa ndo' be gealkwea' ncha'tid gezh wa, ndab bexa:

¡Ay, ay! ¡Pro'ob gezh si'il Babilonia,
dub gezh juertpa ngok lu!
Ná uxaxtsa mnitndo' Dios lu.

[11] Le'a bexa nsi'i uti'ix ta'a ndo' gizhliyo uzhebpa go'onno gezh
wa, nsea uban yoo ladna bexa, geal yá na'anta ton isi'i be ta nado'o
bexa. [12] Le'a ta wa be ta oro, nsea ta plata, no be ge' chul, nsea be
perla, nsea be lad chul ta lino nsea seda, no be lad konch ugats nsea
be lad nane, nsea be ya uxe'e nla'a, no be ta'a naknde'e marfil, no be
ta'a naknde'e ya chul, no bronce, no gi'ib, no ge' mármol, [13] nsea
canel, nsea isando' be ta uxe'e, nsea ta uxe'e ta nyol', nsea mirra,
nsea olíbano, nsea vin, nsea aceit, nsea arin lan, nsea trig, no man
yo'o, nsea borreg, nsea way, nsea carret, nsea bexa ncha'ndo'o
ndo' stubga men. [14] Le'a bexa nsi'i uti'ix be ta'a wa cha gab:

Nat le'a bego yá na'antapa ndap
be ta nsa'ab ladna bego wa.
Le'a bego mla' iteanak be ta chul no be ta uyap ndap bega,
cha yá na'antapa izheal bega-yá.

[15] Le'a bexa nsi'i uti'ix be ta ndee wa, bexa na myak rik juers ten gezh
wa, le'a bexa wa sit itate ta na nzheb bexa ndo' be gealkwea' ncha'tid
gezh wa. Le'a bexa wa go'on, no uban yoo ladna bexa. [16] No gab bexa:

¡Ay, ay! ¡Pro'ob gezh si'il Babilonia,
Le'a bexa wa ngok lad lino ta chul,
ta color konch ugats no nane!
No uzhebpa uso' be ta oro, no be ge' chul,
no perla las bexa.
[17] Xla'al unitndo' be ta sian ten bexa.

No iteanak bexa ntse'a be barco, no itea bexa na nsea len
barco, no bexa ndun ti'in len barco, nsea iteata bexa ndun
ti'in ndo' nitsdo'o, le'a bexa wa sit utate. [18] Le'a gor uni'í
bexa zhen sa nsayol' gezh wa, cha uge' ndab bexa:
—¡Na'an stub gezh nsak lak nsak gezh ba'!
[19] No mtob bexa yo gek bexa tant uban myo'o ladna bexa.
Cha utezhat bexa no mbi'in bexa, uge' ndab bexa:

¡Ay, ay! Pro'ob gezh si'il ba',
sa na myak rik itea besa ndap barco ndo' nitsdo'o,
le'a nat xla'al unitndo'-yá.
[20] Parea bten ladna bego ndencho gibe'a,
bego nak men umbi'i ten Dios,
no bego nak be apostol,

no bego ndadi'izh sakndo' Dios.
Le'a Dios le'a mtsaksi bexa Babilonia ta na li mbinno bexa bega.

21 We'e le'a stub angel juert cha usen dub ge' si'il ta nyajw
ta'a ndo' na, cha mtsa'ab xa-yá ndo' nitsdo'o, ndab xa:

Lba'a ya' Babilonia gezh si'il,
yá na'anta ton ini'í-yá.
22 No lá igenta be musk len gezh wa,
bexa ndo'ol arpa no bzhee no trompet.
No ni stub bexa ndun ti'in lá yoota,
ni ruid ten molin lá igenta.
23 No ni xe'a aceit lá isuta sa wa,
no ni lá igenta ruid ten dub gast sa nchilya'a men.
Le'a bexa nsi'i uti'ix be ta'a,
le'a bexa wa le'a ngok bexa nsak ndo' gizhliyo.
No uzhe'eb mkedino bexa gezh wa
itea be nacion nsea be ta bruj ndun bexa.
24 Le'a bexa wa le'a ndap ke ngut bexa mbidi'izh sakndo' Dios,
no bexa umbi'i nak ndo' Dios.
Le'a bexa gezh wa no ndap ke
ngut be men idub ndo' gizhliyo.

Bexa nten ladna ncho gibe'a

19 Tso'o wa mbín na' ti kwa'ad be men gibe'a, uge' ndab bexa:

¡Iteanak beuna yankea Dios!
Le'a Dios ten beuna le'a ulo'o beuna ndo' be ke ten beuna,
no ndankea beuna xa le'a xa uzhe'eb dub xa wen nak,
no uzhebpa juert nak xa.
2 Le'a iteanak be ta ndun xa wa gealngea nak no utsin nak-a,
lak mtsaksi xa ngots ndun juis mgi'i wa,
xa mtsabgix be men ndo' gizhliyo nsea be ta ugap mbin xa.
Ke we'e le'a Dios mkixke ta mbit xa wa be men,
bexa ndun ti'in ndo' Dios.

3 Cha stub biaj uge' ndab bexa wa:

¡Iteanak beuna yankea Dios!
Le'a zhen sa nsayol' xagots wa nunk lá kweaskea idub tiemp.

4 Le'a isaga'al bdap bexa gox xa nsak no idap be ta nban
wa cha usaxib gast ndo' yo ngol xtuzh bexa. Cha ngwankea
bexa Dios sa nsob xa ndo' yaxil, ndab bexa:
—¡Lika nak-a! ¡Iteanak beuna ndankea Dios!
5 Le'a gast ndo' sa nsob Dios wa ulen dub di'izh ndab:

Wankea bego Dios ten beuna,
itea bego na ndun ti'in ndo' xa,
bego na nzheb ndo' xa,
lak bego xa nsak no bega xa na'anpa nsak.

6 No mbín na' ti kwa'adpa men, cuent nsid dub sa nsala'
kwa'al nits, no cuent sa uzhe'eb uní'i usi'i, ndab bexa:

¡Iteanak beuna yankea Dios,
le'a xa wa le'a nak xa nibe'e, xa ndon le'a juert nak!
7 ¡Iten ladna beuna no usa'a beuna xno ndo' Dios!
Le'a nat ngol zha na uchilya'a xa na nak Borreg Ben,
le'a xagots ika'a xa wa listla nso'.
8 Le'a xagots wa gak dub lad lino chul,
lad umbi'i ndon nla'beal'.

Le'a lad lino chul wa, le'a ta wa nluu be ta utsin mbin be men umbi'i
nak lado'o na ndo' Dios.

Bexa gaw xche'e sa nchilya'a Borreg

9 Le'a angel wa cha ndab ndo' na':
—Bke'a ta ndee: “Uzhebpa wen yoo ladna bexa na utezh
Dios, gaw xche'e bexa sa uchilya'a xa nak Borreg wa.”
No ndab xa:
—Le'a ta ndee be di'izh gealngea ten Dios.
10 Cha usaxib na' xan ndats angel wa gast ndo' yo ngol xtuzh na'
ndontsa ganke'a na' xa. Zha le'a angel wa cha ndab ndo' na':
—¡Na'anpa lba'a gun lu, ndi wankea Dios! Le'a na' ndee no
ndun ti'in laktsa ndun lu ti'in ndo' Dios nsea bexa ltsa'a lu, bexa
nxobgek ndo' di'izh ten Jesús. Le'a ta ndadi'izh bexa sakndo'
Dios, le'a ta wa nsa'a juers ndo' be di'izh ten Jesús.

Xa na nsob tso'o way nagud

11 We'e cha uní na' le'a gibe'a mya'al, cha mlundo' dub way nagud.
Le'a xa nsob tso'o ma wa dub xa sunka lak ndab xa, no gealngea nak
xa. Le'a xa wa utsin nibe'e, no utsin ndun xa uyo lak nsabndo'-yá.
12 Le'a ngusndo' xa cuent na' beal' gi'. Nsea gek xa ndi'ib sian be
coron. Le'a stub lea' xa nkea xtuzh xa, dub ta'a ni dub men lá ini'í,
nabtsa xa uni'í-yá. 13 Nsea nak xa dub lad ko'ol idub nso' ten. Le'a xa
wa nsalea' Di'izh Ten Dios. 14 Le'a kwa'ad be soldad gibe'a nchankea
tso'o xa wa, ndi'ib bexa tso'o way nagud, no nak bexa lad lino ta
uzhe'eb chul, ta nagud no umbi'i. 15 Le'a to'o xa wa nto'o dub spad
wach, ndontsa utsawi'i xa itea be nacion. Le'a xa wa juert inibe'e
ndo' bexa wa, no utsaksi xa be men lakta zha ngichke'e bexa uv ito'o
nits ten-a. Le'a ta wa ta uzhe'eb ndakloo Dios xa ndon le'a juert nak.
16 Le'a las xab xa no xta'a xo'o xa nkeani'i stub lea' xa ndab: "Xa
Nibe'e ndo' iteanak bexa nibe'e no Xa nak Xwan iteanak be ta'a."
17 Cha uní na' stub angel nso' ndo' wizh, cha uge' utezh
xa iteanak be man nsa'ab ga'ap, ndab xa:
—Utseabe bego, byakjunt bega sa yoo xche'e si'il ten Dios,
18 ndontsa gaw bega be'al ten bexa unibe'e ndo' be nacion, nsea bexa
unibe'e be soldad, nsea be soldad. No gaw bega be'al ten be way, no
bexa uti'ib tso'o ma, no be'al ten bexa ncha'ndo'o ndo' stubga men
nsea bexa na'anpa li nak, no bexa nsak nsea bexa na'anpa nsak.
19 Cha we'e uní na' le'a man uzhe'eb wa, no bexa nibe'e ndo'
gizhliyo, nsea be soldad ten bexa wa myakjunt ndontsa kuyono bexa
xa nsob tso'o way nagud no be soldad ten xa. 20 Cha ngwa'iga'a man
uzhe'eb wa no profet ukwi'in wa. Le'a xa wa xa mbin sian be ta'a
ngwanseana be men ndo' ga'al man uzhe'eb wa, ta mkedino xa be
men nkea se ten man wa, bexa ngwankea ta cuent nak man wa.
Le'a xa nsob tso'o way nagud wa usen man uzhe'eb wa nsea profet
ukwi'in wa, cha litsa nban bena wa mtsa'ab xa len lagun gi' sa nsayol'
azufre. 21 We'e le'a xa nsob tso'o way cha mbit iteanak be soldad ten
man uzhe'eb wa nsea spad nto'o to'o xa. Cha we'e le'a iteanak be
man du'ub udaw be be'al ten bexa ngut wa gast plo mzhea bema.

Dub mil li'in ikeanyaw maxu'u

20 Cha uní na' stub angel ulen gibe'a nsea dub liab ten ge'ed
do'o, nsea dub caden si'il nsob ya'a xa. 2 Cha usen xa dragón
wa, le'a ta wa mbe'al polta, no le'akaga maxu'u ta wa, xa nsalea'
Satanás. Cha mxi xa maxu'u wa nsea caden wa, ndontsa ikenchii

maxu'u dub mil li'in. 3 Cha mtsa'ab angel wa maxu'u wa len ge'ed
do'o, sa ikeanyaw maxu'u dub mil li'in. Cha we'e mxo'ob angel
dub ta myaw to'o ge'ed wa nsea se ten xa, ndontsa lá ito'ota
maxu'u, ukedino maxu'u be men nde ndo' gizhliyo, gast zha ngok
dub mil li'in wa. We'e le'a maxu'u nsabndo' ya'ak ste'eptsa.
4 We'e uní na' pla be yaxil nsea bexa nsob ndo' ta wa, bexa
na msa'a Dios juers inibe'e ndo' be men. No uní na' xbi bexa na
myabto'og gen na ke na mbidi'izh bexa gealngea ten Jesús nsea di'izh
ten Dios. No lá ngankea bexa wa man uzhe'eb wa, ni ta cuent nak
man wa. No ni lá ula'a bexa ikea se ten man wa xtuzh bexa no ya'a
bexa. Le'a bexa wa mbangal, cha no bexa unibe'e wats Cristo dub
mil li'in. 5 Le'a ta wa zha ned iban be men. Parea le'a iteata be men
na'anpa no iban gast ga'a dub mil li'in wa. 6 Uzhebpa wen yoo ladna
bexa iban zha ned wa, bexa umbi'i nak lado'o na ndo' Dios, le'a bexa
wa na'anpa no gat stub biaj. Le'a bexa ndi gak be ule'ay ten Dios
nsea ule'ay ten Cristo, nsea no bexa inibe'e no Cristo dub mil li'in.

Dios bi le'a utsaksi maxu'u

7 Le'a zha na ngwa'a dub mil li'in wa, le'a maxu'u ya'ak sa
nkeanyaw na. 8 We'e ito'ogal xa ukwi'inno xa be men itea be nacion
idub ndo' gizhliyo, be sa nsalea' Gog nsea Magog. Cha yunjunt xa
bexa wa gun bexa guerr. Le'a bexa wa xa kwa'ad, cuentta yux nde to'o
nitsdo'o. 9 Cha mte'achso bexa idub ndo' gizhliyo, no ulotlaw bexa
gezh nkwea' ladna Dios, sa ndebe bexa umbi'i nak ndo' Dios. Cha we'e
le'a Dios mtu'ub gi' uto'o gibe'a myol' sa wa, cha unitndo' bexa wa.
10 Le'a Dios cha mtsa'ab maxu'u na li mkedino be men wa len lagun
gi' sa nsayol' azufre, sa ncho man uzhe'eb nsea profet ukwi'in. Le'a sa
wa te'al no tezhea ini'í be na wa gealkwea' uzhe'eb si'il idub tiemp.

Iteanak be men kwe ndo' Dios, xa nsob ndo' yaxil nagud

11 Cha uní na' dub yaxil nagud dub ta uzhe'eb si'il, sa nsob Dios.
Le'a sa nsob xa wa yá lá nlu'uta ni gizhliyo no ni gibe'a no ni lá
ulu'uta be ta wa. 12 Cha uní na' bexa ngut, bexa nsak no bexa na'anpa
nsak, ndebe ndo' Dios. Cha mya'al pla be libr nkeani'i ná xta'an
mbin bexa, no stub libr nkeani'i ná ton bexa gap gealnaban. Le'a
Dios cha ndab xte'e nak be ta mbin bexa wa, lak nkeani'i-yá ndo' be
libr wa. 13 Le'a bexa ngut ndo' nitsdo'o nsea iteata bexa ngut wa
mlansea' ndo' Dios. Cha ndab Dios ná xte'e nak be ta mbin bexa.
14 Le'a bexa lá ndangea ladna Dios wa, bexa uyo'o sa ten bexa ngut

wa, le'a Dios cha mtsa'ab bexa wa len lagun nsayol' wa. Le'a ta wa
nsalea' gealgut itop. 15 Le'a bexa wa lá izheal lea' na ndo' libr ten
gealnaban wa, ta we'e mtsa'ab Dios bexa len lagun gi' wa.

Gibe'a kub no gizhliyo kub

21 We'e uní na' dub gibe'a kub no dub gizhliyo kub, geal le'a
gibe'a ned wa no gizhliyo ned wa no nitsdo'o wa unitndo'la.
2 Le'a na' Juan uní gezh nsak ten Dios, sa nsalea' Jerusalén kub,
uto'o-yá gibe'a wats Dios. Le'a gezh wa uzhe'eb chul nluu, lakta
chul nluu dub xagots usaxkwa'a uchilya'ano xabgi'i ika'a na. 3 Cha
mbín na' dub di'izh uto'o gibe'a, uge' ndab-a ndo' na':

—Bwi'i, le'a sa ndee ncho Dios nsea be xmen xa. Le'a Dios yoono
bexa, no gak bexa xmen xa idub tiemp, le'a Dios le'aka nak Dios
ten bexa. 4 Le'a Dios utsambi'i itea nitsndo' bexa, no yá lá gatta
bexa. Ni lid uban yoota ladna bexa, no ni lá go'onta bexa, no ni
stub gealkwea' lá ini'í bexa, le'a iteanak be ta wa unitndo'la.

5 Le'a Dios xa nsob ndo' yaxil si'il wa cha ndab:

—Una', le'a na' myunno kub iteanak be ta'a.

Cha ndab xa ndo' na':

—Bke'a ta ndee, le'a be di'izh ndee uzhe'eb
be di'izh nsak no gealngea-yá.

6 We'e cha ndab xa ndo' na':

—Le'a iteanak ta wa yá myando'la. Le'a na' ndee nak Alfa nsea
Omega. Le'a na' mtexan iteanak be ta'a, no le'aka na' unitndo'-yá.
Le'a tal ton ndak ladna, le'a na' ga usa nits nsoblen goo bexa, ta nsa'a
gealnaban. 7 Le'a bexa na gun gan ndo' be ta ugap, usa na' itea be ta
wen wa. Le'a na' gak Dios ten bexa, le'a bexa gak xi'ín na'. 8 Ná le'a
bexa nzheb ndo' men, nsea bexa lá ndangea ladna na', no bexa ndun
be ta lá nsak lad na', no bexa ndut men, no bexa ngal xa na'anpa
xa ten xa, no bexa ndun ta bruj, no bexa ndankea be dios gizhliyo,
nsea itea bexa ndun gealkwi'in, le'a iteanak bexa li ndun wa ya'be
len lagun sa nsayol' azufre. Le'a ta wa ta nsalea' gealgut itop.

Jerusalén kub

9 We'e cha mbi'id dub angel wats na'. Le'a xa wa
uto'o lat isaga'ad be angel, bexa na li usen be vas ncho
gealkwea' lult wa. Cha ndab xa ndo' na':

—Utsea sa ndee, le'a na' uluu xagots gak che'al xa nak Borreg Ben wa.

10 Le'a ndo' ta li mluu Espíritu ten Dios ndo' na' wa, le'a angel wa
cha mbi'i na' dub ge'e si'il sa ga'ap. Cha mluu xa Jerusalén gezh si'il
ten Dios, ta ncha'la' gibe'a wats Dios. 11 Le'a gezh wa nsu xe'a ten
Dios, nsea ndon nla'beal'-a cuent dub ge' jaspe, dub ta uzhebpa ta
chul, no ndu'u na'-yá cuent dub vidr. 12 Le'a idub gangeak gezh wa
nchonyaw dub muro si'il no ga'ap-a. Nsea ndap-a dub tibtop to'o
puert, sa ndeula'ach dub tibtopga angel. Le'a kadga las puert wa
nkea dubga lea' bexa isatibtop ras bexa Israel. 13 Le'a lad oriente
nso' chon puert, no schonga-yá lad nort, no schonga-yá lad sur, nsea
schonga-yá lad poniente. 14 Le'a muro nchonyaw gezh wa ndap
dub tibtop ge' ubi'i nak xan na. Le'a kadga las ge' wa nkea dub
lea' bexa ngok isatibtop be apostol ten xa nak Borreg Ben wa.
15 Le'a angel ndadi'izhno na' wa no'o dub bar ta oro, uke'a
medid xa gezh wa nsea be puert ten na nsea muro nchonyaw-a.
16 Le'a gezh wa dub ta skin, lak ko'ol-a liga uxen-a. Le'a xa wa
mke'a medid-a bar wa. Le'a sa wa no'o dub top mil ncho top gayo'o
metr, lak ko'ol-a no ga'ap-a no uxen-a dubtsa medid no'o-yá. 17 No
mke'a medid xa plo ga'ap muro wa. Le'a ta wa dub chon ga'al
ncho dap metr, lak medid ten be men ndanti'in angel wa.
18 Le'a muro wa nakndeʼe ge' jaspe, parea le'a gezh wa nakndeʼe
sbe'en oro umbi'i cuent vidr umbi'i na'-yá. 19 Le'a be ge' ubi'i
ncho xan muro wa nso' be ge' chul las na. Le'a ta ned wa nso'
ge' jaspe las na. Le'a ná itop wa nso' ge' zafiro. Le'a ná yon wa
nso' ge' ágata. Le'a ná idap wa nso' ge' esmeralda. 20 Le'a ná
isaga'ay wa nso' ge' ónice. Le'a ná isaxo'op wa nso' ge' cornalina.
Le'a ná isaga'ad wa nso' ge' crisólito. Le'a ná isaxo'on wa nso'
ge' berilo. Le'a ná isage'a wa nso' ge' topacio. Le'a ná isati'i wa
nso' ge' crisopraso. Le'a ná isatibdub wa nso' ge' jacinto. Le'a ná
isatibtop wa nso' ge' amatista. 21 Le'a isatibtop puert wa le'a ta wa
isatibtop perla, le'a kadga dub puert wa nak dubga perla. Le'a nes
ten gezh wa sbe'en ta oro umbi'i gandid xe'a-yá cuent dub vidr.
22 Na'anpa iní na' ni dub ni'i yankea be men Dios sa wa, le'a
idub len gezh wa le'a Dios xa ndon le'a juert nchoka nsea Borreg
Ben. 23 Le'a sa wa na'anpa nki'in wizh ni mbe'e usu xe'a, le'a Dios
nsea Borreg wa le'a nak xe'a nsu idub len gezh wa. 24 Le'a be men
ndencho ndo' gizhliyo bexa nak xmen Dios ikesea ndo' xe'a ten gezh
wa. Le'a bexa nibe'e ndo' gizhliyo yun cuent be ta nsak no be ta chul
ten na. 25 Le'a be puert ten gezh wa na'anpa yaw idub tezhea, no
le'a sa wa na'anpa yoo te'al. 26 Le'a bexa ndencho ndo' gizhliyo yun
cuent be ta nsak no be ta chul ten na ndo' gezh wa. 27 Na'anpa yate
ni dub ta bzhi'ik gezh wa. No ni dub bexa ndun be ta ugap, no ni

dub bexa ndun gealkwi'in lá yoo gan yate sa wa, nabtsa bexa nkea lea' na ndo' libr ten Borreg Ben ta ten gealnaban nunk lá idub.

Nits nsa'a gealnaban

22 We'e le'a angel wa cha mluu dub yowbe'e umbi'i ncho nits nsa'a gealnaban, nits wa'án cuent na' vidr na'. Le'a yowbe'e wa nto'o sa nsob Dios nsea sa nsob Borreg Ben. [2] No ntid-a tlaw nes ten gezh wa. Nsea itop to'o yowbe'e wa ndi'ib be ya nsa'a gealnaban. Le'a kadga dub mbe'e nsa'a-yá xa'aga ngus. Le'a la ten ya wa le'a nyunyakna be men. [3] Le'a sa wa lá yoota be ta'a lá nsak ladna Dios. Le'a len gezh wa kwe sa isob Dios nsea Borreg wa. No be men ndun ti'in ndo' Dios yankea bexa xa. [4] No ini'índo' bexa Dios, nsea lea' Dios ikea xtuzh bexa. [5] Yá na'antapa yoo te'al sa wa, ni lá iki'in bexa xe'a ni xe'a wizh. Le'a Dios Xa Nibe'e wa le'a nak xe'a sa wa, nsea inibe'e bexa sa wa idub tiemp.

Le'a Cristo sken ilen

[6] Cha ndab angel wa ndo' na':

—Le'a be di'izh ndee uzhebpa dub di'izh nsak no gealngea-yá. Le'a Dios Xa Nibe'e wa, xa na nsa'a Espíritu ten na ndo' bexa ndadi'izh sakndo' xa wa, le'a xa wa mtu'ub dub angel ten xa ndontsa uluu xa be ta sken yoo wa ndo' bexa ndun ti'in ndo' xa.

[7] Le'a Jesús cha ndab:

—¡Bla'ach bego, le'a na' sken ilen! Uzhebpa wen yoo ladna bexa na nsakyo'ón be di'izh ten Dios ta nso' ndo' libr ndee.

[8] Le'a na' ndee Juan mbín na' no uní na' be ta ndee wa. Le'a tso'o na mbín na' be ta ndee no uní na'-yá, cha usaxib na' gast ndo' yo ngol xtuzh na', ndi'izh ganke'a na' angel, xa li mluu be ta ndee ndo' na' wa. [9] Parea le'a angel wa ndab ndo' na':

—¡Na'anpa lba'a gun lu! Le'a na' ndee ndun ti'in ndo' Dios lak ndunga lu ti'in ndo' Dios nsea bexa ltsa'a lu, bexa ndadi'izh sakndo' Dios, no bexa na nxobgek ndo' ta nkea ndo' libr ndee. Ndi wankea Dios.

[10] Cha ndab xa ndo' na':

—Na'anpa ukachko lu be di'izh mbidi'izh Dios nkea ndo' libr ba', le'a tiemp yoo be ta nkea ndo' libr ba' yá nsaso gax. [11] Le'a bexa ndun be ta ugap no bexa ndun be ta bzhi'ik, lba'atsa gunta bexa be ta wa. Le'a bexa ndun be ta utsin nak, lba'atsa utsin gunta bexa. No liga le'a bexa umbi'i nak ndo' Dios, lba'atsa umbi'i gakta bexa.

[12] Cha ndab Jesús:

—Bla'ach bego le'a na' sken ilen, cha usa na' ta ika'a kadga
dub men lak nak be ta mbin bexa. 13 Le'a na' ndee nak Alfa nsea
Omega, le'a na' mtexan iteanak be ta'a no le'aka na' unitndo'-yá.
No nak na' xa ned no xa tso'o li ndo' itea be ta'a.
14 Uzhebpa wen yoo ladna bexa umbi'i nak lado'o na ndo' Dios.
Le'a bexa wa nsabndo' gaw ngus ten ya nsa'a gealnaban, no yate
bexa to'o puert ten gezh wa. 15 Parea le'a bexa ugap nak ya'anbe
tso'o juer. Le'a ta wa bexa ndun be ta bruj, no bexa ngal dub
xa na'anpa xa ten xa, no bexa ndut men, no bexa ndankea be
dios gizhliyo, nsea itea bexa ndal ladna ndun be gealkwi'in.
16 Cha ndab Jesús:
—Le'a na' ndee Jesús mtu'ub angel ten na' gudi'izh be ta
ndee ndo' bexa nak xmen na'. Le'a na' ndee nak bi le'aka ras
ten David. No nak na' mbeal si'il nsu xe'a gor tempran.
17 Cha uka'ab Espíritu ten Dios nsea xagots nak che'al
Borreg Ben wa, bexa nak be xmen Jesús, ndab bexa:
—Utsea go, Jesús.
Le'a bego na ndo'ón ta ndee gud bega:
—Utsea go, Jesús.
Tal ncho bega ndak ladna, nlad bega goo bega nits nsa'a
gealnaban, utseayoo bega-yá, le'a xa ga nsa'a-yá.
18 Le'a na' gáp ndo' itea bexa na ndo'ón di'izh mbidi'izh Dios nkea
ndo' libr ndee: Tal ton dub xa kota di'izh ndo' be di'izh ten Dios
ndee, le'a Dios utsaksi xa no iteanak be gealkwea' nkeani'i ndo'
libr ndee. 19 No tal ton ko'o di'izh mbidi'izh Dios nkea ndo' libr
ndee, le'a Dios ko'oga lea' xa ndo' libr ten gealnaban, no lá ula'a
Dios yate xa gezh nsak ten Dios, lak nkeani'i ndo' libr ndee.
20 Le'a xa ndadi'izh be ta ndee wa ndab:
—Le'a na' skenka ilen.
Lika gak-a. ¡Utsea go Jesús Xa Nibe'e besa!
21 Nat na'ab na' ndo' Jesucristo Xa Nibe'e, uzhe'eb
utsin gunno xa iteanak bego ba'. Lika nak-a.